
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01264389 6

VERA CHRISTIANA RELIGIO,

CONTINENS

UNIVERSAM THEOLOGIAM NOVÆ ECCLESIÆ

A

DOMINO APUD DANIELEM CAP. VII: 13-14, ET IN APOCALYPSI CAP. XXI: 1, 2. PRÆDICTÆ.

AB

EMANUELE SWEDENBORG,

DOMINI JESU CHRISTI SERVO.

AMSTELODAMI,

MDCCLXXI.

DANIEL Cap. VII. Vers. 13. 14.

Videns fui in visionibus noctis, & ecce cum nubibus cælorum sicut FILIUS HOMINIS *veniens fuit: Et Huic datum est Dominium, & Gloria & Regnum, & omnes populi, gentes, & linguæ Ipsum colent: Dominium Ejus Dominium sæculi, quod non transibit, & Regnum Ejus quod non peribit.*

APOCALYPSIS Cap. XXI: 1. 2. 5. 9. 10.

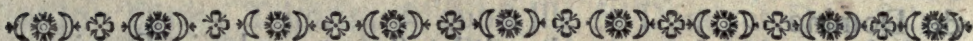
Ego Johannes vidi Cælum Novum & Terram Novam: & vidi Urbem sanctam Hierosolymam novam, descendentem a Deo e Cælo, paratam sicut Sponsam ornatam Marito suo. Et Angelus loquutus est mecum, dicens, veni ostendam tibi SPONSAM AGNI UXOREM; *& abstulit me in spiritu super montem magnum & altum, et ostendit mihi Urbem magnam sanctam Hierosolymam, descendentem e Cælo a Deo.*

Sedens super Throno dixit, ecce NOVA OMNIA FACIO; *& dixit mihi, scribe, quia hæc verba vera & fida sunt.*

VERA CHRISTIANA RELIGIO,

CONTINENS

UNIVERSAM THEOLOGIAM NOVI CÆLI ET NOVÆ ECCLESIÆ

FIDES NOVI CÆLI ET NOVÆ ECCLESIÆ.

1. Fides in forma universali & singulari præmittitur, ut sit sicut Facies ante Opus, quod sequitur; ac ut sit sicut Porta, per quam fit ingressus in Templum; utque sit Summarium, in quo singula quæ sequuntur, suo modo continentur. Dicitur Fides Novi Cæli & Novæ Ecclesiæ, quia Cælum ubi sunt Angeli, & Ecclesia in qua Homines, unum agunt sicut Internum & Externum apud hominem; inde est quod homo Ecclesiæ, qui in bono amoris ex veris fidei est, ac in veris fidei ex bono amoris, sit quoad interiora mentis suæ Angelus cæli, quare etiam post mortem in Cælum venit, & ibi fruitur felicitate secundum statum conjunctionis illorum. Sciendum est, quod in Novo Cælo, quod hodie a Domino instauratur, sit hæc Fides, facies, porta & summarium ejus.

2. Fides Novi Cæli et Novæ Ecclesiæ in Universali Forma, hæc est. Quod Dominus ab æterno, Qui est Jehovah, in Mundum venerit, ut subjugaret Inferna, & glorificaret Humanum suum; & quod absque eo nemo mortalium salvari potuerit; & quod salventur qui credunt in Ipsum.

Dicitur in Universali forma, quia hoc est Universale fidei, ac Universale fidei est, quod in omnibus & singulis erit. Universale fidei est, quod Deus sit Unus Essentia & Persona, in Quo est Divina Trinitas, & quod Dominus Deus Salvator Jesus Christus sit Ille. Universale fidei est quod nullus mortalium salvari potuerit, nisi Dominus in Mundum venerit. Universale fidei est, quod in Mundum venerit, ut removeret Infernum

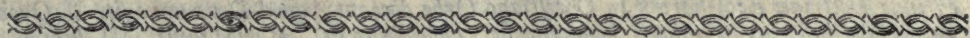
ab homine, & quod removerit illud per pugnas contra illud, & per victorias super illud; ita subjugavit illud, & redegit illud in ordinem, & sub suam obedientiam. Universale fidei est, quod in Mundum venerit, ut Humanum suum, quod in Mundo suscepit, glorificaret, hoc est, uniret Divino a Quo; sic Infernum in ordine & sub obedientia sua, in æternum tenet. Quoniam hoc non potuit fieri, quam per Tentationes in Humanum suum admissas usque ad Ultimam illarum, & ultima illarum fuit Passio crucis, ideo illam subivit. Hæc sunt Universalia fidei de Domino.

Universale fidei a parte hominis est, ut credat in Dominum, nam per credere in Illum fit conjunctio cum Illo, per quam Salvatio: credere in Illum, est fiduciam habere quod Ille salvet; & quia fiduciam habere non potest, nisi qui bene vivit, ideo etiam hoc per credere in Ipsum intelligitur. Hoc dicit etiam Dominus apud Johannem „ *Hæc est voluntas Patris, ut omnis qui credit in Filium, habeat vitam æternam*" VI: 40. & alibi „ *Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui vero non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super illo*, III: 20.

3. Fides Novi Cæli et Novæ Ecclesiæ in singulari Forma, hæc est: Quod Jehovah Deus sit Ipse Amor & Ipsa Sapientia, seu quod sit Ipsum Bonum & Ipsum Verum, & quod Ipse quoad Divinum Verum, quod est Verbum, & quod fuit Deus apud Deum, descenderit, & assumserit Humanum, propter finem, ut in ordinem redigeret omnia quæ in Cælo, & omnia quæ in Inferno, & omnia quæ in Ecclesia erant; quoniam tunc potentia Inferni valuit super potentiam Cæli, & in Terris potentia mali super potentiam boni, & inde totalis damnatio ante fores stetit & imminuit. Hanc futuram Damnationem Jehovah Deus per Humanum suum, quod erat Divinum Verum, sustulit, & sic Angelos & Homines redemit: ac postea in Humano suo univit Divinum Verum Divino Bono, seu Divinam Sapientiam Divino Amori, & sic rediit in suum Divinum in Quo ab æterno fuit, una cum & in glorificato Humano. Hæc intelliguntur per hoc apud Johannem „ *Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: & Verbum Caro factum est*, Cap. I: 1. 14; & apud Eundem, *Exivi a Patre, & veni in Mundum; iterum relin-*

relinquo Mundum, & vado ad Patrem, Cap. XVI: 28. & porro per hoc „ *Scimus quod Filius Dei venerit, & dederit nobis intelligentiam, ut cognoscamus Verum, & sumus in Vero in Filio Ipsius Jesu Christo: Hic est verus Deus & Vita æterna*, Joh. I Epist. Cap. V: 20. 21. Ex his patet, quod absque adventu Domini in Mundum, nullus salvari potuerit. Simile est hodie; quare nisi Dominus iterum in Mundum veniat in Divino Vero, quod est Verbum, nec quisquam potest salvari.

Singularia fidei a parte hominis sunt; 1. Quod Deus sit Unus, in Quo Divina Trinitas, & quod Ille sit Dominus Deus Salvator Jesus Christus. 2. Quod Fides salvifica sit credere in Ipsum. 3. Quod non facienda sint mala, quia sunt diaboli & a diabolo. 4. Quod facienda sint bona, quia sunt Dei & a Deo. 5. Et quod hæc facienda sint ab homine ut ab Ipso; at quod credendum sit, quod sint a Domino apud illum & per illum. Duo priora sunt Fidei, duo posteriora sunt charitatis; & quintum est conjunctionis charitatis & fidei, ita Domini & hominis.

CAPUT PRIMUM

DE

DEO CREATORE.

4. ECclesia Christiana a tempore Domini transierat ætates ab Infantia ad ultimam Senectam; Infantia ejus fuit tempore quo vixerunt Apostoli, & in toto Mundo prædicaverunt Pænitentiam & Fidem in Dominum Deum Salvatorem, quod duas illas, constat ex his in Actis Apostolorum, „ *Paulus contestatus est & Judæis* „ *& Græcis Pænitentiam ad Deum, & Fidem in Dominum nostrum Jesum Christum*," Cap. XX: 21. Memorabile est, quod Dominus ante aliquot Menses convocaverit duodecim suos Discipulos, nunc Angelos, ac illos in Universum Mundum Spiritualem emiserit, cum mandato ut Evangelium e novo ibi prædicarent, quoniam Ecclesia a Domino per illos instaurata hodie in tantum consummata est, ut vix aliquæ reliquiæ ejus supersint; & quod hoc evenerit, quia Divinam Trinitatem in tres Personas, quarum unaquævis est Deus & Dominus, partiti sunt; & quod inde emanaverit sicut phrenesis in universam Theologiam, & sic in Ecclesiam, quæ

a nomine Domini Christiana vocatur; dicitur phrenesis, quia mentes humanæ, per id in tale delirium actæ sunt, ut non sciant num Deus unus sit, vel num tres sint, unus est in oris loquela, sed tres in mentis cogitatione, quare diffidet mens ab ore suo, seu cogitatio a loquela sua; ex quo diffidio resultat, quod nullus Deus sit; Naturalismus hodie regnans non aliunde est; expende, si libet, dum os loquitur unum, & mens cogitat tres, annon intus in media via unum expungit alterum vicissim; inde homo vix aliter de Deo cogitat, si cogitat, quam ex nuda voce Deus, absque aliquo sensu qui involvit cognitionem ejus. Quoniam idea de Deo, cum omni notione ejus, ita discerpta est, volo in suo ordine de Deo Creatore, de Domino Redemptore, & de Spiritu Sancto operatore, & demum de Divina Trinitate, agere, ob causam, ut discerptum resarciatur, quod fit, dum Ratio humana ex Verbo & inde lumine convincitur, quod Divina Trinitas sit, & quod hæc sit in Domino Deo Salvatore Jesu Christo, sicut Anima, Corpus, & Procedens in homine; & quod sic valeat hoc in Symbolo Athanasiano, *Quod in Christo Deus & Homo, seu Divinum & Humanum, non sint duo, sed in una Persona; & quod sicut Anima rationalis & Caro unus est homo, ita Deus & Homo unus sit Christus.*

DE UNITATE DEI.

5. Quoniam agnitio Dei ex cognitione Ejus est ipsa essentia & anima omnium in Universa Theologia, necessum est, ut exordium fiat de UNITATE DEI, quæ in ordine per Articulos demonstrabitur, qui erunt, I. *Quod tota Scriptura Sacra, & inde Doctrinæ Ecclesiarum in Christiano Orbe doceant, quod Deus unus sit.* II. *Quod universalis influxus in animas hominum sit, quod Deus sit, & quod unus.* III. *Inde est, quod in Universo Mundo non detur Gens, cui religio & sana ratio, quæ non agnoscit Deum, & Deum unum esse.* IV. *Quod qualis ille Deus unus est, gentes & populi abiverint & abeant in diversum, ex pluribus causis.* V. *Quod Ratio humana ex multis in Mundo percipere aut concludere possit, si vult, quod Deus sit, & quod unus sit.* VI. *Quod nisi unus Deus foret, non potuisset Universum creari & conservari.* VII. *Quod homo, qui non agnoscit Deum, ab Ecclesia sit excommunicatus, & damnatus.* VIII. *Quod apud hominem, qui non agnoscit unum Deum, sed plures, nihil Ecclesiæ cohæreat.* Sed hæc singulatim evolventur.

6. I. QUOD TOTA SCRIPTURA SACRA, ET INDE OMNES DOCTRINÆ ECCLESIARUM IN CHRISTIANO ORBE, DOCEANT, QUOD DEUS SIT, ET QUOD UNUS SIT. Quod tota Scriptura sacra doceat, quod Deus sit, est quia in intimis ejus non aliud est, quam Deus, hoc est, Divinum quod procedit a Deo, est enim illa dictata a Deo, & non potest aliud procedere a Deo, quam quod Ipse est, & vocatur Divinum; hoc in intimis ejus est. In derivatis autem, quæ infra sunt, & inde sunt, est Sancta illa Scriptura accommodata perceptioni Angelorum & Hominum, in his est similiter Divinum, sed in alia forma, & in hac vocatur id Divinum Cæleste, Spirituale & Naturale, quæ non aliud sunt, quam integumenta Dei; quoniam Ipse Deus, qualis est in intimis Verbi, non potest ab ullo Creato videri; nam dixit ad Mosen, dum supplicavit ut videret gloriam Jehovæ, quod nemo possit videre Deum & vivere; simile est cum intimis Verbi, ubi Deus in suo Esse & in sua Essentia est: sed usque Divinum, quod intime est, ac integitur per talia, quæ accommodata sunt perceptionibus Angelorum & Hominum, elucet sicut Lux per formes Chrystallinas, sed varie secundum statum mentis, quem sibi homo a Deo vel a semet formavit; coram omni illo, qui statum mentis suæ formavit a Deo, est Scriptura sacra sicut Speculum, in quo videt Deum, sed quisque suo modo; Veritates, quas ex

ex Verbo discit, & per vitam secundum illas imbuit, illud Speculum componunt: ex his primum constat, quod Scriptura sacra sit plenitudo Dei. Quod illa non modo doceat, quod Deus sit, sed etiam quod Deus unis sit, constare potest ex Veritatibus, quæ, ut dictum est, Speculum illud conformant, quod in uno nexu cohæreant, & faciant, quod homo non possit cogitare de Deo nisi unum; inde est, quod unusquisque, cujus ratio aliqua sanctitate ex Verbo imbuta est, sciat sicut ex se, quod Deus unus sit, & percipiat sicut insaniam dicere, quod plures sint; angeli non possunt aperire os ad enuntiandum deos, aura enim cælestis, in qua vivunt, contranititur. Quod Deus unus sit, Scriptura sacra non modo universaliter ita, ut dictum est, docet, sed etiam particulatiter multis in locis, ut in his, „ *Audi Israel, Jehovah Deus noster, Jehovah unus est*, Deutr. VI: 4. pariter Marc. XII: 29. *Tantummodo inter te Deus, et præter Me non est Deus*, Esaj. XLV: 14. 15. *Nonne Ego Jehovah, & non amplius Deus præter Me*, Esaj. XLV: 20. 21. *Ego Jehovah Deus tuus, & Deum præter Me non agnosces*, Hosch. XIII: 4. *Sic dixit Jehovah Rex Israelis, Ego Primus & Ultimus, & præter Me non Deus*, Esaj. XLIV: 6. *In die illo erit Jehovah in Regem super totam Terram, in die illo erit Jehovah unus, & Nomen Ipsius unum*, Sach. XIV: 9.

7. Quod doctrinæ Ecclesiarum in Christiano Orbe doceant, quod Deus unus sit, notum est; docent, quia ex Verbo sunt omnes doctrinæ illarum, quæ cohærent, quantum unum Deum non solum ore, sed etiam corde agnoscunt: illi qui solum ore unum Deum, & tres corde confitentur, ut fit apud plures hodie in Christianismo, illis non aliud est Deus, quam duntaxat enuntiatum oris, & omne Theologicum illis non aliud est, quam sicut Idolum ex auro inclusum scrinio, ad quod clavis ad aperiendum est solum apud antistites, & illi quando legunt Verbum, non percipiunt aliquam lucem ibi & inde, & ne quidem quod Deus unus sit; Verbum illis est sicut lituris maculatum, & quoad unitatem Dei obtectum; hi sunt qui a Domino describuntur apud Matthæum „ *Auditu audietis, & non intelligetis, & videndo videbitis, & non cernetis: oculos suos occluserunt, ne forte videant oculis suis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertant se, & sanem illos*, Cap. XIII: 14. 15. Sunt omnes illi sicut qui lucem fugiunt, & intrant Cameras ubi non fenestræ sunt, & palpitant circum parietes, & quærunt ubi victus & ubi nummi; & tandem fænerantur visum noctuarum similem, & vident in tenebris: sunt hi similes mulieri, cui plures mariti sunt, quæ non est uxor, sed lasciva meretrix: suntque similes virgini, quæ a pluribus procis annulos accipit, & post nuptias cum uno locat noctes; & quoque cum reliquis.

8. II. Quod universalis Influxus a Deo in animas hominum sit, quod Deus sit, et quod unus. Quod influxus sit a Deo in hominem, manifestum est ab omnium confessione, quod omne bonum, quod in se bonum est, & est in homine, & fit ab illo, sit a Deo, similiter omne charitatis & omne fidei, nam legitur, *Non potest homo sumere quicquam, nisi sit datum ei e Cælo*, Joh. III: 27: & Jesus dixit, *Sine Me non potestis facere quicquam*, Joh. XV: 5, hoc est, non quicquam quod charititas & quod fidei est. Quod influxus ille sit in animas hominum, est quia anima est intimum & supremum hominis, ac influxus a Deo fit in illud, & inde descendit in illa quæ infra sunt, & vivificat illa secundum receptionem: Vera quæ fidei erunt, quidem influunt per auditum, & sic menti implantantur, ita infra animam, sed homo per hæc vera modo disponitur ad recipiendum influxum a Deo per animam, & qualis dispositio est talis fit receptio, & talis transformatio fidei naturalis in fidem spiritualem. Quod influxus a Deo in animas hominum sit, quod Deus unus sit, est quia omne Divinum tam universaliter quam singulariter sumtum, est Deus, & quia omne Divinum cohæret ut unum, non potest non inspirare homini ideam Unius Dei; & hæc idea corroboratur indies, sicut homo a Deo elevatur in lucem Cæli; Angeli enim in sua luce non possunt cogere se ad enuntian-

tian-

tiandum Deos, quare etiam loquela illorum in fine cujusvis sensus terminatur quoad accentum in unum; quod non aliunde est, quam ex influxu in animas illorum, quod Deus unus sit. Quod tametsi in omnium hominum animas influit quod Deus unus sit, usque multi cogitent, quod Divinitas Ejus divisa sit in Plures ejusdem Essentiæ, est causa, quod, cum Influxus ille descendit, illabatur in formas non correspondentes, & ipsa forma variat illum, quemadmodum fit in omnibus subjectis trium regnorum naturæ; est idem Deus qui vivificat omnem bestiam, qui hominem, sed forma recipiens facit, quod bestia sit bestia & quod homo sit homo; similiter fit cum homine, dum ille menti suæ inducit formam bestiæ: similis influxus a Sole est in omnem arborem, sed variatur ille secundum cujusvis formam, similis est in vitem, qualis in spinam, sed si spina inoculatur viti, influxus ille invertitur & procedit secundum spinæ formam. Simile fit in subjectis Regni mineratis, lux influens in lapidem calcarium, & in adamantem, est eadem, sed pellucet in hoc, & opacatur in illo. Quod Humanas mentes attinet, illæ variantur secundum formas suas, quæ intus spirituales sunt secundum fidem in Deum & simul vitam a Deo, & formæ illæ fiunt pellucidæ & Angelicæ per fidem in unum Deum, at vicissim fiunt opacæ & ferinæ per fidem in plures Deos, quæ parum discriminatur a fide in nullum Deum.

9. III. INDE EST, QUOD IN UNIVERSO MUNDO NON DETUR GENS, CUI RELIGIO ET SANA RATIO EST, QUÆ NON AGNOSCIT DEUM, ET DEUM UNUM ESSE. Ex Influxu Divino in animas hominum, de quo mox supra, sequitur, quod sit internum dictamen apud unumquemvis hominem, quod Deus sit, & quod unus sit: quod usque dentur, qui Deum negant, & qui Naturam pro Deo agnoscunt, quique plures Deos, & quoque Simulachra pro diis colunt, est causa, quia interiora rationis suæ seu intellectus sui obstipaverunt mundanis & corporeis, & per hæc primitivam seu infantiæ ideam de Deo obliteraverunt, & simul tunc Religionem a pectore in tergum rejecerunt. Quod Christiani agnoscant unum Deum, sed quomodo, ex Symbolica illorum Confessione patet, quæ talis est, „ *Fides Catholica hæc est, ut unum Deum in Trinitate, & Trinitatem in Unitate veneremur*: *sunt tres Personæ Divinæ, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, & tamen non sunt tres dii, sed unus est Deus: atque alia est Persona Patris, alia Filii, & alia Spiritus Sancti, & illarum est una Divinitas, æqualis Gloria, & coæterna Majestas; ita Deus est Pater, Deus est Filius, & Deus est Spiritus Sanctus: at quia singulatim unamquamque Personam Deum & Dominum confiteri Christiana veritate compellimur, ita tres Deos & tres Dominos dicere, Catholica Religione prohibemur:* talis est fides Christiana de Unitate Dei; sed quod Trinitas Dei & Unitas Dei in illa confessione inter se diffideant, in Capite de DIVINA TRINITATE videbitur. Gentes reliquæ in Mundo, quibus Religio & sana ratio est, adstipulantur, quod Deus unus sit: omnes Mahumedani in suis Imperiis; Africani in multis sui Orbis Regnis; & quoque Asiatici in pluribus suis; & insuper Judæi hodie. Antiquissimi in Sæculo aureo, illi, apud quos Religio fuit, coluerunt Deum Unum, quem nominaverunt JEHOVAM; similiter Antiqui in Sæculo sequente, antequam Imperia monarchica facta sunt, cum quibus inceperunt amores mundani, & demum corporei, occludere superiora intellectus, quæ prius fuerunt aperta, & tunc sicut Templa & Adyta pro cultu unius Dei: at Dominus Deus ut recluderet illa, & sic restauraret cultum unius Dei, Ecclesiam apud Jacobi posteros instituit, & præfecit omnibus præceptis religionis illorum hoc, *Non erit Deus alius ante faciem meam*, Exod. XX: 3. Jehovah etiam, quem se e novo coram illis nominavit, significat supremum & unicum Ens, ex quo omne est, quod in universo est & existit. Prisci Gentiles pro supremo Deo agnoverunt Jovem, ita forte vocatum a Jehovah, & plures alios, qui componebant Aulam ejus, etiam Divinitate donaverunt; at Sapientes in sequenti ævo, ut Plato & Aristoteles, fassi sunt, quod hi non Dii, sed totidem proprietates, qualitates, & at-

tribut

tributa unius Dei essent, quæ dii vocati sunt, quia singulis illis divinitas inerat.

10. Omnis Ratio sana, tametsi non religiosa, videt, quod omne divisum nisi pendeat ab uno, ex se dilabatur, quemadmodum Homo ex tot membris, visceribus, organis sensoriis & motoriis contextus, nisi ex una anima; & ipsum Corpus nisi ex uno corde. Similiter Regnum nisi ab uno Rege; Domus nisi ab uno hero; & omnis functio, quæ multiplex est in unoquovis Regno, nisi ab uno officiario. Quid Exercitus valeret contra hostes absque Duce, cui suprema potestas, & ei præfecti subordinati, quibus singulis suum jus est super milites. Simile foret cum Ecclesia, nisi illa agnosceret unum Deum, & quoque cum Cælo angelico, quod est sicut caput Ecclesiæ in terris, in quibus Dominus est ipsa Anima; quare Cælum & Ecclesia Ipsius Corpus vocantur; quæ nisi agnoscerent unum Deum, foret utrumque sicut inanime corpus, quod, quia ad nihil utile, projiceretur, & sepeliretur.

11. IV. Quod qualis ille Deus unus est, Gentes et Populi abiverint et abeant in diversum, ex pluribus causis. Causa prima est, quod cognitio de Deo, & inde agnitio Dei, non dabilis sit absque Revelatione, & non cognitio de Domino & inde agnitio, quod in Ipso omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter, quam ex Verbo, quod est Revelationum Corona; nam homo ex data Revelatione potest obviam ire Deo, & influxum recipere, & sic a naturali fieri spiritualis: & primæva Revelatio pervagata est universum Orbem, & illam naturalis homo perverterat multis modis, unde divaricationes, dissensus, hæreses, & schismata religionum. Secunda causa est, quod Naturalis homo non possit percipere aliquid de Deo, sed solum de Mundo, & hoc applicare ad se, quare inter canones Ecclesiæ Christianæ est, quod Naturalis homo sit contra Spiritualem, & quod pugnent inter se; inde est, quod illi, qui ex Verbo ex alia Revelatione cognoverunt quod Deus sit, abiverint & abeant in diversum de Qualitate Dei, & de Unitate Ipsius. Quapropter illi, quorum mentis visus pependit a sensibus corporis, & tamen voluerunt videre Deum, formaverunt sibi Simulacra ex auro, argento, lapide & ligno, ut sub illis, ut visus objectis, adorarent Deum: & quod alii, qui simulacra ex religione rejecerunt, sibi de Deo finxerint Imagines ex Sole & Luna, ex Astris, & ex variis super terra: at illi, qui crediderunt se supra vulgus sapere, & tamen naturales permanserunt, ex Dei immensitate & omnipræsentia in creando Mundum, Naturam, quidam illam in intimis, & quidam illam in ultimis, pro Deo agnoverunt: & quidam ut separarent Deum a natura, excogitaverunt quoddam universalissimum, quod vocaverunt Ens universi; & quia nihil plus de Deo sciunt, fit hoc Ens apud illos ens rationis, quod significat non aliquid. Quis non comprehendere potest, quod cognitiones de Deo sint specula Dei, & quod illi, qui nihil sciunt de Deo, non videant Deum in aliquo speculo oculis obverso, sed in speculo inverso seu a tergo, quod argentum vivum aut nigrum gluten obtegit, ac imaginem non reflectit, sed suffocat. Fides Dei intrat in hominem per Viam priorem, quæ est ab anima in superiora intellectus; at cognitiones de Deo intrant per Viam posteriorem, quia ex revelato Verbo ab Intellectu per sensus corporis hauriuntur, & in medio Intellectu fit conventus influxuum, & ibi naturalis fides, quæ modo est persuasio, fit spiritualis, quæ est ipsa agnitio; quare Intellectus humanus est sicut cambium, in quo fit permutatio.

12. V. Quod Ratio humana ex multis in Mundo percipere aut concludere possit, si vult, quod Deus sit, et quod unus sit. Hæc veritas per innumerabilia in Mundo aspectabili, confirmari potest; est enim Universum sicut Theatrum, super quo Testimonia, quod Deus sit, & quod unus sit, continue exhibentur. Sed ad hoc illustrandum adducam Memorabile hoc e Mundo Spirituali. Quondam inter loquendum cum Angelis, aderant aliqui Novitii e Mundo naturali, quibus visis optabam felicem adventum, & narravi plura ignota de Mundo Spirituali; & post sermonem de illis quæsivi, quam eruditionem de Deo

& de Natura e Mundo secum ferrent, dicebant hanc, quod Natura operetur omnia quæ in Universo Creato fiunt, & quod Deus post Creationem illi indiderit & impresserit facultatem & potentiam illam, & quod Deus solum sustentet & conservet illa ne pereant; quapropter cuncta quæ existunt, nascuntur & renascuntur super Tellure, Naturæ hodie adscribuntur: sed respondi, quod Natura ex se non operetur quicquam, sed Deus per naturam: & quia poscebant demonstrationem, dixi; illi qui credunt Divinam operationem in singulis naturæ, possunt ex permultis, quæ in Mundo vident, se confirmare pro Deo, multo plus quam pro Natura: illi enim, qui se confirmant pro Divina Operatione in singulis naturæ, attendunt ad Mirabilia, quæ conspiciuntur in Productionibus tam Vegetabilium quam Animalium: in PRODUCTIONIBUS VEGETABILIUM; quod ex seminulo jacto in terram exeat radix, per radicem caulis, & successive rami, termites, folia, flores, fructus, usque ad nova semina, prorsus sicut Semen sciret ordinem successionis seu processum, quo se renovaturum sit. Quis rationalis cogitare potest, quod Sol, qui est purus ignis, hoc sciat, aut quod possit indere calori suo & luci suæ, ut talia efficiat, & quod possit intendere usus; homo, cui rationale elevatum est, dum illa videt & rite expendit, non potest aliter cogitare, quam quod sint ab Ipso, cui infinita Sapientia est, ita a Deo; illi qui Divinam Operationem in singulis naturæ agnoscunt, etiam confirmant se in eo, cum illa vident; at vicissim illi qui illam non agnoscunt, non vident talia oculis rationis in fronte, sed in occipitio, qui sunt qui omnes ideas cogitationis suæ attrahunt ex sensibus corporis, & fallacias illorum confirmant, dicentes, nonne vides Solem per calorem suum & lucem suam omnia illa operantem; quid est quod non vides, num est aliquid. Illi qui se confirmant pro Divino, attendunt ad MIRABILIA quæ vident in PRODUCTIONIBUS ANIMALIUM; ut hic primum memorem in Ovis, quod in illis lateat pullus in suo semine cum omni requisito ad formationem, & quoque cum omni progressione post exlusionem usque dum fiat avis in forma genetricis. Porro, si attenditur ad Volatilia in genere, sistuntur menti, quæ alte cogitat, talia, quæ creant stuporem, ut quod in minimis illorum ut in maximis, in invisibilibus ut in visibilibus, hoc est, in insectulis ut in alitibus & bestiis magnis, sint organa sensuum, quæ sunt visus, odoratus, gustus & tactus, tum organa motuum, quæ sunt musculi, volant enim & gradiuntur; ut & viscera adhærentia cordi & pulmoni, quæ actuantur a cerebris. Qui omnia Naturæ adscribunt, illi quidem vident talia, sed cogitant modo quod sint, & dicunt, quod Natura producat; & hoc dicunt, quia averterunt mentem a cogitando de Divino, & qui averterunt se a Divino, dum vident mirabilia in Natura, non possunt rationaliter, minus spiritualiter, de illis cogitare, sed cogitant sensualiter & materialiter, & tunc cogitant in natura a natura, & non supra illam; solum cum differentia a bestiis, quod rationalitate polleant, hoc est, quod possint intelligere, si volunt. Illi, qui averterunt se a cogitando de Divino, & per id facti sunt sensuales corporei, non cogitant, quod visus oculi tam crassus & materialis sit, ut plura insectula spectet ut unum obscurum, & tamen unumquodvis organizatum est ad sentiendum & ad se movendum, & sic quod præditum sit fibris & vasis, tum corculis, fistulis pulmonicis, viscerulis ac cerebris, & quod hæc contexta sint a purissimis in natura, & quod contextus illi correspondeant vitæ in ultimo gradu, e qua minutissima illorum distincte aguntur. Cum Visus oculi tam crassus est, ut plura cum innumerabilibus in unoquovis, appareant ei sicut parvum obscurum, & tamen illi, qui sensuales sunt, ex illo visu cogitant & judicant, patet quam incrassata est Mens illorum, & inde in qua caligine sunt de spiritualibus.

Quisque ex visibilibus in Natura potest se confirmare pro Divino, si vult, & quoque se confirmat, qui de Deo & Ipsius Omnipotentia in creando Universum, & de Ipsius Omnipræsentia in conservando illud, cogitat; ut dum videt Volatilia Cæli, quod

quod quælibet eorum species sciat sua alimenta, & ubi hæc sunt; cognoscat ex sono & visu consocios; tum inter aves, quænam earum amicæ, & quænam inimicæ sunt, quod congressus sub plumis sciant, connubia jungant, arte struant nidos, ibi ponant ova, incubent illis, tempus incubatus sciant, quo exacto excludunt pullos, quos tenerrime amant, sub alis fovent, escas porrigunt, & alunt, & hoc usque dum sui juris fiunt, & similia possunt agere. Omnis qui vult de Divino influxu per Mundum spiritualem in naturalem cogitare, potest eum in illis videre; potest etiam, si vult, corde suo dicere, tales Scientiæ non possunt illis dari ex Sole per ejus calorem & lucem, est enim Sol, ex quo Natura suum ortum & essentiam ducit, purus Ignis, & inde effluxus caloris & lucis ejus prorsus mortui; & sic possunt concludere, quod talia sint ex influxu Divino per Mundum spiritualem in ultima naturæ.

Quisque potest ex Visibilibus in Natura pro Divino se confirmare, dum videt Vermes, qui ex jucundo cujusdam amoris affectant & spirant mutationem sui status terrestris in statum quendam analogum status cælestis, & propterea repunt in loca, circumdant se tegmine, & sic mittunt se in uterum ut renascantur, & ibi fiant chrysallides, aureliæ, nymphæ, & tandem papiliones; & cum Metamorphosin subierunt, & secundum speciem pulchris induti sunt alis, evolant in aerem sicut in suum cælum, ac ibi genialiter ludunt, & agunt connubia, ponunt ova, ac prospiciunt sibi posteritatem; & tunc victu amæno & dulci ex floribus se nutriunt. Quis non, qui pro Divino ex visibilibus in natura se confirmat, non videt aliquam imaginem terrestris status hominis in illis ut vermibus, & imaginem status cælestis in illis ut papilionibus: at illi, qui pro Natura se confirmant, vident quidem illa, sed quia cælestem hominis statum rejecerunt ex animo, vocant illa meras naturæ operationes.

Quisque ex Visibilibus in Natura pro Divino se potest confirmare, dum attendit ad illa quæ nota sunt de Apibus, quod sciant ex rosis & floribus colligere ceram, & exsugere mel, ac struere cellas sicut domunculas, & disponere illas in formam civitatis, cum plateis per quas intrent & per quas exeant; quod e longinquo odorent flores & herbas, ex quibus colligant ceras pro domo, & mella pro victu, & quod illis refertæ revolent secundum plagam ad suum alveare, & sic prospiciant sibi victum pro ventura hyeme, sicut illam prævidérent: præficiunt etiam sibi dominam sicut Reginam, ex qua Posteritas propagetur, & pro illa quasi Aulam supra se struunt cum satellitiis circum, quæ, cum tempus partus instat, vadit in comitatu a satellitibus, qui vocantur Fuci, a cellula in cellulam, & ponit ova, quæ turba sequens circumlinit, ne lædantur ab aere; inde illis nova soboles: postea cum hæc ad ætatem suam provecta est, ut similia possit facere, expellitur domo, & examen se primum colligit in turmam, ne consociatio divellatur, & dein evolat ad investigandum sibi domicilium: circa Autumnum fuci illi, quia nihil ceræ aut mellis intulerunt, educuntur & deprivantur alis, ne redeant, & escas suas, quibus nihil operæ impenderunt, consumant; præter plura: ex quibus constare potest, quod illis, propter Usum, quem præstant Generi humano, ex influxu Divino per Spiritualem Mundum, sit forma regiminis, qualis est apud homines in terris, imo apud angelos in Cælis. Quis, cui ratio illibata est, non videt, quod talia apud illos non sint ex Naturali mundo; quid Sol, a quo Natura, commune habet cum Regimine æmulo & analogo Regiminis cælestis. Ex his & similibus apud Animalia bruta, confessor & cultor Naturæ confirmat se pro Natura, dum confessor & cultor Dei ex iisdem se confirmat pro Deo, nam Spiritualis homo videt spiritualia in illis, & Naturalis homo videt naturalia in illis, ita quisque qualis est: quod me attinet, talia mihi fuerunt testimonia Influxus Mundi Spiritualis in Naturalem a Deo. Expende etiam, num de aliqua Forma regiminis, aut de aliqua Lege civili, aut de aliqua Virtute morali, aut de aliqua Veri-

Veritate spirituali, potes analytice cogitare, nisi Divinum ex Sapientia sua per Mundum Spiritualem influat; quod ad me, non potui nec possum; animadverti enim perceptibiliter & sensibiliter Influxum illum nunc per 26 annos continue, quare hoc dico ex testato.

Num Natura pro fine potest habere Usum, & disponere usus in ordines & formas, hoc non potest nisi quam Sapiens; ac Universum ita ordinare & formare non potest nisi Deus, Cui infinita Sapientia est; quis alius potest prævidere & providere quæ victus & amictus sunt, hominibus, victus ex messibus agri, fructibus terræ, & ex animalibus, & vestitus ex iisdem. Inter Mirabilia ibi est, quod viles illi vermes, qui vocantur Bombyces, serico vestirent, & magnifice ornarent & fæminas & viros, a Reginis & Regibus, usque ad ancillas & famulos: & quod viles illi vermes, qui vocantur Apes, suppeditarent Ceras pro luminaribus, ex quibus Templa & Aulæ in splendore sunt. Hæc & plura sunt Auctoramenta exstantia, quod Deus a Se per Mundum Spiritualem operetur omnia quæ in Natura fiunt.

His adjiciendum est, quod in Mundo Spirituali visi sint illi, qui pro Natura ex visibilibus in Mundo se confirmaverunt, usque ut athei facti sint, & quod Intellectus eorum in Luce spirituali apparuerit apertus infra, sed occlusus supra, ex causa, quia Cogitatione spectaverunt deorsum ad terram, & non sursum ad Cælum: supra sensuale, quod est infimum intellectus, apparuit sicut velamen fulgurans ex igne infernali, apud quosdam atrum sicut fuligo, & apud quosdam lividum sicut cadaver. Caveat itaque quisque sibi a confirmationibus pro Natura, sed confirmet se pro Deo, non deest supellex.

13. VI. Quod nisi unus Deus foret, non potuisset Universum creari et conservari. Quod Unitas Dei concludi possit a creatione Universi, est quia Universum est Opus cohærens sicut unum a primis ad ultima, & quod pendeat a Deo uno sicut corpus a sua anima; Universum ita creatum est, ut Deus possit omnipræsens esse, ac sub auspicio suo omnia & singula ejus tenere, ac ut unum continere in perpetuum, quod est conservare. Ex hoc quoque est, quod Jehovah Deus dicat, Quod sit, *Primus & Ultimus*, *Principium & Finis*, *Alpha & Omega*, Esaj. XLIV: 6. Apoc. I: 8. 17. & alibi, *Quod faciat omnia*, *expandat cælos*, *& extendat Terram*, *a Se Ipso*, Esaj. XLIV: 24. Hoc magnum Systema, quod vocatur Universum, est Opus cohærens ut unum a primis ad ultima, quia Deus in creando illud intendit unum Finem, qui fuit Cælum angelicum ex Humano Genere, & Media ad illum finem sunt omnia, ex quibus Mundus est; nam qui vult finem etiam vult media; quare qui contemplatur Mundum ut Opus continens mediorum ad illum finem, ille potest contemplari Universum creatum ut Opus cohærens ut unum, & potest videre, quod Mundus sit Complexus usuum in successivo ordine pro Humano Genere, ex quo Cælum Angelicum; Divinus Amor non potest alium finem intendere, quam Beatitudinem æternam hominum ex suo Divino, & Divina Ipsius Sapientia non potest producere aliud quam usus medios ad illum finem; ex lustrato Mundo in universali hac idea, omnis sapiens potest comprehendere, quod Creator universi sit unus, & quod Essentia Ipsius sit Amor & Sapientia; quare non datur singulare ibi, in quo non latet usus in propinquo aut e longinquo pro homine; pro victu ejus ex fructibus terræ, & quoque ex animalibus, ac vestitus ex iisdem. Inter mirabilia est, quod viles illi vermes, qui vocantur Bombyces, serico vestiant & magnifice ornent & fæminas & viros, a Reginis & Regibus, usque ad ancillas & famulos: & quod Viles vermes, qui sunt Apes, suppeditent ceras pro luminaribus, ex quibus Templa & Aulæ in splendore sunt. Illi qui singulariter aliqua in Mundo, & non universaliter omnia in serie, in qua sunt fines, causæ mediæ, & effectus, lustrant, tum qui Creationem non a Divino Amore per Divinam Sapientiam deducunt, non videre possunt, quod Universum sit

Opifi-

Opificium unius Dei, & quod in singulis usibus, quia in fine, habitet; omnis enim qui in fine est, etiam in mediis est, nam intime in omnibus mediis est finis, qui agit & ducit media. Qui non contemplantur Universum ut Opificium Dei, ac ut Habitaculum Amoris & Sapientiæ Ipsius, sed ut Opificium naturæ, ac ut Habitaculum caloris & lucis solis, illi superiora mentis suæ occludunt pro Deo, & Inferiora mentis suæ aperiunt pro diabolo & inde exuunt Humanum & induunt ferinum, & se non modo credunt bestiis similes, sed etiam fiunt; fiunt enim vulpes quoad astutiam, lupi quoad ferociam, pardi quoad dolum, tigrides quoad sævitiam, crocodili, serpentes, bubones & noctuæ quoad illorum naturam: illi qui tales sunt, etiam in Mundo Sprituali e longinquo apparent illis feris similes; amor mali illorum ita se figurat.

14. VII. QUOD HOMO, QUI NON AGNOSCIT DEUM, AB ECCLESIA SIT EXCOMMUNICATUS, ET DAMNATUS. Quod homo, qui non agnoscit Deum, ab Ecclesia excommunicatus sit, est quia Deus est omne Ecclesiæ, & Divina, quæ vocantur Theologica, faciunt Ecclesiam, quare negatio Dei, est negatio omnium Ecclesiæ; & hæc ipsa negatio excommunicat illum, ita ipse homo se, & non Deus illum: quod ille damnatus sit, est quia excommunicatus ab Ecclesia, ille etiam excommunicatus est e Cælo; Ecclesia enim in terris & Cælum angelicum unum agunt, sicut Internum & Externum, ac sicut Spirituale & Naturale apud hominem; & homo a Deo creatus est, ut quoad Internum suum sit in Mundo spirituali, & quoad Externum suum in Mundo naturali; proinde quod creatus sit indigena utriusque Mundi, propter causam, ut spirituale, quod Cæli est, implantetur naturali quod Mundi est, quemadmodum fit cum semine in humo, & sic homo fiat constans & perdurans in æternum. Homo, qui per negationem Dei se excommunicavit ab Ecclesia, & sic a Cælo, occlusit Internum hominem apud se quoad voluntatem, ita quoad genialem suum amorem; voluntas hominis enim est receptaculum amoris ejus, & fit habitaculum hujus; at non potest occludere Internum suum hominem quoad Intellectum, nam si hoc posset & faceret, homo non foret homo amplius, sed amor voluntatis ejus superiora Intellectus infatuat falsis; inde fit Intellectus quasi occlusus quoad vera quæ fidei sunt, & quoad bona quæ charitatis, ita plus & plus contra Deum, & simul contra spiritualia Ecclesiæ; & sic excluditur è communione cum Angelis Cæli, e qua cum exclusus est, se infert in communionem cum Satanis Inferni, & unum cogitat cum illis; & omnes Satanæ negant Deum, ac de Deo & de spiritualibus Ecclesiæ cogitant fatue; similiter homo conjunctus illis; hic dum in Spiritu suo est, quod fit quum domi sibi relictus patitur cogitationes duci a jucundis mali & falsi, quæ concepit & partuivit apud se, tunc cogitat de Deo quod non sit, sed quod sit modo vox sonans ex pulpitis, ad vinciendum plebem ad obedientiam legum justitiæ, quæ Societatis sunt; & quoque cogitat, quod Verbum, ex quo ministri sonant Deum, sit visionarium & congestum quid, cui Sanctitas ex Auctoritate inducta est; tum quod Decalogus seu Cathechismus sit libellus, qui postquam tritus est a manibus puerorum, rejectibilis sit, sanxit enim quod parentes honorandi sint, non occidendum, non scortandum, non furandum, non false testandum, & quis non ex lege civili eadem scit: de Ecclesia cogitat, quod modo sit congregatio simplicium, ad credendum facilium, & pusillanimorum, qui vident quod non vident: de homine, & de se ut homine, cogitat similiter ut de bestia; & de vita post mortem, similiter quod de vita bestiæ post illam. Ita cogitat Internus ejus homo, utcunque aliter loquitur Externus; nam, ut dictum, est cuivis homini Internum & Externum, & Internum ejus facit hominem, qui vocatur Spiritus, & vivit post mortem, & Externum, ex quo per moralitatem agit hypocritam, sepelitur; & tunc propter negationem Dei fit damnatus. Omnis homo qnoad Spiritum suum est sui similibus consociatus in Mundo Spirituali, & est sicut unus cum illis; & datum est mihi sæpius videre hominum

adhuc viventium Spiritus in Societatibus, quorundam ibi in angelicis, & quorundam in infernalibus, & quoque per dies datum est loqui cum illis, & miratus sum quod ipse homo in suo corpore adhuc vivens de hoc prorsus nihil sciret: exinde patuit, quod qui negat Deum, jamdum inter damnatos sit, & quod post mortem colligatur ad suos.

15. VIII. QUOD APUD HOMINES, QUI NON AGNOSCUNT UNUM DEUM, SED PLURES, NIHIL ECCLESIÆ COHÆREAT. Qui unum Deum fide agnoscit & corde colit, ille in communione Sanctorum in terris est, & in communione Angelorum in cælis, illæ dicuntur communiones, & sunt, quia in uno Deo sunt & unus Deus in illis: iidem etiam in conjunctione sunt cum Universo Cælo Angelico, & ausim dicere, cum omnibus & singulis ibi, sunt enim omnes sicut filii & posteri ex uno Patre, quorum animi, mores & facies similares sunt, a quibus se mutuo cognoscunt. Cælum Angelicum coordinatum est in Societates secundum omnes varietates amoris boni, quæ varietates ad universalissimum unum Amorem collimant, qui est in Deum, ex hoc Amore propagati sunt omnes, qui Deum unum Creatorem universi, & simul Redemptorem, & Regeneratorem, fide agnoscunt & corde colunt. Sed aliter prorsus illi, qui non unum, sed plures Deos adeunt & adorant, sive hoc fiat, quod unum ore & tres cogitatione, ut faciunt illi in hodierna Ecclesia, qui Deum in tres Personas distinguunt, & unamquamque Personam declarant Deum per se, & cuique separatas qualitates, seu proprietates quæ non alterius sunt, attribuunt; inde fit, quod unitas Dei non modo actualiter dividatur, sed etiam ipsa Theologia, & quoque Mens humana in qua illa erit, similiter; quid inde nisi perplexum & non cohærens in rebus Ecclesiæ resultat; quod talis sit status Ecclesiæ hodiernæ in Appendice post hoc Opus, demonstrabitur: hoc veritas est, quod divisio Dei, aut Essentiæ Divinæ in tres Personas, quarum quælibet per se aut singulatim est Deus, inducat negationem Dei; est sicut quis in Templum ad adorandum intrat, & in Tabula super Altari videt pictum unum Deum sicut Antiquum dierum, Alterum sicut Pontificem maximum, & Tertium sicut Æolum volantem, & subscriptum, hi tres sunt Unus Deus: aut forsan sicut ibi videret Unitatem & Trinitatem pictas sicut hominem cum tribus Capitibus super uno corpore, aut cum tribus corporibus sub uno Capite, quæ forma monstrosa est, cum qua idea si quis intraret Cælum, certe præceps dejiceretur, tametsi diceret, quod Caput aut Capita significarent Essentiam, & Corpus aut Corpora Proprietates distinctas.

16. His adjiciam unum MEMORABILE: Vidi aliquos novos Advenas e Mundo naturali in Mundum Spiritualem, inter se loquentes de Tribus Personis Divinis ab æterno; fuerunt Canonici, & unus ex illis Episcopus; hi ad me accesserunt, & post aliquem sermonem de Mundo Spirituali, de quo antea non quicquam sciverant, dixi, audivi vos loquentes de tribus Personis Divinis ab æterno; & quæso, ut magnum hoc Mysterium secundum ideas vestras, quas cepistis in Mundo naturali, e quo nuper venistis, aperiatis: & tunc Primas me intuens, dixit, video quod sis Laicus, quare ideas cogitationis meæ de magno hoc Mysterio aperiam, & docebo; ideæ meæ fuerunt, & adhuc sunt, quod Deus Pater, Deus Filius & Deus Spiritus Sanctus, in Medio Cælo super magnificis & altis Soliis seu Thronis sedeant; Deus Pater super Throno ex obryzo auro cum Sceptro in manu; Deus Filius ad dextram Ipsius super Throno ex purissimo argento cum Corona super capite; & Deus Spiritus Sanctus juxta illos super Throno ex splendido Chrystallo, tenens Columbam in manu; & quod circum circa illos in triplici ordine pensiles lampades

des ex lapidibus pretiosis coruscarent; & quod e longinquo ab hoc Circo starent innumerabiles Angeli, omnes adorantes & glorificantes: & insuper, quod Deus Pater cum suo Filio jugiter de Justificandis colloquatur, & quod inter se decernant & sanciant, quinam in terris digni essent, quos inter Angelos recepturi, ac vita æterna coronaturi sint: & quod Deus Spiritus Sanctus ex auditis illis quoad nomina, illico percurrat terrarum Orbem ad illos, secum ferens dona justitiæ, totidem auctoramenta salutis pro justificandis, & actutum ut advenit & afflat, dissipet peccata, sicut ventilator fumum e fornace, & hanc dealbat; & quoque aufert e cordibus durities lapidis, & infert mollities carnis, & simul innovat Spiritus seu mentes eorum, & generat e novo, ac facies infantiles illis inducit; & denique obsignat frontes eorum signo crucis, & vocat electos & filios Dei. Hoc sermone finito Primas ille ad me dixit, ita illud magnum mysterium in Mundo enodavi; & quia plerique ex nostro Ordine ibi illis meis effatis adplauserunt, persuasus sum, quod etiam tu, qui laicus es, illis fidem adjungas. Postquam illa a Primate dicta sunt, inspexi illum & simul canonicos cum illo, & animadverti, quod omnes pleno assensu faverent, quare exorsus sum respondere, & dixi; expendi tuæ fidei enuntiata, & ex illis collegi, quod de Deo Triuno prorsus naturalem & sensualem, imo materialem ideam, captaveris & foveas, ex qua inevitabiliter fluit idea trium Deorum; estne sensualiter cogitare de Deo Patre, quod sedeat super Throno cum Sceptro in manu, & de Filio, quod super suo Throno cum Corona super capite, & de Spiritu Sancto, quod super suo cum Columba in manu, & quod secundum auscultata percurrat terrarum Orbem; & quia talis idea inde resultat, non possum dictis tuis adjungere fidem: ego enim ab infantia mea non potui in mentem meam aliam ideam quam Unius Dei admittere, & cum hanc solum admisi & retineo, cadunt apud me omnia illa quæ dixisti; & tunc vidi, quod per Thronum, super quo Jehovah secundum Scripturam dicitur sedere, intelligatur Regnum, per Sceptrum & Coronam Regimen & Dominium, per sedere ad dextram Omnipotentia Dei per Humanum suum; & quod per illa, quæ de Spiritu Sancto perhibentur, Operationes Divinæ Omnipræsentiæ: assume Domine, si placet, ideam Unius Dei, & illam rite volve in Ratiocinio tuo, & tandem perspicue deprehendes, quod ita sit. Vos quidem etiam dicitis, quod Deus unus sit, & hoc quia Essentiam facitis unam & quoque individuam trium illarum Personarum, atqui non permittitis ut aliquis dicat, quod unus ille Deus sit una Persona, sed quod usque sint tres, & hoc facitis, ne idea trium deorum, qualis vestra est, pereat; & quoque addicatis cuivis proprietatem separatam ab alterius, annon sic Essentiam vestram Divinam dividitis; quando ita est, quomodo dicere potestis & simul cogitare quod Unus Deus sit; ignoscerem, si dixeritis quod unum Divinum sit: quomodo quis, dum audit, quod *Pater sit Deus*, *Filius sit Deus*, *Spiritus Sanctus sit Deus*, *& quod unaquævis Persona singulatim sit Deus*, potest cogitare quod unus Deus sit, estne contradictio, cui fides nusquam adjungi potest; quod non dici possit unus Deus sed simile Divinum, illustrari potest per hæc; de pluribus hominibus, qui simul unum Senatum, Synedrium, aut Concilium conformant, non potest dici quod unus homo sint, sed dum omnibus & singulis una sententia est, potest dici quod unum sentiant: nec potest de tribus adamantibus unius substantiæ dici, quod unus Adamas sint, sed quod unum quoad substantiam sint, & quoque quisque Adamas ab altero differat pretio secundum proprium pondus; sed non ita si unus sit, & non tres. Ast percipio, quod tres Divinas Personas, quarum unaquævis per se seu singulatim Deus est, dicatis unum Deum, & injunxeritis, ut quisque in Ecclesia ita loquatur, propter causam, quia Ratio illustrata & sana in Universo terrarum Orbe agnoscit, quod Unus Deus sit, & ideo pudore suffunderemini, si non etiam vos loqueremini similiter; at usque dum unum Deum pronuntiatis, tametsi cogitatis tres, non tamen pudor ille intrahit binas illas voces in os, sed eloquimini.

quimini. His dictis & auditis recessit Episcopus cum suis Canonicis, & in recedendo convertit se, & voluit exclamare, est Unus Deus, sed non potuit, quia cogitatio ejus retraxit linguam ejus, & tunc diducto ore efflavit tres Deos. Adstantes, hoc portento viso riserunt cum cachinno, & abiverunt.

17. Postea quæsivi, ubinam offenderem ex Eruditis illos, qui acutissimo ingenio sunt, & pro Trinitate Divina in tres Personas divisa stant; & aderant tres, ad quos dixi, quomodo potestis Divinam Trinitatem in tres Personas dividere, & asserere, quod unaquævis Persona per se seu singulatim sit Deus & Dominus, numne sic confessio oris, quod Deus Unus sit, tantum a cogitatione distat, quantum meridies a septentrione; ad quod responderunt, non hilum distat, quia tribus Personis est Una Essentia, & Divina Essentia est Deus; nos fuimus in Mundo Tutores Trinitatis Personarum, ac Pupillus, cujus tutelam gessimus, fuit fides nostra, in qua unaquævis Persona Divina partem suam nacta est, Deus Pater illam partem quod imputet ac donet, Deus Filius illam quod intercedat & mediet, & Deus Spiritus Sanctus illam quod imputationis & mediationis usus efficiat. At quæsivi, quid per Divinam Essentiam intelligitis, dixerunt, intelligimus Omnipotentiam, Omniscientiam, Omnipræsentiam, Immensitatem, Æternitatem, Æqualitatem Majestatis; ad quæ dixi, si Essentia illa facit ex pluribus diis Unum, potestis adhuc plures addere, ut pro exemplo quartum, qui apud Mosen, Ezechielem & Hiobum memoratur, & vocatur Deus Schaddai: similiter etiam fecerunt Antiqui in Græcia & Italia, qui parilia attributa & sic similem essentiam assignaverunt suis diis, ut Saturno, Jovi, Neptuno, Plutoni, Apollini, Junoni, Dianæ, Minervæ, imo etiam Mercurio & Veneri, sed usque non potuerunt dicere, quod omnes illi unus Deus essent: & quoque vos, qui tres estis, ac, ut percipio simili eruditione, & sic simili essentia quoad illam, usque non potestis vos combinare in unum hominem eruditum; sed ad hæc riserunt, dicentes, jocaris, aliter est cum Essentia Divina, hæc est una, & non tripartita, & est individua & sic non divisa, partitio & divisio non cadit in illam: his auditis regessi, descendamus in hanc aream, & dimicemus; & quæsivi, quid intelligitis per Personam, & quid significat illa, & dixerunt, *Nomen Personæ significat non partem aut qualitatem in alio, sed quod proprie subsistit*, ita omnes, Primores Ecclesiæ Personam definiunt, & nos cum illis; & dixi, est hæc difinitio Personæ, & responderunt, est; ad quæ retuli, ita non est aliqua pars Patris in Filio, nec aliqua utriusque in Spiritu Sancto, ex quo sequitur, quod quisque sit sui arbitrii, juris & potestatis, & sic non aliquid quod conjungit, nisi voluntas, quæ cuivis propria est, & sic communicabilis ex beneplacito; suntne ita tres Personæ tres distincti Dii: audite adhuc, definivistis etiam Personam, quod sit quod proprie subsistit, consequenter quod sint tres substantiæ, in quas partimini Essentiam Divinam, & tamen hæc, ut quoque dicitis, est impartibilis, quia una & individua; & insuper unicuique substantiæ, hoc est, Personæ, attribuitis proprietates quæ non sunt in altera, & quoque quæ non communicari possunt alteri, quæ sunt Imputatio, Mediatio, & Operatio, quid tunc inde resultat aliud, quam quod tres Personæ sint tres dii; ad hæc dicta retraxerunt se, dicentes, ventilabimus illa, & post ventilationem respondebimus. Adstitit quidam Sapiens, hic audiens illa dixit, ego non volo per tam subtiles transennas hanc supremam rem inspicere, sed extra subtilitates illas video in clara luce, quod in ideis cogitationis vestræ sint tres Dii; sed quia pudoris est coram universo Mundo propalare illas, nam si propalaveritis, vocabimini insani & fatui, quare prodest ad evitandum ignominiam, ut unum Deum ore confiteamini: sed ad hæc illi tres tenaces sententiæ suæ nihil attenderunt, & in abeundo emurmurabant aliquos terminos commodatos ex Arte Methaphysica, ex quo animadverti, quod illa esset illorum tripos, ex qua responsa vellent dare.

DE

DE DIVINO ESSE, QUOD EST JEHOVAH.

18. Agitur primum de Divino Eſſe, & poſtea de Divina Eſſentia: apparet ſicut duo illa unum idem ſint, ſed uſque Eſſe eſt Univerſalius quam Eſſentia, Eſſentia enim ponit Eſſe, & ex Eſſe fit Eſſentia: Eſſe Dei, ſeu Eſſe Divinum non poteſt deſcribi, quia eſt ſupra omnem ideam cogitationis humanæ, in hanc non cadit aliud, quam quod creatum & finitum eſt, non autem Increatum & Infinitum, ita non Eſſe Divinum: Eſſe Divinum eſt ipſum Eſſe, ex quo omnia ſunt, & quod in omnibus erit ut ſint. Ulterior notio de Eſſe Divino poteſt influere ex Articulis ſequentibus, qui ſunt, I. *Quod Unus ille Deus dicatur Jehovah ex Eſſe, ita ex eo, quia Solus Eſt, Fuit, & Erit, & quia eſt Primus & Ultimus, Principium & Finis, Alphah & Omegah.* II. *Quod Unus ille Deus ſit ipſa Subſtantia & ipſa Forma, & quod Angeli & Homines ſint ſubſtantiæ & formæ ex Ipſo, & quod quantum illi in Ipſo ſunt, & Ipſe in illis, tantum ſint imagines & ſimilitudines Ipſius.* III. *Quod Divinum Eſſe ſit Eſſe in ſe, & ſimul Exiſtere in ſe.* IV. *Quod Divinum Eſſe & Exiſtere in ſe, non poſſit producere aliud Divinum quod ſit Eſſe & Exiſtere in ſe, conſequenter quod Deus alius ejuſdem Eſſentiæ non dabilis ſit.* V. *Quod Pluralitas deorum in Sæculis antiquis, & quoque hodiernis, non aliunde exſtiterit, quam ex non intellecto Divino Eſſe.* Sed hæc ſingulatim elucidanda ſunt.

19. I. Quod unus ille Deus dicatur Jehovah ex Esse, ita ex eo quia Solus Est, et Erit, et quia est Primus et Ultimus, Principium et Finis, Alphah et Omegah. Quod Jehovah ſignificet Sum & Eſſe, notum eſt; & quod Deus ab antiquiſſimis temporibus ita vocatus ſit, conſtat ex Libro Creationis ſeu Geneſi, ubi in Primo Capite nominatur Deus, at in Secundo & ſequentibus Jehovah Deus: & poſtea cum filii Abrahami ex Jacobo per commorationem in Ægypto obliti ſunt nominis Dei, in memoriam revocatum eſt; de quo ita; „ *Moſes dixit ad Deum, quodnam Nomen tuum, dixit Deus,* Sum qui Sum; *ſic dices filiis Iſraelis,* Sum *miſit me ad vos, & dices,* Jehovah Deus *Patrum veſtorum miſit me ad vos: hoc Nomen meum in æternum, & hoc Memorabile meum a generatione in generationem*" Exod. III: 14. 15. Quoniam ſolus Deus eſt Sum & Eſſe, ſeu Jehovah, ideo non datur in Univerſo Creato aliquid, quod non ducit ſuum eſſe ab Ipſo; ſed quomodo, videbitur infra: hoc idem etiam intelligitur per hæc, *Ego ſum Primus & Ultimus, Principium & Finis, Alphah & Omegah,* Eſaj. Cap. XIV: 16, & Apoc. Cap. I: 8. 11. Cap. XXII: 13; per quæ ſignificatur, Qui eſt Ipſum & Unicum a primis ad ultima, ex quo omnia. Quod Deus dicatur Alphah & Omegah, Principium & Finis, eſt quia Alphah eſt Prima & Omegah eſt Ultima Syllaba in Alphabetho Græco, & inde ſignificant Omnia in complexu; cauſa eſt, quia unaquævis Litera Alphabetica in Mundo ſpirituali ſignificat aliquam rem, & Vocalis, quia inſervit ſono, aliquid affectionis ſeu amoris; ex hac origine eſt Loquela Spiritualis ſeu angelica, & quoque Scriptura ibi: ſed hoc eſt Arcanum hactenus ignotum; eſt enim Lingua Univerſalis, in qua ſunt omnes Angeli & Spiritus, & hæc nihil commune habet cum aliqua Lingua hominum in Mundo; in hanc Linguam venit omnis homo poſt mortem, eſt enim illa cuivis homini ex creatione inſita; quare unuſquiſque alterum in Univerſo Mundo Spirituali intelligere poteſt: datum eſt mihi ſæpius illam Linguam audire, & contuli illam cum linguis in Mundo, & compertus ſum, quod ne quidem in aliquo minimo unum faciat cum aliqua Lingua naturali in terris; differt ab his

ex primitivo suo, quod est, quod unaquævis litera cujusvis vocis significet aliquam rem. Inde nunc est quod Deus dicatur Aphah & Omegah; per quod significatur, quod sit Ipsum & Unicum a primis ad ultima, ex Quo omnia: sed de hac Lingua & ejus Scriptura fluente ex Spirituali cogitatione Angelorum, videatur in Opere de Amore Conjugiali, n. 326 ad 329, & quoque in sequentibus.

20. II. Quod unus ille Deus sit ipsa Substantia et ipsa Forma, et quod Angeli et Homines sint substantiæ et formæ ex Ipso; et quantum illi in Ipso sunt, et Ipse in illis, tantum sint imagines et similitudines Ipsius. Quoniam Deus est Esse, etiam est Substantia, nam Esse nisi sit substantia, est ens rationis, substantia enim est ens substens; & qui est substantia, etiam est forma, nam substantia nisi sit forma, est ens rationis; quare de Deo prædicari potest utraque, sed ita, quod sit Substantia & Forma unica, ipsa, & prima: quod hæc Forma sit ipsa Humana, hoc est, quod Deus sit Ipse Homo, cujus omnia Infinita suat, in Sapientia Angelica de Divino Amore et Divina Sapientia, Amstelodami Anno MDCCLXIII, vulgata, demonstratum est; similiter quod Angeli & Homines sint substantiæ & formæ creatæ & organizatæ ad recipiendum Divina per Cælum influentia in se; quare in Libro creationis vocantur Imagines & Similitudines Dei, Cap. I: 26. 27, & alibi, quod sint filii Ipsius & nati ab Ipso; at quod quantum homo sub auspicio Divino vivit, hoc est, patitur se duci a Deo, tantum fiat Ipsius imago interius & interius, in serie hujus Operis, multis demonstrabitur. Nisi de Deo formetur idea, quod sit prima Substantia & Forma, & de Forma Ipsius quod sit ipsa Humana, Mentes humanæ sibi facile inducerent phantasias sicut spectra de Ipso Deo, de exortu hominum, & de Creatione Mundi; de Deo non aliam notionem sibi sumerent, quam sicut de Natura universi in suis primis, ita sicut de ejus Expanso, aut sicut de inani aut nihilo; de exortu hominum, sicut de confluxu elementorum in talem formam ex fortuito, de Creationæ Mundi, quod origo substantiarum & formarum ejus sit ex punctis & dein lineis geometricis, quæ quia nullius prædicationis, ita in se non aliquid sunt; apud tales est omne Ecclesiæ sicut styx aut caligo in tartaro.

21. III. Quod Divinum Esse sit Esse in se, et simul Existere in se. Quod Jehovah Deus sit Esse in se, est quia est Sum, Ipsum, Unicum & Primum, ab æterno in æternum, a quo omne est quod est, ut sit aliquid; ita & non aliter est Principium & Finis, Primus & Ultimus, & Alphah & Omegah: non potest dici, quod sit suum Esse a se, quia hoc ex se ponit prius & sic tempus, quod non cadit in Infinitum, quod vocatur ab æterno, & quoque ponit alium Deum, qui Est Deus in se, ita Deum a Deo, aut quod Deus se Ipsum formaverit, & sic non foret Increatus, nec Infinitus, quia sic se a se vel ex altero finivit. Ex eo, quod Deus sit Esse in se, sequitur quod sit Amor in se, Sapientia in se, ac Vita in se, & quod sit Ipsum, a Quo omnia sunt, & ad quod omnia se referunt, ut sint aliquid; quod *Deus sit Vita in se*, & sic Deus, constat ex Domini Verbis apud Johannem Cap. V: 26. Et apud Esajam, *Ego Jehovah facio omnia, expando Cælos Solus, & extendo Terram, a Me Ipso*, Caput XLIV: 24. Et quod *sit Solus Deus, & præter Ipsum non Deus*, Esaj. XLV: 14. 15. 20. 21. Hosch. XIII: 4. Quod Deus non modo sit Esse in se, sed etiam Existere in se, est quia Esse nisi Existat, non est aliquid, pariter Existere nisi sit ex Esse, quare dato uno dabitur alterum; similiter nisi substantia etiam sit forma, de Substantia nisi sit forma, non est aliquid prædicabile, & hoc, quia non habet quale, est in se nihil. Quod hic dicantur Esse & Existere, & non Essentia & Existentia, est quia distinguendum est inter Esse & Essentiam, & inde inter Existere & Existentiam, sicut inter prius & posterius, ac prius est universalius quam posterius; ad Divinum Esse se applicat Infinitas & Æternitas, at vero ad Divinam Essentiam & Existentiam se ap-

applicat Divinus Amor & Divina Sapientia, & per hæc duo Omnipotentia & Omnipræsentia, de quibus ideo in suo ordine agetur.

22. Quod Deus sit Ipsum, Unicum & Primum, quod vocatur Esse & Existere in se, ex Quo omnia quæ sunt & existunt, Naturalis homo ex sua ratione nequicquam potest rescire, nam Naturalis homo ex sua ratione non aliud potest desumere, quam quod naturæ est, hoc enim quadrat cum ejus essentia, quia in illam nihil aliud ab infantia & pueritia intravit; at quoniam homo creatus est ut quoque sit Spiritualis, quia victurus est post mortem, & tunc inter Spirituales in illorum Mundo, ideo Deus providit Verbum, in quo non modo Semet Ipsum revelavit, sed etiam quod Cælum & Infernum sint, & quod in illorum uno aut altero omnis homo victurus sit in æternum, quisque secundum vitam & simul fidem suam; & quoque in Verbo revelavit, quod sit Sum seu Esse, ac Ipsum & Unicum quod in se est, & sic Primum seu Principium, ex quo omnia. Ex hac Revelatione est, quod Naturalis homo possit se elevare supra naturam, ita supra se, & videre talia quæ Dei sunt, sed usque tamen sicut e loginquo, tametsi Deus est in propinquo apud omnem hominem, est enim in illo cum sua Essentia; & quia ita est, est in propinquo apud illos, qui Ipsum amant, & illi amant Ipsum, qui vivunt secundum præcepta Ipsius & credunt in Ipsum, hi sicut vident Ipsum; quid fides nisi spiritualis visus quod sit, & quid vita secundum præcepta Ipsius, quam actualis agnitio, quod ab Ipso sit salus & vita æterna; at vero illi, quibus non est fides spiritualis sed naturalis, quæ modo est scientia, & inde similis vita, illi vident quidem Deum, sed e longinquo, & hoc solum quando loquntur de Illo; differentia inter hos & illos est, sicut inter illos qui stant in clara luce, & vident homines prope se, & tangunt illos, ac inter illos qui stant in denso nimbo, & ex eo non possunt videre, num homines sint, vel num arbores aut saxa. Aut sicut qui stant super alto Monte, ubi Urbs, ac vadunt huc illuc & loquuntur cum consociis Urbanis; ac sicut qui e Mente illo spectant deorsum, & non cognoscunt num homines vel num bestiæ aut statuæ sint, quæ vident. Imo est sicut inter illos, qui in aliquo planetario Orbe stant, & vident suos ibi, & inter illos qui in alio planetario orbe sunt cum tubis opticis in manibus, & spectant illuc, & dicunt quod videant homines ibi, cum tamen non vident nisi universaliter terrrea ut lucidum lunare, & aquea ut maculas. Simile discrimen est inter videre Deum, & Divina quæ procedunt ab Ipso in sua mente, apud illos qui in fide & simul in vita charitatis sunt, & inter illos qui modo in scientia de illis sunt; proinde inter Naturales & Spirituales homines. Illi autem qui Divinam Sanctitatem Verbi negant, & usque illa quæ Religionis sunt portant sicut in sacco super tergo, illi non vident Deum, sed modo sonant Deum, cum exigua differentia a psittacis.

23. IV. Quod Divinum Esse et Existere in se, non possit producere aliud Divinum quod sit Esse et Existere in se, consequenter quod Deus alius ejusdem Essentiæ non dabilis sit. Quod Deus unus, qui Creator Universi, sit Esse & Existere in se, ita Deus in se, hactenus ostensum est; inde sequitur, quod non dabilis sit Deus a Deo, quia ipsum Essentiale Divinum, quod est Esse & Existere in se, mon dabile est in illo; perinde est, sive dicatur a Deo gigni, sive procedere, est tamen usque a Deo produci, & hoc parum differta creari; quare introducere in Ecclesiam fidem, quod sint tres Divinæ Personæ, quarum quælibet singulatim est Deus, & ejusdem Essentiæ, ac unus natus ab æterno, & tertius procedens ab æterno, est prorsus abolere ideam Unitatis Dei, & cum hac omnem notionem Divinitatis, & sic efficere ut omne Spirituale rationis in exilium ejiciatur; inde homo non fit homo amplius, sed totus quantus Naturalis, qui non plus differt a bestia, quam quod loqui possit, & qui est contra omnia spiritualia Ecclesiæ, hæc enim naturalis homo vocat deliria; inde & non aliunde tam enormia hæretica de Deo scaturiverunt; quapropter Divina Trinitas divisa in Personas intulit non modo

do noctem in Ecclesiam, sed etiam mortem. Quod identitas trium Essentiarum Divinarum sit rationis scandalum, constitit mihi ex Angelis, qui dixerunt, quod ne quidem possint enuntiare tres Divinitates æquales; & si quis ad illos veniret, & vellet enuntiare, non posset quin avertat se, & quod post enuntiationem fiat sicut truncus humanus, & projiciatur deorsum, & postea abeat ad illos in Inferno, qui non aliquem Deum agnoscunt. Veritas est, quod implantare infanti & puero ideam trium Personarum Divinarum, cui inevitabiliter adhæret idea trium deorum, sit auferre illis omne lacticinium spirituale, & deinde omnem cibatum Spiritualem, & demum omne ratiocinium spirituale, & apud illos, qui se in eo confirmant, inducere mortem spiritualem. Discrimen inter illos, qui fide & corde colunt unum Deum Creatorem Universi, & Hunc simul Redemptorem & Regeneratorem, est sicut fuit Urbs Zion tempore Davidis, & Urbs Hierosolymæ tempore Salomonis, postquam Templum ædificatum est; at Ecclesia, quæ credit in tres Personas, & in unamquamque ut in singularem Deum, est similis urbi Zioni & Hierosolymæ a Vespasiano destructis, & Templo ibi incenso. Porro, homo, qui colit unum Deum, in Quo Divina Trinitas est, & sic qui una Persona est, fit plus & plus vivus, & homo angelus; at qui se in pluralitate Deorum ex pluralitate Personarum confirmat, fit successive sicut Statua facta cum articulis mobilibus, in cujus medio stat Satanas, & loquitur per os articulatum ejus.

24. V. Quod pluralitas deorum in sæculis antiquis, et quoque hodiernis, non aliunde exstiterit, quam ex non intellecto Divino Esse. Quod Unitas Dei cujusvis hominis menti intime inscripta sit, quoniam illa est in medio omnium quæ in animam hominis a Deo influunt, supra n. 8, ostensum est; sed quod usque in Intellectum humanum non inde descenderit, est causa, quia defuerunt cognitiones, per quas hominem oportet Deo obviam ascendere; quisque enim parabit Deo viam, hoc est, præparabit se ad receptionem, & hoc fiet per cognitiones. Cognitiones, quæ defuerunt, quod Intellectus non potuerit penetrare illuc, ut videret, quod Deus unus sit, & quod non dabile sit Divinum Esse nisi Unicum, & quod Omnia Naturæ sint ab Illo, sunt sequentes, 1. Quia hactenus nemo aliquid sciverat de Mundo Spirituali, ubi sunt Spiritus & Angeli, & in quem omnis homo post mortem venit. 2. Pariter tunc, quod in illo Mundo sit Sol, qui est purus Amor a Jehovah Deo, qui in medio ejus est. 3. Quod ex illo Sole procedat Calor, qui in essentia sua est Amor, & Lux quæ in essentia sua est Sapientia. 4. Quod inde omnia quæ in illo Mundo sunt, Spiritualia sint, & afficiant Internum hominem, & faciant ejus Voluntatem & Intellectum. 5. Quod Jehovah Deus ex suo Sole non modo produxerit Mundum Spiritualem, & omnia Spiritualia ejus, quæ innumerabilia sunt, & substantialia, sed etiam quod produxerit Mundum naturalem, & omnia naturalia ejus, quæ etiam innumerabilia sunt, sed materialia. 6. Quod hactenus non aliquis sciverit discrimen inter Spirituale & Naturale, imo nec quid Spirituale in sua essentia. 7. Neque quod tres Gradus Amoris & Sapientiæ sint, secundum quos Cæli angelici ordinati sunt. 8. Et quod Mens humana in totidem gradus distincta sit, ob causam ut possit in unum ex tribus Cælis post mortem elevari, quod fit secundum ejus vitam & simul fidem. 9. Et denique, quod omnia illa non potuerint quoad unum punctum existere, nisi a Divino Esse, quod est Ipsum in se, & sic Primum & Principium ex quo omnia. Hæ cognitiones hactenus defuerunt, per quas tamen homo ascendet, & Divinum Esse cognoscet. Dicitur, quod homo ascendat, sed intelligitur quod a Deo elevetur; nam homini est Liberum arbitrium comparandi sibi Cognitiones, & sicut comparat sibi illas ex Verbo, medio Intellectu, ita explanat viam, per quam Deus descendat, ac illum elevet. Cognitiones, per quas fit Intellectui humano ascensus, Deo tenente illum in manu, & ducente, comparari possunt gradibus Scalæ visæ Jacobo, quæ fuit erecta super terram, cujus caput pertigit in Cælum, & per quam Angeli as-

ascendebant, & Jehovah consistebat supra illam, Genes. XXVIII: 12. 13. aliter prorsus cum illæ Cognitiones deficiunt, aut homo illas spernit; tunc Elevatio intellectus comparari potest Scalæ e terra ad fenestram primæ mansionis magnifia Palatii erectæ, ubi commorantur homines, & non ad fenestras secundæ mansionis, ubi Spiritus, & minus adhuc ad fenestras tertiæ mansionis, ubi Angeli; inde fit, quod homo non nisi quam in naturæ athmosphæris & materialibus, in quibus oculos, aures, & nares tenet, maneat, ex quibus non alias ideas de Cælo & de Dei Esse & Essentia haurit, quam athmosphæricas & materiales, & ex his homo cogitans non judicat quicquam de Deo, num sit vel non sit, vel num unus, aut num plures; & adhuc minus, qualis est quoad suum Esse & quoad suam Essentiam. Inde exorta est Pluralitas deorum in Sæculis antiquis, & quoque in hodiernis.

25. His adjiciam hoc MEMORABILE: Quondam experrectus a somno, incidi in profundam meditationem de DEO; & cum suspexi, vidi supra me in Cælo Lucem candidissimam in forma ovali; & cum fixi intuitum in Luce illa, recedebat Lux ad latera, & intrabat in peripherias, & tunc ecce patuit mihi Cælum, & vidi magnifica, & Angelos stantes in forma Circi a latere meridionali aperturæ, & loquebantur inter se; & quia accendebar desiderio audiendi quid loquebantur, ideo dabatur mihi primum audire Sonum, qui plenus erat amore cælesti, & postea Loquelam, quæ plena erat sapientia ex illo amore; loquebantur inter se de DEO UNO, & de CONJUNCTIONE CUM IPSO, & inde SALVATIONE: loquebantur ineffabilia, quorum pleraque non possunt cadere in voces alicujus Linguæ naturalis; sed quia aliquoties fueram in consortio cum Angelis in ipso Cælo, & tunc in simili loquela cum illis, quia in simili statu, ideo potui nunc intelligere illos, & ex sermone illorum desumere aliqua, quæ possunt expromi vocibus Linguæ naturalis rationaliter. Dicebant, quod DIVINUM ESSE SIT UNUM, IDEM, IPSUM, ET INDIVIDUUM. Hæc illustrabant per ideas spirituales; dicendo, quod Divinum Esse non possit cadere in plures, quorum unicuique sit Divinum Esse, & usque illud esse Unum, Idem, Ipsum, & Individuum; cogitaret enim quisque ex suo Esse ex se, & singulatim per se, si tunc etiam ex alteris & per alteros unanimiter, forent plures Dii unanimi, & non Deus unus, nam unanimitas, quia est consensus plurium, & simul cujusvis ex se & per se, non concordat cum unitate Dei, sed cum pluralitate; non dixerunt Deorum, quia non potuerunt; Lux enim Cæli, ex qua cogitatio illorum, & aura in qua procedebat sermo illorum, contranitebatur; dicebant etiam, quod cum vellent enuntiare Deos, & quemlibet ut Personam per se, cadat conatus enuntiandi illico in Unum, imo in Unicum Deum. His addebant, quod Divinum Esse sit DIVINUM ESSE IN SE, non a se, quia a se ponit Esse in se ab alio priori, ita ponit Deum a Deo, quod non datur; quod a Deo est, non vocatur Deus, sed vocatur Divinum; quid enim est Deus a Deo, ita quid Deus a Deo natus ab æterno; & quid Deus a Deo per Deum natum ab æterno procedens, nisi voces, quibus nihil lucis e Cælo inest. Porro dicebant, quod Divinum Esse, quod in se est Deus, sit IDEM, non Idem simplex, sed infinitum, hoc est, Idem ab æterno in æternum; est Idem ubivis, ac Idem apud unemquemvis, & in unoquovis, sed quod omne varium & mutabile sit in recipiente, status recipientis hoc facit. Quod Divinum Esse, quod est Deus in se, sit IPSUM, ita illustrabant; Deus est Ipsum, quia est ipse Amor & ipsa Sapientia, seu quia est ipsum Bonum & ipsum Verum, & inde ipsa Vita; quæ nisi forent Ipsum in Deo, illa non forent aliquid in Cælo & Mundo, quia non foret aliquod illorum relativum ad Ipsum; omne quale sortitur suum quale ex eo, quod sit Ipsum ex quo est, & ad quod se refert ut sit tale. Hoc Ipsum, quod est Esse Di-

vinum, non est in loco, sed apud illos & in illis qui sunt in loco secundum receptionem; quoniam de Amore & Sapientia, seu de Bono & Vero, & inde Vita, quæ sunt Ipsum in Deo, imo Ipse Deus, non prædicari potest locus, nec progressio e loco in locum, unde Omnipræsentia; quare dicit Dominus, *Quod sit in medio illorum*; *tum Ipse in illis, & illi in Ipso.* At quia non recipi potest ab ullo Qualis in se est, apparet qualis in Essentia sua est, ut Sol supra Cælos Angelicos, a quo procedens ut Lux est Ipse quoad sapientiam, ac ut Calor est Ipse quoad Amorem; Ipse non est Sol ille, sed Divinus Amor & Divina Sapientia exiens ab Ipso proxime, circum circa Ipsum, coram Angelis apparent ut Sol; Ipse in Sole est Homo, est DOMINUS NOSTER JESUS CHRISTUS, TAM QUOAD DIVINUM A QUO, QUAM QUOAD DIVINUM HUMANUM; quoniam Ipsum, quod est ipse Amor & ipsa Sapientia, fuit Anima Ipsi a Patre, ita Divina Vita, quæ est Vita in se; aliter in unoquovis homine, in illo anima non est Vita, sed recipiens vitæ: Dominus etiam hoc docet, dicendo, *Ego sum Via, Veritas, &* VITA: & alibi, *Quemadmodum Pater habet* VITAM IN SE IPSO, *ita etiam dedit Filio* VITAM HABERE IN SE IPSO, Joh. V: 26. Vita in Se Ipso est Deus. His addiderunt, quod illi qui in aliqua Luce spirituali sunt, ex his possint percipere, quod Divinum Esse, quia est Unum, Idem, Ipsum, & inde Individuum, non possit dari in pluribus; & quod si diceretur dari, forent manifestæ contradictiones in adjectis.

26. His auditis perceperunt Angeli in cogitatione mea ideas communes Ecclesiæ Christianæ de Personarum Trinitate in Unitate, & illarum Unitate in Trinitate de Deo; tum etiam de Nativitate Filii Dei ab æterno: & tunc dixerunt, quid cogitas, cogitasne illa ex Luce naturali, cum qua Lux nostra spiritualis non concordat, quare nisi removes illius cogitationis ideas, occludimus tibi Cælum, & abimus. Sed tunc dixi, intrate, quæso, penitius in cogitationem meam, & forte videbitis concordantiam; & fecerunt ita, & videbant, quod per tres Personas intelligam Tria Attributa Divina procedentia, quæ sunt CREATIO, REDEMTIO, & REGENERATIO, & quod illa Attributa sint Unius Dei; & quod per Nativitatem Filii Dei ab æterno, intelligam Nativitatem Ipsius ab æterno prævisam, & in tempore provisam; & quod non supra naturale & rationale, sed contra naturale & rationale sit cogitare, quod aliquis Filius a Deo natus sit ab æterno; aliter vero, quod Filius a Deo per Virginem Mariam natus in tempore sit Filius Dei Unicus, & Unigenitus; & quod aliter credere, sit immanis error. Et tunc narravi, quod naturalis mea cogitatio de Personarum Trinitate & Unitate, & de Nativitate Filii Dei ab æterno, fuerit mihi ex Doctrina fidei Ecclesiæ, quæ ab Athanasio nomen habet: tunc dixerunt Angeli, Bene; & rogaverunt, ut ex ore illorum dicam, quod si quis non adit Ipsum Deum Cæli & Terræ, non possit in Cælum venire, quia Cælum est Cælum ex Unico illo Deo, & QUOD ILLE DEUS SIT JESUS CHRISTUS, QUI EST JEHOVAH DOMINUS AB ÆTERNO CREATOR, IN TEMPORE REDEMPTOR AC IN ÆTERNUM REGENERATOR, ita Qui simul est Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, & quod hoc sit Evangelium, quod prædicandum est. Post hæc, Lux cælestis prius visa super aperturam rediit, & successive se inde demisit, & implevit interiora mentis meæ, ac illustravit ideas meas de Trinitate & Unitate Dei; & vidi tunc ideas de illis initio captas, quæ fuerant mere naturales, separatas, sicut separantur paleæ a tritico ex ventilabro agitato, & ablatas sicut vento in Septentrionem Cæli, & disparatas.

DE

DE DEI INFINITATE, SEU IMMENSITATE ET ÆTERNITATE.

27. Sunt duo Propria Mundi naturalis, quæ faciunt ut omnia ibi finita sint, unum est SPATIUM, & alterum est TEMPUS; & quia Mundus ille creatus est a Deo, & una cum illo Mundo creata sunt Spatia & Tempora, & hæc finiunt illum, ideo de duobus initiis illorum, quæ sunt IMMENSITAS & ÆTERNITAS, agendum est; Immensitas Dei enim se refert ad Spatia, ac Æternitas ad Tempora, & INFINITAS comprehendit & Immensitatem & Æternitatem. At quia Infinitas transcendit finitum, & cognitio illius Mentem finitam, ideo ut aliquo modo percipiatur, de illa in hac serie transigendum est. I. *Quod Deus, quoniam Est & Existit in se, & omnia in Universo sunt & existunt ex Ipso, Infinitus sit:* II. *Quod Deus, quoniam ante Mundum fuit, ita antequam Spatia & Tempora orta sunt, sit Infinitus.* III. *Quod Deus, postquam Mundus factus est, sit in Spatio absque Spatio, & in Tempore absque Tempore:* IV. *Quod Infinitas respective ad Spatia dicatur immensitas, & respective ad Tempora, dicatur Æternitas, & quod tametsi hi respectus sunt, usque nihil Spatii in Ipsius Immensitate, & nihil Temporis in Ipsius Æternitate sit.* V. *Quod illustrata Ratio ex permultis in Mundo videre possit Infinitatem Dei Creatoris.* VI. *Quod omne creatum sit finitum, & quod Infinitum sit in finitis ut in receptaculis, & quod in hominibus ut in suis imaginibus.* Sed hæc singulatim explicabuntur.

28. I. QUOD DEUS, QUONIAM EST ET EXISTIT IN SE, ET OMNIA IN UNIVERSO SUNT ET EXISTUNT EX IPSO, INFINITUS SIT. Hactenus ostensum est, quod Deus unus sit, & quod sit Ipsum, & quod sit primum Esse omnium, & quod cuncta, quæ in Universo sunt, existunt & subsistunt, sint ex Illo; inde sequitur, quod Infinitus sit: quod Ratio humana ex permultis in Universo creato id videre possit, in sequentibus demonstrabitur. Sed tametsi Mens humana ex illis agnoscere potest, quod primum Ens seu primum Esse infinitum sit, usque non potest cognoscere, quale illud est, proinde non definire illud aliter, quam quod sit Infinitum Omne, & quod subsistat in se, & inde quod sit ipsa & unica Substantia, & quia de substantia nihil prædicabile est, nisi sit forma, quod sit ipsa & unica Forma: ast quid tamen hæc, non sic apparet quale est Infinitum; ipsa enim Mens humana, etiam summe analytica & elevata, est finita, & finitum in illa non potest removeri, quare nequicquam capax est videre Infinitatem Dei, qualis est in se, ita Deum, sed potest Deum in umbra videre a tergo, sicut dictum est ad Mosen, dum supplicavit videre Deum, quod positus sit in foramine petræ, & viderit posteriora Ipsius, Exod. XXXIII: 20. ad 23; per posteriora Dei intelliguntur visibilia in Mundo, & in specie perceptibilia in Verbo: ex his patet, quod vanum sit, velle cognoscere, qualis Deus est in suo Esse, aut in sua Substantia; sed quod satis sit agnoscere Ipsum ex finitis, hoc est, creatis, in quibus est infinite; homo qui ultra satagit, comparari potest pisci extracto in aerem; aut avi immissæ siphoni pneumatico, quæ, sicut exantlatur aer, singultat, & demum exspirat: & quoque comparari potest navi, quæ dum vincitur a procella, & non obsequitur gubernaculo, fertur in scopulos & syrtes; sic fit illis, qui Infinitatem Dei volunt ab intra cognoscere, non contenti quod possint illam ab extra ex manifestis indiciis agnoscere. Legitur de quodam Philosopho inter Antiquos, quod quia Æternitatem Mundi non potuit in lumine mentis suæ videre aut comprehendere, se in mare projecerit; quid idem, si voluisset Infinitatem Dei.

29. II. QUOD DEUS, QUONIAM ANTE MUNDUM FUIT, ITA ANTEQUAM SPATIA ET TEMPORA ORTA SUNT, INFINITUS SIT. In Mundo naturali ſunt Tempora & Spatia; at vero in Mundo Spirituali non ita actualiter, ſed uſque apparenter: quod Tempora & Spatia in Mundos introducta ſint, erat cauſa, ut diſtingueretur unum ab altero, magnum a parvo, multum a pauco, ita quantum a quanto, & ſic quale a quali; & quod per illa ſenſus corporis poſſent diſtinguere ſua objecta, & ſenſus mentis ſua, & ſic affici, cogitare ac eligere. Tempora in Mundum naturalem inducta ſunt, per quod Tellus circum axem ſuum rotet, & quod rotationes illæ a ſtatione ad ſtationem ſecundum zodiacum pergant, & quod hæ viciſſitudines appareant fieri a Sole, a quo eſt Univerſo Orbi terraqueo ſuus calor & ſua lux; inde tempora Diei, quæ ſunt mane, meridies, veſpera & nox; & tempora Anni, quæ ſunt ver, æſtas, autumnus, & hyems; tempora Dierum pro luce & tenebris, & tempora Annorum pro calore & frigore. Spatia autem in Mundum naturalem introducta ſunt, per quod Tellus conglomerata ſit in Orbem, & impleta materiis, quarum partes inter ſe diſtinctæ ſunt, ac ſimul extenſæ. In Mundo ſpirituali autem non ſunt Spatia materialia, & Tempora illis correſpondentia, ſed uſque ſunt apparentiæ illorum, & apparentiæ ſunt ſecundum diſcrimina ſtatuum, in quibus ſunt Mentes ſpirituum & angelorum ibi, quare Tempora & Spatia ibi ſe conformant cum affectionibus voluntatis & inde cogitationibus intellectus illorum; ſed apparentiæ illæ ſunt reales, quia conſtantes ſecundum ſtatus illorum. Communis opinio de Statu Animarum poſt mortem, & inde quoque Angelorum & Spirituum, eſt, quod non ſint in aliquo Extenſo, proinde non in Spatio & Tempore, ex qua idea dicitur de animabus poſt mortem, quod ſint in Pu ſeu Ubi, & quod Spiritus & Angeli ſint Pneumata, de quibus non aliud cogitatur, quam ſicut de æthere, aere, halitu aut vento; cum tamen ſunt ſubſtantiales homines, ac inter ſe vivunt ſicut homines Mundi naturalis ſuper Spatiis & in Temporibus, quæ, ut dictum eſt, determinata ſunt ſecundum ſtatus mentium illorum; ſi aliter foret, hoc eſt, abſque illis, potuiſſet Univerſum illud, in quod alluunt Animæ, & ubi commorantur Angeli & Spiritus, per foramem acus traduci, aut ſuper uno apice capilli concentrari; quod poſſibile foret, ſi non Extenſum ſubſtantiale ibi foret; at quoniam hoc ibi eſt, ideo Angeli inter ſe tam diſcrete & diſtincte, imo diſtinctius, habitant, quam homines, quibus eſt Extenſum materiale, inter ſe. Sed tempora ibi non diſtincta ſunt in Dies, Septimanas, Menſes & Annos, quia Sol ibi non apparet oriri & occidere, nec circumferri, ſed manet ſtatus in Oriente in Gradu medio inter Zenith & Horizontem: & Spatia illis ſunt, quia omnia in illo Mundo ſubſtantialia, quæ in Mundo naturali materialia, ſunt: ſed de his plura in Lemmate hujus Capitis de Creatione, dicentur. Ex ſupradictis comprehendi poteſt, quod Spatia & Tempora finiant omnia & ſingula, quæ in utroque Mundo ſunt, & inde quod homines non modo quoad corpora, ſed etiam quord animas, finiti ſint, pariter Angeli & Spiritus. Ex his omnibus concludi poteſt, quod Deos Infinitus ſit, hoc eſt, non finitus, quia Ipſe, ut Creator, Formator & Factor Univerſi, finivit omnia, & finivit illa per ſuum Solem, in cujus medio eſt, qui ex Divina Eſſentia, quæ ex Ipſo ſicut Sphæra exit, conſiſtit; ibi & inde eſt primum finitionis; at progreſſivum ejus vadit uſque ad ultima in natura Mundi; quod Ipſe in ſe Infinitus ſit, quia Increatus, ſequitur. Aſt infinitum apparet homini ſicut non aliquid, ex cauſa, quia homo finitus eſt, & ex finitis cogitat, quare ſi finitum, quod adhæret cogitationi ejus, auferretur, perciperet ſicut reſiduum non eſſet aliquid; veritas tamen eſt, quod Deus ſit infinite omne, & quod homo reſpective non aliquid ex ſe.

30. III. QUOD DEUS, POSTQUAM MUNDUS FACTUS EST, SIT IN SPATIO ABSQUE SPATIO, ET IN TEMPORE ABSQUE TEMPORE. Quod Deus & Divinum, quod immediate ab Ipſo procedit, non ſit in Spatio, tametſi eſt Omnipræſens, & apud unum-

unumquemvis hominem in Mundo, & apud unumquemvis Angelum in Cælo, & apud unumquemvis Spiritum ſub cælo, non poteſt idea mere naturali comprehendi, ſed poteſt aliquatenus idea ſpirituali: quod non poſſit idea mere naturali comprehendi. eſt, quia in illa eſt Spatium, formata enim eſt ex talibus, quæ in Mundo ſunt, in quorum omnibus & ſingulis, quæ ſpectantur oculis, eſt Spatium; omne magnum & parvum ibi eſt Spatii, omne longum, latum & altum ibi eſt Spatii, verbo omnis menſura, figura & forma ibi eſt Spatii. Sed uſque poteſt homo aliquatenus comprehendere id cogitatione naturali, modo in illam admittat aliquid lucis ſpiritualis: ſed primum aliquid dicetur de idea cogitationis ſpiritualis; hæc non trahit aliquid ex Spatio, ſed omne ſuum trahit ex Statu; Status dicitur de amore, de vita, de ſapientia, de affectionibus, de gaudiis, in genere de bono & vero; idea vere Spiritualis de illis non commune habet cum Spatio, eſt ſuperior, & ſpectat ideas Spatii ſub ſe, ſicut cælum ſpectat terram. Quod Deus præſens ſit in Spatio abſque ſpatio, & in Tempore abſque tempore, eſt cauſa, quia Deus eſt ſemper idem, ab æterno in æternum, ita qualis ante Mundum creatum, talis poſt illum, & in Deo & coram Deo ante creationem non fuerunt ſpatia & tempora, ſed poſt illam; quare quia eſt Idem, eſt in Spatio abſque ſpatio, & in Tempore abſque tempore; inde ſequitur, quod natura ſeparata ſit ab Ipſo, & tamen in illa omnipræſens ſit; vix aliter quam ſicut vita in omni ſubſtantiali & materiali hominis, tametſi non cum illis ſe commiſcet; comparative ſicut lux in oculis, ſonus in auribus, guſtus in linguis, aut ſicut æther in terris & aquis, per quem Orbis terraqueus continetur & circumagitur, & ſic porro; quæ Agentia ſi auferrentur, ſubſtantiata & materiata illa momento conciderent aut dilaberentur; imo Mens humana, ſi Deus non in illa ubivis & omni tempore præſens eſſet, difflueret ſicut bulla in aerem, ac utrumque Cerebrum, in quibus ex principiis agit, in ſpumam abiret, & ſic omne humanum fieret pulvis terræ, & odor volans in athmoſphæra. Quoniam Deus in omni tempore eſt abſque tempore, ideo in Verbo ſuo de præterito & de futuro loquitur in præſenti, ut apud Eſajam „ *Puer natus eſt nobis*, *Filius datus eſt*, *cujus nomen eſt*, *Heros*, *Princeps pacis*, Cap. IX: 5. & apud Davidem, *Annuntiabo de ſtatuto*, *Jehovah dixit ad me*, *Filius meus Tu*, *Hodie genui te*, Pſalm II: 7. hæc de Domino venturo: quare etiam dicitur apud Eundem „ *Mille anni in oculis tuis ſicut dies heſternus* Pſalm XC: 4. Quod ubivis ſit præſens in Univerſo Mundo, & tamen non aliquid Mundi proprium in Ipſo, hoc eſt, non aliquid, quod ſpatii & temporis eſt, ex pluribus aliis locis a videntibus & vigilantibus in Verbo poteſt perſpici, ut ex hoc apud Jeremiam, *Numne Deus in propinquo Ego*, *& non Deus e longinquo*; *num occultabitur vir in latibulis ut Ego non videam*, *omne Cælum & omnem Terram Ego impleo*, Cap. XXIII: 23. 24.

31. IV. QUOD INFINITAS DEI RESPECTIVE AD SPATIA DICATUR IMMENSITAS, ET RESPECTIVE AD TEMPORA DICATUR ÆTERNITAS, ET QUOD TAMETSI HI RESPECTUS SUNT, USQUE NIHIL SPATII SIT IN IPSIUS IMMENSITATE, ET NIHIL TEMPORIS IN IPSIUS ÆTERNITATE. Quod Infinitas Dei reſpective ad ſpatia dicatur Immenſitas, eſt quia Immenſum prædicatur de Magno & Amplo, & quoque de Extenſo, & in hoc de Spatioſo: quod autem Infinitas Dei reſpective ad tempora dicatur Æternitas, eſt quia in Æternum, prædicatur de progreſſivis, quæ per tempora menſurantur, abſque fine: ut pro exemplo; de Orbe terraqueo in ſe ſpectato prædicantur illa quæ ſpatii ſunt, & de ejus rotatione & progreſſione prædicantur illa quæ temporis ſunt, hæc quoque faciunt tempora, & illa faciunt ſpatia, ac ſiſtuntur ita ex ſenſibus in perceptione mentium reflectentium; at in Deo nihil ſpatii & temporis eſt, ut ſupra oſtenſum eſt, & tamen a Deo ſunt initia illorum; inde ſequitur, quod Infinitas Ipſius reſpective ad ſpatia intelligatur per Immenſitatem, & quod Infinitas Ipſius reſpective ad tempora intelligatur per

Æternitatem. At in Cælo ab Angelis per Immensitatem Dei percipitur Divinitas quoad Esse, & per Æternitatem Divinitas quoad Existere; tum etiam per Immensitatem Divinitas quoad Amorem, & per Æternitatem Divinitas quoad Sapientiam; causa est, quia Angeli a Divinitate abstrahunt spatia & tempora, & tunc illæ notiones resultant. Sed quoniam homo non potest aliter quam ex ideis e talibus quæ spatii & temporis sunt captis cogitare, non potest de Dei Immensitate ante spatia, & de Ipsius Æternitate ante tempora aliquid percipere, imo cum vult illa percipere, est sicut mens ejus cadat in deliquium, pæne sicut qui illapsus aquis in statu naufragii est, aut in motu terræ subsidens in statu absorptionis est; imo si usque instat penetrare in illa, potest facile contrahere delirium, & ex hoc inferri in negationem Dei. Semel etiam ego in simili statu fui, cogitando quid Deus ab æterno, quid ante Mundum conditum, egit, numne deliberavit de Creatione, & excogitavit ordinem secundum quem, num in pure vacuo dabilis esset cogitatio deliberativa, præter irrita alia; sed ne per talia auferrer in deliria, a Domino elevatus sum in sphæram & lucem, in qua sunt angeli interiores, & postquam idea spatii & temporis, in qua prius cogitatio mea fuit, ibi paulo remota est, datum est comprehendere, quod Æternitas Dei non sit æternitas temporis, & quod quia tempus non fuit ante Mundum, prorsus vanum esset de Deo cogitare aliqua talia; tum quia Divinum ab æterno, ita ab omni tempore abstractum, non involvit dies, annos & sæcula, sed quod omnia hæc essent Deo Instans, conclusi quod Mundus a Deo creatus sit, non in tempore, sed quod tempora a Deo cum creatione introducta sint. His adjiciam hoc Memorabile; apparent binæ Statuæ in humana monstrosa forma cum diductis oribus & dilatatis faucibus in una extremitate Mundi Spiritualis, a quibus videntur sibi deglutiri, qui de Deo ab æterno vana & dementia cogitant; sed sunt phantasiæ, in quas se conjiciunt illi, qui de Deo ante Mundum creatum absona & indebita cogitant.

32. V. Quod illustrata Ratio ex permultis in Mundo videre possit Infinitatem Dei. Enumerabuntur aliqua, ex quibus Ratio humana Infinitatem Dei videre potest, quæ sunt. I. Quod in Universo Creato non dentur duo quæ Idem sunt; quod non detur illa Identitas, in simultaneis, Eruditio humana ex ratione vidit & confirmavit, & tamen substantialia & materialia ejus individuatim spectata infinito numero sunt: quod nec detur Identitas duorum effectuum in successivis in Mundo, concludi potest ex gyratione Telluris, quod excentricum ejus in polis faciat, ut nusquam aliquod idem redeat; quod ita sit, evidenter constat ex faciebus humanis, quod in Universo Mundo non detur una facies prorsus similis seu eadem cum alterius, & quod nec dari possit in æternum; hæc infinita varietas nequaquam potest existere, nisi ex Infinitate Dei Creatoris. II. Quod non detur unius Animus prorsus similis alterius, quare dicitur, quot capita tot animi; proinde, quod non detur Unius Mens, hoc est, voluntas & intellectus, prorsus similis seu eadem cum alterius; consequenter non unius loquela quoad sonum & quoad cogitationem ex qua, neque unius actio quoad gestum & quoad affectionem, ad amussim æquales alterius, ex qua infinita varietate etiam sicut in speculo Infinitas Dei Creatoris videri potest. III. Quod omni semini tam animalium quam vegetabilium sit insita quædam immensitas ac æternitas; immensitas, quod multiplicari possit in infinitum, ac æternitas, quod multiplicatio illa a creatione Mundi absque interruptione huc usque perstiterit, & quod in perpetuum persistat: e Regno animali sume pisces maris, quæ si secundum copiam seminum multiplicarentur, intra 20 aut 50 Annos implerent Oceanum, usque ut constaret ex meris piscibus, & inde Aqua ejus universam Terram inundaret & sic perderet; sed ne hoc fieret, a Deo provisum est, ut piscis cederet pisci in escam. Simile foret cum seminibus vegetabilium, quæ si totidem, quot ex uno quotannis exsurgunt, plantarentur, intra 20 aut 30 annos implerent superficiem non modo unius telluris,

telluris, sed etiam plurium; dantur enim virgulta, quorum unumqnodvis semen producit centena & millena alia; experire illud calculo, ducendo productionem unius continue in 20 aut 30, & videbis; ex his & illis potest Divina Immensitas & Æternitas, ex quibus non potest non instar produci, in communi quadam facie, videri. IV. Infinitas Dei coram Ratione illustrata etiam potest apparere ex infinitate, in quam crescere potest unaquævis scientia, & inde cujusvis intelligentia & sapientia, quarum una & altera crescere potest sicut arbor ex seminibus, ac sylvæ & horti ex arboribus, nam non datur finis illarum, memoria hominis est illarum humus, ac intellectus est ubi illarum germinatio, ac voluntas ubi illarum fructificatio; ac binæ hæ facultates, intellectus & voluntas, tales sunt, ut excoli & perfici possint in Mundo ad finem vitæ, & postea in æternum. V. Infinitas Dei Creatoris etiam videri potest ex infinito numero Stellarum, quæ totidem Soles sunt, & inde totidem Mundi; quod in Cælo astrifero etiam dentur Tellures, super quibus homines, bestiæ, aves, & vegetabilia, sunt, in quodam Opusculo ex visis descripto ostensum est. VI. Infinitas Dei adhuc evidentius mihi constitit ex Cælo Angelico, & quoque ex Inferno, quod illa duo in inumeras Societates aut Congregationes secundum omnes varietates amoris boni & mali, ordinata & coordinata sint, & quod unusquisque secundum suum amorem sortiatur locum; sunt enim omnes ibi ex Humano Genere, a Creatione Mundi collecti, & in Sæcula sæculorum colligendi; & quod tametsi unicuivis est suus locus seu sua sedes, usque omnes ibi ita conjuncti sint, ut Universum Cælum Angelicum unum Divinum Hominem, ac Universum Infernum unum monstrosum Diabolum, repræsentet; ex his duobus & ex infinitis mirabilibus in illis, Immensitas una cum Omnipotentia Dei, manifeste sistitur videnda. VII. Quis etiam non potest intelligere, si parum elevat ratiocinium mentis suæ, quod vita in æternum, quæ cuivis homini post mortem est, non dabilis sit, nisi a Deo Æterno. VIII. Præter illa est quædam Infinitas in multis, quæ cadunt in lumen naturale, & in lumen spirituale apud hominem; in lumen naturale, quod sint variæ Series in Geometricis, quæ vadunt in infinitum: quod inter tres gradus altitudinis sit progressio in infinitum, nempe quod Gradus primus qui vocatur naturalis, non possit perfici ac elevari ad perfectionem gradus secundi, qui vocatur spiritualis, nec hic ad perfectionem tertii, qui vocatur cælestis: simile est inter finem, causam & effectum, ut quod effectus non possit perfici, ut fiat sicut sua causa, nec causa ut fiat sicut suus finis: hoc illustrari potest per athmosphæras, quarum tres gradus sunt, datur enim aura suprema, æther sub illa, & aer infra hunc; & qualitas aliqua aeris non potest elevari ad aliquam qualitatem ætheris, nec hujus ad aliquam qualitatem auræ; & tamen elevatio perfectionum in infinitum datur in unaquavis: In lumen spirituale, quod non possit amor naturalis, qui est bestiæ, elevari in amorem spiritualem, qui a creatione inditus est homini; simile est cum intelligentia naturali bestiæ respective ad intelligentiam spiritualem hominis: sed hæc quia adhuc ignota sunt, explicabuntur alibi. Ex his constare potest, quod universalia Mundi sint perpetui typi Infinitatis Dei Creatoris: quomodo autem singularia æmulantur universalia, & repræsentant Infinitatem Dei, est Abyssus, & est Oceanus, in quo Mens humana potest sicut navigare, sed cavebit sibi a procella e naturali homine exsurgente, quæ navem cum malis & velis, a puppi, ubi naturalis homo sibi confidens stat, submerget.

33. VI. Quod omne creatum sit finitum, et quod Infinitum sit in finitis ut in receptaculis, et quod in hominibus ut in suis imaginibus. Quod omne creatum sit finitum, est quia a Jehovah Deo omnia per Solem Mundi spiritualis, qui proxime ambit Ipsum, & Sol ille est ex substantia quæ ex Ipso exivit, cujus essentia est amor; ex illo Sole per calorem & lucem ejus creatum est Universum a primis ad ultima ejus; sed progressum creationis in ordine exponere, non

non hujus loci est, in sequentibus dabitur aliquod ejus schema. Hic modo interest scire, quod unum formatum sit ab altero, & quod inde facti sint gradus, tres in spirituali Mundo, & tres illis correspondentes in naturali Mundo, ac totidem in quiescentibus, ex quibus Globus terraqueus consistit; sed unde illi Gradus, & quales sunt, in SAPIENTIA ANGELICA DE DIVINO AMORE ET DIVINA SAPIENTIA, Amstelodami An: 1763. evulgata; & in Codicillo de COMMERCIO ANIMÆ ET CORPORIS, Londini An: 1769. edito, plene expositum est: per hos gradus factum est, quod omnia posteriora sint receptacula priorum, & hæc adhuc priorum, & sic in ordine receptacula primitivorum, ex quibus Sol Cæli Angelici consistit, & sic quod finita sint receptacula infiniti; hoc quoque coincidit cum Veterum sapientia, ex qua est, quod omnia & singula divisibilia sint in infinitum. Vulgaris idea est, quod, quia finitum non est capax infiniti, finita non possint receptacula infiniti esse; sed ex illis, quæ in OPERIBUS MEIS de Creatione tradita sunt, constat, quod Deus Infinitatem suam primum finiverit per substantias ex Ipso emissas, ex quibus proximus ejus ambitus, qui facit Solem Mundi spiritualis, exstitit; & quod deinde per illum Solem reliquos ambitus usque ad ultimum, qui ex quiescentibus consistit perfecerit, & quod sic Mundum per gradus plus & plus finiverit: hæc allata sunt propter finem, ut rationi humanæ, quæ nisi videt causam non quiescit, satisfiat.

34. Quod Infinitum Divinum sit in hominibus ut in suis imaginibus, constat ex Verbo, ubi legitur hoc „ *Tandem dixit Deus, faciamus hominem in Imagine nostra, secundum similitudinem nostram; creavit itaque Deus hominem in Imaginem suam, in imaginem Dei creavit illum*, Gen. I: 26. 27. ex quibus sequitur, quod homo sit Organum recipiens Dei, & quod sit Organum secundum quale receptionis. Mens humana, ex qua & secundum quam homo est homo, in tres Regiones secundum tres gradus formata est, in Primo gradu est illa cælestis, in quo etiam sunt Angeli supremi Cæli; in Secundo gradu est illa spiritualis, in quo etiam sunt Angeli medii Cæli; & in Tertio gradu est illa naturalis, in quo etiam sunt Angeli ultimi Cæli; Mens humana secundum tres illos gradus organizata, est receptaculum Divini influxus, sed usque Divinum non ulterius influit, quam sicut homo explanat viam, seu aperit januam; si hoc facit usque ad supremum seu cælestem gradum, tunc homo fit vere imago Dei, & post mortem fit Angelus supremi Cæli; at si explanat viam seu aperit januam modo ad medium seu spiritualem gradum, tunc homo quidem fit imago Dei, sed non in illa perfectione, & post mortem fit Angelus medii Cæli; at si modo explanat viam, seu aperit januam solum ad ultimum seu naturalem gradum, tunc homo, si agnoscit Deum, & Illum pietate actuali colit, fit imago Dei in ultimo gradu, & post mortem fit Angelus ultimi Cæli: at si non agnoscit Deum, & non colit Illum pietate actuali, exuit imaginem Dei, & fit similis cuidam animali, præter quod gaudeat facultate intelligendi & inde loquendi; si tunc occludit gradum supremum naturalem, qui correspondet supremo cælesti, fit quoad amorem similis bestiæ terræ; at si occludit medium gradum naturalem, qui correspondet medio spirituali, fit quoad amorem sicut vulpis, & quoad visum intellectus sicut avis vesperæ; at si etiam ultimum gradum naturalem quoad spirituale ejus occludit, fit quoad amorem sicut fera, & quoad intellectum veri sicut piscis. Vita Divina, quæ per influxum ex Sole Cæli Angelici actuat hominem, comparari potest cum Luce ex Sole Mundi, & cum ejus influxu in objectum diaphanum; receptio vitæ in supremo gradu cum influxu lucis in adamantem; receptio vitæ in secundo gradu cum influxu lucis in chrystallum, & receptio vitæ in ultimo gradu cum influxu lucis in vitrum, aut in membranam transparentem; at si hic gradus quoad ejus spirituale prorsus occluderetur, quod fit dum negatur Deus, & colitur satanas, receptio vitæ a Deo comparari potest cum influxu lucis in opaca terræ, ut in lignum putre, aut in cespitem paludis, aut in fimum, & sic porro; fit enim homo tunc cadaver spirituale.

35. His

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

35. His adjiciam hoc MEMORABILE. Quondam eram in stupore de ingente multitudine hominum, qui Creationem addicunt Naturæ, & inde omnia quæ sub Sole, & omnia quæ supra Solem sunt, dicentes ex agnitione cordis, cum vident aliquid, annon hoc Naturæ est; & cum interrogantur, quare dicunt illa naturæ esse, & cur non Dei, cum tamen aliquoties cum Communione dicunt, quod Deus creaverit Naturam, & inde possunt tam æque dicere, quod illa, quæ vident, Dei sint, quam quod naturæ sint; sed respondent tono interno pæne tacito, quid Deus nisi Natura: apparent illi omnes ex persuasione de creatione Universi ex Natura, & ex insania illa sicut ex sapientia, gloriosi, adeo ut aspiciant omnes qui agnoscunt Creationem Universi a Deo, sicut formicas, quæ repunt humi, & terunt stratam viam, & quosdam sicut papiliones, qui in aere volant, vocantes illorum dogmata, somnia, quia vident quæ non vident, dicentes, quis vidit Deum, & quis non videt Naturam. Quando in stupore de multudine talium eram, adstitit mihi a latere Angelus, & dixit mihi, quid meditaris, & respondi, de multitudine talium, qui credunt, quod Natura sit ex se, & sic creatrix Universi, & dixit mihi Angelus, totum Infernum ex talibus est, & vocantur ibi Satanæ & Diaboli, Satanæ qui confirmaverunt se pro Natura, & inde negaverunt Deum, Diaboli qui facinorose vixerunt, & sic e cordibus omnem agnitionem Dei rejecerunt: sed deducam te ad Gymnasia, quæ in Plaga meridionali occidentali sunt, ubi tales, & nondum in Inferno sunt: & prehendit me manu, & deduxit; & vidi domunculas, in quibus Gymnasia, & in medio illarum unam, quæ erat sicut Prætorium reliquorum; hoc constructum erat ex lapidibus piceis, qui superinducti erant lamellis sicut vitreis ex auro & argento quasi micantibus, quales sunt quæ vocantur selenites seu lapides speculares; & hic & ibi erant interspersa Conchilia nitentia. Huc accessimus & pulsavimus, & mox unus aperuit januam, & dixit, beneventote; & cucurrit ad mensam, & apportavit quatuor libros, & dixit, hi Libri sunt Sapientia, cui multitudo Regnorum hodie adplaudit, huic Libro seu Sapientiæ adplaudunt multi in Gallia, huic multi in Germania, huic aliqui in Batavia, & huic aliqui in Britannia: porro dixit, si vultis videre, faciam ut hi quatuor Libri coram oculis vestris luceant; & tunc gloriam famæ suæ effudit & circumfudit, & Libri mox sicut ex luce fulserunt; sed hæc lux coram oculis nostris illico evanuit: & tunc quæsivimus, quid nunc scribit, & respondit, quod nunc illa quæ intimæ sapientiæ sunt e thesauris suis educat & expromat, quæ in compendio sunt hæc, I. *Num Natura sit Vitæ, vel num Vita sit Naturæ.* II. *Num Centrum sit Expansi, vel num Expansum sit Centri.* III. *De Centro Expansi & Vitæ.* His dictis reposuit se super Solio ad mensam, nos vero in Gymnasio ejus, quod erat spatiosum, ambulavimus; ille super mensa habebat Candelam, quia non Lux solaris ibi erat, sed Lux nocturna lunaris; &, quod miratus sum, candela visa est circum circa ibi ferri, & illuminare; at quia illa non erat emuncta, illuminabat parum; & cum scripsit, vidimus imagines in variis formis e mensa in parietes volantes, quæ in nocturna illa luce lunari apparebant sicut volucres pulchræ Indicæ; sed cum aperuimus januam, ecce illæ in Luce diurna solari apparebant sicut aves vesperæ, quibus alæ retiformes sunt; erant enim verisimilitudines, quæ per confirmationes factæ sunt fallaciæ, quæ ingeniose in series ab illo erant connexæ. Postquam hæc vidimus, accessimus ad mensam, & quæsivimus illum, quid nunc scribit, dixit, de PRIMO illo, NUM NATURA SIT VITÆ, VEL NUM VITA SIT NATURÆ; & de hoc inquiit, quod possit utrumque confirmare, & facere ut sit verum; sed quia intus latet aliquod reconditum, quod timet, non ausit confirmare nisi hoc, quod Natura sit Vitæ, hoc est, ex Vita, non autem quod Vita sit Naturæ, hoc est, ex

Natura: quæsivimus blande, quid est quod intus latet reconditum quod timet, respondit, quod sit quod vocari possit Naturalista, & sic Atheus a Clericis, & Vir non sanæ rationis a Laicis, quoniam hi & illi sunt vel credentes ex cæca fide, vel videntes ex visu confirmantium illam. Sed tunc ex quadam indignatione zeli pro veritate alloquuti sumus illum, dicentes, amice, valde falleris, sapientia tua, quæ est ingeniositas scribendi, seduxit te, & gloria famæ induxit te ad confirmandum, quod non credis: nostine quod Mens humana sit elevabilis supra sensualia, quæ sunt quæ in cogitationibus sunt ex sensibus corporis, & quod cum elevatur, videat illa quæ Vitæ sunt supra, & illa quæ Naturæ sunt infra; quid Vita aliud quam Amor & Sapientia, & quid Natura aliud quam illorum receptaculum, per quod operentur suos effectus seu usus; num hæc possunt unum esse, quam sicut principale & instrumentale; num potest lux unum esse cum oculo, num sonus cum aure, unde horum sensus nisi ex vita, & illorum formæ nisi ex natura: quid Corpus humanum nisi quam Organum vitæ; annon omnia & singula ibi organice formata sunt ad producendum illa quæ Amor vult ac Intellectus cogitat, suntne organa corporis ex natura, ac Amor & Cogitatio ex vita, suntne illa inter se prorsus distincta: eleva aciem ingenii adhuc parum altius, & videbis, quod vitæ sit affici & cogitare, & quod affici sit amoris, & cogitare sapientiæ, ac utrumque vitæ, nam, ut dictum est, Amor & Sapientia sunt vita: si adhuc facultatem intelligendi elevas parum altius, videbis, quod non detur Amor & Sapientia, nisi alicubi sit illorum origo, & quod origo illorum sit Ipse Amor & Ipsa Sapientia, & inde Ipsa Vita; & hæc sunt Deus a quo Natura. Postea loquuti sumus cum illo de ALTERO, NUM CENTRUM SIT EXPANSI, VEL NUM EXPANSUM SIT CENTRI; & quæsivimus cur hoc ventilat, respondit propter finem, ut concludat de Centro & Expanso Naturæ & Vitæ, ita de origine unius & alterius; & cum interrogavimus, quæ ejus Mens, respondit de his similiter ut prius, quod utrumque possit confirmare, sed quod ex timore jacturæ famæ confirmet, quod Expansum sit Centri, hoc est, a Centro; tametsi scio quod ante Solem fuerit aliquid, & hoc ubivis in Expanso, & quod hoc in ordinem a se confluxerit, ita in Centrum. Sed tunc iterum alloquuti sumus illum ex zelo indignante, & diximus, amice, insanis; & cum hoc audivit, retraxit solium a mensa, & timide nos aspexit, & tunc attendit aurem, sed ridens: at continuavimus dicendo, quid insanius est dicere, quam quod Centrum sit ab Expanso; per Centrum tuum intelligimus Solem, & per Expansum tuum intelligimus Universum, & sic quod Universum exstiterit absque Sole; facitne Sol Naturam & omnes ejus proprietates, quæ unice dependent a Luce & Calore procedentibus a Sole per Athmosphæras; ubinam hæc prius, sed unde hæc in sequente ventilatione dicemus; suntne Atmosphæræ, & omnia que super Tellure, sicut Superficies, & Sol illorum Centrum; quid illa omnia absque Sole, num possunt uno momento subsistere, inde quid illa omnia ante Solem, num potuerunt existere, estne subsistantia perpetua existentia: cum itaque omnium Naturæ subsistentia est a Sole, sequitur quod etiam omnium existentia; hoc videt, & ex autopsia agnoscit unusquisque; annon posterius sicut existit etiam subsistit a priori, si superficies foret prius, & centrum posterius, annon prius subsisteret ex posteriori, quod tamen est contra leges ordinis; quomodo possunt posteriora producere priora, aut exteriora interiora, aut crassiora puriora; inde quomodo possunt superficies, quæ faciunt Expansum, producere Centrum, quis non videt quod hoc sit contra naturæ leges: adduximus hæc argumenta ex Analysi rationis, ad confirmandum, quod Expansum existat a Centro, & non vicissim, tametsi unusquisque, qui juste cogitat, absque illis argumentis hoc videt. Dixisti, quod Expansum confluxerit in Centrum a se, num sic fortuito in tam mirabilem & stupendum ordinem, ut unum sit propter alterum, & omnia & singula propter hominem, & ejus vitam æternam; num Natura ex aliquo amore per aliquam sapientiam potest intendere fines, prospicere causas,

&

& ſic providere effectus, ut talia in ſuo ordine exiſtant; & num poteſt ab hominibus facere Angelos, & ex his Cælum, & facere, ut illi qui ibi ſunt, vivant in æternum: pone hæc, & cogita, & cadet tua idea de exiſtentia naturæ a natura. Poſt hæc quæſivimus illum, quid cogitaverat, & quid nunc cogitat de TERTIO, DE CENTRO ET EXPANSO NATURÆ ET VITÆ; num credat quod Centrum & Expanſum Vitæ ſit idem cum Centro & Expanſo Naturæ; dixit, quod hæreat, & quod prius cogitaverit, quod interior activitas Naturæ ſit Vita, & quod Amor & Sapientia, quæ eſſentialiter faciunt hominis vitam, ſint inde; & quod ignis Solis per calorem & lucem, mediis athmoſphæris, producat illam; at quod nunc ex auditis de hominum vita poſt mortem, in ambiguo ſit, & quod hoc ambiguum ferat mentem jam ſurſum jam deorſum, & cum ſurſum, agnoſcat Centrum, de quo prius non aliquid noverat, & cum deorſum, videat Centrum quod credidit Unicum, & quod Vita ſit ex Centro, de quo prius non aliquid ſciverat, & quod Natura ſit ex Centro, quod prius credidit unicum eſſe, & quod utrumque Centrum habeat Expanſum circum ſe. Ad hæc diximus, Bene, modo etiam velit ex Centro & Expanſo Vitæ ſpectare Centrum & Expanſum Naturæ, & non vice verſa: & inſtruximus illum, quod ſupra Cælum Angelicum ſit Sol, qui eſt purus Amor, ad apparentiam igneus ſicut Sol mundi, & quod ex Calore, qui procedit ex illo Sole, ſit angelis & hominibus Voluntas & Amor, & quod ex Luce inde ſit illis Intellectus & Sapientia; & quod illa quæ inde ſunt, dicantur ſpiritualia, & quod illa quæ ex Sole Mundi procedunt, ſint continentia ſeu receptacula vitæ, & dicantur Naturalia: tum quod Expanſum Centri vitæ dicatur MUNDUS SPIRITUALIS, qui ex ſuo Sole ſubſiſtit, & quod Expanſum Centri Naturæ dicatur MUNDUS NATURALIS, qui ex ſuo Sole ſubſiſtit. Nunc quia de Amore & Sapientia non prædicari poſſunt Spatia & Tempora, ſed pro illis Status, ſequitur quod Expanſum circum Solem Cæli Angelici, non ſit Extenſum, ſed uſque in Extenſo Solis naturalis, & apud ſubjecta viva ibi ſecundum receptiones, & receptiones ſecundum formas & ſtatus. Sed tunc quæſivit, unde ignis Solis mundi ſeu naturæ, reſpondebamus, quod ſit ex Sole Cæli Angelici, qui non eſt ignis, ſed Divinus Amor proxime procedens a Deo, Qui in medio ejus eſt: hoc quia miratus eſt, demonſtravimus ita; Amor in ſua eſſentia eſt ſpiritualis ignis, inde eſt, quod ignis in Verbo in ſpirituali ejus ſenſu ſignificet amorem, unde orant in Templis Sacerdotes, ut Ignis cæleſtis impleat corda, per quem intelligunt amorem; ignis Altaris, & ignis Candelabri in Tabernaculo apud Iſraelitas, non aliud quam Divinum Amorem repræſentavit; Calor ſanguinis, ſeu Calor vitalis hominum, & in genere animalium, non aliunde eſt, quam ex amore, qui facit vitam illorum; inde eſt, quod homo incendatur, incaleſcat & inflammetur, dum amor ejus exaltatur in zelum, aut excitatur in iram & excandeſcentiam: quare ex eo, quod Calor ſpiritualis, qui eſt Amor, producat calorem naturalem apud homines, uſque ut accendat & inflammet illorum facies & artus, conſtare poteſt, quod Ignis Solis naturalis non aliunde exſtiterit, quam ex Igne Solis ſpiritualis, qui eſt Divinus Amor. Nunc quia Expanſum oritur ex Centro, & non viciſſim, ut ſupra diximus, & Centrum vitæ, quod eſt Sol Cæli Angelici, eſt Divinus Amor proxime procedens a Deo, Qui in medio illius Solis eſt; & quia inde eſt Expanſum illius Centri, quod vocatur Mundus ſpiritualis, & quia ex illo Sole exſtiterat Sol Mundi, & ex hoc Expanſum ejus, quod vocatur Mundus naturalis, patet, quod Univerſum a Deo creatum ſit. Poſt hæc abivimus, & ille comitatus eſt nos extra atrium ſui Gymnaſii, & loquutus eſt cum nobis de Cælo & Inferno, & de Divino auſpicio, ex nova ingenii ſagacitate.

DE

DE DEI ESSENTIA, QUÆ EST DIVINUS AMOR ET DIVINA SAPIENTIA.

36. Distinximus inter Esse Dei & Essentiam Dei, quia inter Infinitatem Dei & Amorem Dei, ac Infinitas applicate dicitur de Esse Dei, ac Amor de Essentia Dei; est enim, ut supra dictum, Esse Dei universalius quam Essentia Dei, similiter Infinitas universalior quam Amor Dei, quapropter Infinitum sit adjectivum Essentialium & Attributorum Dei, quæ omnia Infinita dicuntur, sicut de Divino Amore quod Infinitus sit, de Divina Sapientia quod Infinita, de Divina Potentia similiter: non quod Esse Dei præexistat, sed quia ingreditur Essentiam ut adjunctivum cohærens, determinans, formans, & simul elevans. Sed hoc Membrum hujus Capitis, ut priora, in sequentes Articulos dispescetur. I. *Quod Deus sit ipse Amor & ipsa Sapientia, & quod hæc duo faciant Essentiam Ipsius,* II. *Quod Deus sit ipsum Bonum & ipsum Verum, quia Bonum est amoris, & Verum est Sapientiæ.* III. *Quod ipse Amor & ipsa Sapientia sint ipsa Vita, quæ est Vita in se.* IV. *Quod Amor & Sapientia in Deo unum faciant.* V. *Quod Essentia amoris sit amare alios extra se, velle unum cum illis esse, & beatificare illos ex se.* VI. *Quod hæc amoris Divini fuerint causa creationis Universi, & quod sint causa conservationis ejus.* Sed de his singulatim.

37. I. Quod Deus sit ipse Amor et ipsa Sapientia, et quod illa duo faciant Essentiam Ipsius. Quod Amor & Sapientia sint duo Essentialia, ad quæ se referunt omnia Infinita, quæ in Deo sunt, & quæ a Deo procedunt, prima Antiquitus vidit; sed Ætates sequentes successive, sicut mentes detraxerunt e Cælo, & illas mundanis & corporeis immerserunt, non potuerunt videre; inceperunt enim non scire quid Amor in sua essentia, & inde quid Sapientia in sua, nescientes quod Amor abstractus a forma non dabilis sit, & quod in forma & per formam operetur. Nunc quia Deus est ipsa, & unica, & sic prima Substantia & Forma, quarum Essentia est Amor & Sapientia, & quia ex Ipso facta sunt omnia quæ facta sunt, sequitur, quod Universum cum omnibus & singulis ejus ex Amore per Sapientiam creaverit, & quod inde Divinus Amor una cum Divina Sapientia in omnibus & singulis subjectis creatis sit: est quoque Amor, non modo Essentia formans omnia, sed etiam uniens & conjungens illa, & sic continens formata in nexu. Hæc illustrari possunt per innumerabilia in Mundo; sicut per Calorem & Lucem e Sole, quæ sunt duo Essentialia & Universalia, per quæ super Tellure omnia & singula existunt & subsistunt; hæc ibi sunt, quia Divino Amori & Divinæ Sapientiæ correspondent, Calor enim, qui e Sole Mundi spiritualis procedit, in sua essentia est Amor, & Lux inde in sua essentia est Sapientia. Illustrari etiam hæc possunt per duo essentialia & universalia, per quæ Mentes humanæ existunt & subsistunt, quæ sunt Voluntas & Intellectus; ex his duobus enim cujusvis Mens consistit, & illa duo in omnibus & singulis ejus sunt & operantur; causa est, quia Voluntas est receptaculum & habitaculum amoris, ac Intellectus sapientiæ similiter; quapropter duo illa correspondent Divino Amori & Divinæ Sapientiæ, ex quibus originitus sunt. Porro eadem illa illustrari possunt per duo Essentialia & Universalia, per quæ Corpora humana existunt & subsistunt, quæ sunt Cor & Pulmo, seu systole & diastole cordis, ac respiratio pulmonis, quod hæc duo operentur in omnibus & singulis ibi, notum est, causa est, quia Cor correspondet amori, & Pulmo sapientiæ, quæ Correspondentia in Sapientia Angelica de Divinino Amore et Divina Sapientia, Amstelodami evulgata, plene demonstrata est. Quod Amor sicut sponsus & maritus por-

producat seu generet omnes formas, sed per sapientiam ut sponsam & uxorem, ex innumerabilibus in utroque Mundo, Spirituali & Naturali, convinci potest: hoc solum memorandum est, quod Universum Cælum Angelicum disponatur in suam formam, & contineatur in illa, ex Divino Amore per Divinam Sapientiam: illi, qui aliunde quam ex Divino Amore per Divinam Sapientiam, deducunt creationem Mundi, & non sciunt quod duo illa faciant Divinam Essentiam, illi descendunt a visu rationis ad visum oculi, & Naturam ut creatricem Universi osculantur, & inde concipiunt chimeras, & parturiunt larvas; cogitant fallacias, ex illis ratiocinantur, & concludunt ova, in quibus sunt aves noctis; tales non vocari possunt Mentes, sed Oculi & Aures absque intellectu, seu Cogitationes absque anima; loquuntur de coloribus sicut existerent absque luce, de existentia arborum sicut absque semine, & de omnibus Mundi sicut absque Sole, quoniam principiata faciunt principia, & causata causas, & sic resupinant omnia, & vigilias rationis sopiunt, & sic somnia vident.

38. II. Quod Deus sit ipsum Bonum et ipsum Verum, quia Bonum est amoris, et Verum est Sapientiæ. Universaliter notum est, quod omnia se referant ad bonum & verum, indicium quod omnia ex Amore & Sapientia existerint, omne enim quod procedit ex amore, vocatur bonum, hoc enim sentitur, & jucundum, per quod amor se manifestat, est cuivis bonum; omne autem id quod procedit ex Sapientia, vocatur verum, sapientia enim non nisi quam ex veris consistit, & afficit sua objecta amæno lucis, & hoc amænum, dum percipitur, est verum ex bono; quare Amor est complexus omnium bonitatum, & Sapientia est complexus omnium veritatum; sed hæ & illæ sunt a Deo, qui est ipse Amor & inde ipsum Bonum, ac ipsa Sapientia & inde ipsum Verum. Inde est, quod in Ecclesia sint duo essentialia, quæ vocantur Charitas & Fides, ex quibus omnia & singula ejus consistunt, & quæ in ejus omnibus & singulis erunt; causa est, quia omnia bona Ecclesiæ sunt charitatis, & vocantur Charitas, & omnia vera ejus sunt fidei, & vocantur fides: jucunda amoris, quæ etiam sunt jucunda charitatis, faciunt ut jucunda dicantur bona, & amæna sapientiæ, quæ etiam sunt amæna fidei, faciunt ut vera dicantur vera, nam jucunda & amæna faciunt vitam illorum; absque vita ex illis, bona & vera sunt sicut inanimata, & quoque sunt sterilia. Sed Iucunda amoris sunt duplicis generis, similiter Amæna, quæ apparent sicut sapientiæ; nempe jucunda Amoris boni, & jucunda amoris mali, & inde amæna fidei veri & amæna fidei falsi; duo illa jucunda Amoris in subjectis, in quibus sunt, ex sensatione illorum, vocantur bona, & duo illa amæna fidei, ex perceptione illorum etiam vocantur bona, sed quia in intellectu sunt, non aliud sunt quam vera; tametsi sibi opposita sunt, ac unius amoris bonum est bonum, & alterius amoris bonum est malum, tum unius fidei verum est verum, & alterius fidei verum est falsum: sed Amor, cujus jucundum est essentialiter bonum, est sicut calor Solis fructificans, vivificans, & operans in humum fertilem, inque arbores usus, & in segetes; & ubi operatur, fit sicut paradisus, hortus Jehovæ, & sicut terra Canaan; & amænum veri ejus, est sicut lux e Sole tempore veris, & sicut lux influens in vas chrystallinum, in quo sunt flores pulchri, & ex quo aperto exspiratur suaveolentum; at jucundum amoris mali est sicut calor Solis exsiccans, enecans, & operans in humum sterilem, & in arbores noxæ, ut in spinas & sentes, & ubi operatur, fit desertum Arabiæ, ubi serpentes hydræ & presteres; & amænum falsi ejus, est sicul lux e Sole tempore hyemis, & sicut lux influens in utrem, in quo sunt vermes natantes in aceto, & reptilia nidoris tetri. Sciendum est, quod omne bonum se formet per vera, & quoque se amiciat per illa, & sic se ab alio bono distinguat; & quoque quod bona unius prosapiæ se in fasciculos ligent, & simul hos amiciant, & sic se ab aliis distinguant; quod ita fiant formationes, patet ex omnibus & singulis in Corpore humano; quod simile

E fiat

fiat in Mente humana, constat ex causa, quod perpetua Correspondentia omnium mentis sit cum omnibus corporis: inde sequitur, quod Mens humana organizata sit, interius ex substantiis spiritualibus, & exterius ex substantiis naturalibus, & demum ex materialibus; Mens, cujus amoris jucunda sunt bona, interius ex substantiis spiritualibus, quales sunt in Cælo, at Mens, cujus jucunda sunt mala, interius ex substantiis spiritualibus, quales sunt in inferno, & hujus mala ligantur in fasciculos per falsa, & illius bona in fasciculos per vera; quoniam tales colligationes bonorum & malorum sunt, ideo Dominus dicit, *quod Zizania in fasciculos colligenda sint ad comburendum, & similiter offendicula*, Matth. XIII: 30, 40, 41. Joh. XV: 6.

39. III. Quod Deus, quia est ipse Amor et ipsa Sapientia, sit ipsa Vita, quæ est Vita in se. Dicitur apud Johannem „*Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, in Ipso Vita erat, & Vita erat Lux hominum*, Cap. I: 1, 4; per Deum ibi intelligitur Divinus Amor, & per Verbum Divina Sapientia; ac Divina Sapientia proprie est Vita, ac Vita proprie est Lux, quæ procedit a Sole Mundi spiritualis, in cujus medio est Jehovah Deus: Divinus Amor format Vitam, sicut ignis format lucem: in Igne sunt duo, Causticitas & Splendor, ex causticitate ejus procedit calor, & ex splendore ejus procedit lux; similiter in Amore sunt duo, unum cui causticitas ignis correspondet, & est quoddam intime afficiens voluntatem hominis, & alterum, cui splendor ignis correspondet, & est quoddam intime afficiens intellectum hominis; inde est homini amor & intelligentia; nam, ut supra aliquoties dictum est, ex Sole Mundi spiritualis procedit Calor, qui in essentia sua est amor, & Lux quæ in essentia sua est sapientia; illa duo influunt in omnia & singula Universi, & illa intime afficiunt, & apud homines in eorum voluntatem & intellectum, quæ duo creata sunt receptacula influxus, voluntas receptaculum amoris, ac intellectus receptaculum sapientiæ: inde patet, quod vita hominis habitet in Intellectu, & quod talis sit, qualis est sapientia ejus, & quod amor voluntatis modificet illam.

40. Apud Johannem etiam legitur; *Quemadmodum Pater habet vitam in Seipso, ita dedit etiam Filio vitam habere in Seipso*, Cap. V: 26; per quod intelligitur, quod quemadmodum ipsum Divinum quod fuit ab æterno, vivit in Se, ita quoque Humanum, quod suscepit in tempore, vivat in Se; Vita in se, est ipsa & unica Vita, e qua omnes angeli & homines vivunt. Ratio humana potest hoc videre ex Luce quæ procedit ex Sole Mundi naturalis, quod hæc non creabilis sit, sed quod formæ recipientes illam creatæ sint, oculi enim sunt ejus formæ recipientes, & lux influens e Sole facit, ut illi videant: simile est cum Vita, quæ, ut dictum, est Lux procedens ex Sole Mundi spiritualis, quod non creabilis sit, sed quod influat continue, ac sicut illuminat, etiam vivificet Intellectum hominis: consequenter, quod quia Lux, Vita, & Sapientia, unum sunt, Sapientia non creabilis sit, similiter nec fides, nec verum, nec amor, nec charitas, nec bonum, sed quod formæ recipientes illa, creatæ sint; Mentes humanæ & angelicæ sunt formæ illæ. Caveat itaque sibi quisque, ut persuadeat sibi, quod vivat ex se, tum quod sapiat, credat, amet, verum percipiat, & bonum velit & faciat ex se; quantum enim quis illa sibi persuadet, tantum mentem suam e Cælo in terram dejicit, & a spirituali fit naturalis, sensualis, & corporeus, occludit enim superiores regiones Mentis suæ, unde quoad omnia quæ Dei, quæ Cæli, & quæ Ecclesiæ sunt, fit cæcus, & tunc omne, quod de illis forte cogitat, ratiocinatur, & loquitur, fit in fatuitate, quia in tenebris, & tunc simul attrahit fiduciam quod illa sint sapientiæ; occlusis enim regionibus mentis superioribus, ubi lux vitæ vera habitat, aperit se regio mentis infra illas, in quam modo lumen Mundi admittitur, & hoc lumen separatum a luce superiorum, est lumen fatuum, in quo falsa apparent sicut vera, & vera sicut falsa, ac ratiocinatio ex falsis sicut sapientia, & ex veris sicut

cut insania, & tunc ille credit se acie aquilæ pollere, tametsi illa quæ sapientiæ sunt, non plus videt quam vespertilio in luce diurna.

41. IV. Quod Amor et Sapientia in Deo unum faciant. Omnis Sapiens in Ecclesia novit, quod omne bonum amoris & charitatis sit a Deo, similiter omne verum sapientiæ & fidei; quod ita sit, Ratio humana etiam videre potest, dummodo scit, quod origo amoris & sapientiæ sit e Sole Mundi spiritualis, in cujus medio est Jehovah Deus, seu quod idem est, quod sit a Jehovah Deo per Solem, qui circum circa Illum est; Calor enim procedens e Sole illo in essentia sua est amor, & Lux inde procedens in essentia sua est sapientia; inde ut in clara die patet, quod amor & sapientia in illa origine unum sint, proinde in Deo, ex Quo origo illius Solis. Illustrari etiam hoc potest, ex Sole Mundi naturalis, qui est purus Ignis, quod ex igneo ejus procedat calor, & quod ex splendore ignei ejus procedat lux, & sic quod utrumque in origine sua unum sit. Quod autem in procedendo dividantur, constat ex subjectis, quorum aliqua plus caloris, & aliqua plus lucis recipiunt; hoc imprimis fit apud homines; in his Lux vitæ, quæ est intelligentia, & calor vitæ qui est amor, dividuntur; quod fit ex causa, quia homo reformandus & regenerandus est, & hoc non fieri potest, nisi Lux vitæ, quæ est Intelligentia, doceat quid volendum & amandum est: sciendum tamen est, quod Deus continue operetur conjunctionem amoris & sapientiæ apud hominem, sed quod homo nisi spectet ad Deum, & credat in Ipsum, continue operetur divisionem; quare quantum duo illa, bonum amoris aut charitatis ac verum sapientiæ aut fidei, conjunguntur apud hominem, tantum homo fit imago Dei, ac elevatur ad Cælum & in Cælum ubi sunt angeli; & vicissim, quod quantum duo illa dividuntur ab homine, tantum homo fiat imago Luciferi & Draconis, & dejiciatur e Cælo in terram, & dein sub terram in Infernum: ex Conjunctione duorum illorum, fit status hominis sicut status arboris tempore veris, quando calor se ex æquo conjungit cum luce, unde ejus germinatio, florescentia, & fructificatio; at vicissim ex divisione duorum illorum, fit status hominis sicut status arboris tempore hyemis, quando calor a luce recedit, unde ejus denudatio & decalvatio ab omni folio & fronde. Quando spiritualis calor, qui est amor, separat se a spirituali luce, quæ est sapientia, seu, quod idem est, charitas a fide, fit homo sicut humus acescens aut putrescens, in qua nascuntur vermes, & si producit virgulta, folia illorum implentur pediculis, & consumuntur; illecebræ enim amoris mali, quæ in se sunt concupiscentiæ, erumpunt, quas Intelligentia non domat & refrænat, sed diligit, educat & nutrit: verbo, dividere amorem & sapientiam, seu charitatem & fidem, quæ duo Deus continue conatur conjungere, comparative est sicut orbare faciem rubore, unde pallor sicut mortui, aut auferre candorem a rubore, unde facies fit sicut fax inflammata: & quoque fit sicut vinculum conjugiale solvere inter duos, & facere ut uxor fiat meretrix, & vir adulter; amor enim aut charitas est sicut maritus, ac sapientia aut fides est sicut uxor, & cum duo illa separantur, fit spiritualis meretricatio & scortatio, quæ sunt falsificatio veri & adulteratio boni.

42. Præter hæc sciendum est, quod tres gradus amoris & sapientiæ, & inde tres gradus vitæ sint, & quod Mens humana secundum hos gradus sicut in regiones formata sit, & quod vita in suprema regione in supremo gradu sit, in secunda regione in minore gradu, & quod in ultima regione in infimo gradu; hæ regiones aperiuntur successive apud homines; ultima regio, ubi vita in infimo gradu est, ab infantia ad pueritiam, & hoc fit per scientias; secunda regio, ubi vita est in majore gradu, a pueritia ad adolescentiam, & hoc fit per cogitationes ex scientiis; & suprema regio, ubi vita in supremo gradu est, ab adolescentia ad juventatem, & porro, & hoc fit per perceptiones veritatum & moralium & spiritualium: ulterius sciendum est, quod perfectio vitæ non consistat in cogitatione, sed in perceptione veri ex luce veri; differentiæ vitæ apud homines inde possunt con-

cludi; dantur enim qui illico dum audiunt verum, percipiunt quod verum sit, hi in Mundo spirituali repræsentantur per aquilas; dantur qui non percipiunt verum, sed concludunt illud ex confirmationibus per apparentias, hi repræsentantur per aves canoras; dantur qui credunt verum esse, quia dictatum a viro auctoritatis, hi repræsentantur per picas; & insuper dantur, qui non volunt, tum qui non possunt, percipere verum, sed modo falsum, causa est, quia in luce fatua sunt, in qua luce falsum apparet sicut verum, ac verum vel sicut aliquod supra caput in densa nube, absconditum, vel sicut meteoron, vel sicut falsum, horum cogitationes repræsentantur per noctuas, & loquelæ per ululas; illi ex his, qui confirmaverunt sua falsa, non sustinent audire vera, ac ut primum aliquod verum auris eorum ostium pulsat, ex aversatione repellunt illud, vix aliter quam stomachus biliosis differtus cibum ex nausea evomit.

43. V. Quod essentia amoris sit amare alios extra se, velle unum cum illis esse, et beatificare illos ex se. Sunt duo, quæ faciunt essentiam Dei, Amor & Sapientia, at sunt tria quæ faciunt essentiam amoris Ipsius, amare alios extra se, velle unum cum illis esse, & beatificare illos ex se; eadem tria etiam faciunt essentiam sapientiæ Ipsius, quia Amor & Sapientia in Deo unum faciunt, ut supra ostensum est, at Amor vult illa, & Sapientia producit illa. Primum Essentiale, *quod est amare alios extra se*, agnoscitur ex amore Dei erga totum Genus humanum, & propter illud amat Deus omnia quæ creavit, quia sunt media, nam qui amat finem, etiam amat media: omnes & omnia in Universo sunt extra Deum, quia sunt finita, & Deus est Infinitus: amor Dei vadit & extendit se non modo ad bonos & bona, sed etiam ad malos & mala, proinde non modo ad illos & illa, quæ in Cælo sunt, sed etiam ad illos & illa quæ in Inferno sunt, ita non modo ad Michaelem & Gabrielem, sed etiam ad diabolum & satanam, est enim Deus ubivis & ab æterno in æternum Idem; dicit etiam, *quod faciat Solem suum exoriri super bonos & malos; ac quod pluviam mittat super justos & injustos*, Matth. V: 45; sed quod usque mali sint mali, ac mala sint mala, est in ipsis subjectis & objectis, quod non recipiant amorem Dei qualis est, & intime inest, sed quales ipsi sunt, similiter ut facit spina & urtica cum calore solis, & cum pluvia cæli. Secundum Essentiale amoris Dei, *quod est velle unum cum illis esse*, agnoscitur etiam ex conjunctione Ipsius cum Cælo Angelico, cum Ecclesia in terris, cum unoquovis ibi, & cum omni bono & vero, quæ hominem & Ecclesiam ingrediuntur & faciunt; amor etiam in se spectatus non aliud est quam nisus ad conjunctionem: quapropter ut hoc essentiæ amoris obtineretur, Deus creavit hominem in imaginem & similitudinem suam, cum qua conjunctio fieri potest: quod Amor Divinus continue intendat conjunctionem, patet a Domini verbis, *quod velit ut unum sint, Ipse in illis & illi in Ipso, ac ut amor Dei in illis sit*, Joh. XVII: 21. 22. 23. 26. Tertium Essentiale amoris Dei, *quod est beaficare illos a se*, agnoscitur ex vita æterna, quæ est beatitudo, faustitas, & felicitas absque fine, quam Deus dat illis, qui amorem Ipsius in se recipiunt; Deus enim sicut est ipse Amor, etiam est ipsa Beatitudo, nam omnis amor jucundum a se exspirat, & Divinus amor ipsum beatum, faustum, & felix in æternum, ita Deus beatificat Angelos, ac homines post mortem a se, quod fit per conjunctionem cum illis.

44. Quod Divinus Amor talis sit, cognoscitur ex Sphæra ejus, quæ pervadit Universum, ac afficit unumquemvis secundum ejus statum; illa imprimis afficit Parentes, ex qua est quod tenere ament liberos suos, qui sunt extra illos, quod veliat unum cum illis esse, & quod velint beatificare illos ex se; hæc Divini Amoris Sphæra non modo afficit bonos sed etiam malos, & non modo homines, sed etiam bestias & aves omnis generis; quid mater aliud cogitat dum peperit fætum, quam se illi sicut unire, & prospicere ejus bono; quid avis aliud, cum exclusit pullos ex ovis, quam fovere illos sub alis, & per oscula inferre escas in guttura illorum;

quod

quod dracones & viperæ etiam suam progeniem ament, notum est. Universalis illa sphæra afficit in specie illos qui Amorem illum Dei in se recipiunt, qui sunt qui credunt in Deum, & amant proximum, charitas apud illos est imago illius amoris. Amicitia inter non bonos illum amorem etiam simulat; amicus enim ad mensam suam dat amico potiora, illum osculatur, palpat & conjungit manus, ac pollicetur officia usus. Sympathica ac nisus homogeneorum & similium ad conjunctionem non aliunde ducunt originem. Eadem illa Divina Sphæra operatur etiam in inanimata, ut in arbores & herbas, sed per Solem Mundi, & ejus calorem & lucem, calor enim intrat illas ab extra, conjungit se cum illis, & facit ut germinent, florescant, & fructificent, quæ vice beatitudinis sunt in animatis, hoc facit ille calor, quia correspondet calori spirituali, qui est amor. Operationis hujus amoris repræsentationes dantur etiam in variis subjectis Regni mineralis; typica ejus sistuntur in exaltationibus illorum ad usus & inde pretiositates.

45. Ex descriptione Essentiæ Divini amoris, videri potest qualis est essentia amoris diabolici, hoc videri potest ex opposito; amor diabolicus est amor sui, & hic vocatur amor, sed in se spectatus est odium, non enim amat quempiam extra se, nec vult conjungi aliis ut benefaciat illis, sed modo ut sibi; ex intimo sui continue affectat imperare super omnes, & quoque possidere omnium bona, & demum ut adoretur sicut Deus: quæ causa est, quod illi qui in Inferno sunt, non agnoscant Deum, sed pro diis illos, qui potestate super alios valent, ita inferiores & superiores, seu minores & majores deos secundum extensionem potestatis; & quia quisque ibi id corde gerit, flagrat etiam odio contra suum deum, & hic contra illos qui sub imperio ejus sunt, & reputat illos ut viles servos, cum quibus quidem blande loquitur, quamdiu adorant, sed furit sicut ex igne contra reliquos, & quoque interius seu in corde contra clientes; est enim amor sui idem cum amore latronum, qui se mutuo osculantur, quando in latrociniis sunt, sed postea ardent cupidine occidendi illos, ut illorum prædas etiam latrocinentur. Hic amor in causa est, quod cupiditates ejus in Inferno, ubi regnat, e longinquo appareant sicut variæ species ferarum, quædam sicut vulpes & pardi, quædam sicut lupi, & tigrides, & quædam sicut crocodili & serpentes venenati: & quod deserta, ubi vivunt, non consistant nisi ex struibus lapidum, aut ex nuda glarea, intermixtis paludibus, in quibus crocitant ranæ; & quod super mapalia illorum volent aves lugubres & ululent: ochim, tziim, & jiim, qui in propheticis Verbi, ubi de amore imperandi ex amore sui, nominantur, non aliud sunt, Esaj. XIII: 21. Jerem. L: 39. Psalm. LXXIV: 14.

46. VI. Quod hæc amoris Divini fuerint causa Creationis universi, et quod sint causa Conservationis ejus. Quod illa tria Essentiala amoris Divini fuerint causa Creationis, ex scrutinio & examine illorum perspici potest; quod hoc Primum, *quod est amare alios extra se*, fuerit causa, constat ex Universo, quod sit extra Deum, sicut Mundus est extra Solem, & in quod potest amorem suum extendere, & in quo illum exercere, & sic quiescere; legitur etiam, quod postquam Deus creaverat Cælum & Terram, quieverit, & quod inde factus sit dies Sabbathi, Gen. II: 2. 3. Quod Secundum, *quod est velle unum esse cum illis*, fuerit causa, constat ex creatione hominis in imaginem & similitudinem Dei, per quas intelligitur, quod homo factus sit forma recipiens amorem & sapientiam a Deo, ita cum quo Deus se potest unire, & propter illum cum omnibus & singulis Universi, quæ non aliud sunt quam media; nam conjunctio cum causa finali est quoque conjunctio cum causis mediis; quod omnia propter Hominem creata sint, patet etiam ex Libro Creationis seu Genesi, Cap. I: 28. 29. 30. Quod Tertium, *quod est beatificare illos ex se*, sit causa, constat ex Cælo Angelico, quod provisum est omni homini, qui amorem Dei recipit, ubi omnium beatificatio est a Solo Deo. Quod tria illa essentialia amoris Dei etiam sint causa conservationis

Universi, est quia Conservatio est perpetua Creatio, sicut subsistentia est perpetua existentia; ac Divinus Amor ab æterno in æternum est idem, ita qualis fuit in creando Mundum, talis est & manet in illo creato.

47. Ex his rite perceptis videri potest, quod Universum sit Opus cohærens a primis ad ultima, quia est opus continens Finium, Causarum, & Effectuum in nexu indissolubili: & quia in omni amore est finis, in omni sapientia est promotio finis per causas medias, & per has ad effectus, qui sunt usus, consequitur etiam quod Universum sit Opus continens Divini Amoris, Divinæ Sapientiæ, & Usuum, & sic omnino Opus cohærens a primis ad ultima. Quod Universum consistat ex perpetuis Usibus productis a Sapientia ac initiatis ab Amore, omnis sapiens potest contemplari sicut in speculo, dum communem ideam de Creatione universi sibi comparat, & in illa particularia tuetur, particularia enim adaptant se suo communi, & commune disponit illa in formam ut concordent; quod ita sit, in sequentibus per plura illustrabitur.

48. His adjicietur hoc MEMORABILE. Quondam cum duobus Angelis loquutus sum, unus erat e Cælo orientali, alter e Cælo meridionali; qui cum perceperunt quod Arcana sapientiæ de Amore meditarer, dicebant, nostine aliquid de Ludis sapientiæ in nostro Mundo, respondi quod nondum; & dixerunt, sunt plures, & quod illi, qui amant vera ex affectione spirituali, seu vera quia vera sunt, & quia per illa est sapientia, ad datum signum conveniant, ac ventilent & concludant illa quæ profundioris intellectus sunt. Illi tunc prehenderunt me manu, inquientes, sequere nos, & videbis & audies, datum est hodie signum conventus. Ducebar per planitiem ad collem, & ecce ad pedem collis porticus ex palmis, continuatus usque ad ejus caput; intravimus illum, & ascendimus; & super capite seu vertice collis visus est Lucus, inter cujus arbores humus elevata formabat sicut Theatrum, intra quod erat Planum lapillis varie coloratis stratum: circum illud in forma quadrata posita erant Solia, super quibus sedebant amatores sapientiæ; & in medio Theatri erat Mensa, super qua posita fuit Charta sigillo obsignata. Sedentes super Soliis invitabant nos ad Solia adhuc vacua, & respondi, hic ductus sum a duobus Angelis, ut videam & auscultem, & non ut sedeam: & tunc bini illi Angeli in medium Plani ad mensam ibant, & sigillum chartæ solvebant, & coram sedentibus legebant arcana sapientiæ Chartæ inscripta, quæ nunc ventilarent & evolverent; scripta fuerunt ab Angelis tertii Cæli, & super mensam demissa; erant tria Arcana, PRIMUM, *quid Imago Dei, & quid Similitudo Dei, in quas homo creatus est.* SECUNDUM, *cur homo non nascitur in scientiam ullius amoris, cum tamen Bestiæ & Aves, tam nobiles quam ignobiles nascuntur in scientias omnium suorum amorum.* TERTIUM, *quid significat Arbor vitæ, & quid Arbor scientiæ boni & mali, & quid Esus ex illis:* his subscriptum erat, conjungite illa tria in unam sententiam, & scribite hanc super Charta nova, & illam reponite super hac Mensa, & videbimus; si sententia super lance æquilibris & justa apparet, dabitur cuique vestrum præmium sapientiæ. His lectis recesserunt bini Angeli, ac sublati sunt in suos Cælos. Et tunc Sedentes super Soliis incipiebant ventilare & evolvere Arcana illis proposita; & loquuti sunt in ordine, primum, qui sedebant ad Septentrionem, dein illi qui ad Occidentem, postea qui ad Meridiem, & ultimo qui ad Orientem; & assumserunt Primum subjectum ventilationis, quod erat, QUID IMAGO DEI, ET QUID SIMILITUDO DEI, IN QUAS HOMO CREATUS EST; & tunc primum ex Libro creationis coram omnibus lecta sunt hæc „ *Dixit Deus, faciamus hominem in* IMAGINEM NOSTRAM, *secundum* SIMILITUDINEM NOSTRAM: *& creavit Deus hominem*

hominem in IMAGINEM SUAM, *in* SIMILITUDINEM DEI *fecit eum*, Gen. I: *Quo die Deus creavit hominem*, *in* SIMILITUDINEM DEI *fecit eum*. Genes. V: 1.

Illi qui sedebant ad SEPTENTRIONEM primum loquuti sunt, dicentes, quod Imago Dei & Similitudo Dei, sint binæ Vitæ homini a Deo inspiratæ, quæ sunt Vita voluntatis & Vita intellectus, nam legitur, *Jehovah Deus inspiravit in nares Adami animam* VITARUM, *& factus est homo in Animam viventem*, Genes. II: 7; per quæ videtur intelligi, quod ei inspirata sit Voluntas boni, & Perceptio veri, & sic Anima vitarum; & quia vita a Deo illi inspirata est, Imago & Similitudo significant integritatem ex amore & sapientia, exque justitia & judicio in illo. His illi qui sedebant ad OCCIDENTEM favebant, adjiciendo tamen hoc, quod status integritatis illi a Deo inspiratus, cuivis homini post illum continue inspiretur; sed quod in homine sit sicut in receptaculo, ac homo, sicut est receptaculum, est imago & similitudo Dei. Postea Tertii in ordine, qui erant qui sedebant ad MERIDIEM, dixernnt; Imago Dei & Similitudo Dei sunt duo distincta, sed in homine a creatione unita, & videmus sicut ex quadam luce interiore, quod imago Dei possit disperdi ab homine, non autem similitudo Dei; hoc apparet sicut per transennam ex eo, quod Adamus retinuerit similitudinem Dei, postquam amiserat imaginem Dei, nam legitur post maledictionem „ *Ecce homo est sicut unus ex nobis*, *sciendo bonum & malum*, Gen. III: 22. & postea vocatur similitudo Dei, & non imago Dei, Gen. V: 1. sed relinquamus consociis nostris, qui ad Orientem sedent, & inde in superiore luce sunt, dicere, quid proprie imago Dei, & quid proprie similitudo Dei. Et tunc post silentium factum, Sedentes ad Orientem e soliis surrexerunt, & suspexerunt ad Dominum, & post remiserunt se super solia, & dixerunt; quod Imago Dei sit receptaculum Dei, & quia Deus est ipse Amor & ipsa Sapientia, quod Imago Dei sit receptio amoris & sapientiæ a Deo in illo: at quod Similitudo Dei sit perfecta similitudo & plena apparentia sicut amor & sapientia sint in homine, & inde prorsus sicut ejus; homo enim non sentit aliter, quam quod amet a se & sapiat a se, seu quod bonum velit & verum intelligat a se; cum tamen ne hilum a se, sed a Deo; Solus Deus amat a se, & sapit a se, quia Deus est ipse Amor & ipsa Sapientia; similitudo seu apparentia, quod amor & sapientia, seu bonum & verum, sint in homine sicut ejus, facit ut homo sit homo, utque possit conjungi Deo, & sic vivere in æternum; ex quo fluit, quod homo sit homo ex eo, quod possit velle bonum ac intelligere verum prorsus sicut a se, & usque scire & credere quod a Deo, nam sicut hoc scit & credit, ponit Deus imaginem suam in homine; aliter si crederet quod a se & non a Deo. His dictis, supervenit illos zelus ex amore veritatis, ex quo loquuti sunt hæc; quomodo potest homo recipere aliquid amoris & sapientiæ, ac retinere illud, & reproducere illud, nisi sentiat illud sicut suum; & quomodo potest conjunctio dari cum Deo per amorem & sapientiam, nisi datum sit homini aliquod reciprocum conjunctionis, nam absque reciproco nulla conjunctio dabilis est; & reciprocum conjunctionis est, quod homo amet Deum, & faciat illa quæ Dei sunt, sicut a se, & tamen credat quod a Deo; tum quomodo potest homo vivere in æternum, nisi conjunctus sit Deo æterno; consequenter quomodo homo potest esse homo, absque illa similitudine in illo. His dictis faverunt omnes, & dixerunt, fiat Conclusum ex his, & factum est hoc: Homo est receptaculum Dei, & Receptaculum Dei est Imago Dei; & quia Deus est ipse Amor & ipsa Sapientia, est homo Receptaculum illorum, ac Receptaculum fit imago Dei sicut recipit: & quod homo sit similitudo Dei ex eo, quod sentiat in se, quod illa quæ a Deo sunt, sint in illo sicut ejus; at usque quod tantum ex similitudine illa fit Imago Dei, quantum agnoscit, quod amor & sapientia, seu bonum & verum, non sint in illo ejus, & inde nec ab illo, sed solum in Deo, & inde a Deo.

Post hæc Alterum objectum ventilationis assumserunt „ CUR HOMO NON NASCITUR

TUR IN SCIENTIAM ULLIUS AMORIS, CUM TAMEN BESTIÆ ET AVES, TAM NOBILES QUAM IGNOBILES, NASCUNTUR IN SCIENTIAS OMNIUM SUORUM AMORUM. Primum veritatem propositionis confirmabant per varia, ut de homine, quod nascatur in nullam scientiam, ne quidem in scientiam amoris conjugialis; & inquisiverunt, & a rimatoribus audiverunt, quod infans ne quidem ex connata scientia sciat uber matris, sed quod ex matre seu nutrice hoc per admotiones discat, & quod modo sciat sugere, & quod hoc hauserit ex continua suctione in utero matris; & quod postea non sciat gradiri, nec articulare sonum in aliquam vocem humanam, imo nec sonare affectiones amoris, sicut bestiæ; porro quod non sciat aliquam alimoniam sibi conducibilem, sicut bestiæ, sed quod arripiat obvium, sive sit mundum sive immundum, & inferat in buccam: rimatores dixerunt, quod homo absque instructione, prorsus nihil sciat de modis amandi sexum, & quod hos ne quidem virgines & adolescentes absque eruditione ab aliis: verbo, homo nascitur corporeus sicut vermis; & manet corporeus, nisi discat scire, intelligere & sapere ex aliis. Post hæc confirmabant, quod Bestiæ tam nobiles quam ignobiles, ut animalia terræ, volucres cæli, reptilia, pisces, vermiculi qui vocantur insecta, nascantur in omnes scientias amorum vitæ suæ, ut in omnia quæ nutritionis sunt, in omnia quæ habitationis sunt, in omnia quæ amoris sexus, & prolificationis sunt, inque omnia quæ educationis fætuum suorum sunt: hæc confirmabant per mirabilia, quæ revocabant in memoriam ex visis, auditis & lectis in Mundo naturali, in quo prius vixerunt, in quo non repræsentativæ sed reales bestiæ dantur. Postquam veritas propositionis ita comprobata est, intendebant mentes ad indagandum & inveniendum causas, per quas hoc Arcanum evolverent & detegerent; & dixerunt omnes, quod illa non possint non ex Divina Sapientia existere, ut homo sit homo, & bestia sit bestia, & sic quod imperfectio nativitatis hominis sit ejus perfectio, & perfectio nativitatis bestiæ sit ejus imperfectio.

Cæperunt tunc SEPTENTRIONALES primum aperire suam mentem, & dixerunt, quod homo nascatur absque scientiis, ut recipere possit omnes, at si nasceretur in scientias non posset recipere ullas, præter illas in quas natus est, & tunc nec posset sibi appropriare ullam; quod illustrabant per hanc comparationem, homo primum natus est sicut humus, cui nulla semina implantata sunt, sed quæ usque potest recipere omnia, ac proferre & fructificare illa; at bestia est sicut humus jamdum sata, ac impleta graminibus & herbis, quæ non recipit alia semina quam insita, si alia, suffocaret illa; inde est, quod homo adolescat per plures annos, intra quos potest sicut humus excoli, ac proferre sicut omnis generis segetes, flores & arbores; bestia autem per paucos, per quos non potest in alia, quam in connata excoli. Postea OCCIDENTALES loquuti sunt, & dixerunt, quod homo non nascatur scientia sicut bestia, sed quod nascatur Facultas & Inclinatio, Facultas ad sciendum, & Inclinatio ad amandum, & quod nascatur Facultas non modo ad amandum illa, quæ sui & mundi sunt, sed etiam illa quæ Dei & Cæli sunt; consequenter quod homo nascatur Organum, quod vix sensibus externis, nisi obscure vivit, at nullis internis, propter causam, ut successive vivat, & fiat homo, primum naturalis, postea rationalis, & demum spiritualis; quod non fieret, si nasceretur in scientias & amores, sicut bestiæ; scientiæ enim & affectiones amoris connatæ finiunt illam progressionem, at solum facultates & inclinationes connatæ nihil finiunt; quapropter homo potest perfici scientia, intelligentia & sapientia in æternum. MERIDIONALES exceperunt, & ediderunt suum effatum, dicentes, quod impossibile sit homini sumere aliquam scientiam a se, sed sumet illam ab aliis, quoniam nulla scientia ei connata est; & quia non potest ullam scientiam sumere a se, nec potest ullum amorem, quoniam ubi non scientia ibi non amor, sunt scientia & amor individui comites, nec possunt plus separari quam voluntas

&

& intellectus, aut affectio & cogitatio, imo non plus quam essentia & forma; quare sicut homo sumit scientiam ab aliis, ita se ei adjungit amor ut ejus comes: universalis amor qui se adjungit, est amor sciendi, & postea intelligendi & sapiendi; hi amores sunt soli homini, & nulli bestiæ, ac influunt a Deo. Nos convenimus cum sodalibus nostris ab Occidente, quod homo non nascatur in ullum amorem, & inde nec in ullam scientiam, sed quod solum nascatur in inclinationem ad amandum, & inde in facultatem ad recipiendum scientias, non a se sed ab aliis, hoc est, per alios; per alios dicitur, quia nec hi receperunt aliquid a se, sed originitus a Deo. Convenimus etiam cum sodalibus nostris ad Septentrionem, quod homo primum natus sit sicut humus, cui non aliqua semina implantata sunt, sed cui omnia tam nobilia quam ignobilia implantari possunt; inde est quod Homo dictus sit ab Humo, ac Adam ab Adama quæ est Humus. His adjicimus, quod Bestiæ nascantur in naturales amores, & inde in scientias illis correspondentes, & quod usque non aliquid ex scientiis sciant, cogitent, intelligant, & sapiant, sed quod ad illas ex amoribus suis ferantur, pæne sicut cæci per plateas a canibus, quoad intellectum enim cæcæ sunt; at potius sicut noctambuli, qui ex cæca scientia, sopito intellectu, faciunt quæ faciunt. Ultimo loquuti sunt Orientales, & dixerunt, consentimus ad illa, quæ fratres nostri loquuti sunt, quod homo nihil sciat ex se, sed ex aliis & per alios, ut cognoscat & agnoscat, quod omnia quæ scit, intelligit & sapit, sint ex Deo; & quod homo non possit aliter nasci & generari a Deo, ac fieri Ipsius imago & similitudo; nam imago Dei fit, per quod agnoscat & credat, quod omne bonum amoris & charitatis, & omne verum sapientiæ & fidei, acceperit & accipiat ex Deo, & ne hilum ex se; & similitudo Dei est, per quod sentiat illa in se sicut a se; hoc sentit, quia non nascitur in scientias, sed accipit illas, & quod accipiat, apparet illi sicut a se; ita sentire etiam datur homini a Deo, ut sit homo & non bestia, quoniam per id quod velit, cogitet, amet, sciat, intelligat & sapiat sicut ex se, recipit scientias, & exaltat illas in intelligentiam, & per illarum usus in sapientiam, ita Deus conjungit hominem sibi, & homo se Deo: hæc non fieri potuissent, nisi a Deo provisum fuerit, ut homo in totali ignorantia nasceretur. Post hoc effatum voluerunt omnes, ut ex ventilatis fieret Conclusum, & factum est hoc, „Quod homo nascatur in nullam scientiam, ut possit venire in omnem, & progredi in intelligentiam, & per hanc in sapientiam; & quod nascatur in nullum amorem, ut possit venire in omnem, per applicationes scientiarum ex intelligentia, & in amorem in Deum per amorem erga proximum, & sic conjungi Deo, & per illud fieri homo, & vivere in æternum.

Post hæc sumserunt Chartam, & tertium Objectum ventilationis legerunt, quod erat, Quid significat Arbor vitæ, quid Arbor scientiæ boni et mali, et quid Esus ex illis; & rogaverunt omnes, ut illi qui ab Oriente erant, evolverent hoc Arcanum, quia profundioris intellectus est, & quia illi qui ex Oriente sunt, in flammea luce, hoc est, in amoris sapientia sunt, & hæc sapientia intelligitur per Hortum Edenis, in quo illæ duæ Arbores positæ fuerunt; & responderunt, dicemus, sed quia homo non sumit quicquam ex se, sed ex Deo, dicemus ex Ipso, at usque a nobis sicut a nobis; & tunc dixerunt: Arbor significat hominem, & fructus ejus bonum vitæ, inde per Arborem vitæ significatur homo vivens ex Deo; & quia amor & sapientia, ac charitas & fides, seu bonum & verum, faciunt vitam Dei in homine, per Arborem vitæ significatur homo in quo illa sunt a Deo, & inde illi vita æterna: similia significantur per Arborem vitæ, e qua dabitur edere, Apoc. II: 7. Cap. XXII: 2. 14. Per Arborem scientiæ boni & mali significatur homo credens quod vivat ex se, & non a Deo, ita quod amor & sapientia, charitas & fides, hoc est, bonum & verum, sint in homine ejus & non Dei, hoc credens quia cogitat & vult, ac loquitur & facit, in omni

similitudine & apparentia sicut ex se; & quia homo inde sibi persuadet, quod etiam sit Deus, ideo dixit serpens „*Novit Deus, quo die comederitis de fructu illius arboris, aperientur Oculi vestri, & eritis sicut Deus, scientes bonum & malum*, Genes. III: 5. Per Esum ex illis arboribus, significatur receptio & appropriatio, per Esum ex arbore vitæ receptio vitæ æternæ, & per Esum ex arbore scientiæ boni & mali, receptio damnationis; per Serpentem intelligitur diabolus quoad amorem sui & fastum propriæ intelligentiæ, & ille Amor est possessor illius arboris, & homines qui in fastu ex illo amore sunt, illæ arbores sunt. Sunt itaque illi in enormi errore, qui credunt Adamum sapuisse & bonum fecisse ex se, & hoc fuisse statum ejus integritatis, cum tamen ipse Adamus propter illam fidem maledictus est; hoc enim significatur per Edere ex arbore scientiæ boni & mali; quare tunc excidit e statu integritatis, qui illi fuit ex eo, quod crederet se sapere & bonum facere ex Deo & nihil ex se, hoc enim intelligitur per Edere ex Arbore vitæ. Solus Dominus, cum fuit in Mundo, sapuit ex Se, & bonum fecit ex Se, quia Ipsum Divinum a nativitate fuit in Ipso & Ipsius, quare etiam ex propria potentia factus est Redemptor & Salvator. Ex his & illis Conclusum fecerunt hoc „Quod per Arborem vitæ, & per Arborem scientiæ boni & mali, & per Esum ex illis, intelligatur, quod Vita homini sit Deus in illo, & quod tunc ei Cælum & Vita æterna; & quod Mors homini sit persuasio & fides, quod vita homini non sit Deus sed ipse, unde ei Infernum & Mors æterna, quæ est damnatio.

Post hæc inspexerunt Chartam ab Angelis super mensa relictam, & viderunt subscriptum, CONJUNGITE ILLA TRIA IN UNAM SENTENTIAM; & tunc collegerunt illa, & viderunt, quod Tria illa in una serie cohærerent, & quod series seu sententia illa sit hæc „ Quod Homo creatus sit, ut recipiat amorem & sapientiam a Deo, & tamen in omni similitudine sicut a se, & hoc propter receptionem & conjunctionem; & quod ideo homo non nascatur in aliquem amorem, nec in aliquam scientiam, & ne quidem in aliquam potentiam amandi & sapiendi ex se: quapropter si addicit omne bonum amoris, & omne verum sapientiæ Deo, fit Homo vivus; ast si addicit illa sibi, fit homo mortuus „Hæc inscripserunt novæ Chartæ, & hanc posuerunt super Mensa; & ecce subito Angeli in candida nube aderant, & Chartam in Cælum deportabant, & postquam ibi lecta est, Sedentes super soliis audiverunt inde voces, bene, bene, bene. Et actutum apparuit Unus inde sicut volans, cui sicut duæ alæ circa pedes, & duæ circa tempora, ferens præmia, quæ erant Togæ, Pilei, & Laureæ, ac demisit se, ac illis qui sederunt ad Septentrionem dedit Togas coloris opalini; illis qui ad Occidentem Togas coloris coccinei; illis qui ad Meridiem Pileos, quorum limbos ornabant fasciæ ex auro & margaritis, & sinistri lateris elevationes Adamantes secti floriformes; illis autem qui ad Orientem dedit Laureas in quibus rubini & sapphiri: & omnes his præmiis decorati e Ludo sapientiæ domum cum gaudio abiverunt.

DE DEI OMNIPOTENTIA, OMNISCIENTIA, ET OMNIPRÆSENTIA.

49. Actum est de DIVINO AMORE & DIVINA SAPIENTIA, & ostensum, quod hæc duo sint DIVINA ESSENTIA; sequitur nunc de Dei OMNIPOTENTIA, OMNISCIENTIA & OMNIPRÆSENTIA, quia hæc Tria procedunt ex Divino Amore & Divina Sapientia, vix aliter quam potentia & præsentia Solis in hoc Mundo, ac in omnibus & singulis ejus per calorem & lucem; etiam Calor e Sole Mundi spiritualis, in cujus medio Jehovah Deus est, in essentia sua est Divinus amor, & Lux inde in essentia sua est Divina Sapientia: ex quo patet, quod sicut Infinitas, Immensitas ac Æternitas pertinent ad DIVINUM ESSE, ita Omnipotentia, Omniscientia, Omnipræsentia ad DIVINAM ESSENTIAM. Sed quia Tres illæ Divinæ Essentiæ Prædicationes universales hactenus non intellectæ sunt, quia progressio illarum secundum vias suas, quæ sunt leges Ordinis, ignota fuit, oportet illas luce donare per distinctos Articulos, qui erunt, I. *Quod Divinæ Sapientiæ ex Divino Amore sit Omnipotentia, Omniscientia, & Omnipræsentia.* II. *Quod Dei Omnipotentia, Omniscientia & Omnipræsentia non possint cognosci, nisi sciatur quid Ordo, & nisi sciantur hæc ejus, quod Deus sit Ordo, & quod una cum Creatione introduxerit Ordinem tam in Universum, quam in omnia & singula ejus.* III. *Quod Dei Omnipotentia in Universo ac in omnibus & singulis ejus secundum leges sui Ordinis procedat & operetur.* IV. *Quod Deus Omniscius sit, hoc est, percipiat, videat, & sciat omnia & singula usque ad minutissima, quæ fiunt secundum Ordinem; & ex illis etiam quæ fiunt contra Ordinem.* V. *Quod Deus Omnipræsens sit a primis ad ultima sui Ordinis.* VI. *Quod Homo creatus sit forma Divini Ordinis.* VII. *Quod Homo tantum in potentia contra malum & falsum ex Divina Omnipotentia sit, quodque tantum in sapientia de bono & vero ex Divina Omniscientia sit, & quod tantum in Deo ex Divina Omnipræsentia sit, quantum secundum Divinum Ordinem vivit.* Sed hæc singulatim evoluenda sunt.

50. I. QUOD DIVINÆ SAPIENTIÆ EX DIVINO AMORE SIT OMNIPOTENTIA, OMNISCIENTIA, ET OMNIPRÆSENTIA. Quod Divinæ Sapientiæ ex Divino amore sit Omnipotentia, Omniscientia & Omnipræsentia, non autem Divino Amori per Divinam Sapientiam, est Arcanum e Cælo, quod nondum in alicujus intellectu illuxit, quia nullus adhuc scivit, quid Amor in sua essentia, & quid Sapientia inde in sua, & minus adhuc de influxu unius in alterum, qui est quod Amor cum omnibus & singulis sui influat in Sapientiam, & in hac resideat sicut Rex in suo Regno, aut sicut herus in sua domo, ac omne regimen justitiæ relinquat suo judicio, & quia justitia est amoris, & judicium est sapientiæ, omne regimen amoris relinquat suæ sapientiæ: sed hoc Arcanum fænerabitur lucem in sequentibus, interea inserviat hoc ut canon. Quod Deus Omnipotens, Omniscius, & Omnipræsens sit per Sapientiam amoris sui, intelligitur etiam per hæc apud Johannem, „*In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum; omnia per Ipsum facta sunt, & sine Ipso factum est nihil quod factum est. In Ipso vita erat, & Vita erat Lux hominum; & Mundus per Ipsum factus est: & Verbum Caro factum est.* Cap. I: 1, 3, 4, 10, 14; per Verbum ibi intelligitur Divinum Verum, seu quod in idem recidit, Divina Sapientia, quare etiam vocatur Vita & Lux, ac Vita & Lux non aliud sunt quam Sapientia.

51. Quoniam in Verbo Justitia prædicatur de Amore, & Judicium de Sapientia, ideo adducentur aliqua loca, quod Regimen Dei per illa duo in Mundo fiat, quæ

sunt „JEHOVAH, JUSTITIA & JUDICIUM *fulcrum Throni tui*, Psalm LXXXIX: 15. *De hoc glorietur qui gloriatur, quod* JEHOVAH *faciat* JUDICIUM *&* JUSTITIAM *in terra*, Jerem. IX: 23. *Exaltetur* JEHOVAH, *quia implevit terram* JUDICIO *&* JUSTITIA, Esaj. XXXIII: 5. *Fluet sicut aqua* JUDICIUM, *&* JUSTITIA *sicut torrens fortis*, Amos V: 24. JEHOVAH JUSTITIA TUA *sicut montes Dei*, JUDICIA TUA *abyssus magna*, Psalm XXXVI: 7. JEHOVAH *educet sicut lucem* JUSTITIAM *suam, &* JUDICIUM *sicut meridiem*, Psalm XXXVII: 6. JEHOVAH *judicabit populum suum in* JUSTITIA, *& miseros suos in* JUDICIO, Psalm LXXII: 2. *Cum didicero* JUDICIA JUSTITIÆ *tuæ*, *septies in die laudo Te super* JUDICIIS JUSTITIÆ *tuæ*, Psalm CXIX: 7. 164. *Desponsabo Me tibi in* JUSTITIA *&* JUDICIO, Hosch. II: 19. *Zion in* JUSTITIA *redimetur*, *& reduces in* JUDICIO, Esaj. I: 17. *Sedebit super Throno Davidis*, *& super Regno Ipsius*, *ad stabiliendum illud in* JUDICIO *&* JUSTITIA, Esaj. IX: 6. *Suscitabo Davidi germen justum, qui regnet Rex*, *& faciat* JUDICIUM *&* JUSTITIAM *in terra*, Jerem. XXIII: 5. Cap. XXXIII: 15: & alibi, quod facere debeant Justitiam & Judicium, ut Esaj. I: 21. Cap. V: 16. Cap. LVIII: 2. Jer. IV: 1. Cap. XXXII: 3. 13. 15. Ezech. XVIII: 5. Cap. XXXIII: 14. 16. 19. Amos VI: 12. Mich. VII: 9. Deut. XXXIII: 21. Joh. XVI: 8. 10. 11.

52. II. QUOD DEI OMNIPOTENTIA, OMNISCIENTIA, ET OMNIPRÆSENTIA NON POSSINT COGNOSCI, NISI SCIATUR QUID ORDO, ET NISI SCIANTUR HÆC EJUS, QUOD DEUS SIT ORDO, ET QUOD UNA CUM CREATIONE INTRODUXERIT ORDINEM TAM IN UNIVERSUM, QUAM IN OMNIA ET SINGULA EJUS. Quot & quales fatuitales in mentes humanes, & inde per Capita instauratorum in Ecclesiam irrepserunt, per quod non intellexerint Ordinem, in quem Deus Universum, ac omnia & singula ejus creavit, ex sola recensione illarum in sequentibus constare poterit. Sed hic primum aperiemus Ordinem per quandum generalem definitionem ejus, quæ hæc est; *Quod Ordo sit qualitas dispositionis, determinationis & activitatis partium, substantiarum aut entium, quæ faciunt formam, unde status, cujus perfectionem sapientia ex suo amore producit, aut cujus imperfectionem insania rationis ex cupiditate excudit.* In hac definitione nominantur Substantia, Forma, & Status, & per Substantiam simul intelligimus formam, quia omnis substantia est forma, ac qualitas formæ est status ejus, cujus perfectio aut imperfectio ex ordine resultat. Sed hæc, quia Metaphysica sunt, non possunt nisi in caligine esse, at hæc discutietur in sequentibus per applicationes ad exempla, quæ illustrabunt.

53. Quod Deus sit Ordo, est quia est ipsa Substantia & ipsa Forma; Substantia, quia ex Ipso omnia quæ subsistunt, exstiterunt & existunt; Forma, quia omnis qualitas substantiarum, ab Ipso exorta est & oritur, non aliunde quam ex forma datur qualitas. Nunc quia Deus est ipsa, unica & prima Substantia & Forma, & simul ipse & unicus Amor, ac ipsa & unica Sapientia, & quia sapientia ex amore facit formam, & hujus status & qualitas est secundum ordinem inibi, sequitur quod Deus sit ipse Ordo; consequenter quod Deus ex Se introduxerit Ordinem tam in Universum, quam in omnia & singula ejus; & quod introduxerit Ordinem perfectissimum, quia cuncta quæ creavit bona fuerunt, ut in Libro creationis legitur: quod mala una cum Inferno, ita post creationem exstiterint, suo loco demonstrabitur. Sed ad talia, quæ Intellectum propius intrant, clarius illustrant, & mitius afficiunt.

54. Qualis autem Ordo est, in quem Universum est creatum, non potest nisi quam per plures membranas exponi; quædam schiagraphia ejus in sequente Lemmate de Creatione exhibebitur. Tenendum est, quod in Universo omnia & singula, ut per se subsistant, in suos ordines creata sint, & quod a principio ita, ut cum universi ordine se conjungant, propter causam ut singulares ordines subsistant in Universali, & sic unum faciant: sed ad quædam Exempla; Homo in suum ordinem creatus est, & quoque unumquodvis ejus in suum, sicut Caput

in ſuum, corpus ejus in ſuum, Cor, Pulmo, Hepar, Pancreas, Ventriculus in ſuos, omne organum motus quod vocatur Muſculus in ſuum, & omne Organum ſenſus, ut oculus, auris, lingua, in ſuum, imo non datur arteriola & fibrilla ibi, quæ non in ſuum, & tamen innumerabilia hæc ſe conjungunt cum communi ejus, & ſe ei injungunt ita, ut ſimul unum faciant: ſimile eſt cum reliquis, quorum ſola recenſio ad illuſtrationem ſufficit; omnis Beſtia terræ, omnis Avis cæli, omnis Piſcis maris, omne reptile, imo omnis vermis uſque ad blattam, in ſuum ordinem creatum eſt; pariter omnis arbor, omne arbuſtum, virgultum, & legumen, in ſuum: & inſuper omnis lapis, & omnis minera, uſque ad unumquemvis pulverem terræ, in ſuum.

55. Quis non videt, quod non detur Imperium, Regnum, Ducatus, Reſpublica, Civitas, Domus, quæ non conſtabiliuntur per leges, quæ faciunt Ordinem, & ſic formam regiminis ejus; in ſingulis illis Leges juſtitiæ ſunt ſupremo loco, Leges politicæ ſecundo, & Leges Æconomicæ tertio, quæ ſi comparantur cum Homine, Leges juſtitiæ faciunt Caput ejus, Leges politicæ Corpus ejus, & Leges Oeconomicæ Veſtes, quare etiam hæ ſicut veſtes mutari poſſunt. Quod autem concernit Ordinem, in quem Eccleſia a Deo inſtaurata eſt, eſt ille, ut Deus ſit in omnibus & ſingulis ejus, & proximus erga quem Ordo exercendus eſt; Leges illius ordinis ſunt totidem quot Veritates in Verbo, Leges quæ ſpectant Deum, facient Caput ejus, Leges quæ ſpectant proximum, facient Corpus ejus, ac Ceremoniæ facient Veſtes, nam niſi hæ continerent illas in ſuo Ordine, foret ſicut nudaretur Corpus, ac exponeretur æſtui in æſtate, & frigori in hyeme; aut ſicut e Templo auferrentur parietes & lacunaria, & ſic Adytum, Ara, & Pulpitum ſub diu variis expoſita violentiis proſtarent.

56. III. Quod Dei Omnipotentia tam in Universo, quam in omnibus et singulis ejus secundum leges sui Ordinis procedat et operetur. Deus eſt Omnipotens, quia omnia poteſt ex Se, & omnes alii ex Ipſo; Ipſius Poſſe & Velle unum ſunt, & quia non Vult niſi quam Bonum, ideo non poteſt facere niſi quam Bonum; in Mundo ſpirituali nemo poteſt aliquid facere contra ſuam voluntatem, hoc trahunt ibi ex Deo, quod Ipſius poſſe & velle unum ſint: eſt etiam Deus ipſum Bonum, quare dum Bonum facit, in Se eſt, & egredi ex Se non poteſt; inde patet, quod Omnipotentia Ipſius progrediatur & operetur intra Sphæram extenſionis Boni, quæ infinita eſt; hæc enim ſphæra ab intimo implet Univerſum, & omnia & ſingula ibi, & ab intimo regit illa quæ extra ſunt, quantum hæc ſecundum ſuos ordines ſe conjungunt, & ſi non ſe conjungunt, uſque ſuſtinet illa, & omni conatu allaborat illa in ordinem concordem univerſali, in quo Ipſe Deus in Omnipotentia ſua eſt, & ſecundum quem agit, reducere, & ſi hoc non fit, rejiciuntur extra Ipſum, ubi nihilominus ſuſtinet illa ab intimo. Ex his conſtare poteſt, quod Omnipotentia Divina nequaquam poſſit a Se exire ad contactum alicujus mali, nec id promovere a Se, malum enim avertit ſe, inde fit quod malum ſit prorſus ſeparatum ab Ipſo, & conjectum in Infernum, inter quod & Cælum, ubi Ipſe eſt, ingens hiatus eſt. Ex his paucis videri poteſt, quantum delirant illi, qui cogitant, & plus qui credunt, & adhuc plus qui docent, quod Deus poſſit aliquem damnare, alicui maledicere, aliquem in Infernum conjicere, alicujus animam prædeſtinare ad mortem æternam, injurias ulciſci, iraſci, punire; imo nec poteſt avertere ſe ab homine, & illum dura fronte aſpicere; hæc & ſimilia ſunt contra Eſſentiam Ipſius, & contra hanc eſt contra Se Ipſum.

57. Opinio hodie regnans eſt, quod Omnipotentia Dei ſit qualis eſt abſoluta potentia Regis in Mundo, qui poteſt ex lubitu facere quicquid vult, abſolvere & condemnare quem vult, ſontem facere inſontem, infidelem declarare fidelem, indignum & immeritum evehere ſupra dignum & merentem, imo quod poſſit ſub

quocunque prætextu subditis sua bona eripere, tum adjudicare morti, præter similia alia. Ex hac fatua opinione, fide & doctrina de Omnipotentia Divina, tot falsitates, fallaciæ, & chimeræ in Ecclesiam influxerunt, quot sunt momenta, articulationes & generationes fidei ibi, & adhuc possunt influere, quot possunt urnæ impleri aquis e magno lacu, aut quot serpentes e cavernis suis subrepere, & in aprico solis jucundari in deserto Arabiæ; quid opus est nisi duobus vocabulis, OMNIPOTENTIA & FIDES, & tunc coram vulgo spargere conjecturas, fabulas & nugas, quot in sensus corporis incidunt, ab utraque enim ejicitur ratio; at quid ejecta ratione cogitatio hominis præstat rationi avis supra caput volantis; aut quid tunc Spirituale, quod homini est præ bestiis, nisi qualis est nidor in bestiaris, qui feris ibi congruit, & non homini nisi similis sit. Si extensio Omnipotentiæ Divinæ æque foret ad faciendum malum sicut bonum, quodnam discrimen inter Deum & diabolum foret, num aliud quam quale inter duos Monarchas, quorum unus est Rex & simul tyrannus, & alter Tyrannus, cujus potestas ligata est, unde non Rex dicendus est; aut inter Pastorem, cui permissum est agere ovem & quoque pardum, & inter pastorem cui hoc non permissum est. Quis non potest scire, quod Bonum & Malum sint opposita, & quod si Deus ex Omnipotentia sua posset unum & alterum velle, & ex velle facere, prorsus nihil posset, ita ei nulla potentia, minus Omnipotentia foret; esset hoc sicut binæ rotæ in contrario versu in se mutuo agerent, ex qua reactione utraque rota subsisteret, & omnimode quiescerent; aut sicut Navis in torrente contra viam ejus agente, quæ nisi super anchora quiesceret, abriperetur & periret: aut sicut homo cui binæ voluntates inter se dissentientes sunt, quarum una dum agit, altera necessario quiescet, at si utraque simul ageret, mentem ejus delirium aut vertigo invaderet.

58. Si Omnipotentia Dei foret secundum fidem hodiernam absoluta tam ad bonum quam ad malum faciendum, numne possibile, imo facile foret Deo elevare totum Infernum in Cælum, & convertere diabolos & satanas in Angelos, & in terris unumquemvis impium momento purificare a peccatis, innovare, sanctificare, regenerare, a filio iræ facere filium gratiæ, hoc est, justificare, quod fieret solum per addicationem & imputationem justitiæ Filii sui; sed Deus ex Omnipotentia sua hoc non potest, quia est contra leges Ordinis sui in Universo, & simul contra leges Ordinis cuivis homini indictas, quæ sunt ut se mutuo ab utraque parte conjungant; quod ita sit, in sequentibus hujus Operis videbitur. Ex fatua illa opinione & fide de Omnipotentia Dei resultaret, quod Deus unumquemvis hominem hircum posset convertere in hominem ovem, & ex beneplacito a sinistro ad dextrum suum latus transferre; tum quod posset Spiritus draconis ex beneplacito transmutare in Angelos Michaelis, & quod posset hominem cujus intellectus est sicut talpæ donare visu aquilæ, verbo ex homine bubone facere hominem columbam, hæc Deus, quia est contra leges Ordines Ipsius nequit, tametsi continue hoc vult & conatur. Si talia potuisset, non permisisset Adamo auscultare serpenti, & fructum ex Arbore scientiæ boni & mali desumere, & illum admovere ori; si illud potuisset, non permisisset Caino occidere fratrem suum; Davidi numerare populum; Salomoni fana pro idolis exstruere, ac Regibus Judæ & Israelis prophanare Templum, quod toties fecerunt; imo si illud potuisset, per Redemptionem Filii sui Universum genus humanum nullo excepto salvavisset, & totum Infernum exstirpavisset. Gentiles antiqui talem Omnipotentiam addixerunt diis & deabus suis, unde orta sunt fabulosa illorum, ut de Deucalione & Pyrrha, quod lapides jacti post tergum facti sint homines; de Apolline quod Daphnem converterit in laurum; de Diana quod venatorem in cervam; & quod alius ex diis eorum virgines Parnassi verterit in picas. Similes fides de Om-

Omnipotentia Divina est hodie, unde tot fanatica & inde hæretica in omni Regione, ubi Religio, in Mundum illata sunt.

59. IV. Quod Deus Omniscius sit, hoc est, percipiat, videat, et sciat omnia et singula usque ad minutissima, quæ fiunt secundum Ordinem, et ex illis etiam quæ fiunt contra Ordinem. Quod Deus sit Omniscius, hoc est, percipiat, videat & sciat omnia, est quia est ipsa Sapientia & ipsa Lux, & ipsa Sapientia percipit omnia, & ipsa Lux videt omnia; quod Deus sit ipsa Sapientia, supra ostensum est; quod sit ipsa Lux, est quia est Sol Cæli Angelici, qui omnium tam Angelorum quam hominum intellectum illustrat; nam sicut oculus illuminatur a Luce Solis naturalis, ita intellectus illuminatur a Luce Solis Spiritualis; nec solum illuminatur, sed etiam impletur intelligentia secundum amorem recipiendi illam, quoniam Lux hæc in sua essentia est Sapientia; quare apud Davidem dicitur, Quod Deus in Luce inaccessibili habitet; inque Apocalypsi, *Quod in Nova Hierosolyma non opus habeant lucerna, quia Dominus Deus illustrat illos*: & apud Johannem ,, *Quod Verbum, quod erat apud Deum, & erat Deus, sit Lux, quæ illuminat omnem hominem venientem in Mundum*, per Verbum intelligitur Divina Sapientia. Inde est, quod Angeli, quantum in sapientia sunt, tantum in candore lucis sint: & inde quoque est, quod in Verbo, ubi nominatur Lux, intelligatur sapientia.

60. Quod Deus percipiat, videat, & sciat omnia usque ad minutissima, quæ secundum ordinem fiunt, est quia Ordo est Universalis ex singularissimis, nam singularia simul sumta nuncupantur Universale, sicut particularia simul sumta Commune: Universale una cum singularissimis suis est Opus cohærens ut unum, adeo ut non queat unum tangi & affici, nisi aliquid sensus inde ad reliqua redundet. Ex hac qualitate ordinis in Universo est quod simile sit in omnibus in Mundo creatis; sed illustrabitur hoc per comparationes ex visibilibus desumendas; in toto homine sunt communia & particularia, ac communia involvunt particularia ibi, & se concinnant per talem connexum, ut unum sit alterius; hoc fit per quod commune involucrum sit circum omne membrum ibi, & quod hoc insinuet se in singulas partes inibi, ut unum in quolibet officio & usu agant; pro exemplo, involucrum cujusvis musculi intrat in singulas fibras motrices, & ex se amicit illas; similiter involucrum hepatis, pancreatis & lienis in singula sua quæ intus sunt: similiter involucrum pulmonis, quod pleura vocatur, in interiora ejus; & similiter pericardium in omnia & singula cordis: & communiter peritonæum per anastomoses cum involucris omnium viscerum; similiter Meninges Cerebri, hæ per fila a se excerpta in omnes substratas glandulas intrant, & per has in omnes fibras, & per has in omnia corporis; inde est, quod Caput ex Cerebris regat omnia & singula sibi subdita. Hæc allata sunt modo propter causam, ut ex visibilibus formetur aliqua idea, quomodo Deus percipit, videt & scit omnia usque ad minutissima quæ secundum ordinem fiunt.

61. Quod Deus ex illis quæ Ordinis sunt, percipiat, sciat, & videat omnia & singula usque ad minutissima quæ contra Ordinem fiunt, est quia Deus non tenet hominem in malo, sed detinet illum a malo, ita non ducit illum sed luctatur cum illo; ex perpetua illa reluctatione, renitentia, resistentia, repugnantia, & renactione mali & falsi contra suum Bonum & Verum, ita contra Se, percipit & quantum & quale illorum; hoc sequitur ex Omnipræsentia Dei in omnibus & singulis sui Ordinis, & simul ex Omniscientia omnium & singulorum ibi; comparative sicut cujus auris in harmonico & consono est, exacte animadvetit disharmonieum & dissonum quantum & qualiter discrepant dum intrat; similiter cujus sensus in jucundo est dum injucundum interpolat; pariter cujus visus in formoso est, id exacte videt dum aliquod deforme a latere est, quare solenne est pictoribus faciem deformem juxta formosam adponere; simile est cum bono & ve-

ro dum contra illa reluctant malum & falsum; quod hæc ex illis distincte percipiantur; omnis enim qui in bono est potest percipere malum, & qui in vero potest videre falsum, causa est quia bonum in calore cæli est, ac verum in luce ejus, at malum in frigore inferni est, & falsum in caligine ejus; quod illustrari potest per hoc, quod Angeli cæli possint videre quicquid peragitur in inferno, tum qualia monstra sunt; at vicissim spiritus Inferni ne hilum possunt videre quid peragitur in Cælo, & ne quidem Angelos, plus quam cæcus, aut plus quam oculus spectans in aerem aut ætherem nudum. Illi, quorum Intellectus in luce ex sapientia sunt, sunt similes illis, qui tempore meridiei super Monte stant, & omnia quæ infra sunt, perspicue vident; & qui in adhuc superiore luce sunt, comparative sunt sicut illi, qui per tubos opticos vident circumjacentia & inferiora tanquam præsentia; at illi qui in fatua luce Inferni ex confirmatione falsitatum sunt, similes sunt illis, qui in eodem Monte tempore noctis stant cum lucernis in manibus, & non vident nisi proxima, & ibi formas indistincte, & colores confuse. Homo qui in aliqua luce veri est, & tamen in malo vitæ, is dum in jucundo amoris sui mali est, non videt vera aliter in principio, quam sicut vespertilio lintea appensa in aliquo horto, ad quæ volat sicut ad sua azyla, & postea fit sicut noctua, & demum sicut bubo; & tunc fit sicut fuliginarius qui in furvo camini hæret, qui dum sursum elevat oculos, trans fumum videt cælum, & cum deorsum spectat, videt focum, e quo ille fumus.

62. Tenendum est, quod perceptio oppositorum alia sit quam perceptio relativorum; opposita enim sunt quæ extra sunt, & contra illa quæ intra; oppositum enim exoritur, dum unum prorsus definit esse aliquid, & alterum tunc exsurgit cum conatu agendi contra prius illud, sicut rota quæ agit contra rotam, & flumen contra flumen: Relativa autem sunt dispositionis plurium & multiplicium in ordinem ut conveniant & concordent, sicut lapides pretiosi diversorum colorum in fascia super pectore Reginæ, aut sicut flores diversicolores in serto ad procurandum amænitatem visus; sunt ergo relativa in utroque opposito, tam in bono quam in malo, & tam in vero quam in falso, ita tam in cælo quam in Inferno, sed relativa in inferno sunt omnia opposita relativis in cælo: Nunc quia Deus percipit & videt, & inde cognoscit omnia relativa in Cælo ex Ordine in quo Ipse est, & inde percipit, videt & cognoscit omnia opposita relativa in Inferno, ut ex supradictis sequitur, patet, quod Deus omniscius sit in Inferno sicut in cælo, similiter apud homines in Mundo; ita quod percipiat videat & cognoscat illorum mala & falsa ex bono & vero, in quibus Ipse est, & quæ in sua essentia sunt Ipse: dicit enim, *Si ascendero in Cælos, ibi Tu, si sternam me in Inferno, ecce ibi Tu*, Psalm CXXXIX: 8. & alibi, „ *Si perfoderint in Infernum, inde manus mea recipiet eos*, Amos IX: 2. 3.

63. V. Quod Deus omnipræsens sit a primis ad ultima sui ordinis. Quod Deus omnipræsens sit a primis ad ultima sui Ordinis, est per Calorem & Lucem e Sole Mundi Spiritualis, in cujus medio est, per hunc Solem factus est Ordo, & ex illo emittit calorem & lucem, quæ pervadunt Universum a primis ad ultima ejus, ac producunt vitam, quæ est homini, & cuivis animali, & quoque animam vegetativam, quæ est cuivis germini super Tellure, & illa duo influunt in omnia & singula, & faciunt ut unumquodvis subjectum vivat & crescat secundum Ordinem illis a creatione inditum; & quia Deus non est extensus, & usque implet omnia extensa Universi, omnipræsens est; quod Deus in omni spatio sit absque spatio, & in omni tempore absque tempore, & quod inde Universum quoad essentiam & ordinem sit plenitudo Dei, alibi ostensum est, & quia ita est, per omnipræsentiam percipit omnia, per Omniscientiam providet omnia, & per Omnipotentiam operatur omnia; unde patet, quod Omnipræsentia, Omniscientia & Omnipotentia unum faciant, seu quod una ponat alteram, & sic quod separari nequeant.

64. Om-

64. Omnipræsentia Divina illustrari potest per mirabilem præsentiam Angelorum & Spirituum in Mundo Spirituali, in hoc Mundo quia non est spatium, sed modo apparentia spatii, potest angelus seu spiritus momento præsens sisti alteri, modo in similem affectionem amoris & inde cogitationem veniat, nam hæc duo faciunt apparentiam spatii; quod talis præsentia omnium ibi sit, patuit mihi ex eo, quod videre potuerim Africanos & Indos ibi in propinquo, tametsi tot miliaribus distant in Tellure; imo quod potuerim præsens sisti illis qui in Planetis hujus Mundi sunt, & quoque illis, qui in Planetis in aliis Mundis extra Solarem hunc sunt: propter talem præsentiam non loci sed apparentiæ loci, loquutus sum cum Apostolis, cumque defunctis Papis, Imperatoribus & Regibus, cum Ecclesiæ hodiernæ instauratoribus, Luthero, Calvino, & Melanchtone, cumque aliis ex dissitis regionibus; quando talis præsentia Angelis & Spiritibus est, quid non præsentia Divina in universo, quæ infinita est. Causa quod Angelis & spiritibus talis præsentia sit, est causa, quia omnis affectio amoris & inde cogitatio intellectus est in spatio absque spatio, & in tempore absque tempore, potest enim quis cogitare de fratre, affini aut amico, qui in Indiis est, & tunc habere illum sicut præsentem apud se; similiter potest affici illorum amore ex recordatione. Per hæc, quia cognita homini, potest Omnipræsentia Divina quodammodo illustrari; tum etiam per cogitationes humanas, quod cum aliquis in memoriam revocat quæ in peregrinatione vidit in variis locis, quod sit in illis tanquam præsentibus. Imo visus corporis æmulatur eandem illam præsentiam, ille distantia non animadvertit, nisi quam per intermedia, quæ sicut mensurant; ipse Sol prope oculum, imo sicut in oculo foret, nisi intermedia detegerent quod tam distans sit; quod ita sit, Scriptores optices in Libris suis etiam observarunt. Talis præsentia est utrique visui tam intellectuali quam corporeo hominis, quia spiritus ejus videt per oculos ejus, at similis non est ulli bestiæ, quia illis non est aliquis visus spiritualis. Ex his constare potest, quod Deus Omnipræsens sit a Primis ad Ultima sui Ordinis; quod etiam sit Omnipræsens in Inferno, in priori Articulo ostensum est.

65. VI. Quod homo creatus sit forma Divini Ordinis. Quod homo creatus sit forma Divini Ordinis, est quia creatus est imago & similitudo Dei, & quia Deus est ipse Ordo, creatus est imago & similitudo ordinis. Sunt duo ex quibus Ordo exstitit, & per quæ subsistit, Divinus Amor & Divina Sapientia, & homo creatus est receptaculum eorum, quare etiam creatus est in ordinem, secundum quem illa duo agunt in Universo, & principaliter secundum quem agunt in Cælo angelico, inde totum illud Cælum est in maxima effigie forma Divini Ordinis, & Cælum illud in conspectu Dei est sicut unus Homo; & quoque est plenaria correspondentia inter Cælum illud & hominem; non enim datur in Cælo aliqua Societas, quæ non correspondet alicui membro, visceri aut organo in homine; quare dicitur in Cælo, quod hæc Societas sit vel in provincia Hepatis, vel Pancreatis, vel Lienis, vel Ventriculi, vel Oculi, vel Auris, vel Linguæ, & sic porro; ipsi Angeli etiam sciunt in qua ditione alicujus Partis hominis habitant: quod ita sit, ad vivum mihi scire datum est; vidi Societatem ex aliquot millibus Angelorum constantem ut unum hominem; ex quo patuit, quod Cælum in complexu sit imago Dei, & imago Dei est forma Divini Ordinis.

66. Sciendum est, quod omnia, quæ procedunt ex Sole Mundi spiritualis, in cujus medio est Jehovah Deus, referant hominem, & quod inde quæcumque in illo Mundo existunt, conspirent ad formam humanam, & illam in intimis suis sistant, unde omnia objecta, quæ sistuntur oculis ibi, sunt repræsentativa hominis: apparent ibi omnis generis Animalia, & hæc sunt Similitudines affectionum amoris & inde cogitationum angelorum; pariter arboreta, floreta & vire-

ta ibi; & datum est scire, quam affectionem hoc & illud objectum repræsentat: &, quod mirabile est, quando illis aperitur visus intimus, cognoscunt suam imaginem in illis; & hoc fit, quia omnis homo est suus amor & inde sua cogitatio; & quia affectiones & inde cogitationes apud unumquemvis hominem sunt variæ & multiplices, & aliquæ illarum referunt hujus animalis affectionem, & aliquæ alterius, ideo sistuntur affectionum illorum imagines ita; sed de his plura videbuntur in Membro sequente de Creatione. Ex his etiam patet veritas, quod finis creationis fuerit Cælum Angelicum ex Humano Genere, consequenter Homo, in quo Deus ut in suo Receptaculo posset habitare: inde est causa, quod homo creatus sit forma Divini Ordinis.

67. Deus ante Creationem fuit ipse Amor & ipsa Sapientia, & hæc duo in conatu faciendi usus, nam Amor & Sapientia absque usu sunt modo volatilia rationis, & quoque evolant, nisi in usum se conferant; sunt quoque priora duo separata a tertio sicut aves, quæ super magno Oceano volant, & tandem lassæ volatu decidunt, & submerguntur: inde constat, quod Universum a Deo creatum sit, ut existant usus, quare etiam Universum vocari potest Theatrum usuum; & quia homo est principalis finis creationis, sequitur quod omnia & singula creata sint propter hominem, & inde quod omnia & singula ordinis in illum collata sint, & in illo concentrata, ut Deus per illum usus primarios faciat. Amor & Sapientia absque tertio suo, quod est Usus, æquiparari possunt calori & luci solis, quæ nisi operarentur in homines, animalia & vegetabilia, forent res inanes, at fiunt reales per influxum in illa, & per operationem in illis. Sunt etiam tria, quæ in ordine consequuntur, Finis, Causa & Effectus, & scitur in Literato Orbe, quod finis non sit aliquid nisi spectet causam efficientem, & quod finis & hæc causa non sint aliquid, nisi fiat effectus; possunt quidem finis & causa abstracte in Mente volvi, sed usque propter aliquem effectum, quem finis intendit, & causa procurat; simile est cum amore, sapientia, & usu, & usus est quem amor intendit, & per causam producit, & cum usus est productus, amor & sapientia realiter existunt, & in illo habitationem & sedem sibi faciunt, & sicut in sua domo requiescunt; simile est cum homine, in quo amor & sapientia Dei sunt, dum usus facit; ec ut usus Dei faciat, creatus est imago & similitudo, hoc est, forma Divini Ordinis.

68. VII. Quod homo tantum in potentia contra malum et falsum ex Divina Omnipotentia sit, quodque tantum in sapientia de Bono et Vero ex Divina Omniscientia sit, et quod tantum in Deo ex Divina Omnipræsentia sit, quantum secundum Divinum Ordinem vivit. Quod homo tantum in potentia contra mala & falsa ex Divina Omnipotentia sit, quantum secundum Divinum Ordinem vivit, est causa, quia nemo potest resistere malis & inde falsis, quam Solus Deus; omnia enim mala & inde falsa sunt ex Inferno, & in Inferno cohærent sicut unum, prorsus sicut omnia bona & inde vera in Cælo; nam ut supra dictum est, totum Cælum coram Deo est sicut unus Homo, ac vicissim Infernum sicut unus Gigas qui Monstrum, quare agere contra unum malum & inde falsum est contra monstrosum illum Gigantem seu Infernum, & hoc nemo potest nisi Deus quia est Omnipotens; ex his patet, quod homo nisi adeat Deum Omnipotentem, contra malum & inde falsum ex se non plus valeat, quam piscis contra Oceanum, quam pulex contra balænam, & quam pulvis contra montem cadentem, & multo minus quam locusta contra elephantem, aut musca contra camelum: & insuper homo adhuc minus contra malum & inde falsum valet, quia natus est in malum, & malum contra seipsum non potest agere. Ex his sequitur, quod nisi homo secundum Ordinem vivit, hoc est, nisi agnoscit Deum, Ipsius Omnipotentiam, & ex hac tutelam contra Infernum, tum nisi homo a sua parte etiam pugnet cum malo apud se, nam hoc una cum illo est or-

ordinis, non possit aliter quam imergi inferno & submergi, & ibi agi a malis, uno post alterum, sicut cymba in mari a procellis.

69. Quod homo tantum in sapientia de bono & vero ex Divina Omniscientia sit, quantum secundum Divinum ordinem vivit, est causa, quia omnis amor boni & omnis sapientia veri, seu omne bonum amoris & omne verum sapientiæ, est a Deo; quod ita sit, etiam est secundum confessionem omnium Ecclesiarum in Christiano Orbe; ex quibus sequitur, quod homo non possit in ullo vero sapientiæ interius esse, nisi a Deo, quia Deo Omniscientia est, hoc est, infinita sapientia. Mens humana distincta est in tres gradus, quemadmodum Cælum Angelicum, & inde potest in superiorem & superiorem gradum elevari, & quoque potest in inferiorem & inferiorem deferri, quantum autem in gradus superiores elevatur, tantum in sapientiam, quia tantum in lucem Cæli, & hoc non potest fieri nisi a Deo; & quantum illuc elevatur, tantum est homo, at quantum in gradus inferiores defertur, tantum in lucem fatuam inferni, & tantum non est homo sed bestia; homo etiam ideo stat erectus super pedibus, & facie spectat versus cælum, & hanc potest elevare ad zenith, at bestia ideo stat super pedibus in situ paralelo cum terra, ac toto vultu illuc spectat, nec potest nisi cum ægritudine illum extollere ad cælum. Homo, qui ad Deum elevat mentem suam, & agnoscit quod omne verum sapientiæ ab Ipso sit, & simul secundum ordinem vivit, est sicut qui in excelsa turri stat, & videt populosam civitatem infra se, & simul quicquid ibi in plateis agitur; at homo, qui confirmat apud se, quod omne verum sapientiæ sit ex naturali lumine apud se, ita a se, est sicut qui in caverna sub illa turri moratur, & per foramina ibi ad eandem urbem spectat, is non, nisi quam parietem unius domus in illa urbe videt, & quomodo lateres ibi cohærent. Porro homo, qui sapientiam haurit ex Deo, est sicut avis volans in alto, & circumspicit omnia que in hortis, sylvis & villis sunt, & advolat ad illa quæ ejus usus sunt; at homo qui talia quæ sapientiæ sunt haurit ex se, absque fide quod illa usque sint a Deo, est sicut crabro, qui volat juxta humum, & ubi videt sterquilinium, involat, & in ejus nidore se jucundat. Omnis homo, quamdiu vivit in Mundo, ambulat in medio inter Cælum & Infernum, & inde est in æquilibrio, & sic in libero arbitrio spectandi sursum ad Deum aut deorsum ad infernum; si spectat sursum ad Deum, agnoscit quod omnis sapientia a Deo sit, & is quoad spiritum suum actualiter cum Angelis in Cælo est; at qui deorsum spectat, quod facit omnis ille qui in falsis ex malo est, is quoad spiritum suum actualiter cum diabolis in Inferno est.

70. Quod homo tantum in Deo ex Divina Omnipræsentia sit, quantum secundum ordinem vivit, est quia Deus Omnipræsens est, & quia ubi in Divino suo ordine est, ibi est sicut in Se, quia Ipse est Ordo, ut supra ostensum est: nunc quia homo creatus est forma Divini Ordinis, est Deus in illo; verum quantum homo vivit secundum Divinum Ordinem plene; at si non vivit secundum Divinum Ordinem, est usque Deus in illo, sed in supremis ejus, ac dat ut possit intelligere verum & velle bonum, hoc est, dat ei facultatem ad intelligendum & inclinationem ad amandum; at quantum homo contra ordinem vivit, tantum occludit inferiora mentis seu spiritus sui, & sic inhibet ne Deus descendat, ac impleat inferiora ejus præsentia sua, inde est Deus in illo, sed ille non in Deo: communis canon est in Cælo, quod Deus sit in omni homine tam malo quam bono, sed quod homo non sit in Deo, nisi vivat secundum ordinem; Dominus enim dicit, *quod velit ut homo sit in Ipso, & Ipse in homine*, Joh. XV: 4. Quod homo per vitam secundum ordinem sit in Deo, est quia Deus omnipræsens est in Universo inque omnibus & singulis ejus, in intimis illorum, hæc enim sunt in ordine, at in illis quæ sunt contra ordinem, quæ solum sunt illa quæ extra intima sunt, Deus est Omnipræsens per continuam luctationem cum illis, & per continuum

nisum redigendi in ordinem; quamobrem quantum homo sinit se redigi in ordinem, tantum Deus in toto ejus omnipræsens est, consequenter tantum est Deus in illo, & ille in Deo. Absentia Dei ab homine non plus dabilis est, quam absentia Solis per calorem & lucem a tellure; at hujus objecta non sunt in virtute ejus, nisi quantum recipiunt illa duo procedentia ab illo Sole, quod fit tempore veris & æstatis: hæc ita applicari possunt Dei Omnipræsentiæ, quod homo tantum sit in calore spirituali & simul in luce spirituali, hoc est, in bono amoris & in veris sapientiæ, quantum in ordine est; sed calor & lux spiritualis, non sunt sicut calor & lux naturalis, nam calor naturalis recedit a Tellure & ejus objectis temporibus hyemis, & lux recedit temporibus noctis, & hoc fit quia Tellus per circum rotationes & circumlationes suas facit illa tempora; sed calor spiritualis & lux spiritualis non ita, Deus enim per suum Solem præsens cum utroque est, & non vices agit, sicut apparenter Sol mundi; ipse homo se avertit comparative sicut Tellus a suo Sole, & cum se avertit a veris sapientiæ, est sicut tellus a suo Sole temporibus noctis, & cum homo se avertit a bonis amoris, est sicut tellus a suo Sole temporibus hyemis; talis correspondentia est inter effectus & usus e Sole Mundi spiritualis, & inter effectus & usus e Sole Mundi naturalis.

71. His adjicientur tria MEMORABILIA, PRIMUM hoc: Quondam audivi sub me sicut strepitum maris, & quæsivi quid hoc, & dixit mihi quidam, quod esset tumultus inter Congregatos in Terra inferiore, quæ proxime est super Inferno; & mox hiabat humus, quæ faciebat tectum super illos, & ecce per hiatum evolabant in catervis aves noctis, quæ se diffundebant ad sinistrum; & statim post illos exsurgebant locustæ, quæ super gramine humi saliebant, & ubivis fecerunt desertum, & post paulo alternis vicibus ex nocturnis illis avibus audiebam sicut ululatus, & ad latus, clamorem inconditum sicut ex spectris in sylvis. Post hæc vidi aves pulchras e Cælo, quæ se effundebant ad dextrum, aves illæ insignitæ fuerunt alis sicut aureis, cum interspersis striis & guttis sicut argenteis, & super quarundam capitibus erant cristæ in forma coronarum. Hæc cum vidi & miratus, subito ex Terra inferiore, ubi tumultus ille erat, se extulit spiritus, qui se in Angelum lucis efformare potuit, & clamabat, ubi ille, qui de Ordine, cui Deus Omnipotens se quoad hominem adstrinxit, loquitur & scribit, hæc trans tectum infra audivimus; ille dum supra Terram illam erat, percurrit viam stratam, & tandem ad me venit, & statim finxit se Angelum Cæli, & loquens tono non proprio dixit; es tu, qui de Ordine cogitas & loqueris, dic mihi in summa quid ordo, & aliqua quæ ordinis sunt; & respondi, dicam tibi summaria, sed non particularia, quia hæc non capis, & dixi. I. Quod Deus sit Ipse ordo. II. Quod Hominem ex Ordine, in Ordine & in Ordinem creaverit. III. Quod Mentem ejus rationalem creaverit secundum Ordinem totius Mundi spiritualis, & Corpus ejus secundum Ordinem totius Mundi naturalis, quapropter Homo ab Antiquis vocatus est Micro Uranos & Microcosmus. IV. Quod inde Lex ordinis sit, ut homo ex suo Micro Urano seu Mundulo spirituali recturus sit suum Microcosmum seu Mundulum naturalem; sicut Deus ex suo Macro Urano seu Mundo spirituali regit Macrocosmum seu Mundum naturalem in omnibus & singulis ejus. V. Quod Lex ordinis inde sequens sit, quod oporteat hominem se introducere in fidem per veritates ex Verbo, & in charitatem per bona opera, & sic se reformare & regenerare. VI. Quod Lex ordinis sit, quod homo suamet opera & potentia se a peccatis purificet, ac non stet in fide impotentiæ, & exspectet, ut Deus immediate ejus peccata abstergat. VII. Lex Ordinis etiam est, ut Homo Deum ex tota sua anima & ex toto suo corde amet, & proximum ut

seip-

seipsum, & non moretur & exspectet, ut uterque ille amor in mentem & cor ejus, sicut panis e pistore in os, a Deo immediate inferatur; præter similia plura. His auditis Satanas ille blanda voce, in qua intus erat astus, regessit, quid hoc quod dicis, quod homo se ex sua potentia introducturus sit in ordinem per facere illas ejus leges, numne scis quod homo non sub lege sit, sed sub gratia, quod omnia gratis donentur, & quod non possit sibi quicquam sumere nisi ei datum sit e Cælo, & quod in spiritualibus non possit ex se, plus agere quam statua uxor Lothi, aut non plus quam idolum Philisthæorum in Ekrone, Dagon, & inde quod homini impossible sit se justificare, quod fiet per Fidem & Charitatem; sed ad hæc solum hoc respondi, Lex ordinis etiam est, ut homo sua opera & potentia sibi comparaturus sit fidem per veritates ex Verbo, & tamen credet, quod non granum fidei sit a semet, sed a Deo, tum etiam, quod homo sua opera & potentia se justificaturus sit, sed tamen credet, quod ne quidem punctum justificationis sit a semet, sed a Deo: nonne mandatum est, quod homo crediturus sit in Deum, & amaturus Deum omnibus suis viribus, & proximum ut seipsum, cogita & dic, quomodo hæc potuerunt a Deo mandari, si homini nulla potentia obediendi & faciendi foret. His auditis Sananas ille mutatus est quoad faciem, quæ a candida primum facta est lurida, & mox atra, & ex hujus ore loquutus dixit, loquutus es paradoxa contra paradoxa; & illico tunc subsidit ad suos, & evanuit; ac aves a sinistris una cum spectris ediderunt sonos insolitos, & se in mare, quod ibi vocatur mare Suph, conjecerunt, & locustæ sequebantur illos saltibus, & mundatus est aer, & mundata est terra a feris illis, ac tumultus infra cessavit, & factum est tranquillum & serenum.

72. SECUNDUM MEMORABILE, Quondam audivi insolens murmur e longinquo, & ego in spiritu sequutus sum tramitem soni, & accessi, quum ad principium ejus veni, ecce erat Cohors spirituum ratiocinantium de IMPUTATIONE & PRÆDESTINATIONE, erant Batavi & Britanni, & aliqui ex aliis Regnis intermixti, & hi in fine singularum rationum clamaverunt, *Miramur*, *Miramur*; disceptatio fuit, cur Deus non omnibus & singulis a se creatis, & postea ut redemptis imputat meritum & justitiam Filii sui, estne Omnipotens; potestne si vult Luciferum, Draconem, & omnes Hircos facere Archangelos, estne Omnipotens; cur permittit ut injustitia ac impietas diaboli triumphet super justitiam Filii sui, & super pietatem cultorum Dei, quid facilius Deo est, quam omnes dignari fide & sic salute, quid opus nisi verbulo ad hoc; & si non, facitne contra verba sua, quæ sunt, quod velit omnium salutem, & nullius mortem; dicite itaque, a quo & in quo ergo est causa damnationis illorum qui pereunt. Et tunc quidam Prædestinatianus Supralapsarius ex Batavis dixit; estne hoc in beneplacito Omnipotentis, num argilla increpatura est figulum, quod ex se testam lotii faciat; & alius dixit, salus cujusvis in manu Ipsius est sicut bilanx in manu ponderantis. Steterunt ad latera aliqui simplices fide & recti corde, quidam oculis inflammati, quidam sicut stupefacti, quidam sicut inebriati, & quidam sicut suffocati, mussitantes inter se, quid nobis cum illis deliriis, fides illorum infatuavit illos, quæ est quod Deus Pater imputet justitiam Filii sui cui vult & quando vult, & mittat Spiritum Sanctum ad operandum justitiæ istius auctoramenta; & ne homo sibi granum vindicet in salutis suæ ministerio, erit omnino sicut lapis in justificationis negotio, & sicut stipes in spiritualibus: & tunc quidam ex illis intrusit se in Cohortem, & loquutus alte dixit; o dementes, ratiocinatio vestra est de lana caprina; nescitis plane, quod Deus Omnipotens sit ipse Ordo, & quod leges Ordinis sint myriades, quot nimirum Veritatis in Verbo, & quod contra illas non possit facere, quia facere contra illas, foret contra Seipsum, & sic non modo contra Justitiam sed etiam contra Omnipotentiam suam; & vidit e longinquo ad dextrum sicut ovem & agnum, & volantem columbam, & ad sinistrum sicut hircum, lupum & vulturem, & dixit, creditis quod

Deus ex Omnipotentia ſua poſſit convertere hircum illum in ovem, vel lupum illum in agnum, vel vulturem illum in columbam, aut viciſſim, minime, eſt enim contra leges ordinis Ipſius, e quibus ne quidem apex poteſt cadere in terram, ſecundum Ipſius verba, quomodo tunc poteſt juſtitiam redemptionis Filii ſui inferre in aliquem refractarium contra leges juſtitiæ Ipſius, quomodo poteſt ipſa Juſtitia injuſtitiam facere, & aliquem prædeſtinare ad infernum, & conjicere in ignem, ad quem diabolus cum facibus in manu ſtat & fomentat; o dementes, vacui ſpiritu, fides veſtra ſeduxit vos, eſtne illa in manibus veſtris ſicut laqueus ad captandum columbas; his auditis, quidam Magus ex fide illa fecit ſicut laqueum, & appendit in arbore, dicens, videbitis quod captaturus ſim columbam illam, & mox advolavit accipiter, ac collum inſertavit laqueo, & pependit, & columba viſo accipitre prætervolavit; adſtantes mirati ſunt, & clamaverunt, hic ludus uſque eſt auctoramentum juſtitiæ.

73. Poſtridie ad me venerunt aliqui, ex Cohorte, qui in Fide prædeſtinata & imputata erant, & dixerunt, ſumus ſicut temulenti, non ex vino, ſed ex ſermone heſterno iſtius viri, loquutus eſt de Omnipotentia & ſimul de Ordine, & concluſit quod ſicut Omnipotentia eſt Divina, ita etiam Ordo ſit Divinus, imo quod ipſe Deus ſit Ordo, & dixit quod totidem ſint leges Ordinis, quot veritates in Verbo, quæ non modo chiliades ſunt, ſed myriades myriadum, & quod Deus obſtrictus ſit ad ſuas leges ibi, & quod homo ad ſuas; quid tunc Omnipotentia Divina, ſi ligata eſt legibus, ſic etenim ab Omnipotentia omne abſolutum recedit, eſtne ſic Deo minor poteſtas quam Regi Mundi qui eſt Monarcha, hic poteſt leges juſtitiæ vertere ſicut ſuas palmas, ac agere abſolute ſicut Octavius Auguſtus, & quoque abſolute ſicut Nero; nos poſtquam cogitavimus de Omnipotentia ad leges ligata, tanquam temulenti facti ſumus, ac proni ad deliquium, ſi non ſubito medela affertur; nos enim ex fide noſtra oravimus, ut Deus Pater noſtri miſereatur propter Filium ſuum, & credidimus quod miſereri poſſit cujus lubet, ac remittere peccata cui placet, ac ſalvare quem vult, & non auſi ſumus aliquod minimum ſubtrahere ex Omnipotentia Ipſius, quare obſtringere Deum aliquarum ſuarum legum catenis aſpicimus ut nefas, quia ut contradictorium Omnipotentiæ Ipſius. His dictis inſpexerunt me, & ego illos, & vidi attonitos, & dixi, ſupplicabo ad Dominum, & afferam inde medelam, illuſtrando hanc rem, ſed nunc duntaxat per exempla, & dixi; Deus Omnipotens cravit Mundum ex Ordine in ſe, ita in Ordinem in quo ſit, ac ſecundum quem regat, ac indidit Univerſo & omnibus & ſingulis ejus ſuum ordinem, homini ſuum, beſtiæ ſuum, avi & piſci ſuum, vermi ſuum, cuivis arbori, imo gramini ſuum; ſed ut exempla illuſtrent, breviter adducam ſequentia; leges Ordinis homini indictæ ſunt, ut homo acquirat ſibi veritates ex Verbo, ac naturaliter, & quantum valet, rationaliter cogitet illas, & ſic fidem naturalem ſibi comparet; leges Ordinis tunc a parte Dei ſunt, quod appropinquet, impleat veritates Divina ſua luce, & ſic fidem ejus naturalem, quæ modo eſt ſcientia & perſuaſio, Divina eſſentia, ſic & non aliter fit fides ſalvifica; ſimile eſt cum charitate; ſed breviter recenſebimus aliqua; Deus non poteſt ſecundum ſuas leges alicui homini remittere peccata, niſi quantum homo ſecundum ſuas leges deſiſtit ab illis, Deus non poteſt ſpiritualiter regenerare hominem, niſi quantum homo ſecundum ſuas leges ſe naturaliter regenerat; Deus in perpetuo conatu eſt regenerandi & ſic ſalvandi hominem, ſed hoc non poteſt efficere niſi ſicut homo parat ſe receptaculum, & ſic applanat Deo viam, & aperit januam; non poteſt ſponſus intrare thalamum virginis non deſponſatæ, hæc occludit januam, & clavem intus apud ſe cuſtodit, ſed poſtquam virgo ſponſa facta eſt, dat clavem ſponſo. Deus non potuit ex ſua Omnipotentia redimere homines, niſi Homo factus ſit nec potuit; Humanum ſuum Divinum facere, niſi Humanum Ipſius primum eſſet ſicut Humanum infantis, & poſtea ſicut Humanum pueri, &

niſi

nisi Humanum postea formaret se in receptaculnm & habitaculum in quod Pater Ipsius intraret, quod factum est per quod impleverit omnia Verbi, hoc est, omnes leges ordinis ibi, & quantum hoc perfecit, tantum Se univit Patri, & Se Pater Ipsi. Sed hæc sunt pauca, illustrationis causa adducta, ut videatis, quod Omnipotentia Divina sit in ordine, ac regimen Ipsius, quod vocatur Providentia, sit secundum Ordinem, & quod agat continue & in æternum secundum leges Ordinis sui, & quod contra illas nequeat, nec illas quoad apicem mutare, quia Ordo cum omnibus ejus legibus est Ipse. His dictis splendor lucis in colore aureo per tectum influxit, & cherubos volantes formavit in aere, & rutilum inde illustravit quorandam tempora a parte occipitii, sed nondum a parte frontispicii, murmurabant enim, ignoramus adhuc quid Omnipotentia; & dixi, revelabitur illa, postquam hactenus dicta apud vos aliquam lucem fænerata sunt.

74. Tertium Memorabile. Vidi e longinquo plures congregatos cum pileis super capitibus, quosdam cum pileis circumcinctis serico, qui ex Ordine Ecclesiastico erant, quosdam cum pileis quorum limbos ornabant fasciæ aureæ, qui ex Ordine Civili erant, omnes hi docti & eruditi; & insuper vidi quosdam cum tiaris, qui erant indocti; accessi, & audivi illos inter se loquentes de Divina Potentia illimitata, & quod si illa progrederetur secundum aliquas leges quæ factæ sunt ordinis, non illimitata sed limitata foret, & sic potentia & non Omnipotentia; at quis non videt, quod non aliqua necessitas legis possit Omnipotentiam adigere ad faciendum ita & non aliter; certe, dum cogitamus de Omnipotentia & simul de legibus Ordinis, secundum quas obligatur progredi, cadunt ideæ nostræ præceptæ de Omnipotentia sicut manus fracto scipione. Illi cum me viderunt prope se, accurrerunt aliqui, & in quadam vehementia dixerunt; es tu qui circumscripsisti Deum legibus sicut vinculis, hoc quam petulans est; sic etiam discerpsisti fidem nostram, super qua fundatur salus nostra, in cujus medio ponimus justitiam Redemptoris, super illa Omnipotentiam Dei Patris, & appendicem facimus operationem Spiritus Sancti, & efficaciam ejus in hominis absoluta impotentia in spiritualibus, cui satis est loqui de plenitudine justificationis, quæ ex Omnipotentia Dei inest fidei isti; sed audivi, quod tu inanitatem in illa videas, quia nihil ordinis Divini ab homine in illa. His auditis aperui os, & alta voce loquens dixi, discite leges Ordinis Divini, & postea aperite illam fidem, & videbitis vastam solitudinem, & in hac Leviathanem tortuosum & oblongum, & circum circa illam, retia circum voluta sicut in nodum inexplicabilia, sed facite sicut legitur de Alexandro, cum vidit Nodum Gorgium, quod nudaverit ensem, & bissecuerit illum, & sic contortus ejus dissolverit, & projecerit in terram, & calceo fila ejus contriverit. Ad hæc dicta congregati mordebant linguas, volentes acuere illas in dicteria, sed non ausi sunt, quia videbant super me Cælum apertum, & audiebant vocem inde, auscultate primum cum moderamine, quid Ordo, secundum cujus leges Deus Omnipotens agit; Deus a Se ut Ordine, in ordine, ad ordinem, creavit Universum; similiter hominem in quo leges ordinis sui stabilivit, ex quibus imago & similitudo Dei factus est, quæ in summa sunt, ut credat in Deum, & amet proximum, & quantum illa duo ex naturali potentia facit, tantum se receptaculum Divinæ Omnipotentiæ facit, & tantum Deus conjungit Se illi, & illum Sibi, inde ejus fides fit viva & salvifica, & ejus facere fit charitas, etiam viva & salvifica: at sciendum est, quod Deus perpetuo adsit, & continue conetur & agat in homine, & quoque tangat liberum ejus arbitrium, sed nusquam violet, si enim liberum arbitrium hominis violaret, periret habitatio hominis in Deo, & foret Solius Dei in homine, & hæc habitatio est in omnibus tam qui in terris sunt, quam qui in cælis, & quoque in illis qui in infernis, inde enim est posse, velle, & intelligere illorum; sed non est habitatio reciproca hominis in Deo, nisi apud illos qui vivunt secundum leges ordinis in Verbo latas, & hi fiunt imagines & similitudines Ipsius, & his datur paradisus in posses-

sessionem, & fructus arboris vitæ in cibum; at reliqui congregant se circum arborem scientiæ boni & mali, & colloquuntur cum Serpente ibi, & comedunt, at postea expelluntur Paradiso; attamen illos Deus non relinquit, sed illi relinquunt Deum. Hæc illi in pileis intellexerunt, & approbaverunt, at illi in tiaris negaverunt, & dixerunt, numne sic Omnipotentia est limitata, ac Omnipotentia limitata est contradictio; sed respondi, non est contradictio omnipotenter agere secundum leges justitiæ cum judicio, aut secundum leges Amori inscriptas ex Sapientia; at contradictio est, quod Deus possit agere contra leges Justitiæ & Amoris sui, & hoc foret ex non judicio & sapientia; talem contradictionem involvit fides vestra, quæ est, quod Deus injustum possit ex mera gratia justificare, & omnibus salutis donis & vitæ præmiis insignire. Sed dicam paucis, quid Omnipotentia Dei; Deus ex Omnidotentia sua creavit Universum, & simul introduxit omnibus & singulis ejus Ordinem; Deus etiam ex Omnipotentia sua conservat Universum, & custodit ibi Ordinem cum suis legibus in perpetuum, & dum aliquid elabitur ex ordine, reducit illud & redintegrat. Porro Deus ex Omnipotentia sua instauravit Ecclesiam, & leges Ordinis ejus revelavit in Verbo; & cum Illa elapsa est ex ordine, restauravit illam, & cum totaliter elapsa est, Ipse descendit in Mundum, & per assumtum Humanum induit Omnipotentiam, & restituit. Deus ex Omnipotentia & quoque Omniscientia explorat unumquemque post mortem, ac præparat justos seu oves ad loca sua in Cælo, & ex his condit Cælum, ac præparat injustos seu hircos ad loca sua in inferno, & ex his condit Infernum; ac disponit utrumque in Societates & congregationes secundum omnes varietates amoris illorum, quæ in Cælo totidem sunt, quot stellæ in firmamento Mundi, ac Societates in Cælo conjungit in unum, ut sint sicut unus Homo coram Se; similiter congregationes in Infermo, ut sint sicut unus Diabolus, & hos ab illis separat per hiatum, ne Infernum inferat violentiam Cælo, & ne Cælnm inferat cruciatum Infermo; nam illi qui in Inferno sunt, tantum cruciantur, quantum influit Cælum. Hæc & illa nisi Deus ex Omnipotentia sua omni instanti faceret, ferinum intraret homines, usque ut amplius non possent legibus alicujus Ordinis coerceri, & sic periret Genus humanum: hæc & similia evenirent, nisi Deus esset Ordo, & in Ordine Omnipotens. His auditis illi qui tecti pileis erant, abiverunt pileis sub ulnis, laudantes Deum, nam in illo Mundo intelligentes teguntur pileis, at tecti tiaris non ita, quia calvi sunt, & calvities significat obesitatem; & hi abiverunt ad sinistrum, at illi ad dextrum.

DE CREATIONE UNIVERSI.

75. Quoniam in Primo hoc Capite de Deo Creatore agitur, etiam de Creatione Universi ab Ipso agendum est, sicut in sequente Capite de Domino Redemptore, etiam de Redemptione; sed non potest aliquis justam ideam de Creatione Universi sibi comparare, nisi aliquæ cognitiones universales præmissæ intellectum in statum perceptionis immittant, quæ erunt sequentes. I. Quod duo Mundi sint, Mundus spiritualis, in quo sunt Angeli & Spiritus, & Mundus naturalis in quo sunt homines. II. Quod in utroque Mundo sit Sol, & quod Sol Mundi spiritualis sit purus Amor ex Jehovah Deo, Qui in medio ejus est; & quod ex illo Sole procedant calor & lux, & quod Calor inde procedens in sua essentia sit amor, & quod Lux inde procedens, in sua essentia sit sapientia; & quod illa duo afficiant voluntatem & intellectum hominis, calor ejus voluntatem, & lux ejus intellectum: at quod Sol Mundi naturalis sit purus Ignis, & quod ideo Calor inde sit mortuus,

similiter Lux, & quod inserviant Calori & Luci spirituali pro amiculo & adminiculo ut ad hominem transeant. III. Tum quod illa duo, quæ procedunt a Sole Mundi spiritualis, & inde omnia quæ per illa ibi existunt, sint substantialia & dicantur spiritualia, & quod similia duo quæ procedunt a Sole Mundi naturalis, & inde omnia quæ per illa hic existunt, sint materialia & dicantur naturalia. IV. Quod in utroque Mundo sint tres Gradus, qui vocantur gradus altitudinis, & inde tres Regiones, secundum quas ordinati sunt tres Cæli angelici, & secundum quas ordinatæ sunt Mentes humanæ, quæ sic tribus illis Cælis angelicis correspondent; & quod similiter reliqua hic & ibi. V. Quod sit Correspondentia inter illa quæ in Mundo spirituali sunt, & inter illa quæ in Mundo naturali. VI. Quod sit Ordo, in quem omnia & singula utriusque Mundi creata sunt. VII. Quod de his omnino primum comparanda sit idea; quod nisi fit, Mens humana ex mera ignorantia de illis, facile cadat in ideam de Creatione Universi a Natura, & ex sola Auctoritate Ecclesiastica dicat quod Natura a Deo creata sit; sed quia nescit quomodo, si interius de illa re scrutatur, labatur pronus in Naturalismum negantem Deum. Verum enim vero, quia illa singulatim exponere & demonstrare, sicut oportet, magni Voluminis opus foret, & quoque non proprie Systema Theologicum quod hujus Libri est, ut lemma aut argumentum, ingreditur, volo solum aliqua MEMORABILIA afferre, ex quibus idea de Creatione Universi a Deo potest concipi, & ex conceptione aliquis fætus repræsentans illam gigni.

76. PRIMUM MEMORABILE. Quodam die in meditatione de Creatione Universi fui, & quia hoc perceperunt Angeli supra me a latere dextro, ubi erant qui de eadem aliquoties meditati & ratiocinati sunt, quare unus descendit & invitavit me, & factus sum in spiritu, & comitatus sum illum, & postquam intravi, deductus sum ad Principem, in cujus Aula congregatos ad centenos vidi, & Princeps in medio illorum: & tunc unus ex illis dixit, percepimus hic quod meditatus sis de Creatione Universi, & nos in simili meditatione aliquoties fuimus, sed non potuimus concludere, quoniam cogitationibus nostris inhæsit idea de Chao, quod hoc sicut magnum Ovum fuerit, ex quo exclusa fuerunt omnia & singula Universi in suo Ordine; cum tamen nunc percipimus, quod tantum Universum non potuerit ita excludi; tum etiam inhæsit mentibus nostris idea alia, quæ erat, quod a Deo omnia creata sint ex nihilo, & tamen nunc percipimus, quod ex nihilo nihil fiat; & ex his duabus ideis Mentes nostræ nondum se potuerunt evolvere, & in aliqua luce videre Creationem quomodo facta est; quapropter evocavimus te e loco ubi eras, ut de illa tuam meditationem expromas. His auditis, respondi, expromam; & dixi, de hoc diu meditatus sum, sed in vanum; at postea cum a Domino intromissus sum in vestrum Mundum, percepi quod vanum esset aliquid de Creatione Universi concludere, nisi prius sciatur, quod duo Mundi sint, Unus in quo Angeli sunt, & alter in quo homines, & quod hi per mortem e suo in alterum transcendant; & tunc etiam vidi quod duo Soles essent, unus ex quo omnia Spiritualia profluunt, & alter ex quo omnia Naturalia, & quod Sol, ex quo omnia spiritualia profluunt, sit purus Amor a Jehovah Deo, Qui in medio ejus est, & quod Sol, ex quo omnia naturalia profluunt, sit purus Ignis. His cognitis, quondam cum in illustratione eram, datum est percipere, quod a Jehovah Deo per Solem, in cujus medio est, Universum creatum sit; & quia Amor non dabilis est nisi una cum Sapientia, quod a Jehovah Deo ex suo Amore per suam Sapientiam Universum creatum sit; quod ita sit, convincunt omnia & singula, quæ vidi in Mundo, ubi vos estis, & quæ vidi in Mundo, in quo

ego corpore sum. Quomodo autem a primordio suo progressio Creationis facta est, nimis prolixum est exponere; sed cum in illustratione fui, percepi, quod mediis Luce & Calore ex Sole vestri Mundi creatæ sint athmosphæræ spirituales, quæ in se sunt substantiales, una ex altera; quæ quia tres sunt, & inde tres gradis earum, tres Cæli facti sunt, unum pro Angelis qui in supremo gradu amoris & sapientiæ sunt, alterum pro Angelis qui in secundo gradu, & tertium pro Angelis qui in ultimo gradu. Sed quia Universum hoc spirituale non potest existere absque Universo naturali, in quo illud ageret suos effectus & usus, quod simul tunc Sol, ex quo omnia Naturalia procedunt, creatus sit, & per hunc similiter, mediis luce & calore, tres athmosphæræ ambientes priores illas, sicut putamina nucleos, aut philyræ ligna, & tandem per has Orbis terraqueus, ubi homines, bestiæ, pisces, tum arbores, frutices & herbæ, ex terris quæ ex humis, lapidibus & mineris consistunt. Ast hæc est sciagraphia communissima Creationis & ejus progressionis, at particularia & singularia non possunt exponi, nisi per Volumina librorum; verum omnia concludunt hoc, quod Deus non creaverit Universum ex nihilo, quia, ut dixistis, ex nihilo nihil fit, sed per Solem cæli angelici, qui est ex Esse Ipsius, & inde purus Amor una cum Sapientia: quod Universum, per quod intelligitur uterque Mundus, Spiritualis & Naturalis, ex Divino Amore per Divinam Sapientiam creatum sit, omnia & singula ejus testantur & contestantur, & vos, si illa in ordine & connexu expenditis, ex luce, in qua perceptiones intellectus vestri sunt, potestis clare videre: at tenendum est, quod Amor & Sapientia, quæ in Deo unum faciunt, non sint Amor & Sapientia in sensu abstracto, sed in Ipso ut Substantia, nam Deus est ipsa, unica & inde prima Substantia & Essentia, quæ in se Est & Subsistit. Quod omnia & singula ex Divino Amore & Divina Sapientia creata sint, intelligitur per hæc apud Johannem „*Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. omnia per Ipsum facta sunt, & Mundus per Ipsum factus est*, Cap. I: 1. 3. 10. Deus ibi significat Divinum Amorem, & Verbum significat Divinum Verum, seu Divinam Sapientiam, quare Verbum ibi appellatur Lux, & per Lucem, ubi de Deo, intelligitur Divina Sapientia. His peractis, cum vale dicerem, micæ lucis e Sole ibi per Cælos angelicos delapsæ sunt in oculos illorum, & per hos in habitacula mentis illorum, & sic illustrati dictis a me faverunt, & postea in atrium me sequuti sunt, & prior comes ad domum ubi eram, & abinde in Societatem suam reascendit.

77. Secundum Memorabile. Quodam mane, cum evigilatus e somno, in luce matutina & serena ante plenam vigiliam meditans, vidi trans fenestram sicut fulgur micans, & mox audivi sicut tonitru crepans; cum miratus sum unde hoc, audivi e Cælo, quod sint aliqui non procul a me, qui acriter ratiocinantur de Deo et Natura, & quod vibratio lucis sicut fulguris, & crepor aeris sicut tonitru, essent correspondentiæ & inde apparentiæ pugnæ & collisionis argumentorum, ab una parte pro Deo, & ab altera pro Natura: principium hujus spiritualis pugnæ fuit hoc: erant aliqui Satanæ in Inferno, qui dixerunt inter se, utinam liceret nobis cum Angelis Cæli loqui, ac prorsus & plene demonstrabimus, quod Natura sit quam vocant Deum a quo omnia, ita ut Deus sit modo vox, nisi intelligatur Natura; & quia Satanæ illi toto corde & tota anima id crediderunt, & cupiverunt cum Angelis cæli loqui, datum est illis e luto ac e tenebris Inferni ascendere, & cum duobus Angelis tunc descendentibus e Cælo loqui; erant in Mundo spirituum, qui inter Cælum & Infernum medius est: Satanæ ibi visis Angelis velociter accurrerunt, & furiosa voce clamabant, estis vos Angeli Cæli, cum quibus ratiocinando de Deo & de Natura licet congredi; vocamini sapientes, quia agnoscitis Deum, sed oh quam simplices estis; quis vidit Deum, quis intelligit quid Deus, quis capit quod Deus regat & regere possit Universum, ac omnia & singula ejus; quis nisi plebs & vulgus agnoscit quod non videt & intelligit; quid

exſtantius eſt, quam quod Natura ſit omne in omnibus, quis vidit aliud oculo quam naturam, quis audivit aliud aure quam naturam, quis odoravit aliud nare quam naturam, quis guſtavit aliud lingua quam naturam, quis aliquo tactu manus & corporis ſenſit aliud quam naturam, ſuntne ſenſus corporis noſtri teſtes veritatum, quis non poteſt ex illis jurare quod ita ſit, eſtne reſpiratio ex qua etiam vivit corpus noſtrum, teſtis, quid reſpiramus aliud quam naturam; ſuntne capita noſtra & veſtra in natura, unde influxus in cogitationes Capitum, niſi ex illa, ſi aufertur illa, num poteſtis cogitare quicquam; præter plura ſimiis farinæ alia. His auditis Angeli reſponderunt, vos ita loquimini, quia eſtis mere ſenſuales, omnes in Inferno ideas cogitationum ſenſibus corporis habent immerſas, nec poſſunt ſupra illos elevare mentes, quare nos ignoſcimus vobis, vita mali & inde fides falſi occluſit interiora mentium veſtrarum, uſque ut elevatio ſupra ſenſualia apud vos non dabilis ſit, niſi in ſtatu remoto a malis vitæ & a falſis fidei; nam Satanas æque ac Angelus poteſt intelligere verum cum illud audit, ſed non retinet, quia malum obliterat verum, & inducit falſum; ſed percipimus, quod vos ſitis in ſtatu remoto, & quod ſic poſſitis intelligere verum quod loquimur, quare attendite ad hæc quæ dicemus, & dixerunt: fuiſtis in Mundo naturali, & obiviſtis ibi, & nunc eſtis in Mundo ſpirituali, num prius quam nunc ſciviſtis aliquid de vita poſt mortem, numne prius negaviſtis eam, & feciſtis vos pares beſtiis; num prius aliquid ſciviſtis de Cælo & Inferno, num aliquid de luce & calore hujus Mundi; num de eo, quod non amplius ſitis intra Naturam, ſed ſupra illam, eſt enim hic Mundus, & ſunt omnia ejus ſpiritualia, & ſpiritualia ſunt ſupra naturalia, adeo ut ne quidem minimum naturæ, in qua fuiſtis, poſſit in hunc Mundum influere: ſed vos, quia Naturam crediditis Deum aut Deam, creditis etiam Lucem & Calorem hujus Mundi eſſe lucem & calorem Mundi naturalis, cum tamen ne hilum ſit, nam Lux naturalis hic eſt Caligo, & Calor naturalis hic eſt Frigus; num aliquid ſciviſtis de Sole hujus Mundi, ex quo noſtra Lux & noſter Calor procedunt; num ſciviſtis, quod hic Sol ſit purus Amor, & quod Sol Mundi naturalis ſit purus Ignis, & quod Sol Mundi, qui eſt purus ignis, ſit ex quo Natura exſtitit & ſubſiſtit, & quod Sol cæli, qui eſt purus Amor, ſit ex quo ipſa Vita, quæ eſt amor una cum ſapientia, exiſtit & ſubſiſtit; & ſic quod Natura, quam facitis Deum aut Deam, ſit plane mortua. Vos poteſtis, ſi cuſtodia vobis datur, cum nobis aſcendere in Cælum, & nos poſſumus, ſi cuſtodia datur, cum vobis deſcendere in Infernum, & videbitis in Cælo magnifica & ſplendida, at in Inferno turpia & immunda; diſcrimina illa ſunt, quia omnes in Cælo colunt Deum, & omnes in Inferno colunt Naturam, ac magnifica & ſplendida illa in Cælis, ſunt correſpondentiæ affectionum amoris boni & veri, at turpia & immunda illa in Infernis, ſunt correſpondentiæ affectionum amoris mali & falſi. Ex his & illis concludite nunc, num Deus vel num Natura ſit omne in omnibus. Ad hæc Satanæ reſponderunt, in ſtatu, in quo nunc ſumus, poſſumus ex auditis concludere, quod Deus ſit, ſed cum jucundum mali occupat mentes noſtras, non videmus niſi Naturam. Duo illi Angeli, & Satanæ non procul a me ſtabant, quare illos vidi & audivi, & ecce vidi circum illos multos, qui celebres eruditione in Mundo naturali fuerant, ac miratus ſum, quod Eruditi illi nunc ſtarent juxta Angelos, nunc juxta Satanas, & quod illis, juxta quos ſtabant, faverent, & dictum mihi eſt, quod mutationes ſitus illorum, eſſent mutationes ſtatus illorum mentis faventis nunc parti uni nunc parti alteri, erant enim quoad fidem ſicut vertumni: & dicemus tibi myſterium, deſpeximus in Terram ad celebres eruditione, & invenimus ſexcentos ex mille pro Natura, & reliquos pro Deo, & hos pro Deo, quia non ex intellectu, ſed modo ex auditis quod Natura ſit a Deo, frequenter loquuti ſunt, & frequens loquela ex memoria & reminiſcentia, tametſi non ſimul ex cogitatione & intelligentia, infert ſpeciem fidei. Poſt hæc data eſt Satanis cuſtodia, & cum duobus Angelis aſcenderunt in Cælum,

ac viderunt magnifica & splendida, & tunc in illustratione a luce cæli ibi agnoverunt quod Deus sit, & quod Natura creata sit ad inserviendum vitæ, quæ a Deo est, & quod Natura in se mortua sit, & quod sic a se nihil agat, sed a vita agatur. Illis visis & perceptis descenderunt, & sicut descendebant, rediit amor mali, & occlusit intellectum illorum supra, & aperuit illum infra, & tunc supra illum apparuit sicut umbraculum fulgurans ex igne infernali; & actutum cum tetigerunt terram pedibus, hiabat solum sub illis, & relapsi sunt ad suos.

78. Tertium Memorabile. Postridie ad me venit Angelus ex alia Societate Cæli, & dixit, audivimus ibi, quod propter meditationem de Creatione Universi arcessitus sis in Societatem nostræ propinquam, & quod ibi narraveris de Creatione talia, quibus tunc faverunt, & postea lætati sunt; ego nunc tibi monstrabo, quomodo Animalia & Vegetabilia omnis generis a Deo producta sunt; & deduxit me in latum Campum viridem, & dixit, circumspice, & circumspexi, & vidi Aves pulcherrime coloratas, quasdam volantes, quasdam super arboribus sedentes, & quasdam super campo foliola excerpentes rosis; inter aves etiam erant Columbæ & Cygni. Postquam hæc a conspectu meo evanuerunt, vidi non procul a me Greges ovium cum agnis, hædorum & caprarum, & circum circa greges illos vidi Armenta ex Bobus & Vitulis, tum ex Camelis & Mulis, & in quodam luco Cervas cum altis cornibus, & quoque Unicornes. Post hæc visa, dixit, converte faciem ad Orientem, & vidi Hortum, in quo Arbores fructus, Aurantiæ, Citri, Oleæ, Vites, Ficus, Malogranata, & quoque Arbusta quæ ferebant baccas. Postea dixit, specta nunc ad Meridiem, & vidi Messes ex varii generis frumentis, ex triticis, miniis, hordeis, & fabis, & circum illa Floreta ex rosis pulchre variegantibus colores: ad Septentrionem autem Nemora plena castaneis, palmis, tiliis, platanis, & aliis arboribus foliaceis. His visis dixit, sunt omnia illa, quæ vidisti, Correspondentiæ affectionum amoris Angelorum, qui in propinquo sunt, & narrabant, quibus affectionibus singula correspondebant; & insuper, quod non solum illa, sed etiam singula reliqua, quæ coram oculis nostris sistuntur videnda, sint Correspondentiæ, prout Domus, Utensilia in illis, Mensæ & Cibi, Vestes, tum etiam monetæ ex auro & argento, ut & adamantes, & alii lapides pretiosi, quibus Uxores & Virgines in Cælis exornantur; nos ex his & illis percipimus qualis unusquisque est quoad amorem & sapientiam; illa quæ in domibus nostris sunt, & usibus inserviunt, constanter ibi manent, at coram illis, qui a societatibus in societates vagantur, talia mutantur secundum consortia. Hæc tibi ostensa sunt, propter causam ut in Typo particulari videas Creationem Universalem; Deus enim est ipse Amor & ipsa Sapientia, & Amoris Ipsius sunt infinitæ affectiones, & Sapientiæ Ipsius sunt infinitæ perceptiones, & harum Correspondentiæ sunt omnia & singula quæ super Tellure apparent, inde aves & bestiæ, inde arbores & frutices, inde segetes & messes, & inde herbæ & gramina: nam Deus non est extensus, sed usque in extenso ubivis, ita in Universo a primis ejus ad ultima ejus, & quia Omnipræsens est, tales Correspondentiæ affectionum Amoris & Sapientiæ Ipsius in toto Mundo naturali sunt; at in nostro Mundo, qui vocatur Mundus Spiritualis, sunt similes correspondentiæ apud illos, qui a Deo affectiones & perceptiones recipiunt; discrimen est, quod talia in nostro Mundo secundum affectiones Angelorum a Deo momento creentur, in vestro autem Mundo in principio similiter creata sint, at provisum est ut per generationes, unius ab altera, perenniter renoventur, & sic Creatio continuetur: Causa quod in nostro Mundo sit Creatio momentanea, & in Vestro Creatio durans per generationes, est quia Atmosphæræ & terræ nostri Mundi sunt spirituales, & Athmosphæræ & terræ Vestri Mundi sunt naturales, ac naturalia creata sunt ut investiant spiritualia, sicut cutes corpora hominum & animalium, cortices & libri caudices & ramos arborum, matres & meninges cerebra, tunica nervos, & philyræ illorum fibras,

&

& sic porro; inde est, quod omnia illa quæ in vestro Mundo sunt, constantia sint, & constanter in annis redeant. His addidit, hæc quæ vidisti & audivisti, refer incolis tui Mundi, quia hactenus in plenaria ignorantia fuerunt de Mundo Spirituali, & absque ejus notitia nemo potest scire, & ne quidem augurari, quod Creatio continua sit in nostro Mundo, & quod huic consimilis fuerit in Vestro, dum Universum a Deo creatum est.

Post hæc loquuti sumus varia, & tandem de Inferno, quod prorsus nihil ex talibus, quæ in Cælo, ibi videantur, sed modo opposita, quoniam affectiones amoris illorum, quæ sunt cupiditates mali, oppositæ sunt affectionibus amoris, in quibus sunt Angeli Cæli; quare apud illos in Inferno, & in genere in Desertis illorum, apparent Aves noctis, ut vespertiliones, ululæ & bubones, & quoque lupi, pardi, tigrides, mures majores & minores, tum omnis generis serpentes venenati, ut dracones & crocodili; & ubi aliquid gramineum est, ibi succrescunt sentes, urticæ, spinæ & cardui, & aliquæ herbæ toxicatæ, quæ per vices evanescunt, & tunc modo apparent strues lapidum, ac paludes, in quibus ranæ crocitant: hæc & illa sunt quoque Correspondentiæ, sed ut dictum est, Correspondentiæ affectionum amoris illorum, quæ sunt cupidates mali. Attamen talia non a Deo creantur ibi, nec creata sunt in Mundo naturali, ubi similia existunt; nam omnia, quæ Deus creavit & creat, fuerunt & sunt bona; ast talia super Tellure exorta sunt una cum Inferno, quod ex hominibus, qui per aversionem a Deo, post mortem facti sunt diaboli & satanæ, exstitit. Sed quia hæc dira inceperunt lædere aures nostras, avertimus cogitationes ab illis, & recollegimus illa, quæ in Cælis vidimus.

79. QUARTUM MEMORABILE. Quondam cum in cogitatione de Creatione Universi eram, accesserunt aliqui ex Orbe Christiano, qui suo tempore Philosophi inter celeberrimos fuerunt, & præ reliquis reputati sapientes, & dixerunt, percipimus quod cogites de Creatione, dic nobis quæ tua mens de illa; sed respondi, dicite primum quæ vestra; & dixit unus, mens mea est, quod Creatio sit a Natura, & sic quod Natura seipsam creaverit, & quod hæc fuerit ab æterno; non enim datur vacuum, nec dabile est; atqui quid aliud spectamus oculis, captamus auribus, odoramus naribus, & respiramus pectore, quam Naturam, & hæc quia extra nos est, etiam intra nos est. Alter hæc audiens dixit, nominas Naturam, & hanc facis creatricem universi, sed non scis, quomodo Natura operata est Universum, quare dicam; convolvit se in vortices, qui inter se colliserunt sicut nubes inter se, & sicut domus in terræ motu, dum collabuntur, & quod ex illa collisione crassiora se contulerint in unum, unde Tellus, & quod fluidiora se ex his secreverint, & quoque se contulerint in unum, unde Maria, & quod ex his etiam leviora se separaverint, unde æther & aer, & ex horum levissimis Sol; vidistine, quod dum Oleum, Aqua, & Pulvis terræ commiscentur una, se sponte dividant, & in ordine unum supra alterum collocent. Tunc alius illud auscultans, dixit, loquimini ex phantasia, quis non scit, quod omnium prima origo fuerit chaos, quod magnitudine quartam partem Universi impleverat, & quod in medio ejus fuerit Ignis, circum circa illum æther, & circum hunc materia, & quod illud Chaos rimas duxerit, & per hos Ignis eruperit, sicut ex Æthna & Vesuvio, inde Sol; & quod post hunc Æther se evolverit & circum fuderit, unde Athmosphæra; & tandem materia residua se glomeraverit in orbem, unde Tellus: quod Stellas attinet, sunt illæ modo luminaria in Expanso Universi, ex Sole & ejus igne & luce exorta; Sol enim primum fuit sicut Oceanus igneus, qui ne incenderet Tellurem, excerpsit ex se flammulas lucentes, quæ locum sortitæ in ambitu perfecerunt Universum, inde ejus Firmamentum. Sed stetit unus inter illos, qui dixit, erratis, vos videmini vobis sapientes, & ego vobis videor simplex, at usque in simplicitate mea credidi & credo, quod Universum a Deo crea-

creatum sit, & quia natura est universi, quod simul tunc universa natura; si Naturam seipsam creaverit, fuissetne illa ab æterno, sed oh quale delirium: & tunc unus ex sapientibus ita dictis accurrit propius & propius ad hunc loquentem, & admovit sinistram aurem ad os ejus, dextra ejus auris erat obturata sicut gossypio, & quæsivit quid loquutus est, & is repetiit idem; & tunc ille qui accurrit, circumspexit, num aliquis Sacerdos adesset, & vidit unum a latere loquentis, & tunc replicuit dicens, fateor etiam ego, quod universa natura sit a Deo, sed; & tunc abivit, susurrans cum sociis, & inquiit, hoc dixi quia præsto erat Sacerdos, vos & ego scimus, quod natura sit a natura, & quia sic natura est Deus, dixi quod universa natura sit a Deo, Sed. At sacerdos audiens susurros illorum, dixit, sapientia vestra quæ est mere philosophica, seduxit vos, & occlusit interiora mentium vestrarum, adeo, ut non Lux aliqua ex Deo & e Cælo Ipsius, potuerit influere, & illustrare vos, exstinxistis illam; & dixit, ventilate itaque, & decidite inter vos, unde sunt Animæ vestræ, quæ immortales sunt, num ex Natura, vel num fuerunt in magno illo Chao simul; quibus auditis abivit prior ad consocios, rogans ut illi una cum ipso hunc nodum quæstionis solverent, & concluserunt, quod Anima humana non sit nisi quam æther, & quod cogitatio non nisi quam modificatio ætheris per lucem solis, ac æther est naturæ; & dixerunt, quis non scit, quod loquamur per aerem, & quid cogitatio nisi quam loquela in puriore aere, qui vocatur æther, inde est quod cogitatio & loquela unum faciant, quis hoc non potest animadvertere ex homine dum infans est, is primum discit loqui, & successive loqui secum, & hoc est cogitare; quid tunc cogitatio aliud quam modificatio ætheris, ac sonus loquelæ quid aliud quam modulamen ejus, ex quibus decidimus, quod Anima, quæ cogitat, sit naturæ. Sed aliqui ex illis, quidem non dissenserunt, sed statum quæstionis illustraverunt, dicentes, quod Animæ exortæ sint, cum æther ex magno illo Chao se eglomeravit, & quod tunc in suprema regione se diviserit in innumerabiles individuas formas, quæ se infundunt in homines, dum incipiunt ex aere puriore cogitare, quæ tunc vocantur Animæ. Hoc audito, dixit alius, concedo, quod formæ individuæ ab æthere in regione superiore formatæ fuerint innumerabiles, sed usque homines a creatione Mundi nati numerum illarum excesserunt, quomodo tunc formæ illæ æthereæ sufficere potuerunt, quare mecum cogitavi, quod Animæ exeuntes ex ore hominum dum obeunt, post aliquot millia annorum redeant ad eosdem, ac similem priori vitam ineant & peragant; quod multi ex sapientibus parilia & Metempsychosin credant, notum est. Præter hos etiam a reliquis sparsæ sunt aliæ conjecturæ, quas, quia erant insaniæ, prætereo. Post horulam rediit Sacerdos, & tunc ille, qui prius de Creatione Universi a Deo loquutus est, narravit illi decisa illorum de Anima; quibus auditis Sacerdos dixit illis, vos loquuti estis prorsus quemadmodum in Mundo cogitavistis, nescientes quod non in illo Mundo, sed in alio, qui vocatur Mundus Spiritualis, sitis; omnes illi qui sensuales corporei facti sunt ex confirmationibus pro Natura, non sciunt aliter, quam quod sint in eodem Mundo, in quo nati & educati sunt; causa est, quia ibi fuerunt in corpore materiali, hic autem sunt in corpore substantiali, & homo substantialis videt se & socios circum se, prorsus sicut homo materialis videt se & socios circum se; est enim substantiale primitivum materialis, & quia cogitatis, videtis, odoratis, gustatis, & loquimini similiter ut in Mundo naturali, ideo creditis, quod eadem Natura hic sit, cum tamen hujus Mundi natura tantum differt & distat ab illius Mundi natura, quantum substantiale a materiali, seu spirituale a naturali, seu prius a posteriori; & quia Natura Mundi, in qua prius vixistis, est respective mortua, ideo vos ex confirmationibus pro illa facti estis sicut mortui, sed in illis quæ Dei, Cæli & Ecclesiæ sunt, & quoque in illa re, quæ Animas vestras spectat: sed usque omnis homo, tam ma-

malus quam bonus, potest quoad intellectum elevari usque in lucem in qua sunt Angeli Cæli, & tunc videre quod Deus sit, & quod vita post mortem sit, & quod Anima hominis non sit ætherea, & sic ex natura istius Mundi, sed spiritualis, & ideo victura in æternum; intellectus in angelica illa luce potest esse, dummodo amores naturales, qui sunt ex Mundo & pro illo ejusque natura, & ex corpore & pro illo ejusque proprio removentur; & illico tunc a Domino, remoti sunt illi amores, & datum est illis loqui cum Angelis, & ex illorum sermone in illo statu perceperunt quod Deus sit, & quod post mortem in alio Mundo vivant, quare pudore suffusi sunt, & exclamaverunt, insanivimus, insanivimus; sed quia hic status non fuit illorum proprius, & inde post aliquot minuta tædiosus & ingratus factus est, averterunt se a Sacerdote, & non voluerunt audire ejus loquelam amplius, & sic redierunt in amores priores, qui erant mere naturales, mundari & corporei, & abiverunt ad sinistrum, a societate in societatem, & tandem venerunt ad viam, ubi jucunda amorum illorum afflaverunt illos, & dixerunt, hanc viam eamus, & iverunt, & descenderunt, & tandem venerunt ad illos, qui in jucundis similium amorum erant, ac ulterius; & quia jucundum illorum erat jucundum malefaciendi, & in via quoque malum fecerunt multis, incarcerati sunt, & facti dæmones; & tunc jucundum illorum conversum est in injucundum, quia per pænas & harum timores, a priori suo jucundo, quod fecit naturam illorum, coerciti & refrænati sunt; & quæsiverunt illos, qui in eodem carcere erant, num ita in æternum victuri sint, respondebant aliqui ibi, nos fuimus hic aliquot sæculis, & mansuri sumus in sæcula sæculorum; quoniam natura, quam contraximus in Mundo, non mutari potest, nec expelli per pænas, & dum per has expellitur, usque post brevem temporis elapsum recurrit.

80. QUINTUM MEMORABILE. Quondam unus Satanes cum venia ex Inferno ascendit una cum fæmina, & accessit ad domum ubi eram, quibus visis occlusi fenestram, attamen trans illam cum illis loquebar, & quæsivi Satanam unde veniret, dixit, ex consortio suorum, & quæsivi unde fæmina, dixit similiter, hæc erat ex turba Sirenum, quæ callent per phantasias sibi inducere omnes habitus & figuras pulchritudinis & ornatus, nunc figurant pulchritudinem Veneris, nunc decorem oris sicut esset Parnassis, nunc exornant se sicut Reginæ coronis & chlamydibus, & super baculo argenteo innixæ magnifice ambulant; tales in Mundo Spirituum sunt meretrices, & phantasiis student; phantasia fit per cogitationem sensualem occlusis ideis ex cogitatione aliqua interiore. Quæsivi Satanam, num illa esset ejus Uxor, respondit, quid uxor, hoc nescio, & nescit societas mea, est mea meretrix, & tunc illa inspiravit viro lasciviam, quod etiam Sirenes dextre callent, qua recepta osculatus est illam, & dixit, ah mea Adonis. Sed ad seria; interrogavi Satanam, quæ ejus functio, & ait, functio mea est Eruditio, videsne laurum super capite meo, hanc Adonis ejus per artem suam conflavit, & a tergo imposuit: & dixi, quoniam e societate, ubi magisteria sunt, advenis, dic mihi, quid credis, & quid credunt consocii tui de Deo; retulit, Deus nobis est Universum, quod etiam vocamus Naturam, & quod simplices nostratium vocant Athmosphæram, quæ illis est aer, at sapientes Atmosphæram quæ etiam est Æther; Deus, Cælum, Angeli, & similia, de quibus multi multa fabulantur in hoc Mundo, sunt vocabula inania, & figmenta capta ex Meteoris, quæ ludunt coram oculis plurium hic, suntne omnia, quæ super Tellure apparent, a Sole creata, numne omni adventu ejus tempore veris nascuntur Vermes cum alis & absque alis, & ex calore ejus Volucres se mutuo amant & prolificant, & Terra æstu ejus tepefacta semina educit in germina, & tandem in fructus ut proles, annon sic Universum est Deus, & Natura est Dea, & hæc ut Universi conjunx concipit, parit, educat, & alit illa. Porro interrogavi, quid credit Societas ejus, & ille, de Religione; respondit, quod Religio nobis præ vulgo eruditis, non sit

nisi

nisi quam fascinum plebis, quod circum sensitiva & imaginaria illorum mentis est sicut aura, in qua volant pietatis ideæ tanquam papiliones in aere, & fides illorum, quæ connectit ideas illas sicut in catenam, tanquam bombyx in volvulo serico, e quo evolat ut rex papilionum; amat enim Communio inerudita imagines supra sensualia corporis & inde cogitationis, propter cupidinem ut volent, ita etiam faciunt sibi alas, ut sicut aquilæ elevent se, & se jactent coram terricolis, dicturi, ecce me; nos autem credimus quod videmus, & amamus quod tangimus, & tunc tetigit Meretricem suam, & dixit, hoc credo, quia video & tango; verum nos talia ludibria per speculares nostras fenestras ejicimus, & sufflatu risus abigimus. Postea quæsivi, quid una cum consociis credit de Cælo & Inferno, respondit eum cachinno, quid Cælum nisi firmamentum æthereum in sua altitudine, & quid Angeli ibi nisi quam maculæ errantes circum Solem, & Archangeli nisi quam cometæ cum longa cauda, super qua habitat eorum turba; & quid Infernum nisi paludes, ubi ranæ & crocodili in phantasia illorum sunt diaboli; præter has ideas de cælo & inferno, reliqua sunt nugæ, a quodam Primate ad capessendum gloriam a populo ignaro introductæ; sed hæc omnia loquutus est, prorsus ut de illis cogitaverat in Mundo, nesciens quod viveret post mortem, & oblitus omnium, quæ, dum primum intravit Mundum Spirituum, audivit; quare etiam ad interrogationem de vita post mortem retulit quod sit ens imaginarium, & quod forte aliquod effluviosum exsurgens ex cadavere in tumulo in forma sicut homo, aut quoddam quod vocatur spectrum, de quo fabulantur aliqui, tale quid in phantasias hominum introduxerat. His auditis non potui amplius retinere risum, quin erumperet & dixi, Satana, insanis insaniendo, quid tu nunc, esne in forma homo, numne loqueris, vides, audis, gradiris, reminiscere, quod vixeris in alio Mundo, cujus oblitus es, & quod nunc post mortem vivas, & quod loquutus sis prorsus sicut prius; & data est ei reminiscentia, & recordatus est, & tunc puduit illum, & clamavit, insanio, vidi cælum supra, & audivi angelos ibi loquutos ineffabilia, sed hoc quando huc nuper allui; at nunc retinebo hoc narraturus sociis meis, a quibus recessi, & forte tunc pudebit illos similiter; ac tenuit in ore quod illos vocaret insanos, sed sicut descendit, oblivio expulit reminiscentiam, & cum ibi erat, insanivit consimiliter, & vocavit illa, quæ a me audivit, insanias. Talis est status cogitationis & sermocinationis Satanarum post mortem: vocantur Satanæ illi, qui confirmaverunt apud se falsa usque ad fidem, & Diaboli illi qui confirmaverunt mala apud se per vitam.

CAPUT SECUNDUM

DE DOMINO REDEMPTORE.

81. In priori Capite actum est de Deo Creatore, & simul tunc de Creatione, in hoc autem Capite agendum est de Domino Redemptore, & simul etiam de Redemptione, & in sequente Capite de Spiritu Sancto, & simul de Divina Operatione: per Dominum Redemptorem, intelligimus Jehovam in Humano; nam quod Ipse Jehovah descenderit, & Humanum assumserit, propter finem ut Redemptionem ageret, in sequentibus demonstrabitur. Quod dicatur Dominus & non Jehovah, est causa quia Jehovah in Veteri Testamento vocatur Dominus in Novo, ut constare potest ex his; dicitur apud Mosen „ *Audi Israel*, JEHOVAH DEUS *vester*, JEHOVAH *unus est: amabis* JEHOVAM DEUM *ex toto corde tuo, & ex tota anima tua*, Deutr. VI: 4. 5. at apud Marcum „ DOMINUS DEUS *vester* DOMINUS *unus est*: *amabis* DOMINUM DEUM *tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua* „ Cap. XII: 29. 30. Tum, apud Esajam „ *Parate viam* JEHOVÆ, *complanate in solitudine semitam Deo nostro*, Cap. XL: 3: at apud Lucam „ *Præibo ante faciem* DOMINI, *ad parandum viam Ipsi* „ Cap. I: 76, præter alibi: & quoque Dominus mandavit Discipulis suis, ut Ipsum vocarent Dominum, & ideo ab Apostolis in Epistolis eorum ita vocatus est, & postea ab Ecclesia Apostolica, ut patet a Symbolo ejus, quod vocatur Symbolum Apostolicum: causa fuit, quia Judæi non ausi sunt nominare Jehovam propter sanctitatem, & quoque per Jehovam intelligitur Divinum Esse, quod fuit ab æterno, & Humanum, quod assumsit in tempore, non fuit id Esse: quid Divinum Esse seu Jehovah, in superiori Capite, n. 18 ad 26, & n. 27 ad 35, ostensum est: propter hanc rem, hic & in sequentibus per Dominum intelligimus Jehovam in Humano suo. Nunc quia cognitio de Domino excellentia excedit omnes cognitiones, quæ in Ecclesia dantur, imo quæ in Cælo, erit dispositio ordinata, ut cognitio illa veniat in lucem, quæ itaque hæc erit. I. *Quod Jehovah Creator Universi descenderit & assumserit Humanum, ut redimeret & salvaret homines.* II. *Quod descenderit ut Divinum Verum, quod est Verbum, & tamen quod non separaverit Divinum Bonum.* III. *Quod assumserit Humanum secundum Divinum suum ordinem.* IV. *Quod Humanum, per quod se misit in Mundum, sit quod vocatur Filius Dei* V. *Quod Dominus per actus redemptionis se justitiam fecerit.* VI. *Quod per eosdem actus se univerit Patri, & Pater Se Ipsi; etiam secundum Divinum ordinem.* VII. *Quod sic Deus factus sit Homo, & Homo Deus in Una Persona.* VIII. *Quod progressio ad unionem fuerit status exinanitionis Ipsius, & quod ipsa Unio sit status glorificationis Ipsius.* IX. *Quod posthac nullus ex Christianis in Cælum veniat, nisi qui in Dominum Deum Salvatorem credit, & Ipsum solum adit.* Sed hæc singulatim explicabuntur.

82. I. QUOD JEHOVAH DEUS DESCENDERIT ET ASSUMSERIT HUMANUM, UT REDIMERET ET SALVARET HOMINES. In Ecclesiis Christianis hodie creditur, quod Deus Creator Universi genuerit Filium ab æterno, & quod Hic descenderit & assumserit Humanum ad redimendum & salvandum homines; sed hoc erroneum est, & cadit ex se, dummodo cogitatur, quod Deus unus sit, & quod plus quam fabulosum sit coram ratione, quod Deus unus ab æterno aliquem Filium genuerit, & quoque quod Deus Pater una cum Filio & cum Spiritu Sancto, quorum quisque singulatim Deus est, sit unus Deus; hoc fabulosum prorsus dissipatur, sicut Stella caduca in aerem, dum e Verbo demonstratur, quod Ipse Jehovah Deus descenderit, & Homo factus sit, & quoque Redemptor. Quod primum attinet, quod Ipse Jehovah Deus descenderit, & Homo factus sit, constat ex

his locis, „ *Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium, qui vocabitur* DEUS NOBISCUM Esaj. VII: 14. Matth. I: 22. 23. *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, super cujus humero Principatus, & vocabitur Nomen Ipsius. Mirabilis*, DEUS, *Heros*, PATER ÆTERNITATIS, *Princeps pacis*, Esaj. IX: 5. 6. *Dicetur in die illo, ecce Deus noster Hic, quem exspectavimus ut liberet nos, Hic Jehovah, quem exspectavimus, exultemus & lætemur insalute Ipsius*, Esaj. XXV: 9. *Vox clamantis in deserto, parate viam* JEHOVÆ, *complanate in solitudine semitam* DEO NOSTRO, *& videbunt omnis caro simul*, Esaj. XL: 3. 5. *Ecce* DOMINUS JEHOVIH *in forti venit, & brachium* IPSIUS *dominabitur* IPSI, *ecce merces* IPSIUS *cum* IPSO, *sicut* PASTOR *gregem suum pascet*, Esaj. XL: 10. 11. *Dixit* JEHOVAH, *jubila & lætare filia Sionis, ecce Ego venio, ut habitem in medio tui: tunc adhærebunt Gentes multæ* JEHOVÆ *in die illo*, Sach. II: 14. 15. EGO JEHOVAH, *vocavi Te in justitia, & dabo Te in fœdus populi*, EGO JEHOVAH, HOC NOMEN MEUM, GLORIAM MEAM NON ALTERI DABO, Esaj. XLII: 1. 6. 7. 8. *Ecce dies venientes, cum suscitabo Davidi germen justum, qui regnet Rex, faciatque judicium & justitiam in terra, & hoc Nomen Ipsius*, JEHOVAH JUSTITIA NOSTRA, Jerem. XXIII: 5. 6. Cap. XXXIII: 15. 16. Præter in locis, ubi adventus Domini vocatur DIES JEHOVÆ, ut Esaj. XIII: 6. 9. 13. 22. Ezech. XXXI: 15. Joel I: 15. Cap. II: 1. 2. 11. Cap. III: 2. 4. Cap. IV: 1. 14. 18. Amos V: 13. 18. 20. Zeph. I: 7 ad 18. Sach. XIV: 1. 4 ad 21, præter alibi. Quod Ipse Jehovah descenderit & assumserit Humanum, constat aperte apud Lucam, ubi hæc „ *Maria dixit ad Angelum, quomodo fiet hoc, quoniam virum non cognosco, cui respondit Angelus*, SPIRITUS SANCTUS SUPERVENIET TE, ET VIRTUS ALTISSIMI OBUMBRABIT TE, *unde quod nascitur ex te* SANCTUM, *vocabitur* FILIUS DEI„ Cap. I: 34. 35. Et apud Matthæum „ *Dixit Angelus ad Josephum sponsum Mariæ in somnio, quod in illa natum est, ex Spiritu Sancto est: & Josephus non cognovit illam usque dum peperit Filium, & vocavit nomen Ipsius Jesum*, Cap. I: 20. 25: quod per Spiritum Sanctum intelligatur Divinum quod a Jehovah Deo procedit, in Capite Tertio hujus Operis videbitur: quis non scit, quod ex Patre sit Anima & Vita proli, & quod ex Anima sit Corpus, quid itaque apertius dicitur quam quod Domino ex Jehovah Deo fuerit Anima & Vita, & quia Divinum non potest dividi, quod ipsum Divinum Patris fuerit Ejus Anima & Vita; quare Dominus toties Jehovam Deum vocavit Patrem suum, & Jehovah Deus Ipsum vocavit Filium suum: Quid ergo ludicrius potest audiri, quam quod Anima Domini nostri fuerit ex Maria matre, sicut hodie somniant & Romano Catholici & Reformati, nec adhuc vigiles facti sunt ex Verbo.

83. Quod aliquis Filius ab æterno natus descenderit & Humanum assumserit, prorsus ut erroneum cadit & dissipatur ex locis in Verbo, in quibus Ipse Jehovah dicit, quod Ipse Salvator & Redemptor sit, quæ sunt sequentia „ *Nonne* EGO JEHOVAH, *& non amplius Deus præter Me, Deus justus &* SALVATOR NON PRÆTER ME „ Esaj. XLV: 21. 22. EGO JEHOVAH ET NON PRÆTER ME SALVATOR, Esaj. XLIII: 11. EGO JEHOVAH DEUS TUUS, *& Deum præter Me non agnosces, &* SALVATOR NON PRÆTER ME, Hosch. XIII: 4. *Ut sciat omnis caro, quod* EGO JEHOVAH SALVATOR TUUS ET REDEMPTOR TUUS, Esaj. XLIX: 26. Cap. LX: 16. *Quod ad* REDEMPTOREM NOSTRUM, JEHOVAH ZEBAOTH NOMEN IPSIUS, Esaj. XLVII: 4. REDEMPTOR EORUM, FORTIS JEHOVAH ZEBAOTH NOMEN IPSIUS, Jerem. L: 34. *Jehovah Petra mea, & Redemptor meus*, Psalm XIX: 15. *Sic dixit* JEHOVAH REDEMPTOR TUUS, *Sanctus Israelis, Ego* JEHOVAH DEUS TUUS, Esaj. XLVIII: 17. Cap. XLIII: 24. Cap. XLIX: 7. *Sic dixit* JEHOVAH REDEMPTOR TUUS; *Ego* JEHOVAH *faciens omnia, & solus a Me Ipso*, Esaj. XLIV: 24. *Sic dixit* JEHOVAH *Rex Israelis, &* REDEMPTOR EJUS JEHOVAH ZEBAOTH, *Ego Primus & Ultimus, & præter Me non Deus*, Esaj. XLIV: 6. TU JEHOVAH *Pater noster*, REDEMPTOR NOSTER *a sæculo Nomen tuum*, Esaj. LXIII: 16. *Cum misericordia æternitatis miserebor, sic dixit*

RE-

REDEMPTOR TUUS JEHOVAH, Esaj. LIV: 8. REDEMERAS *me* JEHOVAH VERITATIS, Psalm XXXI: 6. *Speret Israel in* JEHOVAH, *quia cum* JEHOVAH *Misericordia, plurima cum Ipso* REDEMPTIO; *Ille* REDIMET *Israelem ab omnibus iniquitatibus ejus*, Psalm CXXX: 7. 8. JEHOVAH DEUS, *&* REDEMPTOR TUUS *Sanctus Israelis*, DEUS TOTIUS TERRÆ VOCABITUR, Esaj. LIV: 5. Ex his locis & perplurimis aliis, omnis homo, cui oculi, & Mens per oculos aperta est, videre potest, quod Deus, qui unus est, descenderit, & Homo factus sit, propter finem, ut Redemptionem ageret, quis hoc non videre potest ut in luce matutina, dum attendit ad ipsa illa effata Divina, quæ adducta sunt: at vero qui in umbra noctis sunt ex confirmatione pro nativitate alterius Dei ab æterno, ac de hujus descensu & Redemptione, illi ad Divina illa Effata claudunt palpebras, & sub illis cogitant, quomodo illa applicent ad sua falsa & pervertant.

84. Quod Deus non potuerit Redimere homines, hoc est, a damnatione & Inferno extrahere illos, nisi per assumtum Humanum, sunt plures causæ, quæ in serie in sequentibus detegentur; Redemptio enim fuit subjugatio Infernorum, & ordinatio Cælorum, & post has instauratio Ecclesiæ; hæc Deus ex sua Omnipotentia non potuit efficere, nisi per Humanum; sicut non quis operari potest nisi ei sit brachium, etiam Humanum Ipsius in Verbo vocatur Brachium Jehovæ, Esaj. XL: 10. Cap. LIII: 1; tum sicut quis non potest Urbem aliquam munitam aggredi & fana idolorum quæ inibi sunt, destruere, nisi per Potentias medias; quod Deo in hoc Divino Opere Omnipotentia per suum Humanum fuerit, etiam ex Verbo patet; Deus enim, qui est in intimis & sic purissimis, nequicquam potuit ad ultima, in quibus Inferna sunt, & in quibus homines istius temporis fuerunt, aliter transire, comparative sicut anima non aliquid absque corpore potest agere; aut sicut quis non potest vincere hostes, qui non in conspectum ejus veniunt, aut ad quos non aliquibus armis, ut hastis, clypeis aut sclopetis, potest accedere & appropinquare; absque Humano Redemptionem agere, tam impossibile fuit Deo, sicut homini est subjugare Indos, & non transferre illuc milites per naves; tum sicut facere arbores crescere solum per calorem & lucem, nisi creatus sit aer per quem transeant, & creata sit terra, e qua producantur; imo tam impossibile est, sicut emittere retia in aerem, & ibi captare pisces, & non in aquis: Jehovah enim, qualis est in se, ex Omnipotentia sua non potest contingere aliquem diabolum in Inferno, nec aliquem diabolum super terra, ac illum & ejus furorem compescere, & violentiam domare, nisi in ultimis sit sicut est in primis; in ultimis est in Humano suo, quare in Verbo vocatur Primus & Ultimus, Alphah & Omegah, Principium & Finis.

85. II. QUOD JEHOVAH DEUS DESCENDERIT UT DIVINUM VERUM, QUOD EST VERBUM, ET TAMEN QUOD NON SEPARAVERIT DIVINUM BONUM. Sunt duo quæ faciunt Essentiam Dei, Divinus Amor & Divina Sapientia, seu quod idem est, Divinum Bonum & Divinum Verum; quod Essentia Dei sint illa duo, supra n. 36. ad 48, demonstratum est. Illa duo in Verbo intelliguntur etiam per JEHOVAM DEUM, per Jehovam Divinus Amor seu Divinum Bonum, & per Deum Divina Sapientia seu Divinum Verum, inde est quod in Verbo distinguantur variis modis, & nunc solum nominetur Jehovah, nunc solum Deus, ubi enim agitur de Divino Bono, ibi dicitur Jehovah, & ubi de Divino Vero, ibi Deus, & ubi de utroque, ibi Jehovah Deus. Quod Jehovah Deus descenderit ut Divinum Verum, quod est Verbum, constat apud Johannem, ubi hæc „ *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, omnia per Ipsum facta sunt, & sine Ipso factum est nihil quod factum est. Et Verbum Caro factum est, & habitavit inter nos*, Cap. I: 13. 14: quod per Verbum ibi intelligatur Divinum Verum, est quia Verbum, quod in Ecclesia est, est ipsum Divinum Verum, est enim ab Ipso Jehovah dictatum, & quod a Jehovah dictatur est pure Divinum Verum, nec po-

potest esse aliud; sed quia illud transivit Cælos usque in Mundum, accomodatum factum est Angelis in Cælo, & quoque hominibus in Mundo; inde inest Verbo sensus spiritualis, in quo Divinum Verum est in luce, & sensus naturalis in quo Divinum Verum est in umbra; quare Divinum Verum in hoc Verbo est quod apud Johannem intelligitur: hoc adhuc patet ex eo, quod Dominus in Mundum venerit, ut impleret omnia Verbi, quare toties legitur, quod hoc & illud Ipsi factum sit, ut impleretur Scriptura. Nec aliud quam Divinum Verum per Messiam seu Christum, nec aliud per Filium hominis, neque aliud per Paracletum Spiritum Sanctum, quem Dominus post exitum suum misit, intelligitur. Quod in Transformatione coram tribus Discipulis super monte, Matth. XII: Marc. IX: & Luc. IX, & quoque coram Johanne in Apocalypsi Cap. I: 12 ad 16, Se ut Verbum illud repræsentaverit, in Capite de SCRIPTURA SACRA, videbitur. Quod Dominus in Mundo fuerit Divinum Verum, patet ex his Ipsius verbis, *Ego sum Via*, VERITAS, *& Vita*, Joh. XIV: 6. & ex his, *Scimus quod Filius Dei venerit, & dederit nobis Intellectum, ut cognoscamus* VERITATEM, *& sumus in* VERITATE, IN FILIO IPSIUS JESU CHRISTO: *Hic est verus Deus, & vita æterna*, Joh. 1 Epist. Cap. V: 20. 21. Et adhuc per quod dicatur Lux, ut in his locis „LUX VERA *erat, quæ illuminat omnem hominem venientem in Mundum*, Joh. I: 4. 9. *Jesus dixit, adhuc breve tempus* LUX VOBISCUM *est, ambulate quousque* LUCEM *habetis, ne tenebræ vos apprehendant: quousque* LUCEM *habetis, credite in* LUCEM, *ut* FILII LUCIS SITIS, Joh. XII: 35. 36. 46. EGO LUX MUNDI SUM, Joh. IX: 5. *Simeon dixit, viderunt oculi mei Salutare tuum*, LUCEM *in revelationem gentium*, Luc. II: 30. 31. 32. *Hoc est judicium, quod* LUX VENIT IN MUNDUM, QUI FACIT VERITATEM, VENIT AD LUCEM, Joh. III: 19. 21, præter alibi, per Lucem intelligitur Divinum Verum.

86. Quod Jehovah Deus in Mundum ut Divinum Verum descenderit, erat causa ut Redemptionem ageret, & Redemptio fuit subjugatio Infernorum, & ordinatio Cælorum, & post has instauratio Ecclesiæ: ad efficiendum illa, non valet Divinum Bonum, sed Divinum Verum ex Divino Bono; Divinum Bonum in se spectatum est sicut umbo ensis rotundus, aut sicut lignum obtusum, aut sicut nudus arcus, ast Divinum Verum ex Divino Bono, est sicut ensis acutus, & sicut lignum hastile, & sicut arcus cum telis, quæ contra hostes valent; per enses, hastas, & arcus, in sensu spirituali Verbi etiam intelliguntur vera pugnantia, videatur Apoc: Revelata, n: 52. 299. 436, ubi hoc demonstratum est; nec aliter falsa & mala, in quibus Universum Infernum fuit, & perpetuo est, potuit quam per Divinum Verum ex Verbo impugnari, vinci, & subjugari; nec per aliud potuit novum Cælum, quod etiam tunc factum est, condi, formari, & ordinari; nec per aliud potuit nova Ecclesia in terris instaurari: præterea omne robur, omnis virtus & potentia Dei, est Divini Veri ex Divino Bono: Hæc causa fuit, quod Jehovah Deus ut Divinum Verum, quod est Verbum, descenderit; propterea dicitur apud Davidem „ *Accinge gladium tuum super femur, o* POTENS, *& in honore tuo ascende*, EQUITA SUPER VERBO VERITATIS, *docebit Te mirabilia dextra tua, tela tua acuta, hostes tui cadent sub te*, Psalm XLV: 4. 5. 6; hæc de Domino, & de pugnis Ejus cum Infernis, deque victoriis super illa.

87. Quale Bonum est absque Vero, & quale Verum ex bono, manifeste apparet ex homine; omne bonum ejus residet in Voluntate, & omne verum ejus in Intellectu, ac Voluntas ex bono suo ne hilum potest agere nisi per Intellectum, non potest operari, non potest loqui, nec potest sentire, omnis virtus & potentia ejus est per intellectum, proinde per verum, nam intellectus est receptaculum & habitaculum veri. Cum his simile est quemadmodum cum operatione Cordis & Pulmonis in Corpore, Cor absque respiratione Pulmonis non aliquem motum, nec aliquem sensum producit, sed hæc duo facit respiratio pulmonis ex corde, quod evidens est in deliquiis apud suffocatos ac illapsos aquis, in quibus cessat respiratio,

per-

perstante adhuc systolica activitate cordis, quod illis non sit motus nec sensus, notum est; simile est cum embryonibus in uteris matrum; causa est, quia Cor correspondet Voluntati & ejus bonis, & Pulmo Intellectui & ejus veris. In Mundo spirituali maxime conspicua est potentia veri; Angelus qui in Divinis Veris a Domino est, tametsi quoad corpus invalidus est sicut infans, potest usque turmam spirituum infernalium, apparentium sicut Enakim & Nephilim, hoc est, sicut Gigantes, dejicere in fugam, persequi ad Infernum, ac detrudere in cavernas ibi; e quibus dum exeunt, non hiscunt accedere ad angelum. Sunt illi qui in Divinis veris a Domino sunt, in illo Mundo sicut leones, tametsi quoad corpora non plus valent quam oves. Simile est cum hominibus, qui in Divinis veris a Domino sunt, contra mala & falsa, proinde contra phalanges diabolorum, qui in sua essentia spectati non aliud sunt quam mala & falsa. Quod Divino Vero tale robur insit, est causa, quia Deus est ipsum Bonum & ipsum Verum, & per Divinum Verum Creavit Universum; & omnes leges ordinis, per quas conservat universum, sunt veritates; quare dicitur apud Johannem, *Quod per Verbum omnia facta sint, & sine Illo factum sit nihil quod factum est*, Cap. I: 3. 10. & apud Davidem „ *Per Verbum Jehovæ Cæli facti sunt, & per Spiritum oris Ipsius omnis excercitus eorum*" Psalm XXXIII: 6.

88. Quod Deus tametsi descendit ut Divinum Verum, usque non separaverit Divinum Bonum, constat ex Conceptione, de qua legitur, quod virtus Altissimi adumbraverit Mariam, Luc: I: 35, & per virtutem Altissimi intelligitur Divinum Bonum: idem constat ex locis, ubi Ipse dicit, quod Pater in Ipso sit, & Ipse in Patre; quod omnia Patris sint Ipsius; & quod Pater & Ipse unum sint, præter plura, per Patrem intelligitur Divinum Bonum.

89. III. Quod Deus assumserit Humanum secundum Divinum suum Ordinem. In Paragrapho de Divina Omnipotentia & Omniscientia, ostensum est, quod Deus una cum Creatione introduxerit Ordinem tam in Universum quam in omnia & singula ejus; & quod ideo Dei Omnipotentia in Universo & in omnibus & singulis ejus secundum leges sui Ordinis procedat, & operetur, de quibus in serie a n. 49 ad 74, supra actum est. Nunc quia Deus descendit, & quia Ipse est Ordo, ut quoque ibi demonstratum est, non potuit aliter, ut actualiter etiam homo fieret, quam concipi, gestari in utero, nasci, educari, & successive scientias addiscere, per illas in intelligentiam & sapientiam introduci; quapropter quoad Humanum fuit infans sicut infans, puer sicut puer, & sic porro; cum sola differentia, quod citius, plenius & perfectius quam alii, progressionem illam perfecerit: quod ita secundum Ordinem progressus sit, constat ex his apud Lucam „ *Jesus puer crevit & corroboratus est spiritu, ac profecit sapientia, ætate, & gratia apud Deum & homines*, Cap. II: 40. 52; quod citius, plenius & perfectius quam alii, patet ex illis, quæ de Ipso apud eundem Evangelistam dicuntur, ut quod dum *Puer 12 annorum erat, in Templo in medio Doctorum sederit & docuerit*, & *quod obstupuerint omnes audientes Ipsum super Intelligentia & Responsionibus Ipsius*, Cap. II: 46. 47; & postea Cap. IV: 16 ad 22. 32. Hoc factum est, quia Divinus Ordo est, ut homo seipsum præparet ad receptionem Dei, & sicut se præparat, ita Deus in illum, ut in suum habitaculum & domum intret, & præparatio illa fit per cognitiones de Deo & de spiritualibus quæ Ecclesiæ sunt, & sic per intelligentiam & sapientiam; nam Lex Ordinis est, quod quantum homo accedit & appropinquat ad Deum, quod faciet prorsus sicut a se, tantum Deus accedat & appropinquet ad hominem, & in medio ejus se conjungat cum illo: quod Dominus secundum hunc Ordinem usque ad Unionem cum suo Patre progressus sit, in sequentibus ulterius demonstrabitur.

90. Qui non sciunt, quod Divina Omnipotentia procedat & operetur secundum ordinem, illi possunt plura sanæ rationi opposita, & contradictoria ex phantasia

tasia excludere, sicut cur Deus non immediate sine tali progressione assumsit Humanum; cur non ex Elementis e quatuor plagis Mundi sibi creavit aut composuit corpus, & sic ut Deum Hominem coram populo Judaico, imo coram Universo Mnndo, se exhibuerit videndum; aut si voluit nasci, cur non ipsi embryoni, aut sibi infanti infudit omne Divinum suum; aut cur non post partum se erexit in staturam adulti, & ex Divina Sapientia illico loquutus est; talia & similia possunt illi, qui de Divina Omnipotentia absque ordine cogitant, concipere & parere, & sic deliriis & nugis implere Ecclesiam; sicut etiam factum est: quemadmodum quod Deus potuerit gignere Filium ab æterno, ac facere ut Tertius Deus a Se & Filio etiam tunc procederet; tum quod potuerit irasci Generi humano, illud devotioni dare, & velle per Filium reduci in misericordiam, & hoc per intercessionum, & recordationem crucis Ipsius; & insuper Filii sui justitiam in hominem immittere, & indere hanc in cor ejus sicut substantiam simplicem Wolffianam, in qua, sicut ipse Auctor dicit, omnia meriti Filii sunt, sed quod dividi nequeat, quoniam si dividatur cadit in nihilum; & insuper quod possit sicut per Bullam Papalem reremittere peccata cuicunque vult, seu purificare maxime impium ab atris ejus malis, & sic nigrum sicut diabolum facere candidum sicut Angelum lucis, præter quod homo se moveat plus quam lapis, aut dum stat ut statua, vel ut idolum; præter plures alias insanias, quas illi, qui Divinam Potentiam absolutam absque cognitione & agnitione alicujus ordinis statuunt, possunt spargere sicut ventilator paleas in aerem: hi possunt in spiritualibus, quæ Cæli & Ecclesiæ, & inde vitæ æternæ sunt, a veris Divinis aberrare, sicut cæcus in sylva, qui nunc cadit super lapides, nunc impingit frontem in arborem, nunc intricat crines ramis ejus.

91. Miracula Divina etiam secundum Divinum Ordinem facta sunt, sed secundum Ordinem influxus Mundi spiritualis in Mundum naturalem, de quo Ordine hactenus nemo aliquid scivit, quia nemo aliquid de Mundo Spirituali: qualis autem ille Ordo est, manifestabitur suo tempore, quando de Miraculis Divinis, & de Miraculis magicis.

92. IV. Quod Humanum, per quod Deus Se misit in Mundum, sit Filius Dei. Dominus frequenter dixit, quod Pater Ipsum miserit, ac quod missus sit a Patre, ut Matth. X: 40. Cap. XV: 24. Joh. III: 17. 34. Cap. V: 23, 24, 36, 37, 38. Cap. VI: 29, 39, 40, 44, 57. Cap. VII: 16, 18, 28, 29. Cap. VIII: 16, 18, 29, 42. Cap. IX: 4; & persæpius alibi; & hoc dicit, quia per mitti in Mundum, intelligitur descendere, & inter homines venire, & hoc factum est per Humanum, quod per Mariam virginem assumsit; & quoque Humanum est actualiter Filius Dei, quia a Jehovah Deo, ut Patre conceptum, secundum Luc. Cap. I: 32. 35. Vocatur Filius Dei, Filius hominis, & Filius Mariæ, & per Filium Dei intelligitur Jehovah Deus in suo Humano, per Filium hominis Dominus quoad Verbum, & per Filium Mariæ proprie Humanum quod assumsit; quod per Filium Dei & per Filium hominis illa duo intelligantur, in sequentibus demonstrabitur: quod per Filium Mariæ intelligatur mere Humanum, constat manifeste ex generatione hominum, quod anima sit ex patre, & corpus ex matre; semini enim patris inest anima, & hæc induitur corpore apud matrem, seu quod idem, omne spirituale, quod homini est, a patre est, & omne materiale ei a matre est; quoad Dominum, Divinum quod Ipsi fuit, a Jehovah Patre erat, & Humanum Ipsi a matre; hæc duo unita sunt Filius Dei; quod ita sit, constat clare ex nativitate Domini, de qua hoc apud Lucam „*Angelus Gabriel ad Mariam dixit. Spiritus sanctus veniet super te, & virtus Altissimi obumbrabit te, unde quod nascitur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei*, Cap. I: 35. Dominus se vocavit Missum a Patre, etiam propter caussam, quia per Missum significatur simile quod per Angelum, Angelus enim in Lingua originali est Missus, dicitur enim apud Esajam, Angelus facierum Jehovæ *liberavit eos, ob amorem suum & clementiam suam redemit illos* „ Cap. LXIII: 9;

&

& apud Malachiam „ *Subito veniet ad Templum suum* DOMINUS, *quem vos quæritis*, & ANGELUS FÆDERIS, *quem vos desideratis*, Cap. III: 1. præter alibi. Quod Divina Trinitas, Deus Pater, Filius, & Spiritus sanctus, sit in Domino, & quod Pater in Ipso sit Divinum a quo, Filius Divinum Humanum, & Spiritus sanctus Divinum procedens, in Capite hujus Operis III^tio^, ubi de Divina Trinitate, videbitur.

93. Quoniam a Gabriele Angelo ad Mariam dictum est, quod SANCTUM, quod nascetur ex te vocabitur Filius Dei, ex Verbo afferentur loca, quod Dominus quoad Humanum dicatur SANCTUS ISRAELIS, quæ sunt „ *Videns fui in visionibus, ecce Vigil & SANCTUS e Cælo descendens*, Dan. IV: 10. 20. *Deus e Themane veniet, & SANCTUS e monte Paran*, Habak. III: 3. *Ego Jehovah* SANCTUS, *Creator Israelis* SANCTUS VESTER, Esaj. XLIV: 11. 15. *Sic dixit Jehovah Redemptor Israelis* SANCTUS IPSIUS, Esaj. XLIX: 7. *Ego Jehovah Deus tuus*, SANCTUS ISRAELIS SALVATOR TUUS, Esaj. XLIII: 1. 3. *Quod ad* REDEMPTOREM *nostrum*, *Jehovah Zebaoth nomen Ipsius* SANCTUS ISRAELIS, Esaj. XLVII: 4. *Dixit Jehovah* REDEMPTOR *vester* SANCTUS ISRAELIS, Esaj. XLIII: 14. Cap. XLVIII: 17. *Jehovah Zebaoth nomen Ipsius, &* REDEMPTOR TUUS SANCTUS ISRAELIS, Esaj. LIV: 5. *Tentarunt Deum, &* SANCTUM ISRAELIS, Psalm LXXVIII: 41. *Dereliquerunt Jehovam, & provocarunt* SANCTUM ISRAELIS, Esaj. I: 4. *Dixerunt, cessare facite a faciebus nostris* SANCTUM ISRAELIS: *propterea sic dixit* SANCTUS ISRAELIS, Esaj. XXX: 11. 12. *Qui dicunt, properet opus Ipsius ut videamus, & appropinquet & veniat consilium* SANCTI ISRAELIS, Esaj. V: 19. *In die illo innitentur Jehovæ*, SANCTO ISRAELIS *in veritate*, Esaj. X: 20. *Exclama & jubila filia Sionis, quia magnus in medio tui* SANCTUS ISRALIS, Esaj. XII: 16. *Dictum Dei Isralis, in die illo oculi ejus ad* SANCTUM ISRAELIS *spectabunt*, Esaj. XVII: 7. *Egeni hominum in* SANCTO ISRAELIS *exultabant*, Esaj. XXIX: 19. Cap. XLI: 16. TERRA PLENA EST REATU CONTRA SANCTUM ISRAELIS, Jerem. L: 29. & præterea Esaj. LV: 5. Cap. LX: 9, & alibi. Per Sanctum Israelis intelligitur Dominus quoad Divinum Humanum, nam Angelus ad Mariam dixit, SANCTUM *quod nascetur ex te*, *vocabitur* FILIUS DEI, Luc. I: 35. Quod JEHOVAH & SANCTUS ISRAELIS unum sint, tametsi distincte nominantur, constare potest ex locis etiam hic allatis, quod Jehovah sit ille Sanctus Isralis. Quod Dominus dicatur DEUS ISRAELIS, constat etiam ex perplurimis locis, ut Esaj. XVII: 6. Cap. XXI: 10. 17. Cap. XXIV: 15. Cap. XXIX: 23. Jerem. VII: 3. Cap. IX: 14. Cap. XI: 3. Cap. XIII: 12. Cap. XVI: 9. Cap. XIX: 3. 15. Cap. XXIII: 2. Cap. XXIV: 5. Cap. XXV: 15. 27. Cap. XXIX: 4. 8. 21. 25. Cap. XXX: 2. Cap. XXXI: 29. Cap. XXXII: 14. 15. 36. Cap. XXXIII: 4. Cap. XXXIV: 2. 13. Cap. XXXV: 13. 17. 18. 19. Cap. XXXVII: 7. Cap. XXXIII: 17. Cap. XXXIX: 16. Cap. XLII: 9. 15. 18. Cap. XLIII: 10. Cap. XLIV: 2. 7. 11. 25. Cap. XLVIII: 1. Cap. L: 18. Cap. LI: 33. Ezech. VIII: 4. Cap. IX: 3. Cap. X: 19. 20. Cap. XI: 2. Cap. XLIII: 2. Cap. XLIV: 2. Zeph. II: 9. Psalm XLI: 14. Psalm LIX: 6. Psalm LXVIII: 9.

94. In hodiernis Ecclesiis Christianis commune est vocare Dominum Salvatorem nostrum Filium Mariæ, & raro Filium Dei, nisi tunc intelligant Filium Dei natum ab æterno; hoc inde est, quia Romano-Catholici Mariam Matrem super reliquos sanctificavit, & illam sicut Deam seu Reginam omnibus Sanctis suis præfecit; cum tamen Dominus, cum glorificavit Humanum suum, omne Matris suæ exuit, & omne Patris induit, quod in sequentibus hujus Operis plene demonstrabitur. Ex communi hoc in omnium Ore, quod dicatur Filius Mariæ, plures enormitates influxerunt in Ecclesiam, imprimis apud illos, qui non in judicium suum admiserunt illa, quæ in Verbo de Domino dicta sunt, ut quod Pater & Ipse unum sint, quod Ipse in Patre, & Pater in Ipso sit, quod omnia Patris sint Ipsius, quod Ipse Jehovam vocaverit Patrem suum, & Jehovah Pater Ipsum Filium suum. Enormitates, quæ in Ecclesiam influxerunt ex eo quod nominent Ipsum Fi-

Filium Mariæ & non Filium Dei, sunt, quod de Domino pereat idea Divinitatis, & cum hac omne id quod in Verbo de Ipso ut Filio Dei dicta sunt; tum quod per id intret Judaismus, Arianismus, Socinianismus, Calvinismus qualis hic fuit in principio, & tandem Naturalismus, & cum hoc Fanatismus, quod Filius Mariæ ex Josepho fuerit, tum quod Anima ei fuerit ex Matre, & inde quod dicatur Filius Dei & non sit; consulat se quisque, tam Clericus quam Laicus, num aliam ideam de Domino ut Filio Mariæ, quam ut de mero homine, conceperit & foveat. Quoniam talis idea jamdum Sæculo tertio, quando surrexerunt Ariani, inter Christianos incepit prævalere, ideo Concilium Nicænum ad vindicandum Divinitatem Domino, finxerunt Filium Dei natum ab æterno, sed per hoc figmentum elevabatur quidem tunc, & apud plures etiam hodie elevatur Humanum Domini ad Divinum, verum non apud illos, qui per Unionem hypostaticam intelligunt unionem sicut inter duos, quorum unus est supra & alter est infra. Sed quid aliud inde resultat, quam quod Universa Ecclesia Christiana pereat, quæ unice super cultu Jehovæ in Humano fundata est, proinde super Deo Homine; quod nemo possit videre Patrem, nec cognoscere Ipsum, nec venire ad Ipsum, nec credere in Ipsum, nisi per Humanum Ipsius, Dominus multis in locis declarat; si hoc non fit, vertitur omne semen Ecclesiæ nobile in semen ignobile, semen oleæ in semen pinus, semen aurantii, citri, pomi, pyri, in semen salicis, ulmi, tiliæ, ilicis, vitis in juncum palustrem, triticum & hordeum in paleas, imo omnis cibus spiritualis fit sicut pulvis, quo serpentes vescuntur; nam in homine lux spiritualis fit naturalis, & tandem sensualis corporea, quæ in se spectata est lux fatua; imo fit homo tunc sicut avis, quæ dum volat in alto, abscissis alis decidit in terram, ubi gradiens non plus videt circum se, quam quod ante pedes jacet; & tunc de spiritualibus Ecclesiæ, quæ erunt pro vita æterna, non aliter ac quam hariolus cogitat; hæc fiunt, dum homo Dominum Deum Redemptorem & Salvatorem spectat ut merum Filium Mariæ, ita ut merum hominem.

95. V. Quod Dominus per Actus redemptionis Se Justitiam fecerit. Quod Domino Soli meritum & justitia per obedientiam quam Deo Patri in Mundo præstitit; & imprimis per passionem crucis, in Ecclesiis Christianis hodie dicitur & creditur, sed autumatum est, quod Passio crucis fuerit ipse actus redemptionis, cum tamen illa non fuit actus redemptionis, sed actus glorificationis Humani Ipsius, de qua re in sequente Lemmate de Redemptione; actus Redemptionis, per quos Dominus se fecit justitiam, fuit quod Ultimum judicium, quod factum est in Mundo spirituali, peregerit, & tunc malos a bonis & hircos ab ovibus separaverit, & illos qui unum fecerunt cum bestiis draconis e Cælo expulerit, & ex dignis condiderit Novum Cælum, & ex indignis Infernum; & successive omnia in ordinem utrobivis redegerit; ac insuper Novam Ecclesiam instauraverit; hi actus fuerunt actus Redemptionis, per quos Dominus se Justitiam fecit; justitia enim est facere omnia secundum Divinum Ordinem, ac redigere in ordinem, quæ ex ordine elapsa sunt, nam ipse Divinus Ordo est Justitia. Illa intelliguntur per hæc Domini Verba, *Conveniens Mihi est implere* omnem Justitiam Dei, Matth. III: 15; & per hæc in Veteri Testamento, *Ecce dies venient, cum suscitabo Davidi Germen* justum, *qui regnabit Rex, & faciet* Justitiam in terra, *& hoc nomen Ipsius*, Jehovah Justitia nostra, Jerem. XXIII: 5. 6. Cap. XXXIII. 15. 16. *Loquor in* Justitia, *magnus ad salvandum*, Esaj. LXIII: 1. *Sedebit super throno Davidis, ad stabiliendum illud in* Judicio et Justitia, Esaj. IX: 6. *Zion in* Justitia *redimetur*, Esaj. I: 27.

96. Nostrates, qui primatum in Ecclesia gerunt, prorsus aliter describunt Justitiam Domini, & quoque per inscriptionem ejus apud hominem fidem suam salvificam faciunt, cum tamen veritas est, quod Justitia Domini, quia talis & inde est, & in se pure Divina, non possit conjungi alicui homini, & sic non aliquam salvationem producere, plus quam Divina Vita, quæ est Divinus Amor & Divina Sapientia,

Do-

Dominus cum his apud unumquemvis hominem intrat; sed nisi homo secundum ordinem vivit, inest quidem Vita illa, sed prorsus nihil ad salutem confert, dat modo facultatem intelligendi verum & faciendi bonum. Vivere secundum Ordinem, est secundum præcepta Dei, & quando homo, ita vivit & facit, tunc comparat sibi justitiam, non justitiam redemptionis Domini, sed ipsum Dominum ut Justitiam; hi sunt qui intelliguntur per hæc „ *Nisi abundaverit* JUSTITIA VESTRA *super Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in Regnum cælorum*, Matth. V: 19, *Beati qui persequutionem patiuntur propter* JUSTITIAM, *quia eorum est Regnum Cælorum* „ Matth. V: 10. *In consummatione sæculi exibunt Angeli, & separabunt malos e medio* JUSTORUM, Matth. XIII: 49, præter alibi; per Justos in Verbo intelliguntur qui secundum Divinum ordinem vixerunt, quoniam Divinus ordo est Justitia. Ipsa Justitia, quæ per actus redemptionis factus est Dominus, non potest homini adscribi, inscribi, adaptari & conjungi, aliter quam potest lux oculo, sonus auri, voluntas musculis agentis, cogitatio labris loquentis, aer pulmoni respiranti, calor sanguini, & sic porro, quæ quod influant, & se adjungant, præter quod se conjungant, quisque ex se percipit. Sed justitia acquiritur, quantum homo justitiam exercet, & justitiam exercet, quantum ex amore justi & veri cum proximo agit; in ipso bono, seu in ipso usu, quem facit, justitia habitat; Dominus enim dicit, quod omnis arbor ex fructu ejus cognoscatur; quis non cognoscit alterum ex operibus ejus, si attendit ad illa, ex quo fine & proposito voluntatis, & ex qua intentione & causa fiunt; ad hæc attendunt omnes Angeli, & quoque omnes sapientes in nostro Mundo; in genere, omne genimen & germen e terra cognoscitur ex suo flore & semine, & ex hujus usu; omne metallum ex sua bonitate; omnis lapis ex sua qualitate; omnis ager ex sua, omnis cibus ex sua, tum omne animal terræ, & omnis avis Cæli ex sua; quid non homo. Sed de qualitate operum hominis, unde est, in Capite de FIDE aperietur.

97. VI. QUOD DOMINUS PER EOSDEM ACTUS SE UNIVERIT PATRI ET PATER SE IPSI. Quod unio facta sit per actus redemptionis, est quia Dominus illos ex Humano suo operatus est, & sicut operatus est, ita Divinum quod intelligitur per Patrem propius accessit, adjuvit & cooperatum est, & tandem se conjunxerunt ita, ut non duo sed unum essent; & hæc Unio est Glorificatio, de qua in sequentibus.

98. Quod Pater & Filius, hoc est, Divinum & Humanum, in Domino unita sint sicut Anima & Corpus, est quidem ex fide hodiernæ Ecclesiæ, & quoque ex Verbo, sed usque vix quinque inter centum, aut quinquaginta inter mille hoc norunt; causa est Doctrina justificationis per solam fidem, cui plerique ex Clero, qui famam eruditionis propter honores & lucrationes ambiunt, omni studio incumbunt, usque dum illa doctrina omne punctum mentis eorum hodie ferat & obsideat, & quia hæc cogitationes illorum sicut spiritus vinosus alcohol dictus inebriavit, ideo sicut ebrii essentialissimum hoc Ecclesiæ, quod Jehovah Deus descenderit, & Humanum assumserit, non viderunt; cum tamen per hanc Unionem homini cum Deo unice datur conjunctio, & per conjunctionem salvatio: quod salus ex cognitione & agnitione Dei pendeat, constare potest unicuivis qui expendit, quod Deus sit omne in omnibus Cæli, & inde omne in omnibus Ecclesiæ, consequenter omne in omnibus Theologiæ. Sed primum hic demonstrabitur, quod Unio Patris & Filii, seu Divini & Humani in Domino, sit sicut unio animæ & corporis, & postea quod Unio illa sit reciproca; Unio sicut animæ & corporis constabilita est in Symbolo Athanasii, quod in Universo Christiano Orbe pro Doctrina de Deo receptum est; ibi hæc leguntur „ *Noster Dominus Jesus Christus est Deus & Homo; & quamvis est Deus & Homo, usque non sunt duo, sed est Unus Christus; est Unus, quia Divinum suscepit ad se Humanum; imo est prorsus Unus, & est Una Persona, nam sicut Anima & Corpus unus est homo, ita Deus & Homo unus est Christus*; sed hic intelligitur, quod talis unio sit Filii Dei ab æterno cum Filio nato in tempore; ve-

rum quia Deus est unus & non tres, dum illa Unio intelligitur cum Deo uno ab æterno, concordat illa Doctrina cum Verbo; in Verbo hæc leguntur „ *Quod conceptus sit a Jehovah Patre*, Luc. I: 34. 35. inde Ipsi anima & vita, quare dicit, *quod Ipse & Pater unum sint*, Joh. X: 30. *Quod qui Ipsum videt & cognoscit, videat & cognoscat Patrem*, Joh. XIV: 9. *Si Me nossetis, etiam Patrem meum nossetis*, Joh. VIII: 19. *Qui Me suscipit, suscipit Ipsum qui misit Me*, Joh. XIII: 20. *Quod in sinu Patris sit*, Joh. I: 18. *Quod omnia quæcunque Pater habet, sua sint*, Joh. XVI: 15. *Quod dicatur Pater æternitatis*, Esaj. IX: 5. *Quod inde Ipsi sit potestas omnis carnis*, Joh. XVIII. *Et omnis potestas in Cælo & in Terra*, Matth. XXVIII: 18. Ex his & pluribus in Verbo clare videri potest, quod Unio Patris & Ipsius sit sicut Animæ & Corporis; quare etiam in Veteri Testamento Ipse sæpius nominatur Jehovah, Jehovah Zebaoth, & Jehovah Redemptor, videatur supra n. 83.

99. Quod Unio illa sit reciproca, constat clare ex his locis in Verbo, „ *Philippe, nonne credis, quod Ego in Patre, & Pater in Me sit: Credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me sit*, Joh. XIV: 6. 11. *Ut cognoscatis & credatis, quod Pater in Me, & Ego in Patre*, Joh. X: 36. 38. *Ut omnes unum sint, sicut Tu Pater in Me, & Ego in Te*, Joh. XVII: 21. *Pater omnia Mea Tua sunt, & Omnia Tua Mea*, Joh. XVII: 10. Quod Unio reciproca sit, est quia non datur aliqua Unio seu conjunctio inter duos, nisi unus ad alterum vicissim accedat; omnis Conjunctio in Universo Cælo, & in universo Mundo, & in toto homine, non aliunde est, quam ex reciproca accessione unius ad alterum, & tunc quod alter cum altero unum velit; inde fit homogeneum & sympathicum, ac unanimum & concors, in singulis utriusque; talis conjunctio reciproca est animæ & corporis apud unumquemvis hominem; talis conjunctio est spiritus hominis cum organis sensoriis & motoriis ejus corporis; talis conjunctio est cordis & pulmonis; talis conjunctio est voluntatis & intellectus; talis conjunctio est omnium membrorum & viscerum in se & inter se, in homine; talis conjunctio mentium est inter omnes qui se interius amant, est enim illa omni amori & amicitiæ inscripta, amor enim vult amare & vult amari. Reciproca conjunctio est omnium in Mundo, quæ inter se sarte conjuncta sunt; similis conjunctio est caloris solis cum calore ligni & lapidis, caloris vitalis cum calore omnium fibrarum in animatis, similis est arboris cum radice, per radicem cum arbore, & per arborem cum fructu, talis est magnetis cum ferro, & sic porro. Nisi conjunctio per accessionem unius ad alterum reciproce & vicissim fiat, non fit nisi externa conjunctio & non interna, & hæc a se mutuo, tempore dilabitur, & quandoque ut se non amplius cognoscant.

100. Nunc quia non dabilis est conjunctio quæ conjunctio, nisi fiat reciproce & vicissim, ideo conjunctio Domini & hominis non alia est, ut manifeste patet ex his locis, *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in* ME MANET, ET EGO IN ILLO, Joh. VI: 56. MANETE IN ME, ET EGO IN VOBIS; QUI MANET IN ME ET EGO IN ILLO, *hic fert fructum multum*, Joh. XV: 4. 5. *Qui aperit januam, ingrediar ad illum, &* CÆNABO CUM ILLO, ET ILLE MECUM, Apoc. III: 20, præter alibi; hæc Conjunctio fit, per quod homo accedat ad Dominum, & Dominus ad illum; nam certa & immutabilis Lex est, quod quantum homo accedit ad Dominum, tantum Dominus accedat ad hominem; sed de hoc, in Cap. de CHARITATE & FIDE plura videbuntur.

101. VII. QUOD SIC DEUS FACTUS SIT HOMO, ET HOMO DEUS IN UNA PERSONA. Quod Jehovah Deus factus sit Homo & Homo Deus in una Persona, sequitur ut conclusum ex omnibus præmissis Articulis hujus Capitis, imprimis ex his duobus „ Quod Jehovah Creator universi descenderit & assumserit Humanum, ut redimeret & salvaret homines, de quo supra n. 82. 83. 84; & quod Dominus per actus Redemptionis univerit Se Patri, & Pater Se Ipsi, ita reciproce & vicissim, de quo supra n. 97 ad 100; ex reciproca illa Unione evidenter patet, quod Deus factus

sit

sit Homo, & Homo Deus in una Persona: idem etiam consequitur ex Unione utriusque, quod sit sicut Animæ & Corporis; quod hoc sit secundum fidem hodiernæ Ecclesiæ ex Symbolo Athanasii, videatur supra, n. 89; tum secundum fidem Evangelicorum in Capite librorum Orthodoxiæ illorum, quod vocatur FORMULA CONCORDIÆ, ubi valide stabilitur, tam ex Scriptura Sacra, quam ex Patribus, & quoque per rationes, quod Humana Christi Natura ad Divinam Majestatem, Omnipotentiam & Omnipræsentiam exaltata sit, tum quod in Christo Homo sit Deus & Deus Homo, de hoc ibi p. 607. 765. præterea in hoc Capite evictum est, quod Jehovah Deus quoad Humanum suum in Verbo dicatur Jehovah, Jehovah Deus, Jehovah Zebaoth, tum Deus Israelis; quare Paulus dicit, *Quod in Jesu Christo omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter*, Coloss. II: 9; & Johannes, *Quod Jesus Christus Filius Dei sit verus Deus, & Vita æterna*, 1 Epist. V: 20. 21; quod per Filium Dei proprie intelligatur Humanum Ipsius, videatur supra n. 92 seq. & præterea, Jehovah Deus & Se & Ipsum vocat Dominum; legitur enim, *dixit* DOMINUS DOMINO *meo, sede a dextris meis*, Psalm CX: 1: & apud Esajam ,, *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, cujus nomen* DEUS, PATER ÆTERNITATIS, Cap. IX: 5. 6: per Filium etiam intelligitur Dominus quoad Humanum apud Davidem ,, *Annuntiabo de statuto, Jehovah dixit*, FILIUS MEUS TU, *Ego* HODIE *genui Te, osculamini* FILIUM, *ne irascatur, & pereatis in via*, Psalm II: 7. 12; hic non intelligitur Filius ab æterno, sed Filius natus in Mundo, nam est propheticum de Domino venturo, quare vocatur Statutum, de quo Jehovah annuntiavit Davidi, & in Psalmo illo præmittitur, *Ego inunxi Regem meum super Sionem*, Vers. 6, & sequitur, *dabo gentes Illi in hæreditatem*, Vers. 8; quare HODIE ibi non est ab æterno, sed in tempore, nam apud Jehovam futurum est præsens.

102. Creditur quod Dominus quoad Humanum non modo fuerit, sed etiam sit Filius Mariæ, sed in hoc Orbis Christianus hallucinatur; quod fuerit Filius Mariæ verum est, sed quod adhuc sit non verum est, nam per actus Redemptionis exuit Humanum ex Matre & induit Humanum ex Patre, inde est quod Humanum Domini sit Divinum, & quod in Ipso Deus sit Homo & Homo Deus. Quod exuerit Humanum ex matre, ac induerit Humanum ex Patre, quod est Divinum Humanum, videri potest ex eo, quod Ipse Mariam nusquam vocaverit suam matrem, ut constare potest ex his, *Dixit Mater Jesu ad Ipsum, vinum non habent, dixit illi Jesus, quid Mihi & tibi*, MULIER, *nondum venit hora mea*, Joh. II: 4. Et alibi, *Jesus e cruce videt Matrem, & Discipulum adstantem quem amabat, dicit Matri suæ*, MULIER *ecce filius tuus, deinde dicit Discipulo, ecce Mater tua*, Joh. XIX: 26. 27: & semel quod non agnoverit illam ,, *Nuntiatum est Jesu a dicentibus, Mater tua & fratres tui foris stant, & volunt Te videre, Jesus respondens dixit, Mater mea, & fratres mei hi sunt, qui audiunt Verbum Dei & faciunt illud*, Luc. VIII: 20. 21. Matth. XII: 46 ad 49, Marc. III: 31 ad 35, ita Dominus non vocavit illam Matrem sed Mulierem, & dedit illam Johanni in Matrem; in aliis locis vocatur illa Mater Ipsius, sed non ab Ipsius ore. Hoc etiam confirmatur per hoc, quod non agnoverit Se esse Filium Davidis; legitur enim apud Evangelistas, *Interrogavit Jesus Pharisæos, dicens, quid vobis videtur de Christo, cujus Filius est, dicunt Ipsi, Davidis; dixit illis, quomodo ergo David illum in spiritu Dominum suum vocat, dicens, dixit* DOMINUS DOMINO MEO, *sede a dextris meis, donec posuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum; si ergo David vocat Ipsum Dominum, quomodo filius ejus est; & nemo poterat Ipsi respondere verbum*, Matth. XXII: 39 ad 44. Marc. XII: 35. 36. 37. Luc. XX: 41 ad 44. Psalm CX: 1. ,, His adjiciam hoc novum; semel mihi datum ,, est loqui cum Maria Matre; præteriit quondam, & visa est in Cælo supra caput ,, meum in vestitu albo ut ex serico, & tunc paulum morata dixit, quod Mater ,, Domini fuerit, quia a se natus, sed quod factus Deus exuerit omne Humanum ,, ex illa, & quod ideo adoret Ipsum ut suum Deum, & quod nolit ut quisquam Ip-

„ fum pro Filio fuo agnofcat, quia in Ipfo omne Divinum eft". Ex his nunc elucet hæc veritas, quod ita Jehovah fit Homo ut in primis etiam in ultimis, fecundum hæc, *Ego fum Alphah & Omegah, Principium & Finis; Ille qui Eft, qui Fuit, & qui Venturus eft, Omnipotens*, Apoc. I: 8. 11: *Johannes cum vidit Filium hominis in medio feptem candelabrorum, cecidit ad pedes Ipfius ficut mortuus; fed impofuit dextram fuam fuper illo, dicens, Ego fum Primus & Ultimus*, Apoc. I: 13. 17. Cap. XXI: 6. *Ecce venio cito, ut dem unicuique fecundum opus ejus, Ego fum Alphah & Omegah, Principium & Finis, Primus & Ultimus*, Apoc. XXII: 12. 13. Et apud Efajam „ *Sic dixit Jehovah Rex Ifraelis, & Redemptor ejus Jehovah Zebaoth, Ego fum Primus & Ultimus*, Cap. XLIV: 6. Cap. XLVIII: 12.

103. His adjungam hoc Arcanum; quod Anima quæ eft ex Patre, fit ipfe homo, & quod Corpus quod eft a matre, non fit homo in fe, fed ex illo, hoc duntaxat eft indumentum ejus, contextum ex talibus quæ e Mundo naturali funt, at vero Anima ex talibus quæ in Mundo fpirituali; omnis homo poft mortem deponit naturale, quod a matre tulit, & retinat fpirituale quod a patre, una cum aliquo limbo ex puriffimis naturæ circum illud; fed hic limbus apud illos, qui in Cælum veniunt, eft infra, & fpirituale fupra, at limbus ille, apud illos qui in Infernum veniunt, eft fupra & fpirituale infra; inde eft, quod homo angelus loquatur e Cælo, ita bonum & verum, at quod homo diabolus loquatur ex inferno dum ex corde fuo, & tanquam e Cælo dum ex ore; hoc facit foris, illud autem domi. Quoniam Anima hominis eft ipfe homo, & illa fpiritualis ex origine fua, patet unde eft, quod mens, animus, indoles, inclinatio, & affectio amoris Patris inhabitet proli poft prolem, ac redeat & confpicuam fe fiftat a generatione in generationem; inde eft, quod plures familiæ, imo gentes a fuo primo Patre cognofcantur, eft communis imago in fingulis faciebus progeniei, quæ fe manefeftat; & hæc imago non mutatur nifi quam per fpiritualia Ecclefiæ: quod communis imago Jacobi & Judæ adhuc in pofteris illorum permaneat, & quod per illam ab aliis dignofcantur, eft caufa, quia fuo Religiofo firmiter huc ufque adhæferunt; eft enim in femine cujufvis, ex quo concipitur, tradux feu propago Animæ patris in fuo pleno intra quoddam involucrum ex elementis e natura, per hæc in utero matris formatur corpus ejus, quod poteft fieri vel ad fimilitudinem patris, vel ad fimilitudinem matris, remanente ufque imagine patris intra illam, quæ jugiter allaborat fe educere, quare fi id non poteft in prima fobole, præftat id in fequentibus. Quod imago patris in pleno fit in femine, eft caufa; quia, ut dictum eft, Anima eft fpiritualis ex origine fua, & fpirituale non commune habet cum fpatio; quare fimile fibi eft in parvo volumine, ut in magno. Quod ad Dominum attinet, Ille, dum in Mundo fuit, per actus redemptionis exuit omne Humanum ex Matre, & induit Humanum ex Patre, quod eft Divinum Humanum, inde eft, quod in Ipfo Homo fit Deus & Deus Homo.

104. VIII. Quod progressio ad unionem fuerit status Exinanitionis Ipsius; et quod ipsa Unio sit status Glorificationis Ipsius. Quod Domino, cum fuit in Mundo, bini Status, qui vocantur Exinanitionis & Glorificationis, fuerint, notum eft in Ecclefia; prior Status, qui fuit Exinanitionis, defcribitur multis in locis in Verbo, imprimis in Pfalmis Davidis, & quoque apud Prophetas, & fingulatim apud Efajam Cap. LIII, ubi dicitur, *quod ufque ad mortem exinaniverit animam fuam*, Verf. 12; idem hic Status fuit ftatus humiliationis Ipfius coram Patre; nam in illo oravit ad Patrem, ac dicit quod voluntatem Ipfius faciat, & adfcribit omnia quæ operatus & loqutus eft Patri; quod oraverit ad Patrem, conftat ex his locis, Matth. XVII: 43. Marc. I: 35. Cap. VI: 46. Cap. XIV: 32 ad 39. Luc. V: 15. Cap. VI: 12. Cap. XXII: 41 ad 44. Joh. XVII: 9. 15. 20. Quod fecerit voluntatem Patris, Joh. IV: 34. Cap. V: 30; quod adfcripferit omnia quæ operatus & loquutus eft, Patri, Joh. VIII: 26. 27. 28. Cap. XII: 49. 50. Cap. XIV:

XIV: 10; imo super cruce exclamavit, Deus mi, Deus mi, quare derelinquis Me, Matth. XXVII: 47. Marc. XV: 34; & præterea, absque hoc statu non potuit crucifigi. Status Glorificationis est etiam Status Unionis; in hoc statu fuit, cum Transformatus fuit coram tribus suis Discipulis, & quoque cum Miracula fecit, & quoties dixit quod Pater & Ipse unum sint, quod Pater in Ipso & Ipse in Patre sit, quod omnia Patris Ipsius sint; & post plenariam Unionem, quod Ipsi esset potestas omnis carnis, Joh. XVII: 2. ac omnis potestas in Cælo & in Trra, Matth. XXVIII: 18; præter plura.

105. Quod bini illi status, Exinanitionis & Glorificationis, fuerint Domino, fuit causa, quia non alia progressio ad Unionem dabilis est, quoniam est secundum Divinum Ordinem, qui immutabilis est; Divinus Ordo est, ut homo disponat se ad receptionem Dei, ac paret se receptaculum & habitaculum, in quod Deus ingrediatur, ac ut in suo Templo habitet; hoc faciet homo a seipso, sed usque agnoscet quod sit a Deo; hoc agnoscet, quia non sentit præsentiam & operationem Dei, tametsi Deus omne bonum amoris & omne verum fidei apud hominem præsentissime operatur: secundum hunc Ordinem progreditur & progressurus est omnis homo, ut a naturali fiat spiritualis: similiter Dominus, ut Humanum Naturale suum Divinum faceret; inde est, quod oraverit ad Patrem, quod fecerit Voluntatem Ipsius, quod omnia, quæ operatus & loquutus est, Ipsi attribuerit, & quod super cruce dixerit, Deus mi, Deus mi, cur derelinquis Me; in hoc enim statu Deus apparet absens: at post hunc statum venit alter, qui est status Conjunctionis cum Deo, in hoc agit homo similiter, sed tunc ex Deo, nec tunc opus habet, ut similiter sicut prius, tribuat Deo omne bonum quod vult & agit, & omne verum quod cogitat & loquitur, quia hoc inscriptum est cordi ejus, & inde est intus in omni actione & loquela ejus. Similiter Dominus se univit suo Patri, & Pater Se Ipsi: verbo, Dominus glorificavit suum Humanum, hoc est, Divinum illud fecit, quemadmodum Dominus regenerat hominem, hoc est, illum spiritualem facit.

Quod quisque homo, qui a naturali fit spiritualis, binos status subeat, & quod per primum intret in alterum, & sic e Mundo ad Cælum, in Capitibus de LIBERO ARBITRIO, de CHARITATE ET FIDE, & de REFORMATIONE & REGENERATIONE, plene demonstrabitur; hic solum, quod in Primo statu, qui vocatur Reformationis, homo sit in plena libertate agendi secundum Rationale intellectus sui, & quod in secundo, qui est status Regenerationis, sit quoque in simili libertate, sed quod tunc velit & agat, ac cogitet & loquatur ex novo amore & nova intelligentia, quæ sunt a Domino; in primo enim statu Intellectus agit primas partes & voluntas secundas, in altero agit voluntas primas ac intellectus secundas, at usque intellectus a voluntate, non autem voluntas per intellectum; conjunctio boni & veri, charitatis & fidei, ac interni & externi hominis, non aliter fit.

106. Bini illi Status repræsentantur per varia in Universo, causa est, quia sunt secundum Divinum ordinem, & Divinus Ordo omnia & singula usque ad singularissima in Universo implet: Primus status repræsentatur apud omnem hominem per statum infantiæ & pueritiæ ejus usque ad ephebatum, adolescentiam & juventutem ejus, qui status est humiliationis ejus coram parentibus, & tunc obedientiæ, & quoque informationis a magistris & ministris; alter autem status repræsentatur per statum ejusdem dum sit sui juris & arbitrii, sive suæ voluntatis & sui intellectus, in quo illi est potestas in sua domo. Primus Status sic repræsentatur per statum Principis seu filii Regis, aut Ducis, antequam fit Rex aut Dux; similiter per statum cujusvis civis, antequam fit persona magistratus; cujusvis subditi antequam aliquo officio fungitur; tum cujusvis gymnasistæ qui initiatur in ministerium antequam fit sacerdos, & postea hujus antequam fit pastor, & deinde hujus antequam fit Primas; tum cujusvis virginis antequam fit uxor, & cujusvis an-

cillæ antequam fit hera; in genere cujusvis tironis antequam fit mercator, cujusvis militis antequam fit præfectus, & cujusvis famuli antequam fit herus; primus horum status est servitutis, & alter est propriæ voluntatis & inde intellectus. Bini illi status repræsentantur etiam per varia in Regno Animali, primus per bestias & aves quamdiu sunt apud matres & patres, quos tunc jugiter sequuntur, ac ab illis aluntur & ducuntur; & alter status dum relnquunt illos, & sibi ipsis prospiciunt; similiter per vermes, primus dum repunt & ex foliis nutriuntur, secundus dum exuvias deponunt, & fiunt papiliones. Bini illi status repræsentantur etiam in subjectis Regni vegetabilis, primus dum vegetabile ex semine exsurgit, ac ramis, frondibus & foliis insignitur, & alter dum fructus fert, & nova semina producit; hoc æquaparari potest conjunctioni veri & boni, quoniam omnia quæ arboris sunt correspondent veris, & fructus bonis. At homo, qui subsistit in Primo statu, & non intrat alterum, similis est arbori, quæ solum folia fert, & non fructus, de qua dicitur in Verbo, quod exstirpanda & conjicienda in ignem, Matth. XXI: 19. Luc. I: 9. Cap. XIII: 6 ad 10. Joh. XV: 5. 6. estque sicut servus, qui non vult liber esse, de quo statutum erat, *quod adduceretur ad januam vel ad postem, & perforaretur auris ejus subula*, Exod. XXI: 6. servi sunt qui non conjunguntur Domino, at liberi qui Ipsi conjunguntur, nam dicit Dominus, *Si Filius vos liberos facit, vere liberi estis*. Joh. VIII: 8.

107. IX. QUOD POSTHAC NULLUS EX CHRISTIANIS IN CÆLUM VENIAT, NISI QUI IN DOMINUM DEUM SALVATOREM CREDIT, ET IPSUM SOLUM ADIT. Legitur apud Esajam „ *Ecce Ego creo Cælum novum & Terram novam, & non commemorabuntur priora, neque ascendent super cor; & ecce creaturus sum Hierosolymam exultationem, & populum ejus lætitiam*, Cap. LXV: 17. & in Apocalypsi „ *Vidi Cælum novum & Terram novam, & vidi Sanctam Hierosolymam descendentem a Deo e Cælo, paratam sicut Sponsam Marito suo: & dixit Sedens super throno, ecce omnia nova faciam*, Cap. XXI: 1. 2. 5. & pluries, quod non alii ingressuri sint Cælum, quam qui scripti sunt in Libro vitæ Agni, Apoc. XIII: 8. Cap. XVII: 8. Cap. XX: 12. 15. Cap. XXI: 26. per Cælum ibi non intelligitur Cælum coram oculis nostris aspectabile, sed Cælum Angelicum; per Hierosolymam non aliqua Urbs e Cælo, sed Ecclesia quæ e Cælo illo a Domino descendet: & per Librum vitæ Agni non intelligitur aliquis liber scriptus in Cælo qui aperietur, sed Verbum, quod est a Domino, & de Ipso. Quod Jehovah Deus, qui Creator & Pater vocatur, descenderit, & assumserit Humanum, etiam propter causam, ut possit adiri & conjungi, in præcedentibus hujus Capitis confirmatum, evictum & stabilitum est; quis enim, qui accedit ad hominem, adit Animam ejus, & quis hoc potest, sed adit ipsum hominem, quem videt facie ad faciem, & cum quo loquitur ore ad os; simile est cum Deo Patre & Filio, est enim Deus Pater in Filio, sicut Anima in suo Corpore. Quod in Dominum Deum Salvatorem credendum sit, constat ex his in Verbo „ *Adeo Deus dilexit Mundum, ut Filium suum Unigenitum dederit, ut omnis qui credit in Ipsum, non pereat, sed vitam æternam habeat*, Joh. III: 15. 16. *Qui* CREDIT IN FILIUM, *non judicatur, qui autem* NON CREDIT, *jam judicatus est, quia non credidit in nomen unigeniti Filii Dei*, Joh. III: 18. *Qui* CREDIT IN FILIUM, *habet vitam æternam; qui vero* NON CREDIT FILIO, *non videbit vitam, sed ira Dei manebit super illo*, Joh. III: 36. *Panis Dei est, qui descendit e Cælo, & vitam dat Mundo; qui venit ad Me, non esuriet, & qui* CREDIT IN ME, *non sitiet unquam*, Joh. VI: 33. 35. *Hæc est voluntas Ipsius, qui misit Me, ut omnis qui videt Filium &* CREDIT IN IPSUM, *habeat vitam æternam, & resuscitem Ego illum in extremo die*, Joh. VI: 40. *Dixerunt ad Jesum, quid faciemus ut operemur opera Dei, respondit Jesus, hoc est opus Dei, ut* CREDATIS IN IPSUM, *quem misit Pater*, Joh. VI: 28. 29. *Amen dico vobis, qui* CREDIT IN *Me, habet vitam æternam*, Joh. VI: 47. *Jesus clamavit dicens, si quis sitiverit, venito ad Me, & bibito*, QUISQUIS CREDIT

DIT IN ME, *Flumina e ventre illius fluent aquæ viventis*, Joh. VII: 37. 38. *Nisi* CREDIDERITIS *quod Ego sim moriemini in peccatis vestris*, Joh. VIII: 24. *Jesus dixit, Ego sum resurrectio & vita, qui* CREDIT IN ME, *etsi moriatur, vivet: omnis vero qui vivit, &* CREDIT IN ME, *non morietur in æternum*, Joh. XI: 25. 26. *Jesus dixit, Ego Lux in Mundum veni, ut omnis qui* CREDIT IN ME, *in tenebris non maneat*, Joh. XII: 46. Cap. VIII: 12. *Quousque Lucem habetis*, CREDITE IN LUCEM, *ut filii Lucis sitis*, Joh. XII: 36. *Quod mansuri sint in Domino, & Dominus in illis*, Joh. XIV: 20. Cap. XV: 1 ad 5. Cap. XVII: 23, quod fit per fidem. *Paulus contestatus & Judæis & Græcis pænitentiam in Deum, &* FIDEM IN DOMINUM NOSTRUM JESUM CHRISTUM, Act. Apost. Cap. XX: 21. *Ego sum Via, Veritas & Vita, nemo venit ad Patrem nisi per Me*, Joh. XIV: 6. Quod qui credit in Filium, credat in Patrem, quoniam ut supra dictum, Pater est in Ipso, sicut Anima in Corpore, constat ex his, *Si Me nossetis, etiam Patrem meum nossetis*, Joh. VIII: 19. Cap. XIV: 7. *Qui videt Me, videt Ipsum qui misit Me*, Joh. XII: 45. *Qui Me suscipit, suscipit Ipsum qui misit Me* Joh. XIII: 20. Causa est, quia nemo potest *videre Patrem, & vivere* Exod. XXXIII: 20. quare dicit Dominus, *Deum nemo vidit unquam, Unigenitus Filius qui in sinu Patris est, Ille exposuit*, Joh. I: 18. *Non Patrem vidit quis, nisi qui est apud Patrem, Hic vidit Patrem*, Joh. VI: 6. *Non vocem Patris audivistis unquam, neque speciem Ipsius vidistis*, Joh. V: 37. Illi autem, qui non sciunt aliquid de Domino, ut pleriqui in duabus Partibus Orbis, Asia & Africa, & quoque in Indiis, hi si credunt in Deum unum & vivunt secundum præcepta Religionis suæ, ex sua fide & vita salvantur, nam imputatio est illis qui norunt, & non illis qui ignorant, sicut non est cæcis dum impingunt, nam dicit Dominus, *Si cæci essetis, non haberetis peccatum, jam vero dicitis quod videatis, ideo peccatum vestrum manet*, Joh. IX: 41.

108. Ad hoc ulterius confirmandum referam quæ scio, quia vidi & ideo testari possum, quæ sunt; quod hodie a Domino Novum Cælum Angelicum condatur, & quod condatur ex illis, qui in Dominum Deum Salvatorem credunt, & Ipsum immediate adeunt, & quod reliqui rejiciantur; quare si posthac aliquis e Christiano Orbe in Mundum Spiritualem venit, quod fit omni homini post mortem, & non in Dominum credit, & Illum solum adit, & hoc tunc non potest recipere, quia male vixit, aut in falsis se confirmavit, in primo vestigio ad Cælum repellitur; & facies ejus inde avertitur, & convertitur ad Terram Inferiorem, quo etiam abit, & se conjungit cum illis ibi, qui in Apocalypsi per Draconem & Pseudoprophetam intelliguntur. Omnis etiam homo in Terris Christianis, qui non credit in Dominum, posthac nec exauditur, ejus preces in Cælo sunt sicut odores malcolenti, ac sicut eructiones ex pulmone saucio; & si putatur quod oratio ejus sit sicut suffitus ex thure, usque non ascendit ad Cælum angelicum aliter quam sicut fumus incendii, qui a procella deorsum cadente rejicitur in oculos ejus, aut sicut suffitus ex thuribulo sub pallio monachi, ita fit post hoc tempus cum omni pietate, quæ determinatur ad Trinitatem discretam, & non ad conjunctam; quod in Domino Divina Trinitas conjuncta sit, est hujus Operis principale objectum. Hic Novum hoc adjiciam, quod ante aliquot Menses duodecim Apostoli a Domino convocati sint, & in Universum Mundum Spiritualem, sicut prius in Mundum naturalem, emissi, cum mandato ut hoc Evangelium prædicent, & tunc cuivis Apostolo sua Regio addicata est; quod mandatum etiam omni zelo & opera obeunt. Sed de his in Ultimo Capite hujus Libri, ubi de CONSUMMATIONE SÆCULI, de ADVENTU DOMINI, & de NOVA ECCLESIA, in specie transfigetur.

COROLLARIUM.

109. Omnes Ecclesiæ, quæ ante Adventum Domini fuerant, Ecclesiæ Repræsentativæ fuerunt, quæ Divina Vera non videre potuerunt nisi quam in Umbra; at post adventum Domini in Mundum, Ecclesia ab Ipso instituta est, quæ Divina Vera vidit, aut potius, videre potuit in Luce; differentia est, qualis inter Vesperam & Mane; Status Ecclesiæ ante Adventum Domini in Verbo etiam vocatur Vespera, & Status Ecclesiæ post adventum Ipsius, vocatur Mane. Dominus ante adventum suum in Mundum, quidem præsens fuit apud homines Ecclesiæ, sed mediate per Angelos qui repræsentabant Ipsum, at post adventum suum præsens est apud homines Ecclesiæ immediate, nam in Mundo induit quoque Divinum Naturale, in quo apud homines præsens est: Glorificatio Domini est glorificatio Humani Ipsius, quod assumsit in Mundo, ac Humanum Domini glorificatum est Divinum Naturale: Quod ita sit, evidens est ex eo, quod Dominus cum toto suo Corpore, quod in Mundo habuit, e sepulchro resurrexerit, nec quicquam in illo reliquerit, proinde quod ipsum Humanum Naturale a primis ad ultima ejus inde secum tulerit: quapropter dixit Discipulis post resurrectionem credentibus videre Spiritum, *Videte Manus meas & Pedes meos, quod Ipse Ego sim, palpate Me & videte, nam Spiritus carnem & ossa non habet, sicut Me videtis habere*, Luc. XXIV: 37. 39. Ex quibus patet, quod Naturale Ipsius Corpus per Glorificationem Divinum factum sit; quare dicit Paulus, *Quod in Christo habitet omnis plenitudo Divinitatis corporaliter*, Coloss. II: 9, & Johannes, *Quod Filius Dei Jesus Christus sit Verus Deus*, I Epist. V: 20. 21. Ex his sciunt Angeli, quod solus Dominus in Universo Mundo Spirituali sit plenus Homo.

Notum est in Ecclesia, quod omnis Cultus apud Gentem Israeliticam & Judaicam fuerit mere Externus, & quod adumbraverit Cultum Internum, quem Dominus aperuit; & quod sic Cultus ante adventum Domini constiterit in typis & figuris, quæ repræsentabant Cultum verum in sua justa effigie. Ipse Dominus apud Antiquos quidem visus est, nam dixit ad Judæos, *Abraham Pater vester exultavit ut videret diem meum, & vidit, & gavisus est: dico vobis, priusquam Abraham fuit, Ego fui*, Joh. VIII: 56. 58. Sed quia tunc solum repræsentabatur Dominus, quod factum est per Angelos, ideo omnia Ecclesiæ apud illos repræsentativa facta sunt; at postquam in Mundum venit, repræsentationes illæ evanuerunt; hujus rei interior causa fuit, quia Dominus in Mundo etiam induit Divinum Naturale, & ex hoc non modo illustrat Internum spiritualem hominem, sed etiam Externum naturalem, quæ duo nisi simul illustrantur, homo est sicut in umbra, at dum uterque simul illustratur, est sicut in die; dum enim solus Internus homo illustratur & non simul Externus, aut dum solum Externus & non simul Internus, est sicut quis dormit & somniat, & mox dum expergiscitur, recolligit somnium, & ex illo concludit varia, quæ tamen imaginaria sunt; & est quoque sicut ambulans in somno, & objecta quæ videt, putat videri in luce diurna. Discrimen inter statum Ecclesiæ ante adventum Domini, & post adventum Ipsius, est quoque sicut qui noctu in luce Lunæ & Stellarum legit scripturam, & sicut qui in luce solis; quod oculus in priore luce, quæ modo est candida, erret, & in posteriore, quæ etiam est flammea, non erret, liquet: quare de Domino legitur, *Dixit Deus Israelis, mihi loquuta est Petra Israelis, ille sicut Lux matutæ, dum oritur Sol, matutæ sine nubibus*, II Sam. XXIII: 3. 4, Deus Israelis, & Petra Israelis est Dominus: & alibi, *Erit lux Lunæ sicut lux Solis, & lux Solis erit septupla, sicut Lux septem dierum, in die quo obligabit Jehovah fracturam populi sui*, Esaj.

XXX:

XXX: 25. 26: hæc dicuntur de Statu Ecclesiæ post adventum Domini. Verbo, Status Ecclesiæ ante adventum Domini comparari potest Vetulæ, cujus facies fucata fuit, & ex purpura fuci apparuit sibi pulchra; at Status Ecclesiæ post adventum Domini comparari potest Virgini ex purpura nativa formosæ: Et quoque Status Ecclesiæ ante adventum Domini comparari potest crustæ alicujus fructus, ut aurantii, pomi, pyri, uvæ, & ejus sapori, at status Ecclesiæ post adventum Ipsius comparari potest Interioribus illorum fructuum, & horum sapori; præter cum similibus aliis: & hæc propter illam causam, quia Dominus, postquam induit etiam Divinum Naturale, illustrat Internum spiritualem hominem & Externum naturalem simul, nam dum modo Internus homo illustratur & non simul Externus, fit umbra, similiter dummodo Externus & non simul Internus.

110. Hic adducentur hæc MEMORABILIA. PRIMUM. Quondam in Mundo Spirituali vidi Ignem fatuum in aere delapsum in terram, & lucidum circum circa illum, erat meteoron quod vulgus vocat Draconem; notavi locum ubi decidit, sed hoc in diluculo suboriente Sole disparatum est, sicut fit cum omni fatuo Igne. Post matutam accessi ad locum, ubi delapsum ejus in nocte vidi, & ecce ibi humus ex miscela sulphuris, ramentorum ferri, & argillæ lúti: & subito tunc visa sunt duo Tentoria, unum directe supra locum, & alterum a latere versus meridiem, & suspexi, & vidi quendum Spiritum e cælo sicut fúlmen decidentem, & injectum in Tentorium, quod directe supra locum delapsus meteori stetit, & ego in altero quod juxta erat versus meridiem, in ostio hujus steti, & vidi Spiritum in altero etiam in ostio sui tentorii stantem; & tunc quæsivi illum, cur ita decidit e Cælo; ad quod ille respondit, quod dejectus sit ut angelus Draconis ab angelis Michaelis, quia aliqua de Fide mea, in qua me confirmavi in Mundo, loquutus sum; inter quæ fuit hoc, quod Deus Pater & Deus Filius sint duo, & non unus; omnes enim in Cælis hodie credunt, quod sint unum sicut anima & corpus; & omnis dictio contra id, est sicut stimulus in naribus illorum, & sicut subula perforans aures illorum, unde illis fit emotio & dolor, & propter hoc contradicens mandatur exire, & si tergiversatur, dejicitur: hoc audito ad illum dixi, cur non credidisti sicut illi, retulit, quod post excessum e Mundo nemo possit credere aliud, quam quod per confirmationem sibi impresserat, hoc manet infixum, & non potest avelli, imprimis id quod quis apud se confirmavit de Deo; quoniam in Cælis cuivis est locus secundum ideam Dei: porro interrogavi, per quæ confirmaverat quod Pater & Filius essent duo, dixit, per hæc in Verbo, quod Filius oraverit ad Patrem, non modo ante Passionem crucis, sed etiam in illa; ut & quod se coram Patre suo humiliaverit; quomodo tunc possunt unus esse, sicut anima & corpus unum sunt in homine, quis orat sicut ad alium, & humiliat se sicut coram alio, dum ipse ille est, ita nullus facit, minus Filius Dei: & præterea, Universa Ecclesia Christiana meo tempore divisit Divinitatem in Personas, ac unaquævis Persona est unum per se, ac *definitur quod sit quod proprie subsistit.* His ab illo auditis, respondi, percepi ex sermone, quod prorsus nihil scias, quomodo Deus Pater & Filius unum sunt, & quia non scis quomodo, confirmaveras te in falsis, in quibus Ecclesia adhuc est de Deo; nonne scis, quod Domino, cum erat in Mundo, fuerit anima sicut omni alii homini, unde hæc Illi, nisi ex Deo Patre; quod ita sit, ex Verbo Evangelistarum abunde patet, quid tunc quod vocatur Filius nisi Humanum, quod a Divino Patris conceptum est, & a Maria Virgine natum; Mater non potest concipere Animam, hoc totaliter repugnat Ordini, secundum quem omnis homo nascitur; nec potest Deus Pater indere Ani-

nam ex se & deinde recedere, sicut omnis pater in Mundo, quoniam Deus est sua Divina Essentia, & hæc est una & individua, & quia est individua est Ipse; inde est, quod Dominus dicat, quod Pater & Ipse unum sint, & quod Pater in Ipso & Ipse in Patre, præter plura similia: hoc etiam conceptores Symboli Athanasiani e longinquo viderunt, quare postquam Deum in tres Personas partiti sunt, usque dicunt quod in Christo Deus & Homo, hoc est, Divinum & Humanum, non sint duo, sed unum sicut anima & corpus in homine. Quod Dominus in Mundo oraverit ad Patrem sicut ad alium, & quod humiliaverit se coram Patre sicut coram alio, fuit secundum Ordinem a Creatione constabilitum, qui immutabilis, secundum quem omnis ad conjunctionem cum Deo progredietur; ordo ille est, quod sicut homo per vitam secundum leges ordinis, quæ sunt præcepta Dei, se conjungit Deo, ita Deus se conjungat homini, & a naturali illum spiritualem faciat; similiter Dominus se univit suo Patri & Deus Pater se Ipsi; fuitne Dominus dum Infans sicut infans, dum Puer sicut puer, legiturne quod profecerit sapientia & gratia, & postea, quod rogaverit Patrem, ut Nomen suum, hoc est, Humanum suum, glorificaret, glorificare est per Unionem secum Divinum facere; inde patet, quod Dominus in statu exinanitionis suæ, qui status fuit status progressionis Ipsius ad Unionem, oraverit ad Patrem. Idem ille Ordo a Creatione cuivis homini inscriptus est, nimirum quemadmodum homo per veritates ex Verbo parat intellectum suum, ita adaptat illum ad recipiendum fidem a Deo, & quemadmodum per opera charitatis parat voluntatem, ita accommodat illam ad recipiendum amorem a Deo; nam quemadmodum artifex secat adamantem, ita applicat illum ad recipiendum & emittendum splendorem lucis; & sic porro: parare se ad receptionem Dei & conjunctionem, est vivere secundum Divinum Ordinem, & leges ordinis sunt omnia præcepta Dei; hæc Dominus ad omnem apicem implevit, & sic se fecit receptaculum Divinitatis in omni plenitudine; quare Paulus dicit, quod in Jesu Christo omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter, & Ipse Dominus quod omnia Patris sint Ipsius. Ulterius tenendum est, quod Dominus apud hominem solus activus sit, & quod homo ex se mere passivus sit, at quod per influxum vitæ a Domino etiam activus; ex hoc perpetuo influxu a Domino apparet homini sicut sit activus ex se; & quia ita est, & ei liberum arbitrium est, & hoc ei datum est ut semet paret ad recipiendum Dominum, & sic ad conjunctionem, quæ non dabilis est, nisi sit reciproca, & reciproca fit dum homo ex suo libero agit, & tamen ex fide attribuit Domino omne activum.

Post hæc interrogavi, num ille sicut alii ejus sodales confessus est, quod Deus unus sit, respondit, quod confessus; & tunc dixi, at vereor, quod cordis tui confessio sit, quod nullus Deus sit, numne omnis loquela oris procedit ex cogitatione mentis, quare non potest aliter, quam ut confessio oris, quod unus Deus sit, expellat cogitationem e mente quod tres sint, ac vicissim quod cogitatio mentis expellat ex ore confessionem quod unus sit, quid inde resultat aliud, quam quod nullus Deus sit, numne sic evacuatur omne interstitium, quod est a cogitatione ad os, & ab ore retro ad cogitationem, & quid tunc a mente aliud concluditur de Deo, quam quod Natura sit Deus, & de Domino quod Anima Ipsi vel a Matre vel a Josepho fuerit; a quibus duobus, ut ab horrendis & abominabilibus, omnes Angeli cæli se avertunt. His dictis, Spiritus ille ablegatus est in Abyssum, de qua in Apocalypsi Cap. IX: 2 seq. ubi Angeli Draconis ventilant mystica de sua Fide. Postridie cum prospexi ad eundem locum, vidi loco Tentoriorum duas Statuas in similitudine hominum, factas ex pulvere terræ, quæ erat miscela sulphuris, ferri & argillæ, & una Statua visa est habere sceptrum in manu sinistra, coronam super capite, & librum in manu dextra, tum pectorale oblique cinctum fascia ex lapidibus pretiosis, & a tergo togam fluentem ad alteram Sta-

tuam,

tuam, ſed hæc Statuæ illi inducta fuerunt per phantaſiam; & tunc vox audita eſt inde a quodam Draconico, hæc Statua repræſentat Fidem noſtram ut Reginam, & altera poſt illam, Charitatem ut famulam ejus: hæc erat ex ſimili miſcela pulverum conflata, & poſita poſt extremitatem togæ defluentis a tergo Reginæ, & tenuit chartam in manu, ſuper qua erat ſcriptum, cave ne propius accedas & togam tangas. At ſubito tunc imber e cælo decidit, & penetravit utramque Statuam, quæ quia ex miſcela ſulphuris, ferri & argillæ conſtabant, ebulliebant, ſicut fieri ſolet miſcela illorum pulverum, dum aqua ſuper illam immittitur, & ſic accenſæ igne inteſtino diffluebant, & factæ acervi, qui poſtea ſicut tumuli ſepulchrales ſuper terra illa eminebant.

111. Secundum Memorabile. In Mundo naturali eſt homini duplex loquela, quia duplex cogitatio, Externa & Interna, poteſt enim homo loqui ex cogitatione interna, & ſimul tunc ex cogitatione externa, & poteſt loqui ex cogitatione externa & non ex interna, imo contra internam, inde ſimulationes, aſſentationes & hypocriſes: at in Mundo Spirituali non eſt homini duplex loquela, ſed ſimplex, loquitur ibi ſicut cogitat, alioquin ſonus ſtridet, & lædit aures; at uſque poteſt ſilere, & ſic non evulgare mentis ſuæ cogitata; quare hypocrita, cum inter ſapientes venit, vel abit, vel proripit ſe ad angulum in conclavi, & facit ſe inconſpicuum, & ſedet mutus. Quondam erant multi in Mundo Spirituum congregati, & de hac re inter ſe loquebantur, dicentes, quod non poſſe loqui niſi ſicut cogitat, ſit durum illis in bonorum conſortio, qui non juſte cogitaverunt de Deo & de Domino. In medio congregatorum erant Reformati, & multi ex Clero, & juxta illos Pontificii cum monachis; ac hi & illi primum dixerunt, quod hoc non durum ſit, quid opus aliter loqui quam ſicut cogitat, & ſi forte non juſte cogitet, poteſtne comprimere labia, & tenere ſilentium; & Clerus dixit, quis non cogitat juſte de Deo & de Domino: ſed aliqui ex congregatis dixerunt, tentemus illos; & dixerunt illis, qui ſe confirmaverunt in Trinitate Perſonarum de Deo, ut ex cogitatione dicerent Unum Deum; ſed non potuerunt, contorſerunt & plicaverunt labia in plures ſinus, & non potuerunt articulare ſonum in voces alias, quam ideis cogitationis illorum conſonas, quæ erant trium Perſonarum, & inde trium Deorum. Porro dictum eſt illis, qui confirmaverunt Fidem Separatam a charitate, ut nominarent Jesum, ſed non potuerunt, at omnes potuerunt dicere Chriſtum, & quoque Deum Patrem; hoc mirati ſunt & quæſiverunt cauſam, & invenerunt hanc, quod oraverint ad Deum Patrem propter Filium, & non oraverint ad Ipſum Salvatorem, & Jesus ſignificat Salvatorem. Porro dictum eſt illis, ut ex cogitatione de Humano Domini dicerent Divinum Humanum; ſed nemo ex Clero, qui ibi aderat, potuit, at aliqui ex Laicis potuerunt, quare hoc in ſeriam ventilationem miſſum eſt; & tunc I. lecta ſunt coram illis hæc apud Evangeliſtas, *Pater dedit omnia in manum Filii*, Joh. III: 35. *Pater dedit Filio poteſtatem omnis carnis*, Joh. XVII: 2. *Omnia Mihi tradita ſunt a Patre*, Matth. XI: 7. *Data eſt Mihi omnis poteſtas in Cælo & in Terra*, Matth. XXVIII: 18. & dictum eſt illis, tenete inde in cogitatione, quod Chriſtus tam quoad Divinum quam quoad Humanum ſuum ſit Deus Cæli & Terræ, & ſic enuntiate Divinum Humanum, ſed uſque non potuerunt, & dixerunt, quod quidem exinde tenerent aliquid cogitationis ex intellectu de eo, ſed uſque non aliquid agnitionis, & quod ideo non poſſent. II. Poſtea lectum eſt coram illis ex Luca Cap. I: 32. 34. 35; quod Dominus quoad Humanum eſſet Filius Jehovæ Dei, & quod ibi dicatur Filius Altiſſimi, & ubivis alibi Filius Dei, & quoque Unigenitus, & petierunt ut hoc tenerent in cogitatione, & quoque quod Unigenitus Filius Dei natus in Mundo non poſſit non eſſe Deus ſicut Pater eſt Deus, & eloquerentur Divinum Humanum; ſed dixerunt, non poſſumus, quia ſpiritualis noſtra cogitatio, quæ eſt interior, non admittit in cogitationem proximam loquælæ alias ideas

quam similes, & quod inde percipiant, quod nunc non liceat cogitationes suas dividere, sicut in Mundo naturali. III: Deinde lecta sunt coram illis verba Domini ad Philippum, hæc, *Dixit Philippus, Domine, monstra nobis Patrem, & dixit Dominus, qui videt Me videt Patrem, nonne credis, quod Ego in Patre & Pater in Me*, Joh. XIV: 8 ad 11; & quoque alia loca, *quod Pater & Ipse unum sint*, ut Joh. X: 30; & dictum est illis, ut tenerent id in cogitatione, & sic dicerent Divinum Humanum, sed quia illa cogitatio non fuit radicata in agnitione, quod Dominus esset Deus etiam quoad Humanum, contorserunt labia in plicas usque ad indignationem, & voluerunt cogere os, suum ad edicendum, sed non valuerunt; causa erat, quia ideæ cogitationis, quæ fluunt ex agnitione, unum faciunt cum vocibus linguæ apud illos qui in Mundo Spirituali sunt, & ubi ideæ illæ non sunt, non dantur voces, nam ideæ fiunt voces in loquela. IV. Porro, lecta sunt coram illis ex Doctrina in Universo Christiano Orbe recepta, hæc, *Quod Divinum & Humanum in Domino non sint duo, sed unum, imo una Persona, unita sicut anima & corpus in homine*, hæc ex Fide symbolica Athanasiana, & agnita a Conciliis; & dictum est illis, exinde potestis omnino habere ideam ex agnitione, quod Humanum Domini sit Divinum, quia Anima Ipsius est Divina, est enim ab Ecclesiæ vestræ doctrina, quam in Mundo agnoveratis; insuper Anima est ipsa hominis essentia, & corpus est hujus forma, ac essentia & forma unum faciunt, sicut esse & existere, & sicut causa efficiens effectus & ipse effectus; retinuerunt illam ideam, & voluerunt ex illa enuntiare Divinum Humanum, sed non potuerunt, interior enim idea de Humano Domini exterminavit & expunxit ideam hanc novam adscititiam, ut illam vocabant. V. Adhuc coram illis lectum est ex Johanne, hoc, *Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, & Verbum Caro factum est*, I: 1. 14, & quoque hoc, *Jesus Christus est verus Deus, & Vita æterna*, I Epist. V: 21. & ex Paulo ,, *In Christo Jesu habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter*, Coloss. II: 9; & dicebatur illis ut similiter cogitarent, nempe quod Deus qui fuit Verbum factus sit Homo; quod esset verus Deus; & quod omnis plenitudo Divinitatis in Ipso habitaret corporaliter; & fecerunt ita, sed solum in externa cogitatione, quare non potuerunt propter renisum internæ eloqui Divinum Humanum, dicentes aperte, quod non possent habere ideam Divini Humani, quia Deus est Deus, & homo est homo, & Deus est Spiritus, & de spiritu non aliter cogitavimus, quam sicut de Vento aut æthere. VI. Tandem dictum est illis, nostis quod Dominus dixerit, *Manete in Me, & Ego in vobis, qui manet in Me & Ego in illo, hic fert fructum multum, quia sine Me non potestis facere quicquam*, Joh. XV: 4. 5; & quia aliqui ex Clero Angliæ aderant, lectum est coram illis ex una illorum Oratione ad Sanctam Communionem, *For, when we spiritualy eat the flesh of Christ and drinck the blood, then we dwel in Christ, and Christ in us*; si nunc cogitatis, quod hoc non dari possit, nisi Humanum Domini sit Divinum, enuntiate itaque Divinum Humanum ex agnitione in cogitatione, sed usque non potuerunt, fuit enim idea illis tam alte impressa, quod Divinum non posset esse Humanum, & Humanum non Divinum, & quod Divinum Ipsius esset a Divino Filii ab æterno, & Humanum simile humano alterius hominis: at dictum est illis, quomodo potestis ita cogitare, num rationalis Mens potest usquam cogitare, quod aliquis Filius a Deo sit natus ab æterno. VII. Postea converterunt se ad Evangelicos, dicentes, quod Augustana Confessio & Lutherus docuerint, quod Filius Dei & Filius hominis in Christo sit una Persona, & quod Ipse etiam quoad Humanam Naturam sit Omnipotens & Omnipræsens, & quod quoad illam ad dextram Dei Patris sedeat, & gubernet omnia in Cælis & in Terris, impleat cuncta, nobiscum sit, & in nobis habitet & operetur; & quod non sit adorationis differentia, quia per Naturam, quæ cernitur, adoratur Divinitas quæ non cernitur, & quod in Christo Deus sit Homo & Homo Deus: his auditis responde-

derunt, num est ita, & circumspexerunt, & mox dixerunt, hæc prius non novimus, quare non possumus dicere Divinum Humanum: at unus & alter dixit, legimus id & scripsimus id, sed usque cum de eo in nobis cogitavimus, fuerunt modo verba, quorum ideam interiorem non habuimus. VIII. Tandem conversi ad Pontificios dixerunt, forte vos potestis nominare DIVINUM HUMANUM, quia creditis quod in vestra Eucharistia in Pane & Vino, & in omni eorum parte sit integer Christus, & quoque adoratis Ipsum, cum monstratis & circumfertis hostias, ut Sanctissimum Deum, tum quia vocatis Mariam Deiparam seu Dei genetricem, consequenter agnoscitis quod genuerit Deum, hoc est, Divinum Humanum; & illi tunc voluerunt enuntiare illud, sed quia subiit tunc materialis idea de Corpore & Sanguine Christi, & quoque fides quod Humanum Ipsius a Divino separabile sit, & quod actualiter separatum sit apud Papam, in quem solum Humana Ipsius potestas, & non Divina translata est, non enuntiare potuerunt: & tunc surrexit unus Monachus, & dixit, quod possit cogitare Divinum Humanum de Sanctissima Virgine Maria, & quoque de Sancto Monasterii sui; & alter Monachus accessit, dicens, ego possum ex idea cogitationis meæ, quam nunc foveo, dicere Divinum Humanum de Sanctissimo Papa, potius quam de Christo; sed tunc aliqui ex Pontificiis retraxerunt illum, & dixerunt, pudeat te. Post hæc visum est Cælum apertum, & visæ sunt Linguæ sicut flammulæ descendentes & influentes apud quosdam, & illi tunc celebrabant DIVINUM HUMANUM DOMINI, dicentes, removete ideam trium Deorum, & credite quod in Domino habitet omnis plenitudo Divinitatis corporaliter, & quod Pater & Ipse unum sint sicut anima & corpus unum sunt, & quod Deus non sit ventus & æther, sed quod sit Homo, & tunc conjungemini Cælo, & a Domino poteritis nominare JESUM, & dicere DIVINUM HUMANUM.

112. TERTIUM MEMORABILE. Quondum post diluculum evigilatus exivi in hortum ante domum, & vidi orientem Solem in suo jubare, & circum circa illum cincturam primum tenuem & postea exstantiorem sicut ex auro splendentem, & sub limbo ejus ascendentem nubem, quæ pyropi instar, a flamma solis coruscabat; & tunc incidi in meditationem ex fabulis vetustissimorum, quod finxerint Auroram alatam pennis argenteis in ore ferentem aurum. Cum Mens deliciabatur in his, factus sum in spiritu, & audivi aliquos inter se loquentes, & dicentes, utinam daretur loqui cum Novatore, qui pomum Eridis inter Antistites Ecclesiæ projecit, ad quod cucurrerunt multi ex Laicis, & desumptum obtulerunt oculis nostris; per pomum illud intellexerunt Codicillum inscriptum, SUMMARIA EXPOSITIO DOCTRINÆ NOVÆ ECCLESIÆ; & dixerunt est sane schismaticum a nemine hactenus cogitatum; & audivi tunc unum ex illis clamantem, quid Schismaticum, est Hæreticum; sed aliqui a latere ejus regerebant, tace, obmutesce, non est Hæreticum, allegat copiam dictaminum Verbi, ad quæ peregrini nostri, per quos intelligimus laicos, attendunt & adstipulantur. Cum hæc audivi, quia in spiritu eram, accessi, & dixi, adsum, quid rei; & statim unus ex illis, qui, ut postea audivi, fuit Germanus, nativus ex Saxonia, & tono auctoritatis loquutus dixit, unde tibi audacia invertendi Cultum in Orbe Christiano per tot sæcula constabilitum, qui fuit, quod Deus Pater ut Creator Universi, & ejus Filius ut Mediator, & Spiritus sanctus ut Operator, invocarentur, & tu Primum & Ultimum Deum ex Personalitate nostra separas, cum tamen Ipse Dominus dicit, quando oratis, orate ita, PATER NOSTER, QUI EST IN CÆLIS, SANCTIFICETUR NOMEN TUUM, VENIAT REGNUM TUUM, itane mandatum est, ut invocaremus Deum Patrem: his dictis silentium factum est, & omnes, qui illi favebant, steterunt sicut fortes milites super Navibus bellicis cum vident Classem hostilem, clamaturi, pugnemus nunc, certa est victoria; & tunc exorsus sum loqui, & dixi, quis vestrum non scit, quod Deus de Cælo descenderit, & factus sit homo, nam legitur, *Verbum erat*

apud Deum, & Deus erat Verbum, & Verbum Caro factum est; tum quis vestrum non scit, & spectavi ad Evangelicos, inter quos erat Dictator ille, qui me alloquutus est, quod in Christo ex Maria Virgine nato, Deus sit Homo & Homo Deus; sed ad hæc Cætus obstrepuit, quare dixi, scitisne hoc, est secundum doctrinam confessionis vestræ, quæ vocatur FORMULA CONCORDIÆ, ubi hoc dicitur, & multis corroboratur; & tunc Dictator ille se convertit ad Cætum, & quæsivit num nossent hoc, & responderunt, nos parum studuimus in Libro illo de PERSONA CHRISTI, sed sudavimus ibi in Articulo de JUSTIFICATIONE *per solam fidem*; at usque si illud ibi legitur, acquiescimus; & tunc unus ex ilis recordatus dixit, legitur, & plus adhuc, quod Humana Christi Natura ad Divinam Majestatem & ad omnia ejus attributa, exaltata sit, & quoque quod Christus in Illa sedeat ad dextram sui Patris. His auditis conticuerunt; post hunc consensum iterum loquutus sum, dicens, quum ita est, quid tunc Pater nisi Filius & Filius nisi etiam Pater, sed quia hoc iterum obstrepuit auribus illorum, continuavi dicens; audite ipsa verba Domini, ad quæ si non prius attenderitis, attendite nunc, dixit enim, *Pater & Ego unum sumus*; *Pater in Me est & Ego in Patre; Pater omnia Mea tua sunt & omnia Tua Mea; qui videt Me videt Patrem*, quid illa aliud, quam quod Pater in Filio sit & Filius in Patre, & quod unum sint sicut Anima & Corpus in homine, & sic quod sint una Persona; hoc quoque erit fidei vestræ, si creditis Symbolo Athanasiano, ubi consimilia dicuntur: sed assumite ex allatis solum hoc effatum Domini, *Pater, omnia Mea Tua sunt & omnia Tua Mea*, quid hoc aliud, quam quod Divinum Patris sit Humani Filii, & Humanum Filii Divini Patris, consequenter quod in Christo Deus sit Homo & Homo Deus, & sic quod unum sint sicut anima & corpus unum sunt; simile etiam potest omnis homo de sua anima & suo corpore dicere, videlicet, omnia tua mea sunt & omnia mea tua, tu in me es & ego in te, qui videt me videt te, nos unum sumus quoad personam & quoad vitam; causa est, quia anima est in toto & in omni parte hominis, vita enim animæ est vita corporis, & mutuum est inter illos: ex his patet, quod Divinum Patris sit anima Filii, & quod Humanum Filii sit corpus Patris; unde anima filii nisi a patre, & unde corpus ejus nisi a matre; dicitur Divinum Patris, ac intelligitur Ipse Pater, quoniam Ipse & suum Divinum est idem, hoc etiam est unum & individuum; quod ita sit, constat etiam ex his Angeli Gabrielis verbis ad Mariam, *Virtus Altissimi obumbrabit te, & Spiritus Sanctus superveniet te, & sanctum quod nascetur ex te, vocabitur Filius Dei*, & mox supra vocatur *Filius Altissimi*; & alibi, *Filius Unigenitus*; vos autem, qui solum nominatis Ipsum Filium Mariæ, deperditis ideam Divinitatis Ipsius, sed hanc non perdunt alii, quam Docti e Clericis ac Eruditi e Laicis, qui dum elevant cogitationes supra sensualia corporis sui, spectant gloriam famæ suæ, quæ non modo adumbrat, sed etiam exstinguit lucem, per quam intrat gloria Dei. Sed redeamus ad Orationem Dominicam, ubi dicitur, *Pater noster qui est in Cælis, sanctificetur Nomen tuum, veniat Regnum tuum*; vos, qui hic estis, intelligitis per illa Patrem in Solo Divino suo, ego autem Ipsum in Humano suo, & Hoc quoque est Nomen Patris, nam Dominus dixit, *Pater glorifica Nomen tuum*, hoc est, Humanum tuum; & quando hoc fit, tunc venit Regnum Dei, & hæc Oratio mandata est pro hoc tempore, videlicet, ut Deus Pater adeatur per Humanum suum; dixit etiam Dominus, *Nemo venit ad Patrem nisi per Me*: & apud Prophetam, *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, cujus Nomen* DEUS, *Heros*, PATER ÆTERNITATIS; & alibi, *Tu Jehovah Pater noster, Redemptor noster a sæculo nomen tuum*, & millies alibi, ubi Dominus Salvator noster vocatur Jehovah. Hæc est vera explicatio verborum istius Orationis. Postquam hæc dicta sunt, inspexi illos, & animadverti mutationes vultuum secundum mutationes status mentis illorum, quosdam faventes & me intuentes, quosdam non faventes & a me se avertentes: & tunc ad dextrum vidi Nubem opalini coloris, &

ad

ad sinistrum Nubem fuscam, & sub utraque sicut depluvium, & sub hac sicut imbris empore seri autumni, & sub illa sicut roris tempore primi veris; & subito tunc a spiritu factus sum in corpore, & sic e Mundo spirituali redivi in Mundum naturalem.

113. QUARTUM MEMORABILE. Prospexi in Mundum Spirituum, & vidi Exercitum super Equis rufis & nigris; Sedentes super illis apparebant sicut Simiæ, versæ quoad faciem & pectus ad lumbos & caudas Equorum, & quoad occipitium & tergum ad cervices & capita illorum, & capistra pendebant circum colla Equitantium, & clamabant contra Equitantes super Equis albis, & movebant utrisque manibus suis capistra, at sic retrahebant Equos a pugna; & hoc continue. Tunc e Cælo se demiserunt duo Angeli, & venerunt ad me, & dicebant, quid vides, & narrabam, quod videam tam ludicrum Equitatum, & quæsivi quid hoc, & quinam illi, & responderunt Angeli, sunt e loco, qui vocatur Armageddon, Apoc. Cap. XVI: 16, in quem congregati sunt ad aliquot millia ad pugnandum contra illos, qui e Nova Domini Ecclesia, quæ vocatur Nova Hierosolyma, sunt; loquebantur in loco illo de Ecclesia & Religione, & tamen apud illos non erat aliquid Ecclesiæ, quia non aliquod spirituale verum, nec aliquid Religionis, quia non aliquod spirituale bonum; loquebantur ibi ore & labiis de hac & de illa, sed ex causa, ut per illas dominarentur; didicerunt in juventute confirmare Solam Fidem, & aliquid de Deo, sed cum ad eminentiora Officia in Ecclesia provecti sunt, aliquamdiu retinuerunt illa; at quia tunc cæperunt non magis cogitare de Deo & de Cælo, sed de Se & de Mundo, ita non de beatitudine & felicitate æterna, sed de eminentia & opulentia temporali, rejecerunt doctrinalia in juventute attracta e Mentis rationalis interioribus, quæ communicant cum Cælo, & inde in luce Cæli sunt, in Mentis rationalis exteriora, quæ communicant cum Mundo, & inde in lumine Mundi sunt, & tandem detruserunt illa in naturale sensuale; unde doctrinalia Ecclesiæ apud illos facta sunt solius oris, & non amplius cogitationis ex ratione, & adhuc minus affectionis ex amore; & quia se tales fecerunt, non admittunt ullum Divinum verum quod Ecclesiæ est, nec ullum genuinum bonum quod Religionis; comparative facta sunt Interiora mentis eorum sicut Utres repleti ramentis ferri cum pulvere sulphureo commixtis, in quæ si immittitur aqua, fit primum incalescentia & postea flamma, ex qua utres illi rumpuntur; similiter illi, cum audiunt aliquid de aqua viva, quæ est genuinum verum Verbi, & hoc intrat per aures, vehementer excandescunt & inflammantur, & id rejiciunt sicut tale, quod rumperet capita illorum. Hi sunt, qui tibi apparuerunt sicut Simiæ equitantes inverso corpore super Equis rufis & nigris cum capistris circum colla, quoniam illi, qui non amant verum & bonum Ecclesiæ ex Verbo, non volunt spectare anteriora alicujus Equi, sed posteriora ejus; Equus enim significat intellectum Verbi, Equus rufus intellectum Verbi deperditum quoad bonum, & Equus niger intellectum Verbi deperditum quoad verum: quod clamaverint ad pugnam contra Equitantes super Equis albis, est quia Equus albus significat intellectum Verbi quoad verum & bonum; quod visi collo retrahere suos Equos, erat quia timebant pugnam, ne verum Verbi ad multos veniret, & sic in lucem: hæc est interpretatio.

Angeli porro dixerunt, nos sumus e Societate Cæli, quæ vocatur Michael, & a Domino mandati sumus descendere in locum dictum Armageddon, unde Equitatus tibi visus erupit: per Armageddon apud nos in Cælo significatur status & animus pugnandi ex falsificatis veris, oriundus ex amore dominandi & eminendi super omnes; & quia percipimus apud te desiderium sciendi de Pugna illa, aliquid narrabimus. Post descensum e Cælo accessimus ad locum illum dictum Armageddon, & vidimus illuc congregatos ad aliquot millia; verum non intravimus in Cætum illum, sed erant aliquæ Domus ad latus meridionale istius loci, ubi erant Pueri cum Magistris; illuc intravimus, qui nos exceperunt benigne; delectabamur a consortio

tio illorum; erant omnes quoad faciem speciosi ex Vita in oculis, & ex Zelo in sermone, vita in oculis erat illis ex perceptione veri, & zelus in sermone ex affectione boni; quare etiam dedimus illis Pileos, quorum limbos ornabant fasciæ ex filis aureis intertextæ margaritis, & quoque dedimus Vestes ex colore albo & hyacinthino variegatas: quæsivimus illos, num in locum propinquum, qui vocatur Armageddon, spectaverint, dixerunt, quod per fenestram, quæ sub tecto domus; & quod congregationem ibi viderint, sed sub variis figuris; nunc ut homines proceres, & nunc non ut homines, sed ut Statuas & Idola sculpta, & circum illos Cætum flectentem genua; hi etiam sub variis formis nobis apparuerunt, quidam sicut homines, quidam sicut pardi, & quidam sicut hirci, & hi cum cornibus deorsum protensis, quibus effodiebant humum; nos interpretati sumus metamorphoses illas, quos repræsentabant, & quid significabant. Sed ad rem, Congregati illi, cum audiverunt, quod intraverimus in Domos illas, dixerunt inter se, quid illi apud Pueros illos, mittamus e nostro Cætu aliquos, qui ejiciant illos; etiam miserunt, & cum venerunt, dixerunt ad nos, cur intravistis in Domus illas, unde estis, nos ex imperio mandamus, ut abeatis; sed respondebamus, non potestis id ex imperio mandare, estis quidem vos in oculis vestris sicut Enachim, & illi qui hic sunt sicut homunciones, sed usque nihil potestatis & juris habetis hic, nisi per astutias, quæ tamen non valebunt, quare renuntiate vestris, quod nos e Cælo huc missi simus, ad visitandum, num apud vos sit Religio vel non, si non, e loco isto ejiciemini; quare proponite illis hoc, in quo est ipsum Essentiale Ecclesiæ & Religionis, quomodo intelligunt hæc verba in Oratione Dominica, PATER NOSTER QUI ES IN CÆLIS, SANCTIFICETUR NOMEN TUUM, ADVENIAT REGNUM TUUM; his auditis, dixerunt primum, quid hoc, & deinde quod proponerent; & abiverunt, & dixerunt illa ad suos, qui responderunt, quæ & qualis illa propositio; at intellexerunt arcanum, quod velint scire, num illa confirmant viam fidei nostræ ad Deum Patrem, quare dixerunt, sunt clara verba quod orandum sit ad Deum Patrem, & quia Christus est noster Mediator, quod orandum sit ad Deum Patrem propter Filium; & mox in indignatione decreverunt, quod adirent nos, & dictarent id oretenus, dicendo etiam quod vellicarent aures nostras; etiam e loco illo exiverunt, & intraverunt in Lucum Domibus illis, in quibus erant pueri cum magistris, propinquum, in cujus medio erat Planum sicut Palæstra elevatum, ac tenebant se manibus, & intraverunt in palæstram illam, ubi eramus, & exspectavimus; erant ibi cespites ex humo sicut colliculi, super illis se reponebant, nam dixerunt inter se, coram illis non stabimus sed sedebimus. Et tunc unus ex illis, qui potuit facere, ut appareret sicut Angelus lucis, cui a reliquis injunctum fuit cum nobis loqui, dixit, proposuistis nobis ut aperiamus mentes nostras de primis verbis in Oratione Dominica, quomodo illa intelligimus; dico itaque vobis, quod intelligamus illa ita, quod orandum sit ad Deum Patrem, & quia Christus est Mediator noster, & per Ipsius meritum salvamur, quod orandum sit ad Deum Patrem ex fide in Ipsius meritum. Sed tunc diximus illis, sumus ex Societate Cæli, quæ vocatur Michael, & missi sumus ad visitandum & inquirendum, num vobis in locum illum congregatis sit aliqua Religio vel non; idea enim Dei intrat in omne religionis, & per illam fit conjunctio, & per conjunctionem salvatio; nos in Cælo legimus quotidie illam Orationem sicut homines in Terra, & tunc non cogitamus de Deo Patræ, quia invisibilis, sed de Ipso in Divino Humano suo, quia in Hoc est visibilis; & Ipse in Hoc a vobis vocatur Christus, sed a nobis Dominus, & sic Dominus nobis est Pater in Cælis; docuit etiam Dominus, quod Ipse & Pater unum sint; Quod Pater in Ipso & Ipse in Patre sit; & quod qui videt Ipsum videat Patrem; tum quod nemo veniat ad Patrem nisi per Ipsum; & quoque quod voluntas Patris sit, ut credant in Filium, & quod qui non credit Filio, non videat vitam, imo quod ira Dei maneat super illo; ex quibus patet, quod adeatur Pater per Ip-

sum

sum & in Ipso; & quia ita est, etiam docuit, quod Ipsi data sit omnis potestas in Cælo & in Terra: dicitur in Oratione illa, SANCTIFICETUR NOMEN TUUM, VENIAT REGNUM TUUM, & demonstravimus ex Verbo, quod Divinum Humanum Ipsius sit Nomen Patris, & quod Regnum Patris tunc sit, quando Dominus immediate aditur, & prorsus non cum Deus Pater immediate; quare etiam Dominus mandavit Discipulis, ut prædicarent Regnum Dei, & hoc est Regnum Dei. His auditis dixerunt Antagonistæ, recitatis multa ex Verbo, sed talia forte legimus ibi, sed non reminiscimur, quare aperite coram nobis Verbum, & legite illa inde, imprimis id ibi, quod Regnum Patris tunc veniat, quando Regnum Domini; & tunc dixerunt Pueris, apportate Verbum, & apportabant, & inde legimus hæc sequentia; *Johannes prædicans Evangelium Regni, dixit, completum est tempus, appropinquavit* REGNUM DEI, Marc. I: 14. 15. Matth. III: 2. *Ipse Jesus prædicavit Evangelium Regni, & quod appropinquaret* REGNUM DEI, Matth. V: 17. 23. Cap. IX: 35. *Jesus mandavit Discipulis, ut prædicarent & evangelizarent* REGNUM DEI, Marc. XVI: 15. Luc. VIII: 1. Cap. IX: 60. *similiter Septuaginta, quos emisit*, Luc. X: 9. 11. præter alibi, ut Matth. XI: 5. Cap. XVI; 27. 28. Marc. VIII: 35. Cap. IX: 1. 27. Cap. X: 29. 30. Cap. XI: 10. Luc: I: 19. Cap. II: 10. 11. Cap. IV: 43. Cap. VII: 22. Cap. XXI: 30. 31. Cap. XXII: 18. Regnum Dei, quod evangelizabatur, erat Regnum Domini, & sic Regnum Patris; quod ita sit, patet ex his, *Pater dedit omnia in manum Filii*, Joh. III: 35. *Pater dedit Filio potestatem omnis carnis*, Joh. XVII: 2. *Omnia Mihi tradita sunt a Patre*, Matth. XI: 27. *data est Mihi omnis potestas in Cælo & in Terra*, Matth. XXVIII: 16. Et porro ex his ,, *Jehovah Zebaoth Nomen Ipsius, & Redemptor Sanctus Israelis, Deus totius Terræ vocabitur*, Esaj. LIV: 5. *Vidi, & ecce sicut* FILIUS HOMINIS, *cui datum est Dominium, gloria & regnum*, & *omnes populi & gentes Ipsum colent, Dominium Ipsius dominium sæculi, quod non transibit, & Regnum Ipsius, quod non peribit*, Dan. VII: 13. 14. *Cum septimus Angelus clanxit, factæ sunt voces magnæ in Cælis, dicentes facta sunt Regna mundi Domini nostri & Christi Ipsius, & regnabit in sæcula sæculorum*, Apoc. XI: 15. Cap. XII: 10. Et insuper instruximus illos ex Verbo, quod Dominus in Mundum venerit non modo ut redimeret Angelos & Homines, sed etiam ut unirentur Deo Patri per Ipsum & in Ipso, nam docuit, quod qui credunt in Ipsum, sit in illis & illi in Ipso, Joh. VI: 56. Cap. XIV: 20. Cap. XV: 4. 5. His auditis, quæsiverunt, quomodo ergo Dominus vester potest vocari Pater, diximus, ex illis quæ lecta sunt, & quoque ex his ,, *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, cujus Nomen* DEUS, *Heros*, PATER ÆTERNITATIS, Esaj. IX. 5. *Tu Pater noster, Abraham non cognoscit nos, & Israel non agnoscit nos, Tu* JEHOVAH PATER NOSTER REDEMPTOR NOSTER A SÆCULO NOMEN TUUM, Esaj. LXIII: 16. Dixitne ad Philippum volentem videre Patrem, *Philippe non nosti Me, qui videt Me videt Patrem*, Joh. XIV: 9. Cap. XII: 45; quis tunc alius est Pater, quam quem Philippus oculis suis vidit. His addimus hoc, dicitur in toto Christiano Orbe, quod illi, qui ab Ecclesia sunt, faciant Christi Corpus, & sint in Ipsius Corpore, quomodo tunc potest homo Ecclesiæ adire Deum Patrem, nisi per Ipsum, in cujus corpore est, sin aliter, omnino exibit e Corpore & adibit. Ultimo informavimus illos, quod hodie NOVA ECCLESIA a Domino instauretur, quæ intelligitur per NOVAM HIEROSOLYMAM in Apocalypsi, in qua Cultus solius Domini erit, sicut in Cælo, & quod sic *Omne complebitur, quod in Oratione Dominica a principio ad finem continetur*: Confirmavimus omnia ex Verbo apud Evangelistas, & apud Prophetas, & ex Apocalypsi, in qua de illa Ecclesia a principio ad finem agitur, in tanta copia, ut defatigarentur audire.

His cum indignatione auditis, voluerunt Armageddoni passim interpolare sermonem nostrum; & tandem ruperunt illum, & exlamaverunt, loquuti estis contra Doctrinam Ecclesiæ nostræ, quæ est, quod Deus Pater immediate adeundus sit

& credendum in Illum, ſic reos vos feciſtis violationis fidei noſtræ, quare exite abhinc, & ſi non, ejiciemini: & animi illorum accenſi a minis in conatum venerunt; ſed tunc ex potentia nobis data percuſſimus illos cæcitate, ex qua non videntes nos eruperunt, & in errore diſcurrebant, & quidam inciderunt in abyſſum, de qua in Apocalypſi, Cap. IX: 2, quæ nunc eſt in Plaga meridionali verſus Orientem, ubi ſunt qui confirmant juſtificationem per ſolam fidem, & illi ibi qui confirmant illam ex Verbo, emittuntur in deſertum, in quo feruntur uſque ad extremitatem Orbis Chriſtiani, & commiſcentur paganis.

DE REDEMPTIONE.

114. Quod in Domino ſint Duo Munia, SACERDOTALE & REGIUM, notum eſt in Eccleſia, ſed pauci ſciunt, in quo unum & in quo alterum conſiſtit, quare dicetur; Dominus ex Munere Sacerdotali dictus eſt JESUS, & ex Munere Regio CHRISTUS; & quoque ex Munere Sacerdotali in Verbo vocatur Jehovah & Dominus, & ex Munere Regio Deus & Sanctus Iſraelis, ut & Rex: hæc duo diſtinguuntur inter ſe, ſicut Amor & Sapientia, ſeu quod idem, ſicut Bonum & Verum inter ſe; quamobrem quicquid Dominus egit & operatus eſt ex Divino Amore ſeu Divino Bono, ex Munere ſuo ſacerdotali egit & operatus eſt, at quicquid ex Divina Sapientia ſeu Divino Vero, ex Munere ſuo Regio; in Verbo etiam Sacerdos & Sacerdotium ſignificat Divinum Bonum, ac Rex & Regium Divinum Verum; illa duo repræſentabant Sacerdotes & Reges in Eccleſia Iſraelitica. Quod Redemptionem concernit, pertinet illa ad utrumque Munus; ſed quid ejus ad unum, & quid ejus ad alterum, in ſequentibus detegetur. Sed ut ſingula diſtincte percipiantur, expoſitio de illa diſpeſcetur in Canones ſeu Articulos, qui erunt I. *Quod ipſa Redemptio fuerit ſubjugatio Infernorum, & ordinatio Cælorum, & per illa præparatio ad novam Eccleſiam ſpiritualem.* II. *Quod abſque illa Redemptione nullus homo ſalvari potuerit, nec Angeli in ſtatu integritatis ſubſiſtere.* III. *Quod Dominus ſic non modo homines, ſed etiam Angelos redemerit.* IV. *Quod Redemptio fuerit opus pure Divinum.* V. *Quod ipſa hæc Redemptio non fieri potuerit quam per Deum incarnatum.* VI. *Quod Paſſio crucis fuerit ultima Tentatio quam ut maximus Propheta ſuſtinuit, & quod fuerit medium Glorificationis Humani Ipſius, hoc eſt, unionis cum Divino Patris ſui, & non Redemptio* VII. *Quod Paſſio crucis credatur fuiſſe ipſa Redemptio, ſit fundamentalis error Eccleſiæ: & quod ille error, una cum errore de tribus Perſonis Divinis ab æterno, perverterit totam Eccleſiam, adeo ut non aliquid reſiduum ſpirituale in illa ſuperſit.* Hæc nunc ſingulatim evolvenda ſunt.

115. I. QUOD IPSA REDEMPTIO FUERIT SUBJUGATIO INFERNORUM, ET ORDINATIO CÆLORUM, ET PER ILLA PRÆPARATIO AD NOVAM ECCLESIAM SPIRITUALEM. Quod hæc tria ſint Redemptio, poſſum in omni certitudine dicere, quoniam Dominus etiam hodie facit Redemptionem, quæ inchoavit Anno 1757 una cum ULTIMO JUDICIO, quod tunc factum eſt; ab illo tempore perſtitit hæc Redemptio huc uſque; cauſa eſt, quia hodie eſt SECUNDUS ADVENTUS DOMINI, & Nova Eccleſia inſtituenda eſt, quæ non inſtitui poteſt, niſi præcedat ſubjugatio Infernorum & ordinatio Cælorum; & quia mihi datum eſt videre omnia, poſſum deſcribere, quomodo ſubjugata ſunt Inferna, & quomodo Novum Cælum conditum & ordinatum eſt, ſed hoc foret integri operis; quomodo autem Ultimum Judicium peractum eſt, apertum feci in Codicillo An: 1758 Londini edito. Quod ſubjugatio Infernorum, ordinatio Cælorum, ac inſtauratio Novæ Eccleſiæ fuerint Redemptio, eſt quia abſque illis nullus homo ſalvari potuit; ſequuntur etiam in ordine, primum enim ſubjuganda ſunt Inferna, antequam Novum Cælum Angelicum conformari poteſt

& hoc prius conformandum est, antequam Nova Ecclesia in terris institui potest, nam homines in Mundo cum Angelis Cæli & cum spiritibus Inferni ita conjuncti sunt, ut in mentium interioribus utrinque unum faciant: sed de hoc in Capite ultimo hujus Operis, ubi de CONSUMMATIONE SÆCULI, DE ADVENTU DOMINI, & de NOVA ECCLESIA, in specie transigendum est.

116. Quod Dominus dum in Mundo fuit, pugnaverit contra Inferna, ac illa vicerit & subjugaverit, & sic illa sub suam obedientiam miserit, constat ex multis locis in Verbo, ex quibus hæc pauca depromam; apud Esajam, *Quis Hic qui venit ex Edom, conspersus vestes ex Bozra, hic honorabilis in vestitu suo, incedens in multitudine roboris sui: Ego qui loquor in justitia, magnus ad salvandum; quare rubicundus quoad vestem tuam. & vestis tua sicut calcantis in torculari, torcular calcavi solus, & de populo non vir mecum: propterea calcavi illos in ira mea, & conculcavi illos in excandescentia mea, inde sparsa est victoria eorum super vestes meas; nam dies vindictæ in corde meo, & annus Redemptorum meorum venit, salutem præstitit Mihi brachium meum; descendere feci in terram victoriam eorum: dixit, ecce populus meus illi, filii, ideo factus est illis in Salvatorem; ob amorem suum & ob clementiam suam Ille redemit eos*, LXIII: 1 ad 9. Hæc de pugna Domini contra Inferna; per vestem, in qua honorabilis, & quæ rubicunda, intelligitur Verbum, cui violentia a populo Judaico illata est; ipsa pugna contra Inferna, & victoria super illa, describitur per quod calcaverit illos in ira sua, & conculcaverit in excandescentia sua; quod solus & ex propria potentia pugnaverit, describitur per hæc, de populo non vir Mecum, salutem Mihi præstitit brachium meum, descendere feci in terram victoriam eorum; quod per id salvaverit & redemerit, per hæc, ideo factus est illis in Salvatorem, ob amorem & ob clementiam suam Redemit illos; quod hoc fuerit causa adventus Ipsius, intelligitur per hæc, dies vindictæ in corde meo, & annus Redemptorum meorum venit. Iterum apud Esajam „*Vidit quod non quisquam, & obstupuit quod non esset intercedens; ideo salutem præstitit Ipsi brachium suum, & Justitia suscitavit Ipsum; inde induit Justitiam sicut loricam, & galeam salutis super caput suum, & induit vestes vindictæ, & texit Se zelo sicut pallio; tunc venit Zioni Redemptor*; LIX: 16. 17. 20. Apud Jeremiam „*Illi consternati sunt, fortes eorum contusi sunt; fugam fugerunt, nec respexerunt; dies ille Domino Jehovih Zebaoth, dies ultionis, ut vindictam sumat de hostibus suis, comedat gladius & saturetur*, XLVI: 5. 10, hæc & illa de pugna Domini contra Inferna, & de victoria super illa. Apud Davidem „*Accinge gladium super femur, Potens; tela tua acuta, populi cadent sub Te, e corde hostes Regis: Thronus tuus in sæculum & æternum, amasti Justitiam, propterea unxit Te Deus*, Psalm XLV: 4 ad 7; præter in permultis aliis locis. Quoniam Dominus Solus vicit Inferna, cum nulla ope alicujus Angeli, ideo vocatur HEROS & VIR BELLORUM, Esaj. XLII: 15. Cap. IX: 5. REX GLORIÆ, JEHOVAH FORTIS, HEROS BELLI, Psalm XIV: 8. 10. FORTIS JACOBI, Psalm CXXXII: 2; & multis in locis *Jehovah Zebaoth*, hoc est, Jehovah Exercituum: & quoque Adventus Ipsius, vocatur *Dies Jehovæ terribilis, crudelis, indignationis, excandescentiæ, iræ, vindictæ, exitii, belli, buccinæ, clangoris, tumultus*, &c. Apud Evangelistas leguntur hæc, *Nunc Judicium est Mundi, Princeps Mundi hujus ejicietur foras*, Joh. XII: 31. *Princeps hujus Mundi judicatus est*, Joh. XVI: 11. *Confidite, Ego vici Mundum*, Joh. XVII: 33. *Vidi Satanam sicut fulmen e Cælo cadentem*, Luc. X: 18; per Mundum, Principem mundi, Satanam & Diabolum, intelligitur Infernum. Præter hæc in Apocalypsi a principio ad finem describitur, qualis Ecclesia Christiana hodie est, tum quod Dominus iterum venturus sit, ac Inferna subjugaturus, ac Novum Cælum Angelicum facturus sit, & deinde Novam Ecclesiam in terris instauraturus. Hæc omnia ibi prædicta sunt, sed non prius quam hodie detecta; causa est, quia Apocalypsis, sicut omnia Prophetica Verbi, conscripta fuit per meras Correspondentias, quæ nisi a Domino detectæ

 fuis-

fuissent, vix aliquis potuisset rite intelligere unum versiculum ibi; at nunc propter Novam Ecclesiam, omnia quæ ibi, in Apocalypsi Revelata, Amstelodami An: 1766 edita, detecta sunt, & videbunt illa, qui credunt Verbo Domini apud Matthæum Cap. XXIV, de statu Ecclesiæ hodiernæ, & de adventu Ipsius; sed hæc fides vacillat solum apud illos adhuc, qui fidem hodiernæ Ecclesiæ de Trinitate Personarum Divinarum ab æterno, & de Passione Christi quod fuerit ipsa Redemptio, tam alte impresserunt cordibus suis, ut eradicari non possit; sed hi sunt, ut in Memorabili supra n: 113, dictum est, sicut utres repleti ramentis ferri, & pulvere sulphureo, in quæ si immittitur aqua, fit primum incalescentia, & postea flamma, ex qua utres illi rumpuntur; similiter illi, dum audiunt aliquod de aqua viva, quæ est genuinum verum Verbi, & hoc intrat per oculos aut aures, vehementer excandescunt & inflammantur, & rejiciunt sicut tale, quod rumperet Capita illorum.

117. Subjugatio Infernorum, ordinatio Cælorum, & deinde instauratio Ecclesiæ, illustrari possunt per varias similitudines; illustrari possunt per similitudinem cum Excercitu prædonum aut rebellium, qui invadunt Regnum aut Urbem, & ibi incendunt domos, depopulantur incolarum bona, & dividunt prædas inter se, & se inde lætificant & glorificant; ipsa autem Redemptio illustrari potest per similitudinem cum Rege justo, qui cum suo Excercitu aggreditur illos, & partem illorum sub gladium mittit, & partem ergastulis includit, ac aufert illis prædas, ac subditis restituit, ac postea Regnum ordinat, & tutum a similium insultu reddit. Illustrari etiam potest per similitudinem cum feris congregatis erumpentibus e sylva, quæ invadunt greges & armenta, & quoque homines, propter quæ homo mænibus suæ urbis non audet exire, & colere terram, unde campi erunt deserti, & urbani fame perituri sunt; ac Redemptio illustrari potest per internecionem & profligationem ferarum illarum, & per tutationem agrorum & camporum a talium ulteriore invasione. Illustrari etiam potest per locustas consumentes omne viride humi, & per media ne ulterius progrediantur: pariter per vermiculos tempore primo æstatis, qui deprivant arbores foliis, & sic etiam fructibus, ut stent nudæ sicut in media hyeme, & per excussionem illorum, & sic restitutionem horti in statum suæ efflorescentiæ & fructificationis. Simile fieret cum Ecclesia, nisi Dominus per Redemptionem separavisset bonos a malis, & hos in Infernum conjecisset, & illos in Cælum elevavisset; quid foret cum Imperio & Regno, ubi non justitia & judicium, per quæ mali e medio bonorum auferantur, & boni tutentur a violationibus, ut quisque in securitate in sua domo vivat, ac sicut in Verbo dicitur, sub sua ficu & vite in tranquillo sedeat.

118. II. Quod absque illa Redemptione nullus homo salvari potuerit, nec Angeli in statu integritatis subsistere. Primum dicetur quid Redemptio; Redimere significat liberare a damnatione, vindicare a morte æterna, eripere ex Inferno, ac auferre captivos & vinctos e manu diaboli: hoc a Domino factum est per quod subjugaverit Inferna, & condiderit novum Cælum; quod homo alioquin non salvari potuerit, est quia Mundus Spiritualis cum Mundo naturali, talem nexum habet, ut separari nequeant, principaliter cum interioribus horum quæ Animæ & Mentes eorum vocantur, bonorum cum animabus & mentibus angelorum, & malorum cum animabus & mentibus spirituum infernalium; talem unionem habent, ut si illi ab homine removerentur, homo caderet mortuus sicut stipes; similiter nec Angeli & Spiritus possunt subsistere, si illis subtraherentur homines. Inde patet, quamobrem Redemptio facta est in Mundo spirituali, & quamobrem, Cælum & Infernum prius ordinanda sunt, antequam Ecclesia in terris instaurari possit: quod ita sit patet clare in Apocalypsi, quod postquam Novum Cælum factum est, ex Cælo illo descenderit Nova Hierosolyma, quæ est Nova Ecclesia, Cap. XXI: 1. 2.

119.

119. Quod nisi Redemptio facta sit a Domino, nec Angeli in statu integritatis potuerint subsistere, est causa, quia Universum Cælum Angelicum una cum Ecclesia in terris, coram Domino est sicut unus Homo, cujus Internum constituit Cælum Angelicum, & Externum Ecclesia; aut specialius, cujus Caput constituit Cælum supremum, Pectus & Mediam corporis Regionem Cælum secundum & ultimum, ac Lumbos & Pedes Ecclesia in terris, & Ipse Dominus est Anima & Vita totius hujus Hominis; quare nisi Dominus Redemptionem fecisset, destructus fuisset hic Homo; quoad Pedes & Lumbos, quando Ecclesia in terris recedit, quoad Regionem gastricam quando Cælum Ultimum, quoad Thoracem quando Cælum Secundum, & tunc Caput, quia non habet correspondentiam cum Corpore, in deliquium cadit. Sed hoc per similitudines illustrabitur; est sicut cum Caro morticina invadit pedes, & morticinium ejus progressive scandit, ac inficit primum lumbos, & deinde viscera abdominis, & tandem invadit vicinias Cordis, quod tunc homo morte succumbat, notum est. Illustrari etiam potest per similitudinem cum morbis viscerum, quæ infra Diaphragma sunt, quod quando illa fathiscunt, Cor incipiat palpitare, & Pulmo graviter anhelare, & quod tandem cessent. Illustrari etiam potest per similitudinem cum Interno & Externo homine, quod Internus homo valeat, quamdiu Externus obedienter obit ejus functiones, at si Externus homo non obedit, sed repugnat, & plus si illum impugnat, tandem Internus labefactatur, & demum aufertur a jucundis Externi, usque dum ei favet & assentit. Et quoque illustrari potest per similitudinem cum homine stante super Monte, & infra se videt terras inundatas, & quod aquæ successive assurgant, & cum ad altitudinem, in qua ipse stat, emergunt, etiam ille inundatur, nisi per quandam naviculam, quæ per undas alluit, saluti suæ possit consulere: similiter si quis ex Monte videt densum nimbum plus & plus e terra assurgentem, & abscondentem campos, villas & urbes, & postea dum nimbosum illud usque ad illum pertingit, non videt quicquam, nec semet ubi est. Simile est cum Angelis, dum Ecclesia in terris perit, quod tunc etiam Cæli inferiores abeant; causa est, quia Cæli ex hominibus e terra consistunt, & dum amplius non aliquod bonum cordis & verum Verbi superest, inundantur Cæli a malis quæ assurgunt, & ab illis sicut ex aquis stygiis suffocantur; sed usque a Domino reconduntur alicubi, & ad diem ultimi Judicii reservantur, & tunc in Cælum Novum attolluntur; hi sunt qui intelliguntur in Apocalypsi per hos „ *Vidi sub Altari animas occisorum propter Verbum Dei, & propter Testimonium quod habebant; & clamabant voce magna, dicentes, usque quo Domine, qui Sanctus & Verus, non judicas & vindicas sanguinem nostrum de habitantibus super Terra; & datæ singulis stolæ albæ; & dictum eis, ut requiescant adhuc tempus parvum, usque dum complentur, & conservi & fratres eorum, qui futuri occidi sicut illi*, Cap. VI: 9. 10. 11.

120. Quod absque Redemptione a Domino iniquitas & malitia pervagaretur totum orbem Christianum in utroque Mundo, Naturali & Spirituali, sunt plures causæ, inter quas etiam hæc est, quia omnis homo post mortem in Mundum spirituum venit, & tunc sibi prorsus similis est, qualis prius, ac in introitu nemo arceri potest a colloquio cum defunctis parentibus, fratribus, affinibus & amicis, quisque maritus tunc primum quærit uxorem suam, & quæque uxor maritum suum, & ab his & illis introducuntur in varia consortia talium, qui extrinsecus sicut oves apparent, ac intrinsecus sicut lupi sunt, & ab his pervertuntur etiam illi, qui pietati studuerunt; inde, & ex artibus nefandis in Mundo naturali ignotis, ille Mundus ita repletus est malitiosis, prout stagnum ex ovulis ranarum viridescens; quod consortia cum malis ibi hoc etiam efficiant, ex his conspicuum reddi potest, est enim sicut quis commoratur cum prædonibus aut piratis, tandem fit illis similis: atque est sicut quis habitat cum adulteris & scortis, tandem adulteria pronihilo reputat, est quoque sicut quis se immiscet rebellibus, tandem

nihili facit violentias inferre cuicunque: omnia enim mala ſunt contagioſa, & comparari poſſunt peſti, quæ ex ſola aſpiratione & exhalatione inficit; & quoque cancro & gangrænæ, quæ ſerpit & putrefacit vicina & ſucceſſive remotiora, uſque dum totum corpus perit; jucunda mali, in quæ quiſque naſcitur, in cauſa ſunt. Ex his nunc conſtare poteſt, quod abſque Redemptione a Domino, nullus ſalvari poſſit, nec Angeli in ſtatu integritatis ſubſiſtere: unicum refugium, ne quis pereat, eſt ad Dominum, nam dicit, *Manete in Me, etiam Ego in vobis, quemadmodum palmes non poteſt fructum ferre a ſe ipſo, niſi manſerit in vite; ita vos niſi in Me manſeritis: Ego ſum Vitis, vos palmites; qui manet in Me, & Ego in illo, hic fort fructum multum; quia ſine Me non poteſtis facere quicquam: niſi quis manſerit in Me, ejectus eſt foras, & arefactus in ignem conjicitnr, & comburitur*, Joh· XV: 4. 5. 6.

121. III. QUOD DOMINUS SIC NON MODO HOMINES, SED ETIAM ANGELOS REDEMERIT. Hoc ſequitur ex dictis in Articulo præcedente, quod abſque Redemptione a Domino nec Angeli potuerint ſubſiſtere; ad cauſas ſupradictas accedunt hæ, 1. Quod tempore Primi Adventus Domini Inferna ſuccreverint in altum, uſque ut implerent Univerſum Mundum ſpirituum, qui medius eſt inter Cælum & Infernum, & ſic non modo confuderint Cælum, quod vocatur ultimum, ſed etiam aggreſſi Cælum medium, quod mille modis infeſtaverunt; quod niſi Dominus ſuſtinuerit, deſtructum iret. Talis inſultus Infernorum intelligitur per Turrim ædificatam in terra Schinaar, cujus caput pertingeret uſque ad Cælum, & quorum conatus per confuſionem labiorum inhibitus eſt, & illi diſperſi ſunt, ac urbs vocata eſt Babel, Gen. XI: 1 ad 9; quid ibi per Turrim, & per confuſionem labiorum intelligitur, in ARCANIS CÆLESTIBUS Londini editis, explicatum eſt. Cauſa, quod Inferna in talem altitudinem ſuccreverint, fuit, quod tempore, quo Dominus in Mundum venit, Univerſus orbis per idololatrias & magias ſe prorſus a Deo abalienaverit, & Eccleſia, quæ fuerat apud filios Iſraelis, & demum apud Judæos, per falſificationem & adulterationem Verbi plane deſtructa fuerit; & omnes hi & illi poſt mortem in Mundum Spirituum alluerunt, ubi tandem ita adaucti & multiplicati ſunt, ut non inde potuerint expelli, niſi per deſcenſum Ipſius Dei, & tunc per robur Divini brachii Ipſius, quod quomodo factum eſt, in Opuſculo Londini anno 1758 de ULTIMO JUDICIO edito, deſcriptum eſt: hoc peractum eſt a Domino, cum in Mundo fuit: ſimile etiam hodie a Domino factum eſt, quoniam, ut ſupra dictum eſt, hodie eſt Secundus Adventus Ipſius, qui in Apocalypſi ubivis, & apud Matthæum Cap. XXIV: 3. 30. apud Marcum Cap. XIII: 26; apud Lucam Cap. XXI: 27, & in Actis Apoſt. Cap. I: 11, & alibi, prædictus eſt; diſcrimen eſt, quod in Primo Ipſius Adventu Inferna in tantum accreverint ex idololatris, magis & falſificatoribus Verbi, at in hoc Secundo ex Chriſtianis ita vocatis, tam illis qui naturaliſmum imbuerunt, quam illis qui falſificaverunt Verbum per confirmationes fabuloſæ fidei ſuæ de tribus Perſonis Divinis ab æterno, & de Paſſione Domini quod fuerit ipſa Redemptio; hi enim ſunt qui per Draconem & binas ejus Beſtias in Apocalypſi Cap. XII: & XIII, intelliguntur. 2. Secunda cauſa, quod Dominus etiam redemerit Angelos, eſt, quod non modo unuſquiſque homo, ſed etiam unuſquiſque Angelus a Domino detineatur a malo, & teneatur in bono; nullus enim ſive Angelus ſive homo, eſt in bono a ſe, ſed omne bonum eſt a Domino; cum itaque ſcabellum pedum Angelorum, quod illis eſt in Mundo ſpirituum, ſurreptum eſt, tunc factum eſt cum illis, ſicut cum ſedente ſuper ſolio, dum ejus ſtylobatæ auferuntur. Quod Angeli coram Deo non ſint puri, conſtat ex propheticis Verbi, & quoque ex Hiobo; tum ex eo, quod non detur aliquis Angelus, qui non prius fuerat homo. Per hæc confirmantur illa, quæ in FIDE NOVI CÆLI ET NOVÆ ECCLESIÆ IN UNIVERSALI ET SINGULARI FORMA, huic Operi præmiſſa, dicuntur, videlicet „ Quod Dominus in

„ Mun-

„ Mundum venerit, ut removeret Infernum ab homine, & quod id removerit „ per pugnas contra illud, & per victorias super illud, ita subjugaverit illud, „ & redegerit illud sub suam obedientiam. Tum per hæc ibi, „ quod Jehovah „ Deus descenderit & assumserit Humanum, propter finem, ut in ordinem redi- „ geret omnia quæ in Cælo, & omnia quæ in Ecclesia erunt, quoniam tunc po- „ tentia Diaboli, hoc est, Inferni, valuit super potentiam Cæli, & in terris po- „ tentia mali super potentiam boni, & inde totalis damnatio ante fores stetit & „ imminuit; hanc futuram damnationem Jehovah Deus per Humanum suum su- „ stulit, & sic homines & angelos redemit: ex quibus patet, quod absque adven- „ tu Domini nullus salvari potuerit. Simile est hodie, quare nisi Dominus iterum „ in Mundum veniat, nec quisquam potest salvari" vide supra n. 2. 3.

122. Quod Dominus vindicaverit Mundum Spiritualem, & per hunc vindicaturus sit Ecclesiam ab universali damnatione, illustrari potest per comparationem cum Rege, qui suos filios principes ab hoste captos, carceribus inclusos, & catenis vinctos, per victorias super illum liberat, & in Aulam suam reducit. Tum per comparationem cum Pastore, qui oves suas e faucibus leonis aut ursi, sicut Simson & David, eripit, aut feras illas erumpentes e sylvis in prata, ejicit, & persequitur usque ad extremos terminos, & demum urget illas in stagna, aut in deserta, & postea redit ad oves, & in securitate pascit illas, & ex fontibus aquæ limpidæ potat illas. Illustrari etiam potest cum aliquo, qui videt serpentem in spiram tortum, jacentem in via, ac intendentem infligere plagam calcaneo viatoris, ac prehendit caput ejus, & illum, tametsi se circum manum ejus contorquet, usque domum portat, & ibi caput ejus amputat, & reliquum in ignem conjicit. Illustrari etiam potest cum sponso aut marito, qui dum videt adulterum tentantem inferre violentiam suæ sponsæ aut uxori, illum aggreditur, & vel manum ejus gladio sauciat, vel crura & lumbos ejus plagis corripit, vel per servos suos ejicit in plateas, qui fustibus illum usque ad domum ejus persequuntur, & sic liberatam in thalamum suum abducit: per Sponsam & Uxorem etiam in Verbo intelligitur Ecclesia Domini, & per adulteros intelliguntur violatores ejus, qui sunt, qui Verbum Ipsius adulterant; quod quia Judæi fecerunt, a Domino vocati sunt gens adultera.

123. IV. Quod Redemptio fuerit Opus pure Divinum. Qui scit quale Infernum est, & qualis ejus altitudo & inundatio super universum Mundum Spirituum tempore adventus Domini fuit, tum qua potentia Dominus infernum dejecit & dissipavit, & postea illud una cum Cælo in ordinem redegit, non potest non obstupescere, & exclamare, quod omnia illa pure Divinum Opus fuerint. Primum, *Quale Infernum est*, consistit illud ex myriadibus myriadum, quoniam ex omnibus illis, qui a creatione Mundi per mala vitæ & falsa fidei abalienaverunt se a Deo. Alterum, *qualis altitudo & inundatio inferni super universum Mundum Spirituum tempore adventus Domini fuit*, aliquantum in præcedentibus Articulis expositum est; qualis fuit tempore primi Adventus, non alicui notum factum est, quia non in sensu literæ Verbi revelatum; sed qualis fuit tempore secundi Adventus Ipsius, oculis meis videre datum est, ex quo de priori concludi potest, & hoc descriptum est in Opusculo de Ultimo Judicio Londini an: 1758 edito, pariter, *qua potentia Dominus infernum illud dejecit & dissipavit*; sed huc transferre illa, quæ ex autopsia in illo Opusculo descripta sunt, vanum opus est, quia exstat, & adhuc Exemplaria in copia Londini apud Typographum reservata sunt; quisque, qui illud legit, clare videre potest, quod id Omnipotentis Dei Opus fuerit. Quartum, *quomodo Dominus omnia tam in Cælo quam in Inferno postea in ordinem redegit*, nondum a me est descriptum, quoniam ordinatio cælorum & infernorum, a die Ultimi Judicii usque ad hodienum tempus perstitit, & adhuc perstat; ast post hunc Librum editum, si desideratur, in publicum dabitur; quod

me

me attinet, quoad hanc rem, quovis die vidi & video Omnipotentiam Divinam Domini sicut in facie; at postremum hoc proprie est Redemptionis, prius autem illud proprie est Ultimi judicii, qui duo illa distincte intuentur, illi possunt plura, quæ in propheticis Verbi sub figuris concelata sunt, & tamen descripta, dum per explicationem correspondentiarum in lucem intellectus protrahuntur, videre. Hoc & illud opus Divinum, non aliter illustrari potest, quam per comparationes, sed usque parum; illustrari potest per comparationem, cum pugna contra Exercitus omnium Gentium in Universo Mundo instructos hastis, scutis, gladiis, sclopetis & bombardis, habentes duces & præfectos callidos & astutos; hoc dicitur, quia plerique in Inferno artes in Mundo nostro ignotas e callent, in quibus se inter se exercent, quomodo aggressuri, insidiaturi, obsessuri & impugnaturi illos qui e Cælo sunt. Pugna Domini cum Inferno etiam potest comparari, attamen parum, cum pugna cum feris totius Orbis terrarum, ac cum illarum strage & domatione, usque dum nulla illarum hiscat prodire, & insultum in ullum hominem, qui in Domino est, facere, unde si quis minacem vultum exserit, subito retrahit se, sicut sentiret vulturem in sinu pectoris sui, tentantem perforare illum usque ad cor; per feras etiam in Verbo describuntur Spiritus infernales; hi quoque per feras, cum quibus Dominus 40 dies erat, apud Marcum Cap. I: 13, intelliguntur. Comparari etiam potest, cum resistentia contra universum Oceanum, cum fluctibus suis irrumpentem in regiones & urbes, disruptis vallis; subjugatio Inferni a Domino etiam intelligitur per quod compescuerit Mare per quod dixerit, *sile*, *obmutesce*, Marc. IV: 38. 39. Matth. VIII: 26. Luc. VIII: 23. 24; per Mare enim ibi, ut in pluribus aliis locis, significatur Infernum. Dominus ex simili potentia Divina, hodie pugnat contra Infernum apud unumquemvis hominem, qui regeneratur, nam Infernum omnes illos diabolico furore aggreditur, cui nisi Dominus resistit, & illud domat, homo non potest non succumbere: Infernum enim est sicut unus homo monstrosus, ac sicut immanis Leo, cum quo etiam in Verbo comparatur, quare nisi Dominus illum Leonem aut illud Monstrum manicis & pedicis vinctum teneret, non potuisset aliter, quin ut homo, dum ab uno malo eripitur, in alterum, & porro in plura, ex se incideret.

124. V. Quod ipsa hæc Redemptio non fieri potuerit, quam per Deum incarnatum. In præcedente Articulo ostensum est, quod Redemptio fuerit Opus pure Divinum, consequenter quod non fieri potuerit nisi a Deo Omnipotente: quod non nisi quam per Se incarnatum, hoc est, factum Hominem, causa est, quia Jehovah Deus, qualis est in infinita sua essentia, non potest appropinquare ad Infernum, minus intrare in illud, est enim in purissimis & primis; quare Jehovah Deus, in se talis, si modo afflaret illos qui in Inferno sunt, momento enecaret illos, nam dixit ad Mosen volentem videre Ipsum, *Non poteris videre facies meas, quia non videbit Me homo & vivet*, Exod. XXXIII: 20; cum itaque Moses non potuit, minus adhuc illi qui in Inferno sunt, ubi omnes sunt in ultimis, & crassissimis, & sic in remotissimis, sunt enim naturales infimi; quamobrem nisi Jehovah Deus assumserit Humanum, & sic se induerit corpore, quod in ultimis est, frustra aliquam Redemptionem ingredi potuit; quis enim potest aliquem hostem aggredi, nisi approximet, ac instructus fit armis ad pugnam: aut quis potest abigere & destruere dracones, hydras & basiliscos in quodam deserto, nisi circumdet corpus lorica & caput galea, & cum hasta in manu: aut quis potest balænas in mari captare, absque navi & adminiculis accommodatis ad capturam: per hæc & similia non ita comparari potest, sed illustrari pugna Dei Omnipotentis cum Infernis, quam inire non posset, nisi Humanum prius induerit. At sciendum est, quod pugna Domini cum Infernis, non fuerit pugna oralis, sicut inter ratiacinantes & litigantes, talis pugna prorsus nihil ibi efficit, sed fuit pugna spiritualis,

quæ

quæ est Divini Veri ex Divino Bono, quod erat ipsum Vitale Domini; hujus influxui, medio visu, nemo in Infernis potest resistere; talis potentia illi inest, ut infernales genii solum ad perceptionem ejus aufugiant, se in profundum dejiciant, & in cryptas intrudant, ut se abscondant: hoc idem est quod describitur apud Esajam „ *Intrabunt in cavernas petrarum; & in fissuras pulveris, propter pavorem Jehovæ, quando surget ad terrendum terram*, Cap. II: 19. Et in Apocalypsi „ *Omnes abscondent se in speluncis petrarum, & in petris montium, dicentque montibus & petris, cadite super nos, & abscondite nos a facie Sedentis super Throno, & ab ira Agni*, Cap. VI: 15. 16. 17. Qualis potentia Domino, quod Ipsi est ex Divino Bono, dum Ultimum Judicium Anno 1757, peregit, fuit, constare potest ex illis, quæ in Opusculo de illo Judicio descripta sunt; ut quod colles & montes, quos Infernales in Mundo spirituum occupaverunt, e suis locis evulserit, & in dissita transtulerit, & quosdam subsidere fecerit, quodque urbes, villas & campos illorum diluvio inundaverit, & terras illorum e fundo eruerit, & illas una cum incolis in voragines, stagna, & paludes conjecerit, præter plura: & hæc omnia a Solo Domino per potentiam Divini Veri ex Divino Bono.

125. Quod Jehovah Deus non potuerit talia nisi per Humanum suum in actum mittere & efficere, illustrari potest per varias comparationes; ut quod inconspicuus non possit conserere manus, nec loquelam, nisi cum conspicuo; ne quidem angelus & spiritus cum homine, tametsi juxta corpus ejus & ante faciem ejus staret. Nec potest alicujus anima cum aliquo loqui & agere nisi per suum corpus. Non potest Sol cum sua luce & suo calore intrare in aliquem hominem, bestiam & arborem, nisi prius intret aerem, & per hunc agat; similiter nec in pisces nisi per aquas; aget enim per elementum, in quo subjectum est. Ne quidem potest aliquis desquamare piscem cultro, & deplumare corvum, absque digitis; nec descendere in profundum lacus absque campana urinatoria: verbo, unumquodvis accommodatum erit alteri, antequam fit communicatio, & operatio contra illum aut cum illo.

126. VI: QUOD PASSIO CRUCIS FUERIT ULTIMA TENTATIO, QUAM DOMINUS UT MAXIMUS PROPHETA SUSTINUIT, ET QUOD FUERIT MEDIUM GLORIFICATIONIS HUMANI IPSIUS, HOC EST, UNIONIS CUM DIVINO PATRIS SUI, ET NON REDEMPTIO. Sunt duo, propter quæ Dominus in Mundum venit, & per quæ salvavit homines & Angelos, videlicet Redemptio & Glorificatio Humani sui; hæc duo inter se distincta sunt, sed usque unum ad salvationem faciunt. Quid REDEMPTIO, in antecedentibus Articulis ostensum est, nempe quod fuerit Pugna cum Infernis, subjugatio illorum, & postea ordinatio Cælorum: GLORIFICATIO autem est Unitio Humani Domini cum Divino Patris sui, hæc successive facta est, & plenarie per Passionem crucis; omnis enim homo a sua parte accedere debet ad Deum, & quantum homo accedit, tantum Deus a sua parte intrat: hoc simile est sicut cum Templo, hoc primum ædificandum est, & hoc fit manibus hominum, & postea inaugurandum est, & demum orandum, ut Deus præsens sit, ac uniat se cum Ecclesia ibi. Quod ipsa Unio plene facta sit per Passionem crucis, est causa, quia fuit ultima Tentatio, quam Dominus in Mundo subivit, & per Tentationes fit conjunctio; in his enim homo ad apparentiam sibi soli relinquitur, tametsi non relictus est, nam Deus tunc in intimis ejus præsentissime adest, ac suffulcit; quare cum aliquis in tentatione vincit, intime conjungitur Deo, ac Dominus tunc Deo Patri suo intime unitus est. Quod Dominus in Passione crucis sibi relictus sit, constat ex hac Ipsius exclamatione super cruce, Deus quare reliquisti Me, & quoque ex his Domini verbis „ *Nemo tollit animam a Me, sed Ego pono illam a MeIpso; potestatem Ego habeo ponendi illam, & potestatem habeo recipiendi illam, hoc præceptum accepi a Patre meo*, Joh. X: 18. Ex his nunc constare potest, quod Dominus non quoad Divinum, sed quoad Humanum passus

N fit,

sit, & quod tunc intima & sic plenaria unio facta sit. Hoc illustrari potest per hoc, quod dum homo patitur quoad corpus, anima ejus non patiatur, sed modo doleat; ast Deus dolorem hunc post victoriam aufert, & abstergit sicut quis lachrymas ex oculis.

127. Hæc duo, Redemptio & Passio crucis, distincte percipienda sunt, alioquin incidit mens humana sicut navis in syrtes aut in scopulos, ac perit una cum gubernatore, nauclero & nautis, hoc est, errat in omnibus illis, quæ salvationi a Domino sunt: nam homo absque distincta idea de duobus illis, est tanquam in somnio & videt vana, & auguratur ex illis, quæ credit realia esse, cum tamen sunt ludicra; aut est sicut qui ambulat in nocte, & dum arripit frondes alicujus arboris, credit crines hominis esse, & accedit propius, & suos crines eis implicat. Sed tametsi Redemptio & Passio crucis duo distincta sunt, usque ad salvationem unum faciunt, quoniam Dominus per Unionem cum suo Patre, quæ per Passionem crucis peracta est, factus est Redemptor in æternum.

128. De Glorificatione, per quam intelligitur unitio Divini Humani Domini cum Divino Patris, quod per Passionem crucis plene peracta est, Ipse Dominus ita apud Evangelistas loquitur, *Postquam Judas exivit, dixit Jesus, nunc Glorificatus est Filius hominis, & Deus Glorificatus est in Ipso; si Deus Glorificatus est in Ipso, etiam Deus Glorificabit Ipsum in Seipso, & statim Glorificabit Ipsum*, Joh: XIII: 31: 32. hic Glorificatio dicitur & de Deo Patre & de Filio, nam dicitur, Deus Glorificatus est in Ipso, & Glorificabit Illum in Seipso, quod hoc sit uniri, patet: *Pater, venit hora, glorifica Filium tuum, ut etiam Filius tuus glorificet* Te, Joh: XVII: 1: 5, ita dicitur, quia unitio fuit reciproca, ac ut dicitur, Pater in Ipso & Ipse in Patre. *Nunc anima mea turbata est, & dixit, Pater, glorifica Nomen tuum, & exiit vox e Cælo, & Glorificavi, & rursus Glorificabo*, Joh: XII: 27: 28. hoc dictum est, quia Unitio successive facta fuit. *Nonne hoc oportebat pati Christum, & ingredi in gloriam suam*, Luc: XXIV: 26. gloria in Verbo, ubi de Domino, significat Divinum Verum unitum Divino Bono. Ex his clare patet, quod Humanum Domini sit Divinum.

129. Quod Dominus usque ad Passionem crucis voluerit tentari, fuit causa, quia erat Ipse Propheta, & Prophetæ olim significabant doctrinam Ecclesiæ ex Verbo, & inde repræsentabant Ecclesiam, qualis illa fuit, per varia, & quoque per iniqua, dura & quoque nefaria, quæ illis a Deo injuncta fuerunt. Dominus autem quia fuit ipsum Verbum, per Passionem crucis ut Ipse Propheta repræsentavit Ecclesiam Judaicam, quomodo illa ipsum Verbum prophanavit: huic causæ accedit hæc, quod sic pro Salvatore utriusque Mundi agnosceretur in Cælis, omnia enim Passionis Ipsius significabant talia quæ prophanationis Verbi sunt, & Angeli illa spiritualiter, dum homines Ecclesiæ naturaliter intelligunt. Quod Domius fuerit ipse Propheta, constat ex his locis. *Dominus dixit, non est* Propheta *minus honoratus, quam in Patria sua, & in Domo sua*, Matth: XIII: 57. Marc: VI: 4. Luc: IV: 24. *Jesus dixit, non est conveniens* Prophetam *interire extra Hierosolymam*, Luc. XIII: 33. *Cepit timor omnes, laudantes Deum, dicentes, quod* Propheta magnus *suscitatus sit inter illos*, Luc: VII: 16. *Dixerunt de Jesu*, Ille Propheta *a Nasareth*, Matth: XXI: 26. Joh: VII: 40, 41. *Quod* Propheta *excitaretur e medio fratrum, cujus verbis obedirent* Deutr: XVIII: 15 ad 19.

130. Quod Prophetæ repræsentaverint statum Ecclesiæ suæ quoad doctrinam e Verbo, & quoad vitam secundum illam, constat ex his locis; mandatum est Esajæ Prophetæ, *ut dissolveret saccum desuper lumbis suis, & calceum desuper pede suo, ac iret nudus & discalceatus tres annos, in signum & prodigium*, Esaj: XX: 2, 3. Mandatum est Ezechieli Prophetæ, ut repræsentaret statum Ecclesiæ, *per quod faceret vasa migrationis, & migraret in locum alium in oculis filiorum Israelis, & educeret vasa interdiu, & exiret in vespera per effossum parietem, & obtegeret facies ut non vide-*

videret terram, & quod sic prodigium esset domui Israelis, & diceret, ecce ego prodigium vestrum, quemadmodum feci, sic fiet vobis, Ezech. XII: 3 ad 7, 11. Mandatum est Hoscheæ prophetæ, ut repræsentaret statum Ecclesiæ, *per quod acciperet sibi Meretricem in uxorem; & quoque accepit, & illa peperit ei tres filios, quorum unum vocavit Jisreel, alterum non Miserandum, & tertium non Populum. Ac iterum ei mandatum est, ut abiret & amaret Mulierem amatam socio, & adulteram, quam etiam sibi comparavit*, Hoseh: I: 2 ad 9. & Cap: III: 2, 3. Prophetæ cuidam etiam mandatum, *ut cinerem super oculos mitteret, & pateretur se percuti & verberari*. 1 Reg: XX: 35, 37. Mandatum est Ezechieli Prophetæ, ut repræsentaret statum Ecclesiæ, *per quod sumeret laterem, & sculperet super eo Hierosolymam, poneret obsidionem, & daret vallum & aggerem contra illam, poneret sartaginem ferri inter se & urbem, & cubaret super latere sinistro, & super latere dextro. Tum quod sumeret tritica, hordea, lentes, milium & zeas, & ex illis faceret panem; & quoque placentam hordeorum cum stercore fimi hominis; & quia hoc deprecatus est, permissum est, ut faceret illam cum excrementis bovis. Dictum est illi, Tu cuba super latere sinistro, & pone* INIQUITATEM DOMUS ISRAELIS *super illud; numerum dierum, quibus cubabis super illo*, PORTABIS INIQUITATEM EORUM; *Ego enim dabo tibi annos iniquitatis eorum juxta numerum dierum 390 dies*, UT PORTES INIQUITATEM DOMUS ISRAELIS: *quum vero absolveris hos, jacebis super latere tuo dextro secundum, ut* PORTES INIQUITATEM DOMUS JEHUDÆ, Ezech: IV: 1 ad 15. Quod Propheta per hæc portaverit iniquitates Domus Israelis & Domus Jehudæ, & non abstulerit, illas, & sic expiaverit, sed modo repræsentaverit & monstraverit, patet a sequentibus ibi; *Sic inquit Jehovah, comedent filii Israelis panem suum immundum: ecce Ego frangens baculum panis, ut careant pane & aqua, & desolentur vir & frater ejus, & contabescant propter inquitatem eorum*, Vers: 13, 16, 17. in eodem Capite. Simile itaque intelligitur de Domino, ubi dicitur, *Morbos nostros Ille tulit, dolores nostros* PORTAVIT; *Jehovah incurrere fecit in Illum iniquitates omnium nostrum; per scientiam suam justificavit multos, eo quod* INIQUITATES EORUM IPSE PORTAVERIT, Esaj. LIII: 1. ubi in toto Capite agitur de Passione Domini. Quod Dominus ut ipse Propheta repræsentaverit statum Ecclesiæ Judaicæ quoad Verbum, patet ex singulis passionis Ipsius „ *Ut quod a Juda proditus fuerit: quod a Principibus sacerdotum & a Senioribus comprehensus & condemnatus sit: quod colaphos impegerint: quod caput calamo percusserint; quod imposuerint coronam ex spinis: quod vestimenta Ipsius diviserint, & super tunicam jecerint sortem: quod crucifixerint: quod dederint Ipsi acetum ad bibendum: quod transfoderint latus: quod sepultus, & quod tertio die resurrexerit.* Quod a Juda proditus fuerit, significabat, quod a gente Judaica, apud quam tunc erat Verbum, nam Judas illam repræsentabat: quod a Principibus sacerdotum & Senioribus conprehensus & condemnatus sit, significabat quod ab omni illa Ecclesia: quod colaphos impegerint, spuerint in faciem, flugellaverint, & caput calamo percusserint, significabant quod similiter fecerint cum Verbo, quoad Divina vera ejus: quod imposuerint coronam ex spinis, significabat quod illa fallificaverint & adulteraverint: quod vestimenta diviserint, & super tunicam jecerint sortem, significabat quod omnia vera Verbi dispersierint, sed non sensum ejus spiritualem, hunc tunica Domini significabat: quod crucifixerint, significabat quod totum Verbum destruxerint & prophanaverint: quod præbuerint Ipsi acetum ad bibendum, significabat quod mere falsificata, quare illud non bibit: quod transfoderint latus, significabat quod plene exstinxerint omne verum Verbi & omne bonum ejus: quod sepultus, significabat rejectionem residui a matre: quod tertio die resurrexerit, significabat Glorificationem seu Unionem Humani Ipsius cum Divino Patris. Ex his nunc patet, quod per Portare iniquitates, non intelligatur auferre illas, sed repræsentare prophanationem veritatum Verbi.

131. Hæc quoque illustrari possunt per comparationes, quod fit propter simplices,

ces, qui ex comparationibus melius vident, quam ex deductionibus analytice ex Verbo & simul ratione formatis: Omnis civis aut subditus unitur Regi, per quod mandata ejus & præcepta faciat, & plus si pro illo sustinet gravia, & adhuc plus si mortem pro illo subit, quod fit in pugnis & præliis: pariter amicus unitur amico, filius patri, & famulus hero, per quod illa, quæ voluntatis eorum sunt, faciant, & plus si contra inimicos illos defendunt, & adhuc si plus pro illorum honore dimicant. Quis non unitur virgini, quam in sponsam ambit, qui pugnat cum illis, qui diffamant illam, & qui ad vulnera cum rivali: quod per talia uniantur, est secundum legem naturæ inscriptam. Dominus dicit, *Ego sum Pastor bonus, Pastor bonus animam ponit pro ovibus, propter quod Pater me amat*, Joh: X: 11: 17.

132. VII: QUOD PASSIO CRUCIS CREDATUR FUISSE IPSA REDEMPTIO, SIT FUNDAMENTALIS ERROR ECCLESIÆ; ET QUOD ILLE ERROR UNA CUM ERRORE DE TRIBUS PERSONIS DIVINIS AB ÆTERNO, PERVERTERIT TOTAM ECCLESIAM, ADEO UT NON ALIQUID RESIDUUM SPIRITUALE IN ILLA SUPERSIT. Quid plus hodie libros Orthodoxorum implet & farcit, & quid in Gymnasiis ardentius docetur & inspiratur, ac e suggestis frequentius prædicatur & exclamatur, quam quod Deus Pater iratus contra genus humanum, non modo removerit illud a se, sed etiam concluserit illud sub damnatione universali, peoinde illud excommunicaverit; sed quia gratiosus est, quod persvaserit, aut exsuscitaverit Filium suam, ut descenderet, & definitam damnationem in se susciperet, & sic iram Patris sui expiaret, & quod sic & non aliter posset ex aliquo favore aspicere hominem; tum quod hoc etiam factum sit per Filium, ut quod damnationem Generis humani in se suscipiendo passus sit se a Judæis flagellari, in faciem spui, & dein sicut maledictio Dei crucifigi, Deutr: XXI: 23, & quod Pater post hoc factum propitiatus sit, & ex amore erga Filium retraxerit damnationem, sed modo ab illis, pro quibus intercederet, & quod sic Mediator coram Patre suo in perpetuum factus sit. Hæc & similia hodie in Templis sonant, & reverberantur e parietibus, sicut echo e sylvis, & implent omnium aures ibi. Sed quis, cui Ratio illustrata & sana facta est e Verbo, non potest videre, quod Deus, qui est ipsa Misericordia & Clementia, quia est ipse Amor & ipsum Bonum, & quod illa sint Ipsius Essentia, & inde quod contradictio sit dicere, quod ipsa Misericordia seu ipsum Bonum possit aspicere hominem ex ira, & damnationem ejus concludere, & usque manere sua Divina Essentia, talia vix cadunt in hominem probum sed in improbum, nec in Angelum Cæli, sed in spiritum Inferni; quare infandum est illa addicare Deo. Sed si inquiritur in Causam, est hæc, quod Passionem crucis pro ipsa Redemptione assumserint, inde effluxerunt illa, sicut ex uno Falso falsa in continua serie, aut sicut ex Cado aceti non nisi quam acetum, aut ex Mente insana non nisi quam insanum; ex uno enim Concluso sequuntur theoremata ejusdem prosapiæ, latent intus in Concluso, & successive inde prodeunt, & ex illo de Passione crucis quod sit Redemptio, plura adhuc scandalosa & Deo ignominiosa possunt prodire & protrahi, usque ut fiat, sicu dicit Esajas „ *Sacerdos & Propheta errant per siceram, titubant judicio, omnes mensæ plenæ sunt vomitu egestionis*, Cap: XXVIII: 7, 8.

133. Ex idea hac de Deo & de Redemptione, universa Theologia, a spirituali facta est infime naturalis, quod fit quia proprietates mere naturales Deo attributæ sunt, & tamen ab idea Dei & ab idea Redemptionis, quæ unum facit cum Salvatione, pendet omne Ecclesiæ; est enim illa idea sicut Caput, ex quo procedunt omnia corporis, quare dum illa est spiritualis, omnia Ecclesiæ fiunt spiritualia, & dum illa est naturalis, omnia Ecclesiæ fiunt naturalia, quapropter quia idea de Deo & de Redemptione facta est mere naturalis, hoc est, sensualis & corporea, ideo mere naturalia sunt omnia, quæ Ecclesiæ Capita & Membra in suis dogmaticis tradiderunt & tradunt: quod inde non nisi quam falsa possint excludi, est quia na-

naturalis homo continue agit contra spiritualem, & inde spiritualia spectat sicut larvas & phantasmata in aere; quare dici potest, quod propter sensualem illam ideam de Redemtione & inde de Deo, viæ ad Cælum, quæ sunt ad Dominum Deum Salvatorem, obsessæ sint furibus & latronibus, Joh: X: 1, 8, 9. & quod in Templis valvæ dejectæ sint, & sic intraverint dracones, ululæ, tzjim & jiim, ac discorditer concentent. Quod hæc idea de Redemptione & de Deo, ingesta sit fidei hodiernæ, notum est, quæ est ut orent ad Deum Patrem, ut propter crucem & sanquinem Filii sui remittat delicta, & ad Deum Filium ut oret & intercedat pro illis; & ad Deum spiritum sactum ut justificet & sanctificet; quid hoc aliud est, quam supplicare ad tres Deos in suo ordine, & quid tunc cogitatio de Regimine Divino alia quam de Regimine Aristocratico aut Hierarchico; aut sicut de Triumviratu, qualis semel fuit Romæ, at pro Triumviratu vocari potest Triumpersonatus; & quid tunc facilius est Diabolo, quam facere sicut dicitur, divide & impera, hoc est, discindere animos, & excitare motus rebelles, nunc contra unum Deum, nunc contra alterum, quemadmodum ab Arii tempore huc usque factum est, & sic Dominum Deum Salvatorem, Cui est omnis potestas in Cælo & Terra, Matth: XXVIII: 18. dejicere e Throno, & quendam suum Clientem superimponere, & huic cultum addicere, aut cultum, quia huic, etiam ipsi Domino adimere.

✥ ✥ ✥ ✥ ✥

134. His adjicientur hæc MEMORABILIA: PRIMUM; Quondam intravi Templum in Mundo spirituum, ubi plures erant congregati, & ante Concionem inter se ratiocinati sunt de REDEMPTIONE. Templum erat quadratum, & non aliquæ fenestræ in parietibus, sed magna apertura supra in medio tecti, per quam lux e Cælo intrabat, & plus illuminabat, quam si fuissent fenestræ à lateribus: & ecce subito, cum in sermocinatione de Redemptione erant, Nubes atra e septentrione alluens obtexit aperturam, unde tenebræ factæ sunt, ut non videret unus alterum, & vix quisquam palmam suam; cum propter hoc obstupefacti steterunt, ecce atra illa nubes findebatur in medio, & per fissuram visi sunt angeli demissi e Cælo, & hi Nubem ab utraque parte discusserunt, ex quo in Templo iterum factum est luminosum; & tunc Angeli demiserunt unum ex se in Templum, qui vice eorum interrogabat congregatos, de qua re contendunt, quoniam tam obscura Nubes superveniens sustulit lucem, & induxit tenebras; responderunt, quod de Redemptione, & quad hæc facta sit a Filio Dei per Passionem crucis, & quod per illam expiaverit, & liberaverit Genus humanum à damnatione &, morte æterna; sed ad hæc dixit Angelus demissus, quid per Passionem crucis, exponite cur per illam; & tunc Sacerdos venit, & dixit, ego exponam in serie, quæ scimus & credimus, quæ sunt, quod Deus Pater iratus contra Genus humanum, damnaverit Illud, & a clementia sua excluserit, & declaraverit omnes devotos & maledictos, & addixerit Inferno; & quod voluerit, ut Filius Ipsius damnationem illam in se susciperet, & quod Filius annuerit, & propter id descenderit, & assumserit Humanum, & passus se crucifigi, & sic damnationem Generis humani in se transferri, nam legitur, Maledictus omnis suspensus super ligno crucis; & quod Filius sic propitiaverit Patrem intercedendo & mediando; & quod tunc Pater ex amore erga Filium, & ex miseria visa in Illo super ligno crucis commotus sanciverit, quod condonaturus sit, sed solum illis quibus imputo Justitiam tuam, hos faciam ex filiis iræ & maledictionis filios gratiæ & benedictionis, ac justificabo & salvabo; reliqui maneant, sicut prius sancitum est, filii iræ; hæc est fides nostra, & illa sunt justitia, quam Deus Pater infert fidei nostræ, quæ sola justificat & salvat. Angelus his

auditis diu conticuit, hæsit enim in stupore, & post solvit silentium, & fatus est hæc; potest Orbis Christianus in tantum insanire, & a sana ratione in talia deliria abscedere, & ex illis Paradoxis fundamentale salutis dogma concludere; quis non potest videre, quod illa e diametro sint contra ipsam Divinam Essentiam, hoc est, contra Divinum Ipsius Amorem & Divinam Ipsius Sapientiam, & simul contra Ipsius Omnipotentiam & Omnipræsentiam; ita facere non potest ullus herus probus contra famulos suos & ancillas suas; imo nec fera contra catulos & pullos suos, est infandum: estne contra Divinam Essentiam Ipsius annihilare Vocationem, quæ facta est ad omnes & singulos ex Genere humano; estne contra Divinam Essentiam immutare Ordinem ab æterno constabilitum, qui est, ut quisque secundum suam vitam judicetur; estne contra Divinam Essentiam subtrahere amorem & misericordiam alicui homini, & plus universo generi humano; estne contra Divinam Essentiam ex visa in Filio miseria reduci in misericordiam, & quia misericordia est ipsa Dei Essentia, reduci in suam Essentiam, ac nefandum est cogitare, quod usquam ex illa exiverit; est enim illa Ipse ab ætarno in æternum. Estne etiam impossibile inferre in aliquod ens, quale est fides vestra, Justitiam redemptionis, quæ in se est Divinæ Omnipotentiæ, & illam imputare & addicare homini, & hunc absque ullis aliis mediis declarare justum, purum, & sanctum; estne impossibile remittere alicui peccata, ac aliquem innovare, regenerare & salvare ex sola imputatione, & sic injustitiam vertere in justitiam, & maledictionem in benedictionem, potestne sic Infernum vertere in Cælum, & Cælum in Infernum, aut Draconem in Michaelem, & Michaelem in Draconem, & sic discindere pugnam inter illos; quid opus nisi uni subtrahere fidei vestræ imputationem, & indere alteri; ita nos, qui in Cælo sumus, trepidabimus in æternum. Nec est justitiæ & judicii, ut alter in se suscipiat alterius nefas, & nefarius insons fiat, & nefas sic diluatur; hocne est contra Justitiam & Divinam & humanam. Orbis Christianus ignorat adhuc, quod Ordo sit, & plus quid Ordo, quem Deus, cum Mundum creavit, simul introduxit, & quod Deus non possit agere contra illum, quoniam tunc ageret contra Se; est enim Deus ipse Ordo. Sacerdos illa ab Angelo dicta intellexit, quia Angeli, qui supra erant, infuderunt lucem e Cælo; & tunc gemuit & dixit, quid faciendum, omnes hodie ita prædicant, & orant, & credunt; in ore omnium est hoc, Pater bone miserere nostri, & remitte nobis peccata nostra, propter sanguinem Filii tui, quem pro nobis super cruce effudit; & ad Christum, Domine intercede pro nobis; & nos Sacerdotes illis addimus, mitte nobis Spiritum sanctum; & tunc dixit Angelus, animadverti, quod Sacerdotes parent collyria ex Verbo non interius intellecto, quæ super oculos per fidem illorum occæcatos illinunt, aut faciunt inde sibi sicut emplastrum, quod super vulnera a dogmatibus illorum inflicta ponunt, sed usque non sanant illa, quia inveterata; quare adi illum, qui ibi stat, & monstravit me digito, ille docebit te a Domino, quod Passio crucis non fuerit Redemptio, sed unitio Humani Domini cum Divino Patris; at quod Redemptio fuerit subjugatio infernorum, & ordinatio Cælorum, & quod absque illis a Domino, cum fuit in Mundo, peractis, non fuisset salus alicui in Terris, nec alicui in Cælis; & docebit amplius ordinem a creatione inductum, secundum quem vivant ut salventur, & quod qui secundum illum vivunt, numerentur inter Redemptos, & dicantur Electi. His dictis, in Templo factæ sunt fenestræ a lateribus, per quas luminosum a quatuor plagis Mundi influxit, & apparebant Cherubi volantes in splendore lucis; & sublatus est Angelus ad suos supra aperturam; & læti recessimus.

135. Secundum Memorabile: Quodam mane evigilatus a somno, apparuit mihi Sol Mundi spiritualis in suo jubare, & sub illo vidi Cælos distantes, sicut Tellus a suo Sole; & tunc e Cælis auditæ sunt voces ineffabiles, quæ simul collectæ articulabantur in hoc effabile, quod unus Deus, qui Homo, sit, cujus habitaculum

lum est in Sole illo; hoc articulatum decidit per Cælos medios ad Infimum, & ex hoc in Mundum spirituum, ubi eram; & appercepi, quod idea unius Dei, quæ erat Angelis, secundum gradus delapsus verteretur in ideam trium Deorum; quod cum observabam ingressus sum loqui cum illis, qui tres Deos cogitabant, dicens, oh, quæ enormitas, unde vobis illa; & respondebant, cogitamus tres ex idea perceptiva nostra de Deo Triuno, sed hæc usque non cadit in os nostrum, cum loquimur, nos semper dicimus pleno ore quod Deus unus sit, si in mentibus nostris alia est, sit, modo non defluat, & scindat unitatem Dei in ore; at usque tempore a tempore defluit, quia inest, & tunc si eloqueremur, dicturi essemus tres Deos, sed ab hoc cavemus, ne exponamur risui audientium: & tunc aperte ex cogitatione loquebantur, dicentes, nonne sunt tres Dii, quia sunt tres Personæ Divinæ, quarum unaquævis est Deus, nec possumus aliter cogitare, quum Antistes Ecclesiæ nostræ ex scrinio sanctorum suorum dogmatum, adscribit uni Creationem, alteri Redemptionem, & tertio Sanctificationem, & plus cum proprietates, cuivis suam, quas asserit incommunicabiles, illis attribuit, quæ non modo sunt Creatio, Redemptio, & Sanctificatio, sed etiam Imputatio, Mediatio & Operatio, estne tunc unus qui creavit nos, & ille quoque imputat, alter qui redemit nos, & hic quoque mediat, & tertius qui imputationem mediatam operatur, & hic quoque sanctificat: quis non scit, quod Filius Dei a Deo Patre in Mundum missus sit, ut Genus humanum redimeret, & sic fieret Expiator, Mediator, Propitiator, & Intercessor, & quia hic unus est cum Filio Dei ab æterno, suntne duæ Personæ a se distinctæ; & quia hæ duæ in Cælo sunt, una sedens ad dextram alterius, eritne tertia Persona quæ decreta in Cælo exsequetur in Mundo. His auditis, tacui, at mecum cogitavi, oh quæ fatuitas, non sciunt quicquam quod in Verbo per Mediationem intelligitur: & tunc ex mandato Domini descenderunt tres Angeli e Cælo, & mihi associabantur, propter causam, ut ex interiore perceptione cum illis, qui in idea trium Deorum erant, loquerer, & in specie de Mediatione, Intercessione, Propitiatione, & Expiatione, quæ ab illis tribuuntur Secundæ Personæ, seu Filio, sed non prius quam postquam Homo factus est, & Homo factus est post plura sæcula a Creatione, quando quatuor illa salutis media nondum fuerunt, & sic Deus Pater non propitiatus, Genus humanum non expiatum, & non aliquis e Cælo est missus qui intercessit & mediavit; & tunc ex inspiratione illata loquutus sum cum illis, dicens, adeste quot possunt, & audite, quid in Verbo per Mediationem, Intercessionem, Expiationem, & Propitiationem, intelligitur; sunt illæ quatuor Prædicationes gratiæ unius Dei in Humano suo; Deus Pater nusquam potest adiri, nec Ipse potest ullum hominem adire, quia est Infinitus & in suo Esse quod est Jehovah, a Quo si adiret hominem, dissolveret illum, sicut ignis lignum, & redigit illud in favillam; hoc patet ab his, quod dixerit ad Mosen volentem videre Ipsum, quod nemo possit videre Ipsum & vivere, Exod. XXXIII: 20; & Dominus dicit, Quod Deum nemo viderit unquam, nisi Filius qui in sinu Patris est, Joh. I: 18. Matth. XI: 27; tum, Quod nemo vocem Patris audiverit, nec speciem Ipsius viderit, Joh. V: 37; legitur quidem, quod Moses viderit Jehovam facie ad faciem, & loquutus cum Illo ore ad os, sed hoc factum est per Angelum, similiter apud Abrahamum & Guideonem. Nunc quia talis est Deus Pater in se, placuit Ipsi assumere Humanum, & in hoc admittere homines, & sic audire illos, & loqui cum illis; & hoc Humanum est quod vocatur Filius Dei, & Hoc est, quod mediat, intercedit, propitiat & expiat. Dicam itaque, quid illa quatuor Prædicata de Humano Dei Patris significant: Mediatio significat, quod Illud sit intermedium, per quod homo possit adire Deum Patrem, & Deus Pater hominem, & sic docere & ducere eum ut salvetur, quare Filius Dei, per quem intelligitur Humanum Dei Patris, vocatur Salvator, & in Mundo Jesus, hoc est, Salus. Intercessio significat perpetuam

Me-

Mediationem, nam ipse Amor cujus est Misericordia, clementia & gratia, perpetuo intercedit, hoc est, mediat, pro illis qui faciunt præcepta Ipsius, quos amat. Expiatio significat amotionem peccatorum, in quæ homo rueret, si nudum Jehovam adiret. Propitiatio significat clementiæ & gratiæ operationem, ne homo per peccata in damnationem se inferat, similiter tutelam, ne sanctitatem prophanet, hoc significabat Propitiatorium super Arca in Tabernaculo. Notum est, quod Deus in Verbo per apparentias loquutus sit, ut quod irascatur, vindicet, tentet, puniat, conjiciat in infernum, damnet, imo quod malum faciat, cum tamen nemini irascitur, non vindicat, tentat, punit, conjicit in infernum, damnat, hæc tam longe absunt a Deo, sicut Infernum a Cælo, & infinite plus, quare sunt loquutiones apparentiæ; loquutiones apparentiæ in alio sensu etiam sunt Expiatio, Propitiatio, Intercessio & Mediatio, per quas intelliguntur prædicationes accessus ad Deum, & gratiæ a Deo, per Humanum suum: quæ quia non intellectæ sunt, diviserunt Deum in Tres, & super Tribus his omnem doctrinam Ecclesiæ fundaverunt, & sic Verbum falsificarunt; inde est abominatio desolationis, a Domino apud Danielem, & porro apud Matthæum Cap. XXIV: prædicta. His dictis recessit Cohors spirituum a circum me, & animadverti, quod illi qui actualiter cogitabant tres Deos, spectarent versus Infernum, & qui unum Deum, in quo Divina Trinitas, & quod hæc sit in Domino Deo Salvatore, versus Cælum, & his Sol Cæli, in quo Jehovah in suo Humano est, apparuit.

136. Tertium Memorabile. Vidi e longinquo quinque Gymnasia, lux e Cælo circumfudit unumquodvis, Gymnasium primum circumfudit lux purpurea, qualis est in nubibus ante solis ortum tempore matutino in terris; Secundum Gymnasium circumfudit lux flavescens, qualis est auroræ post solis ortum: Tertium Gymnasium circonfudit lux candida, qualis est in Mundo tempore meridiei: Quartum Gymnasium circumfudit lux media, qualis est cum incipit immisceri umbræ vesperæ: & Quintum Gymnasium in ipsa umbra vesperæ stetit. Gymnasia in Mundo spirituum sunt Curiæ, ubi conveniunt Eruditi, & ventilant varia arcana, quæ illorum scientiæ, intelligentiæ & sapientiæ inserviunt. Illis visis invasit me desiderium abeundi ad unum ex illis, & abivi in spiritu ad illud, quod luce media circumfusum erat, ac intravi, & visus est Cætus ex Eruditis congregatus, qui inter se ventilabat, quid involvit id, quod de Domino dicitur, quod sublatus in Cælum consedeat a dextris Dei, Marc. XVI: 19. Plerique ex congregatis dixerunt, quod illa prorsus secundum verba intelligenda sint, quod Filius ita sedeat juxta Patrem: at quæsitum est cur ita, dixerunt aliqui quod Filius a Patre ad dextram locatus sit propter Redemptionem quam perfecit; aliqui quod ita sedeat ex amore; aliqui quod propterea, ut Consiliarius Ejus sit, & quia talis ut Illi honor ab Angelis; & aliqui quod ideo, quia datum ei a Patre regnare vice Ejus, nam legitur quod Ipsi data sit omnis potestas in Cælo & in Terra; at multa pars, ut audiat a dextris pro quibus intercedit; omnes enim in Ecclesia hodie adeunt Deum Patrem, & orant, ut misereatur propter Filium, & hoc efficit, ut Pater se vertat ad illum, ut mediationem excipiat; at aliqui dixerunt, quod solum Filius Dei ab æterno ad dextram Patris sedeat, ut communicet Divinitatem suam cum Filio hominis nato in Mundo. His auditis, miratus sum valde, quod Eruditi, tametsi aliquo tempore in Mundo spirituali commorati sunt, usque tam ignari rerum cælestium essent; sed percepi causam, quod ex fiducia propriæ intelligentiæ non se passi sint a sapientibus instrui. Verum ne diutius in ignorantia de sessione Filii ad dextram Patris permanerent, sustuli palmam, rogans, ut præbeant aures ad pauca, quæ de illa loqui desidero; & quia annuerunt, dixi, nostisne ex Verbo, Quod Pater & Filius unum sint, & quod Pater sit in Filio & Filius in Patre, hæc Dominus aperte dicit, Joh. X: 30, & Cap. XIV: 10. 11; si hæc non creditis, di-

dividitis Deum in duos, quo facto non potestis aliter quam naturaliter, sensualiter, imo materialiter, de Deo cogitare, quod etiam factum est in Mundo a tempore CONCILII NICÆNI, quod introduxit Tres Personas Divinas ab æterno, & per id Ecclesiam vertit in Theatrum, cui appendit Aulæa picta, intra quæ personati novas scenas repræsentabant; quis non scit & agnoscit, quod Deus Unus sit, si hoc corde & spiritu agnoscitis, dissipantur ex se omnia quæ loquuti estis, & resiliunt in aerem sicut nugæ ab aure sapientis. Ad hæc dicta multi accensi ira ardebant vellicare aures meas, & mandare silentium; sed Præsul congregationis in indignatione dixit, hic non sermo est de unitate & pluralitate Dei, quia utramque credimus, sed de hoc, quid involvit, quod Filius sedeat ad dextram sui Patris, si de hoc aliquid novisti, fare; & respondi, fabor, sed quæso, inhibe strepitus; & dixi, per sedere ad dextram non intelligitur sedere ad dextram, sed intelligitur Omnipotentia Dei per Humanum quod assumsit in Mundo, per hoc in ultimis est sicut in primis, & per hoc intravit, destruxit & subjugavit Inferna, & per hoc ordinavit Cælos, ita per hoc redemit & homines & angelos, & redimit in æternum: si consulitis Verbum, & tales estis, ut queatis illustrari, apperceptûri estis, quod per Dextram ibi intelligatur Omnipotentia, ut apud Davidem, MANUS MEA FUNDAVIT *Terram*, *&* DEXTRA MEA *pugillavit Cælos*, Psalm XLVIII: 13. *Juravit Deus per* DEXTRAM SUAM, *& per Brachium roboris sui*, Psalm LXII: 8. DEXTRA TUA *sustentat me*, Psalm XVIII: 36. *Respice ad Filium confortaveras Tibi*, MANUS TUA *pro* VIRO DEXTRÆ, *pro Filio hominis confortasti Tibi*, Psalm CXX: 16. 17. Inde patet quomodo intelligitur hoc „ *Dictum Jehovæ ad Dominum meum*, *sede ad* DEXTRAM MEAM, *usque dum posuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum*; *sceptrum roboris tui mittet Jehovah e Zione*, *dominare in medio inimicorum tuorum*, Psalm: CX: 1. 2, agitur in toto illo Psalmo de pugna Domini cum Infernis, & de illorum subjugatione; quoniam Dextra Dei significat Omnipotentiam, ideo Dominus dicit quod sessurus a sit a DEXTRIS POTENTIÆ, Matth. XXVI: 63. 64: & A DEXTRIS VIRTUTIS DEI, Luc. XXII: 69. Sed ad hæc Cætus obstrepuit, at dixi: cavete vobis, forte e Cælo appareat Manus, quæ cum apparet, sicut apparuerat mihi, incredibilem terrorem potentiæ incutit, quod mihi confirmationi fuit, quod Dextra Dei significet Omnipotentiam; vix hoc dictum est, & visa est extensa Manus sub Cælo, qua visa tantus terror invasit, ut coacervatim ruerent ad portas, & quidam ad fenestras ut se ejicerent, & quidam deficientes anhelitu succumbebant; at ego non territus mansi, & post illos lente abivi; & ad distantiam inde converti me, & vidi Gymnasium illud nube obscura circumtectum; & dictum est mihi e Cælo, quod ita factum sit, quia ex fide trium Deorum loquuti sunt, & quod Lux prior circum illud reditura sit, quando saniores ibi congregabuntur.

137. QUARTUM MEMORABILE. „ Audivi quod convocatum sit Synedrium ex famigeratis in Scriptis & eruditione de Fide hodierna & de justificatione electorum per illam; hoc erat in Mundo spirituum, & dabatur mihi in spiritu adesse præsens, & vidi convocatos ex Clero consentientes & dissentientes; a parte dextra stabant illi, qui in Mundo vocati sunt Patres Apostolici, & vixerunt in sæculis ante Concilium Nicænum; & a sinistra parte stabant viri post illa sæcula incluti ex membranis typo impressis aut exscriptis a tironibus, multi ex his erant mento calvo & tecti capillitiis ex crine muliebri cincinnatis, & quidam horum in collariis ex volvulis, & quidam in collariis ex alis; illi autem erant mento barbato, & in capillis nativis; ante hos & illos stetit Vir Judex & Arbiter scriptorum hujus sæculi cum scipione in manu, qui pulsavit solum, & induxit silentium; hic ascendit gradum superiorem Cathedræ & exspiravit gemitum, & ex illo voluit clamare alte, sed halitus gemens retraxit clamorem retro in guttur, at tandem loquutus dixit; Fratres, oh quale sæculum, surrexit ex caterva Laicorum unus, cui non pallium, tiara, & laurus, & fidem nostram

„ detraxit e Cælo, & projecit in ſtygem; oh facinus, & tamen illa ſola eſt Stella
„ noſtra, quæ lucet ſicut Orion in noctibus, & ſicut Lucifer in matutis; ille vir
„ tametſi annoſus, prorſus cæcutit in myſteriis Fidei noſtræ, quia non aperuit il-
„ lam, & vidit in illa juſtitiam Domini Salvatoris, & ejus mediationem & propi-
„ tiatiouem, & cum hæc non vidit, nec vidit juſtificationis ejus mirabilia, quæ
„ ſunt remiſſio peccatorum, regeneratio, ſanctificatio & ſalvatio; hic vir loco
„ noſtræ Fidei ſumme ſalvificæ, quia in tres Perſonas Divinas, ita in totum
„ Deum, tranſtulit in Secundam Perſonam, nec in illam, ſed in Humanum il-
„ lius, quod quidem dicimus Divinum ex incarnatione Filii ab æterno, ſed quis
„ de illo cogitat aliud quam mere Humanum, & quid tunc inde aliud quam fides,
„ ex qua ut ex fonte ſcaturit Naturalismus; & talis fides, quia non eſt ſpiritua-
„ lis, parum differt a fide in Vicarium, aut in Sanctum; noſtis quid Calvinus ſuo
„ tempore de Cultu ex hac fide dixerat: &, quæſo, dic unus ex vobis, unde eſt
„ Fides, numne immediate a Deo, cui ſic omnia ſalutis inſunt. Ad hæc ſodales
„ ſiniſtri lateris, qui mento calvo, in capellitiis cincinnatis, & in cinctura co-
„ ronali circum collum erant, comploſerunt palmas, & vociferati, ſapientiſſime
„ fatus es, nos ſcimus quod non poſſimus quicquam ſumere, quod non datur e
„ Cælo; dicat nobis ille propheta, unde fides, & quid fides niſi illa; impoſſibile
„ eſt, ut alia & aliunde ſit; aliam fidem, quæ fides, quam hanc expromere, tam
„ impoſſibile eſt, ut eſt equitare ad quendam aſteriſmum in Cælo, & inde capta-
„ re ſtellam, ac illam recondere in burſa togæ, & deportare, hoc dixit, ut con-
„ ſocii ad omnem novam fidem riderent. His auditis, indignati ſunt Viri lateris
„ dextri, qui mento barbato & in capillis nativis erant; & ſurrexit unus ex il-
„ lis, Senex, ſed uſque viſus ut juvenis poſtea, erat enim Angelus e Cælo, ubi
„ omnis ætas juveneſcit, ille loquens dixit, audivi qualis eſt veſtra fides, quam
„ Vir cathedralis ita magnificavit; ſed quid illa fides, niſi ſepulchrum Domini
„ noſtri poſt reſurrectionem, iterum clauſum a militibus Pilati; aperui illam, nec
„ vidi quicquam quam baculos præſtigiatorum, per quos magi in Ægypto fece-
„ runt miracula; imo eſt fides veſtra extrinſecus in oculis veſtris ſicut ſcrinium
„ conflatum ex auro, & obſitum lapidibus pretioſis, quod dum aperitur, eſt
„ vacuum, niſi forte in angulis ejus ſit pulvis ex reliquiis Pontificiorum, nam his
„ illa eadem eſt, modo quod hodie ab his obtecta ſit ſanctitatibus externis; eſt
„ quoque, ut ſimilitudinibus utar, ſicut Veſta antiquorum, quæ exſtinxit ignem
„ ſacrum, infoſſa terræ; & aſſeverare poſſum, quod illa coram meis oculis ſit
„ ſicut vitulus aureus, circum quem filii Iſraelis, poſtquam Moſes abivit & aſ-
„ cendit in montem Sinai ad Jehovam, ſaltaverunt: ne miremini quod loquutus
„ ſim de Fide veſtra per tales comparationes, quia ita loquimur de illa nos in
„ Cælo. Noſtra autem Fides eſt, fuit & erit in æternum, in Dominum Deum Sal-
„ vatorem, cujus Humanum eſt Divinum & Divinum eſt Humanum, ita accom-
„ modata receptioni, & ex qua Divinum ſpirituale unitur hominis naturali, &
„ fit fides ſpiritualis in naturali, unde naturale fit ſicut diaphanum ex luce ſpiri-
„ tuali in qua noſtra fides eſt; veritates ex quibus conſiſtit, ſunt totidem quot
„ verſiculi in ſacro Codice, veritates illæ ſunt omnes ſicut ſtellæ, quæ lucibus
„ ſuis manifeſtant & conformant illam; homo aſſumit illam ex Verbo medio na-
„ turali ſuo lumine, in quo eſt ſcientia, cogitatio & perſuaſio, ſed Domi-
„ nus apud illos qui in Ipſum credunt, facit ut fiat convictio, fiducia, & con-
„ fidentia, ita fit ſpiritualis naturalis, & per charitatem viva; Fides hæc apud
„ nos eſt ſicut Regina ornata lapidibus pretioſis, quot murus ſanctæ Hieroſoly-
„ mæ, Apocalypſi Cap. XXI: 17 ad 20. Sed ne credatis, quod hæc, quæ dixi,
„ ſint ſolum verba exaltationis, quæ ne ideo floccipendantur prælegam aliqua
„ ex ſancto Verbo, ex quibus patebit, quod Fides noſtra non ſit in Hominem,
„ ut vos creditis, ſed in verum Deum, in quo eſt omne Divinum; Johannes di-
„ cit,

„ cit, *Jesus Christus est verus Deus, & Vita æterna*, 1 Epist. V: 21. Paulus „ *In Christo habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter*, Coloss. II: 9; & in „ actis Apostolorum, *Quod prædicaverit & Judæis & Græcis pænitentiam in Deum*, „ *& fidem in Dominum nostrum Jesum Chr stum*, Cap. XX: 21; & Ipse Dominus, „ *quod Ipsi data sit omnis potestas in Cælo & in Terræ* Matth. XXVIII: 18; sed „ hæc pauca sunt. Post hæc, Angelus me inspexit, & dixit, tu scis quid Evan- „ gelici ita dicti credunt aut credituri sunt de Domino Salvatore, recita aliqua „ ut sciamus num in illa fatuitate sint, ut credant, quod Humanum Ipsius sit „ mere Humanum, & num aliquid Divini Illi adscribunt, aut quomodo; & tunc „ coram Cætibus, ex collectis e Libro Orthodoxiæ eorum, FORMULA CONCORDIÆ „ vocato, & Lipsiæ An: 1756 excuso, prælegi hæc sequentia; *Quod in Christo* „ *Divina & Humana Natura ita unitæ sint, ut faciant unam Personam*, *pag.* 606. „ 762. *Quod Christus vere Deus & Homo in indivisa Persona sit, & maneat in æter-* „ *num*, pag. 609. 673. 762. *Quod in Christo Deus sit Homo, & Homo Deus*, „ pag. 607. 765. *Quod Humana Natura Christi ad omnem Majestatem Divinam* „ *exaltata sit, hoc etiam ex multis Patribus*, pag. 844 ad 852. 860 ad 865. 869 „ ad 878. *Quod Christus quoad Humanam Naturam Omnipræsens sit & impleat om-* „ *nia*, p. 768. 783. 784. 785. *Quod Christo quoad Humanam Naturam omnis po-* „ *testas sit in Cælo & in Terra*, pag. 775. 776. 780. *Quod Christus quoad Humanam* „ *Naturam ad dextram Patris sedeat*, pag. 608. 764. *Quod Christus quoad Huma-* „ *nam Naturam invocandus sit, confirmatum ex dictis Scripturæ ibi*, pag. 226. *Quod* „ *Augustana Confessio illum Cultum maxime probet*, pag. 19. Postquam hæc præ- „ lecta sunt, converti me ad Virum cathedræ, & dixi, scio quod omnes hic con- „ sociati sint cum similibus sui in Mundo naturali, dic, precor, num scis cum „ quo tu es, respondit tono gravi, scio, consociatus sum cum Viro incluto, Præ- „ tore phalangum ab Exercitu illustrium Ecclesiæ; & quia tono tam gravi respon- „ dit, dixi, ignosce quod interrogem, num scis ubi Prætor ille inclutus habitat, „ & dixit, scio, habitat non procul a busto Lutheri; ad hæc subridens dixi, cur „ dicis bustum, scisne quod Lutherus resurrexerit, & quod hodie abdicaverit „ sua erronea de justificatione per fidem in tres Personas Divinas ab æterno, & „ ideo translatus sit inter Novi Cæli felices, & quod videat & rideat insanientes „ post se; & regessit, scio, sed quid hoc ad me: & tunc tono simili, quo ille, „ alloquutus sum, dicens, inspira tuo Incluto cum quo consociatus es, quod „ verear, quod contra Orthodoxiam Ecclesiæ suæ illo instanti subtraxerit Domi- „ no Divinum Ipsius, aut passus sit calamum suum arare sulcum, in quem impro- „ vise inseminavit Naturalismum, quando contra cultum Domini Salvatoris nostri „ scripsit: ad hæc respondit, hoc non possum, quia ego & ille quoad hanc rem „ pæne unam mentem facimus, sed illa quæ ego dico, ille non intelligit, sed om- „ nia quæ ille, perspicue intelligo; Mundus enim spiritualis intrat in Mundum „ naturalem, & percipit cogitata hominum ibi, sed non vicissim, hic status con- „ soeiationis spirituum & hominum est. Nunc quia incepi loqui cum Viro cathe- „ dræ, dixi, interpolabo, si licet, adhuc aliqua interrogatione, num scis, quod „ Orthodoxia Evangelicorum in Libro manuali Ecclesiæ eorum FORMULA CON- „ CORDIÆ appellato, doceat, quod in Christo Deus sit Homo & Homo Deus, & „ quod Divinum & Humanum Ipsius in indivisa Persona sit & maneat in æternum, „ quomodo tunc ille potuit ac tu potes fædare cultum Domini naturalismo; ad „ quæ respondit, illud scio & tamen non scio, quare continuavi dicendo; illum, „ tamrtsi absens est, aut te loco ejus, interrogo, unde Anima Domini Salvatoris „ nostri, si responditis quod a Matre, insanitis; si a Josepho, prophanatis Verbum; „ si vero a Spiritu sancto, recte dicitis, modo per Spiritum Sanctum intelligitis „ Divinum procedens & operans, ita quod sit Filius Jehovæ Dei. Iterum inter- „ rogo, quid Unio hypostatica, si responditis quod sit sicut inter duos, unum su-

„ pra & alterum infra, insanitis, sic etenim potuissetis facere Deum Salvatorem „ duos, sicut Deum tres; at si dixeritis, quod sit unio personalis, sicut est Animæ „ & Corporis, recte dicitis, hoc quoque est secundum Doctrinam vestram, tum „ etiam Patrum, consule FORMULAM CONCORDIÆ, pag. 765 ad 768. Et consule „ SYMBOLUM ATHANASII, ubi hæc, *Est Fides recta, ut credamus & confiteamur,* „ *quod Dominus noster Jesus Christus, Deus & Homo sit; Qui licet Deus est & Ho-* „ *mo, non duo tamen, sed unus est Christus, unus omnino, non confusione substantiæ,* „ *sed unitate Personæ: nam sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita Deus &* „ *Homo est unus Christus.* Interrogo adhuc, quæ fuit damnabilis Hæresis ARII, „ propter quem Concilium Nicænum ab Imperatore Constantino Magno convo- „ catum est, aliud quam quod negaverit Divinitatem Humani Domini. Porro „ dicite, Quem intelligitis per hæc apud Jeremiam, *Ecce dies venient, cum sus-* „ *citabo Davidi Germen justum, qui regnabit Rex, & hoc Nomen Ipsius* JEHOVAH „ JUSTITIA NOSTRA, Cap. XXIII: 5. 6. Cap. XXXIII: 15. 16; si dicitis Filium ab „ æterno, insanitis, ille non fuit Redemptor, si autem dicitis Filium natum in „ tempore, qui Unigenitus Filius Dei fuit, Joh. I: 18. Cap. III: 16, recte dicitis, „ Hic per Redemptionem factus est Justitia, ex qua facitis Fidem vestram. Le- „ gite etiam Esaj. IX: 5, præter alia loca, in quibus prædicitur, quod Ipse Je- „ hovah in Mundum venturus esset. Ad hæc Vir cathedræ siluit & avertit se.

„ Postquam hæc peracta sunt, voluit Præses oratione finire Synedrium, sed su- „ bito tunc Vir e sinistro Cætu erupit, cui tiara super capite, & pileus super illa, „ & tetigit digito pileum, & loquutus dixit, ego etiam consociatus sum Viro in „ Mundo tuo, qui ibi in eminente honore constitutus est, hoc scio, quia loquor „ ex illo sicut ex me; & quæsivi, ubi Eminens ille commoratur, respondit, Go- „ thoburgi, & ex illo quondam cogitavi, quod nova tua Doctrina sapiat Mahu- „ medismum; ex qua voce audita vidi omnes a dextris, ubi stabant Patres Apo- „ stolici, attonitos & mutatos facies, & audivi ex mentibus illorum per ora illo- „ rum exclamatas voces, oh facinus, o quale sæculum; sed ad sedandum justam „ excandescentiam illorum, exporrexi manum, & petivi auscultationem, qua data, „ dixi, scio quod vir istius eminentiæ tale quid impinxerit Epistolæ, quæ postea „ typo impressa est, sed si tunc scivisset, qualis illa blasphemia est, sane discerp- „ sisset illam digitis, & tradidisset Vulcano ad comburendum, talis contumelia „ illa est, quæ intelligitur per Domini verba ad Judæos dicentes, quod Christus „ ex alia potestate quam ex Divina fecerit miracula, Matth. XII: 22 ad 32; præ- „ ter illa ibi etiam dicit Dominus, *Quisquis non est Mecum, contra Me est; &* „ *quisquis non congregat Mecum, dispergit*, Vers. 30: his edictis, consociatus ejus „ demisit vultum, sed mox sustulit illum, & dixit, duriora a te audivi quam us- „ quam; sed regessi, in causa sunt duæ formulæ, Naturalismus & Mahumedismus, „ quæ sunt Mendacia nefaria astu inventa, & duo stigmata mortifera ad averten- „ dum voluntates & deterrendum a Sancto Cultu Domini: & converti me ad „ posteriorem consociatum, & dixi, dic illi in Gothoburgo, si potes, ut legat „ illa quæ a Domino dicta sunt in Apocalypsi Cap. III: 18. & quoque illa, quæ „ Cap. II: 16, ibi. His dictis, factus est strepitus; sed hic sedatus est per lucem „ e Cælo demissam, ex qua plures ex illis qui a sinistris erant, transiverunt ad il- „ los qui a dextris, remanentibus illis, qui non cogitant nisi vana, & ideo pendent „ ab ore cujusvis magistri, & quoque illis, qui non nisi quam Humanum de Do- „ mino credunt; ab his & illis Lux e Cælo demissa, visa est sicut repercuti, ac „ influere in illos qui transiverunt a parte sinistra ad partem dextram.

CAPUT TERTIUM

DE

SPIRITU SANCTO,

ET DE

DIVINA OPERATIONE.

138. Omnes e Sacro Ordine, qui aliquam justam ideam de Domino Salvatore nostro foverunt, dum intrant Mundum spiritualem, quod ut plurimum fit tertio die post obitum, primum instruuntur de Divina Trinitate; & in specie de Spiritu Sancto, quod non sit Deus per se, sed quod per Illum in Verbo intelligatur Divina Operatio procedens a Deo Uno & Omnipræsente; causa quod de Spiritu Sancto in specie instruantur, est quia plerique Enthusiastæ post mortem incidunt in vesanam phantasiam, quod ipsi sint Spiritus Sanctus; & quod multi ab Ecclesia, qui in Mundo crediderunt, quod Spiritus Sanctus per illos loquutus sit, terreant alios per verba Domini apud Matthæum, quod dicere contra illa, quæ Spiritus Sanctus inspiravit illis, sit peccatum irremisibile, Cap. XII: 31. 32; illi qui post instructionem recedunt a fide, quod Spiritus Sanctus sit Deus per se, informantur postea de Unitate Dei, quod non sit tripartita in Personas, quarum unaquævis singulatim est Deus & Dominus secundum Symbolum Athanasianum, sed quod Divina Trinitas sit in Domino Salvatore, sicut Anima, Corpus, & Virtus procedens, apud quemvis hominem; hi deinde præparantur ad recipiendum fidem Novi Cæli, & his, postquam præparati sunt, aperitur via ad Societatem in Cælo, ubi similis fides est, & datur illis mansio cum confratribus, cum quibus in beatitudine vivent in æternum. Nunc quia actum est de Deo Creatore, & de Domino Redemptore, necessum est, ut quoque de Spiritu Sancto agatur; quæ Transactio, sicut reliquæ dispescenda est in suos Articulos, qui sunt sequentes. I. *Quod Spiritus Sanctus sit Divina Veritas, & quoque Divina Virtus & Operatio procedens a Deo Uno, in quo Divina Trinitas est, ita a Domino Deo Salvatore.* II. *Quod Divina Virtus & Operatio, quæ intelligitur per Spiritum Sanctum, sint in genere Reformatio & Regeneratio, & secundum has Innovatio, Vivificatio, Sanctificatio & Justificatio, & secundum has Purificatio a malis & Remissio peccatorum, & tandem Salvatio.* III. *Quod Divina illa virtus & operatio, quæ intelligitur per missionem Spiritus Sancti, apud Clericos in specie sit Illustratio & Instructio.* IV. *Quod Dominus operetur illas Virtutes in illis qui credunt in Ipsum.* V. *Quod Dominus operetur ex, Se a Patre, & non vicissim* VI. *Quod spiritus hominis sit ejus Mens, & quicquid ex illa procedit.*

139. I. Quod Spiritus Sanctus sit Divina Veritas, et quoque Divina Virtus et Operatio procedens a Deo Uno, in quo est Divina Trinitas, ita a Domino Deo Salvatore. Per Spiritum Sanctum proprie significatur Divinum Verum, ita quoque Verbum, & in hoc sensu est Ipse Dominus etiam Spiritus Sanctus; sed quia in Ecclesia hodie per Spiritum Sanctum describitur Divina Opera-

ratio, quæ est actualis Justificatio, ideo hæc pro Spiritu Sancto hic assumitur, & de hac præcipue agitur, etiam ex causa, quia Divina Operatio fit per Divinum Verum, quod ex Domino procedit, & id quod procedit, est unius & ejusdem essentiæ cum Ipso a quo proeedit, sicut Tria hæc, Anima, Corpus, & Procedens, quæ simul faciunt unam Essentiam, apud hominem mere Humanam, apud Dominum autem Divinam & simul Humanam, post Glorificatiouem ita unitas, sicut Prius eum suo Posteriori, ac sicut Essentia cum sua Forma; ita tria Essentialia, quæ vocantur Pater, Filius, & Spiritus Sanctus in Domino unum sunt. Quod Dominus sit ipsum Divinum Verum, seu Divina Veritas, supra ostensum est; quod autem Spiritus Sanctus sit illud, constat ex his locis, *Exibit virga e trunco Isjhaii, quiescet super Ipso Spiritus Jehovæ, Spiritus sapientiæ & intelligentiæ, Spiritus consilii & virtutis, percutiet terram virga oris sui, & spiritu labiorum suorum occidet impium, erit justitia cingulum lumborum Ejus, & Veritas cingulum feminum ejus*, Esaj. XI: 1. 4. 5. *Veniet sicut flumen angustum, Spiritus Jehovæ signum inferet in Illum, tunc veniet Zioni Redemptor*, Esaj. LIX: 19. 20. *Spiritus Domini Jehovih super Me, unxit Me Jehovah, ad evangelizandum pauperibus misit Me*, Esaj. LXI: 1. Luc. IV: 18. *Hoc fædus meum, Spiritus meus qui super Te, & verba mea non recedent ex ore tuo a nunc & in æternum*, Esaj. LIX: 21. Quoniam Dominus est ipsa Veritas, inde omne id quod procedit ex Ipso est veritas, & hoc intelligitur per Paracletum, qui etiam nominatur Spiritus veritatis, & Spiritas Sanctus; hoc constat ex his locis, *Ego* VERITATEM *vobis dico, prodest vobis ut Ego abeam, si enim non abirem, Paracletus non veniet ad vos; si vero abivero, mittam illum ad vos*, Joh. XVI: 7. *Quando venerit ille* SPIRITUS VERITATIS, *ducet vos in* OMNEM VERITATEM: *non lequetur a se ipso, sed quæcunque audiverit, loquetur*, Joh. XVI: 13. *Ille Me glorificabit, quia* EX MEO *accipiet, & annuntiabit vobis: omnia quæcunque Pater habet*, Mea *sunt, propter hoc dixi, quod a* MEO *accepturus sit, & annuntiaturus vobis*, Joh. XVI: 14. 15. *Ego regabo Patrem, ut alium Paracletum det vobis*, SPIRITUM VERITATIS, *quem Mundus non potest accipere, quoniam non videt illum, nec cognoscit illum, vos autem cognoscitis illum, quia apud vos manet, & in vobis erit, non relinquam vos orphanos, venio ad vos, & vos videbitis Me*, Joh. XIV: 16. 17. *Quando venerit Paracletus, qnem Ego missurus sum vobis a Patre*, SPIRITUS VERITATIS, *Ille testabitur de Me*, Joh. XV: 26: vocatur Ille Spiritus Sanctus, Joh. XIV: 26. Quod Dominus per Paracletum seu Spiritum Sanctum intellexerit Se ipsum, patet ab illis Domini verbis, quod Mundus illum adhuc non cognosceret, *vos antem cognoscitis illum*; non relinquam vos orphanos, *venio ad vos, vos videbitis Me*: & alibi, *Ecce Ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi*, Matth. XXVIII: 20. tum ex illis, non loquetur ex Seipso, sed quod ex Meo accepturus sit.

140. Nunc quia per Spiritum Sanctum intelligitur Divina Veritas, & hæc fuit in Domino, & Ipse Dominus, Joh. XIV: 6, & sic quia non potuit aliunde procedere, ideo dixit, *Nondum erat Spiritus Sanctus, quia Jesus nondum glorificatus erat*, Joh. VII: 39; & post Glorificationem, *inspiravit in Discipulos, & dixit, accipite Spiritum Sanctum*, Joh. XX: 22. Quod Dominus aspiraverit discipulos, & illud dixerit, fuit causa, quia aspiratio erat signum repræsentativum externum Divinæ inspirationis: Inspiratio autem est insertio in societates angelicas. Ex his ab intellectu comprehendi potest hoc de Conceptione Domini ab Angelo Gabriele dictum, *Spiritus Sanctus veniet super te, & Virtus Altissimi obumbrabit te, unde quod nascitur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei*, Luc. I: 35. Tum, *Angelus Domini in somnio dixit Josepho, ne timeas accipere Mariam Sponsam tuam, nam quod in ea natum, ex Spiritu Sancto est; & Josephus non tetigit illam, usque dum peperit Filium suum primogenitum*, Matth. I: 20. 25. Spiritus Sanctus ibi est Divinum Verum procedens a Jehovah Patre, & hoc Procedens est Virtus Altissimi, quæ tunc obumbra-

bravit Matrem: hoc itaque coincidit cum hoc apud Johannem, *Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, & Verbum Caro factum est*, Cap. I: 1. 14; quod per Verbum ibi intelligatur Divinum Verum, vide in Fide Novæ Ecclesiæ, supra n. 3.

141. Quod Divina Trinitas sit in Domino, supra demonstratum est, & amplius in sequentibus ubi de illa ex professo agendum est, demonstrabitur; hic solum aliqua absona ex Trinitate illa divisa in Personas sequentia, adducentur; hoc foret, sicut quis Ecclesiæ Minister e suggesto docet quid credendum & quid faciendum est, & juxta illum alius Minister stat, & immurmurat auri ejus, hoc recte dicis, & insuper aliquid adhuc; & dicunt tertio, qui in scala stat, descende in Templum, aperi aures eorum, & infunde illa cordibus illorum, & simul fac ut sint puritates, sanctitates, & justitiæ pignora. Divina Trinitas divisa in Personas, quarum unaquævis singulatim est Deus & Dominus, similis etiam est tribus Solibus in uno Mundo, in alto unus juxta alterum, & tertius infra, qui circumfundit angelos & homines, ac infert duorum calorem & lucem cum omni potentia in mentes, corda & corpora illorum, & illos sicut ignis in retortis acuit, clarificat & sublimat materias; quis non videt, si ita fieret, quod homo combureretur usque in cinerem. Regimen trium Divinarum Personarum in Cælo, etiam simile foret regimini trium Regum in uno Regno; aut regimini trium Ducum ejusdem potestatis super uno Excercitu; aut potius Regimini Romano ante Cæsarum tempora, quando fuerunt Consul, Senatus, & Tribunus plebis, inter quos quidem divisa est potestas, at usque summa apud omnes simul; quis non videt absonum, ludicrum, & delirum, tale Regimen introducere in Cælum, ac introducitur cum potestas sicut summi Consulis addicitur Deo Patri, potestas sicut Senatus Filio, & potestas sicut Tribuni plebis Spiritui Sancto, quod fit cum functio propria attribuitur cuivis, & plus si additur, quod proprietates illæ non communicabiles sint.

142. II. Quod Divina virtus et operatio, quæ intelligitur per Spiritum Sanctum, sint in genere Reformatio et Regeneratio, et secundum has Innovatio, Vivificatio, Sanctificatio, et Justificatio, et secundum has Purificatio a malis, et Remissio peccatorum, et tandem Salvatio. Hæ sunt in suo ordine Virtutes, quas Dominus operatur apud illos qui credunt in Ipsum, ac se accommodant, & disponunt ad receptionem & habitationem Ipsius, & hoc fit per Divinum Verum, & apud Christianos per Verbum, hoc enim est unicum medium, per quod homo ad Dominum accedit, & in quod Dominus intrat; nam ut supra dictum est, Dominus est ipsum Divinum Verum, & quicquid procedit ex Ipso, est illud: sed intelligendum Divinum Verum ex Bono, quod idem est cum Fide ex Charitate, fides enim non aliud est, quam veritas, & charitas non aliud quam bonitas. Per Divinum Verum ex Bono, hoc est, per Fidem ex Charitate, homo reformatur & regeneratur, tum innovatur, vivificatur, sanctificatur, justificatur, & secundum horum progressiones & incrementa purificatur a malis, & purificatio ab his est remissio peccatorum. Sed omnes hæ Operationes Domini non possunt hic singulatim exponi, quia unaquævis suam Analysin confirmatam ex Verbo, & illustratam a ratione postulat, & hoc hujus loci non est, quare remittitur Lector ad illa quæ ordine sequuntur in hoc Opere, quæ sunt de Charitate, Fide, Libero Arbitrio, Pænitentia, & de Reformatione & Regeneratione. Sciendum est, quod Dominus illas salutes continuo operetur apud unumquemvis hominem, sunt enim gradus ad Cælum, Dominus enim vult omnium salutem, quare salus omnium Ipsi est finis, & qui vult finem, vult media: propter salutem hominum fuit Adventus, Redemptio & Passio crucis Ipsius, Matth. XVIII: 11. Luc. XIX: 10, & quia salus hominum Ipsi fuit & in æternum est finis, sequitur quod supramemoratæ operationes sint fines medii, & salvatio finis ultimus.

143.

143. Operatio harum virtutum est Spiritus Sanctus, quem Dominus mittit ad illos qui credunt in Ipsum & se disponunt ad recipiendum Ipsum, ac intelligitur per Spiritum in his locis ,, *Dabo novum Cor &* SPIRITUM NOVUM; SPIRITUM MEUM *dabo in medio vestri, & faciam ut in salutis via ambuletis*, Esaj. XXXVI: 26 27. Ezech. XI: 19. *Cor mundum crea in nobis Deus, &* SPIRITUM FIRMUM *innova in medio mei, reduc mihi gaudium salutis tuæ, &* SPIRITUS SPONTANEUS *sustentet me*, Psalm LI: 12. *Jehovah format* SAIRITUM HOMINIS *in medio ejus*, Sach. XII: 11. *Anima mea exspectavi Te nocte, &* SPIRITU MEO *in medio mei exspectavi Te mane*, Esaj. XXXVI: 9. *Facite vobis Cor novum & Spiritum novum, quare moriemini Domus Israelis*, Ezech. XVIII: 31: præter alibi. In locis illis per Cor novum intelligitur voluntas boni, & per Spiritum novum intellectus veri; quod Dominus operetur hæc apud illos qui faciunt bonum & credunt verum, ita apud illos qui in fide charitatis sunt, patet clare ab his ibi, Deus dat animam ambulantibus in ea, & ex hoc, quod dicatur Spiritus spontaneus; & quod homo operaturus sit ex sua parte, ex his, Facite vobis cor novum, & spiritum novum, quare moriemini domus Israelis.

144. Legitur, quod cum Jesus baptizabatur, Cæli aperti sint, & Johannes viderit Spiritum Sanctum descendentem sicut Columbam, Matth. III: 16. Marc. I: 10. Luc. III: 11. Joh. I: 32. 33. hoc factum est, quia Baptismus significat Regenerationem & purificationem, similiter Columba; quis non percipere potest, quod Columba non esset Spiritus Sanctus, nec quod Spiritus Sanctus esset in columba; in Cælo sæpius apparent Columbæ, & quoties apparent, sciunt Angeli, quod sint correspondentiæ affectionum & inde cogitationum de regeneratione & purificatione apud quosdam qui in vicinia stant, quare ut primum ad illos accedunt, & cum illis de quadam alia re, quam quæ in cogitationibus illorum fuit, cum apparatio illa erat, loquuntur, columbæ illico evanescunt: hoc simile est sicut cum multis, quæ visa sunt Prophetis, ut quod Johanni visus sit Agnus super monte Sionis, Apoc. XIV: 1, & alibi; quis non scit, quod Dominus non fuerit ille Agnus, neque in Agno, sed quod Agnus esset repræsentatio innocentiæ Ipsius; inde elucet error illorum, qui ex Columba visa super Domino cum baptizabatur, & ex voce e Cælo audita tunc, *Hic est Filius meus dilectus*, tres Personas Trinitatis deducunt. Quod Dominus hominem regeneret per fidem & charitatem, intelligitur per hoc quod Johannes Baptista dixit, *Ego vos baptizo aqua in pænitentiam, qui vero post me venturus est, ille baptizabit* SPIRITU SANCTO, *& igne*, Matth. III: 15. Marc. I: 8. Luc. III: 16; baptizare Spiritu Sancto & igne, est regenenerare per Divinum Verum quod est fidei, & per Divinum Bonum quod est charitatis. Simile significatur per hæc verba Domini, *Nisi quis generatus fuerit aqua & spiritu, non potest ingredi in Regnum Dei*, Joh. III: 5, per aquam hic ut alibi in Verbo, significatur verum in naturali seu externo homine, & per spiritum verum ex bono in spirituali seu interno.

145. Nunc quia Dominus est ipsum Divinum Verum ex Divino Bono, & hoc est ipsa Essentia Ipsius, & quisqne ex Essentia sua agit quod agit, constat, quod Dominus continue velit, nec possit aliud velle, quam implantare verum & bonum, seu fidem & charitatem, cuivis homini. Hoc illustrari potest ex multis in Mundo, ut ex his, quqd omnis homo ex essentia sua velit, & cogitet, & quantum licet, loquatur & agat, ut pro exemplo, homo fidelis cogitat & intendit fidelia, homo honestus, probus, pius & religiosus, honesta, proba, pia & religiosa, & vicissim homo fastuosus, astutus, dolosus, avarus, talia quæ cum essentia sua unum faciunt; hariolus non vult nisi hariolari; & stultus non nisi quam contra illa quæ sapientiæ sunt, garrire; verbo, Angelus non volvit & molitur nisi cælestia, & diabolus non nisi quam infernalia. Simile est cum omni subjecto inferioris sortis in Regno animali, ut cum ave, bestia, pisce, verme alato & non alato, unumquodvis cognoscitur ex sua essentia seu natura, ex hac & secundum

dum hanc eſt cujuſvis inſtinctus. Similiter in Regno vegetabili, omnis arbor, omne virgultum, & omne olus, cognoſcitur ex ſuo fructu & ſemine, quibus eſſentia ſua innata eſt, nec poteſt quicquam exinde aliud produci quam ſui ſimile & ſuum imo ab eſſentia de omni humo, de omni argilla, de omni lapide tam nobilem, ignobili, deque omni minera & metallo, judicatur.

146. III. QUOD DIVINA ILLA VIRTUS ET OPERATIO, QUÆ INTELLIGITUR PER MISSIONEM SPIRITUS SANCTI, APUD CLERICOS IN SPECIE SIT ILLUSTRATIO ET INSTRUCTIO. Operationes Domini, in præcedente Articulo recenſitæ, quæ ſunt reformatio, regeneratio, innovatio, vivificatio, ſanctificatio, juſtificatio, purificatio, remiſſio peccatorum, & demum ſalvatio, tam apud Clericos quam apud Laicos a Domino influunt, & recipiuntur ab illis qui in Domino ſunt & Dominus in illis, Joh. VI: 56. Cap. XIV: 20. Cap. XV: 4. 5. quod autem in ſpecie Illuſtratio & Inſtructio, ſunt cauſæ, quia illæ muneris eorum ſunt, ac inauguratio in miniſterium illas ſecum portat, & quoque credunt, quod dum ex zelo concionantur, inſpirentur, ſicut diſcipuli Domini, in quos Dominus inſpiravit dicens, accipite Spiritum Sanctum, Joh. XX: 22, & præter quæ Marc. XIII: 11; quidam etiam teſtantur, quod influxum ſentiverint. Sed probe caveant, ne ſibi perſuadeant, quod zelus, a quo multi corripiuntur, dum concionantur, ſit Divina operatio in cordibus eorum, datur enim ſimilis, & adhuc ardentior apud Enthuſiaſtas, & quoque apud illos qui in extremis falſis doctrinæ ſunt, imo apud illos qui Verbum floccipendunt, ac naturam pro Deo colunt, & fidem & charitatem ſicut in ſaccum poſt tergum rejiciunt, & dum prædicant & docent ante faciem appendunt ſicut quendam ventriculum ruminatorium, ex quo expromunt & egurgitant talia, quæ ſciunt victui inſervire auditoribus. Zelus enim in ſe ſpectatus eſt excandeſcentia naturalis hominis, ſi intus in illa eſt amor veri, tunc eſt illa ſicut ignis ſacer, qui influxit in Apoſtolos, de quo ita in Actis illorum, *viſæ ſunt illis diviſæ Linguæ, tanquam ignis, ſeditque ſuper unumquemvis eorum, unde impleti ſunt omnes Spiritu Sancto*, Cap. II: 3. 4. at vero ſi intus in zelo aut excandeſcentia illa latet amor falſi, tunc eſt ſicut ignis incarceratus ligno, qui erumpit & incendit domum: tu, qui Sanctitatem Verbi, & Divinitatem Domini negas, deſume quæſo tuum ſaccum e dorſo, & aperi illum, quod libere facis domi, & videbis. Scio, quod illi, qui per Luciferum apud Eſajam intelliguntur, qui ſunt qui ex Babele, dum intrant Templum, & plus dum ſcandunt pulpitum, imprimis qui ex ſocietate Jeſu ſe nominant, abripiantur a zelo, qui multis eſt ex amore infernali, ac inde vehementius vociferentur, & ſuſpiria altius e pectore trahant, quam illi, qui in zelo ex amore cæleſti ſunt. Quod apud Clericos adhuc duæ operationes ſpirituales ſint, videatur infra, n. 155.

147. Eccleſia adhuc fere neſcit, quod in omni voluntate & cogitatione & inde actione & loquela hominis ſit Internum & Externum, & quod homo ab infantia edoctus ſit loqui ab Externo utcunque diſſentit Internum, inde ſimulationes, aſſentationes & hypocriſes; conſequenter quod ſit duplex, & ille modo ſimplex, cujus Externum cogitat & loquitur, atque vult & agit ab Interno, hi quoque per ſimplices intelliguntur in Verbo, ut Luc. VIII: 15. Cap. XI: 34, & alibi, tametſi plus ſapientes ſunt, quam duplices. Quod duplicitas & triplicitas ſit in omni creato, conſtat ab his in corpore humano; omnis Nervus ibi conſiſtit a fibris, & fibra a fibrillis; omnis Muſculus ex faſciculis fibrarum, & hi ex fibris motricibus; omnis Arteria ex tunicis in triplici ſerie; ſimile eſt in Mente humana, cujus organiſmus ſpiritualis eſt talis; hoc eſt quod, ut ſupra dictum eſt, Mens humana in tres regiones diſtincta ſit, quarum ſuprema, quæ etiam eſt intima, vocatur cæleſtis, media ſpiritualis, & infima naturalis. Mentes omnium hominum, qui negant ſanctitatem Verbi & Divinitatem Domini, cogitant in regione infima, ſed quia ab infantia didicerunt etiam ſpiritualia quæ Eccleſiæ ſunt, & hæc recipiunt, at

illa ponunt infra naturalia, quæ ſunt varia ſcientifica, politica & civilia moralia, & quia infime & proxime loquelæ in mente ſedent, ex illis loquuntur in templis & in cætibus, &, quod mirum eſt, non aliter ſciunt tunc, quam quod loquantur & doceant ex fide illorum, cum tamen, quando in ſuo libero ſunt, quod fit domi, aperitur janua, quæ occluſit internum mentis eorum, & tunc quandoque rident ad illa, quæ coram cætu ſermocinati ſunt, dicentes corde, quod Theologica ſint ſpecioſi laquei ad captandum columbas.

148. Internum & Externum talium æquiparari poſſunt Venenis obductis cruſtis ſaccharinis: tum colycinthidis, quas pueri prophetarum colligentes miſerunt in pulmentum, quod dum comederent, clamabant, mors in olla, II Reg. IV: 38 ad 43. Et quoque comparari poſſunt Beſtiæ ex mari, quæ habebat duo cornua ſicut Agni, & loquuta eſt ſicut draco, Apoc. XIII: 11, in ſequentibus beſtia illa vocatur pſeudopropheta. Et ſunt ſicut latrones in Urbe, ubi cives morati, qui in illa moraliter agunt & rationaliter loquuntur, at cum redeunt in ſylvas, feræ ſunt: aut etiam ſicut piratæ, qui ſuper terra homines ſunt, at in mari crocodili: hi & illi incedunt dum ſuper terra aut in urbe ſunt, ſicut pantheræ indutæ pellibus ovis; aut ſicut ſimiæ amictæ veſtibus humanis, ante cujus vultum appoſitus eſt typus faciei hominis. Aſſimilari etiam poſſunt meretrici, quæ inungit ſe balſamo, fucat faciem purpura, ac inveſtit ſe ſerico albo cum intextis floribus, quæ cum in domum ſuam redit, nudat ſe coram lupercis, ac inficit illos ſua lepra. Quod tales ſint, qui ſanctum Verbo & Divinum Domino corde derogant, per annorum experientias in Mundo Spirituali mihi datum eſt cognoſcere, ibi enim omnes primum tenentur in externis ſuis, at poſtea his ademptis immittuntur in Interna, & tunc comædum eorum fit tragicum.

149. IV. QUOD DOMINUS OPERETUR ILLAS VIRTUTES IN ILLIS, QUI CREDUNT IN IPSUM. Quod Dominus operetur illas virtutes, quæ per miſſionem Spiritus Sancti intelliguntur, in illis qui credunt in Ipſum, hoc eſt, quod illos reformet, regeneret, innovet, vivificet, ſanctificet, juſtificet, purificet a malis, & demum ſalvet, conſtat ex omnibus illis locis in Verbo, quæ confirmant, quod ſalus & vita æterna ſit illis qui credunt in Dominum, quæ adducta ſupra n. 108. videantur; & inſuper ab hoc „ *Dixit Jeſus, quiſquis* CREDIT IN ME, *ſicut dicit Scriptura, flumina ex ventre ejus fluent aquæ viventis, hoc dixit de* SPIRITU, *quem accepturi ſunt* CRTDENTES IN IPSUM, Joh. VII: 38. 39. Tum ex hoc, TESTIMONIUM JESU EST SPIRITUS PROPHETIÆ, Apoc. LIX: 10; per ſpiritum prophetiæ intelligitur Verum doctrinæ ex Verbo, prophetia non aliud ſignificat quam doctrinam, ac prophetare docere illam, & per teſtimonium Jeſu intelligitur confeſſio ex fide in Ipſum, ſimile intelligitur per Teſtimonium Ipſius in hoc loco „ *Michaelis Angeli vicerunt draconem per ſanguinem Agni, & per Verbum* TESTIMONII IPSIUS: *& Draco abivit, ut faceret bellum cum reliquis ſeminis Ipſius, qui tenebant mandata Dei, & habent Teſtimonium Jeſu Chriſti*, Apoc. XII: 11. 17.

150. Quod credentes in Dominum Jeſum Chriſtum accepturi ſint ſpirituales illas virtutes, eſt quia Ipſe eſt Salus & Vita æterna, Salus eſt quia Salvator, hæc quoque eſt nomen Ipſius Jeſus, Vita æterna, quia illis in quibus Ipſe eſt & illi in Ipſo, eſt vita æterna, quare etiam Ipſe vocatur Vita æterna apud Johannem I Epiſt. V: 21; nunc quia eſt Salus & Vita æterna, ſequitur quod etiam ſit omne id per quod ſalus & vita æterna obtinentur, proinde quod ſit omne reformationis, regenerationis, innovationis, vivificationis, ſanctificationis, juſtificationis, purificationis a malis, & tandem Salvatio; Dominus apud unumquemvis hominem operatur illa, hoc eſt, conatur inferre illa, & cum homo ſe accommodat & diſponit ad receptionem, infert illa; ipſum activum accommodationis & diſpoſitionis etiam eſt a Domino, ſed ſi homo non ſpantaneo ſpiritu recipit illa, tunc præter conatum, qui jugiter perſtat non poteſt inferre.

151. Credere in Dominum, non solum est agnoscere Ipsum, sed etiam facere præcepta Ipsius, nam modo agnoscere Ipsum est solum cogitationis ex aliquo intellectu, at facere præcepta Ipsius, est quoque agnitionis ex voluntate; Mens hominis consistit ex Intellectu & Voluntate, ac Intellectus est cogitare, ac Voluntatis est facere; quare dum homo solum agnoscit ex cogitatione intellectus, duntaxat ex dimidia mente adit Dominum, at vero cum facit, tunc ex tota, & hoc est credere: alioquin potest homo dividere cor suum, ac superficiem ejus adigere, ut se elevet sursum, dum caro ejus se invertit deorsum, & sic volat sicut aquila inter Cælum & Infernum, & tamen homo non sequitur aspectum suum, sed jucundum carnis suæ, & hoc quia est in Inferno, ideo devolat illuc, & postquam ibi litavit voluptatibus suis, & libavit mustum dæmonibus, induit vultum ex facetiis & visum ex scintillis ignis, & sic mentitur angelum lucis: tales satanæ fiunt illi post mortem, qui agnoscunt Dominum, & non faciunt præcepta Ipsius.

152. In superiori Articulo ostensum est, quod salus & vita æterna hominum sint finis primus & ultimus Domini; & quia finis primus & ultimus continent fines medios in se, sequitur quod supramemoratæ virtutes spirituales insimul sint in Domino, & quoque a Domino in homine, sed usque successive prodeunt; Mens enim humana crescit sicut corpus ejus, sed hoc statura, illa autem sapientia, ita quoque hæc exaltatur e regione in regionem, nempe a naturali in spiritualem, & ab hac in cælestem, in hac regione est homo sapiens, in illa est intelligens, in infima sciens; sed hæc exaltatio mentis non fit nisi tempore a tempore, & fit sicut homo comparat sibi vera & conjungit illa bono: hoc simile est, sicut qui ædificat domum, primum comparat sibi materias ad illam, ut lateres, tegulas, tigna, asseres, & sic ponit fundamentum, exstruit muros, distinguit in cameras, his apponit januas, & in parietibus fenestras, ac struit scalas a mansione in mansionem; hæc omnia insimul insunt fini, qui est commoda & honorifica habitatio, quam ille prævidet & providet. Simile est cum Templo, quum hoc construitur, omnia ejus constructionis insunt fini, qui est cultus Dei. Simile est cum omnibus aliis, ut cum hortis & agris, & quoque cum officiis & negotiis, ad quæ ipse finis adminicula sibi parat.

153. V. QUOD DOMINUS OPERETUR EX SE A PATRE, ET NON VICISSIM. Per Operari hic simile intelligitur, quod per mittere Spiritum Sanctum, quoniam supramemoratæ Operationes, quæ sunt in genere, Reformatio, Regeneratio, Innovatio, Vivificatio, Sanctificatio, Justificatio a malis, Remissio peccatorum, quæ hodie attribuuntur Spiritui Sancto ut Deo per se, sunt Operationes Domini: quod hæ sint ex Domino a Patre, & non vicissim, primum confirmabitur ex Verbo, & postea per plura quæ rationis sunt, illustrabitur: ex Verbo ab his „*Quando venerit Paracletus*, QUEM EGO MISSURUS SUM A PATRE, *Spiritus veritatis, qui a Patre exit, ille testabitur de Me*, Joh. XV: 26. *Si non abivero, Paracletus non veniet ad vos, si vero abivero*, MITTAM ILLUM AD VOS, Joh. XVI: 7. *Paracletus, Spiritus veritatis, non loquetur ex se ipso, sed* EX MEO ACCIPIET *& annuntiabit vobis, omnia quæcunque Pater habet*, MEA SUNT; *propter hoc dixi, quod* EX MEO *accepturus sit, & annuntiaturus vobis*, Joh. XVI: 13. 14. 15. *Spiritus Sanctus nondum erat, quia Jesus nondum glorificatus est*, Joh. VII: 39. *Jesus inspiravit in Discipulos, & dixit, accipite Spiritum Sanctum*, Joh. XX: 22. *Quodcunque petieritis in Nomine meo*, HOC FACIAM, *ut glorificetur Pater in Filio, si quid petieritis in Nomine meo*, EGO FACIAM, Joh. XIV: 13. 14. Ex his locis manifeste patet, quod Dominus mittat Spiritum Sanctum, hoc est, operetur illa, quæ hodie adscribuntur Spiritui Sancto ut Deo per se; dixit enim quod missurus sit illum a Patre, quod missurus sit illum ad vos, quod nondum fuerit Spiritus Sanctus, quia Jesus nondum glorificatus est, quod post glorificationem inspiraverit in Discipulos & dixerit accipite Spiritum Sanctum; tum quod dixerit, quodcunque petieritis in Nomine meo, Ego fa-

faciam, ut &, qnod Paracletus ex Meo accepturus sit quod annuntiabit: quod Paracletus sit idem cum Spiritu Sancto, videatur Joh. XIV: 26. Quod Deus Pater non operetur illas virtutes ex se per Filium, sed quod Filius ex se a Patre, constat ex his, *Deum nemo vidit unquam, Unigenitus Filius, qui in sinu Patris est ille exposuit*. Joh. I: 18. & alibi, *Non vocem Patris audivistis usquam; nec speciem Ipsius vidistis*, Joh. V: 37. Ex his itaque sequitur, quod Deus Pater operetur in Filio & in Filium, sed non per Filium, verum quod Dominus operetur ex Se a suo Patre, nam dicit, *Omnia Patris mea sunt*, Joh. XVI: 14. *Quod Pater omnia dederit in manum Filii*, Joh. III: 35. Tum *Quod sicut Pater habet vitam in se Ipso, ita dederit Filio vitam habere in se ipso*, Joh. V: 26. ut &, *Verba quæ Ego loquor, spiritus & vita sunt*, Joh. VI: 63. Quod Dominus dicat quod Spiritus veritatis exeat a Patre, Joh. XV: 26, est quia a Deo Patre exit in Filium, & ex Filio a Patre; quare etiam dicit, *In illa die cognoscetis quod Pater in Me, & Ego in Patre, & vos in Me & Ego in vobis*, Joh. XIV: 11. 20. Ex his perspicuis effatis Domini manifeste patet error in Christiano Orbe, qui est, quod Deus Pater mittat Spiritum Sanctum ad hominem; & error Ecclesiæ Græcæ, quod Deus Pater Illum immediate mittat: hoc, quod Dominus ex Se a Deo Patre illum mittat, & non vicissim, est e Cælo, & Angeli illud vocant Arcanum, quia nondum in Mundo detectum.

154. Hæc per plura, quæ rationis sunt, illustrari possunt; ut per hæc: notum est, quod Apostoli, postquam donati sunt Spiritu Sancto a Domino, prædicaverint Evangelium per multum orbis, & quod hoc promulgaverint ore & scriptis, & hoc fecerunt ex se ipsis a Domino; aliter enim docuit & scripsit Petrus, aliter Jacobus, aliter Johannes, & aliter Paulus, quisque secundum suam intelligentiam, Dominus implevit omnes suo spiritu, sed quisque desumpsit inde sportam secundum qualitatem suæ perceptionis, & exsequuti sunt secundum qualitatem suæ potentiæ. Omnes Angeli in cælis impleti sunt Domino, sunt enim in Domino & Dominus in illis, sed usque quisque loquitur & agit secundum statum suæ mentis, quidam simpliciter, quidam sapienter, ita cum infinita varietate, & tamen unusquisque loquitur ex se a Domino. Simile est cum omni Ministro Ecclesiæ, tam illo qui in veris quam qui in falsis est, cuique est suum os & sua intelligentia, & quisque loquitur ex sua mente, hoc est, ex suo spiritu quem possidet. Omnes Protestantes, sive dicantur Evangelici sive Reformati, postquam instructi sunt dogmaticis a Luthero, Melanctone vel Calvino traditis, hi seu dogmatica eorum non loquuntur ex se per illos, sed ipsi ex se ab illis; unumquodvis dogma etiam potest mille modis exponi, est enim quodvis sicut cornucopia, ex quo quisque depromit quod suo genio favet & adæquatur, & exponit secundum suam dotem. Hoc illustrari potest per cordis actionem in pulmone & in illum, & per pulmonis reactionem ex se a corde, hæc sunt duo distincta, at usque reciproce unita, pulmo respirat ex se a corde, non autem cor per pulmonem, si hoc fieret subsisteret utrumque; simile etiam est cum cordis actione in visceribus & in viscera totius corporis, cor emittit sanguinem undequaque, sed viscera inde hauriunt, quodlibet suum pensum secundum quale usus, quod præstat, & quoque secundum hoc agit, ita diversimode. Idem hoc potest illustrari per hæc; malum a parentibus, quod vocatur hæreditarium, agit in homine & in hominem; similiter bonum a Domino, hoc supra aut intra, illud infra vel extra, si malum ageret per hominem, homo non foret reformabilis, neque foret culpabilis, similiter si bonum a Domino ageret per hominem, nec foret reformabilis, sed quia utrumque pendet a libera electione hominis, fit reus dum ex se a malo agit, & insons dum ex se a bono: nunc quia malum est diabolus, & bonum est Dominus, fit reus si agit a diabolo, ac insons si a Domino; ex libera illa electione, quæ cuivis homini est, est quod homo reformari possit. Simile est cum omni Interno & Externo apud

ho-

hominem, hæc sunt duo distincta, sed usque reciproce unita; Internum agit in Externo & in illud, sed non agit per Externum, Internum enim millia volvit, ex quibus Externum modo desumit accommodata usui; in Interno enim hominis, per quod intelligitur Mens ejus voluntaria & perceptiva, sunt congeries idearum in volumine, quæ si effluerent per os hominis, foret sicut ventosum ex folle; Internum, quia universalia volvit, comparari potest Oceano, aut Floreto, aut Horto, ex quibus Externum depromit quantum satis est pro usu: Verbum Domini est sicut Oceanus, Floretum & Hortus, quando Verbum est in aliqua plenitudine in Interno hominis, tunc homo loquitur & agit ex se a Verbo, & non Verbum per illum: simile est cum Domino, quia Ipse est Verbum, hoc est Divinum Verum & Divinum Bonum ibi, Dominus ex se seu ex Verbo agit in homine & in illum, non autem per illum, quia homo libere agit & loquitur a Domino dum a Verbo. Sed hoc propius illustrari potest per mutuum commercium animæ & corporis, quæ duo distincta sunt, sed reciproce unita, Anima agit in corpore & in corpus, sed non per corpus, at corpus agit ex se ab anima; quod anima non agat per corpus, est quia non consultant & deliberant inter se, nec anima mandat aut rogat, ut corpus hoc aut illud agat, vel ex ore suo loquatur, neque corpus poscit aut petit, ut anima aliquid det & suppeditet, omne enim animæ est corporis, mutuo & vicissim: simile est cum Divino & Humano Domini, est enim Divinum Patris Anima Humani Ipsius, & Humanum est Corpus Ipsius, & Humanum non petit a Divino suo ut dicat quid loquuturum & operaturum est, quare dicit Dominus, *In illo die in Nomine meo petetis & non dico vobis, quod Ego petiturus sim Patrem pro vobis, Ipse namque Pater amat vos, quia Me amastis*, Joh. XVI: 26. 27: in illo die est post glorificationem, hoc est, post perfectam & absolutam unionem cum Patre. Hoc Arcanum est ab Ipso Domino pro illis qui e nova Ipsius Ecclesia erunt.

155. Supra in Articulo Tertio ostensum est, quod Divina illa Virtus, quæ intelligitur per operationem Spiritus Sancti apud Clericos, in specie sit Illustratio, & Instructio, sed his duabus accedunt duæ intermediæ, quæ sunt Perceptio & Dispositio, quare sunt quatuor, quæ apud Clericos ordine sequuntur, Illustratio, Perceptio, Dispositio, & Instructio: ILLUSTRATIO est a Domino: PERCEPTIO est apud hominem, secundum statum mentis ejus formatum per doctrinalia, quæ si vera sunt, fit perceptio clara a luce quæ illustrat, at si falsa sunt, fit perceptio obscura, quæ tamen potest apparere sicut clara ex confirmationibus, sed hoc est ex luce fatua, quæ coram visu mere naturali est similis claritatis. DISPOSITIO autem est ex affectione amoris voluntatis, jucundum hujus amoris disponit, si hoc amoris mali & inde falsi est, excitat zelum, qui extrinsecus asper, hispidus, ardens & ignivomus est, ac intus est ira, rabies & immisericordia; si autem est boni & inde veri, est extrinsecus lævis, glaber, tonans & flagrans, ac intus est charitas, gratia & misericordia. INSTRUCTIO autem sequitur ut effectus ex illis ut causis. Ita Illustratio, quæ est a Domino, vertitur in varias luces & in varios calores, apud unumquemvis secundum statum ejus mentis.

156. VI. QUOD SPIRITUS HOMINIS SIT EJUS MENS, ET QUICQUID EX ILLO PROCEDIT. Per Spiritum hominis in concreto non aliud intelligitur quam Mens ejus, hæc enim est quæ vivit post mortem, & tunc vocatur spiritus, si bonus, Spiritus angelicus & postea angelus, si malus, Spiritus satanicus, & postea satanas. Mens cujusvis hominis est Internus ejus homo, qui actualiter est homo, & intus in Externo homine, qui facit corpus ejus, quare dum rejicitur corpus, quod fit per mortem, est in plena forma humana. Errant itaque, qui credunt quod Mens hominis modo sit in Capite, ibi solum est in principiis, ex quibus primum exit omne quod homo ex intellectu cogitat & ex voluntate agit, in corpore autem est in principiatis, formatis ad sentiendum & agendum; & quia intus adhæret cor-

poreis, infert illis sensum & motum, & quoque inspirat perceptionem; sicut corpus cogitet & agat ex se, sed quod hoc sit fallacia, omnis sapiens novit. Nunc quia spiritus hominis ex intellectu cogitat & ex voluntate agit, & corpus non ex se sed ex illo, sequitur quod per spiritum hominis intelligatur ejus intelligentia & amoris affectio, & quicquid ex illis procedit & operatur. Quod spiritus hominis talia quæ mentis sunt, significet, constat ex multis locis in Verbo, quæ dum modo adducuntur, a quovis videri potest, quod non aliud sint: ex multis sint hæc pauca, *Bezaaleel & impletus spiritu sapientiæ, intelligentiæ & scientiæ*, Exod. XXXI: 3. Nebuchadnezar de Daniele, *quod spiritus excellens, scientiæ, intelligentiæ & sapientiæ esset in eo*, Dan. IV: 5. *Impletus est Jehoschua spiritu sapientiæ*, Deut. XXXIV: 9. *Facite vobis cor novum & spiritum novum*, Ezech. XVIII: 31. *Beati pauperes spiritu, quia talium est Regnum Cælorum*, Matth. V: 3. *Habito in contrito & humili spiritu, ad vivificandum spiritum humilium*, Esaj. LVII: 15. *Sacrificia Dei spiritus infractus*, Psalm LI: 19. *Dabo pallium laudis loco spiritus contracti*, Esaj. LXI: 3. præter alibi, Quod spiritus significet talia quæ Mentis perversæ & iniquæ sunt, constat ex his: *Dixit prophetis stultis, qui abeunt post spiritum suum*, Ezech. XIII: 3. *Concipite quisquilias, parite stipulam, quoad spiritum vestrum, ignis comedet vos*, Esaj. XXXIII: 11. *Vir qui vagabundus spiritu, & mendacium effutit*, Mich. II: *Generatio, cujus non constans cum Deo spiritus*, Psalm LXXVIII: 8. *Spiritus scortationum*, Hosch. V: 4. Sach. IV: 12. *Ut liquescat omne cor, & contrahatur omnis spiritus*, Ezech. XXI: 12. *Quod ascendit super spiritum vestrum, non fiet unquam*, Ezech. XII: 32. *Modo non in spiritu ejus dolus*, Psalm XXXII: 2. *Spiritus Pharaonis turbatus est*, Gen. XLI: 8. similiter *Nebuchadnezaris*, Dan. II: 3. Ex his & perpluribus aliis locis manifeste constat, quod spiritus significet mentem hominis, & talia quæ Mentis sunt.

157. Quoniam per Spiritum hominis intelligitur Mens ejus, ideo per ESSE IN SPIRITU, quod aliquoties in Verbo dicitur, intelligitur status mentis separatæ a corpore, & quia in illo statu Prophetæ viderunt talia, quæ in Mundo Spirituali existunt, ideo vocatur ille Visio Dei; status ille fuit tunc illis, qualis est ipsis Spiritibus & Angelis in illo Mundo; in illo statu spiritus hominis, sicut mens ejus quoad visum, transferri potest e loco in locum, manente corpore in suo. Hic status est, in quo ego nunc per 26 annos fueram, cum discrimine, quod in spiritu & simul in corpore, & modo aliquoties extra corpus. Quod Ezechiel, Sacharias, Daniel, & Johannes cum scripsit Apocalypsin, in illo statu fuerint, constat ex sequentibus; dicit EZECHIEL „*Spiritus sustulit me, & reduxit me in Chaldæam ad Captivitatem in* VISIONE DEI, *in* SPIRITU DEI, *ita ascendit super me* VISIO, *quam vidi*, Cap. XI: 1. 24. *Quod sustulerit illum Spiritus, & audiverit post se terræ motum*, Cap. III: 12. 14. *Quod sustulerit illum Spiritus inter Terram & Cælum, & abduxerit Hierosolymam, & viderit abominationes*, Cap. VIII: 3. seq. *Quod viderit quatuor Animalia, quæ erant Cherubi, & varia apud illos*, Cap. I. & Cap. X. Tum *novam Terram & novum Templum, & Angelum metientem illa*, Cap. XL ad XLVIII, quod tunc fuerit in Visione & in Spiritu, Cap. XL: 2. Cap. XLIII: 15. Simile factum est cum SACHARIA, in quo tunc Angelus fuit, cum vidit *Virum equitantem inter myrtos*, Cap. I: 8. seq. *Quatuor cornua, & virum in cujus manu funiculus mensuræ*, Cap. II: 1. 5. seq. *Joschuam Sacerdotem magnum*, Cap. V: 1. 6. *Quatuor Currus exeuntes inter duos montes, & Equos*, Cap. VI: 1. seq. In simili statu fuit DANIEL, cum vidit *quatuor Bestias ascendentes ex mari, & plura de illis*, Cap. VII: 1. seq. cum vidit *Pugnas arietis & hirci*, Cap. VIII: 1. seq. Quod viderit illa *in Visione*, Cap. VII: 1. 2. 7. 13. Cap. VIII: 2. Cap. X: 1. 7. 8. Quod *Angelus Gabriel visus ei sit in Visione, & loquutus cum illo*. Simile factum est cum JOHANNE, quando scripsit Apocalypsin, qui dicit se fuisse *in Spiritu* die Dominica, Apoc. I: 10; quod delatus in desertum *in Spiritu*, Cap. XVII: 3. super montem altum *in Spiritu*,

Cap.

Cap. XXI: 10. Quod viderit *in Visione*, Cap. IX: 17: & alibi, quod *Viderit* illa, quæ descripsit, ut cum vidit Filium hominis in medio septem candelabrorum; Tabernaculum, Templum, Arcam & Altare in Cælo: Librum obsignatum septem sigillis. & ex illo exeuntes Equos: quatuor Animalia circa Thronum: 12000 Electos, ex unaquavis Tribu; Agnum tunc super Monte Sionis: Locustas ascendentes ex abysso; Draconem & ejus pugnam cum Michaele: Mulierem parientem filium masculum, ac fugientem in desertum propter Draconem: Bestias duas, unam ascendentem ex mari, & alteram ex terra: Mulierem sedentem super Bestia coccinea: Draconem ejectum in stagnum ignis & sulphuris: Equum album & Cænam magnam: Urbem Sanctam Hierosolymam descendentem, descriptam quoad portas, murum & hujus fundamenta; Fluvium aquæ vivæ, & arbores vitæ facientes fructus quovis mense; præter plura. In simili statu fuerunt Petrus, Jacobus & Johannes, cum viderunt Jesum transformatum; & Paulus cum audivit e Cælo ineffabilia.

COROLLARIUM.

158. Quoniam in hoc Capite de SPIRITU SANCTO actum est, meretur omnino memorare, quod in Verbo Veteris Testamenti nullibi nominetur Spiritus Sanctus, sed modo Spiritus sanctitatis in tribus locis, semel apud Davidem Psalm LI: 13; & bis apud Esajam Cap. LXIII: 10. 11. Verum in Verbo Novi Testamenti, tam apud Evangelistas, quam in Actis Apostolorum, & in horum Epistolis frequenter; causa est, quia tunc primum erat Spiritus Sanctus, quando Dominus in mundum venit, ille enim ex Ipso a Patre procedit; nam DOMINUS EST SOLUS SANCTUS, Apoc. XV: 4; quare etiam dicitur ab Angelo Gabriele ad Mariam Matrem, SANCTUM *quod nascetur ex te*, Luc. I: 35. Quod dictum sit, *Nondum erat Spiritus Sanctus quia Jesus nondum glorificatus est*, Joh. VII: 39, & tamen prius dicatur, quod Spiritus Sanctus impleverit Elisabetham, Luc. I: 41, tum Sachariam Luc. I: 67; ut & Simeonem Luc. II: 25, erat causa, quia Spiritus Jehovæ Patris implevit illos, qui Spiritus Sanctus vocatus est propter Dominum, qui jamdum in Mundo erat. Hæc causa est, quod in Verbo Veteris Testamenti nullibi dicatur, quod Prophetæ loquuti sint a Spiritu Sancto, sed a Jehovah; ubivis enim dicitur, JEHOVAH LOQUUTUS EST AD ME, VERBUM A JEHOVAH FACTUM EST AD ME, DIXIT JEHOVAH, DICTUM JEHOVÆ; ut nemo dubitet quin ita sit, volo solum ex JEREMIA afferre, ubi hæc dicuntur, Cap. I: 4. 7. 11. 12. 13. 14. 19. Cap. II: 1. 2. 3. 4. 5. 9. 19. 22. 29. 31. Cap. III: 1. 6. 10. 12. 14. 16. Cap. IV: 1. 3. 9. 17. 27. Cap. V: 11. 14. 18. 22. 29. Cap. VI: 6. 9. 12. 15. 16. 21. 22. Cap. VII: 1. 3. 11. 13. 19. 20. 21. Cap. VIII: 1. 3. 12. 13. Cap. IX: 2. 6. 8. 12. 14. 16. 21. 23. 24. Cap. X: 1. 2. 13. Cap. XI: 1. 6. 9. 11. 17. 18. 21. 22. Cap. XII: 14. 17. Cap. XIII: 1. 6. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 25. Cap. XIV: 1. 10. 14. 15. Cap. XV: 1. 2. 3. 6. 11. 19. 20. Cap. XVI: 1. 3. 5. 9. 14. 16. Cap. XVII: 5. 9. 20. 20. 21. 24. Cap. XVIII: . 15. 6. 11. h3. Cap. XIX: 1. 3. 6. 12. 16. Cap. XX: 4. Cap. XXI: 1. 4. 7. 8. 11. 12. Cap. XXII: 2. 5. 6. 11. 18. 24. 29. 30. Cap. XXIII: 2. 5. 7. 12. 15. 24. 29. 31. 38. Cap. XXIV: 3. 5. 8. Cap. XXV: 1. 3. 7. 8. 9. 15. 27. 28. 29. 32. Cap. XXVI: 1. 2. 18. Cap. XXVII: 1. 2. 4. 8. 11. 16. 19. 21. 22. Cap. XXVIII: 2. 12. 14. 16. Cap. XXIX: 4. 8. 9. 16. 19. 20. 21. 25. 30. 31. 31. Cap. XXX: 1. 2. 3. 4. 5. 8. 10. 11. 12. 17. 18. Cap. XXXI: 1. 2. 7. 10. 15. 16. 17. 23. 27. 28. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. Cap. XXXII: 1. 6. 14. 15. 25. 26. 28. 30. 36. 41. Cap. XXXIII: 1. 2. 4. 10. 12. 13. 17. 19. 20. 23. 25. Cap. XXXIV: 1. 2. 4. 8. 12. 13. 17. 22.

Cap.

Cap. XXXV: 1. 13. 17. 18. 19. Cap. XXXVI: 1. 6. 27. 29. 30. Cap. XXXVII: 6. 7. 9. Cap. XXXVIII: 2. 3. 17. Cap. XXXIX: 15. 16. 17. 18. Cap. XL: 1. Cap. XLII: 7. 9. 15. 18. 19. Cap. XLIII: 8. 10. Cap. XLIV: 1. 2. 7. 11. 24. 25. 26. 30. Cap. XLV: 1. 2. 5. Cap. XLVI: 1. 23. 25. 28. Cap. XLVII: 1. Cap. XLVIII: 1. 8. 12. 30. 35. 38. 40. 43. 44. 47. Cap. XLIX: 2. 5. 6. 7. 12. 13. 16. 18. 26. 28. 30. 32. 35. 37. 38. 39. Cap. L: 1. 4. 10. 18. 20. 21. 30. 31. 33. 35. 40. Cap. LI: 25. 33. 36. 39. 52. 58: Hæc solum apud JEREMIAM; simile dicitur apud omnes reliquos Prophetas, & non quod loquutus sit Spiritus Sanctus, nec quod Jehovah loquutus sit ad illos per Spiritum Sanctum.

159. His adjiciam hæc MEMORABILIA. PRIMUM: Quondam cum fui in consortio cum Angelis in Cælo, vidi ad distantiam infra magnum Fumum, & ex illo per vices erumpentem ignem, & tunc Angelis mecum confabulantibus dixi, quod pauci hic sciant, quod fumus in Infernis visus exoriatur ex falsis per ratiocinia confirmatis, & quod ignis sit ira excandescens contra illos qui contradicunt; quibus addidi, quod hoc tam ignotum sit in hoc Mundo, sicut est in meo, ubi corpore vivo, quod flamma non aliud sit quam incensus fumus; quod ita sit, sæpius sum expertus, in foco enim vidi fumos ex lignis ascendentes, & cum eis intuli ignem per titionem, vidi fumos illos verti in flammas, & has in simili forma cum illis, singulæ enim particulæ fumi fiunt scintillulæ, quæ conjunctim flagrant, sicut etiam fit cum pulvere pyrio accenso: simile est cum hoc Fumo, quem infra videmus, hic consistit ex totidem falsis, & ignis erumpens ut flamma ibi est excandescentia zeli pro illis. Tunc mihi dixerunt Angeli, oremus ad Dominum ut liceat descendere & accedere, ut percipiamus quænam falsa sunt quæ apud illos ita fumant & flagrant, ac datum est; & ecce apparuit columna lucis circum nos continua ad locum illum; & tunc vidimus quatuor Turmas spirituum, qui strenue confirmabant, quod Deus Pater, quia invisibilis, adeundus & colendus sit, & non Filius Ipsius natus in Mundo, quia homo & visibilis: cum spectavi ad latera, ad sinistrum visi sunt Docti ex Clericis, & post illos indocti; & ad dextrum Eruditi ex Laicis, & post illos ineruditi; at inter nos & illos erat hians intercapedo, quæ non transiri potuit: sed oculos & aures vertimus ad sinistrum, ubi erant Docti ex Clericis & post illos indocti, & audivimus de Deo ita ratiocinantes; novimus ex Doctrina nostræ Ecclesiæ, quæ una est de Deo in toto Europæo Orbe, quod Deus Pater, quia invisibilis est, adeundus sit, & simul tunc Deus Filius & Deus Spiritus Sanctus, qui etiam invisibiles sunt, quia coæterni cum Patre; & quia Deus Pater est Creator universi, & inde in Universo, quocunque vertimus oculos nostros, præsens est, & cum ad Illum oramus, gratiose exaudit, & post Mediationem a Filio acceptam, mittit spiritum sanctum, qui in corda nostra infert gloriam justitiæ Filii sui, & nos beatificat; nos creati Doctores Ecclesiæ, dum concionati sumus, sanctam missionis istius operationem in pectoribus nostris sensimus, & anhelavimus devotionem ex præsentia illius in mentibus nostris; ita afficimur, quia omnes sensus nostros dirigimus ad Deum invisibilem, qui non singulariter in visu intellectus nostri, sed universaliter in toto systemate mentis & corporis nostri per spiritum emissarium suum operatur; tales effectus non sisteret cultus Dei visibilis, seu coram mentibus conspicui sicut homo. His dictis indocti e Clericis, qui steterunt post illos, adplauserunt, & adjecerunt hoc, unde est Sanctum nisi a Divino inconspicuo & imperceptibili; ad hoc, ut primum tangit ostium auditus nostri, expandimus vultus facierum nostrarum, ac lætificamur sicut ex mulcimine auræ odoriferæ, & quoque plangimus pectora nostra, aliter ad perspicuum & perceptibile,

hoc

hoc dum intrat aurem, fit mere naturale, & non Divinum: propter similem causam Romano-Catholici Missas suas latino idiomate exclamant, & hostias, de quibus Divina mystica edunt, ex adytis altarium depromunt & monstrant, ad quæ, ut ad arcanissima, populus cadit super genua, & respirat sanctum. Post hæc convertimus nos ad dextrum, ubi Eruditi, & post illos ineruditi ex Laicis constiterunt, & ab Eruditis audivi hæc, novimus quod sapientissimi ex Antiquis, Deum inconspicuum coluerint, quem vocaverunt Jehovam, at quod post hos in ævo quod successit fecerint sibi deos ex defunctis Monarchis, ex quibus erant Saturnus, Jupiter. Neptunus, Pluto, Apollo, tum Minerva, Diana, Venus, Themis, & illis exstruxerint fana, & Divinum cultum addixerint, ex quo cultu, quum tempore descendit, exorta est idololatria, ex qno totus orbis tandem insanivit; nos ideo ad sacerdotium & presbyterium nostrum consensu unanimiter accedimus, quod tres Divinæ Personæ ab æterno, quarum unaquævis Deus, fuerint & sint; satis nobis est quod inconspicui sint: his ineruditi post illos adjecerunt, consentimus, numne Deus est Deus, & homo est homo; sed scimus, quod si quis proponit Deum hominem, Communio plebeja, cui sensualis idea de Deo est, accessura sit. Post hæc dicta, aperti sunt oculi illorum, & viderunt nos prope se, & illi tunc ex indignatione quod audiverimus illos, obmutuerunt; at Angeli tunc ex potentia sibi data occluserunt exteriora seu inferiora cogitationum illorum, ex quibus loquuti sunt, & aperuerunt interiora seu superiora, & ex his adegerunt illos loqui de Deo, & tunc loquuti dixerunt, quid Deus, non vidimus speciem Ipsius, nec audivimus vocem Ipsius, quid itaque Deus nisi quam Natura in suis primis & ultimis, hanc vidimus, quia lucet in oculis nostris, & hanc audivimus quia sonat in auribus nostris: his auditis, diximus illis, num usquam videritis Socinum, qui solum Deum Patrem agnovit, aut Arium qui Divinum Domini Salvatoris negavit, aut aliquos asseclas illorum, ad quæ responderunt, non vidimus; sunt diximus in profundo sub vobis, & mox inde aliqui arcessiti sunt, & quæsiti de Deo, similiter ac illi prius loquuti sunt, ac insuper, quid Deus, possumus facere deos, quotcunque volumus; & tunc diximus, incassum est cum vobis de Filio Dei nato in Mundo loqui, sed usque eloquemur hoc, quod ne fides de Deo, in Ipsum & ab Ipso, propterea quod nemo viderit Ipsum, & illa sic tanquam bulla aquea in aere in prima & secunda ætate pulchre colorata, & in tertia & sequente difflueret in nihilum, placuerit Jehovæ Deo descendere & assumere Humanum, & sic Se in conspectum mittere, & convincere, quod Deus non sit Ens rationis, sed Ipsum quod Fuit, Est & Erit ab æterno in æternum, & quod Deus non sit vox trium syllabarum, sed quod sit omne rei ab Alphah ad Omegah, consequenter quod sit Vita & Salus omnium qui credunt in Ipsum visibilem, & non illorum qui dicunt se credere in Deum invisibilem, nam credere, videre & cognoscere, unum faciunt; quare dixit Dominus ad Philippum, qui videt & cognoscit Me, videt & cognoscit Patrem, & alibi; quod voluntas Patris sit, ut credant in Filium, & qui credit in Filium, habeat vitam æternam, at qui non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei super illum maneat, hæc & illa dicit apud Johannem Cap. III: 15. 16. 36. Cap. XIV: 6 ad 15. His auditis, multi ex quatuor Turmis excanduerunt in tantum, ut fumus & ignis exiret ex naribus illorum; quare abivimus, & Angeli, postquam me comitati sunt domum, ascenderunt in suum Cælum.

160. Secundum Memorabile: Quondam in comitatu cum Angelis ambulavi in Mundo spirituum, qui medius est inter Cælum & Infernum, in quem omnes homines post mortem primum veniunt, & præparantur, boni ad Cælum, & mali ad Infernum, & colloquutus cum illis de pluribus, inter quæ etiam de hoc, quod in Mundo, ubi sum corpore, tempore noctis, innumerabiles Stellæ, majores & minores, appareant, & quod illæ sint totidem soles, qui modo lucem in Mundum nostri solis transmittunt; & cum vidi, quod in vestro Mundo etiam conspiciantur

Stellæ, autumavi quod hæ totidem sint, quot in Mundo, ubi sum: Angeli ex hoc sermone delectati, dicebant, quod forte totidem sint, quoniam unaquævis Societas Cæli, coram illis qui sub cælo sunt, quandoque lucet sicut Stella, & Societates Cæli sunt innumerabiles, omnes ordinatæ secundum varietates affectionum amoris boni, quæ in Deo infinitæ sunt, & inde ex Illo innumerabiles; & quia hæ ante creationem prævisæ sunt, arbitror quod secundum illarum numerum provisæ, hoc est, creatæ sint totidem Stellæ in Mundo ubi homines, qui in naturali materiali corpore erunt. Cum ita confabulabamur, vidi in septentrione Viam stratam, Spiritibus ita constipatam, ut vix vestigii locus daretur inter duos, & dixi Angelis, quod hanc viam etiam prius viderim, ac Spiritus sicut turmas exercitus super illa, & quod audiverim, hanc viam esse, quam omnes, qui e Mundo naturali decedunt, pertranseunt: quod Via illa tanto numero Spirituum operta sit, est causa, quia aliquot myriades hominum quavis septimana obeunt, & omnes illi post mortem in hunc Mundum transmigrant: his addiderunt Angeli, quod via illa terminetur in hoc Mundo in ejus medio, ubi jam nos sumus; quod in medio ejus, sit causa, quia a latere versus Orientem sunt Societates quæ in Amore in Deum & erga proximum sunt, & ad sinistrum versus Occidentem Societates ex illis qui contra illos amores sunt, & antrorsum in meridie Societates ex illis qui intelligentiores reliquis sunt; inde est, quod recentes e Mundo naturali huc primum alluant: quando hic sunt, tunc in externis, in quibus proxime in priori Mundo fuerunt, sunt, & postea successive immittuntur in sua interna, & explorantur quales sunt, & post explorationem feruntur boni ad sua loca in Cælo, & mali ad sua loca in Inferno.

Constitimus in medio, in quod terminabatur via affluxus, & diximus, moremur hic parumper, & loquamur cum quibusdam novis advenis; & ex alluentibus elegimus duodecim; & quia omnes erant recentes ex Mundo naturali, non sciebant aliter, quam quod adhuc ibi essent; & interrogavimus illos, quid de Cælo & Inferno, & quid de Vita post mortem, sentiunt; ad quæ Unus ex illis respondit, quod Sacer noster Ordo impresserit mihi fidem, quod victuri simus post mortem, & quod Cælum & Infernum sint, & inde ego credidi, quod omnes qui moraliter vivunt, in Cælum veniant, & quia omnes moraliter vivunt, quod nemo in Infernum, & sic quod Infernum sit fabula efficta a Clero, ut deterreantur a male vivere: quid refert, si de Deo cogitem ita vel ita, cogitatio est modo sicut gluma aut bulla super aqua, quæ diffluit & abit. Alter prope illum dixit, mea fides, est, quod Cælum & Infernum sint, & quod Deus regat Cælum & Diabolus Infernum, & quia hostes sunt, & inde sibi oppositi, unus vocat malum quod alter bonum, & quod moralis homo simulator, qui potest facere ut malum appareat sicut bonum & bonum sicut malum, ab utriusque parte stet, quid tunc interest, sive cum uno aut altero Domino sim, modo faveat, jucundat homines æque malum ac bonum. Tertius a latere ejus dixit; quid mea refert, si credam quod Cælum & Infernum sint, nam quis inde venit & narravit, si omnis homo post mortem viveret, cur non ex tanta multitudine unus rediisset & nuntiavisset. Quartus juxta illum dixit, informabo te cur non aliquis redierit & nuntiaverit, causa est, quia homo dum exspiravit animam, & mortuus est; tunc vel fit larva & dissipatur, vel est sicut spiritus oris, qui modo est ventus, quomodo potest talis redire, & cum aliquo loqui. Quintus excepit & dixit, amici, exspectate ad diem Ultimi judicii, quia omnes tunc redibunt in sua corpora, & videbitis illos, & loquemini cum illis, & narrabit tunc quisque sua fata alteri. Sextus e diametro stans, & ridens dixit, quomodo potest spiritus, qui est ventus, redire in corpus a vermibus exesum, & simul in ejus sceleton Sole exustum ac in pulverem dilapsum, & quomodo aliquis Ægyptius factus Mumi, & a pharmacopola immixtus extractis vel emulsis, epotis aut comestis, redire & aliquid narrave, quare exspectate si vobis est fides, ultimum illum diem, sed exspectatione perenni & perenni frustra.

Sep-

Septimus post hunc dixit, si crederem Cælum & Infernum, & inde vitam post mortem, crederem etiam aves & bestias æque victuras, suntne aliquæ ex his æque morales & rationales ut homines; negatur quod bestiæ vivant, quare ego nego quod homines, est par ratio, unum sequitur ex altero; quid homo nisi animal. Octavus a tergo hujus stans accessit & dixit, credite si vultis Cælum, sed ego non credo Infernum, estne Deus Omnipotens, & potest salvare unumquemvis. Tunc Nonus palpans manum ejus, & dixit, Deus non modo est Omnipotens, sed etiam gratiosus, non potest aliquem mittere in ignem æternum, & si quis ibi est, non potest quin illum inde eximat & attollat. Decimus excurrit ex ordine in medium, & dixit, nec ego credo Infernum, nonne Deus misit Filium suum, & Ille expiavit & sustulit totius Mundi peccata, quid tunc valet Diabolus contra id, & quia non valet, quid tunc Infernum. Undecimus, qui fuit Sacerdos, hoc audito excanduit, & dixit, numne scis, quod illi qui adepti sunt fidem, cui meritum Christi inscriptum est, salventur, & quod illi quos Deus eligit, adipiscantur illam fidem, estne Electio in Arbitrio Omnipotentis, & in Ipsius Judicio, quinam sunt digni, quis potest contra illa. Duodecimus, qui erat Politicus, tacuit, at rogatus ut coronaret responsa, dixit, non quicquam de Cælo, Inferno & de Vita post mortem e pectore expromam, quoniam de illis non quisquam aliquid scit, sed usque absque vituperatione sinite, ut Sacerdotes prædicent illa, sic etenim mentes vulgi ab invisibili vinculo tenentur obstrictæ legibus & ducibus, pendetne ab hoc Salus publica.

Nos talibus auditis obstupuimus, & diximus inter nos, hi tametsi Christiani nominantur, non sunt homines nec bestiæ, sed homines bestiæ: verum ad excitandum illos e somno, diximus, est Cælum & Infernum, & est Vita post mortem, quod sint, convincemini, dum ignorantiam de statu vitæ, in quo nunc estis, discutimus; quisque enim primis diebus post mortem, non aliter scit, quam quod adhuc vivat in eodem Mundo, in quo prius, tempus enim præterlapsum est sicut somnus, ex quo cum quis expergiscitur, non sentit aliter quam quod sit ubi fuit; simile est cum vobis hodie, quare loquuti estis similiter ut cogitavistis in Mundo priori: & Angeli excusserunt ignorantiam, & tunc se viderunt in alio Mundo, ac inter illos, quos non cognoverunt, & tunc exclamabant, oh ubi sumus; & diximus, non amplius in Mundo naturali sed in Mundo spirituali, & nos sumus Angeli: tunc post evigilationem, dixerunt, si estis vos Angeli, monstrate nobis Cælum, & respondebamus, moremini hic paulisper, & redibimus, & post semissem horæ reversi vidimus illos exspectantes nos, & diximus, sequimini nos in Cælum, & sequuti sunt, & cum illis ascendimus, & quia nos eramus cum illis, custodes aperiebant portam, & immittebant; & nos diximus illis, qui in limine excipiebant advenas, explorate illos; & illi circumverterunt illos, & viderunt quod Occipitia illorum essent valde excavata; & tunc dixerunt, recedite ab hinc, quia jucundum amoris malefaciendi vobis est, & inde non conjuncti estis Cælo, cordibus enim vestris negavistis Deum, & sprevistis religionem: & nos tunc diximus illis, ne moremini, quia alioquin ejiciemini, & festinabant deorsum & abiverunt.

In via domum loquuti sumus de causa, cur Occipitia illorum, quibus jucundum malefaciendi est, in hoc Mundo excavata sint, & dixi hanc causam, quod homini duo Cerebra sint, unum in Occipitio, quod vocatur Cerebellum, & alterum in Frontispicio, quod vocatur Cerebrum, & quod in Cerebello habitet amor voluntatis, & in Cerebro cogitatio intellectus, & quod dum cogitatio intellectus non ducit amorem voluntatis hominis, intima Cerebelli, quæ in se cælestia sunt, concidant, inde Excavatio.

161. Tertium Memorabile. Quondam in Mundo Spirituali audivi sonum sicut Molæ, erat in Plaga ejus Septentrionali: primum miratus sum quid hoc, sed recordatus sum, quod per Molam & Molere intelligatur ex Verbo inquirere quod in-

servit Doctrinæ, quare accessi ad locum, ubi auditus est ille Sonus, & cum prope eram, evanescebat sonus; & tunc videbam lacunatum quid supra terram, ad quod patebat aditus per antrum, quo viso descendi & intravi; & ecce erat Camera, in qua vidi Virum senem sedentem inter libros, tenentem ante se Verbum, & inquirentem inde qnid inserviebat doctrinæ ejus; schedulæ jacebant circum, quibus inservientia inscripsit; in Camera contigua erant scribæ, qui schedulas colligebant, & illa quæ super illis scripta erant, integræ chartæ mandabant. Quæsivi primum de Libris circum illum, dixit, quod omnes agerent de FIDE JUSTIFICANTE, profunde illi ex Suionia & Danemarchia, profundius illi qui ex Germania, & adhuc profundius illi qui ex Britannia, & profundissime illi qui ex Batavia; & addidit, quod in variis discrepent, sed in Articulo de Justificatione & Salvatione per solam fidem, omnes conveniant. Postea dixit, quod ex Verbo nunc colligat hoc primum Fidei justificantis, quod Deus Pater exciderit gratia erga Genus humanum propter iniquitates ejus, & quod ideo Divina necessitas ad salvandum homines fuerit, ut fieret satisfactio, reconciliatio, propitiatio, mediatio per aliquem, qui in se susciperet damnationem justitiæ, & quod hoc nullatenus potuerit fieri quam per unicum suum Filium; & quod postquam hoc factum est, apertus sit accessus ad Deum Patrem propter Ipsum, nam dicimus, Pater miserere nostri propter Filium; & dixit, video & vidi quod hoc sit secundum omnem rationem & scripturam, quomodo alioquin potuisset Deus Pater adiri, nisi per fidem in meritum Filii. Audivi hoc, & obstupui, quod dixerit id esse secundum rationem & secundum scripturam, cum tamen est contra rationem & contra Scripturam, quod etiam aperte ei dixi: ille tunc in excandescentia zeli sui regessit, quomodo potes ita loqui: quare aperui mentem, dicens, annon contra rationem est cogitare, quod Deus Pater exciderit gratia pro Genere humano, & reprobaverit & excommunicaverih illud; estne Divina Gratia attributum Divinæ Essentiæ, quare excidere gratia foret excidere Divina Essentia, & excidere Divina sua Essentia foret non magis esse Deus, num potest Deus abalienari a Seipso; crede mihi, quod Gratia a parte Dei, sicut est infinita, etiam sit æterna; gratia Dei a parte hominis potest amitti, si non recipit illam; si gratia a Deo recederet, actum foret cum Universo Cælo & cum universo Genere humano; quare permanet gratia a parte Dei in æternum, non modo erga Angelos & Homines, sed etiam erga diabolos in Inferno: cum hoc secundum rationem est, cur dicis quod ad Deum Patrem unicus accessus sit per fidem in meritum Filii, cum tamen perpetuus est per gratiam. Sed cur dicis accessum ad Deum Patrem propter Filium, & non per Filium, estne Filius Mediator & Salvator, cur non adis Ipsum Mediatorem & Salvatorem, estne Ille Deus & Homo, quis in terris adit immediate aliquem Cæsarem, Regem aut Principem, annon procurator & introductor erit, scisne quod Dominus in Mundum venerit, ut Ipse introducat ad Patrem, & quod non detur nisi per Ipsum accessus, & quod hic accessus perpetuus sit, quum immediate adis ipsum Dominum, quoniam Ipse est in Patre & Pater in Ipso; inquire nunc in Scriptura, & visurus es, quod hoc sit secundum illam, & quod tua via ad Patrem sit contra illam, sicut est contra rationem; dico tibi etiam, quod sit protervitas scandere ad Deum Patrem, & non per Ipsum, qui in sinu Patris est, & solus apud Illum, anne legisti Joh. XIV: 6. His auditis Senex ille excanduit in tantum, ut exsiliret solio, & clamaret ad Scribas suos, ut me ejicerent, & cum actutum a me ipso egressus sum, projecit post me extra fores Librum, quem forte manus ejus apprehendit, & ille Liber erat Verbum.

162. QUARTUM MEMORABILE. Exorta est lis inter Spiritus, num quisquam possit videre aliquod verum doctrinale Theologicum in Verbo, nisi a Domino: in eo convenerunt omnes, quod nemo possit nisi a Deo, *quia non potest homo sumere quicquam, nisi sit datum illi Cælo*, Joh. III: 27, quapropter litebatur, num aliquis

pos-

possit, nisi adeat immediate Dominum; dixerunt ab una porte, quod Dominus directe adeundus sit, quia est Verbum, ab altera parte, quod etiam videatur verum doctrinale, cum Deus Pater immediate aditur; quare declinabat lis in hoc primum, num alicui Christiano liceat Deum Patrem immediate adire, & sic scandere supra Dominum, & annon hoc sit insolentia & audacia indecens & temeraria, quia Dominus dicit, quod nemo *veniat ad Patrem nisi per Ipsum*, Joh. XIV: 6: sed hoc reliquerunt, & dixerunt, quod homo possit videre verum doctrinale ex Verbo a suomet lumine naturali, sed hoc rejectum est; quare institerunt, quod videri possit ab illis, qui ad Deum Patrem orant; & lectum est coram illis aliquid ex Verbo, & tunc orabant super genubus, ut Deus Pater illustraret illos, & ad verba quæ lecta coram illis ex Verbo, dixerunt, quod hoc & illud esset verum ibi, sed erat falsum; ita aliquoties usque ad tædium; tandem fassi sunt quod non possint: at ab altera, qui immediate adiverunt Dominum, videbant vera, & informabant illos. Post hanc litem ita diremtam, ascenderunt aliqui ex Abysso, qui apparuerunt primum sicut Locustæ, & postea sicut homunciones; erant, qui in Mundo oraverunt ad Deum Patrem, & Justificationem per solam fidem confirmaverunt; erant iidem, de quibus in Apocalypsi Cap. IX: 1 ad 11, agitur; hi dicebant, quod videant id quod homo justificetur per solam fidem absque operibus legis in clara luce, & quoque ex Verbo; interrogati sunt per quam fidem, responderunt in Deum Patrem; sed postquam explorati sunt, dictum est illis e Cælo, quod ne quidem unum Verum doctrinale ex Verbo sciant; at regesserunt, quod usque videant Vera sua, in luce; tunc dictum est illis, quod videant illa in luce fatua; quæsiverunt, quid est lux fatua, informati sunt, quod lux fatua sit lux confirmationis falsi, & quod illa lux correspondeat luci, in qua sunt Noctuæ & Vespertitiones, quibus tenebræ sunt lux, & lux sunt tenebræ: hoc confirmabatur per id, quod cum spectabant sursum ad Cælum, ubi ipsa Lux, viderent tenebras, & cum spectabant deorsum ad Abyssum, unde erant, viderent lucem. Ex hac confirmatione indignati dixerunt, quod sic Lux & Tenebræ non sint aliquid, sed modo status oculi, ex quo dicitur quod lux sit lux, & quod tenebræ sint tenebræ; at ostensum est, quod Lux fatua, quæ est lux confirmationis falsi, illis esset, & quod lux eorum modo esset activitas mentis eorum oriunda ex igne concupiscentiarum, non absimilis luci felum, quorum oculi ex ardente appetitu murium in cellariis nocturno tempore apparent sicut candelæ. His auditis irati dixerunt, quod non sint feles, nec sicut feles, quia possunt si volunt; sed quia timebant interrogationem, cur non volunt, recesserunt; & demiserunt se in Abyssum suam; vocantur etiam illi qui ibi, & similes illis, ab Angelis Noctuæ & Vespertiliones, & quoque Locustæ.

Dum illi venerunt ad suos in Abysso, & narraverunt quod Angeli dixerint, quod nos non sciamus ullum verum doctrinale, ne quidem unum, & quod appellaverint nos Noctuas, Vespertitiones, & Locustas, factus est ibi tumultus, & dicebant, oremus a Deum, ut liceat ascendere, & clare demonstrabimus, quod nobis sint multa vera doctrinalia, quæ ipsi Archangeli agnoscent; & quia orabant ad Deum, data est venia, & ascenderunt usque ad trecentos, & visi supra terram dixerunt; nos fuimus in Mundo Celebres & Famigerati, quia novimus & docuimus arcana Justificationis per solam fidem, & ex confirmationibus non modo vidimus lucem, sed etiam illam sicut jubar coruscans, & similiter nunc in nostris cellis, & tamen audivimus ex sociis nostris, qui apud vos fuerunt, quod lux illa non esset lux sed tenebræ, ex causa quia non habemus, ut dixistis, ullum Verum doctrinale ex Verbo; scimus quod omne verum Verbi luceat, & credidimus quod inde sit coruscatio nostra dum arcana nostra profunde meditati sumus; quare demonstrabimus quod Vera ex Verbo nobis sint in multa copia; & dixerunt, annon hoc Verum nobis est, quod sit Trinitas, Deus Pater, Filius & Spiritus sanctus, & quod in Trinitatem credendum sit: annon hoc Verum nobis est, quod Christus sit nos-

noster Redemptor & Salvator: annon hoc Verum nobis est, quod Christus solus sit Justitia, & quod Ipsi Soli sit Meritum, & quod injustus & impius sit, qui sibi aliquid meriti & justitiæ Ipsius vult addicare: annon hoc Verum nobis est, quod nemo mortalium aliquod bonum spirituale possit facere a seipso, & quod omne bonum, quod in se bonum est, sit a Deo: annon hoc Verum nobis est, quod detur bonum meritorium, & hypocriticum, & quod illa bona sint mala: annon hoc Verum nobis est, quod usque bona opera facienda sint: annon hoc Verum nobis est, quod fides sit, & quod in Deum credendum sit, & quod quisque sicut credit, vitam habeat, præter plura alia ex Verbo; quis vestrum potest negare unum ex illis, & tamen dixistis, quod nobis in nostris palæstris non sit aliquod Verum, ne quidem unum, annon nobis ingratiis talia objecistis. Sed tunc responsum tulerunt, omnia illa, quæ attulistis, in se sunt vera, sed apud vos falsificata, quæ ex principio falso trahunt, quod sint falsa. Quod ita sit, etiam demonstrabimus ad oculum; est non procul ab hinc locus, in quem lux e Cælo directe influit; est in Medio ibi Mensa, dum super illa aliqua charta, cui Verum ex Verbo inscriptum est, ponitur, charta illa ex Vero inscripto lucet sicut Stella; inscribite ergo vestra Vera chartæ, & ponatur illa super Mensa, & videbitis: fecerunt ita, & dederunt illam custodi, qui posuit illam super Mensa, qui tunc dixit illis, removete vos, & spectate ad mensam, & removerunt se & spectabant, & ecce Charta illa lucebat sicut stella; & tunc dixit custos, videtis quod Vera sint, quæ vos chartæ inscripsistis; sed accedite propius & intuitum vestrum figite in charta, & fecerunt ita, & subito tunc lux disparata est, & charta facta est nigra, sicut fuligine fornacis superinducta: & porro dixit custos, tangite chartam manibus vestris, sed cavete, ne tangatis scripturam; & cum fecerunt ita, flamma erupit & consumsit: postquam hæc visa sunt, dicebatur illis, si tetigissetis scripturam, audivissetis strepitus, & combussissetis digitos vestros: & tunc dictum est illis ab adstantibus a tergo, vidistis nunc, quod veritates, quibus abusi estis ad confirmandum Justificationis vestræ Arcana, sint Veritates in se, sed quod sint Veritates falsificatæ in vobis: illi tunc suspexerunt, & apparuit illis Cælum sicut sanguis, & postea sicut caligo; & illi visi sunt coram oculis Spirituum angelicorum, quidam sicut vespertitiones, quidam sicut noctuæ, & aliqui sicut bubones, ac aufugerunt in tenebras suas, quæ coram oculis illorum fatue lucebant.

Spiritus Angelici, qui aderant, mirati sunt, quia de loco illo & de mensa ibi non aliquid prius sciverunt: & tunc vox ad illos e meridionali Plaga venit, dicens, accedite huc, & videbitis adhuc mirabilius; & accesserunt, & intraverunt in Cameram, cujus parietes fulgebant sicut ex auro, & viderunt ibi quoque Mensam, super qua repositum jacuit Verbum, circum cinctum lapidibus pretiosis in forma cælesti: & dixit Angelus custos, dum aperitur Verbum, emicat inde lux candoris ineffabilis, & tunc simul ex lapidibus pretiosis apparet sicut Iris supra & circum Verbum: quando aliquis Angelus e Cælo tertio illuc venit, apparet supra & circum Verbum Iris in plano rubro; dum Angelus e Cælo secundo illuc venit, & spectat, apparet Iris in plano cæruleo; dum Angelus ex ultimo cælo illuc venit & spectat, apparet Iris in plano candido; dum aliquis spiritus bonus illuc venit & spectat, apparet variegatio lucis sicut marmoris; quod ita sit, etiam ad oculum illis ostensum est. Porro dixit Angelus custos, si quis accedit qui falsificaverat Verbum, tunc primum dissipatur splendor; & si appropinquat, & figit oculos in Verbo, fit sicut sanguis circum, & tunc monetur ut discedat, quia periculum est. At quidam, qui in Mundo fuerat Auctor antesignanus doctrinæ de Sola Fide justificante, audacter accessit, & dixit, ego, dum fui in Mundo, non falsificavi Verbum, exaltavi una cum fide etiam Charitatem, & docui quod homo in statu fidei, in quo facit charitatem & ejus opera, a spiritu Sancto renovetur, regeneretur & sanctificetur, tum quod Fides tunc non detur solitaria, hoc est, absque bo-

bonis operibus, ficut non arbor bona abfque fructu, fol abfque luce, & ignis abfque calore; & quoque culpavi illos, qui dixerunt, quod bona opera non effent neceffaria; ac infuper quod præcepta Decalogi, & quoque pænitentiam magnifecerim, & quod fic mirabili modo omnia Verbi inapplicuerim Articulo de Fide, quam ufque folam falvificam effe detexi & demonftravi. Ille in fiducia affertionis fuæ, quod non falfificaverit Verbum, acceffit ad Menfam, & contra monitum Angeli tetigit Verbum; at tunc fubito effluxit ignis cum fumo ex Verbo, & facta eft explofio cum fragore, ex quo ille conjectus ad angulum Cameræ, & ibi jacuit per horulam ficut mortuus. Hoc mirati funt Spiritus Angelici, fed dictum eft illis, quod hic Præful præ reliquis exaltaverit bona charitatis ficut procedentia ex Fide, fed quod ufque non intellexerit alia Opera quam politica, quæ etiam vocantur moralia & civilia, quæ propter Mundum & profperitatem ibi facienda funt, & minime propter falutem; tum etiam quod fuppofuerit opera inconfpicua a Spiritu Sancto, de quibus homo nihil fcit, quæ ingenerantur Fidei in ftatu ejus.

Tunc loquuti funt Spiritus Angelici inter fe de falfificatione Verbi, & in eo convenerunt, quod falfificare Verbum, fit defumere ex illo Vera, & applicare illa ad confirmandum falfa, quod eft extrahere illa ex Verbo extra illud, & occidere; ut pro exemplo, omnia illa Vera, quæ fupra ab illis ex Abyffo allata funt, applicare ad Fidem hodiernam, & explicare ex illa; quæ quod imprægnata fit falfis, in fequentibus demonftrabitur. Tum defumere ex Verbo hoc Verum, quod Charitas excercenda fit, & quod bonum proximo faciendum fit, fi tunc quis confirmat quod faciendum fit, fed non falutis caufa, quoniam omne bonum ab homine non eft bonum quia meritorium, ille trahit id Verum ex Verbo extra Verbum, & trucidat illud, quoniam Dominus in Verbo fuo injungit cuivis homini, qui falvari vult, amare proximum & ex amore illi facere bonum. Similiter in reliquis.

DE DIVINA TRINITATE.

163. Actum eft de Deo Creatore, & tunc fimul de Creatione, & poftea de Domino Redemptore & fimul tunc de Redemptione, & demum de Spiritu Sancto, & fimul de Divina Operatione, & quia fic de Deo Triuno actum eft, neceffum eft ut etiam de Divina Trinitate, quæ in Orbe Chriftiano nota eft, & tamen ignota, agatur; per hanc enim folam comparatur jufta idea de Deo, ac jufta idea de Deo, eft in Ecclefia ficut adytum & ara in Templo; ac ficut Corona fuper capite, & fceptrum in manu Regis fedentis fuper Throno, inde enim pendet, ficut catena a fuo capite, univerfum corpus Theologicum, & fi credere vultis, quifque fortitur fuum locum in Cælis fecundum ideam Dei, eft enim illa ficut Lapis lydius, per quem exploratur aurum & argentum, hoc eft, bonum & verum, qualia hæc funt apud hominem; non enim datur apud illum aliquod bonum falvificum nifi a Deo, nec aliquod verum, quod non quale fuum trahit ex finu boni. Sed ut ambobus oculis videatur, quid Divina Trinitatis, Expofitio ejus in Articulos difpefcenda eft, qui fequentes erunt, I. *Quod Divina Trinitas fit, quæ eft, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus.* II. *Quod tres illi, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, fint tria Effentialia unius Dei, quæ faciunt unum, quemadmodum Anima, Corpus & Operatio apud hominem.* III. *Quod ante Mundum Creatum non fuerit hæc Trinitas, fed quod poft Mundum creatum, quando Deus incarnatus eft, provifa & facta fit, & tunc in Domino Deo Redemptore & Salvatore Jefu Chrifto.*

Christo. IV. *Quod Trinitas Divinarum Personarum ab æterno, seu ante Mundum creatum, sit in ideis cogitationis Trinitas Deorum, & quod hæc non aboleri possit per confessionem oralem unius Dei.* V. *Quod Trinitas Personarum ignota fuerit in Ecclesia Apostolica, sed quod exclusa sit a Concilio Nicæno, & inde introducta in Ecclesiam Romano Catholicam, & ab hac in Ecclesias separatas ab illa.* VI. *Quod ex Trinitate Nicæna & simul Athanasiana, exorta sit Fides, quæ totam Ecclesiam Christianam perverterat.* VII. *Quod inde sit illa abominatio desolationis, & afflictio qualis non fuit nec futura est, quas Dominus apud Danielem & Evangelistas & in Apocalypsi prædixerat.* VIII. *Tum hoc, quod nisi Novum Cælum, & Nova Ecclesia a Domino condantur, non conservaretur ulla caro.* IX. *Quod ex Trinitate Personarum, quarum unaquævis singulatim est Deus, secundum Symbolum Athanasianum, plures absonæ ac heterogeneæ ideæ de Deo exstiterint, quæ sunt phantasiæ & abortus.* Hæc nunc singulatim explicabuntur.

164. I. QUOD DIVINA TRINITAS SIT, QUÆ EST, PATER FILIUS, ET SPIRITUS SANCTUS. Quod Divina Trinitas sit, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, constat manifeste ex Verbo, & ex his ibi ,, *Angelus Gabriel dixit ad Mariam*, SPIRITUS SANCTUS *veniet super te, &* VIRTUS ALTISSIMI *obumbrabit te, unde quod nascitur ex te Sanctum, vocabitur* FILIUS DEI, Luc. I: 35; hic tres, Altissimus, qui est Deus Pater, Spiritus Sanctus, & Filius Dei, nominantur. *Cum baptizatus est Jesus, ecce aperti sunt Cæli, & Johannes vidit* SPIRITUM SANCTUM, *descendentem sicut Columbam, venientem super Ipsum, & vox e Cælo dicens, Hic est* FILIUS MEUS *dilectus, in Quo complacuit Mihi*, Matth. III: 16. 17. Marc. I: 10. 11. Joh. I: 32. Adhuc apertius ex his Domini verbis ad Discipulos ,, *Euntes discipulos facite omnes gentes, baptizantes illos in nomine* PATRIS, ET FILII, ET SIRITUS SANCTI, Matth. XXVIII: 19; & insuper ex his apud Johannem, *Tres sunt qui testificantur in Cælo*, PATER, VERBUM, ET SPIRITUS SANCTUS, Epist. I: Cap. V: 7. Et præter hæc, quod Dominus oraverit ad Patrem suum, & quod loquutus de Ipso, & cum Ipso, & quod dixerit, quod Spiritum Sanctum missururus sit, & quoque quod miserit. Ac insuper, quod Apostoli in Epistolis suis frequenter nominaverint & Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum. Ex his patet, quod Divina Trinitas sit, quæ est; Pater, Filius & Spiritus Sanctus.

165. Sed quomodo illa intelligenda sunt, sive quod tres Dii sint, qui essentia & inde nomine unus Deus sunt, sive quod tria objecta unius subjecti, ita quod sint modo qualitates aut attributa unius Dei, quæ ita nominantur, sive aliter, Ratio sibi relicta nullatenus potest videre; sed quid consilii, non datur aliud, quam ut homo adeat Dominum Deum Salvatorem, & sub Ipsius auspicio legat Verbum, est enim ille Deus Verbi, & illustrabitur, & videbit Veritates, quas Ratio etiam agnoscet. At vero, si non adis Dominum, si millies legeris Verbum, & videris ibi Divinam Trinitatem, & quoque Unitatem, nequicquam aliud intellecturus es, quam quod tres Divinæ Personæ sint, quarum unaquævis singulatim est Deus, & sic tres Dii; at quia hoc repugnat communi perceptioni omnium hominum in Universo Mundo, ideo ad evitandum contumelias, invenerunt, quod tametsi tres sunt in veritate, usque fides efflagitet, ut non tres Dii nominentur, sed Uuus; ac insuper, ne vituperiis circumfundantur, quoad hoc imprimis incarcerabitur intellectus, & sub obedientia fidei vinctus tenebitur; & hoc erit sanctum ex Christiano Ordine in Ecclesia Christiana posthac. Talis fætus paralyticus natus est ex eo, quod non sub auspicio Domini legerint Verbum, & omnis qui non sub Ipsius auspicio legit Verbum, ille legit illud sub auspicio propriæ intelligentiæ, & hæc est sicut noctua in talibus quæ in spirituali luce sunt, qualia sunt omnia essentialia Ecclesiæ; & hic dum legit illa quæ Trinitatis sunt in Verbo, & ex illis cogitat, quod tametsi tres, usque unum sint, apparet hoc illi simile responso ex tripode, quod quia non intelligit, volvit illud inter dentes, nam si poneret illud

lud ante oculos, foret ænigma, quod quo plus satagit evolvere, eo plus se intricat tenebris, usque dum incipit de illo absque intellectu cogitare, quod simile est sicut videre absque oculo; in summa, legere Verbum sub auspicio propriæ intelligentiæ, quod fit omnibus, qui non agnoscunt Dominum pro Deo Cæli & Terræ, & inde Ipsum unice adeunt & colunt, assimilari possunt pueris ludentibus, qui panniculetum ligant ante oculos, & volunt recta gradiri, & quoque credunt quod recta gradiantur, & tamen pede a pede declinant ad latus, & tandem in oppositum pergunt, & impingunt in lapidem, & cadunt. Et quoque sunt similes naucleris, qui absque pyxide magnetica navigant, & dirigunt navem in scopulos, & pereunt: & quoque sunt sicut ille, qui perlatum campum in opaco nimbo ambulat, & videt scorpium & credit esse avem, & hanc vult palma arripere & elevare, & tunc vulnere lethali icitur: similis etiam est mergo aut milvo, qui videt paucum tergi a pisci magno super aquas, ac involat ac infigit ei rostrum, ac a pisce subtrahitur & suffocatur: & quoque est sicut, qui labyrinthum absque duce aut filo intrat, & quo interius penetrat, eo plus sibi obliterat vias exitus. Homo qui non sub auspicio Domini legit Verbum, sed sub auspicio propriæ intelligentiæ, credit se lynceum, & plus ocularem quam Argus, cum tamen intus ne hilum veri videt, sed modo falsum, quod cum sibi persuasit, apparet hoc illi sicut cynosura, ad quam omnia vela cogitationis suæ dirigit, & tunc non videt vera plus quam talpa, & si videt, inflectit illa ad favorem phantasiæ suæ, & sic pervertit & falsificat sancta Verbi.

166. II. Quod Tres illi, Pater, Filius et Spiritus Sanctus, sint tria Essentialia unius Dei, quæ faciunt unum, quemadmodum Anima, Corpus et Operatio apud hominem. Dantur Essentialia unius rei communia, & quoque particularia, & hæc cum illis faciunt unam Essentiam; Essentialia communia unius hominis, sunt ejus anima, corpus & operatio; quod hæc faciant unam Essentiam, videri potest ab hoc, quod unum sit ab altero, & propter alterum, in continua serie, inchoat enim homo ab anima, quæ est ipsa essentia seminis, hæc non modo initiat, sed etiam producit in suo ordine illa quæ corporis sunt, & postea, quæ ex duobus illis, anima & corpore simul procedunt, quæ vocantur operationes, quare ex productione unius ab altero, & inde insitione & conjunctione, patet quod tria hæc sint unius essentiæ, quare vocantur tria essentialia.

167. Quod in Domino Deo Salvatore illa tria Essentialia fuerint & sint, videlicet Anima, Corpus & Operatio, quisque agnoscit; quod Anima Ipsius fuerit a Jehovah Patre, non potest nisi ab Antichristo negari, nam in Verbo utriusque Testamenti vocatur Filius Jehovæ, Filius Dei Altissimi, Unigenitus; est itaque Divinum Patris, ut Anima in homine, primum Essentiale Ipsius; quod Filius, quem Maria peperit, sit Corpus Divinæ Illius Animæ, inde sequitur, non aliud enim quam Corpus ab anima conceptum & derivatum in utero matris paratur, hoc itaque est alterum Essentiale; quod Operationes faciant tertium Essentiale, est quia illæ procedunt ex anima & corpore simul, & quæ procedunt sunt ejusdem essentiæ cum illis quæ producunt. Quod tria Essentialia, quæ sunt Pater, Filius & Spiritus Sanctus, in Domino unum sint, sicut anima, corpus & operatio in homine, constat manifeste ex Domini verbis, quod Pater & Ipse unum sint, & quod Pater in Ipso & Ipse in Patre; similiter quod Ipse & Spiritus Sanctus, quoniam Spiritus Sanctus est Divinum procedens ex Domino a Patre, ut supra n. 153. 154. plene ex Verbo demonstratum est; quare hoc iterum demonstrare, foret rumen superfluum, & sicut onerare mensam cibis post satietatem.

168. Quando dicitur, quod Pater, Filius & Spiritus Sanctus, sint tria Essentialia unius Dei, quemadmodum anima, corpus & operatio apud hominem, coram Mente humana apparet sicut tres Personæ sint tria illa Essentialia, quod non dabile est; sed dum intelligitur, quod Divinum Patris, quod facit Animam, & Divinum Filii, quod facit Corpus, & Divinum Spiritus Sancti seu Divinum pro-

cedens, quod facit Operationem, sint tria Essentialia unius Dei, tunc cadit id in intellectum: est enim Deus Pater suum Divinum, Filius ex Patre suum, & Spiritus Sanctus ex utroque suum, quæ quia unius essentiæ ac unanima sunt, faciunt unum Deum. Si autem tria illa Divina dicuntur Personæ, & unicuique attribuitur sua proprietas, ut Patri imputatio, Filio mediatio, & Spiritui Sancto operatio, tunc fit Essentia Divina divisa, quæ tamen est una & individua, ita non aliquis ex tribus in plenitudine est Deus, sed quisque in potentia subtriplicata, quod intellectus sanus non potest non rejicere.

169. Quis itaque non potest percipere Trinitatem in Domino, ex Trinitate in unoquovis homine, in unoquovis homine est anima, corpus & operatio, similiter in Domino, *in Domino enim habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter*, secundum Paulum, ad Coloss. II: 9, quare Trinitas in Domino est Divina, in homine autem humana. Quis non videt, quod in hoc mystico, quod tres Personæ Divinæ sint, & tamen unus Deus & quod hic Deus, licet unus est, usque non sit una Persona, Ratio non aliquam partem habeat, sed quod insopita usque adigat os loqui sicut psittacus; quando Ratio insopita est, quid tunc loquela oris nisi inanimata; dum os eloquitur, a quo Ratio abit in diversum & dissentit, quid tunc loquela nisi fatua. Hodie est Ratio humana quoad Divinam Trinitatem vincta, sicut vinctus manicis & pedicis in carcere, & potest comparari virgini Vestæ infossæ terræ, quia sacrum ignem exstinxit; cum tamen Divina Trinitas in mentibus hominum Ecclesiæ sicut lampas lucere debet, quoniam Deus in Trinitate sua & in hujus unitate est omne in omnibus sanctitatibus Cæli & Ecclesiæ. Quid enim foret ex Anima facere unum Deum, ex Corpore alterum, & ex Operatione tertium, aliter quam ex tribus illis Essentialibus unius hominis facere tres partes in se distinctas, & quid hoc nisi eum truncare & occidere.

170. III. Quod ante Mundum creatum non fuerit hæc Trinitas, sed quod post Mundum creatum, quando Deus incarnatus est, provisa et facta sit, et tunc in Domino Deo Redemptore et Salvatore Jesu Christo. In Ecclesia Christiana hodie agnoscitur Divina Trinitas ante Mundum creatum, quæ est, quod Jehovah Deus ab æterno genuerit Filium, & quod ex utroque tunc exiverit Spiritus Sanctus, & quod quisque ex Tribus illis per se aut singulatim sit Deus, quia quisque est una Persona subsistens ex se; sed hoc, quia non cadit in ullam rationem, vocatur mysterium, in quod solum intrari potest per hoc, quod Tribus illis una Divina Essentia sit, per quam intelligitur Æternitas, Immensitas, Omnipotentia, & inde æqualis Divinitas, Gloria & Majestas; sed quod hæc Trinitas sit trium Deorum, & sic non aliqua Trinitas Divina, in sequentibus demonstrabitur; at vero quod Trinitas, quæ etiam est Patris, Filii & Spiritus Sancti, quæ postquam Deus incarnatus est, ita post Mundum creatum, provisa & facta est, sit Divina Trinitas, quia est unius Dei, ex cunctis quæ præcedunt, evidens est. Quod Divina hæc Trinitas sit in Domino Deo Redemptore & Salvatore Jesu Christo, est quia tria Essentialia unius Dei, quæ unam Essentiam faciunt, in Ipso sunt: quod in Ipso omnis plenitudo Divinitatis sit, secundum Paulum, constat etiam ex Ipsius Domini verbis, quod omnia Patris sint Ipsius, & quod Spiritus Sanctus non loquatur ex se sed ex Ipso; ac insuper, quod ex sepulchro, cum resurrexit, desumserit totum Humanum suum Corpus tam quoad Carnem quam quoad Ossa, Matth. XXVIII: 1 ad 8. Marc. XVI: 5. 6. Luc. XXIV: 1. 2. 3. Joh. XX: 11 ad 15, secus ac omnis alius homo; quod etiam ad vivum testatus est Discipulis, dicens „ *Videte manus meas & pedes meos, quod Ipse Ego sim, palpate Me & videte, nam Spiritus non carnem & ossa habet, sicut Me videtis habere*, Luc. XXIV: 39: ex hoc omnis homo potest convinci, si vult, quod Humanum Domini sit Divinum, proinde quod in Ipso Deus sit Homo & Homo Deus.

171. Trinitas, quam Ecclesia Christiana hodierna amplexa est, & quam in fidem

dem suam intulit, est quod Deus Pater genuerit Filium ab æterno, & quod Spiritus sanctus ab utroque tunc exiverit, & quod quisque sit Deus per se: hæc Trinitas non aliter a mentibus humanis concipi potest, quam ut Triarchia, ac sicut Regimen trium Regum in uno Regno, aut trium Ducum super uno Excercitu, aut trium Dominorum in una domo, quorum cuique sit æqualis potestas, quid inde nisi destructio: & si quis hanc Triarchiam vult figurare aut adumbrare coram visu mentis, & simul tunc illorum unitatem, non aliter potest illam suæ contemplationi sistere, quam sicut hominem trium capitum super uno corpore, aut trium corporum sub uno capite; talis monstrorsa imago Trinitatis apparitura est coram illis, qui credunt tres Personas Divinas, & quamlibet Deum per se, & illas conjungunt in unum Deum, & negant quod Deus quia est unus sit una Persona. Quod Filius Dei ab æterno genitus descenderit & assumserit Humanum, comparari potest cum fabulis Veterum, quod Animæ humanæ ab initio Mundi creatæ sint, & quod intrent in corpora & fiant homines; tum etiam absonis illis, quod unius anima transeat in alterum, sicut plures in Ecclesia Judaica crediderunt, ut quod anima Eliæ in corpus Johannis Baptistæ, & quod David rediturus sit in suum aut alterius corpus, & regnaturus super Israelem & Judam, quia dicitur apud Ezechielem *Excitabo super illos Pastorem unum, qui pascet illos, servum meum Davidem, hic erit illis in Pastorem, & Ego Jehovah ero illis in Deum, & David princeps in medio eorum*, Cap. XXXIV: 23. 24. 25, præter alibi; non scientes, quod per Davidem ibi intelligatur Dominus.

172. IV. Quod Trinitas Divinarum Personarum ab æterno, seu ante Mundum creatum, sit in ideis cogitationis Trinitas Deorum, et quod hæc non aboleri possit per confessionem oralem unius Dei. Quod Trinitas Divinarum Personarum ab æterno sit Trinitas Deorum, manifeste constat ex his in Symbolo Athanasiano; *Alia est Persona Patris, alia Filii, & alia Spiritus sancti: Deus & Dominus est Pater, Deus & Dominus est Filius, ac Deus & Dominus est Spiritus Sanctus; sed tamen non tres Dii & Domini sunt, sed unus Deus & Dominus: quia sicut singulatim unamquamque Personam Deum & Dominum confiteri, Christiana veritate compellimur, ita tres Deos aut tres Dominos dicere, Catholica Religione prohibemur:* hoc Symbolum ut Æcumenicum seu universale a tota Ecclesia Christiana receptum est, & omne quod hodie scitur de Deo & agnoscitur, inde est; quod ab illis, qui fuerunt in Concilio Nicæno, a quo symbolum, quod vocatur Athanasianum, ut fætus posthumus, prodiit, non alia Trinitas, quam Trinitas Deorum, intellecta fuerit, quisque qui modo apertis oculis illud legit, videre potest: quod Trinitas Deorum non modo ab illis intellecta fuerit, sed etiam quod non alia Trinitas in Christiano Orbe intelligatur, sequitur, quia inde est omnis cognitio de Deo, & quisque manet in fide verborum ibi. Quod non alia Trinitas quam Trinitas Deorum hodie in Christiano Orbe intelligatur, provoco ad quemcunque, tam Laicum quam Clericum, tam ad laureatos Magistros & Doctores, quam ad consecratos Episcopos & Archiepiscopos, & quoque ad purpuratos Cardinales, imo ad ipsum Pontificem Romanum; consulat se quisque, & tunc eloquatur ex ideis mentis suæ; ex verbis hujus universaliter receptæ Doctrinæ de Deo, hoc tam manifestum & diaphanum est, sicut aqua per Chrystallinum Schyphum; ut quod sint tres Personæ, & unaquævis illarum sit Deus & Dominus; tum quod ex Veritate Christiana singulatim unamquamque Personam Deum & Dominum debeant confiteri seu agnoscere, sed quod Religio seu Fides Catholica aut Christiana prohibeat tres Deos & Dominos dicere seu nominare; & sic quod Veritas & Religio, seu veritas & fides, non res una sint, sed res duæ sibi contrariantes. Quod autem adjectum sit, quod non tres Dii & Domini sint, sed unus Deus & Dominus, factum est, ne coram Universo Mundo exponerentur risui, nam quis non cachinnaret ad tres Deos; sed quis non videt contradictionem in adjecto. Si autem dixissent,

ſent, quod Divina Eſſentia ſit Patri, Divina Eſſentia Filio, & Divina Eſſentia Spiritus Sancto, ſed quod non tres Eſſentiæ Divinæ ſint, ſed una & individua, tunc myſterium illud explicabile eſſet, videlicet dum per Patrem intelligitur Divinum a quo, per Filium Divinum Humanum inde, & per Spiritum Sanctum Divinum procedens, quæ tria Unius Dei ſunt; aut ſi per Divinum Patris ſimile intelligitur quod apud hominem per Animam, per Divinum Humanum ſimile quod per Corpus illius animæ, & per Spiritum Sanctum ſimile quod per Operationem, quæ ab utroque procedit, tunc intelliguntur tres eſſentiæ, quæ unius ejuſdemque Perſonæ ſunt, & ſic ſimul unam & individuam Eſſentiam faciunt.

173. Quod idea trium Deorum non aboleri poſſit per Confeſſionem oralem unius Dei, eſt quia illa a pueritia inſeminata eſt memoriæ, & omnis homo ex illis quæ ibi ſunt, cogitat; Memoria apud homines eſt ſicut Ventriculus ruminatorius apud aves & beſtias, hæ in illum ingerunt cibos, quibus ſucceſſive alantur, & per vices illos inde depromunt, & demittunt in ipſum Ventriculum, in quo cibi illi digeruntur, & ad omnes uſus corporis diſpenſantur; Intellectus humanus eſt hic Ventriculus, ſicut Memoria eſt prior. Quiſque videre poteſt, quod idea trium Perſonarum Divinarum ab æterno, quæ eadem eſt cum idea trium Deorum, per oralem confeſſionem unius Dei non aboleri poſſit, ſolum ex eo, quod nondum abolita ſit, & quod ſint inter Celebres, qui non volunt ut aboleatur, nam inſtant quod tres Perſonæ Divinæ Deus unus ſint, ſed refractarie negant, quod Deus, quia unus eſt, etiam ſit una Perſona; ſed quis Sapiens non ſecum cogitat, quod omnino per Perſonam non intelligatur perſona, ſed prædicatio alicujus qualitatis, at quænam non ſcitur, & quia non ſcitur, manet inſeminatum memoriæ a pueritia, ſicut radix arboris in terra, e qua, ſi exſcinditur, uſque enaſcitur ſurculus: ſed mi amice, non modo abſcinde illam arborem, ſed etiam exſtirpa radicem ejus, & tunc horto tuo implanta arbores boni fructus; cave itaque ne menti tuæ inſideat idea trium Deorum, & os, cui nulla idea ineſt, ſonet unum Deum, quid tunc Intellectus ſupra memoriam, qui cogitat tres Deos, ac Intellectus infra illam, ex quo os eloquitur unum Deum, ſimul, quam ſicut hariolus ſuper theatro, qui poteſt duas perſonas agere, tranſcurrendo ab una parte in alteram, & ab una parte aliquid dicere, & ab altera contradicere, & ſic altercando ſe vocare hic ſapientem & ſe illic dementem, quid inde reſultat aliud, quam ut dum ſtat in medio, & ſpectat utrinque, cogitet, quod unum & alterum non ſit aliquid, & ſic forſitan, quod non ſit unus Deus, nec quod ſint tres, ita nullus; naturaliſmus hodie regnans non ex alia origine eſt. In Cælo nemo poteſt edicere Trinitatem Perſonarum quarum unaquævis ſingulatim eſt Deus, ipſa enim aura cæleſtis, in qua cogitationes illorum, ſicut ſoni in noſtro aere, volant & undulant, contranititur; ſed ſolus hypocrita ibi id poteſt, verum ſonus loquelæ ejus in aura cæleſti ſtridet ſicut dens colliſus denti, aut ſtrepit ſicut corvus volens canere ſicut oſcinis. Audivi etiam e Cælo, quod abolere fidem per confirmationes menti inſatam pro Trinitate deorum per confeſſionem oralem unius Dei, tam impoſſibile ſit, ſicut eſt traducere arborem per ſemen ejus, aut mentum hominis per capillum barbæ ejus.

174. V. QUOD TRINITAS PERSONARUM IGNOTA FUERIT IN ECCLESIA APOSTOLICA, SED QUOD EXORTA SIT A CONCILIO NICÆNO, ET INDE INTRODUCTA IN ECCLESIAM ROMANO-CATHOLICAM, ET AB HAC IN ECCLESIAS SEPARATAS AB ILLA. Per Eccleſiam Apoſtolicam intelligitur non modo Eccleſia, quæ variis in locis fuit tempore Apoſtolorum, ſed etiam binis & trinis ſæculis poſt illorum tempora: ſed tandem inceperunt e cardine ſuo evellere januam Templi, & ſicut fures irrumpere in adytum ejus; per Templum intelligitur Eccleſia, per Januam Dominus Deus Redemptor, & per Adytum Ipſius Divinitas; dicit enim Jeſus, AMEN DICO *vobis, qui non ingreditur per Januam in Ovile, ſed* ASCENDIT ALIUNDE, *fur & latro eſt: Ego ſum*

sum Janua, per Me si quis introiverit, salvabitur. Hoc facinus factum est ab Ario & ejus asseclis; quapropter a Constantino Magno convocatum est Concilium in Nicæam Urbem in Bethynia, & a convocatis ibi, ad ejiciendum damnosam Arii hæresin, inventum, conclusum & sancitum est, quod Tres Personæ Divinæ, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, ab æterno fuerint, quarum cuique personalitas, existentia & subsistentia per se & in se esset; tum, quod Secunda Persona, seu Filius, descenderit & assumserit Humanum, & Redemptionem fecerit, & quod inde Humano Ipsius per Unionem hypostaticam Divinitas, & quod per hanc unionem Ipsi esset arcta affinitas cum Deo Patre; ex illo tempore cœperunt glomeres nefandarum hæresium de Deo, & de Persona Christi, e terra evolvi, & Antichristi extollere caput, ac dividere Deum in tres, & Dominum Salvatorem in duos, & sic destruere Templum a Domino per Apostolos erectum, & hoc eousque, dum non lapis super lapide, qui non dissolutus, relinqueretur, secundum Ipsius verba, Matth. XXIV: 2, ubi per Templum non modo intelligitur Templum Hierosolymitanum, sed etiam Ecclesia, de cujus consummatione seu fine in toto illo Capite agitur. Sed quid aliud a Concilio illo, & a Sequentibus, quæ Divinitatem similiter tripartita sunt, & Deum incarnatum sub illis super scabello pedum eorum posuerunt, exspectari potuit; removerunt enim Caput Ecclesiæ a suo Corpore per id, quod *ascenderint aliunde*, hoc est, præteriverint Ipsum, & transcenderint ad Deum Patrem ut ad alium, solum cum vocabulo Meriti Christi in ore, ut miseratur propter illud, & quod sic immediate influeret Justificatio cum toto comitio ejus, quod est remissio peccatorum, renovatio, sanctificatio, regeneratio, & salvatio, & hæc absque omni mediato ab homine.

175. Quod Ecclesia Apostolica ne hilum sciverit de Trinitate Personarum, seu de tribus Personis ab æterno, constat manifeste a SYMBOLO istius Ecclesiæ, quod vocatur APOSTOLICUM, ubi hæc sunt, *Credo in Deum, Patrem Omnipotentem, Creatorem Cæli & Terræ: & in Jesum Christum, Filium Ejus unicum, Dominum nostrum; qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus a Maria Virgine: & in Spiritum sanctum:* ibi nulla mentio fit alicujus Filii ab æterno, sed Filii concepti a Spiritu Sancto, & nati a Maria Virgine; scientes ex Apostolis, quod Jesus Christus esset verus Deus 1 Joh. V: 21; & quod in Ipso omnis plenitudo Divinitatis habitaret corporaliter, Coloss. II: 9; & quod Apostoli fidem in Ipsum prædicaverint, Act. Apost. XX: 21: & quod Ipsi esset omnis potestas in Cælo & in Terra, Matth. XXVIII: 18.

176. Quid fidendum est Conciliis, dum non immediate adeunt Deum Ecclesiæ, estne Ecclesia Corpus Domini, & Ipse ejus Caput, quid Corpus absque Capite, & quale est Corpus cui imposita sunt tria Capita, sub quorum auspicio consulta ineunt, & decreta faciunt; annon tunc Illustratio, quæ a Solo Domino, qui est Deus Cæli & Ecclesiæ, & simul Deus Verbi, est spiritualis, fit plus & plus naturalis, & tandem sensualis, & tunc non odoratur aliquod genuinum verum Theologicum in ejus forma interna, quin illico e cogitatione intellectus rationalis ejiciatur, & sicut palea e ventilabro in aerem disjiciatur; in quo statu tunc loco veritatum subeunt fallaciæ, & loco radiorum lucis tenebræ, & tunc stant sicut in caverna, cum perspicillis super naribus, & cum candela in manu, & occludunt palpebras ad Vera spiritualia, quæ in luce Cæli sunt, at aperiunt illas ad sensualia, quæ in luce fatua sensuum Corporis sunt; similiter postea fit dum legitur Verbum, tunc Mens obdormit ad vera, ac evigilat ad falsa, & fit sicut describitur Bestia a mari, quoad os sicut leo, quoad corpus sicut pardus, & quoad pedes sicut ursus, Apoc. XIII: 2. In Cælo dicitur, quod dum Concilium Nicænum peractum est, coinciderint hæc, quæ Dominus prædixit Discipulis, *Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo, & Virtutes cælorum commovebuntur*, Matth. XXIV: 29; & actualiter Ecclesia Apostolica fuit sicut Stella nova apparens in Cælo astrifero, at Ecclesia post duo Concilia Nicæna, facta est sicut eadem Stella postea opacata

& disparata, quemadmodum etiam in Mundo naturali secundum observationes Astronomorum aliquoties evenerat. In Verbo legitur, quod Jehovah Deus habitet in Luce inaccessibili, quis ergo potest Ipsum adire, nisi habitaret in luce accessibili, hoc est, nisi descenderit, & assumserit Humanum, & in hoc Lux Mundi factus sit, Joh. I: 9. Cap. XII: 46; quis non videre potest, quod adire Jehovam Patrem in sua Luce, tam impossibile sit, sicut est sumere sibi alas ex Aurora, & per illas volare ad Solem, aut pascere se ex radiis Solis & non ex cibo elementari, aut est Avi volare in æthere, ac Cervo currere in aere.

177. VI. QUOD EX TRINITATE NICÆNA ET SIMUL ATHANASIANA EXORTA SIT FIDES, QUÆ TOTAM ECCLESIAM CHRISTIANAM PERVERTERAT. Quod Trinitas Nicæna & simul Athanasiana sit Trinitas Deorum, ex Symbolis illorum supra n. 172, ostensum videatur; inde exorta est Fides hodiernæ Ecclesiæ, quæ est in Deum Patrem, Deum Filium, & Deum Spiritum Sanctum; in Deum Patrem, ut imputet justitiam Salvatoris Filii sui, ac illam adscribat homini, in Deum Filium ut intercedat & constipuletur, in Spiritum Sanctum, ut actualiter justitiam Filii imputatam inscribat, & constabilitam sigillet, hominem justificando, sanctificando & regenerando; hæc est Fides hodierna, quæ sola testari potest, qnod Trinitas Deorum sit, quæ agnoscitur & colitur. Ex Fide cujusvis Ecclesiæ redundat non modo omnis Cultus ejus, sed etiam omne dogmaticum ejus, quare dici potest, quod qualis fides est, talis sit doctrina ejus; quod illa Fides, quia est fides in tres Deos, perverterit omnia Ecclesiæ, inde sequitur, nam Fides est principium, & doctrinalia sunt principiata, & principiata a principio trahunt suam essentiam. Si quis sub examen mittit singula doctrinalie, sicut id quod de Deo, de Persona Christi, de Charitate, de Pænitentia, de Regeneratione, de Liberio Arbitrio, de Electione, de usu Sacramentorum, Baptismi & Sanctæ Cænæ, manifeste videbit, quod Trinitas Deorum singulis insit, & si non actualiter apparet inesse, usque ex illa sicut ex suo fonte scaturiat: sed quia tale examen hic non fieri potest, & tamen operæ pretium est ad aperiendum oculos ut fiat, ideo huic operi adjungetur Appendix, in qua hoc demonstrabitur. Fides Ecclesiæ de Deo, est sicut Anima corporis, & doctrinalia sunt sicut membra hujus; & insuper Fides in Deum est sicut Regina, & dogmatica sunt sicut officiciarii aulæ ejus, & sicut hi pendent ex ore Reginæ, ita dogmatica ab effato fidei; ex illa fide duntaxat videri potest, quomodo intelligitur Verbum in ejus Ecclesia, fides enim inapplicat sibi, & trahit sicut per funes ad se quæcunque potest, si fides falsa est, meretricatur illa cum omni vero ibi, ac trahit ad sinistrum & falsificat illud, & facit hominem in spiritualibus insanire; si autem Fides vera est, tunc favet totum Verbum, & Deus Verbi, qui est Dominus Deus Salvator, infundit lucem, & aspirat Divino suo assensu, & facit hominem sapere. Quod hodierna Fides, quæ in interna forma est trium Deorum, in externa autem unius Dei, exstinxerit lucem in Verbo, & removerit Dominum ab Ecclesia, & sic mane ejus præcipitaverit in noctem, in Appendice etiam videbitur; hoc factum est ab hæreticis ante Concilium Nicænum, ac deinde ab hæreticis ex illo & post illud: sed quid fidendum est Conciliis, quæ non per Januam intrant in Ovile, sed ASCENDUNT ALIUNDE, secundum Domini verba apud Johannem Cap. X: 1. 9; est illorum deliberatio non absimilis ambulationi cæci in die, aut oculati in nocte, quorum uterque non videt foveam, priusquam in illam illapsi sunt. Quid pro exemplo fidendum est Conciliis, quæ constabiliverunt Vicariatum Papæ, Apotheosin mortuorum, & horum sicut Numinum invocationem, eorundem imaginum venerationem, indulgentiarum auctoritatem, & Eucharistiæ divisionem, præter plura. Tum quid fidendum est Concilio, quod constabilivit infandam Prædestinationem, & hanc ut Palladium religionis ante templa Ecclesiæ suæ appenderunt. Sed, mi amice! adi Deum Verbi, & sic Verbum, ac ta intra per Januam in Ovile, hoc est, in Ecclesiam, & illustraberis, & tunc ipse visu-

visurus es sicut e monte, non modo plurium, sed etiam priores tuos gressus & errores in sylva opaca sub monte.

178. Fides cujusvis Ecclesiæ est sicut semen, ex quo omnia dogmata ejus exoriuntur, & comparari potest semini arboris ex quo omnia ejus usque ad fructus enascuntur, & quoque semini hominis, ex quo proles & familiæ in successiva serie progignuntur; quare dum scitur Fides primaria, quæ ex prædominio salvifica vocatur, cognoscitur Ecclesia qualis est: hoc illustrari potest per hoc exemplum; sit Fides, quod Natura sit creatrix Universi, ex hac sequuntur hæc, quod Universum sit quqd vocatur Deus; quod Natura sit ejus Essentia; quod Æther sit Deus supremus, quem antiqui vocaverunt Jovem, quod Aer si Dea, quam antiqui vocaverunt Junonem, & fecerunt Jovis conjugem, quod Oceanus sit Deus infra illos, qui cum antiquis vocari potest Neptunus, & quia Divinitas Naturæ pertingit etiam ad Centrum Terræ, quod ibi etiam sit Deus, qui cum Antiquis vocari potest Pluto; quod Sol sit omnium deorum Curia, in qua conveniunt, dum Jupiter Concilium convocat; ac insuper quod Ignis sit vita a Deo; & quod sic Aves volent in Deo, Bestiæ gradiantur in Deo, & Pisces natent in Deo: & porro, quod cogitationes sint solum modificationes ætheris, sicut loquelæ ex illis sunt modulationes aeris; & quod Affectiones amoris sint mutationes status occasionales ex influxu radiorum solis in illas; inter hæc, quod Vita post mortem, una cum Cælo & Inferno, sit fabula a Clero ad aucupandum honores & lucra, efficta, sed tametsi est fabula quod usque utilis sit, & palam non subsannanda, quia inservit Publico ad continendum animos simplicium in vinculo obedientiæ erga Magistratus; sed quod usque illi, qui inescati sunt religioni, sint homines abstracti, cogitationes illorum phantasmata, & actiones illorum ludicræ, & quod sint mediastini sacerdotum, qui credunt quæ non vident, & vident quæ excedunt sphæram mentis eorum. Hæc consectaria, & plura alia similia, continentur in Fide illa, quod Natura sit creatrix universi, ac procedunt ex illa dum aperitur. Hæc allata sunt, ut sciatur, quod in Fide hodiernæ Ecclesiæ, quæ in Interna sua forma est in Tres Deos, in Externa in unum, insint falsitates in turmis, & quod inde protrahi possint totidem, quot araniolæ sunt in glomere ab una arachnipara; quis, cui Mens e luce a Domino vere rationalis facta est, hoc non videt; sed qnomodo alius id visurus est, dum janua ad illam fidem & ejus propagines, obice occlusa est, per statutum, quod illicitum sit rationi in mysteria ejus introspicere.

179. VII. QUOD INDE SIT ILLA ABOMINATIO DESOLATIONIS, ET AFFLICTIO QUALIS NON FUIT NEC FUTURA EST, QUAS DOMINUS APUD DANIELEM ET EVANGELISTAS, ET IN APOCALYPSI, PRÆDIXERAT. Apud DANIELEM leguntur hæc, *Tandem super avem abominationum desolatio, & usque ad consummationem & decisum, stillabit super devastationem*, Cap. IX: 2. Apud EVANGELISTAM MATTHÆUM, dicit Dominus hæc, *Tunc multi Pseudoprophetæ exsurgent, & seducent multos: cum itaque videritis Abominationem desolationis prædictam a Daniele Propheta, stantem in loco sancto, qui legit, probe notet*, Cap. XXIV: 15, & postea in eodem Capite, *Erit tunc Afflictio magna, qualis non fuit ab initio Mundi, usque nunc, nec fiet*, Vers. 21. De hac afflictione & illa abominatione actum est in Septem Capitibus in APOCALYPSI, illæ sunt quæ intelliguntur per *Equum nigrum*, & per *Equum pallidum*, *exeuntes e Libro*, *cujus sigilla Agnus aperuit*, Apoc. Cap. VI: 5 ad 8. Tum *per Bestiam ascendentem ex abysso, quæ fecit bellum cum binis testibus, & occidit illos*, Cap. XI: 7 seq. Ut & per *Draconem, qui stetit coram Muliere paritura, ut fœtum ejus devoraret, & persequutus illam in desertum, & ibi ex ore suo ejecit aquam ut flumen, ut absorberet illam* Cap. XII: Et quoque *per Bestias draconis, unam ex Mari, & alteram ex terra*, Cap. XIII: Tum per *tres Spiritus similes ranis, qui ex ore draconis, ex ore bestiæ, & ex ore pseudoprophetæ exiverunt*, Cap. XVI: 13. Ac insuper per hæc, *quod postquam septem Angeli effuderunt phialas iræ Dei, in quibus erant septem plagæ ultimæ,*

in terram, in mare, in fontes & fluvios, in solem, in thronum bestiæ, in Euphratem, & tandem in aerem, factus sit terræ motus magnus, qualis non fuerat, ex quo homines facti sunt, Cap. XVI: terræ motus significat Ecclesiæ inversionem, quæ fit per falsa & falsificationes veri, simile quod significat afflictio magna, qualis non fuit ab initio Mundi, Matth. XXIV: 21. Similia intelliguutur per hæc, *Angelus misit falcem, & vindemiavit vineam terræ, & conjecit in torcular iræ Dei magnum, & calcatum est torcular, & exivit sanguis usque ad fræna equorum a stadiis mille sexcentis*, Cap. XIV: 19. 20. sanguis significat falsificatum verum: præter plura in Septem illis Capitibus.

180. Apud Evangelistas, Matth. XXIV. Marc. XIII: & Luc. XXI: descriptæ sunt successivæ declinationes & corruptiones Ecclesiæ Christianæ, & ibi per afflictionem magnam, qualis non fuit ab initio Mundi, nec fiet, intelligitur, ut passim alibi in Verbo, infestatio veri a falsis, usque dum non supersit aliquod verum, quod non falsificatum & consummatum est; hoc etiam intelligitur per abominationem desolationis ibi, & hoc quoque intelligitur per desolationem super avem abominationum, & per consummationem & decisum, apud Danielem; & hoc idem describitur in Apocalypsi, per illa, quæ mox supra inde adducta sunt. Hoc effectum est, per quod Ecclesia Unitatem Dei in Trinitate, & Trinitatem Ipsius in Unitate, non agnoverint in una Persona, sed in Tribus, ac inde fundaverint Ecclesiam in Mente super Idea trium Deorum, & in Ore super Confessione unius Dei, sic etenim separaverunt se a Domino, & tandem eousque, ut nullam ideam Divinitatis in Humana Ipsius Natura residuam habuerint, cum tamen est Ipse Deus Pater in Humano, quare etiam vocatur Pater æternitatis, Esaj. IX: 5; & dicit ad Philippum, Qui videt Me, videt Patrem, Joh. XIV: 7. 9.

181. Sed quæritur, unde est ipsa vena fontis, ex qua talis abominatio desolationis, qualis describitur apud Danielem, Cap. IX: 27, & talis afflictio qualis non fuit, nec fiet Matth. XXIV: 21, scaturivit; & respondetur quod ex ipsa Fide universali in Christiano Orbe, & ex ejus influxu, operatione & imputatione, secundum traditiones. Mirabile est, quod doctrina justificationis per solam illam fidem, tametsi non est fides, sed chimera, in Ecclesiis Christianis omne punctum ferat, hoc est, illa ibi pæne ut unicum Theologicum in Ordine Sacro regnet; illa est, quam omnes Novitii e Clero in Lyceis avide addiscunt, hauriunt & insorbent; & postea sicut inspirati cælesti sapientia in Templis docent, in Libris vulgant, & per quam superioris eruditionis nomen, famam, & gloriam sectantur & fænerantur, ut & propter quam diplomata, auctoramenta, & præmia, donantur; & hæc fiunt, tametsi per illam solam fidem hodie obscuratus est Sol, lumine suo orbata est Luna, Stellæ cælorum ceciderunt, & Virtutes cælorum commotæ sunt, secundum verba prædictionis a Domino apud Matthæum, Cap. XXIV: 29; quod doctrina istius fidei hodie occæcaverit mentes in tantum, ut non velint, & inde sicut non possint, videre aliquod Divinum Verum intus in luce solis, nec in luce lunæ, sed modo extus in quadam scabra superficie in luce foci noctu, testatum mihi factum est; quare possum vaticinari, quod si Divina Vera de genuina conjunctione charitatis & fidei, de Cælo & Inferno, de Domino, de Vita post mortem, deque Felicitate æterna, argenteis literis exarata, e Cælo demitterentur, a Justificatoribus & Sanctificatoribus per solam fidem, non lectu digna censerentur; at prorsus aliter, si Charta de Justificatione per solam fidem, ab inferis submitteretur, hanc exsumerent, oscularentur, & in sinu domum deportarent.

182. VIII. Tum hoc, quod nisi novum Cælum et Nova Ecclesia a Domino condantur, non conservaretur ulla Caro. Legitur apud Matthæum, *Erit tunc afflictio magna, qualis non fuit ab initio Mundi usque nunc, nec fiet; imo nisi abbreviarentur dies illi, non conservaretur ulla caro*, Cap. XXIV: 21. 22; agitur in illo Capite de Consummatione sæculi, per quam intelligitur finis Ecclesiæ hodier-

diernæ; quare per abbreviare dies illos, intelligitur finire illam, & instaurare novam. Quis non scit, quod nisi Dominus in Mundum venisset, & Redemptionem fecisset, nulla caro salvari potuerit; per Redemptionem facere, intelligitur novum Cælum & novam Ecclesiam condere. Quod Dominus denuo in Mundum venturus sit, prædixit apud Evangelistas, Matth. XXIV: 30. 31. Marc. XIII: 26. Luc. XII: 40. Cap. XXI: 27; inque Apocalypsi, imprimis in Capite ultimo: quod etiam hodie Redemptionem faciat, condendo novum Cælum & instaurando novam Ecclesiam, propter finem ut homo salvari possit, in Lemmate de Redemptione, supra ostensum est. Magnum Arcanum, quod nisi Nova Ecclesia a Domino instauratur, non conservari possit ulla caro, est hoc; quod quamdiu Draco cum sua turba in Mundo spirituum, in quem conjectus est, commoratur, tamdiu non possit aliquod Divinum Verum unitum Divino bono pertransire ad homines telluris, quin pervertatur & falsificetur, aut pereat; id est quod intelligitur in Apocalypsi per hoc, *Draco projectus est in terram, & Angeli ejus cum illo projecti sunt; væ habitantibus Terram & Mare, quia descendit Diabolus ad illos habens iram magnam*, Cap. XII: 9. 12. 13. at postquam Draco projectus est in Infernum, Cap. XX: 10, tunc Johannes vidit Cælum novum & Terram novam, ac vidit novam Hierosolymam descendentem a Deo e Cælo, Cap. XXI: 1. 2. Per Draconem intelliguntur, qui in fide hodiernæ Ecclesiæ sunt.

Aliquoties in Mundo spirituali loquutus sum cum Justificatoribus hominum per solam fidem, & dixi, quod Doctrina illorum sit erronea, & quoque absona, quodque inducat securitatem, cæcitatem, somnum & noctem in rebus spiritualibus, & inde lethum animæ; exhortans ut ab illa desistant; sed responsum tuli, quid desistere, nonne excellentia eruditionis Clericorum præ Laicis ab illa sola dependet; sed retuli, quod sic non pro aliquo fine spectent salutem animarum, sed excellentiam suæ famæ, & quod quia falsis suis principiis applicuerunt vera Verbi, & sic adulteraverunt illa, sint Angeli abyssi, vocati ABBADONES & APOLLYONES, Apoc. IX: 11, per quos significantur Perditores Ecclesiæ per totalem falsificationem Verbi; sed responderunt, quid hoc, sumus per scientiam mysteriorum illius fidei Oracula, & ex illa ut ex adyto reddimus responsa, quare non sumus Apollyones sed APOLLINES; ex his indignatus dixi, si estis Apollines, estis etiam LEVIATHANES, primi vestrum Leviathanes tortuosi, & secundi vestrum Leviathanes oblongi, quos Deus gladio suo duro & magno visitabit, Esaj. XXVII: 1; sed ad hæc riserunt.

183. IX. QUOD EX TRINITATE PERSONARUM, QUARUM UNAQUÆVIS SINGULATIM EST DEUS, SECUNDUM SYMBOLUM ATHANASIANUM, PLURES ABSONÆ ET HETEROGENEÆ IDEÆ DE DEO EXSTITERINT, QUÆ SUNT PHANTASIÆ ET ABORTUS. Ex Doctrina Trium Personarum Divinarum ab æterno, quæ in se est Caput omnium doctrinalium in Ecclesiis Christianis, exortæ sunt plures indecoræ ideæ de Deo, indignæ Christiano Orbi, qui tamen & debet esse & potest esse Luminare omnibus populis & gentibus in quatuor Telluris partibus de Deo & ejus Unitate; omnes qui extra Ecclesiam Christianam habitant, tam Mahumedani quam Judæi, & præter hos Gentiles, cujusvis cultus, aversantur Christianismum unice propter fidem trium Deorum ibi; propagatores ejus hoc sciunt; quare cavent sibi summopere Trinitatem Personarum, qualis est in Symbolis, Nicæno & Athanasiano, propalare, quoniam tunc aufugerent & subsannarent. Ideæ absonæ, ludicræ & frivolæ, quæ ex Doctrina trium Personarum Divinarum ab æterno, exortæ sunt, & apud unumquemvis, qui manet in fide verborum istius Doctrinæ, exoriuntur, & ex auribus & oculis in visum cogitationis, exsurgunt, sunt hæ. Quod Deus Pater supra caput in alto sedeat, ac Filius ad dextram Ejus, ac Spiritus sanctus ante illos auscultans, & actutum percurrens terrarum Orbem, & secundum decisum dispenset dona justificationis, ac inscribat illa, ac faciat illos a filiis iræ filios

gratiæ, & a damnatis electos; provoco ad doctos e Clericis & ad eruditos e Laicis, num alium visum, quam hunc idealem, in mentibus suis foveant, influit enim ille sua sponte ex ipsa Doctrina, vide MEMORABILE supra n. 16. Influit etiam curiositas conjecturandi, quid ante Mundum creatum inter se colloquuti sunt, numne de Mundo creando, numne etiam de prædestinandis ac justificandis secundum Supralapsarios, numne etiam de Redemptione: pariter quid colloquuntur inter se post Mundum creatum, Pater ex auctoritate & potentia imputandi, & Filius ex potestate mediandi, & quod imputatio, quæ est electio, sit ex misericordia Filii intercedentis pro omnibus, & singulatim pro aliquibus, & quod pro illis gratia sit Patri commoto ex amore in Filium, & ex miseria visa in illo super ligno crucis. Sed quis non potest videre, quod talia sint deliria mentis de Deo, & tamen illa in Ecclesiis Christianis sunt ipsa Sancta, quæ ore osculanda sunt, sed non lustranda aliquo visu mentis, quia suprarationalia sunt, quæ si ex memoria elevantur in intellectum, insanit homo; sed usque hoc non tollit ideam trium Deorum, sed inducit fidem stupidam, ex qua homo cogitat de Deo, sicut dormiens in somnio, ambulans in caligine noctis, aut sicut cæcus a nativitate in luce diei.

184. Quod Trinitas Deorum insideat Christianorum Mentibus, tametsi ex pudore contradicunt, constat clare ex ingeniositate plurium demonstrandi, quod tria sint unum ac unum tria, per varia in Geometricis, Stereometricis, Arithmetricis, & Physicis, & quoque per plicaturas vestium & chartarum; ita cum Trinitate Divina ludunt sicut harioli inter se. Horum hariolatio de illa comparari potest visui oculi febricitantium, qui unum objectum, sive sit homo, sive mensa, sive candela, vident ut tria, aut tria ut unum. Comparari etiam potest cum ludibrio illorum, qui ceram mollem versant inter digitos, & compingunt illam in varias formas, nunc in triangularem ut ostendant Trinitatem, nunc in sphæricam ut ostendant unitatem, dicentes estne usque substantia una & eadem. Cum tamen Trinitas Divina, est sicut Unio maximi pretii, at illa divisa in Personas, est sicut unio divisa in tres partes, ex quo illa porsus & plane perit.

185. His adjungentur hæc MEMORABILIA. PRIMUM hoc: In Mundo spirituali sunt æque Climata & Zonæ sicut in Mundo naturali, non datur quicquam in hoc quod non etiam in illo; sed differunt origine; in Mundo naturali sunt varietates Climatum secundum distantias Solis ab Æquatore, in Mundo spirituali sunt illæ secundum distantias affectionum voluntatis & inde cogitationum intellectus a vero amore & vera fide; horum correspondentiæ sunt omnia ibi. In Zonis frigidis in Mundo Spirituali apparent similia quæ in Zonis frigidis in Mundo naturali; apparent ibi Terræ constrictæ gelu, similiter aquæ, & quoque nives super illis. Veniunt illuc & habitant ibi, qui in Mundo obsopiverunt intellectum ex inertia cogitandi de spiritualibus, & simul inde in inertia faciendi aliquos usus, fuerunt: vocantur Spiritus boreales. Quondam me incessit cupido videndi aliquam Regionem in Zona frigida, ubi boreales illi erant; & ideo in spiritu perductus sum in Septentrionem, usque ad tractum, ubi omnis terra apparuit nive obtecta, & omnis aqua glacie obstricta, erat dies Sabbathi, & vidi homines, hoc est, spiritus similis staturæ in qua sunt homines Mundi; sed propter frigus induti erant quoad Caput pelle leonis, cujus os applicatum erat ori illorum, quoad Corpus autem ab antica & postica parte usque super lumbos tecti erant pellibus pardorum, & quoad Pedes pelle ex ursis; & quoque vidi plures vectos curribus, ac quosdam in curribus exsculptis in forma draconis, cujus cornua protensa erant antrorsum; trahebantur currus illi a parvis equis, a quibus caudæ abscissæ erant, currebant sicut terribiles fe-

ræ,

ræ, ac vector tenens lora palmis illos jugiter impellebat & urgebat in cursum: vidi denique quod turbæ confluerent ad Templum, quod quia nive obtectum non visum erat, at Templi custodes emoliebantur nivem, & per effossionem parabant introitum advenis cultoribus; qui descenderunt & intraverunt. Datum mihi etiam est videre Templum ab intra; erat illuminatum lampadibus & lucernis in copia; Altare ibi ex lapide secto erat, post quod appensa erat Tabula, super qua scriptum erat, TRINITAS DIVINA, PATER, FILIUS ET SPIRITUS SANCTUS, QUI ESSENTIALITER UNUS DEUS SUNT, SED PERSONALITER TRES. Tandem Sacerdos ad Altare stans, postquam ter ad Tabulam Altaris flexerat genua, cum Libro in manu ascendit suggestum, & inchoavit sermonem a Divina Trinitate, & exlamavit, O quantum Mysterium, quod Deus in Altissimo genuerit Filium ab æterno, & per Illum eduxerit Spiritum Sanctum, qui Tres conjunxerunt se per Essentiam, at sejunxerunt se per proprietates, quæ sunt Imputatio, Redemptio & Operatio; sed si hæc intuemur ratione, caligat visus, & ante illum fit macula, sicut ante oculum ejus qui intuitum figit in nudo Sole; quare, mi Auditores, quoad hoc captemus intellectum sub obedientia fidei. Post hæc, iterum exclamavit, dicens, O quantum Mysterium est Sancta Fides nostra, quæ hæc est, quod Deus Pater imputet justitiam Filii, & mittat Spiritum Sanctum, qui ex illa imputata operatur auctoramenta Justificationis, quæ in summa sunt remissio peccatorum, innovatio, regeneratio, & salvatio, de cujus influxu seu actu homo non scit plus quam statua salis in quam versa est uxor Lothi, & de cujus inhabitatione seu statu non plus scit quam piscis in mari; sed mi amici, latet thesaurus in illa, ita circumseptus & reconditus, ut non pateat mica ejus; quare quoad illam etiam captemus intellectum sub obedientia fidei. Post aliqua suspiria iterum exclamavit, dicens, O quantum mysterium est Electio, Electus fit cui Deus imputat fidem illam, quam ex libero placito & ex pura gratia infundit cuicunque vult & quando vult, & homo est sicut truncus cum infunditur, sed fit sicut arbor cum infusa est; verum fructus, qui sunt bona opera, quidem pendent ex arbore illa, quæ in sensu repræsentativo est fides nostra, sed non usque cohærent, quare arboris istius pretium non est ex fructu; sed quia hoc sonat sicut heterodoxon, & tamen est veritas mystica, mi Fratres, captemus intellectum sub obedientia fidei hujus. Et porro post aliquam intercapedinem, stans sicut adhuc aliquid ex memoria extraheret, continuavit dicens; ex acervo Mysteriorum depromam adhuc unum, quod est, quod homini in spiritualibus non sit granum Liberi arbitrii; dicunt enim Primates & Antistites Reguli nostri, in Theologicis suis Canonibus, quod homo in illis quæ fidei & salutis sunt, quæ in specie vocantur spiritualia, non possit quicquam velle, cogitare, intelligere, & ne quidem ad illa haurienda se accommodare & applicare, quare ego dico ex me, quod homo ex se de illis non aliter possit ex ratione cogitare, & ex cogitatione garrire, quam sicut psittacus, pica aut corvus, ita quod homo in spiritualibus sit vere asinus, & in naturalibus solum homo; sed mi Consocii, in hoc, ne infestet rationem vestram, ut in cæteris, captemus intellectum sub obedientia fidei; est enim Theologia nostra abyssus absqre fundo, in quam si immittis intellectus visum, immergeris & peribis naufragus; at usque audite, sumus nihilominus in ipsa luce Evangelii, quæ alte supra capita nostra fulget; sed proh dolor, capillitia nostra, & ossa calvariæ nostræ, inhibent & arcent, ne illa penetret in conclave intellectus nostri. His dictis descendit, & postquam ad Altare votiva precatus est, & finitus est Cultus, accessi ad aliquos loquentes inter se, ubi etiam Sacerdos, cui circumstantes dixerunt, gratias tibi immortales agimus propter tam magnificum ac uberem sapientia sermonem; sed tunc dixi illis, num aliquid intellexistis, & responderunt, captavimus omnia plenis auribus, sed cur quæris num intellexerimus, stupetne intellectus in talibus; & Sacerdos illis dictis addidit hoc, quia audivistis & non intellexistis, beati estis, quoniam inde vobis salus.

Postea loquutus sum cum Sacerdote, & quæsivi, num illi esset laurea, respondit, sum laureatus Magister, & tunc dixi, Magister, audivi te concionantem Mysteria, si illa scis & non aliquid quod continent, nihil scis; sunt enim illa modo sicut scrinia tribus seris occlusa, quæ nisi aperis & introspicis, quod fiet per intellectum, nescis num inibi sint pretiosa, vel num vilipensa, vel num noxia, possunt esse ova aspidis, & telæ araneæ, secundum descriptionem apud Esajam Cap. LIX: 5; his dictis Sacerdos torvo vultu me aspexit; & Cultores recesserunt, & ascenderunt suos currus, inebriati paradoxis, infatuati inanitatibus, & circumfusi caligine in omnibus rebus fidei & mediis salutis.

186. Secundum Memorabile. Quondam cogitatione versavi in quanam Regione Mentis resident Theologica apud hominem, quæ quia spiritualia & cælestia, credidi primum quod in suprema; Mens enim humana distincta est in tres Regiones, sicut domus in tres mansiones, similiter sicut habitationes Angelorum in tres Cælos: & tunc adstitit Angelus, & dixit, Theologica apud illos qui amant Verum quia est verum, emergunt usque in supremam Regionem, quia ibi est Cælum illorum, & in luce sunt in qua Angeli; Moralia autem theoretice lustrata & percepta se locant sub illis in secunda Regione, quia communicant eum spiritualibus; & Politica sub his in prima; Scientifica autem, quæ multiplicia sunt, ac in genera & in species referri possunt, faciunt januam ad superiora illa. Illi, apud quos spiritualia, moralia, politica, & scientifica, ita subordinata sunt, ex justitia & judicio cogitant quæ cogitant, & faciunt quæ faciunt; causa est, quia Lux veri, quæ etiam est Lux Cæli, e suprema Regione illuminat consequentia, sicut Lux Solis transiens ætheres, & progressive aerem illuminat visus hominum, bestiarum & piscium. Aliter vero Theologica apud illos, qui non amant verum quia est verum, sed solum propter gloriam famæ suæ; apud hos resident Theologica in ultima Regione ubi Scientifica, cum quibus apud quosdam se commiscent, & apud quosdam se non possunt commiscere; sub his in eadem regione sunt Politica, & snb his moralia, quoniam apud hos binæ Regiones superiores non apertæ sunt a parte dextra, quare illis non est aliqua interior ratio judicii, nec affectio justitiæ, sed modo ingeniositas, ex qua de omni re possunt loqui sicut ex intelligentia, & confirmare quicquid obvenit sicut ex ratione; sed objecta rationis, quæ principaliter amant, sunt falsa, quia hæc cum fallaciis sensuum cohærent. Inde est, quod dentur tot in Mundo, qui vera Doctrinæ ex Verbo non plus vident quam cæci nati, & cum audiunt illa, comprimunt nares, ne odor illorum infestet & nauseam moveat; at vero ad falsa aperiunt omnes sensus, & hauriunt illa sicut balænæ aquas.

187. Tertium Memorabile. Quondam cum meditabar de Dracone, Bestia & Pseudopropheta, de quibus in Apocalypsi, apparuit mihi Spiritus Angelicus, & quæsivit, quid meditaris, & dixi, quod de Pseudopropheta; tunc ille dixit, deducam te ad locum, ubi sunt, qui per Pseudoprophetam intelliguntur, & inquiit, quod iidem sint, qui in Capite XIII Apocalypseos intelliguntur per Bestiam ex terra, quæ habebat duo cornua similia Agno, & loquuta est sicut Draco. Sequutus sum illum, & ecce vidi turbam, in cujus medio erant Antistites Ecclesiæ, qui docuerunt, quod nihil hominem salvet, quam Fides in meritum Christi, & quod Opera sint bona, sed non ad salutem, & quod usque docenda sint ex Verbo, ut Laici, imprimis simplices, strictius in vinculis obedientiæ erga Magistratus teneantur, ac sicut ex Religione, ita interius, ad Charitatem moralem exercendam adigantur. Et tunc unus ex illis me videns dixit, vis videre nostrum Fanum, in quo est imago repræsentativa nostræ Fidei; accessi & vidi, & ecce erat magnificum, & in medio ejus imago Mulieris, indutæ veste coccinea, tenentis in dextra Nummum aureum, & in sinistra Catenam ex Unionibus: sed erant & Imago & Fanum inducta per phantasiam; possunt enim Spiritus infernales per phantasias repræsentare

tare magnifica, occludendo interiora mentis, & aperiendo solum exteriora ejus. Sed cum animadverti, quod tales præstigiæ essent, oravi ad Dominum, & subito aperta sunt interiora mentis meæ, & tunc vidi loco magnifici Fani Domum rimosam a tecto usque ad imum, in qua nihil cohæsit; & vidi loco Mulieris in Domo illa pendens Simulachrum, cujus Caput erat simile Draconi, Corpus simile Pardo, Pedes sicut Ursi, & Os sicut Leonis, ita prorsus sicut describitur Bestia e mari, Apoc. XIII: 2; & loco Soli erat Palus, in qua multitudo ranarum: & dictum est mihi, quod sub Palude esset Lapis magnus cæsus, sub quo jaceret Verbum penitus reconditum. His visis dixi ad Præstigiatorem, est hoc Fanum vestrum, & dixit, quod sit; at subito tunc aperiebatur etiam illi visus interior, ex quo vidit similia quæ ego; quibus visis clamavit clamore magno, quid hoc, & unde hoc; & dixi, quod sit ex luce e Cælo, quæ detegit qualitatem cujusvis formæ, & sic qualitatem vestræ Fidei separatæ a Charitate spirituali: & illico flavit Ventus orientalis, & sustulit Fanum cum Imagine, & quoque exsiccabat Paludem, & sic nudabat Lapidem, sub quo jacuit Verbum: & post hæc spiravit Calor sicut vernalis e Cælo, & ecce tunc in eodem loco visum est Tabernaculum, quoad formam externam simplex; & dicebant Angeli qui apud me erant, ecce Tabernaculum Abrahami, quale id fuit, quando tres Angeli ad illum venerunt, & annuntiarunt de Isaco nascituro; hoc apparet coram oculis simplex, sed usque fit secundum influxum lucis e Cælo plus & plus magnificum; & datum est illis aperire Cælum, in quo erant Angeli spirituales, qui in sapientia sunt, & tunc ex Luce inde influente apparebat Tabernaculum illud sicut Templum simile Hierosolymitano; quod cum introspexi, vidi Lapidem fundi, sub quo Verbum erat repositum, circum obsitum lapidibus pretiosis, e quibus sicut fulgur emicuit in parietes, super quibus erant formæ cheruborum, & pulchre variegavit illos coloribus. Cum hæc admiratus sum, dixerunt Angeli, videbis adhuc mirabilius, & datum est illis aperire Cælum Tertium, in quo erant Angeli cælestes, qui in amore sunt, & tunc ex Luce flammea inde influente, totum illud Templum evanuit, & loco ejus visus est Dominus Solus, stans super Lapide fundi, qui erat Verbum, in simili effigie, in qua visus est Johanni Cap. I. Apoc. At quia sanctitas tunc implevit interiora mentis Angelorum, ex qua illis fuit nisus procidendi super facies, subito obstruebatur a Domino via Lucis e Cælo tertio, & aperiebatur via Lucis e Cælo secundo, ex quo rediit aspectus prior Templi, & quoque Tabernaculi, sed hoc in medio Templi. Ex his illustratum est, quid intelligitur in Apoc. Cap. XXI: per hoc, *Ecce Tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum illis*, Vers. 3; & per hoc, *Templum non vidi in Nova Hierosolyma, quia Dominus Deus Omnipotens Templum ejus, & Agnus*, Vers. 22.

188. QUARTUM MEMORABILE. Quoniam a Domino datum est mihi videre Mirabilia, quæ in Cælis & sub Cælis sunt, ex mandato me oportet memorare quod visum est. Visum est Palatium magnificum, & in ejus intimo Templum; in medio ejus erat Mensa ex auro, super qua erat Verbum, cui adstabant bini Angeli. Circum illam erant Solia in triplici ordine; Solia primi ordinis erant obtecta panno holoserico purpurei coloris; Solia secundi ordinis panno holoserico cærulei coloris; & Solia tertii ordinis panno albo. Sub tecto alte supra Mensam apparuit Aulæum expansum, fulgens ex lapidibus pretiosis, e quorum splendore effulsit sicut Iris cum serenatur Cælum post pluviam. Subito tunc visi sunt totidem ex Clero sedentes super soliis, omnes induti vestibus Ministerii sacerdotalis. Ad unum latus erat Cimeliarchium, ubi stetit Angelus custos, & inibi in pulchro ordine jacebant Vestes splendidæ. Erat CONCILIUM CONVOCATUM A DOMINO, & audivi vocem e Cælo dicentem, DELIBERATE, sed dicebant, de qua re, dictum est, de DOMINO SALVATORE, & de SPIRITU SANCTO; at cum de illis cogitabant, non erant in illustratione, quare supplicabant, & tunc Lux defluxit e Cælo, quæ primum illumina-

bat Occipitia illorum, & postea Tempora, & demum Facies illorum; & tunc inchoabant, ac ut mandatum est, PRIMUM, DE DOMINO SALVATORE; ac Propositio & Ventilatio Prima fuit, QUIS ASSUMSIT HUMANUM IN MARIA VIRGINE; & Angelus stans ad Mensam, super qua erat Verbum, legit coram illis hæc apud Lucam ,, *Angelus dixit ad Mariam, ecce concipies in utero, & paries Filium, & vocabis Nomen ejus* JESUM, *Hic erit Magnus, &* FILIUS ALTISSIMI *vocabitur. Et Maria dixit ad Angelum, quomodo hoc fiet, quoniam virum non cognosco, & respondens Angelus dixit,* SPIRITUS SANCTUS VENIET SUPER TE, ET VIRTUS ALTISSIMI OBUMBRABIT TE, *unde quod nascitur ex te* SANCTUM, *vocabitur* FILIUS DEI, Cap. I: Vers. 31. 32. 34. 35. Tum etiam legit hæc apud Matthæum ,, *Angelus dixit Josepho in somnio, Joseph, fili Davidis, ne timeas accipere Mariam sponsam tuam,* NAM QUOD IN ILLA NATUM EST, EX SPIRITU SANCTO EST. *Et* JOSEPH NON COGNOVIT ILLAM, *usque dum peperit Filium suum Primogenitum; & vocavit nomen Ejus* JESUM, Cap. I: 20. 25.; & præter hæc legit plura ex Evangelistis, ut Matth. III: 17. Cap. XVII: 5. Joh. I: 18. Cap. III: 16, Cap. XX: 31, & multoties alibi, ubi Dominus quoad Humanum suum vocatur FILIUS DEI, & ubi Ipse ex Humano suo Jehovam vocat PATREM SUUM; ut & ex Prophetis, ubi prædicitur, quod Ipse Jehovah in Mundum venturus esset; inter quæ etiam hæc duo, apud Esajam ,, *Dicetur in die illo,* ECCE DEUS NOSTER HIC, *quem exspectavimus ut liberet nos, Hic* JEHOVAH, QUEM EXSPECTAVIMUS, *exultemus & lætemur in Salute Ipsius*, Cap. XXV: 9. *Vox clamantis in deserto, parate viam* JEHOVÆ, *complanate in solitudine semitam* DEO NOSTRO, *revelabitur enim* GLORIA JEHOVÆ; *& videbunt omnis caro simul:* ECCE DOMINUS JEHOVIH IN FORTI VENIT, *sicut* PASTOR *gregem suum pascet*, Esaj. XL: 3. 5. 10. 11. Et Angelus dixit, quoniam Ipse Jehovah in Mundum venit, & assumsit Humanum, ideo Ipse apud Prophetas vocatur SALVATOR & REDEMPTOR; & tunc coram illis legit hæc sequentia ,, *Tantummodo inter te* DEUS, *& præterea non Deus, profecto Tu* DEUS *occultus*, DEUS ISRAELIS SALVATOR, Esaj. XLV: 14. 15. *Nonne Ego* JEHOVAH, *& non amplius Deus præter Me*, DEUS JUSTUS ET SALVATOR PRÆTER ME, Esaj. XLV: 21. 22. EGO JEHOVAH, ET NON PRÆTER ME SALVATOR, Esaj. XLIII: 11. *Ego Jehovah Deus tuus, & Deum præter Me non agnosces*, ET SALVATOR NON PRÆTER ME, Hosch. XIII: 4. *Ut sciat omnis caro, quod* EGO JEHOVAH SALVATOR TUUS ET REDEMPTOR TUUS, Esaj. XLIX: 26. Cap. LX: 16. QUOAD REDEMPTOREM NOSTRUM, JEHOVAH ZEBAOTH NOMEN IPSIUS, Esaj. XLVII: 4. REDEMPTOR EORUM, FORTIS JEHOVAH ZEBAOTH NOMEN IPSIUS, Jerem. L: 24. JEHOVAH *Petra mea &* REDEMPTOR MEUS, Psalm XIX: 15. *Sic dixit* JEHOVAH REDEMPTOR TUUS, *Sanctus Israelis, Ego Jehovah Deus tuus*, Esaj. XLVIII: 17. Cap. XLIII: 24. Cap. XLIX: 7. Cap. LIV: 8. *Tu* JEHOVAH *Pater noster*, REDEMPTOR NOSTER *a sæculo nomen tuum*, Esaj. LXIII: 16. *Sic dixit* JEHOVAH, REDEMPTOR TUUS, *Ego Jehovah faciens omnia, & Solus a Me Ipso*, Esaj. XLIV: 24. *Sic dixit Jehovah Rex Israelis, &* REDEMPTOR EJUS JEHOVAH ZEBAOTH, *Ego Primus & Ultimus, &* præter Me non Deus, Esaj. XLIV: 6. JEHOVAH ZEBAOTH *nomen Ipsius, &* REDEMPTOR TUUS *Sanctus Israelis*, DEUS TOTIUS TERRÆ VOCABITUR, Esaj. LIV: 5. *Ecce dies venient, cum suscitabo Davidi Germen justum, qui regnabit Rex, & hoc Nomen Ipsius*, JEHOVAH JUSTITIA NOSTRA, Jerem. XXIII: 5. 6. Cap. XXXIII: 15. 16, *In die illo erit Jehovah in Regem super totam Terram*, IN DIE ILLO ERIT JEHOVAH UNUS, ET NOMEN IPSIUS UNUM, Sach. XIV: 9. Ex his & illis Sedentes super soliis confirmati unanimiter dixerunt, quod Ipse Jehovah assumserit Humanum, ad redimendum & salvandum homines. Sed tunc audita est vox ex Romano-Catholicis, qui occultaverant se post Altare, dicens, quomodo potest Jehovah Deus Homo fieri, estne Creator Universi; & convertit se unus ex Sedentibus super soliis secundi ordinis, & dixit, Quis tunc, & ille post Altare tunc stans juxta Altare respondit, FILIUS AB ÆTERNO; sed responsum tulit, estne Filius ab æterno secun-

dum

dum vestram Confessionem etiam Creator universi; & quid Filius ac Deus natus ab æterno; & quomodo potest Divina Essentia, quæ est una & individua, separari, ac unum ejus descendere, & non simul totum. ALTERA VENTILATIO DE DOMINO ERAT, Annon sic Pater & Ipse unum sunt, sicut Anima & Corpus unum sunt, dixerunt, quod hoc consequens sit, quia a Patre est Anima. Tunc unus ex illis qui sedebant super soliis in tertio ordine, legebat ex Symbolica Fide, quæ Athanasiana vocatur, hæc; *Tametsi noster Dominus Jesus Christus Filius Dei est Deus & Homo, usque non sunt duo, sed unus Christus, imo est prorsus Unus*, EST UNA PERSONA, QUONIAM SICUT ANIMA ET CORPUS FACIUNT UNUM HOMINEM, ITA DEUS ET HOMO EST UNUS CHRISTUS; dixit Legens, quod Symbolum illud, ubi ista verba sunt, receptum sit in Universo Christiano orbe, etiam a Romano Catholicis; & dixerunt, quid pluribus opus est, sunt Deus Pater & Ipse unum, sicut Anima & Corpus unum sunt: & dixerunt, quia ita est, videmus, quod Humanum Domini sit Divinum, quia est Humanum Jehovæ; tum quod Dominus quoad Divinum Humanum adeundus sit, & quod sic & non aliter adiri possit Divinum quod Pater vocatur. Hoc illorum conclusum confirmavit Angelus per plura ex Verbo, inter quæ fuerunt hæc, *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, Cujus Nomen, Mirabilis, Consiliarius*, DEUS, *Heros*, PATER ÆTERNITATIS, *Princeps pacis*, IX: 5. apud Eundem, *Abraham non cognoscit nos, & Israel non agnoscit nos, Tu* JEHOVAH PATER NOSTER, REDEMPTOR NOSTER A SÆCULO NOMEN TUUM, LXIII: 16. Et apud Johannem, *Jesus dixit qui credit in Me, credit in Ipsum qui misit, Me, & qui videt Me*, VIDET IPSUM QUI MISIT ME, Joh. XII: 44. 45. *Dixit Philippus ad Jesum, monstra nobis Patrem, dicit illi Jesus*, QUI VIDET ME, VIDET PATREM, *quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem, nonne credis, quod* EGO IN PATRE ET PATER *in Me, credite Mihi*, QUOD EGO IN PATRE ET PATER IN ME, Joh. XIV: 8. 9. *Jesus dixit*, EGO ET PATER UNUM SUMUS, Joh. X: 30. Tum, *omnia quæ Pater habet Mea sunt, & omnia Mea Patris*, Joh. XVI: 15. Cap. XVII: 10. Demum, *Jesus dixit, Ego sum Via, Veritas & Vita, nemo venit ad Patrem, nisi per Me*, Joh. XIV: 6, his Legens addidit, quod similia quæ a Domino de Se & Suo Patre hic dicta sunt, etiam ab homine de se & sua anima dici possint. His auditis dixerunt omnes uno ore & corde, quod Humanum Domini sit Divinum, & quod hoc adeundum sit ut adeatur Pater; quoniam Jehovah Deus, per illud se misit in Mundum, & se fecit visibilem oculis hominum, & sic accessibilem: pariter fecit se visibilem, & sic accessibilem in Forma Humana Antiquis, sed tunc per Angelum; sed quia Hæc Forma fuit repræsentativa Domini Venturi, ideo omnia Ecclesiæ apud Antiquos fuerunt repræsentativa.

Post hac sequebatur Deliberatio de SPIRITU SANCTO, & primum detecta est plurium Idea de DEO PATRE, FILIO, & SPIRITU SANCTO, quæ erat, quod Deus Pater sederet in alto, & Filius ad dextram Ipsius, & a Se emitterent Spiritum Sanctum, ad illustrandum, docendum, justificandum & sanctificandum homines. At tunc audita est vox e Cælo, dicens, non sustinemus illam cogitationis ideam, quis non scit, quod Jehovah Deus sit Omnipræsens; qui hoc scit & agnoscit, etiam agnoscet, quod Ipse illustret, doceat, justificet & sanctificet, & quod non sit Deus medians, distinctus ab Ipso, minus a duobus, ut persona a persona, quare removeatur prior idea, quæ est vana, & recipiatur hæc, quæ est justa, & videbitis hoc clare. Sed tunc audita est vox a Romano-Catholicis, qui juxta Altare Templi stabant, dicens, quid tunc est SPIRITUS SANCTUS, qui in Verbo nominatur apud Evangelistas, & apud Paulum, a Quo tot docti e Clero, imprimis a nostro, se dicunt duci; quis hodie in Christiano Orbe Spiritum Sanctum, & ejus operationes, negat; ad hæc convertit se unus ex illis, qui super soliis secundi ordinis sedebant; & dixit, vos dicitis, quod Spiritus Sanctus sit Persona per se, & Deus per se, sed quid est Persona exiens & procedens a Persona, nisi Operatio exiens &

pro-

procedens; non potest una persona ex altera exire & procedere, sed operatio potest; aut quid est Deus exiens & procedens a Deo, nisi Divinum exiens & procedens, non potest Deus unus ab altero per alterum exire & procedere, sed Divinum potest ex Deo Uno. His auditis Sedentes super soliis unanimiter concluserunt, quod Spiritus Sanctus non sit Persona per se, ita nec Deus per se, sed quod sit Sanctum Divinum exiens & procedens ex Unico Deo Omnipræsente, qui est Dominus. Ad hæc dixerunt Angeli stantes ad Mensam auream, super qua erat Verbum, BENE, non legitur ullibi in Vetere Fædere, quod Prophetæ loquuti sint Verbum ex Spiritu Sancto, sed ex Jehovah; & ubi in Novo Fædere dicitur Spiritus Sanctus, intelligitur Divinum procedens, quod est Divinum illustrans, docens, vivificans, reformans & regenerans. Post hæc successit altera Ventilatio de Spiritu Sancto, quæ erat, a Quo procedit Divinum, quod intelligitur per Spiritum Sanctum, num ex Patre vel num ex Domino; & cum hoc ventilabant, affulsit lux e Cælo, ex qua viderunt, quod Sanctum Divinum, quod intelligitur per Spiritum Sanctum, non procedat ex Patre per Dominum, sed ex Domino a Patre, comparative sicut apud hominem, ejus activum non procedit ab anima per corpus, sed ex corpore ab anima. Hoc Angelus stans ad Mensam confirmavit per hæc e Verbo, *Ille, qnem misit Pater, verba Dei loquitur, non ex mensura dedit Illi Spiritum; Pater amat Filium, & omnia dedit in mannm Ipsius*, Joh. III: 34. 35. *Exibit Virga de trunco Jischasi, quiescet super Ipso Spiritus Jehovæ, Spiritus sapientiæ & intelligentiæ, spiritus consilii & virtutis*, Esaj. XI: 1. *Quod Spiritus Jehovæ datus sit super Illum, & quod esset in Illo*, Esaj. XLII: 1. Cap. LIX: 19. 20. Cap. LXI: 1. Luc. IV: 18. *Quando venerit Spiritus Sanctus*, QUEM EGO MISSURUS SUM VOBIS A PATRE, Joh. XV: 26, *Ille Me glorificabit*, QUIA EX MEO ACCIPIET, *& annnntiabit vobis;* OMNIA, QUÆCUNQUE PATER HABET, MEA SUNT, PROPTER HOC DIXI, QUOD EX MEO ACCEPTURUS SIT, ET ANNUNTIATURUS VOBIS, Joh. XVI: 14. 15. *Si abivero,* MITTAM PARACTETUM AD VOS, Joh. XVI: 7. *Quod Paracletus sit* SPIRITUS SANCTUS, Joh. XIV: 26. NONDUM ERAT SPIRITUS SANCTUS, QUIA JESUS NONDUM GLORIFICATUS ERAT, Joh. VII: 39. Post Glorificationem autem, JESUS INSPIRAVIT ET DIXIT DISCIPULIS, ACCIPITE SPIRITUM SANCTUM, Joh. XX: 22. Et in Apocalypsi „*Quis non glorificet Nomen tuum, Domine, quia* SOLUS SANCTUS ES, Cap. XV: 4. Quoniam Divina Operatio Domini ex Divina Omnipræsentia Ipsius per Spiritum Sanctum intelligitur, ideo cum ad Discipulos loquutus est de Spiritu Sancto, Quem Ipse a Patre missurus est, etiam dixit, *Non relinquam vos orphanos*, ABEO ET VENIO AD VOS; *& in die illo cognoscetis, quod* EGO IN PATRE MEO, ET VOS IN ME, ET EGO IN VOBIS, Joh. XIV: 18. 20. 28. Et mox antequam abivit e Mundo, dixit, *Ecce Ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad Consummationem sæculi*, Matth. XXVIII: 20. His coram illis lectis, dixit Angelus, ex illis & pluribus aliis ex Verbo patet, quod Divinum, quod vocatur Spiritus Sanctus, procedat ex Domino a Patre. Ad hæc Sedentes super soliis, dicebant, HOC EST DIVINA VERITAS.

Demum factum est decretum, hoc, Quod ex deliberatis in hoc Concilio clare viderimus, & inde pro Sancta Veritate agnoscamus, quod in Domino Deo Salvatore Jesu Christo, sit Divina Trinitas, quæ est, Divinum a Quo Quod vocatur Pater, Divinum Humanum quod vocatur Filius, & Divinum procedens quod vocatur Spiritus Sanctus; conclamantes, QUOD IN CHRISTO OMNIS PLENITUDO DIVINITATIS HABITET CORPORALITER, Coloss. II: 9. Ita est unus Deus in Ecclesia.

Postquam hæc in magnifico illo Concilio conclusa sunt, surrexerunt; & venit Angelus custos ex Cimeliarchio, & apportabat cuivis ex illis, qui super Soliis consederunt, Vestes splendidas, hic & ibi intertextas filis aureis, & dixit, accipite VESTES NUPTIALES. Et deducti sunt in gloria in Novum Cælum Christianum, cum quo Ecclesia Domini in Terris, quæ est Nova Hierosolyma, conjuncta erit.

CA-

CAPUT QUARTUM
DE
SCRIPTURA SACRA
SEU
VERBO DOMINI.

I.

Quod Scriptura Sacra seu Verbum sit ipsum Divinum Verum.

189. In omnium ore est, quod Verbum sit a Deo, Divinitus inspiratum, & inde Sanctum; sed usque-hactenus nescitum est, ubinam in illo Divinum est, nam Verbum in litera apparet sicut Scriptum vulgare, stylo peregrino, non sublimi nec lucente, sicut ad apparentiam sunt Scripta sæculi. Ex eo est, quod homo, qui Naturam pro Deo, aut qui illam præ Deo colit, & inde ex se & suo proprio, & non e Cælo a Domino, cogitat, facile in errorem de Verbo, & in contemtum ejus possit cadere, & secum dicere, cum id legit, quid hoc, quid illud, an hoc est Divinum, an Deus, Cui infinita Sapientia est, ita loqui potest; ubi & unde Sanctum ejus, nisi ex Religioso, & inde persuasione.

190. Sed qui ita cogitat, ille non considerat, quod Jehovah Dominus, qui est Deus Cæli & Terræ, loquutus sit Verbum per Mosen & Prophetas, & quod inde non possit esse quam Divinum Verum, nam quod Ipse Jehovah Dominus loquitur, hoc illud est: nec considerat, quod Dominus Salvator, qui est idem cum Jehovah, loquutus sit Verbum apud Evangelistas, multa ex suo ore, & reliqua ex Spiritu oris sui, qui est Spiritus Sanctus, per duodecim suos Apostolos: inde est, ut Ipse dicit, quod in Verbis suis sit Spiritus & Vita, & quod Ipse sit Lux quæ illustrat, & quod sit Veritas; quod patet a sequentibus his locis, *Jesus dixit, verba quæ Ego loquor vobis, Spiritus sunt, & Vita sunt*, Joh. VI: 63. *Jesus dixit mulieri ad fontem Jacobi; si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, da mihi bibere, tu peteres ab Illo; & daret tibi Aquam viventem: qui bibit ex Aqua, quam Ego dabo, non sitiet in æternum, sed Aqua, quam Ego dabo, fiet in illo fons Aquæ salientis in vitam æternam*, Joh. IV: 6. 10. 11. per Fontem Jacobi significatur Verbum, ut quoque Deutr. XXXIII: 28, quare etiam Dominus, quia est Verbum, ibi sedit, & loquutus est cum muliere; & per Aquam viventem significatur verum Verbi. *Jesus dixit, si quis sitiverit, venito ad Me, & bibito; quisquis credit in Me, sicut dicit Scriptura, flu-*

flumina ex ventre illius fluent Aquæ viventis, Joh. VII: 37. 38. *Petrus dixit ad Jesum, verba Vitæ æternæ habes*, Joh: VI: 68. *Jesus dixit*, *Cælum & Terra transibunt*, *verba mea non transibunt*, Marc. XIII: 31. Quod verba Domini sint Veritas & Vita, est quia Ipse est Veritas & Vita, ut docet apud Johannem, *Ego sum Via, Veritas*, *& Vita*, Cap. XIV: 6. Et apud Eundem, *In principio erat Verbum*, *& Verbum erat apud Deum*, *& Deus erat Verbum*; *in Illo Vita erat*, *& Vita erat Lux hominum*, Joh. I: 1. 2. 3. Per Verbum intelligitur Dominus quoad Divinum Verum, in quo Solo Vita est, & Lux est. Inde est, quod Verbum, quod est a Domino, & quod est Dominus, dicatur FONS AQUARUM VIVARUM, Jerem. II: 13. Cap. XVII: 13. Cap. XXXI: 9. FONS SALUTIS, Esaj. XI: 1. 3. FONS, Sach. XIII: 1. ac FLUVIUS AQUÆ VITÆ, Apoc. XXII: 1; ac dicitur, *Quod Agnus, qui in medio Throni, pascet illos ad vivos Fontes aquarum*, Apoc. VII: 17. Præter aliis in locis, ubi Verbum etiam vocatur SANCTUARIUM & TABERNACULUM, in quo Dominus habitat cum homine.

191. Sed homo naturalis ex his usque non persuaderi potest, quod Verbum sit ipsum Divinum Verum, in quo Divina Sapientia est & Divina Vita, spectat enim illud a Stylo, in quo non videt illa. Sed stylus Verbi est ipse Stylus Divinus, cum quo omnis alius Stylus, utcunque sublimis & excellens apparet, non comparari potest. Stylus Verbi talis est, ut Sanctum sit in omni sensu, inque omni voce, imo alicubi in ipsis literis; inde Verbum conjungit hominem Domino, & aperit Cælum. Sunt duo, quæ procedunt a Domino, Divinus Amor & Divina Sapientia, seu quod idem, Divinum Bonum & Divinum Verum, Verbum in sua Essentia est utrumque hoc; & quia illud conjungit hominem Domino, & aperit Cælum, ut dictum est, ideo Verbum implet hominem Bonis Amoris & Veris sapientiæ, Voluntatem ejus bonis amoris, ac Intellectum ejus veris sapientiæ, inde homini est vita per Verbum. At probe sciendum est, quod illis solis sit vita ex Verbo, qui illud legunt propter finem, ut Divina Vera ex illo ut ex suo Fonte hauriant, & simul propter finem, ut Divina Vera inde hausta applicent vitæ: & quod contrarium fiat illis, qui Verbum legunt duntaxat propter finem, ut aucupent honores, & lucrentur Mundum.

192. Omnis homo, qui nescit, quod Sensus quidam Spiritualis insit Verbo, sicut Anima corpori, non potest aliunde judicare de Verbo, quam ex Sensu literæ ejus, cum tamen hic est sicut Theca continens pretiosa, quæ sunt Sensus spiritualis ejus; cum itaque Internus hic Sensus nescitur, non potest de Divina Sanctitate Verbi aliter judicari, quam sicut de lapide pretioso ex matrice quæ involvit & quandoque apparet sicut lapis vulgaris, aut sicut ex Arca confecta ex jaspide, lapide lazuli, amiantho seu lapide speculari, aut Achate, in qua in suo ordine jacent adamantes, rubini, sardonyces, topazii orientales, &c: hoc dum nescitur, non mirum est si arca illa non plus æstimatur quam secundum pretium materiæ ejus, quæ ad oculum apparet: simile est cum Verbo quoad Sensum literæ ejus. Ne itaque homo in dubio esset, quin Verbum sit Divinum & Sanctissimum, revelatus mihi est a Domino Sensus internus ejus, qui in sua essentia est Spiritualis, qui Sensui externo, qui est naturalis, inest, sicut anima corpori; ille sensus est spiritus, qui vivificat literam; quare ille Sensus potest de Verbi Divinitate & Sanctitate testari, & convincere etiam naturalem hominem, si vult convinci.

II.

Quod in Verbo Sensus Spiritualis sit, hactenus ignotus.

193. Quis non agnoscit & annuit quando dicitur, quod Verbum, quia est Divinum, in sinu suo spirituale sit; sed quis huc usque scivit, quid Spirituale, & ubinam illud in Verbo reconditum est; sed quid Spirituale, in MEMORABILI post hoc Caput manifestabitur, & ubinam illud in Verbo latet, in nunc sequentibus. Quod Verbum in sinu spirituale sit, est quia descendit a Jehovah Domino, ac pertransiit Cælos Angelicos, & ipsum Divinum, quod in se est ineffabile & imperceptibile, in descensu factum est adæquatum perceptioni Angelorum, & demum perceptioni hominum, inde est Sensus spiritualis qui est intus in Naturali, quemadmodum anima in homine, cogitatio intellectus in loquela, & affectio voluntatis in actione; & si comparare licet cum talibus, quæ ante oculos in Mundo naturali apparent, est Sensus spiritualis in Sensu naturali, sicut Universum Cerebrum intra Meninges aut Matres suas; aut sicut palmites arboris intra libros & philyras suas, imo sicut omnia generationis pulli intra testam ovi, & sic porro. Sed quod talis sit Sensus spiritualis Verbi in Sensu naturali ejus, a nemine huc usque divinatum est, quare necessum est, ut hoc Arcanum, quod in se eminens est præ omnibus Arcanis hactenus detectis, pateat coram intellectu, quod fiet, dum in hoc ordine illud exponitur, I. *Quid Sensus spiritualis.* II. *Quod ille Sensus in omnibus & singulis Verbi sit.* III. *Quod ex illo sit, quod Verbum Divinitus inspiratum sit, ac in omni voce sanctum.* IV. *Quod ille Sensus hactenus ignotus fuerit.* V. *Quod non alicui posthac detur, nisi qui in genuinis veris a Domino est.* VI. *Mirabilia de Verbo ex Sensu spirituali ejus.* Hæc nunc singulatim evolventur.

194. I. QUID SENSUS SPIRITUALIS. Sensus spiritualis non est ille, qui e sensu literæ Verbi elucet, quando quis scrutatur & explicat Verbum ad confirmandum Ecclesiæ quoddam dogma, hic sensus potest vocari sensus Verbi literalis & Ecclesiasticus; sed Sensus spiritualis non apparet in sensu literæ, est intus in illo, sicut anima in corpore, sicut cogitatio intellectus in oculis, ac sicut affectio amoris in facie. Ille sensus principaliter facit, ut Verbum sit spirituale, non modo pro hominibus, sed etiam pro angelis; quare Verbum per illum Sensum communicat cum Cælis. Quoniam Verbum interius est Spirituale, ideo per meras Correspondentias conscriptum est, & quod scriptum est per Correspondentias, hoc in sensu ultimo scriptum est tali stylo, quali apud Prophetas, Evangelistas, & in Apocalypsi, qui tametsi apparet vulgaris, usque ille Sapientiam Divinam, & omnem Angelicam in se recondit. Quid Correspontia, videri potest in Opere de CÆLO & INFERNO Londini 1753 edito, ubi actum est *de Correspondentia omnium Cæli cum omnibus hominis*, n: 87 ad 102. Et *de Correspondentia omnium Cæli cum omnibus Telluris*, n: 103 ad 115; & amplius videbitur ab Exemplis e Verbo infra adducendis.

195. A Domino procedit DIVINUM CÆLESTE, DIVINUM SPIRITUALE, & DIVINUM NATURALE, unum post alterum. DIVINUM CÆLESTE vocatur quicquid procedit a Divino Amore Ipsius, & omne id est Bonum: DIVINUM SPIRITUALE vocatur quicquid procedit a Divina Sapientia Ipsius, & omne id est Verum. DIVINUM NATURALE est ex utroque, est illorum complexus in ultimo. Angeli Regni Cælestis, ex quibus est Tertium seu Supremum Cælum, sunt in Divino quod procedit a Domiuo, quod Cæleste vocatur, nam sunt in Bono amoris a Domino. Angeli Regni spiritualis Domini, ex quibus est Secundum seu Medium Cælum, sunt in Divino quod procedit a Domino, quod Spirituale vocatur, nam sunt in Divina

sapientia a Domino: Angeli Regni Naturalis Domini, ex quibus est Primum seu infimum Cælum, sunt in Divino quod procedit a Domino, quod Divinum Naturale vocatur, & sunt in fide charitatis a Domino. Homines autem Ecclesiæ, sunt secundum amorem, sapientiam, ac fidem eorum, in uno ex illis Regnis, & in quo sunt, in illud etiam post mortem veniunt. Quale est Cælum, tale etiam est Verbum Domini, in ultimo suo sensu est Naturale, in interiori est Spirituale, ac in intimo Cæleste, & in singulis Divinum; quare accommodatum est Angelis Trium Cælorum, & quoque Hominibus.

196. II. Quod Sensus spiritualis in omnibus et singulis Verbi sit, non melius videri potest, quam ab Exemplis; quæ sint hæc sequentia. Dicit Johannes in Apocalypsi, *Vidi Cælum apertum, cum ecce Equus Albus, & qui Sedens super eo vocabatur Fidelis & Verus, qui in Justitia judicat & pugnat: & Oculi ejus flamma ignis; ac super Capite Ejus diademata multa, habens Nomen scriptum, quod nemo scit nisi Ipse: & indutus erat vestimento tincto sanguine; & vocatur Nomen Ipsius* Verbum Dei. *Exercitus Ejus in Cælo sequebantur Ipsum super Equis albis, induti byssinum album & mundum. Habet super vestimento & super femore suo Nomen scriptum* Rex regum et Dominus Dominorum. *Vidi porro unum Angelum stantem in Sole, qui clamavit voce magna, venite & congregamini ad Cœnam magnam, ut comedatis carnes regum, & carnes chiliarchorum, & carnes fortium, & carnes equorum & sedentium super illis, & carnes omnium liberorum & servorum, & parvorum & magnorum*, Cap. XIX: 11 ad 18. Quid hæc significant nemo videre potest nisi ex Sensu spirituali Verbi, & nemo Sensum spiritualem nisi ex scientia Correspondentiarum; nam omnes voces sunt correspondentiæ, & nulla vox est vana. Scientia Correspondentiarum docet, quid significat Equus albus, quid Sedens super illo, quid Oculi qui sicut flamma ignis, quid Diademata quæ super capite, quid Vestimentum tinctum sanguine, quid Byssinum album, quo induti qui ab excercitu Ipsius in Cælo, quid Angelus stans in Sole, quid Cœna magna ad quam venirent & congregarentur, tum quid Carnes regum & chiliarchorum, & plurium aliorum, quas comederent. Quid autem singula illa in Sensu spirituali significant, in Apocalypsi Revelata a n: 820 ad 838, & quoque in Opusculo de Equo Albo, explicatum videatur, quare illa ulterius explicare supersedetur: ibi ostensum est, quod Dominus quoad Verbum ibi describatur, & quod per Oculos Ipsius qui sicut flamma ignis, intelligatur Divina Sapientia Divini Amoris Ipsius; & per Diademata quæ super Capite, & quod per Nomen, quod nemo scit nisi Ipse, intelligantur Divina Vera Verbi ab Ipso, & quod quale est Verbum in sensu spirituali nemo videat quam Dominus, & cui Ipse revelat; tum, quod per Vestimentum tinctum sanguine, intelligatur sensus naturalis Verbi, qui est sensus literæ ejus, cui violentia illata est; quod sit Verbum, quod ita describitur, manifeste patet, nam dicitur, Vocatur Nomen Ejus Verbum Dei; quod sit Dominus, qui intelligitur, etiam manifeste patet, nam dicitur quod Nomen Sedentis super Equo Albo esset, Rex regum et Dominus Dominorum, similiter ut in Apocalypsi XVII: 14, ubi dicitur, *Et Agnus vincet illos, quia* est Dominus Dominorum et Rex regum. Quod Sensus spiritualis Verbi aperiendus sit in fine Ecclesiæ, significatur non modo per illa quæ de Equo Albo & de Sedente super illo dicta sunt, sed etiam per Cœnam magnam, ad quam per Angelum in Sole stantem, omnes invitati sunt ut venirent, & ederent carnes regum, & chiliarchorum, &c, per quæ significatur appropriatio omnium bonorum a Domino. Omnes ibi expressiones forent voces vanæ, & absque vita & spiritu, nisi Sensus spiritualis intus in illis esset, sicut anima in corpore.

197. In Apocalypsi Cap. XXI, describitur ita Nova Hierosolyma ,, *Quod in illa esset Luminare simile Lapidi pretiosissimo, sicut Lapidi jaspidi, instar Chrystalli splendenti. Quod haberet Murum magnum & altum, habentem Portas duodecim, & su-*

uper portis Angelos duodecim, & Nomina scripta duodecim Tribuum filiorum Israelis. Quod Murus esset 144 cubitorum, quæ est mensura hominis, hoc est, Angeli; & quod structura Muri esset Jaspis, & fundamenta ejus ex omni Lapide pretioso, ex jaspide, sapphiro, chalcedonio, smaragdo, sardonyche, sardio, chrysolitho, beryllo, topazio, chrysopraso, hyacintho, & amethisto. Quod Portæ essent duodecim Margaritæ. Quod ipsa Urbs esset aurum purum, simile vitro puro; & quod esset quadrangularis; Longitudo, Latitudo & Altitudo æqualia, 1200 stadiorum, præter plura. Quod omnia hæc spiritualiter intelligenda sint, constare potest ex eo, quod per Novam Hierosolymam intelligatur Nova Ecclesia, quæ a Domino instauranda est, ut in APOCALYPSI REVELATA, n: 880, ostensum est; & quia per Hierosolymam ibi significatur Ecclesia, sequitur, quod omnia quæ dicuntur de illa ut Urbe, de Portis ejus, de Muro ejus, de Fundamentis muri, tum quæ de mensuris eorum, sensum spiritualem contineant, quoniam illa quæ Ecclesiæ sunt, spiritualia sunt; quid autem significant, in APOCALYPSI REVELATA, a n: 896 ad 925, demonstratum est, quare ulterius illa demonstrare, superfluum foret. Satis est, ut inde sciatur, quod Sensus spiritualis insit singulis descriptionis ejus, ut Anima corpori, & quod absque illo sensu nihil Ecclesiæ intelligeretur in illis quæ ibi scripta sunt, ut quod Urbs illa esset ex puro auro, portæ ejus ex margaritis, murus ex jaspide, fundamenta muri ex lapidibus pretiosis, quod murus esset 144 cubitorum, quæ mensura hominis, hoc est, Angeli, & quod Urbs esset longitudine, latitudine, & altitudine 12000 stadiorum, præter plura; qui autem ex Scientia Correspondentiarum Sensum spiritualem novit, is intelligit illa, ut quod Murus & Fundamenta ejus significent doctrinalia illius Ecclesiæ ex Sensu literæ Verbi; & quod Numeri 12. 144. 12000, omnia ejus significent, seu vera & bona ejus in uno complexu.

198. Ubi Dominus de Consummatione sæculi, quæ est ultimum tempus Ecclesiæ, coram Discipulis suis loquitur, ad finem prædictionum de successivis status mutationibus ejus, dicit, *Statim post afflictionem dierum illorum Sol obscurabitur, Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo, & Potentiæ cælorum commovebuntur. Et tunc apparebit Signum Filii hominis in Cælo, & tunc plangent omnes Tribus terræ, & videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cæli cum potentia & gloria multa; & emittet Angelos cum tubæ voce magna, & congregabunt electos Ipsius a quatuor ventis ab extremo Cælorum usque ad extremum illorum*, Matth. XXIV: 29. 30. 31. Per hæc in sensu spirituali non intelligitur, quod Sol & Luna obscurarentur, quod Stellæ caderent de Cælo, quodque appariturum sit signum Domini in Cælis, & quod visuri Ipsum in nubibus, & simul Angelos cum tubis; sed per singula verba ibi intelliguntur spiritualia, quæ Ecclesiæ sunt, de cujus statu in fine, illa dicta sunt; in Sensu enim spirituali per Solem qui obscurabitur, intelligitur amor in Dominum, per Lunam, quæ non dabit lumen suum, intelligitur fides in Ipsum, per Stellas quæ cadent de Cælo, intelliguntur cognitiones veri & boni; per signum Filii hominis in Cælo, intelligitur apparitio Divini Veri in Verbo ab Ipso; per Tribus terræ quæ plangent, intelligitur defectus omnis veri quod fidei est, & omnis boni quod amoris; per adventum Filii hominis in nubibus Cæli cum potentia & gloria, intelligitur præsentia Domini in Verbo & revelatio, per nubes cæli significatur Verbi sensus literæ, & per gloriam Verbi sensus spiritualis; per Angelos cum tubæ voce magna, intelligitur Cælum unde Divinum Verum; per congregare electos a quatuor ventis ab extremo Cælorum ad extremum illorum, intelligitur novum Cælum & nova Ecclesia ex illis, qui fidem in Dominum habent, & vivunt secundum præcepta Ipsius. Quod non intelligatur obscuratio solis & lunæ, ac delapsus stellarum in terram, constat manifeste ex Prophetis, apud quos similia dicuntur de Ecclesiæ statu, quando Dominus in Mundum venturus est, ut apud Esajam, *Ecce dies Jehovæ veniet sævus, & excandescendiæ iræ; Stellæ cælorum, & Sidera illorum non lucebunt luce sua, obtenebrabitur Sol in ortu suo, & Luna non splen-*

dere faciet lumen suum; visitabo super Orbem malitiam, XXIV: 21. 23. Apud Joelem „ *Venit dies Jehovæ, dies tenebrarum & caliginis, Sol & Luna atrati erunt, & Stellæ contrahent splendorem suum*, III: 4. Cap. IV: 15. Apud Ezechielem „ *Obtegam Cælos, & atrabo Stellas, Solem nube obtegam, & Luna non lucere faciet lumen suum; omnia Luminaria lucis obtegam, & dabo tenebras super terra*, XXII: 7. 8; per Diem Jehovæ intelligitur adventus Domini, qui fuit, quando non amplius erat aliquod bonum amoris & verum fidei in Ecclesia residuum, & non aliqua cognitio Domini, ideo vocatur Dies tenebrarum & caliginis.

199. Quod Dominus, cum in Mundo fuit, loquutus sit per Correspondentias, ita etiam spiritualiter cum naturaliter, constare potest a Parabolis Ipsius, quarum singulis verbis inest sensus spiritualis; exemplo sit Parabola de decem Virginibus: dixit „ *Simile est Regnum Cælorum decem Virginibus, quæ accipientes Lampades suas exiverunt in occursum Sponsi: quinque ex illis erant Prudentes, quinque vero Stultæ: quæ erant Stultæ, accipientes Lampades suas non acceperunt oleum, Prudentes vero acceperunt oleum in lampadibus suis. Tardante vero Sponso, dormitarunt omnes & obdormierunt: media autem nocte clamor factus est, ecce Sponsus venit, exite in occursum Ejus; tunc expergefactæ omnes Virgines istæ, & adornabant Lampades suas, verum Stultæ Prudentibus dicebant, date nobis de Oleo vestro, quia Lampades nostræ exstinguuntur: sed respondebant Prudentes, dicentes, ne forte sufficiat nobis & vobis; abite potius ad Vendentes, & emite vobis ipsis. At abeuntibus illis ad emendum, venit Sponsus, & paratæ ingressæ sunt cum Ipso ad nuptias; & ostium clausum est. Et tandem veniunt etiam reliquæ Virgines, dicentes, Domine, Domine, aperi nobis; Ille vero respondens dixit, amen dico vobis, non novi vos*, Matth. XXV: 1 ad 12. Quod in singulis his sit Sensus spiritualis, & inde Sanctum Divinum, non videt, nisi qui novit, quod Sensus spiritualis sit, & qualis ille. In Sensu spirituali per Regnum cælorum, intelligitur Cælum & Ecclesia; per Sponsum Dominus; per Nuptias Conjugium Domini cum illis per bonum amoris & verum fidei; per Virgines illi qui ab Ecclesia sunt; per Decem omnes; per Quinque aliqua pars; per Lampades illa quæ fidei sunt; per Oleum illa quæ boni amoris; per Dormire & Expergisci, vita hominis in Mundo quæ naturalis, & vita ejus post mortem quæ spiritualis; per Emere, comparare sibi; per ire ad Vendentes & Emere Oleum, comparare sibi bonum amoris ab aliis post mortem; & quia tunc non amplius comparatur, ideo tametsi cum lampadibus & empto Oleo ad ostium, ubi nuptiæ erant, venerunt, usque illis dictum est a Sponso, non novi vos; causa est, quia homo post vitam in Mundo, manet qualis in Mundo vixerat. Ex his patet quod Dominus per meras Correspondentias loquutus sit, & hoc quia ex Divino, quod in Ipso & Ipsius erat. Quia Virgines significant illos qui ab Ecclesia sunt, ideo toties in Verbo Prophetico dicitur Virgo & Filia Sionis, Hierosolymæ, Jehudæ, Israelis: & quia Oleum significat bonum amoris, ideo omnia Sancta Ecclesiæ oleo ungebantur. Simile est in reliquis Parabolis, & in omnibus verbis, quæ Dominus loquutus est; inde est quod Dominus dicat, quod verba Ipsius spiritus & vita sint, Joh. VI: 63.

200. III. Quod ex Sensu spirituali sit, quod Verbum Divinitus inspiratum sit, ac in omni voce sanctum. Dicitur in Ecclesia, quod Verbum sit Sanctum, & hoc quia Jehovah Dominus illud loquutus est, sed quia Sanctum ejus in solo Sensu literæ non apparet, ideo qui propterea de Sanctitate ejus semel dubitat, ille, postea cum legit Verbum, se per multa ibi confirmat, dicit enim secum, num hoc Sanctum, num hoc Divinum. Ne itaque talis Cogitatio apud multos influat, & postea invalescat, & inde Verbum sicut Scriptum vile rejiciatur, & per id conjunctio Domini cum homine illo pereat, placuit Domino nunc Sensum spiritualem ejus revelare, propter finem, ut sciatur, ubinam Sanctum Divinum in illo latet. Sed Exempla hoc illustrent: in Verbo nunc agitur de Ægypto, nunc de Aschure, nunc de Edomo, de Moabo, de filiis Ammonis, de Philisthæis, de Tyro & Zidone,

de

de Gogo; qui non scit, quod per Nomina illorum significentur res Cæli & Ecclesiæ, in errorem abduci potest, quod Verbum multum de Populis & Gentibus agat, & modo parum de Cælo & Ecclesia, ita multum de Mundanis, & parum de Cælestibus; sed cum ille scit, quid per illos seu per Nomina illorum significatur, ab errore in veritatem potest reduci. Similiter dum in Verbo videt, quod ibi toties nominentur Horti, Luci, Sylvæ, tum Arbores illorum, ut Olea, Vitis, Cedrus, Populus, Quercus; & quod toties Agnus, Ovis, Hircus, Vitulus, Bos; & quoque Montes, Colles, Valles, & ibi Fontes, Fluvii, Aquæ, & plura similia; ille, qui nihil scit de Sensu spirituali Verbi, non potest aliter credere, quam quod solum illa sint, quæ intelliguntur; non scit enim quod per Hortum, Lucum, Sylvam, intelligantur Sapientia, Intelligentia, & Scientia; quod per Oleam, Vitem, Cedrum, Populum, & Quercum, intelligantur Ecclesiæ bonum & verum cæleste, spirituale, rationale, naturale & sensuale; quod per Agnum, Ovem, Hircum, Vitulum, Bovem, intelligantur innocentia, charitas, & affectio naturalis; quod per Montes, Colles & Valles, intelligantur superiora, inferiora & infima Ecclesiæ. Tum quod per Ægyptum significetur scientificum, per Aschurem rationale, per Edomum naturale, per Moabum adulteratio boni, per filios Ammonis adulteratio veri, per Philisthæos fides absque charitate, per Tyrum & Zidonem cognitiones boni & veri, per Gogum cultus externus absque interno: in genere per JACOBUM in Verbo intelligitur Ecclesia naturalis, per ISRAELEM Ecclesia spiritualis, & per JEHUDAM, Ecclesia cælestis. Quando homo hæc & illa scit, tunc ille potest cogitare, quod Verbum non agat nisi quam de Cælestibus, & quod Mundana illa modo sint subjecta in quibus illa sunt. Sed Exemplum ex Verbo hoc quoque illustret; legitur apud Esajam „*In die illo erit semita ex Ægypto in Aschurem, ut veniat Aschur in Ægyptum, & Ægyptus in Aschurem, serviantque Ægyptii cum Aschure: in die illo erit Israel trina Ægypto & Aschuri, benedictio in medio terræ: Cui benedicet Jehovah Zebaoth, dicendo, benedictus populus meus Ægyptus, & opus manuum mearum Aschur, & benedictio mea Israel*, Cap. XIX: 23. 24. 25. Per hæc in sensu spirituali intelligitur, quod tempore Adventus Domini, Scientificum, Rationale, & Spirituale, unum factura sint, & quod tunc Scientificum inserviturum sit Rationali, ac utrumque Spirituali; nam, ut dictum est, per Ægyptum significatur scientificum, per Aschurem rationale, & per Israelem spirituale: per diem bis nominatum intelligitur Primus & Secundus adventus Domini.

201. IV. QUOD SENSUS SPIRITUALIS VERBI HACTENUS IGNOTUS FUERIT. Quod omnia & singula quæ in Natura sunt, correspondeant Spiritualibus, similiter omnia & singula quæ in Corpore humano, in Opere de CÆLO ET INFERNO, n: 87 ad 105, ostensum est. Sed quid CORRESPONDENTIA, hactenus nescitum est; verum in Antiquissimis temporibus notissima fuit; illis enim, qui tunc vixerunt, fuit Scientia correspondentiarum scientia scientiarum, & tam universalis, ut omnes illorum Codices & Libri per Correspondentias scripti sint: Liber Hiobi, qui est Liber Antiquæ Ecclesiæ, Correspondentiis plenus est. Hieroglyphica Ægyptiorum, & quoque Fabulosa Vetustissimorum non alia fuerunt; omnes Ecclesiæ Antiquæ fuerunt Ecclesiæ repræsentativæ spiritualium; Ritus illarum, & quoque Statuta, secundum quæ institutus fuit Cultus illarum, constabant ex meris Correspondentiis; similiter omnia Ecclesiæ apud filios Israelis; Holocausta, Sacrificia, Minchæ & Libamina cum singulis illorum Correspondentiæ fuerunt; similiter Tabernaculum cum omnibus inibi; tum etiam Festa illorum, ut Festum azymorum, Festum tabernaculorum, & Festum primitiarum; etiam Sacerdotium Aharonis & Levitarum, ut & Vestes sanctitatis illorum; quænam autem Spiritualia essent, quibus hæc & illa correspondebant, in ARCANIS CÆLESTIBUS Londini editis, ostensum est; præter hæc, etiam omnia Statuta & Judicia, quæ cultum & vitam illorum concernebant, correspondentiæ erant. Nunc quia Divina in Mundo se sistunt in Correspon-

den-

dentiis, ideo Verbum per meras Correspondentias scriptum est; quare Dominus, quia loquutus est ex Divino, loquutus est per Correspondentias, nam quod a Divino est, hoc in Natura cadit in talia quæ Divinis correspondent, & quæ tunc Divina, quæ vocantur Cælestia & Spiritualia, in sinu suo recondunt.

202. Instructus sum, quod homines Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ fuit ante Diluvium, tam cælesti genio fuerint, ut loquuti sint cum Angelis Cæli, & quod loqui potuerint cum illis per Correspondentias; inde status sapientiæ illorum factus est talis, ut quicquid viderent in Tellure, non modo cogitarent de illo naturaliter, sed etiam simul spiritualiter, ita quoque conjunctim cum Angelis Cæli. Insuper instructus sum, quod Canoch, de quo memoratur in Genesi Cap. V: 21 ad 24. cum consociis ejus, ex ore illorum collegerit Correspondentias, ac Scientiam illarum propagaverit ad posteros; ex quo factum est, quod Scientia Correspondentiarum in multis Regnis Asiæ non modo nota fuerit, sed etiam exculta, imprimis in Terra Canaane, Ægypto, Assyria, Chaldæa, Syria, Arabia, in Tyro, Zidone, Ninive, & quod inde translata sit in Græciam, sed ibi versa in Fabulosa, ut constare potest a Vetustissimorum scriptis ibi.

203. Ut videri possit, quod Scientia Correspondentiarum diu conservata fuerit apud Gentes in Asia, sed apud illos qui vocabantur Divinatores & Sapientes, & a quibusdam Magi, adducere volo Unum Exemplum ex 1 Sam. Cap. V & VI. Ibi memoratur, quod Arca, in qua binæ Tabulæ, quibus inscriptus erat Decalogus, fuerunt, a Philisthæis capta sit, & posita in Fano Dagonis in Aschdodo, & quod Dagon coram illa in terram deciderit, & postea Caput ejus cum volis manuum a corpore divulsum super limine Fani jaceret, & quod Aschdodæi & Ekronitæ propter Arcam percussi sint hæmorrhoidibus ad plura millia, & quod Terra illorum devastata sit a muribus: & quod Philisthæi propterea convocaverint Satrapas & Divinatores, & quod ad obviam eundum interitui illorum, concluserint quod facerent quinque Hæmorrhoides, & quinque Mures ex auro, ac Plaustrum novum, & super hoc ponerent Arcam, & juxta illam hæmorrhoides & mures ex auro, & per binas Vaccas, quæ boabant in via ante Plaustrum, Arcam ad Filios Israelis remitterent, a quibus Vaccæ & Plaustrum sacrificabantur, & sic Deus Israelis propitiatus est. Quod omnia hæc a Divinatoribus Philisthæorum excogitata fuerint Correspondentiæ, constat ex significatione illorum, quæ hæc est; ipsi Philisthæi significabant illos qui in fide separata a charitate sunt; Dagon repræsentabat Religiosum illud; Hæmorrhoides, quibus percussi sunt, significabant amores naturales, qui separati ab amore spirituali immundi sunt; ac Mures significabant devastationem Ecclesiæ per falsificationes veri; Plaustrum novum significabat Doctrinam Ecclesiæ naturalem; nam Currus in Verbo doctrinam ex veris spiritualibus; Vaccæ significabant Affectiones bonas naturales; hæmorrhoides ex auro significabant amores naturales purificatos & factos bonos; Mures ex auro, significabant vastationem Ecclesiæ per bonum sublatam; Aurum enim in Verbo significat bonum; Vaccarum boatio in via significabat difficilem conversionem concupiscentiarum mali naturalis hominis in affectiones bonas; quod Vaccæ cum Plaustro in holocaustum oblatæ sint, significabat quod sic Deus Israelis propitiatus sit. Hæc omnia, quæ Philisthæi ex Suasu Divinatorum suorum fecerunt, fuerunt Correspondentiæ; ex quibus patet, quod Scientia illa apud gentes diu conservata fuerit.

204. Quoniam Repræsentativi Ritus Ecclesiæ, qui erant Correspondentiæ, temporis tractu cæperunt verti in Idololatrica, & quoque in Magica, tunc illa Scientia, ex Divina Domini Providentia successive deperdita est, & apud Gentem Israeliticam & Judaicam prorsus obliterata. Cultus quidem hujus Gentis constabat ex meris Correspondentiis, & inde erat repræsentativus Cælestium, sed usque nesciebant, quid aliquid significabat; erant enim prorsus Naturales homines, & inde non scire volebant nec poterant aliquid de Spiritualibus & Cælestibus, proin-

proinde nec aliquid de Correspontiis, nam Correspondentiæ sunt Repræsentationes Spiritualium & Cælestium in Naturalibus.

205. Quod Idololatriæ Gentium Antiquis temporibus ex scientia Correspondentiarum traxerint originem, erat ex causa, quia omnia, quæ apparent super Tellure, correspondent, ita non modo Arbores, sed etiam Bestiæ & Aves omnis generis, tum Pisces & reliqua. Antiqui, qui in scientia Correspondentiarum fuerunt, fecerunt sibi Imagines, quæ Cælestibus correspondebant, & illis delectabantur quia significabant talia, quæ Cæli & Ecclesiæ erant, & ideo illa non modo in suis Templis, sed etiam in suis Domibus posuerunt, non adorationis causa, sed recordationis rerum cælestium, quas significabant: inde in Ægypto & alibi fuerunt in imagine Vituli, Boves, Serpentes, tum Pueri, Senes, Virgines, quia Vituli & Boves significabant affectiones & vires Naturalis hominis, Serpentes prudentiam & quoque astutiam sensualis hominis; Pueri innocentiam & charitatem, Senes sapientiam, ac Virgines affectiones veri; & sic porro. Posteri, quando scientia Correspondentiarum obliterata est, cæperunt Imagines & Simulachra ab Antiquis posita, quia in Templis, & juxta illa, colere ut Sancta, & tandem ut Numina. Inde erat Antiquis etiam Cultus in Hortis & in Lucis secundum Arborum species; tum etiam super Montibus & Collibus; Horti enim & Luci significabant sapientiam & intelligentiam, & unaquævis Arbor aliquid illarum, sicut Olea bonum amoris, Vitis verum ex illo bono; Cedrus bonum & verum rationale; Mons Cælum supremum, & Collis Cælum sub illo. Quod scientia Correspondentiarum permanserit apud plures Orientales usque ad Adventum Domini, constare etiam potest ex Sapientibus ab Oriente, qui venerunt ad Dominum cum natus est, quare illis præivit Stella, & illi secum tulerunt dona, Aurum, Thus & Myrrham, Matth. II: 1. 2. 9. 10. 11; Stella enim, quæ præivit, significabat cognitionem e Cælo, Aurum significabat bonum cæleste, Thus bonum spirituale, & Myrrha bonum naturale, ex quibus tribus est omnis Cultus. Sed usque Scientia Correspondentiarum prorsus nulla fuit apud Gentem Israeliticam & Judaicam, tametsi omnia Cultus eorum & omnia Statuta & Judicia illis per Mosen data, & omnia Verbi, erant meræ Correspondentiæ; causa fuit, quia illi corde Idololatræ erant, & inde tales, ut ne quidem scire vellent, quod aliquid Cultus illorum significaret Cæleste & Spirituale, credebant enim quod illa omnia essent Sancta ex se; quare si illis Cælestia & Spiritualia detecta fuissent, non modo rejecissent illa, sed etiam prophanavissent; quapropter Cælum illis ita clausum fuit, ut vix scirent, quod Vita æterna daretur; quod ita sit, manifeste patet ex eo, quod non agnoverint Dominum, tametsi universa Scriptura Sacra de Ipso prophetavit, & Adventum Ipsius prædixit; rejecerunt Ipsum propter illam solam causam, quia illos de Regno cælesti, & non de Regno terrestri docuit, voluerunt enim Messiam, qui illos super omnes Gentes in universo Mundo exaltaret, & non aliquem Messiam, qui saluti æternæ eorum consuleret.

206. Quod Scientia Correspondentiarum, per quam datur Sensus spiritualis Verbi, post illa tempora non detecta fuerit, fuit causa, quia Christiani in Primitiva Ecclesia perquam simplices fuerunt, ut coram illis non detegi potuerit, nam si detecta, illis nullius usus fuisset, nec intelligeretur. Post illorum tempora obortæ sunt tenebræ super universum Christianum Orbem, primum per Hæretica plurium circumsparsa, & mox postea per consulta & decreta CONCILII NICÆNI de tribus Personis Divinis ab æterno, & de Persona Christi ut Filio Mariæ, & non ut Filio Jehovæ Dei; inde scaturivit Fides justificationis hodierna, in qua adeuntur tres Dii in suo ordine, ex qua fide pendent omnia & singula hodiernæ Ecclesiæ, sicut membra corporis a suo Capite: & quia omnia Verbi ad confirmandum erroneam hanc Fidem applicuerunt, non potuit Sensus spiritualis detegi, nam si detecta fuisset, ad illam etiam Sensum eum applicuissent, & per id ipsum Sanctum

Verbi prophanavissent, & sic sibi Cælum prorsus occlusissent, & Dominum ab Ecclesia removissent.

207. Quod Scientia Correspondentiarum, per quam datur Sensus spiritualis, hodie revelata sit, est causa, quia nunc Divina Vera Ecclesiæ in lucem prodeunt, & hæc sunt, ex quibus Sensus spiritualis Verbi consistit; & dum hæc in homine sunt, sensus literæ Verbi non perverti potest: Sensus enim literæ Verbi potest flecti huc illuc, sed si flectitur ad Falsum, tunc perit ejus Sanctitas interna & cum hac externa, at si flectitur ad Verum manet illa; sed de his in sequentibus plura dicentur. Quod Sensus spiritualis hodie aperiretur, intelligitur per quod Johannes viderit Cælum apertum, & tunc Equum album, tum quod viderit & audiverit, quod Angelus stans in Sole omnes ad Cænam magnum convocaverit; de quibus in Apocalypsi Cap. XIX: 11 ad 18. Quod autem diu non agnosceretur, intelligitur per Bestiam & per Reges terræ, qui facturi bellum cum Sedente super Equo albo, Apoc. XIX: 19; ut & per Draconem, quod persequutus sit Mulierem, quæ peperit Filium, usque in dersertum, & ibi ex ore suo ejecerit aquas sicut flumen, ut illam submergeret, Apoc. XII: 13 ad 17.

208. V. Quod Sensus spiritualis Verbi non alicui posthac detur, nisi qui in genuinis veris a Domino est: Causa est, quia nemo potest Sensum spiritualem videre, nisi a solo Domino, & nisi in Divinis veris a Domino sit; Sensus enim spiritualis Verbi agit de Solo Domino & de Ipsius Regno, & ille Sensus est in quibus sunt Angeli Ipsius in Cælo, est enim Divinum Ipsius Verum ibi; hoc homo violare potest, si in Scientia Correspondentiarum est, & per illam vult Sensum spiritualem Verbi ex propria intelligentia explorare, nam ex aliquibus Correspondentiis sibi notis potest Sensum illum pervertere, & illum ad confirmandum etiam Falsum trahere, & hoc foret violentiam inferre Divino Vero, & sic quoque Cælo, in quo illud habitat; quare si quis a se, & non a Domino, Sensum illum aperire vult, clauditur Cælum, quo clauso, homo aut nihil veri videt, aut spiritualiter insanit. Causa etiam est, quia Dominus per Verbum unumquemvis docet, & docet ex illis cognitionibus quæ apud hominem sunt, & non immediate novas infundit, quare nisi homo in Divinis veris sit, aut si modo in paucis veris & simul in falsis, potest ex his falsificare vera; ut quoque fit ab unoquovis Hæretico quoad ipsum Sensum literæ Verbi. Ne itaque aliquis in Sensum spiritualem intret, ac genuinum Verum, quod illius Sensus est, pervertat, Custodiæ a Domino positæ sunt, quæ in Verbo per Cherubos intelliguntur.

209. VI. Mirabilia de Verbo ex Sensu spirituali ejus. In Mundo naturali non existunt aliqua Mirabilia ex Verbo, quia Sensus spiritualis ibi non apparet; nec intus ab homine recipitur, qualis ille in se est; at in Mundo spirituali apparent Mirabilia ex Verbo, quia omnes ibi spirituales sunt, ac spiritualia afficiunt hominem spiritualem, sicut naturalia naturalem. Mirabilia, quæ in Mundo spirituali ex Verbo existunt, sunt plura, ex quibus pauca hic memorabo. Ipsum Verbum in adytis Templorum ibi lucet coram oculis Angelorum sicut magna Stella, quandoque sicut Sol, & quoque ex jubare circum circa apparent sicut Irides pulcherrimæ; hoc fit ut primum aperitur adytum. Quod omnia & singula Vera Verbi luceant, hoc mihi constare potuit ex hoc, quod quando aliquis versiculus ex Verbo super Charta exscribitur, & Charta projicitur in aerem, ipsa Charta luceat in tali forma, in quam secta est, quare possunt Spiritus per Verbum producere varias formas lucentes, & quoque avium & piscium. Tum, quod adhuc mirabilius est, quod dum aliquis fricat faciem, aut manus, aut vestes, quibus indutus est, Verbo aperto, applicando ejus scripturam illis, ipsa facies, manus & vestes, luceant, sicut staret in Stella luce ejus circumfusus; hoc persæpe vidi & miratus sum; inde constabat mihi, unde erat, quod facies Mosis luceret, quum Tabulas fæderis e Monte Sinai deportaret.

Præ-

Præter illa dantur plura alia Mirabilia ibi, quæ ex Verbo sunt, ut, quod si quis in falsis est, spectat ad Verbum in loco sancto jacens, oboriatur Caligo oculis ejus, & inde Verbum illi apparet nigrum, & quandoque sicut fuligine obsitum; si autem idem tangit Verbum, fit explosio cum fragore, & ille projicitur ad Angulum conclavis, & per horulam ibi jacet sicut mortuus. Si aliquid ex Verbo super charta a quodam qui in falsis est, exscribitur, & Charta projicitur versus Cælum, tunc in aere inter oculum ejus & Cælum fit similis explosio, & Charta discerpitur in floccos & evanescit: simile fit, si charta illa projicitur ad angulum, qui in propinquo stat; hoc sæpius vidi. Exinde patuit mihi, quod nulla communicatio cum Cælo per Verbum sit illis, qui in falsis doctrinæ sunt, sed quod lectio illorum diffluat in via, & pereat sicut pulvis pyrius Chartæ inclusus, dum accenditur & ejicitur in aerem. Contrarium fit apud illos, qui in veris doctrinæ per Verbum a Domino sunt; lectio Verbi ab illis penetrat usque in Cælum, & facit conjunctionem cum Angelis ibi. Ipsi Angeli, cum descendunt de Cælo ad aliquod munus obeundum infra, apparent circumobsiti stellis parvis, imprimis circum caput, quod signum est, quod Divina vera ex Verbo in illis sint.

Præterea in Mundo spirituali dantur similia quæ in terris, sed omnia & singula ibi ex origine spirituali, ita quoque datur aurum & argentum, & dantur Lapides pretiosi omnis generis, & horum origo spiritualis est Sensus literæ Verbi; inde est, quod in Apocalypsi fundamenta muri Novæ Hierosolymæ describantur per duodecim Lapides pretiosos, causa est, quia per Fundamenta muri ejus significantur doctrinalia Novæ Ecclesiæ ex sensu literæ Verbi; inde etiam est, quod in Ephodo Aharonis etiam fuerint duodecim Lapides pretiosi, Urim & Thumim vocati, & quod per illos responsa e Cælo data sint. Præter hæc, sunt adhuc plura Mirabilia ex Verbo, quæ concernunt potentiam Veri ibi, quæ tam immensa est, ut si describeretur, excederet omnem fidem; potentia enim talis est, ut evertat montes & colles ibi, illos transferat in longinquum, & projiciat in mare, præter plura; in summa, Potentia Domini ex Verbo est infinita.

III.

Quod Sensus literæ Verbi sit Basis, Continens, & Firmamentum Sensus spiritualis & cælestis ejus.

210. In omni Divino est Primum, Medium & Ultimum, ac Primum vadit per Medium ad Ultimum, & sic existit & subsistit; inde Ultimum est BASIS. Tum Primum est in Medio, & per Medium in Ultimo, ita Ultimum est CONTINENS; & quia Ultimum est Continens & Basis, est etiam FIRMAMENTUM. Ab Erudito comprehenditur, quod illa Tria nominari possint Finis, Causa & Effectus; tum Esse, Fieri & Existere, & quod Finis sit Esse, Causa sit Fieri, & Effectus sit Existere; consequenter quod in omni re completa, sit Trinum, quod vocatur Primum, Medium, & Ultimum, tum Finis, Causa & Effectus. Cum hæc comprehenduntur, etiam comprehenditur, quod omne Divinum Opus in Ultimo sit Completum & Perfectum; & quoque quod in Ultimo, sit Omne, quia in illo Priora simul.

211. Ex eo est, quod per TRIA in Verbo in Sensu spirituali intelligatur completum & perfectum, tum omne simul; & quia hæc per illum Numerum significantur, ideo toties in Verbo adhibetur, quoties tale designatur; ut in his, *Quod Esajas iret Nudus & discalceatus* TRES ANNOS, Esaj. XX: 3. *Quod Jehovah* TER *vocaverit Samuelem, & quod Samuel* TER *cucurrerit ad Eli, & quod Eli* TERTIA VICE *intellexerit*, 1 Sam. III: 1 ad 8. *Quod Jonathan diceret ad Davidem, quod occultaret se* in

in agro Tribus diebus, *quod Jonathan postea ad latus lapidis jacularetur* Tres Sagittas; *& quod deinde David se incurvaret* Tribus vicibus, *coram Jonathane*, 1 Sam. XX: 5, 12 ad 42. *Quod Elias se mensus sit super filium Viduæ* Tribus vicibus, 1 Reg. XVII: 21. *Quod Elias jusserit ut funderent aquam super Holocaustum* Tribus vicibus, 1 Reg. XVIII: 34. *Quod Jesus dixerit, quod Regnum Cælorum sit simile fermento, quod accipiens mulier abscondidit in* Tribus Satis, *donec fermentaretur totum*, Matth. XIII: 33. *Quod Jesus dixerit ad Petrum, quod* Ter *abnegaturus sit Ipsum*, Matth. XXVI: 34. *Quod Jesus* Ter *dixerit Petro, amasne Me*, Joh. XXI: 15. 16. 17. *Quod Jonas fuerit in ventre Ceti* Tribus Diebus et Tribus Noctibus, Jon. II: 2. *Quod Jesus dixerit, quod Templum dissolveret, & Ipse illud per* Tres Dies *reædificaret*, Matth. XXVI: 31. *Quod Jesus in Gethsemane* Tribus vicibus *oraverit*, Matth. XXVI: 39 ad 44. *Quod Jesus* Tertio die *resurrexerit*, Matth. XXVIII: 1: præter multis aliis in locis, ubi Tria nominantur; & nominantur, ubi agitur de Opere finito & perfecto, quia hoc per illum Numerum significatur.

212. Sunt Tres Cæli, Supremum, Medium, & Infimum; Supremum Cælum facit Regnum Cæleste Domini, Medium Cælum facit Regnum Spirituale Ipsius, & Infimum Cælum facit Regnum Ipsius Naturale: quemadmodum Tres Cæli sunt, ita quoque Tres Sensus Verbi sunt, Cælestis, Spiritualis, & Naturalis; cum quibus etiam coincidunt illa, quæ supra n: 210 dicta sunt, videlicet quod Primum sit in Medio, & per Medium in Ultimo, prorsus sicut finis in causa, & per causam in effectu. Inde patet, quale est Verbum, quod nempe in Sensu literæ ejus, qui est Naturalis, sit interior Sensus qui est Spiritualis, & in hoc intimus qui est Cælestis; & sic quod Ultimus Sensus, qui est Naturalis & vocatur Sensus literæ, sit binorum Sensuum interiorum Continens, ita Basis & Firmamentum.

213. Ex his sequitur, quod Verbum absque Sensu literæ ejus, foret sicut Palatium absque fundamento, ita sicut Palatium in aere, & non super Terra, quod modo foret umbra ejus, quæ evanesceret. Tum quod Verbum absque Sensu literæ ejus, foret sicut Templum, in quo plura Sancta sunt, & in medio ejus Adytum, absque tecto & pariete, quæ sunt Continentia ejus; quæ si abessent, vel si auferrentur, Sancta ejus a furibus diriperentur, & a bestiis terræ, & a volucribus Cæli violarentur, & sic dissiparentur. Similiter foret sicut Tabernaculum filiorum Israelis in deserto, in cujus intimo fuit Arca fæderis, ac in medio ejus Candelabrum aureum, Altare aureum super quo suffimenta, tum Mensa super qua panes facierum, absque ultimis suis, quæ erant aulæa, vela & columnæ. Imo foret Verbum absque Sensu literæ ejus, sicut Corpus humanum, absque integumentis ejus, quæ vocantur Cutes, & absque sustentaculis, quæ vocantur Ossa, absque his & illis diffluerent omnia interiora ejus. Ac foret sicut Cor & Pulmo in Thorace, absque integumento suo quod vocatur Pleura, & sustentaculis suis, quæ vocantur Costæ. Aut sicut Cerebrum, absque integumentis suis, quæ vocantur dura & pia Mater, & absque communi Tegumento, Continente & Firmamento suo, quod vocatur Cranium. Simile foret cum Verbo absque Sensu literæ ejus; quare dicitur apud Esajam, *Quod Jehovah creet super omni gloria obtegumentum*, Cap. IV: 5.

IV.

Quod Divinum Verum in Sensu literæ Verbi, sit in suo Pleno, in suo Sancto, & in sua Potentia.

214. Quod Verbum in Sensu literæ sit in suo Pleno, in suo Sancto, & in sua Potentia, est quia bini Sensus priores seu interiores, qui vocantur Spiritualis & Cælestis, in Sensu na-

naturali, qui est Sensus literæ, sunt simul, ut supra n: 210 & 212, dictum est; sed quomodo sunt simul, porro dicetur. Datur in Cælo & in Mundo Ordo successivus, & Ordo simultaneus, in Ordine successivo succedit & sequitur unum post alterum, a supremis usque ad infimum; in Ordine autem simultaneo est unum juxta alterum, ab intimis usque ad extima. Ordo successivus est sicut Columna cum gradibus a summo ad imum; at Ordo simultaneus est sicut opus cohærens cum peripheriis a Centro usque ad ultimam superficiem. Nunc dicetur, quomodo Ordo successivus fit in Ultimo Ordo simultaneus; fit hoc modo; suprema Ordinis successivi fiunt intima Ordinis simultanei, & infima Ordinis successivi fiunt extima Ordinis simultanei; est comparative sicut Columna graduum subsidens fit Corpus cohærens in plano. Ita formatur Simultaneum a Successivo, & hoc in omnibus & singulis Mundi naturalis, & in omnibus & singulis Mundi spiritualis, nam ubivis est Primum, Medium & Ultimum, ac Primum per Medium tendit & vadit ad suum Ultimum: sed probe intelligendum est, quod sint puritatis gradus, secundum quos fit uterque Ordo. Nunc ad Verbum; Cæleste, Spirituale & Naturale, procedunt a Domino in Ordine successivo, & in Ultimo sunt in Ordine simultaneo; ita nunc Sensus cælestis & spiritualis Verbi sunt in Sensu ejus naturali simul. Dum hoc comprehenditur, videri potest, quomodo Sensus naturalis Verbi est continens, basis & firmamentum Sensus spiritualis & cælestis ejus; tum quomodo Divinum bonum & Divinum verum in Sensu literæ Verbi est in suo Pleno, in suo Sancto, & in sua Potentia. Ex his constare potest, quod Verbum sit ipsum Verbum in suo Sensu literæ, in hoc enim intus est spiritus & vita: hoc est, quod Dominus dicit, *Verba, quæ Ego loquor vobis, Spiritus & Vita sunt*, Joh. VI: 63, Dominus enim verba sua in Sensu naturali loquutus est. Sensus cælestis & spiritualis non sunt Verbum absque Sensu naturali, sunt enim sicut spiritus & vita absque corpore; & sunt, ut prius n: 213, dictum est, sicut Palatium cui non fundamentum.

215. Vera Sensus literæ Verbi quoad partem non sunt nuda vera, sed sunt apparentiæ veri, ac sicut similitudines & comparationes, desumptæ ex talibus quæ in natura sunt, ita quæ accommodata & adæquata sunt captui simplicium & quoque puerorum; sed quia simul sunt Correspondentiæ, sunt genuini veri receptacula & habitacula; & sunt vasa quæ continent, quemadmodum Poculum chrystallinum continet nobile Vinum, Patina argentea edules cibos, & quemadmodum Vestes quæ amiciunt, ut fasciæ infantem, & decori amictus virginem; sunt etiam sicut scientifica naturalis hominis, quæ in se comprehendunt perceptiones & affectiones veri spiritualis. Ipsa nuda vera, quæ includuntur, continentur, investiuntur & comprehenduntur, sunt in Verbi Sensu spirituali, & nuda bona sunt in ejus Sensu cælesti. Sed hoc e Verbo illustretur „*Jesus dixit, væ vobis Scribæ & Pharisæi, quia purgatis exterius poculi & patinæ, interiora vero sunt plena rapina & intemperantia; Pharisæe cæce, purga prius interius poculi & patinæ, ut sit etiam exterius mundum*, Matth. XXIII: 25. 26: hic loquutus est Dominus per similitudines & comparationes, quæ simul sunt correspondentiæ, & dixit poculum & patinam, & per Poculum non modo intelligitur sed etiam significatur Verum Verbi, per poculum enim intelligitur Vinum, & per vinum significatur verum; per Patinam autem intelligitur cibus, & per cibum significatur bonum; quare per purgare interius poculi & patinæ, significatur purificare interiora mentis, quæ sunt voluntatis & cogitationis, per Verbum; per ut sic exterius mundum sit, significatur quod sic exteriora purificata sint, quæ sunt opera & sermones, nam hæc ab illis trahunt suam essentiam. Adhuc; *Jesus dixit, homo quidam erat dives, qui induebatur purpura & bysso, & oblectabat se quotidie splendide: & pauper quidam erat nomine Lazarus, qui projectus ad vestibulum ejus ulcerosus*, Luc. XVI: 19. 20; hic etiam Dominus loquutus est per similitudines & comparationes, quæ erant correspondentiæ, & conti-

tinebant spiritualia; per hominem divitem intelligitur Gens Judaica, qui dives vocatur, quia habebat Verbum, in quo sunt divitiæ spirituales; per purpuram & byssum, quibus indutus erat, significatur bonum & verum Verbi, per purpuram bonum ejus, & per byssum verum ejus; per oblectare se quotidie splendide, significatur oblectatio quod illud haberent, & ex illo audirent plura in Templis & Synagogis; per Lazarum pauperem intelliguntur Gentes, quia non habebant Verbum; quod illæ contemtæ & rejectæ a Judæis essent, intelligitur per quod Lazarus ad vestibulum divitis esset projectus; per ulcerosum significatur, quod gentes ex ignorantia veri in multis falsis essent. Quod Gentes per Lazarum intelligantur, fuit, quia Gentes amabantur a Domino; sicut Lazarus, qui a mortuis resuscitatus est, amabatur a Domino, Joh. XI: 3. 5. 36, & vocatur Ipsius amicus, Joh. XI: 11; & accumbebat ad mensam cum Domino, Joh. XII: 2. Ex his binis locis patet, quod vera & bona Sensus literæ Verbi, sint sicut vasa, & sicut vestes nudi boni & veri, quæ duo in Sensu spirituali & cælesti Verbi latent. Quoniam Verbum in Sensu literæ tale est, sequitur, quod illi, qui in Divinis veris sunt, & in fide, quod Verbum intus in suo sinu Sanctum Divinum sit, & magis illi, qui in fide sunt quod Verbum tale sit ex Sensu Spirituali & Cælesti ejus, dum in illustratione a Domino legunt Verbum, videant Divina vera in luce naturali; nam Lux Cæli, in qua est Sensus spiritualis Verbi, influit in Lucem naturalem, in qua est Sensus literæ Verbi, ac hominis Intellectuale, quod vocatur Rationale, illuminat, & facit ut videat & agnoscat Divina vera ubi exstant & ubi latent: hæc cum Luce Cæli influunt apud quosdam, quandoque etiam cum nesciunt.

216. Quoniam Verbum in intimo suo sinu ex Sensu cælesti ejus, est sicut mitis flamma quæ incendit, & in medio suo sinu ex Sensu spirituali ejus, est sicut lux quæ illustrat, inde Verbum in ultimo suo ex Sensu ejus naturali, est sicut Objectum diaphanum recipiens utrumque, quod ex flamma rubet sicut purpura, & ex luce candet sicut nix; ita est respective sicut Rubinus & sicut Adamas, ex flamma cælesti sicut Rubinus, & ex luce spirituali sicut Adamas. Quia tale est Verbum in Sensu literæ, ideo Verbum in hoc Sensu intelligitur, I. per *Lapides pretiosos, ex quibus constabant fundamenta Novæ Hierosolymæ.* II. *Tum per Urim & Thumim super Ephodo Aharonis*; III. *Et quoque per Lapides pretiosos in Horto Edenis, in quo Rex Tyri dicitur fuisse.* IV. *Ut & per Aulæa, Vela & Columnas Tabernaculi.* V. *Pariter per Externa Templi Hierosolymitani.* VI. *Quod Verbum in sua gloria repræsentatum sit in Domino, cum transformatus.* VII. *Quod Potentia Verbi in ultimis repræsentata sit per Naziræos.* VIII. *De ineffabili Potentia Verbi.* Sed hæc singulatim illustranda sunt.

217. I. QUOD VERA SENSUS LITERÆ VERBI INTELLIGANTUR PER LAPIDES PRETIOSOS, EX QUIBUS CONSTABANT FUNDAMENTA NOVÆ HIEROSOLYMÆ, IN APOCALYPSI Cap. XXI: 17 ad 21. Supra n: 209 memoratum est, quod in Mundo Spirituali, æque dentur Lapides pretiosi sicut in Mundo naturali, & quod origo Spiritualis illorum sit ex Veris in Sensu literæ Verbi: hoc apparet incredibile, at usque est Veritas: inde est, quod ubicunque in Verbo nominantur Lapides pretiosi, per illos in Sensu spirituali intelligantur vera. Quod per Lapides pretiosos, ex quibus fundamenta muri circum Urbem Novam Hierosolymam dicuntur constructa, significentur Vera Doctrinæ novæ Ecclesiæ, inde sequitur, quia per Novam Hierosolymam intelligitur Nova Ecclesia quoad Doctrinam ex Verbo; quare per Murum ejus, & per muri Fundamenta non aliud potest intelligi, quam Verbi Externum, quod est Sensus literæ ejus; nam hic est, ex quo Doctrina est, & per Doctrinam Ecclesia, & ille est sicut Murus cum fundamentis, qui Urbem concludit & tutatur. De Nova Hierosolyma & de ejus fundamentis, leguntur hæc in Apocalypsi „ *Angelus mensus est Murum Urbis Hierosolymæ 144 Cubitorum, quæ erat mensura hominis, hoc est, Angeli: & Murus habebat Fundamenta duodecim, omni Lapide pretioso*

tioso exornata: Fundamentum primum jaspis, secundum sapphirus, tertium chalcedonius, quartum smaragdus, quintum sardonyx, sextum sardius, septimum chrysolithus, octavum beryllus, novum topazius, decimum chrysoprasus, undecimum hyacinthus, duodecimum amethistus. Cap. XXI: 17 ad 20: quod fundamenta muri duodecim, ex totidem Lapidibus pretiosis, fuerint, est causa, quia numerus duodecim significat omnia veri ex bono, hic itaque omnia doctrinæ. Sed hæc, ut & quæ præcedunt & sequuntur in illo Capite, particulariter explicata, & ex parallelis locis ex Verbo Prophetico confirmata, videantur in APOCALYPSI NOSTRA REVELATA.

218. II. QUOD BONA ET VERA VERBI IN SENSU LITERÆ EJUS INTELLIGANTUR PER URIM ET THUMIM SUPER EPHODO AHARONIS. Urim & Thumim erant super Ephodo Aharonis, per cujus Sacerdotium repræsentatus est Dominus quoad Divinum Bonum, & quoad Opus salvationis; per Vestes Sacerdotii seu sanctitatis ejus repræsentata sunt Divina Vera a Domino; per Ephodum repræsentatum est Divinum Verum in suo Ultimo, ita Verbum in Sensu literæ, nam hoc est Divinum Verum in suo ultimo; inde per duodecim Lapides pretiosos, cum Nominibus duodecim Tribuum Israelis, quæ fuerunt Urim & Thumin, repræsentata sunt Divina Vera ex Divino Bono in omni complexu. De his ita legitur apud Mosen: *Facient Ephodum ex Hyacinthino & Purpura, coccineo Dibapho & Xylino intertexto, Postea facient Pectorale judicii, secundum opus Ephodi, & opplebis illud oppleturis lapidis; quatuor ordines lapis, Pyropus, Topazius, Smaragdus, primus ordo: Chrysoprasus, Sapphirus & Adamas, secundus ordo: Cyanus, Achates, & Amethystus, tertius ordo: Thalassius, Sardius & Jaspis, quartus ordo. Lapides hi erunt juxta Nomina filiorum Israelis; sculpturæ sigilli juxta Nomen suum erunt pro duodecim Tribubus; & portabit Aharon super Pectorali judicii Urim & Thumim; sintque super corde Aharonis, cum ingredietur ante Jehovam,* Exod. XXXVIII: 6. 15 ad 21. 30. Quid per Vestes Aharonis, ejus Ephodum, Pallium, Tunicam, Cidarim, Baltheum, repræsentatum est, in ARCANIS CÆLESTIBUS Londini editis super illo Capite, explicatum est, ubi ostensum, quod per Ephodum repræsentatum sit Divinum Verum in suo ultimo; quod per Lapides pretiosos ibi repræsentata sint Vera pellucentia ex bono; per duodecim in quaterno ordine, omnia illa a primis ad ultima; per duodecim Tribus, omnia Ecclesiæ; per Pectorale, Divinum Verum ex Divino Bono in Sensu universali; per Urim & Thumim, exsplendescentia Divini Veri ex Divino Bono in ultimis; Urim enim est ignis lucens, & Thumim exsplendescentia in Lingua Angelica, & integritas in Lingua Hebræa; tum, quod Responsa data sint per Lucis variegationes, & simul per tacitam perceptionem, vel per vivam vocem, præter plura. Ex his constare potest, quod per hos Lapides etiam significata sint vera ex bono in Sensu ultimo Verbi; nec per alia dantur responsa e Cælo, quia in illo Sensu est Divinum procedens in suo Pleno.

219. III. QUOD SIMILIA INTELLIGANTUR PER LAPIDES PRETIOSOS IN HORTO EDENIS, IN QUO REX TYRI DICITUR FUISSE. Legitur apud Ezechielem, *Rex Tyri, tu obsignans demensum tuum, plenus sapientia, & perfectus pulchritudine; in Eden Horto Dei fuisti; omnis Lapis pretiosus tegumentum tuum, Rubinus, Topazius & Adamas, Tharscish, Sardonyx & Jaspis, Sapphirus, Chrysoprasus & Smaragdus, & Aurum,* Cap. XXVIII: 12. 13. Per Tyrum in Verbo significatur Ecclesia quoad cognitiones boni & veri; per Regem significatur Verum Ecclesiæ; per Hortum Edenis significatur sapientia & intelligentia ex Verbo; per Lapides pretiosos significantur vera pellucentia ex bono, qualia sunt in Sensu literæ Verbi, & quia hæc per illos Lapides significantur, ideo vocantur Tegumentum ejus; quod Sensus literæ tegat interiora Verbi, videantur supra n: 213.

220. IV. QUOD VERA ET BONA IN ULTIMIS, QUALIA SUNT IN SENSU LITERÆ VERBI, REPRÆSENTATA SINT PER AULÆA, VELA, ET COLUMNAS TABERNACULI. Per Tabernaculum per Mosen in deserto exstructum repræsentatum est Cælum & Ecclesia,

clesia, quare forma ejus a Jehovah super monte Sinai ostensa est; inde per omnia, quæ in Tabernaculo illo erant, quæ erant Candelabrum, Altare aureum pro suffitu, & Mensa super qua Panes facierum, repræsentata & significata sunt Sancta Cæli & Ecclesiæ; & per Sanctum sanctorum, ubi erat Arca fœderis, repræsentatum & inde significatum est intimum Cæli & Ecclesiæ; & per ipsam Legem inscriptam binis Tabulis, significatum est Verbum, perque Cherubos supra illam significatæ sunt custodiæ ne sancta Verbi violentur. Nunc quia Externa suam essentiam trahunt ab Internis, & hæc & illa ab Intimo, quod ibi erat Lex, ideo Sancta Verbi per omnia Tabernaculi repræsentata & significata sunt; inde sequitur, quod per ultima Tabernaculi, quæ erant Aulæa, Vela & Columnæ, quæ erant tegumenta, continentia, & firmamenta, significata sint ultima Verbi, quæ sunt Vera & Bona Sensus literæ ejus: quia illa significata sunt, ideo *omnia Aulæa & Vela facta sunt ex xylino intertexto, & hyacinthino & purpura, & coccineo dibapho, cum Cherubis*, Exod. XXVI: 1. 31. 36. Quid per Tabernaculum, & per omnia, quæ in illo erant, in genere & in specie repræsentatum & significatum est, in ARCANIS CÆLESTIBUS super illo Capite Exodi, explicatum est, & ibi ostensum, quod per Aulæa & Vela repræsentata sint Externa Cæli & Ecclesiæ, ita quoque Externa Verbi; tum quod per xylinum seu byssinum significatum sit Verum ex origine spirituali, per hyacinthinum Verum ex origine cælesti, per purpuram Bonum cæleste, per coccineum dibaphum Bonum spirituale; & per Cherubos custodiæ interiorum Verbi.

221. V. QUOD PARITER PER EXTERNA TEMPLI HIEROSOLYMITANI, est causa, quia per Templum æque ac per Tabernaculum repræsentatum est Cælum & Ecclesia, sed per Templum Cælum in quo sunt Angeli spirituales, at per Tabernaculum Cælum ubi sunt Angeli cælestes; Angeli spirituales sunt qui in Sapientia ex Verbo sunt, Angeli cælestes autem qui in Amore ex Verbo sunt. Quod per Templum Hierosolymitanum in supremo Sensu significatum sit Divinum Humanum Domini, docet Ipse apud Johannem, *Solvite Templum hoc, & in Tribus diebus exsuscitabo illud; Ipse loquebatur de* TEMPLO CORPORIS SUI, II: 19. 21; & ubi intelligitur Dominus, etiam intelligitur Verbum, quia Ipse est Verbum. Nunc quia per Interiora Templi repræsentata sunt Interiora Cæli & Ecclesiæ, ita quoque Verbi, ideo per Exteriora ejus etiam repræsentata & significata sunt Exteriora Cæli & Ecclesiæ, ita quoque Verbi, quæ Sensus literæ ejus sunt. De Exterioribus Templi legitur, *Quod ædificata sint ex Lapide integro non Cæso, & ex Cedro intus; & quod omnes Parietes ejus intus sculpti essent Cherubis, Palmis, & Aperturis florum; & quod Solum obductum esset auro*, 1 Reg. VI: 7. 29. 30; per quæ omnia etiam significantur Externa Verbi, quæ Sancta Sensus literæ ejus sunt.

222. VI. QUOD VERBUM IN SUA GLORIA REPRÆSENTATUM SIT IN DOMINO, CUM TRANSFORMATUS EST. De Domino coram Petro, Jacobo & Johanne, transformato legitur, *Quod Facies Ipsius fulserit sicut Sol; Vestimenta Ipsius facta sint sicut Lux: & quod visi sint Moses & Elias cum Ipso loquentes: & quod Nubes lucida Discipulos obtexerit: & quod ex Nube audita sit vox, dicens, Hic est Filius meus dilectus, Ipsum audite*, Matth. XVII: 1 ad 5. Instructus sum, quod Dominus tunc repræsentaverit Verbum; per Faciem, quæ fulsit sicut Sol, repræsentatum est Divinum Bonum Divini Amoris Ipsius; per Vestimenta, quæ facta sicut Lux, Divinum Verum Divinæ Sapientiæ Ipsius; per Mosen & Eliam, Verbum Historicum & Propheticum, per Mosen Verbum quod per illum scriptum est, & in genere Verbum Historicum, & per Eliam omne Verbum Propheticum; per Nubem lucidam, quæ obtexit Discipulos, Verbum in Sensu literæ; quare ex hac Vox audita est, dicens, Hic est Filius meus dilectus, Ipsum audite: omnia enim Enuntiata & Responsa e Cælo, nusquam fiunt nisi per Ultima, qualia sunt in Sensu literæ Verbi; fiunt enim in pleno a Domino.

223.

223. VII. QUOD POTENTIA VERBI IN ULTIMIS, REPRÆSENTATA SIT PER NAZIRÆOS. Legitur in Libro Judicum, de Simſone, quod Naziræus eſſet ab utero matris, & quod Potentia ejus conſtaret in Crinibus; per Naziræum & Nazireatum etiam ſignificatur Crinis; quod Potentia ejus in Crinibus conſiſteret, manifeſtavit ipſe, dicens, *Novacula non aſcendit ſuper Caput meum, quia Naziræus ego ab utero matris meæ; ſi rador, tunc recedet a me robur meum, & reddar infirmus, & ero ſicut quivis homo*, Jud. XVI: 17. Nemo ſcire poteſt, cur Naziræatus, per quem ſignificatur Crinis, inſtitutus eſt, & unde eſt, quod Simſoni fuerit robur ex Crinibus, niſi ſciat quid per Caput in Verbo ſignificatur; per Caput ſignificatur Intelligentia, quæ eſt Angelis & Hominibus a Domino per Divinum Verum, inde per Crines ſignificatur intelligentia in ultimis ſeu extremis ex Divino Vero. Quia hoc per Crines ſignificabatur, ideo ſtatutum pro Naziræis erat, *Quod non raderent comam Capitis ſui, quia illa eſt Naziræatus Dei ſuper Capite eorum*, Num. VI: 1 ad 21; & quoque ideo ſtatutum eſt, *Quod Summus Sacerdos, ac Filii ejus, non raderent Caput ſuum, ne morerentur, ac univerſa Domus Iſraelis iraſceretur*, Levit. X: 6. Quoniam Crines propter illam ſignificationem, quæ eſt ex correſpondentia, tam ſancti erant, ideo FILIUS HOMINIS, qui eſt Dominus quoad Verbum, deſcribitur etiam quoad Crines, *Quod eſſent tanquam Lana candida, tanquam nix*, Apoc. I: 14: ſimiliter ANTIQUUS DIERUM, Dan. VII: 9. Quoniam Crines ſignificant Verum in ultimis, ita Senſum literæ Verbi, ideo illi qui contemnunt Verbum in Mundo ſpirituali fiunt Calvi, & viciſſim illi, qui Verbum magnipenderunt & Sanctum habuerunt, apparent in Comis decentibus: propter hanc correſpondentiam factum eſt, quod 42 pueri, quia Eliſæum vocabant Calvum, a duabus Urſis diſcerpti ſint, II Reg. II: 23. 24; nam Eliſæus repræſentabat Eccleſiam quoad Doctrinam e Verbo, & Urſæ ſignificant potentiam veri in ultimis. Quod Potentia Divini Veri, ſeu Verbi ſit in Senſu literæ ejus, eſt quia Verbum ibi eſt in ſuo Pleno, & quia in illo ſunt Angeli utriuſque Regni Domini & Homines ſimul.

224. VIII. DE INEFFABILI POTENTIA VERBI. Vix aliquis hodie novit, quod aliqua Potentia inſit Veris, putatur enim, quod modo ſit verbum dictum a quodam qui in Potentia eſt, quod ideo faciendum ſit, proinde quod Verum ſit modo ſicut halitus ex ore, & Sonus in aure; cum tamen Verum & Bonum ſunt Principia omnium in utroque Mundo, Spirituali & Naturali, & quod ſint, per quæ Univerſum creatum eſt, & per quæ Univerſum conſervatur; & quoque per quæ Homo factus eſt; quare duo illa ſunt omne in omnibus. Quod Univerſum per Divinum Verum creatum ſit, aperte dicitur apud Johannem „ *In principio erat Verbum, & Deus erat Verbum, omnia per Illud facta ſunt quæ facta. Et Mundus per Illud factus eſt*, Cap. I: 1. 3. 10; & apud Davidem „ *Per Verbum Jehovæ Cæli facti ſunt*, Pſalm XXXIII: 6, per Verbum utrinque intelligitur Divinum Verum. Quoniam Univerſum per Illud creatum eſt, ideo etiam Univerſum per Illud conſervatur, nam ſicut Subſiſtentia eſt perpetua Exiſtentia, ita Conſervatio eſt perpetua Creatio. Quod Homo per Divinum Verum factus ſit, eſt quia omnia hominis ſe referunt ad Intellectum & Voluntatem, ac Intellectus eſt Receptaculum Divini Veri, & Voluntas Divini Boni; proinde Mens humana, quæ ex duobus illis principiis conſiſtit, non aliud eſt, quam Forma Divini Veri & Divini Boni ſpiritualiter & naturaliter organizata, Cerebrum humanum eſt illa Forma; & quia totus Homo a ſua Mente pendet, ſunt omnia, quæ in corpore ejus ſunt, appendentiæ, quæ a duobus illis principiis actuantur & vivunt. Ex his nunc conſtare poteſt, quam ob cauſam Deus ut Verbum in Mundum venit, & Homo factus eſt; quod hoc fuerit propter Redemptionem; tunc enim Deus per Humanum, quod erat Divinum Verum, induit omnem Potentiam, & Inferna, quæ uſque ad Cælos, ubi erant Angeli, ſuccreverant, dejecit, ſubjugavit & ſub ſuam obedientiam redegit, & hoc non per Verbum orale, ſed per Verbum Divinum, quod eſt Divi-

num Verum; ac postea magnum Hiatum inter Inferna & Cælos aperuit, quem nion quisquam ab Inferno transcendere potest; si conatur, in primo vestigio cruciatur, sicut serpens super lamina ferri igniti, aut super acervo formicarum positus; diaboli & satanæ enim, ut primum odorant Divinum Verum, actutum se in profundum præcipitant, & se in cavernas injiciunt, & obturant illas tam exacte ut ne pateat rima: causa est, quia voluntas eorum est in malis ac Intellectus in falsis, ita in oppositis Divino Bono & Divino Vero, & quia totus homo a duobus illis vitæ principiis consistit, ut dictum est, ideo toti a capite ad calcem ad sensum oppositi tam graviter percelluntur. Ex his constare potest, quod Potentia Divini Veri sit ineffabilis; & quia Verbum, quod in Ecclesia Christiana est, est continens Divini Veri in tribus gradibus, patet, quod illud sit, quod apud Johannem Cap. I: 3, 10, intelligitur: quod hujus Potentia ineffabilis sit, possum ex multis experientiæ documentis in Mundo spirituali, confirmare, sed quia excedunt fidem, seu apparent incredibilia, illa adducere supersedeo, aliqua tamen videas supra n:. 209 memorata. Ex his hoc MEMORIALE dabitur, quod Ecclesia, quæ in Divinis Veris a Domino est, valeat super Inferna, & quod sit illa, de qua Dominus dixit ad Petrum, *Super hac Petra ædificabo Ecclesiam meam, & portæ Inferni non prævalebunt illi*, Matth. XVI: 18; hæc dixit Dominus, postquam Petrus confessus est, *Quod Christus esset Filius Dei viventis*, Vers. 16; hæc Veritas intelligitur ibi per Petram; per Petram enim ubivis in Verbo intelligitur Dominus quoad Divinum Verum.

V.

Quod Doctrina Ecclesiæ ex Sensu literæ Verbi haurienda sit, & per illum confirmanda.

225. In præcedente Articulo ostensum est, quod Verbum in Sensu literæ sit in suo Pleno, in suo Sancto, & in sua Potentia, & quia Dominus est Verbum, ac Primus & Ultimus, ut Ipse dicit in Apocalypsi Cap. I: 17, sequitur, quod Dominus in illo Sensu sit maxime præsens, & quod ex illo doceat & illustret hominem; sed hæc demonstranda sunt in hoc ordine, I: *Quod Verbum absque Doctrina non intelligatur.* II. *Quod Doctrina e Verbi Sensu literæ haurienda sit.* III. *At quod Divinum Verum, quod Doctrinæ est, non appareat aliis, quam qui in iilustratione a Domino sunt.*

226. I. QUOD VERBUM ABSQUE DOCTRINA NON INTELLIGATUR, causa est, quia Verbum in Sensu literæ ex meris Correspondentiis consistit, ob finem ut Spiritualia & Cælestia inibi simul sint, ac unaquævis vox illorum continens & fulerum sit; idcirco Divina Vera in Sensu literæ raro sunt nuda, sed vestita, quæ vocantur Apparentiæ veri, & sunt plura accommodata captui simplicium, qui cogitationes non supra talia quæ vident ante oculos, elevant; & aliqua, quæ apparent sicut contradictiones, cum tamen in Verbo in spirituali sua luce spectato nulla contradictio datur; & quoque in quibusdam locis apud Prophetas sunt Nomina locorum & personarum collata, ex quibus non aliquis Sensus potest elici. Cum itaque Verbum in Sensu literæ tale est, constare potest, quod non possit absque Doctrina intelligi. Sed Exempla illustrent; dicitur, *Quod Jehovam pæniteat*, Exod. XXXII: 12. 14. Jon. III: 9, Cap. IV: 2; & quoque dicitur, *Quod Jehovam non pæniteat*, Num. XXIII: 19. I Sam. XV: 29; hæc absque Doctrina non conformantur. Dicitur, quod *Jehovah visitet iniquitatem Patrum super filios ad tertiam & quartam generationem*, Num. XIV: 18; & quoque dicitur, *Quod non morietur pater propter fi-*

filium, nec filius propter patrem, sed quisque in peccato suo, Deut. XXIV: 16; hæc non discordant sed concordant per Doctrinam. Dicit Jesus, *Petite, & dabitur vobis, quærite & invenietis, & pulsanti aperietur*, Matth. VII: 7. 8. Cap. XXI: 21. 22; absque Doctrina crederetur, quod quisque accepturus sit, quod petit; sed ex Doctrina scitur, quod quicquid homo petit ex Domino, hoc detur; hoc etiam Dominus docet, *Si manseritis in Me, & verba mea in vobis manserint, quicquid volueritis petite, & fiet vobis*, Joh. XV: 7. Dicit Dominus, *Beati pauperes, quia illorum est Regnum Dei*, Luc. VI: 20; absque Doctrina cogitari potest, quod Pauperibus sit Cælum, & non Divitibus; sed Doctrina docet, quod Pauperes spiritu intelligantur, nam dicit Dominus, *Beati pauperes spiritu, quia eorum est Regnum cœlorum*, Matth. V: 5. Porro dicit Dominus, *Ne judicate ne judicemini, cum quo judicio judicatis, judicabimini*, Matth. VII: 1. 2. Luc. VI: 37; absque Doctrina potest quis adduci ad confirmandum, quod non judicandum sit de malo quod sit malus; sed ex Doctrina licet judicare, at juste, dicit enim Dominus, *Justum judicium judicate*, Joh. VII: 24. Jesus dicit „ *Nolite vocari Doctor, quia unus est Doctor vester, Christus: ne vocetis patrem vestrum in terra; unus namque est Pater vester in Cælis: nec vocemini Magistri, unus enim est vester Magister, Christus*, Matth. XXIII: 8. 9. 10, absque Doctrina foret, quod non liceat vocare aliquem Doctorem, Patrem, & Magistrum, sed ex Doctrina scitur, quod liceat in naturali Sensu, sed non in spirituali. Jesus dixit ad Discipulos, *Quando sedebit Filius hominis super Throno gloriæ suæ, sedebitis etiam vos super duodecim Thronis judicantes duodecim Tribus Israelis*, Matth. XIX: 28, ex his verbis concludi potest, quod etiam Discipuli Domini judicaturi sint, cum tamen neminem judicare possunt; Doctrina itaque revelabit hoc arcanum per hoc, quod Solus Dominus, qui est Omniscius, & novit omnium corda, judicaturus sit, & judicare possit; & quod per duodecim Discipulos Ipsius, intelligatur Ecclesia quoad omnia vera & bona, quæ ei sunt a Domino per Verbum; ex quo Doctrina concludit, quod illa judicatura sint unumquemvis, secundum Domini verba apud Johannem Cap. III: 17. 18. Cap. XII: 47. 48. His similia sunt plura alia in Verbo, ex quibus manifeste patet, quod Verbum absque Doctrina non intelligatur.

227. Verbum per Doctrinam non modo intelligitur, sed etiam in intellectu lucet, est enim sicut Candelabrum cum accensis lucernis; homo tunc videt plura quam prius viderat, & quoque intelligit illa, quæ non prius intellexerat; obscura & discordantia vel non videt & præterit, vel videt & explicat ut cum Doctrina concordent. Quod Verbum ex Doctrina videatur, & quoque secundum illam explicetur, testatur Experientia in Christiano Orbe; Omnes Reformati vident Verbum ex sua Doctrina, & Verbum secundum illam explicant; similiter Pontificii ex sua, & secundum illam; imo Judæi ex sua, & secundum illam; consequenter falsa ex Doctrina falsa, & vera ex Doctrina vera. Ex his patet, quod Doctrina vera sit instar lucernæ in tenebris, ac instar indicis in viis.

228. Ex his constare potest, quod qui Verbum absque Doctrina legunt, sint in obscuro de omni veritate, & quod Mens eorum sit vaga & incerta, prona in errores, & quoque facilis ad hæreses, quas etiam amplectuntur, si favor aut auctoritas aspirat, & fama non pereclitatur: est enim Verbum illis tanquam Candelabrum absque lumine, ac vident in umbra sicut multa, & tamen vix aliquid vident, nam sola Doctrina est lucerna: vidi tales exploratos ab Angelis, ac inventos, quod confirmare possent ex Verbo quodcunque volunt, & quod confirment, imprimis illa quæ sunt amoris sui, & amoris illorum, quibus favent: at vidi illos nudatos vestibus, signum quod essent absque veris; vestes ibi sunt vera.

229. II. Quod Doctrina ex Sensu literæ Verbi haurienda sit, et per illum confirmanda; causa est, quia Dominus ibi est præsens, ac docet & illustrat, nam Dominus nusquam operatur aliquid nisi in pleno, & Verbum in Sensu literæ est

in suo pleno, ut supra ostensum est; inde est, quod Doctrina e Sensu literæ haurienda sit. Doctrina genuini Veri ex Sensu liserali Verbi etiam plene potest hauriri, nam Verbum in illo Sensu est tanquam homo vestitus, cui facies est nuda, & quoque manus sunt nudæ, omnia quæ ad fidem & vitam hominis, ita quæ ad salutem ejus, pertinent, sunt ibi nuda; reliqua autem vestita; & in multis locis, ubi vestita sunt, transparent, sicut obvia mulieri per tenue sericum ante faciem: etiam vera Verbi, sicut multiplicantur ex amore illorum, & sicut per hunc ordinantur, ita clarius & clarius pellucent & apparent.

230. Credi potest, quod Doctrina genuini veri comparari possit per Sensum spiritualem Verbi, qui datur per scientiam correspondentiarum; at Doctrina per illum non comparatur, sed modo illustratur & corroboratur, nam ut prius n: 208 dictum est, potest homo Verbum per aliquot Correspondentias notas falsificare, conjungendo & applicando illas ad confirmandum id quod Menti ejus ex principio capto inhæret. Præterea Sensus spiritualis non datur alicui nisi a Solo Domino, & custoditur ab Ipso, sicut custoditur Cælum angelicum, nam hoc in illo est.

231. III. Quod genuinum Verum, quod Doctrinæ erit, in Sensu literæ Verbi, non appareat aliis, quam qui in illustratione sunt a Domino. Illustratio est a Solo Domino, & apud illos, qui amant vera quia vera sunt, & faciunt illa usus vitæ; apud alios non datur illustratio in Verbo. Quod illustratio fit a Solo Domino, est quia Verbum est ab Ipso, & inde Ipse in illo; quod illustratio fit illis, qui amant vera quia vera sunt, & faciunt illa usus vitæ, est quia illi in Domino sunt & Dominus in illis, est enim Dominus ipsa Veritas, ut in Capite de Domino ostensum est; & tunc Dominus amatur, quando vivitur secundum Divina Ipsius vera, ita quando fiunt usus ex illis, secundum hæc apud Johannem „ *In die illo cognoscetis, quod vos in Me, & Ego in vobis; qui habet præcepta mea & facit illa, ille amat Me, & Ego amabo illum, & manifestabo illi Me Ipsum, & ad illum veniam, & mansionem apud illum faciam*, Cap. XIV: 20. 21. 23. Hi sunt, qui in illustratione sunt, cum legunt Verbum, & apud quos Verbum lucet & translucet. Quod Verbum apud illos luceat & transluceat, est quia singulis Verbi Sensus spiritualis & Cælestis inest, & hi Sensus sunt in luce Cæli, quare Dominus per illos & illorum lucem, influit in Sensum naturalem Verbi, & in hujus lucem apud hominem; inde homo ex interiore perceptione agnoscit Verum, & dein in cogitatione sua videt illud, & hoc quoties in affectione veri propter Verum est; ex affectione enim venit perceptio, ex perceptione cogitatio, & sic fit agnitio, quæ fides vocatur.

232. Contrarium fit illis, qui ex Doctrina Religionis falsæ legunt Verbum; & plus illis, qui Doctrinam illam ex Verbo confirmant, & tunc spectant ad sui gloriam & ad Mundi opes; apud hos Vera Verbi sunt sicut in Umbra noctis, & falsa sicut in luce diei; legunt Vera, sed non vident illa, & si umbram illorum vident, falsificant illa; sunt hi, de quibus Dominus dicit, *Quod oculos habeant, & non videant, & quod aures, & non intelligant*, Matth. XIII: 14. 15. Inde fit lux eorum in rebus spiritualibus, quæ Ecclesiæ sunt, mere naturalis, & visus mentis illorum sicut videntis larvas in lecto dum expergiscitur, aut sicut noctambuli, qui credit se vigilem cum dormit.

233. Datum est loqui cum multis post mortem, qui crediderunt se sicut Stellas lucituros in Cælo, quia, ut dixerunt, sanctum habuerunt Verbum, sæpius perlegerunt illud, plura inde collegerunt, per quæ fidei suæ dogmata confirnaverunt, & propter id ut Docti celebrati sunt, ex quo crediderunt se Michaeles & Raphaeles futuros; sed plures ex illis explorati sunt, ex quo amore studuerunt Verbo, ac inventi, quod aliqui ex amore sui, ut sicut Primates Ecclesiæ colerentur, & aliqui ex amore Mundi, ut lucrarentur opes; hi dum etiam explorati sunt, quid scirent ex Verbo, compertum est, quod inde nihil genuini veri scirent, sed modo

ta-

tale, quod vocatur Verum falsificatum, quod in se est putre falsum, in Cælo enim putet; & dictum est illis, quod hoc illis esset ex causa, quia Ipsi & Mundus essent fines, dum legerunt Verbum, & non verum fidei & bonum vitæ; & cum ipsi & mundus sunt fines, tunc Mens in legendo Verbum hæret in seipsis & in mundo, & inde cogitant jugiter ex suo proprio, & Proprium hominis in caligine quoad omnia, quæ Cæli & Ecclesiæ sunt, est; in quo statu non potest homo a Domino subduci, & elevari in lucem Cæli, proinde nec aliquem influxum a Domino per Cælum recipere. Vidi etiam hos in Cælum admissos, & cum ibi inventi sunt quod absque veris essent, dejecti sunt; sed usque apud illos remansit fastus quod meruerint. Aliter factum est cum illis, qui studuerunt Verbo ex affectione sciendi Verum quia est verum, & inservit usibus vitæ, non modo suæ, sed etiam proximi; illos vidi elevatos in Cælum, & sic in lucem, in qua est Divinum Verum ibi, & simul tunc exaltatos in Sapientiam Angelicam, & in felicitatem ejus, in qua sunt Angeli Cæli.

VI.

Quod per Sensum literæ Verbi sit conjunctio cum Domino, & consociatio cum Angelis.

234. Quod per Verbum sit conjunctio cum Domino, est quia Ipse est Verbum, hoc est, ipsum Divinum Verum & Divinum Bonum inibi: quod per Sensum literæ sit conjunctio, est quia Verbum in illo Sensu est in suo pleno, in suo sancto, & in sua potentia, ut supra in suo Articulo ostensum est: Conjunctio illa non apparet homini, sed est in affectione veri, & in perceptione ejus. Quod per Sensum literæ sit consociatio cum Angelis cæli, est quia illi Sensui inest Sensus spiritualis & Sensus cælestis; & in his Sensibus sunt Angeli, Angeli Regni Spiritualis Domini in Sensu spirituali Verbi, & Angeli Regni cælestis Ipsius in Sensu cælesti ejus; hi bini Sensus evolvuntur ex Sensu naturali Verbi, dum homo, qui sanctum habet Verbum, legit illud. Evolutio est instantanea, proinde etiam consociatio.

235. Quod Angeli spirituales in Sensu spirituali Verbi sint, ac Angeli cælestes in Sensu cælesti ejus, manifestatum est mihi per multam experientiam: datum est percipere, quod cum legi Verbum in Sensu literæ ejus, communicatio facta sit cum Cælis, nunc cum hac Societate ibi, nunc cum illa; quæ ego secundum Sensum naturalem intellexi, Angeli spirituales secundum Sensum spiritualem, & Angeli cælestes secundum Sensum cælestem, intellexerunt; & hoc in instanti; quia hæc communicatio, per aliquot millenas vices percepta est, de illa non relicta est mihi ulla dubitatio. Sunt etiam Spiritus, qui infra Cælos sunt, & hac communicatione abutuntur, recitant enim aliquot dicta ex Sensu literæ Verbi, & illico animadvertunt & notant Societatem, cum qua communicatio fit; hoc etiam sæpe vidi & audivi. Ex his per vivam experientiam datum est scire, quod Verbum quoad Sensum literæ ejus, sit Divinum medium conjunctionis cum Domino, & consociationis cum Angelis Cæli.

236. Sed illustrabitur per Exempla, quomodo Angeli spirituales percipiunt suum Sensum, & Angeli Cælestes suum, ex Sensu naturali, quando homo legit Verbum; Exemplis sint quatuor præcepta decalogi; ut QUINTUM PRÆCEPTUM, *Non occides;* homo per hoc non modo intelligit occidere, sed etiam odio habere, & vindictam spirare usque ad necem: Angelus spiritualis pro occidere intelligit diabolum agere, & necare animam hominis: Angelus autem cælestis pro occidere intelligit Dominum odio habere, & Verbum. SEXTUM PRÆCEPTUM, *Non adulteraberis;*

 ho-

homo per adulterari intelligit scortari, obscæna facere, lasciva loqui, & spurca cogitare: Angelus spiritualis pro adulterari intelligit adulterare bona Verbi, & falsificare vera ejus: Angelus autem cælestis pro adulterari intelligit negare Divinum Domini, & prophanare Verbum. SEPTIMUM PRÆCEPTUM, *Non furaberis*; homo per furari intelligit furari, defraudare, & sub aliqua specie proximo auferre sua bona: Angelus spiritualis pro furari intelligit deprivare alios suæ fidei veris & bonis per falsa & mala; Angelus autem cælestis pro furari intelligit attribuere sibi illa quæ Domini sunt, ac vindicare sibi justitiam & meritum Ipsius. OCTAVUM PRÆCEPTUM, *Non falsè testaberis*; homo per false testari etiam intelligit mentiri, & aliquem diffamare: Angelus pro false testari intelligit dicere & persuadere, quod falsum sit verum, ac malum sit bonum, & vicissim: Angelus autem cælestis pro false testari intelligit blasphemare Dominum, & Verbum. Ex his videri potest, quomodo evolvitur & extrahitur spirituale & cæleste ex Sensu naturali Verbi, cui insunt; & quod mirabile est, Angeli extrahunt sua, præter quod sciant, quid homo cogitat; at usque cogitationes Angelorum & hominum unum faciunt per Correspondentias, sicut finis, causa, & effectus; fines etiam actualiter sunt in Regno cælesti, causæ in Regno spirituali, & effectus in Regno naturali: inde nunc est consociatio hominum cum Angelis per Verbum.

237. Quod Angelus spiritualis ex Sensu literæ Verbi extrahat & evocet spiritualia, & Angelus Cælestis cælestia, est quia illa naturæ illorum concordant, & homogenea sunt; quod ita fiat, illustrari potest per similia in Tribus naturæ Regnis, Animali, Vegetabili & Minerali. In REGNO ANIMALI; ex Cibo, cum factus est Chylus, hauriunt & evocant Vasa suum sanguinem, fibræ nerveæ suum succum, ac substantiæ, quæ sunt origines fibrarum, suum spiritum. In REGNO VEGETABILI; Arbor cum trunco, ramis, foliis, & fructibus stat super Radice sua, & ex humo per radicem extrahit & evocat succum crassiorem pro trunco, ramis & foliis, puriorem pro carne fructuum, & purissimum pro seminibus intra fructus. In REGNO MINERALI; in gremio terræ in quibusdam locis sunt Mineræ imprægnatæ auro, argento, cupro & ferro; ex halitibus & effluviis e petris, trahit aurum suum elementum, argentum suum, & ferrum suum, & aqueum vehit illa circum circa.

238. Verbum in litera est sicut Theca, in qua in ordine jacent lapides pretiosi, uniones, & diademata; homo, qui sanctum habet Verbum, & propter usus vitæ legit illud, ejus mentis cogitationes sunt comparative, sicut qui thecam talem in manu tenet, & mittit illam ad Cælum, & hæc in ascensu aperitur, & pretiosa inibi ad Angelos veniunt, qui ex illis visis & lustratis penitus delectantur; hæc illorum delectatio communicatur cum homine, & facit consociationem, & quoque communicationem perceptionum. Propter hanc consociationem cum Angelis, & simul conjunctionem cum Domino, instituta est SANCTA CÆNA, in qua PANIS fit in Cælo Divinum Bonum & VINUM fit Divinum Verum, utrumque a Domino: talis Correspondentia est ex Creatione, propter finem, ut Cælum Angelicum & Ecclesia in terris, & in genere Mundus spiritualis cum Mundo naturali, unum faciat, & Dominus se cum utroque simul conjungat.

239. Quod Consociatio hominis cum Angelis fiat per Sensum naturalem seu literalem Verbi, est quoque causa, quia in unoquovis homine ex creatione sunt tres Gradus vitæ, cælestis, spiritualis, & naturalis; sed homo in naturali est, quamdiu in Mundo, & tunc tantum in spirituali angelico, quantum in genuinis veris est, & tantum in cælesti, quantum in vita secundum illa est; at usque non venit in ipsum spirituale & cæleste, quam post mortem, quia hæc duo inclusa & recondita sunt in ideis naturalibus ejus; quare cum naturale per mortem abit, remanet spirituale & cæleste, ex quibus tunc fiunt ideæ cogitationis ejus. Ex his constare potest, quod in Solo Verbo sit spiritus & vita, sicut Dominus dicit,

Ver-

Verba, quæ Ego loquor vobis, spiritus & vita sunt, Joh. VI: 63. *Aqua, quam Ego dabo vobis, fiet fons aquæ salientis in vitam æternam*, Joh. IV: 14. *Homo non ex solo pane vivit, sed ex omni Verbo egrediente ex ore Dei*, Matth. IV: 4. *Operamini cibum, qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis vobis dabit*, Joh. VI: 27.

VII.

Quod Verbum in omnibus Cælis sit, & quod inde sapientia angelica.

240. Quod Verbum in Cælis sit, non est hactenus notum, nec potuit notum fieri, quamdiu Ecclesia ignoravit, quod Angeli & Spiritus sint homines, prorsus similes facie & corpore hominibus in nostro Mundo, & quod apud illos similia sint quæ apud homines in omnibus, cum sola differentia, quod illi Spirituales sint, & quod omnia quæ apud illos sunt, ex origine spirituali sint, & quod homines in Mundo naturales, & quod omnia apud eos, ex origine naturali sint. Quamdiu hoc latuit, non potuit sciri, quod Verbum etiam in Cælis sit, & quod legatur ab Angelis ibi, & quoque a Spiritibus qui sub Cælis sunt. Sed ne hoc lateret in perpetuum, datum est mihi in consortio esse cum Angelis & Spiritibus, & loqui cum illis, & videre quæ apud illos, & postea referre plura quæ vidi & audivi; hoc factum est in Opere de CÆLO & INFERNO, Londini Anno 1758 edito; ex quo videri potest, quod Angeli & Spiritus sint homines, & quod omnia in copia apud illos sint, quæ apud homines in Mundo: Quod Angeli & Spiritus homines sint, videatur in illo Opere, n: 73 ad 77. & n: 453 ad 456. Quod similia sint apud illos, quæ apud homines in Mundo, n: 170 ad 190: tum etiam, quod Cultus Divinus, & quod Prædicationes in Templis, apud illos sint, n: 221 ad 227. Et quod Scripturæ & quoque Libri, n: 253 ad 264; & quod Scriptura sacra seu Verbum n: 259.

241. Quod Verbum in Cælo attinet, hoc scriptum est stylo spirituali, qui prorsus differt a stylo naturali; stylus spiritualis consistit ex meris literis, quarum unaquævis involvit quendam Sensum, & sunt lineolæ, strophæ & punctationes supra & inter literas, & in illis, quæ exaltant Sensum. Literæ apud Angelos Regni spiritualis sunt similes literis typographicis in nostro Mundo; & literæ apud Angelos Regni Cælestis sunt apud quosdam similes literis Arabicis, apud quosdam literis vetustis Hebraicis, sed inflexis supra & infra, cum signaturis supra, inter, & intra, harum etiam quælibet involvit integrum Sensum. Quia talis est scriptura illorum, ideo Nomina personarum & locorum in Verbo apud illos signata sunt, inde a sapientibus intelligitur quid spirituale & cæleste per quodlibet significatur, sicut per Mosen Verbum Dei per illum scriptum, & in communi sensu Verbum Historicum, per Eliam Propheticum, per Abrahamum, Isacum & Jacobum Dominus quoad Divinum cæleste, Divinum spirituale, & Divinum naturale; per Aharonem Sacerdotium, per Davidem Regium, utrumque Domini; per Nomina filiorum Jacobi, seu duodecim Tribuum Israelis, varia Cæli & Ecclesiæ; similia per Nomina duodecim Discipulorum Domini; per Zionem & Hierosolymam Ecclesia quoad doctrinam e Verbo; per terram Canaanem ipsa Ecclesia; per Loca & Urbes ibi cis & trans Jordanem, varia quæ Ecclesiæ & ejus doctrinæ sunt. Simile est cum Numeris, hi nec in Verbis quæ in Cælo, sunt, sed pro illis res, quibus numeri correspondent. Ex his constare potest, quod Verbum in Cælo sit quoad Sensum literalem simile, & simul correspondens nostro Verbo, & sic quod unum sint. Hoc mirabile est, quod Verbum in Cælis ita scriptum sit, ut

sim-

simplices illud simpliciter intelligant, ac ut sapientes sapienter; sunt enim plures strophæ & signaturæ supra literas, quæ, ut dictum est, exaltant Sensum; simplices ad illas non attendunt, nec illas norunt; at sapientes attendunt, quisque secundum suam Sapientiam, usque ad summam. Exemplar Verbi ab Angelis a Domino inspiratis scriptum, apud unamquamque Societatem majorem, in Sacrario ejus, repositum est, ne Verbum quoad aliquod punctum alibi immutetur. Verbum, quod in nostro Mundo est, simile est Verbo Cæli in eo, quod simplices illud simpliciter intelligant, & sapientes sapienter; sed hoc fit alio modo.

242. Quod omnis sapientia sit Angelis per Verbum, hoc fatentur ipsi, nam quantum in Verbi intellectu sunt, tantum in luce sunt; Lux Cæli est Divina Sapientia, quæ coram oculis eorum est Lux. In Sacrario, in pro Exemplar repositum est, est Lux flammea & candida, excedens omnem gradum lucis, quæ extra illud in Cælo est. Sapientia Angelorum Cælestium excedit Sapientiam Angelorum spiritualium, pæne sicut sapientia horum Angelorum excedit sapientiam hominum; & hoc ex causa, quia Angeli cælestes in bono amoris a Domino sunt, & Angeli spirituales in veris sapientiæ a Domino sunt; & ubi bonum amoris est, ibi residet sapientia simul; at ubi vera sunt, ibi non residet plus sapientiæ, quam quantum simul bonum amoris. Hæc causa est, quod Verbum in Regno Cælesti Domini aliter scriptum sit quam in Regno Spirituali Ipsius; nam in Verbo Regni cælestis sunt expressa bona amoris, & signa sunt affectiones amoris, at in Verbo Regni spiritualis sunt expressa vera sapientiæ, & signa sunt perceptiones interiores veri. Ex his concludi potest, qualis Sapientia in Verbo, quod in Mundo est, recondita latet; in illo enim latet omnis Sapientia angelica, quæ ineffabilis est; & in illam venit homo post mortem, qui a Domino per Verbum angelus fit.

VIII.

Quod Ecclesia sit ex Verbo, & quod talis sit apud hominem, qualis ei est intellectus Verbi.

243. Quod Ecclesia sit ex Verbo, hoc non cadit in dubium, nam supra ostensum est, quod Verbum sit Divinum Verum, n: 189 ad 192; Quod ex Verbo sit Doctrina Ecclesiæ, n: 225 ad 233, & quod per Verbum sit conjunctio cum Domino, n: 234 ad 239; sed quod intellectus Verbi faciat Ecclesiam, hoc in dubium vocari potest, quoniam sunt qui credunt, quod ab Ecclesia sint quia Verbum habent, id legunt, vel a Prædicatore audiunt, & aliquid ex sensu literæ ejus sciunt; sed quomodo hoc & illud in Verbo intelligendum est, non sciunt, & quidam non tanti æstimant: quare hic confirmabitur, quod non Verbum faciat Ecclesiam, sed intellectus ejus, & quod Ecclesia talis sit, qualis est intellectus Verbi apud illos, qui in Ecclesia sunt.

244. Quod Ecclesia sit secundum intellectum Verbi, est quia Ecclesia est secundum vera fidei & bona charitatis, & hæc duo sunt universalia, quæ non modo circumsparsa sunt per tolum sensum literalem Verbi, sed etiam intus latent sicut pretiosa in thesauris: coram omni homine apparent illa quæ in Sensu literali ejus sunt, quia influunt directe in oculos, at quæ in Sensu spirituali latent, illa non apparent nisi eis, qui amant vera quia vera sunt, & faciunt bona quia bona; coram his manifestatur thesaurus, quem Sensus literalis tegit & custodit; & hæc sunt, quæ essentialiter faciunt Ecclesiam.

245. Quod Ecclesia sit secundum Doctrinam ejus, & quod Doctrina sit ex Verbo,

bo, notum est; sed usque Doctrina non instaurat Ecclesiam, sed integritas & puritas Doctrinæ, consequenter intellectus Verbi; sed specialem Ecclesiam, quæ est apud hominem in singulari, non instaurat & facit Doctrina, sed fides & vita secundum illam; similiter Verbum non instaurat & facit Ecclesiam in specie apud hominem, sed fides secundum vera, & vita secundum bona, quæ inde haurit & sibi applicat. Verbum est sicut Fodina, in qua aurum & argentum in profundo in omni copia sunt, ac sicut Fodina, in qua interius & interius lapides plus & plus pretiosi latent, hæ fodinæ aperiuntur secundum intellectum Verbi; absque intellectu Verbi, qualis est in se, in suo sinu, & in sua profunditate, illud non plus faceret Ecclesiam apud hominem, quam Fodinæ illæ in Asiatico orbe facerent Europæum divitem; aliter si foret inter illarum possessores & operarios. Verbum apud illos, qui scrutantur vera fidei & bona vitæ inde, est sicut sunt Gazæ apud Regem Persiæ, aut apud Imperatores Mogolis & Chinæ, & homines Ecclesiæ sicut præfecti illarum, quibus data est venia ad suos usus desumere quantum libet; at illi qui Verbum modo possident, ac legunt illud, & tamen non inquirunt genuina vera pro fide, & genuina bona pro vita, sunt sicut illi qui ex novellis sciunt, quod tantæ gazæ ibi sint, sed ex illis ne quidem nummum accipiunt. Illi, qui Verbum possident, & non aliquem intellectum genuini veri & voluntatem genuini boni inde hauriunt, sunt sicut qui credunt se divites ex opibus mutuo acceptis ab aliis, aut possessionatos ab aliorum prædiis, domibus & mercibus, quod hoc sit phantasticum, quisque videt. Similes etiam sunt illis, qui incedunt in magnificis vestibus, vehuntur in auratis curribus cum satellitiis a tergo & ad latera, & præcursoribus, & tamen non quicquam ex illis suæ proprietatis sunt.

246. Talis fuit Gens Judaica, quare illa, quia possidebat Verbum, a Domino assimilabatur Diviti, qui indutus erat purpura & bysso, & splendide vivebat quotidie, & usque ex Verbo ne quidem tantum veri & boni hauserat, ut misereretur pauperis Lazari, ante ostium ejus ulcerosus jacentis; illa Gens non solum non aliqua vera ex Verbo appropriavit sibi, sed falsa in tali copia, ut tandem illis non appareret aliquod verum; nam vera per falsa non modo obteguntur, sed etiam obliterantur & rejiciuntur; inde erat, quod nec agnoverint Messiam, tametsi omnes Prophetæ Ipsius Adventum annuntiaverant.

247. Multis in locis apud Prophetas describitur Ecclesia apud Gentem Israeliticam & Judaicam, quod prorsus destructa & nulla facta sit per id, quod Sensum seu Intellectum Verbi falsificaverint; nam aliud non destruit Ecclesiam. Intellectus Verbi, tam verus quam falsus, describitur apud Prophetas per EPHRAIMUM, imprimis apud Hoscheam, nam per Ephraimum in Verbo significatur intellectus Verbi in Ecclesia. Quoniam intellectus Verbi facit Ecclesiam, ideo Ephraim vocatur FILIUS PRETIOSUS, & NATUS DELICIARUM, Jerem. XXXI: 21. PRIMOGENITUS, Jerem. XXXI: 20. ROBUR CAPITIS JEHOVÆ, Psalm LX: 9. Psalm CVIII: 9. POTENS, Sach. X: 7. IMPLETUS ARCU, Sach. IX: 13; & filii Ephraimi vocantur ARMATI ET JACULATORES ARCUS, Psalm LXXVIII: 9; per Arcum enim significatur Doctrina ex Verbo pugnans contra falsa. Ideo etiam *Ephraim ad dextram Israelis translatus est, & benedictus; tum loco Rubenis occeptatus est*, Genes. XLVIII: 5. 11; seq. Et ideo, *Ephraim cum fratre suo Menasse a Mose in Benedictione filiorum Israelis sub nomine Josephi patris illorum supra omnes exaltatus est*, Deut. XXXIII: ad 17. Qualis autem Ecclesia est, quando intellectus Verbi est deperditus, per Ephraimum apud Prophetas etiam describitur, imprimis apud Hoscheam; ut in his, *Israel & Ephraim corruent. Ephraim in solitudinem erit. Ephraim oppressus & concussus judicii*, Hosch. V: 5. 9. 11. 12. 13. 14. *Quid faciam tibi Ephraim, quia sanctitas tua sicut nubes auroræ, & sicut ros mane cadens, abit*, Hosch. VI: 4. *Non habitabunt in terra Jehovæ, revertetur Ephraim in Ægyptum, & in Assyria immundum comedet*, Hosch. IX: 3; terra Jehovæ est Ecclesia, Ægyptus est scientificum natu-

turalis hominis; Assyria est ratiocinatio inde, ex quibus duobus simul Verbum quoad intellectum ejus interiorem falsificatur; ideo dicitur quod Ephraim in Ægyptum revertetur, & in Assyria immundum comedet. *Ephraim pascens ventum, & persequitur eurum; omni die mendacium & vastationem multiplicat; fædus cum Assyria pangit, & oleum in Ægyptum defertur*, Hosch. XII: 2, pascere ventum, persequi eurum, ac multiplicare mendacium & vastationem, est falsificare vera, & sic destruere Ecclesiam. Simile etiam significatur per scortationem Ephraimi, nam scortatio significat falsificationem intellectus Verbi, hoc est, genuini veri ejus; in his „ *Ego novi Ephraimum, quod omnino scortatus sit, & pollutus sit Israel*, Hosch. V: 3. *In domo Israelis vidi rem fædam, ibi scortatus est Ephraim, & pollutus est Israel*, Hosch. VI: 10, Israel est ipsa Ecclesia, & Ephraim est intellectus Verbi, ex quo & secundum quem est Ecclesia; quare dicitur, scortatus est Ephraim, & pollutus est Israel. Quoniam Ecclesia apud Gentem Israeliticam & Judaicam per falsificationes Verbi plane destructa fuit, ideo de Ephraimo dicitur, *Dabo te Ephraim, tradam te Israel, sicut Adamam, & ponam te sicut Zeboim*, Hosch. XI: 8. Nunc quia apud Prophetam Hoscheam a Primo Capite ad Ultimum de Falsificatione genuini intellectus Verbi, & de destructione Ecclesiæ per illam, & quia per scortationem significatur falsificatio veri ibi, ideo mandatum est illi Prophetæ, ut repræsentaret illum statum Ecclesiæ, per *quod acciperet sibi Scortum in Uxorem, & ex illa gigneret filios*, Cap. I: ac iterum, *ut acciperet Mulierem adulteram*, Cap. III. Hæc allata sunt, ut ex Verbo sciatur & confirmetur, quod Ecclesia talis sit, qualis est intellectus Verbi in illa, præstans & pretiosa, si intellectus sit ex genuinis veris ex Verbo, at destructa, imo fæda, si ex falsificatis.

IX.

Quod in singulis Verbi sit Conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde Conjugium boni & veri.

248. Quod in singulis Verbi sit Conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde Conjugium boni & veri, hactenus non visum est, nec videri potuit, quia Sensus spiritualis Verbi non prius detectus est, & id conjugium non videri potest nisi per illum: sunt enim bini Sensus in Verbo, latentes in Sensu literæ ejus, qui vocantur Spiritualis & Cælestis; in Spirituali Sensu in Verbo se referunt illa quæ ejus sunt, maxime ad Ecclesiam, & in Cælesti maxime ad Dominum; tum in Spirituali sensu se referunt illa quæ ejus sunt ad Divinum Verum, & in Cælesti ad Divinum Bonum; inde est in Verbo illud Conjugium. Sed hoc non apparet alicui, nisi qui ex Sensu spirituali & cælesti Verbi scit vocum & nominum significationes, nam quædam voces & nomina prædicantur de Bono, & quædam de Vero, & quædam includunt utrumque; quare absque illa cognitione Conjugium illud in singulis Verbi non videri potuit: hæc causa est, quod hoc Arcanum non prius detectum fuerit. Quoniam tale conjugium in singulis Verbi est, ideo multoties in Verbo sunt binæ Expressiones, quæ apparent sicut Repetitiones unius rei; attamen non sunt Repetitiones, sed una se refert ad bonum, & altera ad verum, ac utraque simul sumta facit conjunctionem illorum, ita unam rem. Inde etiam est Divina sanctitas Verbi; nam in omni Opere Divino est Bonum conjunctum Vero, ac Verum conjunctum Bono.

249. Dicitur quod in singulis Verbi sit conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde conjugium boni & veri; quia ubi conjugium Domini & Ecclesiæ est, ibi etiam conjugium boni & veri est, est enim hoc conjugium ab illo; nam dum Ecclesia seu ho-

homo Ecclesiæ in veris est, tunc Dominus in vera ejus influit cum bono, & illa vivificat; seu quod idem, dum homo Ecclesiæ in intellectu veri est, tunc Dominus per bonum charitatis in intellectum ejus influit, & sic ei infundit vitam. Sunt binæ Facultates vitæ apud unumquemvis hominem, quæ Vocantur Intellectus & Voluntas; Intellectus est receptaculum veri, & inde sapientiæ, ac voluntas est receptaculum boni, & inde charitatis; hæ duæ Facultates unum facient, ut homo sit homo Ecclesiæ, ac unum faciunt, dum homo Intellectum format ex genuinis veris, & hoc fit ad apparentiam sicut ab illo, & dum Voluntas ejus impletur bono amoris, hoc fit a Domino; inde homini vita veri & vita boni est, vita veri in Intellectu, & vita boni in Voluntate, quæ dum unitæ sunt, non duas sed unam vitam faciunt. Hoc est Conjugium Domini & Ecclesiæ, tum Conjugium boni & veri apud hominem.

250. Quod in Verbo sint binæ Expressiones, quæ apparent sicut Repetitiones ejusdem rei, a legentibus, qui ad id attendunt, potest videri, ut frater & socius, pauper & egenus, vastitas & solitudo, vacuitas & inanitas, hostis & inimicus, peccatum & iniquitas, ira & excandescentia, gens & populus, gaudium & lætitia, luctus & lachrymatio, justitia & judicium, &c; quæ apparent sicut synonyma, cum tamen usque non sunt, nam frater, pauper, vastitas, hostis, peccatum, ira, gens, gaudium, luctus, justitia, prædicantur de bono, & in opposito sensu de malo; at socius, egenus, solitudo, inanitas, inimicus, iniquitas, excandescentia, populus, lætitia, lachrymatio, judicium, prædicantur de vero, & in opposito sensu de falso; & tamen apparet legenti, qui hoc arcanum non novit, quod pauper & egenus, vastitas & solitudo, vacuitas & inanitas, &c, una res sint, & tamen non sunt, verum una res fiunt per conjunctionem. In Verbo etiam conjunguntnr plura, ut ignis & flamma, aurum & argentum, æs & ferrum, lignum & lapis, panis & vinum, purpura & byssus, &c: quia ignis, aurum, æs, lignum, panis, purpura, prædicantur de bono, at flamma, argentum, ferrum, lapis, aqua, vinum & byssus, prædicantur de vero. Similiter quod dicatur, quod amaturi sint Deum ex toto corde & ex tota anima, tum quod Deus creaturus sit in homine novum cor & novum spiritum, cor enim prædicatur de bono amoris, ac anima & spiritus de veris fidei. Dantur etiam voces, quæ quia de utroque tam bono quam vero participant, solitarie absque adjunctis aliis dicuntur; sed hæc & plura alia non exstant nisi coram Angelis & coram illis, qui dum in Sensu naturali, etiam in Sensu spirituali, sunt.

251. Quod binæ tales Expressiones in Verbo sint, quæ apparent sicut Repetitiones ejusdem rei, prolixum foret ex Verbo ostendere, nam chartas impleret; sed ut tollatur dubium, volo loca afferre, ubi GENS & POPULUS, & ubi GAUDIUM & LÆTITIA, simul dicuntur. Loca, ubi Gens & Populus nominantur, sunt hæc: *Væ* GENTI *peccatrici*, POPULO *gravi iniquitate*, Esaj. I: 4. POPULI *ambulantes in tenebris viderunt lucem magnam, multiplicasti* GENTEM, Esaj. IX: 1. 2. *Aschur virga iræ meæ, contra* GENTEM *hypocritam mittam illum, contra* POPULUM *excandescentiæ meæ mandabo illum*, Esaj. X: 5. 6. *Fiet in die illo Radicem Jischaji, qui stans in signum* POPULORUM, GENTES *quærent*, Esaj. XI: 10. *Jehovah percutiens* POPULOS *plaga non curabili, Dominans cum ira* GENTIBUS, Esaj. XVI: 6. *In die illo adducetur munus Jehovæ Zebaoth* POPULUS *distractus & expilatus*, *&* GENS *delineata & conculcata*, Esaj. XVI: 2. *Honorabunt Te* POPULUS *validus*, *urbs* GENTIUM *potentium timebunt Te*, Esaj. XXV: 3. *Jehovah absorbebit obvelationem super omnes* POPULOS, *velamen super omnes* GENTES, Esaj. XXV: 8. *Appropinquate* GENTES, *&* POPULI *auscultate*, Esaj. XXXIV: 1. *Vocavi Te in fœdus* POPULI, *in lucem* GENTIUM, Esaj. XLII: 6. *Omnes* GENTES *congregentur una*, *& conveniant* POPULI, Esaj. XLIII: 9. *Ecce tollam erga* GENTES *manum meam*, *& erga* POPULOS *signum meum*, Esaj. XLIX: 22. *In Testem* POPULIS *dedi Ipsum*, *Principem & Legislatorem*

GENTIBUS, Esaj. LIV: 4. 5. *Ecce* POPULUS *veniens e terra septentrionis, &* GENS *magna e lateribus terræ*, Jerem. VI: 22. 23. *Non audire te faciam amplius calumniam* GENTIUM, *& opprobrium* POPULORUM *non portabis amplius*, Ezech. XXXVI: 15. *Omnes* POPULI & GENTES *Ipsum colent*, Dan. VII: 14. *Ne dicterium de illis faciant* GENTES, *& dixerint in* POPULIS *ubi Deus eorum*, Joel II: 7. *Reliquiæ* POPULI *mei deprædabuntur illos, & residui* GENTIS *meæ hæreditabunt illos*, Zeph. II: 9. *Venient* POPULI *multi, &* GENTES *numerosæ ad quærendum Jehovam in Hierosolyma*, Sach. VIII: 22. *Viderunt oculi mei Salutare tuum, quod præparasti ante faciem omnium* POPULORUM, *lumen in revelationem* GENTIUM, Luc. II: 30. 31. 32. *Redemisti nos sanguine tuo ex omni* POPULO & GENTE, Apoc. V: 9. *Oportet te rursus prophetare super* POPULOS & GENTES, Apoc. X: 11. *Pones me in caput* GENTIUM, POPULUS, *quem non noveram, servient mihi*, Psalm XVIII: 44. *Jehovah irritum reddit consilium* GENTIUM, *subvertit cogitationes* POPULORUM, Psalm XXXIII: 10. *Ponis nos proverbium inter* GENTES, *motionem capitis inter* POPULOS, Psalm XLIV: 15. *Jehovah subjiciet* POPULOS *sub nos, &* GENTES *sub pedes nostros; regnat Jehovah super* GENTES, *spontanei* POPULORUM *cogregati sunt*, Psalm XLVII: 4. 9. 10. *Confitebuntur Te* POPULI, *& jubilabunt* GENTES; *eo quod judicaturus sis* POPULOS *in rectitudine, &* GENTES *in Terra ducturus sis*, Psalm LXVII: 3. 4. 5. *Memento mei Jehovah in beneplacito* POPULI *tui, ut læter in gaudio* GENTIUM tuarum, Psalm CXI: 4. 5; præter alibi. Quod Gentes & simul Populi dicantur, est quia per Gentes intelliguntur qui in bono sunt, & in opposito sensu qui in malo; & per Populos qui in veris, & in opposito sensu qui in falsis: quare illi qui e Spirituali Regno Domini sunt, vocantur Populi, & illi qui e Cælesti Regno Domini sunt, vocantur Gentes, nam in spirituali Regno sunt omnes in Veris & inde Intelligentia, in Cælesti autem Regno sunt omnes in Bonis & inde Sapientia.

252. Simile est cum multis aliis; sicut quod ubi dicitur GAUDIUM etiam dicatur LÆTITIA, ut in his; *Ecce* GAUDIUM *&* LÆTITIA *occidere bovem*, Esaj. XXII: 13. GAUDIUM *&* LÆTITIA *assequentur, fugient* TRISTITIA *& gemitus*, Esaj. XXXV: 10. Cap. LI: 11. *Excisum est e Domo Dei nostri* LÆTITIA *&* GAUDIUM, Joel I: 16. *Abrogabitur vox* GAUDII *& vox* LÆTITIÆ, Jerem. VII: 34. Cap. XXV: 10. *Jejunium decimi erit domui Jehudæ in* GAUDIUM *&* LÆTITIAM, Sach. VIII: 19. LÆTEMINI in Hierosolyma, GAUDETE in ea, Esaj. LXVI: 10. GAUDE *&* LÆTARE *filia Edomi*, Thron. IV: 21. LÆTABUNTUR *Cæli, &* GAUDEBIT *Terra*, Psalm LXVIII: 4. *Audire me facient* GAUDIUM *&* LÆTITIAM, Psalm LI: 10. GAUDIUM *&* LÆTITIA *invenietur in Zione, Confessio & vox cantus*, Esaj. LI: 3. Erit LÆTITIA, *& multi super nativitate Ipsius* GAUDEBUNT, Luc. I: 14. *Cessare faciam vocem* GAUDII *& vocem* LÆTITIÆ, *vocem sponsi & vocem sponsæ*, Jerem. VII: 34. Cap. XVI: 9. Cap. XXV: 10. *Adhuc audietur in loco hoc vox* GAUDII *& vox* LÆTITIÆ, *ac vox sponsi & vox sponsæ*, Jerem. XXXIII: 10. 11; & alibi. Quod utrumque tam Gaudium quam Lætitia dicatur, est quia Gaudium prædicatur de Bono, & Lætitia de Vero, seu Gaudium de Amore, & Lætitia de Sapientia; est enim Gaudium Cordis & Lætitia Spiritus, seu Gaudium est Voluntatis, & Lætitia est Intellectus. Quod Conjugium Domini & Ecclesiæ etiam in his sit, patet ex eo, quod dicatur, *Vox Gaudii & vox Lætitiæ, vox Sponsi & vox Sponsæ*, Jer. VII: 34. Cap. XVI: 9. Cap. XXV: 10. Cap. XXXIII: 10. 11; & Dominus est Sponsus & Ecclesia est Sponsa; quod Dominus sit Sponsus, videatur Matth. IX: 15. Marc. II: 19. 20. Luc. V: 3, & quod Ecclesia sit Sponsa, Apoc. XXI: 2. 9. Cap. XXII: 17; quare Johannes Baptista dixit de Jesu, *Qui habet Sponsam Sponsus est*, Joh. III: 29.

253. Propter Conjugium Divini Boni & Divini Veri in singulis Verbi, permultis in locis dicitur Jehovah Deus, tum Jehovah & Sanctus Israelis, sicut forent duo, cum tamen unum sunt; per Jehovam enim intelligitur Dominus quoad Divinum Bonum Divini Amoris, & per Deum & per Sanctum Israelis intelligitur Dominus quoad

quoad Divinum Verum Divinæ Sapientiæ. Quod Jehovah & Deus, ac Jehovah & Sanctus Israelis in permultis locis in Verbo dicantur, & tamen intelligatur Unus, in DOCTRINA DE DOMINO REDEMPTORE videatur.

X.

Quod Hæreses ex Sensu literæ Verbi captari possint, sed quod confirmare illas damnosum sit.

254. Supra ostensum est, quod Verbum non possit intelligi absque Doctrina, & quod Doctrina sit sicut Lucerna, ut genuina Vera videantur; & hoc ex causa, quia Verbum per meras Correspondentias conscriptum est; inde est, quod plura ibi Apparentiæ veri sint, & non nuda vera; & plura ad captum mere naturalis hominis scripta, & tamen ita, ut simplices illud simpliciter possint intelligere, & intelligentes intelligenter, ac sapientes sapienter. Nunc quia Verbum tale est, possunt Apparentiæ veri, quæ sunt vestita vera, pro nudis veris captari, quæ dum confirmantur, fiunt fallaciæ, quæ in se sunt falsa. Ex eo, quod Apparentiæ veri, pro genuinis veris captæ & confirmatæ sint, enatæ sunt omnes Hæreses, quæ in Christiano Orbe fuerunt, & adhuc sunt. Ipsæ Hæreses non damnant homines, sed confirmationes falsitatum, quæ in Hæresi sunt, ex Verbo, & per ratiocinia ex naturali homine, & vita mala damnant. Quisque enim nascitur in Religionem Patriæ suæ aut Parentum suorum, ab infantia initiatur in illam, & postea retinet illam, nec potest semet ipsum educere ex falsis ejus, tam propter negotia in Mundo, quam propter imbecillitatem intellectus in perspiciendis veris illius prosapiæ; sed vivere male, & confirmare falsa usque ad destructionem genuini veri, hoc damnat: nam qui manet in sua Religione, & credit in Deum, ac intra Christianismum credit in Dominum, & Verbum sanctum habet, & secundum præcepta Decalogi ex religione vivit, is non jurat in falsa, quare dum audit vera, & suo modo percipit illa, potest illa amplecti, & sic a falsis educi; non autem ille, qui falsa Religionis suæ confirmaverat, nam falsum confirmatum manet, & non potest exstirpari; est enim falsum post confirmationem, sicut quis juraverit in illud, imprimis si cohæret cum amore sui, aut cum fastu propriæ intelligentiæ.

255. Loquutus sum cum quibusdam in Mundo spirituali, qui ante plura Sæcula vixerunt, & se confirmaverunt in falsis Religionis suæ, & compertus sum, quod in iisdem adhuc constanter manerent: & quoque loquutus sum cum quibusdam ibi, qui in eadem Religione fuerunt, & cogitaverunt sicut illi, sed non confirmaverunt falsa ejus apud se, & compertus sum, quod instructi ab Angelis falsa rejecerint, & vera receperint, & quod hi salvati sint, non autem illi. Unusquisque homo post mortem instruitur ab Angelis, & recipiuntur illi qui vera vident, & ex veris falsa; sed modo illi vident vera, qui se non confirmaverunt in falsis, sed qui se confirmaverunt, illi non volunt videre vera, & si vident, se retro vertunt, & tunc vel ad illa rident, vel illa falsificant; genuina causa est, quod Confirmatio intret voluntatem, ac voluntas est ipse homo, & disponit intellectum ad nutum; at nuda cognitio modo intrat intellectum, & hic non aliquod jus in voluntatem habet, ita non est in homine, aliter quam sicut qui stat in atrio aut in porta, & non adhuc in domo.

256. Sed hoc illustretur per Exemplum: in Verbo multis in locis tribuitur Deo ira, excandescentia, vindicta, & quod puniat, dejiciat in Infernum, tentet, & plura similia; qui hoc simpliciter & sicut infans credit, & propterea timet Deum, & sibi cavet a peccare contra Ipsum, ille propter simplicem illam fidem, non

damnatur. Sed qui apud se confirmat illa eo usque, ut credat, quod ira, excandescentia, vindicta, & sic talia quæ mali sunt, apud Deum sint, & quod ex ira, excandescentia & vindicta hominem puniat, ac in infernum dejiciat, ille damnatur, quia genuinum verum destruxit; quod est, quod Deus sit ipse Amor, ipsa Misericordia, & ipsum Bonum, & Qui est illa, non potest irasci, excandescere, & vindicare; quod illa in Verbo tribuantur Deo, est quia ita apparet; talia sunt apparentiæ veri.

257. Quod plura in Sensu literæ Verbi sint Apparentiæ veri, in quibus vera genuina latent, & quod non damnosum sit secundum apparentias veri simpliciter cogitare, & quoque loqui, sed quod damnosum sit illas confirmare, quoniam per confirmationem destruitur Divinum Verum quod intus latet, illustrari etiam potest per Exemplum in natura, quod adfertur, quia Naturale clarius illustrat & docet, quam Spirituale. Coram oculis apparet, sicut quod Sol quovis die circum Tellurem feratur, & quoque semel quotannis; inde dicitur, quod Sol oriatur & occidat, quod faciat mane, meridiem, vesperam, & noctem, & quoque tempora veris, æstatis, autumni, & hyemis, & sic dies & annos; cum tamen Sol immotus stat, est enim Oceanus igneus, & Tellus circumvolvitur quotidie, & circumfertur quotannis: homo, qui ex simplicitate & ex ignorantia cogitat, quod Sol circumferatur, non destruit veritatem naturalem, quæ est, quod Tellus rotetur circum axem, & quotannis feratur secundum Eclipticam: at qui confirmat apparentem Solis motum, per ratiocinia ex naturali homine, & plus qui per Verbum quia ibi dicitur quod Sol oriatur & occidat, ille infirmat veritatem, & distruit illam; & postea vix potest videre illam, tametsi ad oculum ostenderetur, quod universum Cælum astriferum similiter quotidie & quotannis ad apparentiam circumferatur, & tamen ne quidem una Stella e loco suo fixo ab altera removeatur. Quod Sol moveatur, est apparens verum, at quod non moveatur, est genuinum verum; attamen quisque loquitur secundum apparens verum, dicendo quod Sol oriatur & occidat, & hoc licet, quia non potest aliter, sed cogitare secundum illud ex confirmatione, hoc intellectum rationalem hebetat & opacat.

258. Quod damnosum sit confirmare apparentias veri, quæ in Verbo sunt, quoniam per id fit fallacia, & sic Divinum Verum, quod intus latet, destruitur, ipsa causa est, quia omnia & singula Sensus literæ Verbi communicant cum Cælo, nam ut supra ostensum est, omnibus & singulis sensus literæ ejus inest sensus spiritualis, & hic aperitur dum transit ab homine ad cælum; ac omnia Sensus spiritualis sunt genuina vera; quare dum homo in falsis est, & applicat sensum literæ ad illa, tunc inibi falsa sunt, & dum intrant falsa, dissipantur vera; quod fit in via ab homine ad cælum; & hoc fit comparative sicut vesica nitida felle repleta, projicitur ad alterum, quæ antequam ad illum venit, in aere frangitur, & fel circumspargitur, ad quod, dum alter aerem felle infectum sentit, se avertit, & quoque occludit os, ne tingat linguam ejus; & est sicut Uter cinctus termitibus cedri, in quo acetum vermiculis plenum est, ac uter in via rumpitur, ac nidor ejus sentitur ab altero, qui tunc illico ex nausea, nidorem ejus, ne influat in nares ejus, quodam ventilabro dissipat. Est quoque sicut amygdatum in crusta, intra quam loco amygdali est coluber recens natus, & crusta illa evellitur, & colubellus ille apparet vento ferri in oculos alterius, quod hic se avertat, ne id fiat, ex se patet. Simile est cum lectione Verbi ab homine, qui in falsis est, & ad falsa sua applicat aliqua sensus literæ Verbi, quod tunc rejiciatur in via ad Cælum, ne tale quid influat, ac Angelos infestet; falsum enim dum tangit verum, est sicut acumen acus dum tangit fibrillam nervi, aut pupillam oculi; quod fibrilla nervi se illico revolvat in spiram & se in se recipiat, notum est, similiter quod oculus ad primum tactum ejus palpebris se obvolvat. Ex his patet quod verum falsificatum auferat com-

communicationem cum Cælo, & claudat illud. Hæc causa est, quod confirmare aliquod falsum hæreticum, damnosum sit.

259. Verbum est sicut Hortus, qui Paradisus Cælestis vocandus est, in quo cupediæ & deliciæ omnis generis sunt, cupediæ ex fructibus & deliciæ ex floribus, in cujus medio sunt Arbores vitæ, juxta quas fontes aquæ vivæ: & circum Hortum sunt arbores sylvæ. Homo qui ex Doctrina in Divinis veris est, in medio est, ubi sunt Arbores vitæ, & actualiter cupediis & deliciis ejus fruitur; homo autem qui non ex Doctrina in veris est, sed ex solo Sensu literæ, is in circuitu est, & videt modo sylvestria: at qui in Doctrina Religionis falsæ est, & falsum ejus apud se confirmavit, ne quidem in Sylva est, sed extra illam in Campo arenoso, ubi nec gramen. Quod etiam talis status illorum post mortem sit, in Opere DE CÆLO ET INFERNO, ostensum est.

260. Insuper sciendum est, quod Sensus literæ sit custodia pro genuinis veris, quæ intus latent, ne lædantur; & in eo est custodia, quod ille Sensus possit huc illuc verti, & explicari secundum captum, & tamen Internum ejus non lædi & violari; non enim nocet, quod Sensus literæ aliter ab uno quam ab altero intelligatur, sed id nocet, si homo falsa infert, quæ contra Divina vera sunt, quod unice fit ab illis, qui se in falsis confirmaverunt; per hoc infertur Verbo violentia: ne hoc fiat, custodit Sensus literæ, & custodit apud illos, qui in falsis sunt ex Religione, & falsa ejus non confirmant. Sensus literæ Verbi ut Custodia, significatur per Cherubos in Verbo, & quoque per illos describitur ibi. Hæc Custodia significatur per Cherubos, qui, postquam Adamus cum Uxore ejectus est ex Horto Edenis, ad introitum ejus positi sunt, de quibus hæc leguntur, *Cum Jehovah Deus expulerat hominem, habitare fecit ab Oriente horti Edenis* CHERUBOS, *& flammam gladii hinc inde vertentis se, ad custodiendum viam Arboris vitæ*, Genes. III: 23. 24. Quid hæc significant nemo videre potest, nisi sciat, quid per Cherubos significatur, & quid per Hortum Edenis, & per Arborem vitæ ibi, & dein quid per Flammam gladii hinc inde vertentis se; hæc singula in ARCANIS CÆLESTIBUS Londini editis ad hoc Caput explicata sunt; videlicet, quod per Cherubos significetur Custodia; per viam Arboris vitæ significatur introitus ad Dominum, qui hominibus est per Vera Sensus Spiritualis Verbi; per flammam gladii vertentis se, significatur Divinum Verum in ultimis, quod est sicut Verbum in Sensu literæ, qui ita verti potest. *Simile intelligitur per* CHERUBOS EX AURO POSITOS *super duabus extremitatibus Propitiatorii, quod erat super Arca, in Tabernaculo*, Exod. XXV: 18 ad 21; per Arcam significabatur Verbum, quia Decalogus in illa erat primitivum ejus, per Cherubos ibi significabatur custodia, quare Dominus cum Mose inter illos loquutus est, Exod. XXV: 22. Cap. XXXVI: 9. Num. VII: 89. & loquutus est in Sensu naturali, nam cum homine non loquitur nisi in pleno, & in Sensu literæ est Divinum Verum in suo pleno, videatur supra n: 214 ad 224. Nec aliud significatum est *per* CHERUBOS *super Aulæis Tabernaculi, & super Velo*, Exod. XXVI: 31.; nam Aulæa & Vela Tabernaculi significabant ultima Cæli & Ecclesiæ, ita quoque Verbi, videatur supra, n: 220. Similiter *per* CHERUBOS *sculptos super parietibus & super foribus Templi Hierosolymitani*, I Reg. VI: 29. 32. 35, videatur supra n: 221. pariter per CHERUBOS *in Novo Templo*, Ezech. XLI: 18. 19. 20. Quoniam per Cherubos significabatur Custodia ne Dominus, Cælum, & Divinum Verum, quale est intus in Verbo, immediate adeantur, sed mediate per ultima, ideo de Rege Tyri ita dicitur, *Tu obsignans demensum, plenus sapientia & perfectus pulchritudine, in Eden Horto fuisti, omnis lapis pretiosus tegumentum tuum, tu* CHERUBE *expansio contegentis: perdidi te*, CHERUBE CONTEGENS, *in medio lapidum ignis*, Ezech. XXVIII: 12. 13. 14. 16. per Tyrum significatur Ecclesia quoad cognitiones veri & boni, & inde pe Regem Tyri Verbum ubi & unde cognitiones illæ sunt; quod Verbum hic in suo ultimo per illum, & per Cherubum Custodia significetur, patet, nam di-

dicitur, tu obsignans demensum, omnis lapis pretiosus tegumentum tuam, tu Cherube expansio contegentis, ut & Cherube contegens; quod per Lapides pretiosos, qui etiam ibi nominantur, intelligantur illa quæ Sensus literæ sunt, videatur supra n: 217. 218. Quoniam per Cherubos significatur Verbum in ultimis, & quoque Custodia, ideo dicitur apud Davidem, *Jehovah inclinavit Cælos, & descendit, & equitavit supor Cherubo*, Psalm XVIII: 10. 11. *Pastor Israelis, qui sedet super Cherubis, effulge*, Psalm LXXX: 2. *Jehovah insidens Cherubis*, Psalm XCIX: 1. equitare super Cherubis, sedere super illis, est super sensu ultimo Verbi. Divinum Verum in Verbo, & ejus quale, describitur per quatuor Animalia, quæ etiam vocantur Cherubi, apud Ezechielem Cap. I: IX & X:; & quoque per quatuor Animalia in medio Throni, & juxta Thronum, Apoc. IV: 6. seq. Videatur APOCALYPSIS REVELATA a me Amstelodami edita, n: 239. 275. 314.

XI.

Quod Dominus in Mundo impleverit omnia Verbi, & per id factus sit Verbum, hoc est, Divinum Verum, etiam in ultimis.

261. Quod Dominus in Mundo impleverit omnia Verbi, & quod per id factus sit Divinum Verum, seu Verbum, etiam in ultimis, intelligitur per hæc apud Johannem, *& Verbum Caro factum est, & habitavit inter nos, & vidimus Gloriam Ipsius, Gloriam sicut Unigeniti a Patre, plenus gratia & veritate*, I: 14. fieri Caro est fieri Verbum in ultimis: Qualis Dominus fuit ut Verbum in ultimis, ostendit Discipulis cum transformatus est, Matth. XVII: 2. seq. Marc. IX: 2. seq. Luc. IX: 28. seq. & ibi dicitur, quod Moses & Elias visi sint in gloria, per Mosen intelligitur Verbum quod per illum scriptum est, & in genere Verbum Historicum, & per Eliam Verbum Propheticum. Dominus ut Verbum in ultimis, etiam repræsentatus est coram Johanne, in Apocalypsi Cap. I: 13 ad 16., ubi omnia descriptionis Ipsius significant ultima Divini Veri, seu Verbi. Dominus prius quidem fuerat Verbum seu Divinum Verum, sed in Primis, nam dicitur, *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, &* DEUS ERAT VERBUM, Joh. I: 1. 2.; sed quando Verbum Caro factum est, tunc Dominus factus est Verbum etiam in ultimis; ex eo est, quod dicatur PRIMUS & ULTIMUS, Apoc. I: 8. 11. 17. Cap. II. 8. Cap. XXI: 6. Cap. XXII: 12. 13. Esaj. XLIV: 6.

262. Quod Dominus impleverit omnia Verbi, patet ex locis, ubi dicitur, quod ab Ipso impleta sit Lex & Scriptura, & quod omnia consummata sint, ut ex his, dixit Jesus, *nolite putare, quod venerim ad solvendum* LEGEM *&* PROPHETAM, *non veni ad solvendum*, SED AD IMPLENDUM, Matth. V: 17. 18. *Jesus intravit in Synagogam, & surrexit ad legendum, tunc traditus est Ipsi Liber Esajæ Prophetæ, & evolvit Librum, & invenit Locum scriptum: Spiritus Jehovæ super me, propter quod unxit me, ad evangelizandum pauperibus misit me, ad sanandum contritos corde, ad evangelizandum vinctis remissionem, & cæcis visum, ad prædicandum Annum Domini acceptum: Postea convolvens Librum, dixit*, HODIE IMPLETA EST SCRIPTURA HÆC IN AURIBUS VESTRIS, Luc. IV: 16 ad 21. *Ut* SCRIPTURA IMPLERETUR, *qui comedit Mecum panem, sustulit super Me calcaneum*, Joh. XIII: 18. *Nemo ex illis periit, nisi filius perditionis, ut* SCRIPTURA IMPLERETUR, Joh. XVII: 12. *Ut* IMPLERETUR VERBUM, *quod dixit, quos dedisti Mihi, non perdidi ex illis unum*, Joh. XVIII: 19. *Jesus dixit Petro, absconde tuum gladium in loco suo*, QUOMODO ERGO IMPLERETUR SCRIPTURA, *quod sic oporteat fieri: hoc autem factum est ut* IMPLERETUR SCRIPTURA, Matth. XXVI: 54. 56. *Filius hominis abit sicut* SCRIPTUM EST *de Ipso, ut* IMPLE-

REN-

rentur Scripturæ, Marc. XIV: 21. 24. Sic impleta est Scriptura, *quæ dixit, cum impiis reputatus est*, Marc. XV: 28. Luc. XXII: 37. *Ut* Scriptura impleretur, *diviserunt vestimenta sua sibi, & super tunicam meam jecerunt sortem*, Joh. XIX: 24. *Post hoc sciens Jesus, quod omnia jam Consummata essent, ut* impleretur Scriptura, Joh. XIX: 28. *Cum Jesus accepisset acetum, dixit* Consummatum *est, hoc est*, Impletum, Joh. XIX: 30. *Facta hæc sunt, ut* Scriptura impleretur, *os non confringetis in eo; & rursus alia* Scriptura dicit, *videbunt, quem transfoderunt*, Joh. XIX: 36. 37. Quod omne Verbum de Ipso scriptum sit, & quod in Mundum venerit ut illud impleret, docuit etiam Discipulis antequam abivit, his verbis, *Dixit ad illos, stulti & tardi corde ad credendum omnibus, quæ loquuti sunt Prophetæ, nonne hoc oportebat pati Christum, & ingredi in gloriam: incipiens porro a* Mose et ab omnibus Prophetis, *& interpretatus est in illis* in Omnibus Scripturis de Ipso, Luc. XXIV: 25. 26. 27. Porro, Jesus dixit, Quod oporteret impleri omnia, quæ scripta sunt in Lege Mosis, et Prophetis, et Psalmis de Me, Luc. XXIV: 44. 45. Quod Dominus in Mundo impleverit omnia Verbi, usque ad singularissima ejus, patet ab his Ipsius verbis, *Amen dico vobis, usque dum prætereat Cælum & Terra*, Jotha una, aut unum corniculum non præteribit de Lege, donec omnia fiant, Matth. V: 18. Ex his nunc clare videri potest, quod per id quod Dominus impleverit omnia Legis, non intelligatur, quod impleverit omnia præcepta Decalogi, sed quod omnia Verbi. Quod omnia Verbi per Legem etiam intelligantur, constare potest ex his, *Jesus dixit, nonne scriptum est in* Lege vestra, *Ego dixi, dii estis*, Joh. X: 34. hoc scriptum est, Psalm: LXXI: 6. *Respondit turba, nos audivimus ex* Lege, *quod Christus maneat in æternum*, Joh. XII: 34. hoc scriptum est Psalm: LXXXIX: 30. Psalm CX: 4. Dan. VII: 14. *Ut impleretur Verbum scriptum in* Lege illorum, *odio habuerunt Me sine causa*, Joh. XV: 25. hoc scriptum est Psalm: XXXV: 19. *Facilius est Cælum & Terram transire, quam Legis unum apicem cadere*, Luc. XVI: 17. per Legem ibi, ut quoque passim alibi, intelligitur tota Sctiptura Sacra.

263. Quomodo Dominus est Verbum, a paucis intelligitur; cogitant enim quod Dominus per Verbum possit homines illustrare & docere, & tamen non inde potest vocari Verbum; at sciant, quod unusquisque homo sit sua Voluntas & suus Intellectus, & sic unus distinctus ab altero; & quia Voluntas est receptaculum Amoris, & sic omnium bonorum quæ illius Amoris sunt, ac Intellectus est receptaculum Sapientiæ, & sic omnium veri quæ illius sapientiæ sunt, sequitur quod unusquisque homo sit suus amor & sua sapientia, seu quod idem est, suum bonum & suum verum; homo non aliunde est homo, & non aliud apud illum est homo. Quod Dominum attinet, est Ille ipse Amor & ipsa Sapientia, ita ipsum Bonum & ipsum Verum, quæ factus est per quod impleverit omne bonum & omne verum quod in Verbo est; nam qui non cogitat & loquitur nisi quam Verum, fit illud verum, & qui non vult & facit nisi quam bonum, fit illud bonum; & Dominus, quia implevit omne Divinum Verum & Divinum Bonum, quæ sunt in Verbo, tam quæ sunt in Sensu ejus naturali, quam quæ sunt in Sensu ejus spirituali, factus est ipsum Bonum & ipsum Verum, ita Verbum.

XII.

Quod ante hoc Verbum, quod hodie est in Mundo, fuerit Verbum, quod deperditum est.

264. Quod ante Verbum per Mosen & Prophetas apud Gentem Israeliticam datum, Cultus per Sacrificia notus fuerit, & quod ex ore Jehovæ prophetaverint, ex memoratis in Libris Mosis, constare potest: QUOD CULTUS PER SACRIFICIA NOTUS FUERIT, ex his; Mandatum est, ut filii Israelis Gentium Altaria everterent, illarum Statuas confringerent, & illarum Lucos exscinderent, Exod. XXXIV: 13. Deutr. VII: 5. Cap. XII: 3. Quod Israel in Schittim cæperit scortari cum filiabus Moabi, vocaverint populum ad SACRIFICIA deorum suorum, & quod populus comederit, Num. XXV: 1. 2. 3. Quod Bileamus, qui fuit ex Syria, fecerit exstruere Altaria, & SACRIFICAVERIT boves & pecudes, Num. XXII: 40. Cap. XXIII. 1. 2. 14. 29. 30. Quod etiam PROPHETAVERIT DE DOMINO, dicendo, Quod orietur Stella ex Jacobo, & Sceptrum ex Israele, Num. XXIII: 17. QUODQUE PROPHETAVERIT EX ORE JEHOVÆ, Num: XXII: 13. 18. Cap. XXIII: 3. 5. 8. 16. 26. Cap. XXIV. 1. 13. Ex quibus patet, quod Cultus Divinus pæne similis Cultui apud Gentem Israeliticam per Mosen instituto, apud Gentes fuerit. Quod etiam ante Abrahami tempus, elucet ex verbis apud Mosen Deutr. XXXII: 7. 8. sed evidentius ex MALCHIZEDECHO Rege Schalemi, quod eduxerit PANEM ET VINUM, & benedixerit Abramo, & quod Abram illi dederit DECIMAS de omnibus, Gen. XIV: 18 ad 20; & quod Malchizedech repræsentaverit Dominum, nam vocatur Sacerdos Deo Altissimo, Gen. XIV: 18; & de Domino Dicitur apud Davidem, *Tu Sacerdos in æternum, juxta modum Malchizedechi*, PSALM: CX: 4.; inde erat, quod Melchizedech eduxerit Panem & Vinum, ut Sanctissima Ecclesiæ, sicut in Sacra Cæna Sancta sunt. Hæc præter plura sunt indicia exstantia, quod ante Verbum Israeliticum fuerit Verbum, ex quo tales Revelationes.

265. Quod Verbum apud Antiquos fuerit, constat apud Mosen, a quo nominatur, & aliquod desumptum est, Num. XXI: 14. 15. 27 ad 30; & quod Historica illius Verbi vocata sint BELLA JEHOVÆ, ac Prophetica ENUNTIATA. Ex Historicis istius Verbi a Mose desumptum est hoc, *Propterea dicitur in* LIBRO BELLORUM JEHOVÆ: *vadebam in Supha, & fluvios Arnonem, & aquæ ductum fluviorum, qui declinavit ubi habitatur Ar, & sistit se ad terminum Moabi*, Num. XXI: 14. 15. per Bella Jehovæ in illo Verbo, sicut in nostro, intellectæ & descriptæ sunt Pugnæ Domini cum Infernis, & Victoriæ super illa, quando in Mundum venturus est: eædem etiam pugnæ multis in locis intelliguntur & describuntur in Historicis nostri Verbi, ut in Bellis Josuæ cum Gentibus terræ Canaanis, & in Bellis Judicum & Regum Israelis. Ex Propheticis istius Verbi hæc desumta sunt. *Propterea dicunt* ENUNTIATORES: *ingredimini Chesbonem; ædificabitur & confirmabitur Urbs Sichonis; nam ignis exivit ex Chesbone, flamma ex urbe Sichonis; comedit Ar Moabi, possessores excelsorum Arnonis: Væ tibi Moabe, periisti popule Kemoshi, dedit filios suos evasores, & filias suas in captivitatem Regi Emorræi Sichoni; cum telis confecimus eos: periit Chesbon usque ad Dibonem, & devastavimus usque ad Nophach, quod usque ad Medebam*, Num. XXI. 27 ad 30. Translatores vertunt PROVERBIORUM COMPOSITORES, sed vocandi sunt ENUNTIATORES seu ENUNTIATA PROPHETICA, ut constare potest ex significatione vocis MOSCHALIM in Lingua Hebræa, quod non modo sint Proverbia, sed etiam Enuntiata Prophetica, ut Num. XXIII: 7. 18.

Cap.

Cap. XXIV: 3. 15, ubi dicitur, quod Bileamus ediderit ENUNTIATUM SUUM, quod fuit Propheticum, etiam de Domino, Enuntiatum ejus vocatur MASCHAL in singulari; accedit, quod illa a Mose inde desumpta non sint Proverbia, sed Prophetica. Quod illud Verbum similiter Divinitus inspiratum fuerit, patet apud Jeremiam, ubi pæne similia dicuntur „ *Ignis exivit ex Chesbone, & flamma ab inter Sichonem, quæ comedit angulum Moabi, & verticem filiorum Schaon: væ tibi Moabe, periit populus Kemoschi, nam rapti sunt filii tui in captivitatem, & filiæ tuæ in captivitatem*, Cap. XLVIII: 45. 46. Præter illa nominatur Liber Propheticus Verbi vetusti, vocatus LIBER JASCHAR seu Liber Recti, a Davide & a Joschua: a Davide, *Lamentatus est David super Schaule & super Jonathane, & inscripsit ad docendum filios Jehudæ arcum, ecce scripta in* LIBRO JASCHAR, II Sam. I: 17. 18. Et a Josua „ *Dixit Joschua, Sol in Gibeone quiesce, & Luna in valle Ajalonis; nonne hoc scriptum in* LIBRO JASCHAR, Cap. X: 12.

266. Ex his constare potest, quod Verbum Antiquum in Orbe, imprimis Asiatico, fuerit, ante Verbum Israeliticum. Quod hoc Verbum conservetur in Cælo apud Angelos qui in illis Sæculis vixerunt; et quoque quod hodie adhuc sit apud Gentes in TARTARIA MAGNA, in TERTIO MEMORABILI, post hanc de Scriptura Sacra Transactionem, videatur.

XIII.

Quod per Verbum etiam sit Lux illis, qui extra Ecclesiam sunt, & non habent Verbum.

267. Non potest dari conjunctio cum Cælo, nisi alicubi in Tellure sit Ecclesia, ubi est Verbum, & per id Dominus notus, quia Dominus est Deus Cæli & Terræ, & absque Domino nulla salus: quod per Verbum sit conjunctio cum Domino, & consociatio cum Angelis, videatur supra n: 234. ad 240. Satis est, ut Ecclesia sit ubi Verbum, tametsi illa sit ex paucis respective, per id usque Dominus præsens est in universo terrarum Orbe, nam per id Cælum conjunctum est Humano Generi.

268. Quomodo autem præsentia & conjunctio Domini & Cæli datur in omnibus Terris per Verbum, dicetur. Universum Cælum Angelicum coram Domino est sicut unus Homo, similiter Ecclesia in terris, quod etiam actualiter appareant ut Homo, videatur in Opere de CÆLO & INFERNO, n: 59 ad 87. In illo Homine est Ecclesia, ubi Verbum legitur, & per id Dominus notus est, sicut COR & sicut PULMO, Regnum Cæleste Domini ut Cor, & Regnum Spirituale Ipsius ut Pulmo: sicut ex his binis Fontibus vitæ in Humano corpore omnia reliqua Membra, Viscera & Organa, subsistunt & vivunt, ita quoque omnes illi in Terrarum Orbe, apud quos Religio est, & Deus unus colitur, & bene vivitur, & per id in illo Homine sunt, & referunt Membra & Viscera extra Thoracem, in qua sunt Cor & Pulmo; ex conjunctione Domini & Cæli per Verbum cum Ecclesia, subsistunt & vivunt, nam Verbum in Ecclesia Christiana, est vita reliquis a Domino per Cælum, sicut membrorum & viscerum totius Corporis est vita ex Corde & Pulmone; est quoque communicatio similis: quæ etiam causa est, quod Christiani, apud quos Verbum legitur, constituant Pectus illius Hominis: sunt etiam in medio omnium, & circum illos sunt Pontificii, circum hos sunt Mahumedami, qui agnoscunt Dominum ut maximum Prophetam, ac ut Filium Dei; post hos sunt Africani; & ultimam Circumferentiam faciunt Populi & Gentes in Asia & Indiis.

269. Quod ita sit in universo Cælo, concludi potest a simili in unaquavis Socie-

cietate cæli, nam unaquævis Societas est Cælum in minore forma, quæ quoque est sicut Homo; quod ita sit, videatur in Opere de CÆLO & INFERNO, n: 41 ad 87. In omni Societate Cæli, illi qui in medio ejus sunt, similiter referunt Cor & Pulmonem, & apud illos est maxima lux; ipsa Lux & inde Perceptio veri, a medio illo se propagat versus peripherias quaquaversum, ita ad omnes qui in Societate sunt, & facit vitam illorum spiritualem: ostensum est, quod quando illi qui in medio erant, & provinciam Cordis & Pulmonis constituebant, & apud quos maxima lux erat, auferrentur, illi qui circum erant, in umbra intellectus essent, & tunc in tam exili perceptione veri, ut lamentarentur; sed mox ut redierunt, visa est lux, & fuit illis perceptio veri sicut prius. Comparatio fieri potest cum calore & luce ex Sole Mundi, quæ vegetationem dant arboribus & virgultis, etiam illis quæ ad latera, & sub nube stant, modo Sol ortus sit. Ita Lux & Calor Cæli a Domino ut Sole ibi, quæ Lux in essentia sua est Divinum Verum, ex quo omnis intelligentia & sapientia est angelis & hominibus; quare dicitur de *Verbo quod erat apud Deum & erat Deus, quod illuminet omnem hominem venientem in Mundum; & quod Lux illa etiam in tenebris appareat*, Joh. I: 1. 5. 9: per Verbum ibi intelligitur Dominus quoad Divinum Verum.

270. Ex his constare potest, quod Verbum, quod est apud Protestantes & Reformatos, illustret omnes Gentes & Populos per communicationem spiritualem; tum quod provideatur a Domino, ut in Tellure semper sit Ecclesia ubi Verbum legitur, & per id Dominus notus fiat; Quare cum Verbum a Pontificiis pæne rejectum est, ex Divina Domini Providentia Reformatio facta est, & inde Verbum sicut e latebris extractum est, & missum in usum. Quando etiam Verbum apud Gentem Judaicam prorsus falsificatum & adulteratum erat, & quasi nullum factum est, tunc placuit Domino e Cælo descendere, ac ut Verbum venire, ac implere illud, & per id redintegrare & restituere illud, ac iterum dare lucem Incolis telluris, secundum hæc Domini verba, *Populus sedens in tenebris vidit Lucem magnam; sedentibus in regione & umbra mortis, Lux exorta illis est*, Esaj. IX: 1. & Matth. IV: 16.

271. Quoniam prædictum est, quod in fine hujus Ecclesiæ etiam oborirentur tenebræ ex non cognitione Domini, quod sit Deus Cæli & Terræ, & ex Fidei separatione a Charitate, ne per id genuinus intellectus Verbi periret, & sic Ecclesia, ideo placuit Domino nunc revelare SENSUM SPIRITUALEM VERBI, & manifestare quod Verbum in illo Sensu, & ex illo in Sensu naturali, contineat innumerabilia, per quæ Lux veri ex Verbo pæne exstincta, restituatur. Quod Lux veri in fine hujus Ecclesiæ pæne exstingueretur, prædicitur multis in locis in Apocalypsi; & quoque intelligitur per hæc Domini verba, *Statim post afflictionem dierum istorum Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent e Cælo; & Virtutes Cælorum commovebuntur: & tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cæli cum gloria & virtute*, Matth. XXIV: 29. 30; per Solem ibi intelligitur Dominus quoad amorem; per Lunam Dominus quoad fidem; per Stellas quoad cognitiones veri & boni; per Filium hominis Dominus quoad Verbum; per Nubem Sensus literæ Verbi; per Gloriam Sensus spiritualis Verbi, ac transparentia ejus per Sensum literæ ejus; & per Virtutes potentia ejus.

272. Per multam experientiam mihi scire datum est, quod per Verbum sit homini communicatio cum Cælo: dum perlegi Verbum a Primo Capite Esajæ usque ad Ultimum Malachiæ, & Psalmos Davidis, & tenui cogitationem in Sensu spirituali illorum, datum est clare percipere, quod unusquisque Versus communicaret cum aliqua Societate Cæli, & quod sic totum Verbum cum Universo Cælo: ex quo patuit, quod sicut Dominus est Verbum, etiam Cælum sit Verbum, quoniam Cælum est Cælum a Domino, & Dominus per Verbum est omne in omnibus Cæli.

XIV.

Quod nisi Verbum foret, nemo sciret Deum, Cælum & Infernum, & Vitam post mortem, & minus Dominum.

273. Quoniam illi, qui statuunt, & apud se confirmaverunt, quod homo absque Verbo scire posset existentiam Dei, & quoque Cæli & Inferni, tum reliqua, quæ Verbum docet, ideo non licet cum illis ex Verbo agere, sed ex naturali rationis lumine; nam non credunt Verbo, sed sibi. Ex lumine rationis inquire & & invenies, quod duæ Facultates vitæ sint apud hominem, quæ vocantur Intellectus & Voluntas, & quod Intellectus subjectus sit Voluntati, & non Voluntas Intellectui, Intellectus enim modo docet & monstrat quid ex Voluntate faciendum est: inde est, quod multi qui acuto ingenio sunt, & præ aliis intelligunt vitæ moralia, & tamen non vivunt secundum illa; aliter foret, si vellent illa. Inquire etiam, & invenies, quod Voluntas hominis sit ejus proprium, & quod hoc a nativitate sit malum, & quod inde sit falsum in intellectu. Quum hæc inveneris, videbis, quod homo ex se non velit aliud intelligere, quam quod est ex proprio voluntatis ejus, & quod nisi alibi sit, unde id sciat, homo ex proprio voluntatis suæ non velit aliud intelligere, quam quod sui & mundi est; quicquid supra est, in caligine est; ut dum videt Solem, Lunam, & Stellas, si tunc forte cogitaret de ortu illorum, non aliter posset cogitare, quam quod a se sint; num altius quam plures Docti in Mundo, qui tametsi sciunt ex Verbo Creationem omnium a Deo, usque agnoscunt Naturam; quid tunc iidem, si nihil ex Verbo scivissent. Num credis, quod Veteres Sophi, ut Aristoteles, Cicero, Seneca, & alii, qui de Deo, & de Immortalitate animæ scripserunt, id primum ex proprio intellectu sumserint; non, sed ex aliis per traducem ex illis, qui id primum sciverunt ex Verbo Vetusto, de quo supra. Scriptores Theologiæ naturalis, nec hauriunt quicquam tale ex se, sed modo confirmant illa, quæ sciunt ab Ecclesia, in qua est Verbum, per rationalia; & possunt dari inter illos, qui confirmant, & tamen non credunt.

274. Datum est videre Populos in Insulis natos, quoad civilia rationales, qui ne hilum sciverunt de Deo; illi in Mundo spirituali apparent sicut Sphinges, at quia homines nati sunt, & inde in facultate recipiendi vitam spiritualem, instruuntur ab Angelis, & per cognitiones de Domino ut Homine vivificantur. Qualis est homo ex se, apparet evidenter ex iis, qui in Inferno sunt, inter quos etiam aliqui Antistites & Eruditi sunt, qui ne quidem volunt audire de Deo, & propterea nec possunt nominare Deum; hos vidi, & cum illis loquutus sum; & quoque loquutus sum cum illis, qui in ignem iræ & excandescentiæ venerunt, cum audiverunt aliquem loquentem de Domino: expende itaque, qualis homo foret, qui nihil audivit de Deo, cum quidam tales sunt, qui loquuti sunt de Deo, scripserunt de Deo, & prædicaverunt de Deo. Quod tales sint, est ex voluntate, quæ mala est, & hæc, ut prius dictum est, ducit Intellectum, & aufert verum, quod ibi est ex Verbo. Si homo ex se potuisset scire, quod Deus sit, & quod Vita post mortem, cur non sciverat, quod homo sit homo post mortem, cur credit quod anima seu spiritus ejus sit sicut ventus aut æther, qui non videt oculis, & audit auribus, & loquitur ore, priusquum conjungitur & coalescit cum suo cadavere & cum suo sceleto. Pone itaque Doctrinam ex solo Lumine rationali exclusam, annon foret ut ipse coleretur, ut factum est a sæculis, & quoque hodie fit ab illis, qui sciunt ex Verbo, quod Solus Deus colendus sit: cultus alius ex proprio hominis non dari potest; ne quidem cultus solis & lunæ.

275. Quod ab antiquissimis temporibus fuerit Religio, & Incolæ Orbis ubivis noverint de Deo, & aliquid de vita post mortem, non fuit ex ipsis, aut ex propria illorum intelligentia, sed ex Verbo Vetusto, de quo supra n: 264 ad 266, & postea ex Verbo Israelitico: ex duobus Verbis his Religiosa emanaverunt in Indias & illarum Insulas, perque Ægyptum ac Æthiopiam in Regna Africæ, & ex Maritimis Asiæ in Græciam, & inde in Italiam: sed quia Verbum non potuit aliter quam per Repræsentativa esse conscriptum, quæ sunt talia in Mundo quæ correspondent Cælestibus, & inde significant illa, ideo Religiosa Gentium versa sunt in Idololatrica, & in Græcia in Fabulosa, ac Attributa & Prædicata Divina in totidem Deos, quibus præfecerunt Supremum, quem vocaverunt Jovem, forte a Jehovah; quod illis cognitio fuerit de Paradiso, de Diluvio, de Igne sacro, de quatuor Ætatibus, a Prima aurea ad Ultimam ferream, ut apud Danielem Caput II: 31 ad 35, notum est.

276. Illi qui credunt posse ex propria intelligentia comparare sibi cognitiones de Deo, de Cælo & Inferno, & de Spiritualibus quæ Ecclesiæ sunt, non sciunt quod Naturalis homo in se spectatus sit contra Spiritualem, & quod ideo spiritualia quæ intrant, velit exstirpare, aut involvere fallaciis, quæ sunt sicut vermes, qui radices olerum & segetum consumunt. Assimilari possunt illis, qui somniant quod sedeant super Aquilis & ferantur in altum; aut super Pegasis & volant super collem Parnassum ad Heliconem: & sunt actualiter sicut Luciferi in Inferno, qui ibi adhuc se vocant filios auroræ, Esaj. XIII: 12. Et sunt sicut illi in Valle terræ Schinear, qui aggressi sunt ædificare turrim, cujus caput in Cælo, Gen. XI: 2. 4; & confidunt sibi sicut Goliath, non prævidentes quod possint sicut ille a lapide fundæ fronti impacto prosterni. Dicam qualis sors illos post mortem manet, primum fiunt sicut ebrii, postea sicut fatui, & demum stupidi, & sedent in tenebris: Caveant itaque sibi a tali delirio.

277. His adjiciam sequentia Memorabilia: Primum hoc; Quodam die in spiritu pervagatus sum varia loca in Mundo spirituali, propter finem ut observarem Repræsentationes cælestium, quæ in multis locis ibi exhibentur; & in quadam Domo, ubi angeli erant, vidi magnas Crumenas, in quibus reconditum fuit argentum in multa copia; & quia apertæ erant, perceptum est, sicut unusquisque posset argentum ibi repositum depromere, imo diripere: sed juxta Crumenas illas sedebant duo Juvenes, qui custodes: locus ubi repositæ erant, apparebat sicut præsepe in stabulo: in Camera proxima visæ sunt Virgines modestæ, cum Uxore casta; & prope illam Cameram stabant bini Infantes, & dictum est, quod cum illis non infantiliter ludendum sit, sed sapienter agendum. Postea apparebat Scortum, tum Equus jacens mortuus. Postquam hæc visa sunt, instructus sum, quod per illa repræsentatus sit Sensus naturalis Verbi, in quo Sensus spiritualis: magnæ illæ Crumenæ argento plenæ significabant cognitiones veri in multa copia; quod apertæ essent, & tamen a juvenibus custoditæ, significabat quod quisque posset inde cognitiones veri desumere, sed quod caveatur, ne aliquis Sensum spiritualem, in quo meræ veritates sunt, violet; Præsepe sicut in stabulo, significabat nutritionem spiritualem pro intellectu; hoc significat præsepe, quia equus, qui inde edit, intellectum: Virgines modestæ, quæ in Camera proxima visæ sunt, significabant affectiones veri, & Uxor casta conjunctionem boni & veri; Infantes significabant innocentiam sapientiæ, nam Angeli supremi Cæli, qui sapientissimi sunt, ex innocentia apparent e longinquo sicut infantes; Scortum cum Equo mortuo, significabat falsificationem veri a multis hodie, per quam omnis intellectus veri pe-

perit, scortum significat falsificationem, & equus mortuus intellectum veri nullum.

278. SECUNDUM MEMORABILE. Quondam ad me e Cælo demissa est chartula exarata literis Hebraicis, sed scriptis sicut apud Antiquos, apud quos illæ literæ, quæ hodie quoad aliquam partem lineares sunt, fuerunt inflexæ cum corniculis sursum vergentibus; & dicebant Angeli, qui tunc apud me erant, quod scirent integros Sensus ex ipsis literis, & quod illos scirent imprimis ex flexuris linearum & apicum literæ, & explicabant, quid significarent seorsim & quid conjunctim, dicentes quod H, quod additum est nominibus Abrami & Sarai, significaret Infinitum ac Æternum; explicabant etiam coram me Sensum Verbi Psalm XXXII: 2, ex solis literis seu syllabis, quod Sensus illarum in summa esset, QUOD DOMINUS ETIAM MISERICORS SIT ILLIS, QUI MALEFACIUNT: informabant me, quod Scriptura in Tertio Cælo ex literis inflexis & varie incurvatis, quarum unaquævis contineret quendam Sensum, constaret; & quod Vocales ibi essent pro sono, qui correspondet affectioni, & quod in illo Cælo non possent enuntiare vocales i & e, sed pro illis y & eu, & quod vocales a, o, & u, illis in usu essent, quia dant sonum plenum; tum quod non exprimerent aliquas Literas consonantes aspere, sed molliter, & quod inde sit, quod literæ quædam Hebraicæ intus punctatæ sint, in signum ut molliter enuntientur, dicentes quod asperitas in literis esset in usu in spirituali Cælo, ex causa quia ibi in veris sint, ac verum admittit asperum, non autem bonum, in quo sunt Angeli Regni cælestis Domini seu Tertii Cæli: dicebant etiam quod Verbum apud se conscriptum haberent literis inflexis cum corniculis & apicibus significativis; ex quo patuit, quid etiam significant hæc Domini verba, *Non Jotha & Corniculum præteribit de Lege, donec omnia fiunt*, Matth. V: 18. Tum, *Facilius est Cælum & Terram transire, quam Legis unum Apicem cadere*, Luc. XVI: 17.

279. TERTIUM MEMORABILE. Ante septennium, quando recollegi illa, quæ Moses ex binis illis Libris, BELLA JEHOVÆ & ENUNTIATA, vocatis, Num. XXI, scripsit, aderant quidam Angeli, & mihi dixerunt, quod illi Libri essent Verbum vetustum, cujus HISTORICA vocata sunt BELLA JEHOVÆ, & PROPHETICA vocata sunt ENUNTIATA, & dixerunt, quod id Verbum adhuc in Cælo conservatum sit, & in usu apud Antiquos ibi, apud quos, cum in Mundo fuerunt, id Verbum fuit. Antiqui illi, apud quos illud Verbum in Cælo adhuc in usu est, fuerunt quoad partem ex terra Canaane, & ex confiniis ejus, ut ex Syria, Mesopotamia, Arabia, Chaldæa, Assyria, ex Ægypto, ex Zidone, Tyro, Ninive, quorum omnium Regnorum incolæ fuerunt in Cultu repræsentativo, & inde in Scientia correspondentiarum; Sapientia illius temporis fuit ex illa Scientia, & per illam fuit illis perceptio interior, & communicatio cum Cælis: illi qui correspondentias illius Verbi noverunt, vocati sunt Sapientes & Intelligentes, ac postea Divinatores & Magi. Sed quia id Verbum erat plenum talibus Correspondentiis, quæ remote significabant Cælestia & Spiritualia, & inde a multis incepit falsificari, ideo ex Divina Domini Providentia id successu temporis evanuit, & aliud Verbum per Correspondentias non ita remotas conscriptum, datum est, & hoc, per Prophetas apud filios Israelis. In hoc Verbo retenta sunt plura Nomina locorum, non modo quæ in terra Canaane, sed etiam quæ circum circa in Asia fuerunt, quæ omnia significabant res & status Ecclesiæ; at significationes ex Verbo vetusto illo erant. Propter illam causam Abram in illam Terram ire jussus est, & ejus posteri ex Jacobo in illam introducti sunt.

De Verbo illo vetusto, quod in Asia ante Verbum Israeliticum fuerat, referre licet hoc Novum, quod illud ibi adhuc reservatum sit apud Populos qui in Magna Tartaria habitant; loquutus sum cum Spiritibus & Angelis, qui in Mundo spirituali inde erant, qui dixerunt, quod possideant Verbum, & quod id ab antiquis tem-

temporibus possederint, & quod secundum hoc Verbum Divinum suum cultum obeant, & quod id ex meris Correspondentiis consistat: dixerunt, quod in illo etiam Liber JASCHAR sit, qui memoratur apud Joschuam Cap. X: 12. 13, & in Libro II Samuelis Cap. I: 17. 18: tum etiam, quod apud illos sint Libri, BELLA JEHOVÆ ac ENUNTIATA, qui memorantur a Mose, Num. XXI: 14. 15 & 27 ad 30; & cum legi coram illis verba, quæ Moses inde desumserat, inquisiverunt num illa ubi exstent, & invenerunt: ex his patuit mihi, quod Verbum vetustum adhuc apud illos sit. Inter loquendum cum illis dixerunt, quod Jehovam colant, quidam ut Deum invisibilem, quidam ut visibilem. Porro retulerunt, quod non patiantur, ut Extranei ad illos intrent, præter Chinenses, cum quibus pacem colunt, quia Imperator Chinensis inde est: tum etiam, quod tam populosi sint, ut non credant aliquam Regionem in Universo Mundo populosiorem esse; quod etiam credibile est ex Muro tot milliarium, quem Chinenses pro tutela sua contra invasionem ab illis olim exstruxerant. Præterea audivi ab Angelis, quod Prima Capita Geneseos, in quibus de Creatione, de Adamo & Chaiva, de Horto Edenis, deque Filiis & posteris illorum usque ad Diluvium, & quoque de Noacho & ejus Filiis, agitur, in illo Verbo etiam sint, & sic quod a Mose inde exscripta sint. Angeli & Spiritus e Magna Tartaria apparent in Plaga meridionali a latere Orientis, & a reliquis separati sunt, per quod in Expanso eminentiori habitent: & quod non aliquem e Christiano Orbe ad se admittant, & quod si aliqui ascendunt, illos custodiant, ne exeant. Causa separationis istius est, quia aliud Verbum possident.

280. QUARTUM MEMORABILE. Quondam e longinquo vidi Ambulacra inter ordines arborum, & ibi Juvenes congregatos in turmis, totidem Consortia de rebus sapientiæ confabulantium, hoc erat in Mundo spirituali: accessi, & cum prope eram, vidi unum, quem reliqui venerabantur ut suum Primatem, propter caussam, quia præ reliquis sapientia excelluit; hic cum me vidit, dixit, miratus sum, cum vidi te in via accedentem, quod nunc incideris in conspectum meum, nunc excideris ex illo, seu nunc mihi visus sis, & subito non visus, certe non es in statu vitæ nostratium; ad hæc subridens respondi, non sum ludio, nec vertumnus, sed sum alternus, nunc in luce vestra, & nunc in umbra vestra, ita hic peregrinus & quoque indigena; ad hæc Sapiens ille aspexit me, & dixit, loqueris aliena & mira; dic mihi quis es, & dixi, sum in Mundo, in quo vos fuistis, & e quo vos exivistis, qui vocatur MUNDUS NATURALIS, & quoque sum in Mundo, in quo vos estis, qui vocatur MUNDUS SPIRITUALIS; inde est, quod sim in statu Naturali, & simul in statu Spirituali; in statu Naturali cum hominibus telluris, & in statu Spirituali cum vobis, & quando in Statu naturali sum, non videor vobis, at quando in Statu spirituali, videor: quod talis sim, datum est a Domino: Tibi, Vir illustrate, notum est, quod homo Mundi naturalis non videat hominem Mundi spiritualis, nec vicissim, quare cum immisi Spiritum meum in Corpus, non tibi visus sum, sed cum emisi illum e corpore, visus sum: & hoc existit ex discrimine inter Spirituale & Naturale. Ille cum audivit discrimen inter Spirituale & Naturale, dixit, quid discrimen, estne id sicut inter purum magis & minus, ita quid Spirituale nisi purius Naturale; & respondi, discrimen non tale est, Naturale nusquam per subtilisationem potest approximare ad Spirituale ita ut fiat illud, est enim discrimen quale inter prius & posterius, inter quæ ratio finita non datur; est enim prius in posteriori, sicut causa in suo effectu, ac posterius est ex priori, ut effectus ex sua causa; inde est, quod unum non appareat alteri. Ad hæc dixit ille Sapiens, meditatus sum de hoc discrimine, sed huc usque in vanum, utinam id percepero; & dixi, non modo discrimen inter Spirituale & Naturale percipies, sed etiam videbis; & tunc dixi hæc, Tu es in Statu spirituali dum apud tuos, at in Statu naturali apud me, loqueris enim cum tuis Lingua spirituali, quæ est communis omni

spi-

ſpiritui & angelo, at cum me loqueris Lingua mea vernacula; nam omnis Spiritus & Angelus loquens cum homine loquitur ejus Linguam propriam, ita cum Gallo gallicam, cum Græco græcam, cum Arabe arabicam, & ſic porro. Ut itaque ſcias diſcrimen inter Spirituale & Naturale quoad Linguas, fac ita, intra ad tuos, & loquere aliquid ibi, ac retine voces, & cum his in memoria redi, & coram me enuntia illas; ac fecit ita, & rediit ad me cum vocibus illis in ore, & effatus eſt illas, & erant voces prorſus alienæ & peregrinæ, quæ non dantur in aliqua Lingua Mundi naturalis; per hanc experientiam aliquoties iteratam clare patuit, quod omnibus in Mundo ſpirituali ſit Lingua ſpiritualis, quæ nihil commune cum aliqua Lingua naturali obtinet, & quod omnis homo in illam Linguam poſt obitum ex ſe veniat: ſemel etiam expertus ſum, quod ipſe Sonus Linguæ ſpiritualis a Sono Linguæ naturalis differret in tantum, ut Sonus ſpiritualis etiam altus ne hilum audiretur ab homine naturali, nec Sonus naturalis ab homine ſpirituali. Poſtea rogavi illum & circumſtantes, ut intrarent ad ſuos, & ſcriberent aliquam ſententiam ſuper Charta, & cum charta illa exirent ad me, & legerent; fecerunt ita, & redierunt cum Charta in manu, at cum legerent, non potuerunt, quoniam Scriptura illa conſtabat modo ex aliquibus Literis alphabeticis cum ſtrophis ſupra, quarum unaquævis aliquem ſenſum rei ſignificabat: quia unaquævis Litera in Alphabeto ſignificat ibi aliquem Senſum, patet unde eſt, quod Dominus dicatur Alpha & Omega: cum illi iterum & iterum intrarent, ſcriberent, & redirent, comperti ſunt, quod Scriptura illa involveret & comprehenderet innumera, quæ nuſquam aliqua Scriptura naturalis poſſet exprimere; & dictum eſt, quod hoc ſit, quia ſpiritualis homo cogitat incomprehenſibilia & ineffabilia Naturali homini, & quod hæc in aliam Scripturam & in aliam Linguam inferri nequeant. Tunc quia adſtantes non voluerunt comprehendere, quod Spiritualis cogitatio in tantum excederet cogitationem naturalem, ut ſit reſpective ineffabilis, dixi illis, facite experientiam, intrate in Societatem veſtram ſpiritualem, & cogitate aliquam rem, ac retinete illam, & redite, & coram me expromite illam; ac intraverunt, cogitaverunt, retinuerunt, exiverunt, & cum exprimerent rem cogitatam, non potuerunt, non enim invenerunt ullam ideam cogitationis naturalis adæquatam alicui ideæ cogitationis pure ſpiritualis, ita non aliquas voces exprimentes illam, nam ideæ cogitationis fiunt voces loquelæ; & poſtea reintrabant, & redibant, & confirmabant ſe, quod ideæ ſpirituales eſſent ſupranaturales, inexpreſſibiles, ineffabiles, & incomprehenſibiles Naturali homini; & quia tam ſupereminentes ſunt, dicebant, quod Spirituales ideæ ſeu cogitationes reſpective ad Naturales eſſent ideæ idearum, & cogitationes cogitationum, & quod ideo per illas exprimerentur qualitates qualitatum, & affectiones affectionum; conſequenter quod Cogitationes ſpirituales eſſent initia ac origines cogitationum naturalium: inde etiam patuit, quod Sapientia ſpiritualis eſſet Sapientia ſapientiæ, ita inexpreſſibilis alicui Sapienti in Naturali Mundo. Tunc dictum eſt e Cælo ſuperiori, quod adhuc ſit Sapientia interior ſeu ſuperior, quæ vocatur Cæleſtis, cujus reſpectus ad Sapientiam ſpiritualem, ſimilis eſt reſpectui hujus ad naturalem, & quod hæ in ordine ſecundum Cælos influant ex Divina Domini Sapientia, quæ eſt Infinita. Ad hæc dixit Vir loquens mecum, hoc video, quia percepi, quod una idea naturalis ſit continens plurium idearum ſpiritualium; & quoque quod una idea ſpiritualis ſit continens plurium idearum cæleſtium; ex his fit etiam hoc conſequens, quod diviſum non fiat plus & plus ſimplex, ſed plus & plus multiplex, quia propius & propius accedit ad Infinitum, in quo infinite omnia ſunt. His peractis dixi ad adſtantes; ex his tribus experientiæ documentis videtis quale eſt diſcrimen inter Spirituale & Naturale, & quoque cauſam, cur Naturalis homo non apparet Spirituali, & Spiritualis homo non Naturali, tametſi uterque in perfecta forma humana eſt, & ex hac forma videtur ipſi ſicut unus videret alterum, ſed ſunt interiora, quæ Mentis ſunt, quæ faciunt il-

illam formam, ac Mens ſpirituum & Angelorum formata eſt ex ſpiritualibus, & Mens hominum, quamdiu in Mundo vivunt, ex naturalibus. Poſt hæc, audita eſt vox e ſuperiori Cælo ad quendam, qui adſtitit, dicens, aſcende huc, & aſcendit, & rediit, & dixit, quod Angeli non prius noverint differentias inter Spirituale & Naturale, propter cauſam, quia non prius apud quendam hominem, qui in utroque Mundo ſimul fuit, aliqna copia collationis data eſt, & differentiæ illæ abſque collatione & relatione non noſcibiles ſunt.

Antequam ſeceſſimus, iterum loquuti ſumus de hac re, & dixi, quod diſcrimina illa non aliunde exiſtant, quam quia vos in Mundo ſpirituali, eſtis ſubſtantiales, & non materiales, ac ſubſtantialia ſunt initia materialium, quid materia niſi congregatio ſubſtantiarum; vos itaque eſtis in principiis, & ſic in ſingularibus, nos autem in principiatis & compoſitis; vos eſtis in particularibus, nos autem in communibus, & ſicut communia non poſſunt intrare in particularia, ita nec poſſunt naturalia, quæ ſunt materialia, intrare in ſpiritualia, quæ ſunt ſubſtantialia; prorſus ſicut funis nauticus non poteſt intrare ſeu traduci per foramen acus netorii, aut ſicut nervus non poteſt induci in unam ex fibris, ex quibus ille eſt. Hæc nunc cauſa eſt, quod Naturalis homo non poſſit cogitare illa quæ Spiritualis homo, & inde nec loqui illa; quare Paulus illa quæ audivit e Tertio Cælo vocat ineffabilia. Accedit, quod Spiritualiter cogitare ſit abſque tempore & ſpatio cogitare, & quod Naturaliter ſit cum tempore & ſpatio; adhæret enim omni ideæ cogitationis naturalis aliquid e tempore & ſpatio, non autem alicui ideæ ſpirituali; cauſa eſt, quia Spiritualis Mundus non eſt in ſpatio & tempore, ſicut Mundus naturalis, ſed eſt in duorum iſtorum apparentia; in hoc differunt etiam cogitationes & perceptiones: quapropter vos poteſtis cogitare de Dei Eſſentia & Omnipræſentia ab æterno, hoc eſt, de Deo ante creationem Mundi, quia cogitatis de Dei Eſſentia abſque tempore, & de Ipſius Omnipræſentia abſque ſpatio, & ſic comprehenditis talia, quæ ideas naturales hominis tranſcendunt: & tunc narravi, quod ſemel cogitaverim de Dei Eſſentia & Omnipræſentia ab æterno, hoc eſt, de Deo ante Creationem Mundi, & quod quia nondum potui removere ſpatia & tempora ab ideis cogitationis meæ, anxius factus ſum, quoniam intravit idea Naturæ pro Deo; ſed dictum mihi eſt, remove ideas ſpatii & temporis, & videbis; & datum eſt removere, & vidi; & ab illo tempore potui cogitare Deum ab æterno, & prorſus non Naturam ab æterno, quia Deus in omni tempore eſt abſque tempore, & in omni ſpatio eſt abſque ſpatio, Natura autem in omni tempore eſt in tempore, & in omni ſpatio eſt in ſpatio, & Natura cum ſuo tempore & ſpatio non potuit non inchoare, non autem Deus, qui eſt abſque tempore & ſpatio; quare Natura a Deo eſt, non ab æterno, ſed in tempore una cum ſuo tempore & ſpatio.

281. Quintum Memorabile. Quoniam a Domino mihi datum eſt ſimul in Mundo ſpirituali & in Mundo naturali eſſe, & inde loqui cum Angelis ſicut cum hominibus, & per id cognoſcere Status illorum, qui poſt mortem alluunt in hactenus ignotum illum Mundum, loquutus enim ſum cum omnibus meis affinibus & amicis, & quoque cum Regibus & Ducibus, ut & cum Eruditis, qui fata ſua obiverunt, & hoc nunc continue per viginti ſeptem Annos; quapropter ab Experientia viva poſſum deſcribere Status hominum poſt mortem, quales ſunt illorum qui bene vixerunt, & illorum qui male; ſed hic modo aliqua memorabo de Statu illorum, qui in falſis Doctrinæ ſe confirmaverunt ex Verbo, qui ſunt in ſpecie illi qui pro Juſtificatione per ſolam fidem id fecerunt; ſtatus horum ſucceſſivi ſunt ſicut nunc ſequitur, I. Quando defuncti ſunt, & quoad ſpiritum revivunt, quod ſit communiter tertio die poſtquam Cor ceſſavit pulſare, apparent ſibi in ſimili Corpore, in quo prius in Mundo, uſque adeo, ut non ſciant aliter, quam quod adhuc in priori Mundo vivant, verum non in Corpore materiali, ſed in Corpore

ſub-

ſubſtantiali, quod coram ſenſibus illorum apparet ſicut materiale, tametſi non eſt. II. Poſt aliquot dies vident, quod in Mundo ſint, ubi ſunt variæ Societates inſtitutæ, qui Mundus vocatur MUNDUS SPIRITUUM, & eſt medius inter Cælum & Infernum; omnes Societates ibi, quæ innumeræ ſunt, mirabiliter ordinatæ ſunt ſecundum affectiones naturales bonas & malas; Societates ordinatæ ſecundum affectiones naturales bonas, communicant cum Cælo, & Societates ordinatæ ſecundum affectiones malas, communicant cum Inferno. III. Novitius ſpiritus, ſeu Spiritualis homo, deducitur & transfertur in varias Societates, tam bonas quam malas, & exploratur num afficitur bonis & veris, & quomodo, vel num afficitur malis & falſis, & quomodo. IV. Si afficitur bonis & veris, abducitur a Societatibus malis, & inducitur in Societates bonas, & quoque in varias, uſque dum venit in Societatem ſuæ affectioni naturali correſpondentem, & ibi fruitur bono iſti affectioni correſpondente, & hoc uſque dum naturalem affectionem exuit, & ſpiritualem induit, & tunc elevatur in Cælum; ſed hoc fit illis, qui in Mundo vixerunt vitam charitatis, & ſic quoque vitam fidei, quæ eſt, quod crediderint in Dominum, & fugerint mala ut peccata. V. At illi qui ſe in falſis confirmaverunt per rationalia, imprimis per Verbum, & ſic non aliam vitam quam mere naturalem ita malam vixerunt, nam mala comitantur falſa, & falſis adhærent mala, hi quia non afficiuntur bonis & veris, ſed malis & falſis, abducuntur a Societatibus bonis, ac inducuntur in Societates malas, & quoque in varias, uſque dum veniunt in aliquam ſui amoris concupiſcentiis correſpondentem. VI. Sed quia in Mundo ſimulaverunt affectiones bonas in externis, tametſi in internis illorum non eſſent niſi affectiones malæ ſeu concupiſcentiæ, tenentur per vices in externis; & illi qui in Mundo præfuerunt Cætibus, præficiuntur hic & ibi in Mundo Spirituum Societatibus, in communi aut in parte ſecundum amplitudinem officiorum quibus prius functi fuerant: ſed quia non amant verum, nec amant juſtum, nec illuſtrari poſſunt uſque ut ſciant quid verum & juſtum, ideo poſt aliquot dies abrogantur; vidi tales tranſlatos ab una Societate in alteram, & ubivis datam illis adminiſtrationem, ſed poſt breve tempus toties abrogatos. VII. Poſt frequentes abdicationes quidam ex tædio non volunt, quidam ex timore jacturæ famæ non audent amplius ambire functiones, quare recedunt, & ſedent triſtes, & tunc abducuntur in ſolitudinem, ubi ſunt caſæ, quas intrant, & ibi datur illis aliquod opus ad faciendum, & ſicut faciunt, recipiunt cibum, & ſi non faciunt, eſuriunt, & non recipiunt, quare neceſſitas cogit. Cibi ibi ſunt ſimiles cibis in noſtro Mundo, ſed ſunt ex origine ſpirituali, & dantur e Cælo a Domino omnibus ſecundum uſus quos faciunt, otioſis, quia inutiles ſunt, non dantur. VIII. Poſt aliquod tempus faſtidiunt opus; & tunc exeunt e caſis; & ſi fuerunt Sacerdotes, volunt ædificare; & illico tunc apparent ſtrues lapidum cæſorum, laterum, aſſerum, tabularum, tum acervi ex cannis & juncis, ex argilla, calce, & bitumine; quæ cum vident, incenditur libido ædificandi, & incipiunt ſtruere domum, ſumendo nunc lapidem, nunc lignum, nunc cannam, nunc lutum, & ponunt unum ſupra alterum inordinate, at in illorum viſu ordinate; ſed quod interdiu ædificant, noctu dilabitur, at ſequente die colligunt ex rudere lapſa, ac iterum ædificant, & hoc tamdiu, uſque dum illos tædet ædificare: hoc fit ex correſpondentia, quæ eſt, quod congeſſerint loca ex Verbo, ad confirmandum falſa fidei, & falſa illorum non aliter ædificant Eccleſiam. IX. Poſtea abeunt ex tædio, ac ſedent ſolitarii & otioſi, & quia otioſis non datur cibus e Cælo, ut dictum eſt, incipiunt eſurire, & non aliud cogitare, quam quomodo accepturi ſunt cibum, & ſedaturi famem: cum in hoc ſtatu ſunt, veniunt ad illos aliqui, a quibus petunt ſtipem, & dicunt, cur ita otioſi ſedetis, venite nobiſcum in noſtras domus, & dabimus vobis opera ad faciendum, & cibabimus vos; & tunc læti ſurgunt, & abeunt cum illis in domus illorum, & ibi cuilibet datur ſuum opus, & propter opus datur cibus; ſed quia omnes, qui ſe

confirmaverunt in falsis fidei, non facere possunt opera boni usus, sed opera mali usus, nec faciunt fideliter, sed fraudulenter, ut & invito, quare relinquunt sua opera, & modo amant conversari, loqui, ambulare, & dormire; & quia tunc ab heris non possunt adduci amplius ad opera, ideo sicut inutiles amandantur. X. Quando amandati sunt, aperitur illis oculus, & vident viam tendentem ad quandam Cavernam; quo cum veniunt, aperitur ostium, ac intrant, & quærunt num ibi cibus; & cum respondetur quod ibi cibus, petunt ut ibi liceat manere, & dicitur quod liceat, ac introducuntur, & post illos clauditur ostium; & tunc venit Præsul illius Cavernæ, & dicit illis, non potestis amplius exire; videte Sodales vestros, omnes laborant, & sicut laborant victus e Cælo illis datur, hoc dico vobis ut sciatis; & quoque dicunt Sodales, Præsul noster novit ad quod opus quisque idoneus est, & tale cuilibet injungit quotidie, quo die id absolvitis, datur vobis cibus, & si non, non datur cibus nec vestis; & si quis malum facit alteri, conjicitur ad angulum cavernæ, in quendam lectum ex pulvere damnato, ubi misere cruciatur, & hoc usque dum Præsul videt signum pænitentiæ apud illum, & tunc eximitur, & mandatur ei ut faciat opus suum; & quoque dicitur ei, quod cuique liceat post opus suum ambulare, confabulari, & postea dormire: & deducitur interius in Cavernam, ubi sunt Scorta, ex quibus licet unicuique aliquam sibi sumere, & nominare suam mulierem, at sub pæna interdicitur scortari promiscue. Ex talibus Cavernis, quæ non sunt nisi quam æterna Ergastula, consistit Infernum. Datum mihi est intrare in aliquas, & videre, propter finem ut notum facerem, & visi sunt omnes ut viles; nec unus ex illis scivit, quis & in quo munere fuerat in Mundo; sed Angelus, qui mecum erat, dixit mihi, quod hic fuerit in Mundo famulus, hic miles, hic præfectus, hic sacerdos, hic in dignitate, hic in opulentia, & tamen omnes non sciunt aliter, quam quod Servi & similes Sodales fuerint, hoc ex causa quia interius similes fuerant, tametsi exterius dissimiles, ac interiora consociant omnes in Mundo Spirituali.

Quod Inferna in genere attinet, consistunt illa ex meris talibus Cavernis & Ergastulis, sed ex dissimilibus ubi sunt Satanæ, & ubi sunt Diaboli; Satanæ dicuntur qui in falsis & inde malis fuerunt, & Diaboli qui in malis & inde falsis. Satanæ apparent in luce Cæli lividi sicut cadavera, & quidam nigri sicut mumia; at Diaboli apparent in luce Cæli furve igniti, & quidam atri sicut fuligo; at omnes quoad facies & corpora monstrosi; sed in sua luce, quæ est instar lucis ex carbonibus ignitis, non ut monstra, sed ut homines; hoc illis datum est, ut consociari possint.

CAPUT QUINTUM

CATECHISMUS

SEU

DECALOGUS;

QUOAD SENSUM EJUS EXTERNUM ET INTERNUM EXPLICATUS.

282. Non datur Gens in Universo terrarum Orbe, quæ non novit, quod Malum sit Occidere, Adulteria committere, Furari, false Testari; tum quod nisi Mala illa per Leges caverentur, actum foret cum Regno, Republica, & cum quavis Societate constabilita: quis itaque autumare potest, quod Gens Israelitica præ aliis tam stupida fuerit, ut ignoraverit, quod illa essent Mala, quapropter mirari quis potest, quod Leges illæ universaliter in terris notæ cum tanto Miraculo e Monte Sinai ab Ipso Jehovah promulgatæ fuerint. Sed audi, cum tanto Miraculo promulgatæ fuerunt, ut scirent, quod Leges illæ non modo Leges civiles & morales essent, sed etiam Leges Divinæ, & quod facere contra illas, non modo esset malum facere contra proximum, hoc est, concivem & societatem, sed etiam esset peccare contra Deum; quare Leges illæ per promulgationem e Monte Sinai a Jehovah, factæ etiam sunt Leges religionis; evidens est, quod quicquid Jehovah præcipit, præcipiat ut Religionis sit, & sic quod faciendum sit salutis causa. Sed antequam Præcepta explicantur, præmittendum est de Sanctatate illorum, ut pateat quod Religio illis insit.

Quod Decalogus fuerit ipsa Sanctitus in Ecclesia Israelitica.

283. Præcepta Decalogi, quia fuerunt Primitiæ Verbi, & inde Primitiæ Ecclesiæ apud Gentem Israeliticam instaurandæ, & quia erant in brevi summario Complexus omnium Religionis, per quæ conjunctio Dei cum homine, & hominis cum Deo datur, ideo tam sancta fuerunt, ut nihil sanctius. Quod sanctissima fuerint, evidenter patet a sequentibus his: Quod Ipse Jehovah Dominus descenderit super Monte Sinai in igne & cum Angelis, & illa viva voce inde promulgaverit, & quod Mons circumseptus fuerit, ne quis accederet & moreretur; quod nec Sacerdotes neque Seniores appropinquarent, sed Moses solus. Quod Præcepta illa binis

Tabulis lapideis digito Dei inscripta fuerint. Quod cum Moses, Tabulas illas secunda vice deportavit, facie radiaverit. Quod Tabulæ postea repositæ fuerint in Arca; & hæc intime in Tabernaculo; & super illam datum sit Propitiatorium, & super hoc positi Cherubi ex auro: quod Intimum illud in Tabernaculo, ubi Arca erat, vocaretur Sanctum sanctorum. Quod extra Velum, intra quod illa Arca fuit, collocata sint plura, quæ repræsentaverunt sancta Cæli & Ecclesiæ, quæ erant, Mensa obducta auro super qua Panes facierum, Altare aureum super quo suffimenta, & Candelabrum aureum cum septem Lucernis; tum Aulæa circum circa ex bysso, purpura, & coccino: Sanctitas totius hujus Tabernaculi non aliunde fuit, quam ex Lege quæ fuit in Arca. Propter Sanctitatem Tabernaculi ex Lege in Arca, universus Populus Israeliticus circum illud in ordine secundum Tribus ex mandato castramentatus est; & in ordine post illud profectus; & tunc supra illud fuit Nubes interdiu, & Ignis noctu. Propter Sanctitatem Legis illius, & præsentiam Jehovæ in illa, loquebatur Jehovah super Propitiatorio inter Cherubos cum Mose; & Arca vocabatur Jehovah ibi. Quod non licuerit Aharoni intrare intra Velum, nisi cum sacrificiis & suffitu, ne moreretur. Propter Jehovæ præsentiam in Lege illa & circum illam, etiam Miracula per Arcam, in qua Lex illa fuit, facta sunt; ut quod Aquæ Jordanis discissæ sint, & quamdiu Arca in medio ejus quiescebat, Populus in sicco transiverit. Quod per circumlationem ejus Muri Jerichuntis conciderint. Quod Dagon Deus Philisthæorum coram illa primum super faciebus suis deciderit, & postea abscissus a capite cum duabus volis manuum super limine fani jacuerit: quod propter illam percussi sint Bethschemitæ ad plura millia. Quod Usa, quia tetigit illam, mortuus sit. Quod Arca illa introducta sit cum sacrificio & jubilis in Zionem a Davide: & quod postea a Salomone in Templum Hierosolymitanum, ubi faciebat ejus adytum; præter plura; ex quibus patet, quod Decalogus fuerit ipsa Sanctitas in Ecclesia Israelitica.

284. Illa, quæ de Legis istius Promulgatione, Sanctitate, & Potentia, supra allata sunt, inveniuntur in his locis in Verbo. *Quod Jehovah descenderit super Montem Sinai in igne, & quod tunc Mons fumaverit & contremuerit, & quod fuerint tonitrua, fulgura, nubes gravis, & vox buccinæ*, Exod. XIX: 16 ad 18. Deut. IV: 11. Cap. V: 19 ad 23. *Quod Populus ante descensum Jehovæ se præparaverit & sanctificaverit per tres dies*, Exod. XIX: 10. 11. 15. *Quod Mons circumseptus fuerit, ne quisquam ad ima ejus appropinquaret & accederet ne moreretur, & quod nec Sacerdotes, sed Moses solus*, Exod. XIX: 12. 13. 20 ad 23. Cap. XXIV: 1. 2. *Lex promulgata e Monte Sinai*, Exod. XX: 2 ad 14. Deut. V: 6 ad 18. *Quod Lex inscripta sit binis Tabulis Lapideis, & quod scripta sit Digito Dei*, Exod. XXXI. 18. Cap. XXXII: 15. 16. Deutr. IX. 10. *Quod Moses cum illas Tabulas secunda vice e Monte deportavit, facie radiaverit ita, ut faciem velo obtegeret dum loquebatur cum populo*, Exod. XXXIV: 29 ad 35. *Quod Tabulæ repositæ sint in Arca*, Exod. XXV: 16. Cap. XL. 20. Deutr. X: 5. I Reg. VIII: 9. *Quod super Arcam datum sit Propitiatorium, & quod super hoc positi sint Cherubi ex auro*, Exod. XXV: 17 ad 21. *Quod Arca cum Propitiatorio & Cherubis missa sit in Tabernaculum, & quod ejus Primum & sic Intimum fecerit; & quod Mensa super qua Panes facierum obducta auro, Altare suffimenti ex auro, & Candelabrum cum lucernis ex auro, Externum Tabernaculi fecerint, & decem Aulæa ex bysso, purpura, & coccino, Extimum ejus*, Exod. XXV: 1 ad fin. Cap. XXVI: 1 ad fin. Cap. XL: 17 ad 28. *Quod Locus, ubi erat Arca, vocatus sit Sanctum Sanctorum*, Exod. XXVI: 33. *Quod Universus Populus Israeliticus circum Tabernaculum in Ordine secundum Tribus castrametatus sit, & in ordine post illud profectus*, Num. II: 1 ad fin. *Quod tunc super Tabernaculo fuerit Nubes interdiu, & Ignis noctu*, Exod. XL: 38. Num. IX: 15. 16 ad fin. Cap. XIV: 14. Deutr. I: 33. *Quod Jehovah loquutus sit cum Mose supra Arcam inter Cherubos*, Exod. XXV: 22. Num. VII: 89. *Quod Arca ex Lege in illa, dicta sit Je-*

Jehovah ibi, dixit enim Moses cum Arca proficiscebatur, SURGE, JEHOVAH, *& cum quiescebat,* REDI JEHOVAH, Num. X: 35. 36. & porro, II Sam. XI: 2. Psalm CXXXII: 7. 8. *Quod propter sanctitatem illius Legis, non licuerit Aharoni intrare intra velum, nisi cum sacrificiis & suffitu,* Levit. XVI: 2 ad 14. seq. *Quod ex præsentia Potentiæ Domini in Lege, quæ in Arca, Aquæ Jordanis discissæ sint, & quamdiu illa in medio quiescebat, Populus in sicco transiverit,* Jos. III: 1 ad 17. Cap. IV: 5 ad 20. *Quod ad circumlationem Arcæ, Muri Jericuntis conciderent,* Jos. VI: 1 ad 20. *Quod Dagon Deus Philisthæorum coram Arca in terram deciderit, & postea super limine fani jaceret divulsus a Capite, & volis manuum exscissis,* I Sam. V: *Quod Bethschemitæ propter Arcam percussi sint ad plura millia,* I Sam. V & VI: *Quod Usa, quia tetegit Arcam, mortuus sit,* II Sam. VI: 7. *Quod Arca introducta sit in Zionem a Davide cum sacrificiis & jubilis,* II Sam. VI: 1 ad 19. *Quod Arca a Salomone introducta sit in Templum Hierosolymitanum, ubi faciebat adytum,* I Reg. VI: 19. seq. Cap. VIII: 3 ad 9.

285. Quoniam per Legem illam est conjunctio Domini cum homine, & hominis cum Domino, ideo vocatur illa FÆDUS & TESTIMONIUM, Fædus quia conjungit, & Testimonium quia pacta fæderis confirmat, nam Fædus in Verbo significat conjunctionem, Testimonium pactorum ejus confirmationem & testificationem. Propterea Tabulæ illæ erant binæ, una pro Deo, & altera pro homine; conjunctio fit a Domino, sed tunc quando homo facit illa quæ in ejus Tabula scripta sunt; Dominus enim continue præsens est, & vult ingredi, sed homo ex libero, quod illi est a Domino, aperiet, nam dicit, *Ecce sto ad januam & pulso, si quis audiverit vocem meam, & aperuerit januam, ingrediar ad illum, & cœnabo cum illo, & ille Mecum,* Apoc. III: 20. Quod Tabulæ lapideæ, quibus Lex erat inscripta, dicta sint TABULÆ FÆDERIS, & Arca ex illis dicta sit ARCA FÆDERIS, & ipsa Lex FÆDUS, videatur Num. X: 33. Deutr. IV: 13. 23. Cap. V: 2. 3. Cap. IX: 9. Jos. III: 11. I Reg. VIII: 19. 21. Apoc. XI: 19. & alibi: quoniam Fædus significat conjunctionem, ideo de Domino dicitur, *Quod erit in* FÆDUS *populo,* Esaj. XLII: 6. Cap. XLIX: 9. & vocatur ANGELUS FÆDERIS, Malach. III: 1. & Sanguis Ipsius SANGUIS FÆDERIS, Matth. XXVI: 28. Sach. IX: 11. Exod. XXIV: 4 ad 10. & ideo Verbum vocatur FÆDUS VETUS ET FÆDUS NOVUM: Fædera enim fiunt amoris, amicitiæ, consociationis & conjunctionis causa.

286. Tanta Sanctitas & tanta Potentia inerat illi Legi ex causa, quia erat complexus omnium religionis, inscripta enim fuit binis Tabulis, quarum Una continet in complexu omnia quæ spectant Deum, & Altera in complexu omnia quæ spectant hominem, ideo Legis istius Præcepta vocantur DECEM VERBA, Exod. XXXIV: 28. Deutr. IV: 13. Cap. IX: 4; ita dicta sunt, quia Decem significant omnia, ac Verba significant Vera; fuerunt enim plura quam decem verba. Quod Decem significent omnia, & quod Decimæ propter illam significationem institutæ sint, videatur in APOCALYPSI REVELATA, n: 101. & quod Lex illa sit complexus omnium Religionis, videbitur in Sequentibus.

Quod Decalogus in Sensu literæ contineat communia Præcepta Doctrinæ & Vitæ; in Sensu autem Spirituali & Cælesti Universaliter omnia.

287. Notum est, quod Decalogus in Verbo in eminentia dicatur Lex, quia continet omnia quæ Doctrinæ & Vitæ sunt, nam non modo omnia quæ spectant Deum, sed etiam omnia quæ spectant hominem, quare Lex illa inscripta est duabus Tabulis, quarum una agit de Deo, altera de homine. Notum etiam est, quod omnia Doc-

Doctrinæ & Vitæ se referant ad amorem in Deum, & ad amorem erga proximum, horum amorum omnia continentur in Decalogo: quod totum Verbum non aliud doceat, constat ex his Domini verbis, Jesus *dixit*, *amabis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*, *& in tota anima tua*, *& in tota mente tua*; *& Proximum sicut teipsum*; *ex his duobus mandatis Lex & Prophetæ pendent*, Matth. XXII: 35. 36. 37. Lex & Prophetæ significant totum Verbum. Et porro, *Unus Legisperitus tentans* Jesum, *dixit*, *Magister*, *quid faciam*, *ut vitam æternam hæreditem*; *&* Jesus *ad illum dixit*, *in Lege quid scriptum est*, *quomodo legis*, *& ille respondens dixit*, *amabis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*, *& ex tota anima tua*, *& ex toto robore tuo*, *& ex tota mente tua*, *& proximum sicut teipsum*; *& Jesus dixit*, HOC FAC ET VIVES, Luc. X: 25 ad 28. Nunc quia Amor in Deum, & Amor erga proximum, sunt omnia Verbi, & Decalogus in Prima Tabula in summario continet omnia amoris in Deum, & in Secunda Tabula omnia amoris erga proximum, sequitur quod contineat omnia quæ Doctrinæ & Vitæ sunt. Ex visis binis Tabulis patet, quod ita conjunctæ sint, ut Deus ex sua Tabula spectet hominem, & quod homo ex sua spectet Deum vicissim, & sic quod sit Aspectus reciprocus, qui talis est, ut a parte Dei nusquam desit, quin spectet hominem, ac operetur talia quæ salutis ejus sunt, & si homo recipit & facit illa quæ in sua Tabula sunt, fiat conjunctio reciproca, & tunc fit secundum Domini verba ad Legisparitum, *Hoc fac & vives*.

288. In Verbo sæpius nominatur Lex, & dicetur quid per illam in stricto Sensu intelligitur, & quid per illam in latiori, & quid in latissimo; in stricto Sensu per Legem intelligitur Decalogus, in latiori intelliguntur Statuta per Mosen filiis Israelis data, & in latissimo intelligitur totum Verbum: QUOD PER LEGEM IN STRICTO SENSU INTELLIGATUR DECALOGUS, notum est: QUOD AUTEM PER LEGEM IN LATIORI SENSU INTELLIGANTUR STATUTA PER MOSEN FILIIS ISRAELIS DATA, constat ex singulis statutis in Exodo, quod dicantur Lex, ut *Hæc Lex sacrificii*, Lev. VII: 1. *Hæc Lex sacrificii pacificorum*, Lev. VII: 7. 11. *Hæc Lex minchæ*, Lev. VI: 7. seq. *Hæc Lex pro Holocausto*, *pro Mincha*, *pro Sacrificiis peccati & reatus*, *pro Impletionibus*, Lev. VII: 32. *Hæc Lex bestiæ & avis*, Lev. XI: 46. seq. *Hæc Lex parientis pro filio & filia*, Lev. XII: 7. *Hæc Lex lepræ*, Lev. XIII: 59. Cap. XIV: 2. 32. 54. 57. *Hæc Lex fluxu affecti*, Levit. XV: 31. *Hæc Lex Zelotypiæ*, Num. V: 29. 30. *Hæc Lex Naziræi*, Num. VI: 13. 21. *Hæc Lex mundationis*, Num. XIX: 14. *Hæc Lex de vacca rufa*, Num. XIX: 2. *Lex pro Rege*, Deutr. XVII: 15. ad 19. Imo *totus Liber Mosis vocatur Lex*, Deut. XXXI: 9. 11. 12. 26. Præter etiam in Novo Testemento, ut Luc. II: 22. Cap. XXIV: 44. Joh. I: 46. Cap. VII: 22. 23. Cap. VIII: 5. & alibi. Quod hæc Statuta per Opera legis intelligantur a Paulo, ubi dicit, *Quod homo Fide justificetur sine Operibus legis*, Rom. III: 28, manifeste patet a sequentibus ibi, tum ex verbis ejus ad Petrum, quem increpavit quod judaizaret, ubi ter in uno Versu dicit, *quod nemo per Opera legis justificetur*, Gal. II: 14. 15. QUOD PER LEGEM IN LATISSIMO SENSU INTELLIGATUR TOTUM VERBUM, patet ex his, *Jesus dixit*, *nonne scriptum est* IN LEGE VESTRA, dii estis, Joh. X: 34, hoc scriptum est Psalm LXXI: 6. *Respondit turba*, *nos audivimus ex* LEGE, *quod Christus maneat in æternum*, Joh. XII: 34, hoc scriptum est Psalm LXXXIX: 30. Psalm CX: 4. Dan. VII: 14. *Ut impleretur Verbum scriptum in* LEGE ILLORUM, *odio habuerunt Me sine causa*, Joh. XV: 25; hoc scriptum est Psalm XXXV: 19. *dixerunt Pharisæi*, *num quis ex Principibus credidit in Ipsum*, *sed turba quæ non novit* LEGEM, Joh. VII: 48. 49. *Facilius est Cælum & Terram transire*, *quam* LEGIS UNUM APICEM *cadere*, Luc. XVII: 17; per Legem ibi intelligitur tota Scriptura Sacra; præter in mille locis apud Davidem.

289. Quod Decalogus in Sensu Spirituali & Cælesti contineat Universaliter omnia Præcepta Doctrinæ & Vitæ, ita omnia Fidei & Charitatis, est causa, quia Verbum in Sensu literæ in omnibus & singulis ejus, seu in communi & in omni parte re-

recondat binos Sensus interiores, unum qui vocatur Spiritualis, alterum qui Cælestis, & quod in his Sensibus sit Divina Veritas in sua luce, & Divina bonitas in suo calore: nunc quia Verbum in communi & in omni parte est tale, necessum est, ut Decalogi decem Præcepta secundum tres illos Sensus, qui vocantur Naturalis, Spiritualis, Cælestis, explicentur. Quod Verbum tale sit, constare potest ex illis, quæ in Capite de SCRIPTURA SACRA seu VERBO, supra n: 193 ad 208, demonstrata sunt.

290. Nemo, nisi sciat quale est Verbum, potest aliqua idea assequi, quod in singulis ejus sit infinitas, hoc est, contineat innumerabilia, quæ ne quidem Angeli possunt exhaurire: quodlibet ibi potest assimilari semini, quod ex humo potest excrescere in magnam arborem, & producere copiam seminum, ex quibus iterum similes arbores, quæ simul faciunt hortum, & ex hujus seminibus iterum horti, & sic in infinitum: tale est Verbum Domini in singulis, & talis est imprimis Decalogus, nam hic quia docet amorem in Deum, & amorem erga proximum, est brevis complexus totius Verbi. Quod Verbum tale sit, Dominus per similitudinem etiam exponit, ita, *Simile est Regnum Dei grano sinapis, quod accipiens seminavit in agro suo, quod minus est omnibus seminibus, quando autem excreverit, majus est oleribus, & fit arbor, ita ut veniant volatilia Cæli, & nidulentur in ramis ejus*, Matth. XIII: 31. 32. Marc. IV: 31. 32. Luc. XIII: 18. 19. Confer etiam Ezechielem, Cap. XVII: 2 ad 8. Quod talis infinitas sit seminum spiritualium seu veritatum in Verbo, constare potest ex Sapientia Angelica, quæ omnis est ex Verbo, hæc crescit apud illos in æternum, & illi, quo sapientiores fiunt, eo clarius vident, quod Sapientia sit absque fine, & percipiunt, quod ipsi modo sint in atrio ejus, & quod non possint quoad minutissimum attingere Sapientiam Divinam Domini, quam vocant Abyssum. Nunc quoniam Verbum est ex hac Abysso, quia a Domino, patet quod in omnibus ejus sit quædam Infinitas.

PRIMUM PRÆCEPTUM.

Non erit Deus alius coram faciebus meis.

291. Hæc sunt verba Primi Præcepti, Exod. XX: 3. Deutr. V: 7; per quæ in SENSU NATURALI, qui est Sensus literæ, proxime intelligitur, quod non colenda sint Idola, nam sequitur, *Non facies tibi Sculptile aut ullam Figuram, quæ in Cælis desuper, & quæ in Terra infra, & quæ in Aquis sub terra: non incurvabis te illis, & non coles illa, quia* EGO JEHOVAH DEUS TUUS, DEUS ZELOTES, Exod. XX: 3. 4. 5. 6. Quod per hoc Præceptum proxime intelligatur, quod non colenda sint Idola, erat causa, quia ante hoc tempus, & post illud usque ad Aventum Domini, in multo Orbe Asiatico fuit Cultus idololatricus; causa illius cultus fuit, quod omnes Ecclesiæ ante Dominum fuerint repræsentativæ & typicæ, ac typi & repræsentationes erant tales, ut Divina sisterentur sub variis Figuris & Sculpturis, quas Vulgus, dum significationes illarum obliteratæ sunt, inceperunt colere pro diis. Quod Gens Israelitica etiam in tali cultu fuerit, quando in Ægypto, constare potest ex Vitulo Aureo, quem loco Jehovæ colebant in deserto; & quod postea ab illo Cultu non abalienati fuerint, constat ex multis locis in Verbo tam Historico quam Prophetico.

292. Per hoc Præceptum, *Non erit Deus alius coram faciebus meis*, in Sensu naturali etiam intelligitur, quod non aliquis Homo defunctus aut vivus colendus sit sicut Deus, quod quoque in Orbe Asiatico, & circum illum variis in locis factum est; multi dii Gentium non fuerunt alii, sicut Baal, Astaroth, Chemos, Milkom, Beelsebub; ac Athenis & Romæ Saturnus, Jupiter, Neptunus, Pluto, Apollo,

Pallas, &c., quorum aliquos primum coluerunt ut Sanctos; postea ut Numina, & denique ut Deos. Quod etiam coluerint Homines vivos ut deos, constat ex Edicto Darii Medi, quod nemo intra 30 dies peteret aliquid a Deo, sed a Rege solo, si secus, conjiceretur in foveam leonum, Dan. VI: 8. ad fin.

293. In Sensu naturali, qui est Sensus literæ, per hoc Præceptum etiam intelligitur, quod non quisquam præter Deum, & quod non quicquam præter id quod procedit a Deo, super omnia amandum sit, quod etiam est secundum verba Domini, Matth. XXII: 35 ad 37. Luc. X: 25 ad 28, nam qui & quod super omnia amatur, ille & illud amatori est Deus & Divinum; sicut qui se super omnia amat, aut quoque Mundum, illi est Ipse aut Mundus suus Deus; quæ causa est quod iidem corde non agnoscant aliquem Deum; hi ideo conjuncti sunt consimilibus in Inferno, ubi collecti sunt omnes, qui se & mundum super omnia amaverunt.

294. Sensus spiritualis hujus Præcpti est, quod non alius Deus quam Dominus Jesus Christus colendus sit, quia Ipse est Jehovah, qui in Mundum venit, & Redemptionem fecit, sine qua non salvari potuit ullus homo, nec ullus Angelus. Quod præter Ipsum non alius Deus sit, constat ex his in Verbo ,, *Dicetur in die illo, ecce Deus noster Hic, quem exspectavimus ut liberet nos: hic Jehovah, quem exspectavimus, exultemus & lætemur in Salute Ipsius*, Esaj. XXV: 9. *Vox clamantis in deserto, parate viam Jehovæ, complanate in solitudine semitam Deo nostro; revelabitur enim Gloria Jehovæ, & videbunt omnis caro simul; ecce Dominus Jehovih in forti venit, sicut Pastor gregem suum pascet*, Esaj. XL: 3. 5. 11. *Tantummodo inter te Deus, præterea non Deus, profecto Tu Deus occutus, Deus Israelis* Salvator, Esaj. XLV: 14. 15. *Nonne Ego Jehovah, & non amplius Deus præter Me, Deus justus & Salvator præter Me*, Esaj. XLV: 21. 22. *Ego Jehovah, & non præter Me* Salvator, Esaj. XLIII: 11. Hosch. XIII: 4. *Ut sciat omnis caro, quod Ego Jehovah* Salvator tuus & Redemptor tuus, Esaj. XLIX: 26. Cap. LX: 16. *Quod ad* Redemptorem nostrum, *Jehevoh Zebaoth Nomen Ipsius*, Esaj. XLVII: 4. Jer. L: 34. *Jehovah Petra mea*, & Redemptor meus, Psalm XIX: 10. *Sic dixit Jehovah* Redemptor tuus, *Sanctus Israelis, Ego Jehovah Deus tuus*, Esaj. XLVIII: 17. Cap. XLIII: 24. Cap. XLIX: 7. Cap. 8. *Sic dixit Jehovah* Redemptor *tuus, Ego Jehovah faciens omnia, & Solus a MeIpso*, Esaj. XLIV: 24. *Sic dixit Jehovah Rex Israelis, &* Redemptor *ejus Jehovah Zebaoth, Ego Primus & Ultimus, & præter Me non Deus* ,, Esaj. XLIV: 6. *Jehovah Zebaoth nomen Ipsius, &* Redemptor tuus *Sanctus Israelis, Deus totius terræ vocabitur*, Esaj. LIV: 8. *Abraham non cognoscit nos, Israel non agnoscit nos, Tu Jehovah Pater noster*, Redemptor *a sæculo Nomen tuum*, Esaj. LXIII: 16. *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, cujus nomen Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros*, Pater æternitatis, *Princeps pacis*, Esaj. IX: 5. *Ecce dies venient, cum suscitabo Davidi Germen justum, qui regnabit Rex, & hoc Nomen Ipsius*, Jehovah Justitia nostra, Jerem. XXIII: 5. 6. Cap. XXIII: 15. 16. *Dixit Philippus ad Jesum, monstra nobis Patrem, dixit illi Jesus, qui videt Me videt Patrem, nonne credis quod Ego in Patre & Pater in Me*, Joh. XIV: 8. 9. *In Jesu Christo omnis plenitudo Divinitatis habitat corporaliter*, Coloss. II: 9. *Sumus in Veritate in Jesu Christo: Hic est verus Deus & Vita æterna; filioli cavete vobis ab idolis*, I Joh. V: 20. 21. Ex his clare patet, quod Dominus Salvator noster sit ipse Jehovah, qui simul est Creator, Redemptor, & Regenerator. Hic est hujus Præcepti Sensus spiritualis.

295. Sensus Cælestis hujus Præcepti est; quod Jehovah Dominus sit Infinitus, Immensus & Æternus; quod sit Omnipotens, Omniscius & Omnipræsens; quod sit Primus & Ultimus, Principium & Finis, Qui Fuit, Est, & Erit; quod sit ipse Amor & ipsa Sapientia, seu ipsum Bonum & ipsum Verum, proinde ipsa Vita; ita Unicus ex Quo omnia.

296. Omnes, qui alium Deum, quam Dominum Salvatorem Jesum Christum,

qui

qui eſt ipſe Jehovah Deus in Humana forma, agnoſcunt & colunt, contra Primum hoc Præceptum peccant; conſimiliter etiam illi, qui Tres Perſonas Divinas ab æterno actualiter exiſtentes, ſibi perſuadent; hi ſicut ſe confirmant in illo errore, fiunt plus & plus naturales & corporei, & tunc non poſſunt aliquod Divinum Verum interius comprehendere, & ſi audiunt & recipiunt illud, uſque fallaciis inquinant & obvolvunt illud: quapropter hi comparari poſſunt illis, qui in infima aut ſubterranea manſione domus habitant, & ideo non audiunt quicquam quod illi, qui in ſecunda & tertia manſione ſunt, inter ſe loquuntur, quia tecta ſupra caput arcent, ne ſonus penetret: Mens humana eſt ſicut trium manſionum Domus, in cujus infima ſunt illi, qui pro tribus Diis ab æterno ſe confirmaverunt, in ſecunda & tertia ſunt illi, qui Deum unum ſub viſibili Humana forma, & Dominum Deum Salvatorem eſſe Illum, agnoſcunt & credunt: Senſualis & corporeus homo, quia eſt mere naturalis, in ſe ſpectatus eſt prorſus animalis, nec plus differt ab Animali bruto, quam quod loqui & ratiocinari poſſit, quare eſt ſicut degens in Beſtiario, ubi feræ omnis generis, & ibi nunc agit leonem, nunc urſum, nunc tigridem, pardum aut lupum; imo etiam poteſt agere ovem, ſed tunc corde ſuo ridet. Homo mere naturalis de Divinis veris non cogitat niſi ex mundanis, ita ex ſenſuum fallaciis, non enim ſuper illas poteſt elevare mentem, quare ejus fidei Doctrina poteſt comparari pulti ex paleis, quam comedit ut lautitias; aut ſicut mandatum eſt Ezechieli Prophetæ, quod commiſceret tritica, hordea, fabas, lentes, Zeas, cum ſtercore hominis aut bovis, & faceret ſibi panem & placentas, & ſic repræſentaret Eccleſiam, qualis erat apud Gentem Iſraeliticam, Cap. IV: 9. ſeq. ſimile eſt cum Doctrina Eccleſiæ, quæ fundata & ædificata eſt ſuper tres Divinas Perſonas ab æterno, quarum unaquævis ſingulatim eſt Deus; quis non videret enormitatem iſtius fidei, ſi illa ſiſteretur qualis eſt in ſe, in pictura coram oculis, ut ſi tres in ordine juxta ſe ſtarent, Primus inſignitus ſceptro & corona; Secundus tenens dextra manu Librum, qui eſt Verbum, & in ſiniſtra Crucem ex auro ſparſam ſanguine, & Tertius incinctus alis ſtans ſuper uno pede in conatu volandi & operandi, quibus ſuper ſcriptum eſt, HÆ TRES PERSONÆ TOTIDEM DII, SUNT UNUS DEUS; quis ſapiens hanc picturam videns ſecum non diceret, heu quæ phantaſia; aliter vero dicturus eſſet, ſi videret picturam unius Perſonæ Divinæ cum radiis lucis cæleſtis circum caput, cum ſuperſcripto, HIC EST NOSTER DEUS, SIMUL CREATOR, REDEMPTOR ET REGENERATOR, ITA SALVATOR; annon Sapiens ille hanc picturam oſcularetur, & in ſinu portaret domum, & per ejus aſpectum lætificaret animum & ſuum, & uxoris, & liberorum & famulorum.

SECUNDUM PRÆCEPTUM.

Non ſumes Nomen Jehovæ Dei tui in vanum, quia non inſontem habebit Jehovah, qui ſumſerit Nomen Ipſius in vanum.

297. Per ſumere Nomen Jehovæ Dei in vanum, in SENSU NATURALI, qui eſt Senſus literæ, intelligitur ipſum Nomen, & Ejus abuſus in variis colloquiis, imprimis in falſiloquiis ſeu mendaciis, inque juramentis abſque cauſa, & propter finem exculpationis in intentionibus malis, quæ ſunt exſecrationes, inque præſtigiis & incantationibus. At vero jurare per Deum & Ejus Sanctitatem, Verbum & Evangelium, in Coronationibus, in Inaugurationibus in Sacerdotium, in Initationibus fidelitatis, non eſt ſumere Nomen Dei in vanum, niſi Jurator ſponſiones ſuas ut vanas poſtea rejicit. Nomen autem Dei, quia eſt ipſum Sanctum, jugiter uſur-

 pan-

pandum est in rebus Sanctis quæ Ecclesiæ sunt, ut in Orationibus, Psalmis, & in omni Cultu, & quoque in Prædicationibus, & in Scriptis de rebus Ecclesiasticis; causa est, quia Deus est in omnibus Religionis, & cum rite invocatur, per Nomen suum præsens est, & audit; in his Nomen Dei sanctificatur. Quod Nomen Jehovæ Dei in se sanctum sit, constat ex Nomine illo, quod Judæi post primum tempus eorum non ausi sint, nec audeant Jehovam dicere, & quod propter illos nec Evangelistæ & Apostoli voluerint, quare loco Jehovæ dixerunt Dominum, ut constat ex variis locis ex Veteri Testamento translatis in Novum, ubi pro JEHOVAH nominatur DOMINUS, ut Matth. XXII: 35, Luc. X: 27, collatis cum Deutr. VI: 5, & alibi. Quod Nomen Jesus similiter Sanctum sit, notum est ex Apostolo dicente, quod ad Nomen illud flectantur & flectenda sint genua in Cælis & in Terris; & insuper quod a nullo diabolo in Inferno possit nominari. Nomina Dei sunt plura, quæ non in vanum sumenda sunt, sicut Jehovah, Jehovah Deus, Jehovah Zebaoth, Sanctus Israelis, Jesus & Christus, Spiritus Sanctus.

298. In SENSU SPIRITUALI per Nomen Dei intelligitur omne id, quod Ecclesia ex Verbo docet, & per quod Dominus invocatur & colitur, cuncta illa sunt Nomen Dei in complexu; quare per sumere Nomen Dei in vanum, intelligitur sumere aliquid inde in vaniloquiis, falsiloquiis, mendaciis, exsecrationibus, præstigiis, & incantationibus, nam hoc quoque est conviciari & blasphemare Deum, ita Nomen Ejus. Quod Verbum & quod inde est Ecclesiæ, & sic omnis Cultus, sit Nomen Dei, constare potest ex his locis „*Ab ortu solis invocabitur Nomen meum*, Esaj. XXVI: 8. 13. *Ab ortu solis usque ad occasum, magnum Nomen meum inter Gentes: & in omni loco suffitus allatus Nomini meo. Vos profanatis Nomen meum, cum dicitis Mensa Jehovæ polluta est: atque exsufflatis Nomen meum, cum adducitis raptum, claudum & ægrotum*, Malach. I: 11. 12. 13. *Omnes Populi ambulant in Nomine Dei sui, & nos ambulabimus in Nomine Jehovæ Dei nostri*, Mich. IV: 5. *Colent Jehovam in uno loco, ubi ponet Nomen suum*, Deut. XII: 5. 11. 13. 14. 18. Cap. XVI: 2. 6. 11. 15. 16, hoc est, ubi Cultum suum: *Jesus dixit, ubi sunt duo aut tres congregati in Nomine meo, ibi sum in medio eorum*, Matth. XVIII: 20. *Quotquot Ipsum receperunt, dedit illis potestatem ut filii Dei essent, credentibus in Nomen Ipsius*, Joh. I: 12. *Qui non credit, jam judicatus est, quia non credidit in Nomen Unigeniti Filii Dei*, Joh. III: 17. *Credentes vitam habebunt in Nomine Ipsius*, Joh. XX: 3. *Jesus dixit, manifestavi Nomen tuum hominibus, & notum feci illis Nomen tuum*, Joh. XVII: 26. *Dominus dixit, habeo pauca Nomina in Sardibus*, Apoc. III: 4, præter in pluribus aliis locis, in quibus sicut in præcedentibus per Nomen Dei intelligitur Divinum quod procedit a Deo, & per quod colitur. Per Nomen autem JESU CHRISTI intelligitur omne Redemptionis, & omne Doctrinæ Ipsius, & sic omne salvationis; per Jesum omne salvationis per Redemptionem; & per Christum omne salvationis per Doctrinam Ipsius.

299. In SENSU CÆLESTI, per sumere Nomen Dei in vanum, intelligitur id quod Dominus dixit ad Pharisæos, *Omne peccatum & blasphemia remittetur homini, Spiritus vero blasphemia non remittetur*, Matth. XII: 11. 12; per Spiritus blasphemiam intelligitur blasphemia contra Divinitatem Humani Domini, & contra Sanctitatem Verbi. Quod Divinum Humanum Domini per Nomen Jehovæ Dei in Cælesti seu supremo Sensu intelligatur, constat ex his, *Jesus dixit*, PATER GLORIFICA NOMEN TUUM, *& exivit vox e Cælo, dicens, & glorificavi & rursus glorificabo*, Joh. XII: 28. *Quodcunque petieritis in Nomine meo, hoc faciam, ut Pater glorificetur in Filio; si quid petieritis in Nomine meo, hoc faciam*, Joh. XIV: 13. 14. In Oratione Dominica per *Sanctificetur Nomen tuum*, in Cælesti sensu nec aliud significatur; pariter per Nomen, Exod. XXIII: 21. Esaj. LXIII: 16. Quoniam blasphemia Spiritus non remittitur homini secundum verba Matth. XII: 31. 32, & hoc in Sensu

cæ-

cælesti intelligitur, ideo huic Præcepto adjicitur, *Quia non insontem habebit Jehovah illum, qui sumserit Nomen Ipsius in vanum.*

300. Quod per Nomen alicujus non intelligatur solum nomen, sed etiam omne quale ejus, patet a nominibus in Mundo Spirituali, ibi non aliquis homo retinet nomen, quod tulit in baptismate & a patre aut stemmate, in Mundo, sed unusquisque ibi secundum quale suum nominatur, ac Angeli vocantur secundum moralem & spiritualem illorum vitam; hi etiam sunt qui intelliguntur per hæc Domini, *Jesus dixit, Ego sum Pastor bonus, oves vocem ejus audiunt, & proprias oves vocat Nomine, & educit illas*, Joh. X: 3. pariter per hæc, *Habeo pauca Nomina in Sardibus, quæ non polluerunt vestimenta sua. Qui vicerit, scribam super eum Nomen urbis novæ Hierosolymæ, & Nomen meum novum*, Apoc. III: 4. 12. Gabriel & Michael non sunt nomina duarum Personarum in Cælo, sed per illa Nomina intelliguntur omnes in Cælo, qui in sapientia sunt de Domino & colunt Ipsum. Per Nomina etiam Personarum & locorum in Verbo nec intelliguntur Personæ & loca, sed res Ecclesiæ. In Mundo naturali per Nomen nec intelligitur solum Nomen, sed simul quale ejus, quia hoc nomini ejus adhæret, in communi enim sermone dicitur, hoc facit propter Nomen suum, aut propter Nominis famam, hic magnum Nomen habet, per quod significatur, quod sit celebris ex talibus quæ in illo sunt, ut ex ingeniositate, eruditione, meritis, & sic porro. Quis non novit, quod qui vituperat & calumniatur aliquem quoad Nomen, etiam vituperet & calumnietur acta vitæ ejus, conjuncta sunt in idea, inde perit fama nominis ejus: consimiliter qui Nomen Regis, Ducis, Magnatis, ignominiose enuntiat, ille quoque Majestatem & Dignitatem illorum opprobrio afficit; pariter qui Nomen alicujus sono contemtus profert, ille ejus acta vitæ simul vilipendit; simile est cum omni Persona, cujus Nomen, hoc est, qualitatem & inde famam, secundum leges omnium Regnorum, non licet insufflare & convitiis lacessere.

TERTIUM PRÆCEPTUM.

Memento Diei Sabbathi, ut sanctifices eum; sex dies laborabis, & facies omne opus tuum, at dies septimus Sabbathum Jehovæ Deo tuo.

301. Quod hoc sit Tertium Præceptum, videatur Exod. XX: 8. 9. 10, & Deut. V: 12. 13, per hoc in SENSU NATURALI, qui est Sensus literæ, intelligitur, quod sex dies sint pro homine & ejus laboribus, & Septimus pro Domino, & pro quiete hominis ex Ipso; Sabbathum in Lingua originali significat Quietem. Sabbathum apud filios Israelis fuit Sanctitas sanctitatum, quia repræsentabat Dominum, sex dies Ipsius labores & pugnas cum Infernis, & Septimus Ipsius victoriam super illa, & sic Quietem; & quia dies ille erat repræsentativus clausulæ totius Redemptionis Domini, ideo erat ille ipsa Sanctitas. At vero cum Dominus in Mundum venit, & inde Repræsentationes Ipsius cessaverunt, factus est Dies ille dies instructionis in Divinis rebus, & sic etiam dies quietis a laboribus, ac meditationis in talibus quæ salutis & vitæ æternæ sunt, ut & dies amoris erga proximum. Quod factus sit dies instructionis in rebus Divinis, patet ex eo, quod Dominus Die illo docuerit in Templo & Synagogis, Marc. VI: 2. Luc. IV: 2. Luc. IV: 16. 31. 32. Cap. XIII: 10; & quod dixerit Sanato, *Tolle lectum & ambula*; & ad Pharisæos, *quod licuerit Discipulis die Sabbathi colligere spicas & comedere*, Matth. XII: 1 ad 9. Marc. II: 23 ad fin. Luc. VI: 1 ad 6. Joh. V: 9 ad 19; per quæ singula in

in Sensu spirituali significatur instrui in doctrinalibus; quod Dies ille etiam factus sit Dies amoris erga proximum, constat ex illis, quæ Dominus die Sabbathi fecit & docuit, Matth. XII: 10 ad 14. Marc. III: 1 ad 9. Luc. VI: 6 ad 12. Cap. XIII: 10 ad 18. Cap. XIV: 1 ad 7. Joh. V: 9 ad 19. Cap. VII: 22. 23. Cap. IX: 14. 16. Et his & illis patet, cur Dominus dixit, quod etiam sit Dominus Sabbathi, Matth. XII: 8. Marc. II: 28. Luc. VI: 5; & quia hoc dixit, sequitur, quod dies ille fuerit repræsentativus Ipsius.

302. Per hoc Præceptum in SENSU SPIRITUALI significatur hominis Reformatio & Regeneratio a Domino; per sex dies laboris pugna contra carnem & ejus concupiscentias, & simul tunc contra mala & falsa quæ apud se ab Inferno sunt; & per diem Septimum significatur ejus conjunctio cum Domino, & per id regeneratio; quod quamdiu pugna illa perstat, sit homini Labor Spiritualis, at quod cum regeneratus est, sit illi Quies, constabit ex illis, quæ in Capite de REFORMATIONE & REGENERATIONE posthac dicentur; imprimis ex his ibi, I. *Quod Regeneratio fiat ad instar sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur, & educatur.* II. *Quod Primus actus novæ Generationis dicatur Reformatio qui est intellectus, & quod Secundus ejus dicatur Regeneratio, qui est Voluntatis & inde intellectus.* III. *Quod Internus homo primum reformandus sit, & per hunc Externus.* IV. *Quod tunc pugna inter Internum & Externum hominem oriatur, & quod qui vincit, dominetur super alterum.* V. *Quod homini Regenerato sit nova Voluntas & novus Intellectus*, &c. Quod Reformatio & Regeneratio hominis per hoc Præceptum in spirituali sensu significetur, est quia coincidit cum laboribus & pugnis Domini cum Infernis, & cum Victoria super illa, & tunc Quiete; nam modo, quo Dominus glorificavit Humanum suum, & illud Divinum fecit, illo etiam reformat & regenerat hominem, & eum spiritualem reddit; hoc est quod intelligitur per SEQUI IPSUM. Quod Pugnæ Domino fuerint & dicantur Labores, patet apud Esaiam Cap. LIII & LXIII; & quod similia dicantur Labores de hominibus, Esaj. LXV: 23. Apoc. II: 2. 3.

303. In SENSU CÆLESTI per hoc Præceptum intelligitur conjunctio cum Domino, & tunc Pax, quia tutatio ab Inferno; per Sabbathum enim significatur Quies, & in supremo hoc sensu Pax, quare Dominus vocatur Princeps pacis, & quoque se vocat Pacem; ut constat ex his locis, *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, super cujus humero Principatus, & vocabitur Nomen Ipsius Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis,* PRINCEPS PACIS; *multiplicanti Principatum &* PACEM *non erit finis*, Esaj. IX: 5. 6. *Jesus dixit,* PACEM *relinquo vobis,* PACEM MEAM *do vobis*, Joh. XIV: 27. *Jesus dixit, hæc loquutus sum, ut* IN ME PACEM HABEATIS, Joh. XVI: 33. *Quam jucundi sunt super montibus pedes* EVANGELIZANTIS *& audire facientis* PACEM, *dicentis, regnat Rex tuus*, Esaj. LII: 7. *Jehovah redimet in Pace animam meam*, Psalm LV: 19. EST OPUS JEHOVÆ PAX, LABOR JUSTITIÆ QUIES, ET SECURITAS IN ÆTERNUM, UT HABITENT IN HABTACULO PACIS, ET IN TENTORIIS SECURITATIS, ET IN QUIETIBUS TRANQUILLIS, Esaj. XXXII: 17. 18. *Jesus dixit ad Septuaginta quos emisit, in quam domum intraveritis, primum dicite* PACEM DOMINI, *& si fuerit* FILIUS PACIS, *requiescet super illo* PAX *vestra*, Luc. X: 5. 6. Matth. X: 12. 13. 14. *Jehovah loquetur* PACEM *ad populum suum,* JUSTITIA ET PAX *osculabuntur se*, Psalm LXXXV: 9. 10. Cum Ipse Dominus apparuit Discipulis, dixit, PAX VOBISCUM, Joh. XX: 19. 21. 26. Præterea de Statu Pacis, in quem venturi sunt a Domino, agitur apud Esajam Cap. LXV & LXVI, & alibi; & in illum venturi sunt, qui in Novam Ecclesiam, quæ hodie a Domino instauratur, recipiuntur. Quid Pax in sua essentia, in qua sunt Angeli Cæli, & illi qui in Domino sunt, videatur in Opere de CÆLO ET INFERNO, n: 284 ad 290. Ex his etiam patet, cur Dominus se vocat Dominum Sabbathi, hoc est, Quietis & Pacis.

304. Pax cælestis, quæ est pro Infernis, ne mala & falsa inde assurgant & invadant, comparari potest cum Pace naturali in multis, sicut cum Pace post bella,

quan-

quando quisque in securitate pro hostibus, & tutus in sua urbe, in sua domo, inque suis prædiis & hortis vivit, est sicut dixit Propheta, ubi de Pace cælesti naturaliter loquitur, *Sedebunt vir sub Vite sua & sub ficu sua, non terrens*, Mich. IV: 4. Esaj. LXV: 21. 22. 23. Comparari etiam potest cum recreationibus animi, & quietibus post graves labores. Cum Solatiis matrum post partus, quando amor illarum storge vocatus manifestat sua jucunda. Comparari etiam potest cum Serenitate post tempestates, nubes atras, & tonitrua: & quoquæ cum Vere post exactam horridam hyemem, & tunc cum lætificatione ex novellis in agris, & ex efflorescentiis in hortis, campis & sylvis. Pariter cum Statu mentium apud illos, qui post procellas & pericula in mari attingunt portum, & mittunt pedes in exspectatam terram.

QUARTUM PRÆCEPTUM.

Honora Patrem tuum & Matrem tuam, ut prolongentur dies tui, & ut beue tibi sit super terra.

305. Hoc Præceptum legitur ita Exod. XX: 12, & Deutr. V: 16. Per honorare Patrem tuum & Matrem tuam in SENSU NATURALI, qui est Sensu literæ, intelligitur honorare Parentes, obedire illis, applicare se illis, & gratias agere illis pro benefactis, quæ sunt, quod alant & vestiant illos, ac introducant in Mundum, ut in illo civiles & morales Personas agant; & quoque in Cælum per præcepta religionis, ita consulunt illorum prosperitati temporariæ, & quoque felicitati æternæ; & hæc omnia faciunt ex amore, in quo sunt a Domino, Cujus vice funguntur. In Sensu respectivo intelligitur honor Tutorum a pupillis, si parentes mortui sunt. In latiori Sensu per hoc Præceptum intelligitur honorare Regem & Magistratus; quoniam hi prospiciunt omnibus necessitates in communi, quas Parentes in particulari. In latissimo sensu per hoc præceptum intelligitur amare Patriam, quia hæc nutrit illos, & tutatur illos, quare Patria vocatur a Patre: sed huic & illis honores præstandi sunt a Parentibus, & ab his implantandi liberis.

306. In SENSU SPIRITUALI, per honorare Patrem & Matrem intelligitur venerari & amare Deum & Ecclesiam; in hoc Sensu per Patrem intelligitur Deus, qui est Pater omnium, & per Matrem Ecclesia; Infantes & Angeli in Cælis non alium Patrem, nec aliam Matrem sciunt, quoniam a Domino per Ecclesiam ibi e novo nati sunt; quare Dominus dicit, *Patrem ne vocetis vestrum in terra, unus namque est Pater vester, qui in Cælis est*, Matth. XXIII: 9; hæc dicta sunt pro Infantibus & Angelis in Cælo, non autem pro infantibus & hominibus in terra. Simile docet Dominus in Oratione Ecclesiarum Christianarum communi, *Pater noster, qui es in Cælis, sanctificetur Nomen tuum.* Quod per Matrem in sensu spirituali, intelligatur Ecclesia, est quia sicut Mater in terra alit suos liberos victu naturali, ita Ecclesia illos victu spirituali; quare etiam Ecclesia in Verbo passim vocatur Mater, ut apud Hoscheam, *Contendite cum* MATRE VESTRA, *non illa uxor mea, & Ego non Maritus ejus*, Cap. II. 2. 5. Apud Esajam, *Ubi est libellus repudii* MATRIS VESTRÆ, *quam dimiserim*, Cap. L: 1 & Ezech. XVI: 45. Cap. XIX: 10. Et apud Evangelistas, *Jesus extendens manum suam ad Discipulos, dixit*, MATER MEA, *& fratres mei sunt, qui audiunt Verbum Dei, & faciunt illud*, Matth. XII: 48. 49. Marc. III: 33. 34. 35. Luc. VIII: 21. Joh. XIX: 25. 26. 27.

307. In SENSU CÆLESTI, per Patrem intelligitur Dominus noster Jesus Christus, & per Matrem Communio Sanctorum, per quam intelligitur Ecclesia Ipsius per

universum orbem sparsa. Quod Dominus sit Pater, constat ex his, *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, Cujus Nomen Deus, Heros,* PATER ÆTERNITATIS, *Princeps pacis,* Esaj. IX: 15. *Tu* PATER NOSTER, Abraham non cognoscit nos, & Israel non agnoscit nos, TU PATER NOSTER, *Redemptor noster a sæculo Nomen tuum,* Esaj. LXIII: 16. Dixit Philippus, *monstra nobis Patrem, dicit illi Jesus,* QUI VIDET ME VIDET PATREM, *quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem; credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me sit,* Joh. XV: 7 ad 11. Cap. XII. 45. Quod per Matrem in hoc sensu intelligatur Ecclesia Domini, constat ex his, *Vidi Urbem, sanctam Hierosolismam novam, paratam sicut* SPONSAM ORNATAM MARITO, Apoc. XXI: 2. *Angelus dixit ad Johannem, veni, ostendam tibi* SPONSAM AGNI UXOREM, *& ostendit Urbem Sanctam Hierosolymam,* Apoc. XXI: 9. 10. *Venit tempus* NUPTIARUM AGNI, *&* UXOR EJUS *paravit se: beati, qui ad Cœnam* NUPTIARUM AGNI *vocati sunt,* Apoc. IX: 7. 9; & præterea, Matth. IX: 15. Marc. II: 19. 20. Luc. V: 34. 35. Joh. III: 29. Cap. 25. 26. 27: quod per Novam Hierosolymam intelligatur Nova Ecclesia, quæ a Domino hodie instauratur, videatur APOCALYPSIS REVELATA n: 880. 881; hæc Ecclesia, & non prior, est Uxor & Mater in hoc sensu. Proles spirituales, quæ ex hoc Conjugio nascuntur, sunt bona charitatis & vera fidei, & illi qui in his a Domino sunt, vocantur filii nuptiarum, filii Dei, & nati ab Ipso.

308. Tenendum est, quod a Domino continue procedat Sphæra Divina cælestis amoris erga omnes, qui Ecclesiæ Ipsius doctrinam amplectuntur, & qui sicut infantes in Mundo patri & matri, obediunt Ipsi, se applicant Ipsi, & volunt nutriri, hoc est, instrui ab Ipso: ex hac cælesti Sphæra oritur Naturalis Sphæra, quæ est amoris erga infantes & liberos, quæ universalissima est, & non modo afficit homines, sed etiam aves & bestias, usque ad serpentes; nec solum animata, sed etiam inanimata, sed ut Dominus in hæc, sic ut in spiritualia operetur, creavit Solem, qui in Naturali Mundo esset sicut Pater, ac Terra sicut Mater; est enim Sol sicut communis Pater, & Terra sicut communis Mater, ex quorum conjugio existunt omnes germitationes, quæ Telluris superficiem exornant: ex influxu cælestis illius Sphæræ in naturalem Mundum existunt mirabiles illæ progressiones vegetationum a semine ad fructus & ad nova semina: inde quoque est, quod sint plura Virgultorum genera, quæ interdiu vertunt sicut facies suas ad Solem, & avertunt illas cum Sol occidit: inde quoque est, quod sint Flores, qui oriente Sole se aperiunt, & occidente se occludunt: inde quoque est, quod oscines in prima matuta dulciter canant, & similiter postquam a Terra matre sua nutriti sunt; ita hæc & illa honorant patrem suum & matrem suam; hæc omnia sunt testimonia, quod Dominus per Solem & Terram in Mundo naturali prospiciat vivis & non vivis omnes necessitates; quare dicitur apud Davidem, *Laudate Jehovam e Cœlis, laudate Ipsum Sol & Luna; laudate Ipsum e terra, balænæ & abyssi, laudate Ipsum arbor fructus, omnes cedri; fera & omnis bestia, reptile, & avis alæ; Reges terræ, & omnes populi, juvenes & virgines,* Psalm CXLVII: 7 ad 12. & apud Hiobum, *Quære quæso bestias, & docebunt te, aut aves cœli & annuntiabunt tibi, aut virgultum terræ & instruet te, & narrabunt tibi pisces maris; quis non novit ex his omnibus, quod manus Jehovæ fecerit illud,* Cap. XII: 7. 8. 9; quære & docebunt, significat specta, attende, & judica ex illis, quod Dominus Jehovih creaverit illa,

QUIN-

QUINTUM PRÆCEPTUM.

Non Occides.

309. Per hoc Præceptum, *Non occides*; in Sensu Naturali intelligitur non Occidere hominem, & non aliquam plagam, ex qua mori potest, ei infligere, & quoque non mutilare ejus corpus; & insuper non aliquod malum internecinum ejus nomini & famæ inferre, quoniam fama & vita apud plures pari passu vadunt. In Sensu latiori naturali per homicidia intelliguntur inimicitiæ, odia, & vindictæ, quæ spirant necem; in illis enim latet homicidium, sicut ignis in ligno sub cinere; ignis infernalis nec aliud est, quare dicitur ardescere odio & flagrare vindicta. Hæc sunt Homicidia in intentione, non autem actu, & si auferretur illis timor pro lege, proque talione & vindicta, erumperent in actum, imprimis si intentioni inest dolus aut ferocitas. Quod odium sit homicidium, constat ex his Domini verbis, *Audivistis, quod a veteribus dictum sit, non occides & quisquis occiderit, obnoxius erit judicio: Ego vero dico vobis, quod quisquis irascitur fratri suo temere, obnoxius erit gehennæ ignis*, Matth. V: 21. 22. Causa est, quia omne quod est intentionis etiam est voluntatis, & sic in se facti.

310. In Sensu spirituali, per homicidia intelliguntur omnes modi occidendi & perdendi Animas hominum, qui sunt varii & multiplices, sicut avertere illos a Deo, Religione, & Cultu Divino, injiciendo scandala contra illa, & persuadendo talia quæ faciunt aversionem, & quoque aversationem: tales sunt omnes diaboli & satanæ in Inferno, cum quibus violatores & prostitutores sanctitatum Ecclesiæ in hoc Mundo conjuncti sunt. Illi qui Animas per falsa destruunt, intelliguntur per Regem abyssi, vocatum Abaddon aut Apollyon, hoc est, perditor, in Apoc. Cap. IX: 11; 11; & in Verbo Prophetico per Occisos, ut in his, *Dixit Jehovah Deus, pasce oves Occisionis, quas possessores earum occiderunt*, Sach. XI: 4. 5. 7. *Occisi sumus omni die, reputati sumus sicut grex mactationis*, Psalm XLIV: 23. 24. *Venturos radicabit Jacob, num juxta cædem Occisorum ejus occisus est*, Esaj. XXVII. 6. 7. *Alienus non venit, nisi ut furetur & mactet oves, Ego veni ut vitam & abundantiam habeant*, Joh. X: 10; præter alibi, ut Esaj. XIV: 21. Cap. XXVI: 21. Cap. XXVII: 9. Jerem. IV: 31. Cap. XII: 3. Apoc. IX: 4. Cap. XI: 7. Inde est quod Diabolus dicatur *Homicida ab initio*, Joh. VIII: 44.

311. In Sensu Cælesti, per Occidere, intelligitur irasci temere Domino, odio Illum habere, & velle nomen Ipsius delere: hi sunt, de quibus dicitur, quod crucifigant Ipsum; quod etiam facerent similiter ut Judæi, si in Mundum, ut prius, veniret: hoc intelligitur per *Agnum stantem sicut occisum*, Apoc. V: 6. Cap. XIII: 8. Et per *Crucifixum*, Apoc. XI: 8. Hebr: VI: 6. Gal. III: 1.

312. Quale est Internum hominis, nisi a Domino reformetur, patuit mihi ex diabolis & satanis in Inferno, hi enim continue in animo gerunt occidere Dominum, & quia hoc non possunt, in conatu sunt occidendi illos, qui Domino addicti sunt, sed quia hoc non possunt sicut homines in Mundo, aggrediuntur omni nisu perdendi animas illorum, hoc est, destruendi fidem & charitatem apud illos. Ipsa odia & vindictæ apud illos apparent sicut ignes furvi, & sicut ignes candidi, odia sicut ignes furvi, & vindictæ sicut ignes candidi, atqui non sunt ignes, sed apparentiæ: sævitiæ cordis illorum quandoque visuntur super illos in aere sicut dimicationes cum Angelis, & sicut horum cædes & strages, sunt illorum iræ & odia contra Cælum, ex quibus dira talia ludibria exsurgunt. Insuper

iidem e longinquo apparent sicut feræ omnis generis, sicut tigrides, pardi, lupi, vulpes, canes, crocodili, & sicut omnis generis serpentes, & quando vident in formis repræsentativis bestias mites, has in phantasia aggrediuntur & conantur trucidare: in conspectum meum venerunt sicut dracones stantes juxta mulieres apud quas erant infantes, quos conabantur sicut devorare, secundum illa quæ in Apocalypsi Cap. XII. memorantur, quæ neque aliud sunt, quam repræsentationes odii contra Dominum, & Ipsius novam Ecclesiam. Quod homines in Mundo, qui Ecclesiam Domini volunt destruere, similes illis sint, non apparet coram sociis; causa est, quia corpora, per quæ moralitates exercent, absorbent & celant illa; sed usque coram Angelis, qui non corpora, sed Spiritus eorum spectant, apparent in similibus formis, sicut diaboli illi, de quibus supra. Quis talia potuisset scire, nisi Dominus aperuierit alicui visum, & dederit copiam introspiciendi in Mundum spiritualem, nonne hæc cum dignissimis aliis rebus coram hominibus alioquin latuissent occultata in æternum.

SEXTUM PRÆCEPTUM.

Non Mæchaberis.

313. In SENSU NATURALI, per hoc Præceptum intelligitur non modo Mæchari, sed etiam obscæna velle & facere, & inde lasciva cogitare & loqui: quod modo concupiscere sit mæchari, constat ex his Domini verbis, *Audivistis quod a veteribus dictum, non mæchaberis; Ego vero dico vobis, quod si quis aspexerit mulierem alienam, ita ut concupiscat eam, jam adulterium cum illa commiserit in corde* suo, Matth. V: 27. 28: causa est, quia concupiscentia fit sicut factum, dum in voluntate est, nam in Intellectum modo intrat illecebra, at in voluntatem intentio, ac intentio concupiscentiæ est factum: sed plura de his videantur in Opere de AMORE CONJUGIALI, ET DE AMORE SCORTATORIO, Amstelodami An: 1768 edito, in quo actum est, *de Oppositione Amoris conjugialis*, n: 423 ad 443. *de Fornicatione*, n: 444 ad 460. *de Adulteriis & illorum generibus & gradibus*, n: 473 ad 499. *De Libidine deflorationis*, n: 501 ad 505. *De Libidine varietatum*, n: 506 ad 510. *De Libidine violationis*, n: 511. 512. *De Libidine seducendi innocentias*, n. 513. 514. *De Imputatione utriusque amoris, scortatorii & conjugialis*, n. 523 ad 531. Hæc omnia intelliguntur per hoc Præceptum in Naturali Sensu.

314. In SENSU SPIRITUALI per Mæchari, intelligitur adulterare bona Verbi, & falsificare vera ejus: quod hæc etiam per Mæchari intelligantur, hactenus ignotum fuit, quia Sensus spiritualis Verbi hactenus latuit; quod non aliud per Mæchari, adulterari, & scortari in Verbo significetur, constat manifeste ex his locis, *Discurrite per plateas Hierosolymæ, & quærite, si inveniatis virum, qui* FACIT JUDICIUM, ET QUÆRIT VERITATEM, *cum saturavi eos*, SCORTATI SUNT, Jerem: V: 1. 7. *In Prophetis Hierosolymæ vidi obfirmationem horrendam*, ADULTERANDO ET EUNDO IN MENDACIO, Jerem. XXIII: 14. *Fecerunt stultitiam in Israele*, SCORTATI SUNT, ET LOQUUTI SUNT VERBUM MEUM MENDACITER, Jerem. XXIX: 23. SCORTABANTUR, *quia Jehovam dereliquerunt*, Hosch. IV: 7. *Exscindam animam, quæ respicit ad pythones & hariolos* AD SCORTANDUM POST ILLOS, Levit. XX: 5. *Non pangendum est fœdus cum habitatoribus terræ, ne* SCORTENTUR POST DEOS *illorum*, Exod. XXXIV: 3. Quoniam Babylon præ cæteris adulterat & falsificat Verbum, ideo illa vocatur MAGNA MERETRIX, & hæc de illa dicuntur in Apocalypsi, *Babylon a vino iræ Scortationis suæ potavit omnes Gentes*, Cap. XIV: 8. *Angelus dixit, monstrabo tibi judicium Me-*

retricis magnæ, cum qua scortati sunt Reges terræ, Cap. XVII: 1. 2. *Judicavit Meretricem magnam, quæ corrupit terram scortatione sua*, Cap. XIX: 2. Quoniam Gens Judaica falsificaverat Verbum, ideo illa a Domino vocata est GENERATIO ADULTERA, Matth. XII: 39. Cap. XVI: 4. Marc. VIII: 38. Et SEMEN ADULTERI, Esaj. LVI: 3. Præter multis aliis in locis, ubi per adulteria & scortationes intelliguntur adulterationes & falsificationes Verbi, ut Jerem. III: 6. 8. Cap. XIII: 27. Ezech. XVI: 15. 16. 26. 28. 29. 32. 33. Cap. XXIII: 2. 3. 5. 7. 11. 14. 16. 17. Hosch. V: 3. Cap. VI: 10. Nah. III: 1. 3. 4.

315. In SENSU CÆLESTI, per Mæchari intelligitur negare Sanctitatem Verbi, & prophanare illud: quod hoc intelligatur in hoc Sensu, sequitur ex priori Spirituali, qui est adulterare bona & falsificare vera ejus. Sanctitatem Verbi negant & prophanant illi, qui ad omnia Ecclesiæ & religionis corde rident; nam omnia Ecclesiæ & Religionis in Christiano Orbe sunt ex Verbo.

316. Sunt variæ causæ, quæ faciunt, quod homo appareat non modo aliis sed etiam sibi ipsi castus, & tamen totus incastus est, nescit enim, quod concupiscentia, dum in voluntate est, sit factum, & quod illa non removeri possit nisi a Domino post pænitentiam; abstinentia a faciendo, non facit castum, sed abstinentia a volendo, dum potest, quia peccatum est, facit; quemadmodum si quis abstinet ab Adulteriis & Scortationibus solum ex timore legis civilis & ejus pænarum; ex timore jacturæ famæ & inde honoris; ex timore morborum ex illis; ex timore jurgiorum domi ab uxore, & inde intranquillitatis vitæ; ex timore vindictæ a marito & affinibus, & verberum ab illorum famulis; aut ex avaritia; aut ex imbecilitate oriunda vel ex morbo, vel ex abusu, vel ex ætate, vel ex alia causa impotentiæ: imo si abstinet ab illis ex lege aliqua naturali aut morali, & non simul ex lege spirituali, is usque tamen interius adulter & scortator est, nihilominus enim credit, quod non peccata sint, & inde illa coram Deo non illicita facit in suo spiritu, & sic in spiritu committit illa, tametsi non coram Mundo in corpore, quare post mortem cum sit spiritus, aperte loquitur pro illis. Præterea adulteri comparari possunt cum fædifragis, qui violant pacta: tum cum Veterum Satyris & Priapis, qui vagabantur in Sylvis, & vociferabantur, ubi virgines, sponsæ & uxores, cum quibus ludamus; adulteri etiam in Mundo Spirituali actualiter apparent ut Satyri & Priapi. Comparari etiam possunt cum hircis qui olent, ut & cum canibus, qui discurrunt per plateas, ac circumspiciunt & odorant ubi sunt canes, cum quibus lasciviant, & sic porro. Virilis illorum potentia, quando mariti fiunt, comparari potest efflorescentiæ Tuliparum tempore veris, quæ post mensem dierum deflorantur & emarcescunt.

SEPTIMUM PRÆCEPTUM.

Non furaberis.

317. In SENSU NATURALI, per hoc Præceptum intelligitur secundum literam non furari, latrocinari, & piratam tempore pacis agere; & in genere non alicui sua bona clanculum aut sub aliquo prætextu auferre. Extendit etiam se ad omnes imposturas & illegitimos quæstus, usuras, & exactiones; tum etiam ad defraudationes in pendendis tributis & vectigalibus, & in solvendis debitis. Operarii contra hoc Præceptum prævaricantur, qui opera sua insincere & subdole faciunt: Mercatores, qui fallunt mercibus, pondere, mensura, & calculis. Præfecti, qui stipendia militibus subtrahunt. Judices, qui pro amicitia, munere, affinitate, aut

aliis causis judicant, pervertendo leges aut quæstiones, & sic alios suis bonis, quæ jure possident, deprivant.

318. In Sensu spirituali per furari intelligitur deprivare alios suæ fidei veris, quod fit per falsa & hæretica: Sacerdotes, qui solum propter lucrum aut honoris ambitum ministrant, ac docent talia, quæ vident aut possunt videre ex Verbo quod non vera sint, spirituales fures sunt, quoniam media salutis, quæ sunt vera fidei, populo auferunt; hi quoque vocantur fures in Verbo in his locis, *Qui non ingreditur per januam in ovile, sed ascendit aliunde, is est fur & latro, fur non venit nisi ut furetur, mactet & perdat*, Joh. X: 1. 10. *Reponite thesauros non in terra, sed in Cælo, ubi fures non veniunt, & furantur*, Matth. VI: 19. 20. *Si fures veniunt tibi, si eversores noctu, quomodo excisus eris, nonne furabuntur quod illis satis.* Obad. Vers. 5. *In Urbe discurrent, in muro current, in domos ascendent, per fenestras ingredientur, sicut fur*, Joel II: 9. *Fecerunt mendacium, & fur venit, & diffundit se turma foras*, Hosch. VII: 1.

319. In Sensu Cælesti per fures intelliguntur, qui Divinam Potestatem Domino auferunt; tum qui Ipsius Meritum & Justitiam sibi vindicant; hi tametsi adorant Deum, usque non fidunt Ipsi, sed sibi, & qnoque non in Deum, sed in se credunt.

320. Illi qui falsa & hæretica docent, & vulgo persuadent quod sint vera & orthodoxa, & tamen Verbum legunt, & inde possunt scire quid falsum & quid verum; tum qui falsa religionis per fallacias confirmant & seducunt, comparari possunt cum impostoribus & imposturis omnis modi, quæ quia in se sunt Furta in spirituali sensu, comparari possunt cum impostoribus qui falsas Monetas cudunt, inaurant illas, aut illis colorem auri inducunt, & venditant pro puris: tum etiam cum illis, qui sciunt dextre secare & expolire Chrystalla, ac indurare illa, & vendunt illa pro adamantibus: ut & cum illis, qui sphinges aut simias vestitas ut homines, & velatas quoad facies, super equis aut mulis per urbes circumferunt, & clamant, quod sint nobiles ex antiquo stemmate. Sunt etiam similes illis qui facies lusorias coloratis fucis inunctas applicant faciebus vivis & nativis, & illarum pulchritudines abscondunt. Et sunt similes illis, qui selenites & lapides speculares, qui nitent sicut ex auro & argento, ostentant, & pro venis pretiositatis venditant. Assimilari etiam possunt illis, qui per theatralia abducunt a vero Cultu Divino, & a templis ad domos ubi sunt ludi scenici. Illi qui confirmant omnis generis falsa, nihili pendentes vera, & qui modo propter lucrum & honoris ambitum, sacerdotio funguntur, ac ita sunt fures spirituales, assimilari possunt illis furibus, qui portant claves, per quas omnium domuum fores possunt aperire: tum etiam pardis & aquilis, qui acutis oculis circumspiciunt ubi sunt opimæ prædæ.

OCTAVUM PRÆCEPTUM.

Non respondebis contra proximum tuum falsus testis.

321. Per respondere contra proximum falsus testis, seu false testari, in Sensu Naturali proxime intelligitur non falsum testem agere coram judice, aut coram aliis extra judicium, contra aliquem, qui alicujus mali temere inculpatur, & hoc asseverare per nomen Dei, aut per aliud sanctum, aut per se, & talia sui quæ alicujus nominis famæ sunt. Per hoc Præceptum in Sensu Naturali latiori intelliguntur omnis generis mendacia & hypocrises politicæ, quæ malum finem spectant;

tant; tum proximum traducere & diffamare, unde ejus honor, nomen & fama, ex quibus character totius hominis pendet, labefactantur. In Sensu naturali latissimo intelliguntur insidiæ, doli, & mala proposita, contra aliquem ex variis originibus, ut ex inimicitia, odio, vindicta, invidia, æmulatione, &c. hæc enim mala, in se recondunt testationem falsi.

322. In SENSU SPIRITUALI per falsa testari, intelligitur persuadere, quod falsum fidei sit verum fidei, & quod malum vitæ sit bonum vitæ, & vicissim; sed hoc & illud facere ex proposito, non autem ex ignorantia, ita illa facere postquam scit quid verum & bonum, non autem antea, nam Dominus dicit, *Si cæci essetis non haberetis peccatum, jam vero dicitis, quod videmus, ideo peccatum vestrum manet*, Joh. IX: 41. Hoc Falsum in Verbo intelligitur per Mendacium, & Propositum per Dolum in his locis, *Excidimus fœdus cum morte, & cum inferno facimus visionem, posuimus mendacium in fiduciam, & in falsitate latuimus*, Esaj. XXVIII: 15. *Populus rebellionis illi, filii mendaces, non volunt audire legem Jehovæ*, Esaj. XXX: 9. *a Propheta usque ad Sacerdotem, quivis facit mendacium*, Jerem. VIII: 10. *Habitatores loquuntur mendacium, & quoad linguam dolus in ore illorum*, Mich. V: 12. *Perdes loquentes mendacium, virum doli abominatur Jehovah*, Psalm V: 7. *Docuerunt linguam suam loqui mendacium, habitare illorum in medio doli*, Jerem. IX: 15. Quia per Mendacium intelligitur Falsum, ideo Dominus dicit, *quod Diabolus loquatur Mendacium ex propriis suis*, Joh. VIII: 14, Mendacium significat falsum, & falsiloquium, etiam in his locis, Jerem. IX: 4. Cap. XXIII: 14. 32. Ezech. XIII: 15 ad 19. Cap. XXI: 24. Hosch. VII: 1. Cap. XII: 1. Nah. III: 1. Psalm CXX: 2. 3.

323. In SENSU CÆLESTI, per false testari intelligitur blasphemare Dominum & Verbum, & sic ipsam Veritatem profligare ab Ecclesia, nam Dominus est ipsa Veritas, pariter Verbum. Vicissim per Testari in hoc Sensu intelligitur Veritatem loqui, & per Testimonium ipsa veritas; inde quoque est quod Decalogus dicatur Testimonium, Exod. XXIV: 16. 21. 22. Cap. XXX: 7. 18. Cap. XXXII: 15. 16. Cap. XL: 20. Levit. XVI: 13. Num. XVII: 19. 22. 25. Et quia Dominus est ipsa Veritas, dicit de Se quod Ipse testetur; quod Dominus sit ipsa Veritas, Joh. XIV: 6. Apoc. III: & quod Ipse testetur, & sit sui testis, Joh. III: 11. Cap. VIII: 13 ad 19. Cap. XV: 26. Cap. XVIII: 37. 38.

324. Illi qui falsa loquuntur ex dolo aut proposito, & illa sono æmulo affectionis spiritualis pronuntiant, & plus si intermiscent vera ex Verbo, quæ sic falsificant, ab Antiquis dicti sunt Incantatores, de quibus videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 462; tum Pythones & Serpentes arboris scientiæ boni & mali. Hi falsarii, mendaces & dolosi, assimilari possunt illis qui blande & amice loquuntur cum inimicis, & cum loquuntur, a tergo tenent pugionem, cum qua interimant. Et assimilari possunt illis, qui gladios veneno tingunt, & sic aggrediuntur hostes; & illis, qui aquis immiscent aconita, ac mustis & pastis saccharinis virus. Assimilari etiam possunt scortis venustis & allicientibus lue maligna infectis; tum virgultis aculeatis, quæ admota naribus fibrillas olfactus lædunt: ut & venenis edulcoratis: & quoque fimis, qui siccati tempore autumni odorem fragrantem spargunt. Tales in Verbo describuntur per pardos, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n. 572.

NONUM, ET DECIMUM PRÆCEPTUM.

Non concupisces Domum proximi tui, Non concupisces Uxorem proximi tui, non Servum ejus & Ancillam ejus, & Bovem ejus & Asinum ejus, & omne quod Proximo tuo.

325. Hæc in Catechismo, qui hodie in manibus est, in duo Præcepta distincta sunt, in unum, quod facit NONUM, quod est, *Non concupisces Domum proximi tui*, & in alterum, quod facit DECIMUM, quod est, *Non concupisces Uxorem proximi tui, & servum ejus, & ancillam ejus & bovem ejus & asinum ejus, & omne quod proximo tuo*; hæc duo Præcepta, quia unam rem faciunt, & Exod. XX: 14. & Deutr. V: 18, unum Versum, suscepi de duobus illis Præceptis simul agere, sed non propterea, quod velim ut in unum Præceptum conjungantur, sed in duo sicut prius distinguantur, quoniam Præcepta illa dicuntur DECEM VERBA, Exod. XXXIV: 28. Deutr. IV: 13. Cap. X: 4.

326. Hæc duo Præcepta spectant omnia illa Præcepta quæ præcedunt, ac docent & injungunt quod mala non facienda sint, ut quoque nec concupiscenda, proinde ut non solum sint Externi hominis, sed etiam Interni, nam qui non facit mala, & tamen concupiscit illa facere, usque facit illa; Dominus enim dicit, *Si quis concupiscit alterius uxorem, jamdum adulterium cum illa commisit in corde suo*, Matth. V: 27. 28; & Externus homo non prius fit Internus, seu cum Interno unum agit, quam dum concupiscentiæ remotæ sunt; hoc quoque Dominus docet, dicens, *Væ vobis Scribæ & Pharisæi, quia purgatis exterius poculi & patinæ, interiora vero sunt plena rapina & intemperantia; Pharisæe cæce, purga prius internum poculi & patinæ, ut sit etiam externum mundum*, Matth. XXIII: 25. 26, & præterea in toto illo Capite a principio ad finem; Interna, quæ sunt Pharisaica, sunt concupuscentiæ ad illa, quæ in Præceptis I. II. V. VI. VII. VIII., mandantur non facienda. Notum est, quod Dominus in Mundo docuerit Interna Ecclesiæ, ac Interna Ecclesiæ sunt non concupiscere mala, & sic docuit, ut Internus & Externus homo unum faciant, & hoc est e novo generari, de quo Dominus ad Nicodemum loquutus est, Joh. III, & nemo potest e novo generari seu regenerari, proinde Internus fieri, nisi a Domino. Ut duo hæc Præcepta spectent omnia illa quæ præcedunt, ut non concupiscenda sint, ideo primum nominatur Domus, postea Uxor, & deinde, servus, ancilla, bos & asinus, ac ultimo omne quod est proximo; Domus enim involvit sequentia omnia, nam in illa est maritus, uxor, servus, ancilla, bos & asinus; uxor quæ postea nominatur, deinde involvit illa quæ sequuntur, nam illa est Domina, sicut maritus est Dominus in domo, servus & ancilla sunt sub illis, ac boves & asini sub his, & demum omnia quæ infra seu extra sunt, per quod dicatur omne quod proximo tuo est: ex quibus patet, quod omnia priora spectentur in duobus his Præceptis in Communi & in Particulari, & in lato & in stricto sensu.

327. In SENSU SPIRITUALI per hæc Præcepta prohibentur omnes concupiscentiæ, quæ sunt contra spiritum, ita quæ sunt contra spiritualia Ecclesiæ, quæ se ad fidem & charitatem principaliter referunt, quia nisi concupiscentiæ domarentur, Caro secundum liberum suum rueret in omne nefas; nam ex Paulo notum est, *Quod caro concupiscat contra spiritum, & spiritus contra carnem*, Gal. V: 17: & a Jacobo, *Quilibet tentatur a propria concupiscentia, dum inescatur, deinde Concupiscentia, postquam concepit, parit peccatum, & peccatum quando consummatum est, parturit*

rit mortem, Epist. Cap. I: 14. 15: tum a Petro, *Dominus injustos in diem judicii puniendos reservat, maxime illos, qui post carnem in Concupiscentia ambulant*, II. Epist. II: 9. 10. In summa, hæc duo Præcepta in spirituali sensu intellecta, spectant omnia illa, quæ in Sensu spirituali prius allata sunt, quod non concupiscenda sint: similiter omnia, quæ prius in Cælesti Sensu; sed illa reassumere, supervacaneum est.

328. Concupiscentiæ carnis, oculorum, & reliquorum sensuum, separatæ a a concupiscentiis, hoc est, affectionibus, desideriis & jucundis spiritus, sunt prorsus similes concupiscentiis bestiarum, quare in se sunt ferinæ; at affectiones Spiritus sunt quales Angelis sunt, & inde dicendæ vere Humanæ; quapropter quantum quis concupiscentiis carnis indulget, tantum est bestia & fera, at quantum quis desideriis spiritus litat, tantum est homo & Angelus. Concupiscentiæ Carnis comparari possunt cum torridis & ambustis uvis & cum labruscis, at affectiones Spiritus cum uvis succulentis & sapidis, & quoque cum gustu vini ab illis expressi. Concupiscentiæ carnis comparari possunt cum stabulis in quibus sunt asini, hirci & sues, & affectiones spiritus cum stabulis, in quibus sunt generosi equi, & quoque oves & agni; differunt etiam sicut asinus & equus, ac sicut hircus ac ovis & agnus & sus, in genere sicut scoria & aurum, & sicut calx & argentum, sicut corallium & rubinus, & sic porro. Concupiscentia & factum cohærent sicut sanguis & caro, sicut flamma & oleum, est enim concupiscentia in facto sicut aer ex pulmone dum fit respiratio & loquela, & sicut ventus in velo dum perstat navigatio, & sicut aqua in rota, ex qua motus & actio machinæ.

Quod Decem Præcepta Decalogi contineant omnia quæ amoris in Deum, & omnia quæ amoris erga proximum sunt.

329. In octo Præceptis Decalogi, in Primo, Secundo, Quinto, Sexto, Septimo, Octavo, Nono & Decimo, non dicitur aliquid quod est amoris in Deum, & amoris erga proximum, non enim dicitur quod Deus amandus sit, nec quod Nomen Dei sanctificandum, neque quod proximus amandus sit, ita non quod sincere & recte cum illo agendum sit, sed modo quod non erit Deus alius coram faciebus meis, non sumes nomen Dei in vanum, non occides, non mæchaberis, non furaberis, non false testaberis, non concupisces illa quæ proximi sunt; ita in genere quod malum non volendum, cogitandum, & faciendum, contra Deum, nec contra proximum. Sed causa, quod non talia quæ directe amoris & charitatis sunt, mandata sint, sed modo talia quæ illis opposita sunt quod non facienda sint, est quia quantum homo fugit mala ut peccata, tantum vult bona quæ amoris & charitatis sunt. Quod Primum amoris in Deum & amoris erga proximum sit non facere malum, & quod secundum illorum sit facere bonum, videbitur in Capite de Charitate. Sunt duo Amores sibi oppositi, amor volendi & faciendi bonum, & amor volendi & faciendi malum, hic amor infernalis est, & ille amor cælestis est, totum enim Infernum in amore faciendi malum est, & totum Cælum in amore faciendi bonum est: nunc quia homo natus est in mala omnis generis, proinde a nativitate inclinat ad illa quæ Inferni sunt, & quia nisi denuo nascitur, hoc est, regeneratur non possit venire in Cælum, necessum est, ut primum removeantur mala quæ Inferni sunt, antequam potest velle bona quæ Cæli sunt; non enim quis potest adoptari a Domino, antequam separatur a Diabolo: quomodo autem removentur mala, & homo fertur ad facieudum bona, in binis Capitibus, uno de Pœnitentia, & altero de Reformatione

MATIONE & REGENERATIONE, demonstrabitur. Quod primum amovenda sint mala, antequam bona, quæ homo facit, fiunt bona coram Deo, docet Dominus apud Esajam ,, *Lavate vos, purificate vos, removete malitiam operum vestrorum a coram oculis meis, discite bonum facere, tunc si fuerint peccata vestra sicut coccinea, sicut nix albescent, si rubra fuerint sicut purpura, sicut lana erunt*, Cap. I: 16. 17. 18. Huic simile est hoc apud Jeremiam, *Sta in porta Domus Jehovæ, & proclama ibi verbum hoc, sic dixit Jehovah Zebaoth, Deus Israelis, bonas reddite vias vestras, & opera vestra, ne confidite vobis super verbis mendacii, dicendo, Templum Jehovæ, Templum Jehovæ, Templum Jehovæ hic* (hoc est, Ecclesia), *num furando, occidendo & mæchando, & jurando per mendacium, deinde venietis & stabitis coram Me in Domo hac, super qua nominatur Nomen meum, & dicetis, erepti sumus, dum facitis omnes abominationes has; num spelunca latronum facta est Domus hæc, etiam Ego ecce vidi, dictum Jehovæ*, Cap. VII: 2. 3. 4. 9. 10. 11. Quod ante lavationem seu purificationem a malis, preces ad Deum non audiantur, etiam docetur apud Esajam, *Dicit Jehovah væ genti peccatrici, populo gravi iniquitate, abalienaverunt se retrorsum, unde quando expanditis manus vestras, occulto oculos meos vobis, imo si multiplicaveritis orationem, Ego non audio*, Cap. I: 4. 15. Quod qui facit præcepta Decalogi, fugiendo mala, amor & charitas sequantur, constat ex his Domini verbis apud Johannem; *Jesus dixit, qui habet præcepta mea & facit illa, ille est qui amat Me, qui vero amat Me, amabitur a Patre meo, & Ego amabo illum, & manifestabo illi Meipsum, & mansionem apud illum faciemus*, Cap. XIV: 21. 23: per Præcepta ibi intelliguntur in specie præcepta Decalogi, quæ sunt quod mala non facienda nec concupiscenda sint, & quod sic amor hominis in Deum, & amor Dei erga hominem, sequantur, sicut bonum postquam remotum est malum.

330. Dictum est, quod quantum homo fugit mala, tantum velit bona, causa est, quia mala & bona sunt opposita, mala enim sunt ex Inferno, & bona e Cælo, quare quantum removetur Infernum, hoc est, malum, tantum appropinquatur cælum, & homo spectat bonum; quod ita sit, manifeste patet ab octo præceptis Decalogi ita visis; quemadmodum. I. Quantum quis non colit deos alios, tantum colit Deum verum. II. Quantum quis non sumit Nomen Dei in vanum, tantum amat illa quæ a Deo sunt. III. Quantum quis non vult occidere, & ex odio & vindictu agere, tantum vult bene proximo. IV. Quantum quis non vult mæchari, tantum vult caste cum uxore vivere. V. Quantum quis non vult furari, tantum sinceritatem sectatur. VI. Quantum quis non vult false testari, tantum vult vera cogitare & loqui VII & VIII, Quantum quis non concupiscit illa quæ proximi sunt, tantum vult ut proximo ex suis bene sit. Ex his constat, quod præcepta Decalogi contineant omnia quæ amoris in Deum & amoris erga proximum sunt: quare dicit Paulus, *Qui amat alterum, legem implevit, nam illud non mæchaberis, non occides, non furaberis, non falsus testis eris, non concupisces, & si quod aliud mandatum, in hoc verbo comprehenditur, amabis proximum tuum sicut teipsum: Charitas proximo non malum operatur; plenitudo ergo Legis est Charitas*, Rom. XIII: 8. 9. 10. His addendi sunt duo Canones Novæ Ecclesiæ inserviturі, I. Quod nemo possit mala ut peccata fugere, & bona facere quæ bona sint coram Deo, a se; sed quod quantum quis fugit mala ut peccata, tantum faciat bona non a se, sed a Domino. II. Quod homo debeat fugere mala ut peccata, & pugnare contra illa sicut a se, & quod si quis fugit mala ex quacunque alia causa, quam quia peccata sunt, non fugiat illa, sed modo faciat ut non appareant coram Mundo.

331. Quod malum & bonum non possint simul esse, & quod quantum removetur malum, tantum spectetur & sentiatur bonum, est causa, quia in Mundo spirituali ab unoquovis exhalatur Sphæra amoris ejus, quæ se circum circa dispergit & afficit, & facit sympathias & antipathias; per has sphæras separantur boni a malis. Quod malum removendum sit, antequam bonum cognoscitur, percipitur & amatur,

tur, comparari potest cum multis rebus in Mundo Naturali, ut cum his; non potest aliquis adire alterum, qui leopardum & pantheram in conclavi suo custodit, & quia dat illis edere securus cum illis habitat, nisi prius feras illas removerit. Quis invitatus ad mensam Regis & Reginæ non prius laverit facies & manus, antequam accedit; & quis in thalamum intrat cum sponsa post nuptias, nisi prius se laverit totum, & veste nuptiali se amiciverit. Quis non per ignem purificat mineras, & secernit a scoriis, antequam aurum & argentum purum adipiscitur. Quis non Zizania separat a messe tritici, antequam hoc infert in horreum: & quis non cristas e messe hordei excutit fustibus trituræ, antequam colligit illud in Domum. Quis non despumat crudam carnem coctione, antequam ille fit edulis, & apponitur super mensa. Quis non excutit vermes ex foliis arborum in horto, ne consumantur folia, & sic pereat fructus. Quis non aversatur sordida in domibus & atriis, & mundat illa, imprimis dum exspectatur princeps, aut sponsa filia principis. Quis amat virginem, & cum illa nuptias intendit, quæ malignis inescata est, aut pustulis & varicibus obsita, utcunque illa infucat faciem, splendide se investit, & amoris illecebras per blanditias oris inferre studet. Quod homo seipsum purificare debeat a malis, & non espectet, ut Dominus immediate hoc faciat, est comparative sicut servus incedens facie & veste conspurcatis fuligine & stercore accederet ad herum suum, ac diceret, Domine, ablue me, annon illi herus dicturus est, serve stulte, quid dicis, ecce ibi aqua, sapo, & linteum, suntne tibi manus, & posse in illis, ablue teipsum; & Dominus Deus dicturus est, sunt media purificationis a Me, & quoque est tuum velle & tuum posse a Me, quare utere illis meis donis & dotibus sicut tuis, & purificaberis: & sic porro. Quod Externus homo purgandus sit, sed per Internum, docet Dominus apud Matthæum Cap. XXIII. a principio ad finem.

332. His adjicientur QUATUOR MEMORABILIA: PRIMUM hoc. Quondam audivi vociferationes, quæ sicut per aquas egurgitabant ex inferis, unam ad sinistrum, O QUAM JUSTI; alteram ad dextrum, O QUAM ERUDITI; & tertiam a tergo, O QUAM SAPIENTES, & quia incidit in cogitationem meam, num etiam in Inferno Justi, Eruditi, & Sapientes sunt, afficiebar desiderio videndi, num tales ibi sunt; & dictum mihi est e Cælo, videbis & audies; & exivi domo in spiritu, & vidi ante me Aperturam, illuc accessi, & despexi, & ecce scala, per hanc descendi; & cum infra eram, vidi campestria obsita arbustis cum intermixtis spinis & urticis; & quæsivi num hic Infernum, dixerunt, est Terra inferior, quæ proxime supra Infernum est: & tunc perrexi secundum Clamores in ordine; ad Primum, O QUAM JUSTI, & vidi Cætum ex illis, qui in Mundo fuerant Judices amicitiæ & munerum: dein ad Clamorem secundum, O QUAM ERUDITI, & vidi Cætum ex illis, qui in Mundo fuerunt Ratiocinatores; & ad Clamorem tertium, O QUAM SAPIENTES, & vidi Cætum ex illis, qui in Mundo fuerunt Confirmatores: sed ab his deflexi ad Primum, ubi erant Judices amicitiæ & munerum & proclamati Justi: & vidi a latere sicut Amphitheatrum structum ex lateribus, & tectum tegulis nigris; & dicebatur mihi, quod ibi esset illorum TRIBUNAL; in illud patebant tres aditus a latere septentrionali, & tres a latere occidentali, & nulli a latere meridionali & orientali, indicium quod Judicia illorum non essent Judicia justitiæ, sed Arbitria. In medio Amphitheatri visus est Focus, in quem ministri focales injiciebant tædas sulphuratas & bituminosas, e quibus luces in parietes incrustatos evibratæ siste-

bant imagines picturatas avium vesperæ & noctis; sed focus ille, & inde evibrationes lucis in formas imaginum istarum, erant repræsentationes Judiciorum illorum, quod possent res cujusvis quæstionis colorare fucis, & eis inducere species secundum favorem. Post semihoram vidi Senes & Juvenes in prætextis & palliis intrantes, qui depositis pileis se super Soliis ad Mensas reponebant, sessuri judicia; ac audivi & percepi, quam solerter & ingeniose ex aspectu amicitiæ declinarent & inverterent judicia in apparentias justitiæ, & hoc eousque, ut ipsi non viderent injustum aliter quam justum, ac vicissim justum ut injustum; persuasiones de illis tales apparebant ex faciebus illorum, & audiebantur ex sonis loquelæ illorum; data mihi tunc fuit illustratio e Cælo, ex qua singula num juris aut non juris essent, percepi; & vidi, quam industrie obvelarent injustum, ac inducerent ei visionem justi, & ex legibus eligerent faventem, ad quam flecterent rem quæstionis, & reliquas per ratiocinia solertia removerent ad latus. Post judicia, Sententiæ exportabantur ad clientes, amicos, & fautores, & hi ad retribuendum illis favorem, per longam viam clamabant, O QUAM JUSTI, O QUAM JUSTI. Post hæc loquutus sum de illis cum Angelis Cæli, & narravi illis aliqua de visis & auditis; & Angeli dicebant, quod tales judices appareant aliis sicut acutissima acie intellectus præditi, cum tamen ne hilum justi & æqui vident, si tollis amicitiam pro aliquo, sedent in judiciis sicut statuæ, & modo dicunt, accedo, conformo me cum hoc aut illo; causa est quia omnia judicia illorum sunt præjudicia, & præjudicium cum favore sequitur causam ab initio ad finem ejus; inde nihil aliud vident quam quod amici est; ad omne id quod contra illum est, obliquant oculos, & ex hirquis tuentur, & si reassumunt, involvunt id ratiociniis, sicut aranea capturas filis, & consumunt; inde est, quod si non sequuntur telam sui præjudicii, nihil juris videant; explorati sunt, num possunt videre, ac inventi sunt quod non; quod ita sit, mirabuntur incolæ tui Mundi, sed dic illis, quod hoc sit veritas ab Angelis Cæli explorata. Quoniam illi nihil justi vident, ideo in Cælo non contemplamur illos ut homines, sed ut monstrosas imagines hominis, quarum capita faciunt illa quæ amicitiæ sunt, pectora illa quæ injustitiæ, manus & pedes illa quæ confirmationis, ac plantæ illa quæ justitiæ, quæ si non favent amico, supplantant & proculcant. Quales autem in se spectati sunt, videbis, instant enim finis illorum; & ecce tunc subito hiabat solum, & mensæ super mensas ceciderunt, & una cum toto Amphitheatro absorbti sunt, & conjecti in cavernas, & incarcerati; & tunc dictum est mihi, vis videre illos ibi, & ecce visi sunt quoad faciem sicut ex polito chalybe, quoad corpus a cervice ad lumbos sicut sculptilia vestita pellibus pardi, & quoad pedes sicut colubri: & vidi Libros Legis, quos super Mensis repositos habuerant, versos in Chartas lusorias; & nunc loco quod judicarent, datum est illis munus, ut pararent minia in fucos, quibus oblinirent facies meretricum, & illas sic verterent in pulchritudines. Postquam hæc visa sunt, volui abire ad duos reliquos Cætus, ad unum, ubi erant mere Ratiocinatores, & ad alterum, ubi erant mere Confirmatores; sed mihi dicebatur, quiesce paulum, dabuntur tibi comites Angeli ex Societate proxima supra illos, per hos tibi dabitur lux a Domino, & videbis mirabilia.

333. SECUNDUM MEMORABILE. Post aliquod tempus audivi iterum ex infera Terra, voces quas prius, O QUAM ERUDITI, O QUAM ERUDITI, & circumspexi quinam adessent, & ecce erant Angeli, qui in Cælo immediate supra illos, qui clamabantur, O QUAM ERUDITI, erant; & loquutus cum illis de clamore, & dixerunt, quod Eruditi illi essent, qui solum ratiocinantur, NUM SIT, VEL NON SIT, & raro cogitant QUOD ITA SIT, quare sunt sicut Venti qui flant & transeunt; ac sicut cortices circum arbores quæ absque medulla sunt; & sicut crustæ circum amygdala absque nucleo; aut sicut superficies circum fructus absque carne; nam

Men-

Mentes illorum sunt absque interiori judicio, & modo unitæ cum Sensibus corporis, quare si non ipsi Sensus judicant, nihil possunt concludere; verbo sunt mere Sensuales, & a nobis vocantur RATIOCINATORES; vocantur Ratiocinatores, quia nusquam concludunt aliquid, sed assumunt quicquid audiunt, & disputant, num sit, jugiter contradicendo; nihil plus amant, quam aggredi veritates, & sic illas discerpere mittendo in lites; hi sunt, qui credunt se præ omnibus in Mundo Eruditos. His auditis, rogavi Angelos, ut deducerent me ad illos, & deduxerunt ad Cavum, a quo gradus ad inferiorem terram tendebant, & descendimus, & sequuti sumus Clamorem, *O quam Eruditi*, & ecce erant aliquot centeni stantes in uno loco pulsantes humum, hoc miratus quæsivi, cur stant ita & plantis pulsant humum, & addidi, sic possunt pedibus excavare solum; ad hoc subriserunt Angeli, & dixerunt, apparet quod ita stent, quia nihil cogitant de aliqua re quod ita sit, sed solum num ita sit, ac litigant, & cum cogitatio non ultra progreditur, apparent modo calcare & terere unam glebam, & non progredi: & dixerunt Angeli, illi qui e Mundo Naturali in Hunc alluunt, & audiunt, quod in alio Mundo sint, colligunt se multis in locis in Cætus, & quærunt ubi Cælum & ubi Infernum, ut & ubi Deus; at postquam instructi sunt, usque incipiunt ratiocinari, disputare & altercari, NUM DEUS SIT, hoc faciunt, quia hodie in Mundo naturali tam multi Naturalistæ sunt, & hi inter se & cum aliis, quando loquela est de Religione, hoc in ventilationem mittunt, & hæc propositio & ventilatio raro terminatur in affirmativo fidei, quod Deus sit; & hi postea plus & plus consociant se cum malis, & hoc fit, quia nemo potest aliquod bonum ex amore boni facere nisi a Deo. Postea deductus sum ad congregationem, & ecce apparebant mihi homines facie non indecora, & in vestibus ornatus; & dixerunt Angeli, apparent tales in propria luce, at si lux e Cælo influit, mutantur facies, & quoque vestes; & factum est ita, & tunc apparebant faciebus furvis, induti saccis nigris; sed luce hac subtracta, visi sunt ut prius. Mox loquutus sum cum aliquibus ex congregatione, & dixi, audivi Clamorem turbæ circum vos, *O quam Eruditi*, quare liceat de rebus, quæ summæ Eruditionis sunt, vobiscum sociare sermonem, & responderunt, dic quicquid lubet, & satisfaciemus; & quæsivi, qualis erit Religio, per quam salvatur homo; & dixerunt, dispescemus hanc interrogationem in plures, & antequam has conclusimus, non possumus responsum dare; ac ventilatio erit, 1. Num Religio sit aliquid. 2. Num salvatio sit vel non. 3. Num una Religio plus efficiat quam altera. 4. Num Cælum & Infernum sit. 5. Num vita æterna post mortem sit; præter plura; & quæsivi de Primo, Num Religio sit aliquid, & cæperunt ventilare hoc copia argumentorum; & petivi ut referrent hoc ad Congregationem, ac retulerunt; & commune responsum fuit, quod Propositio illa egeat tam multa inquisitione, ut non possit finiri intra vesperam; at quæsivi, num a vobis possit finiri intra annum, & unus dixit, quod non possit intra centum annos; & dixi, interea estis absque Religione, & quia salvatio inde pendet, estis absque idea, fide, & spe salvationis; & respondit, annon demonstrabitur primum, num Religio sit, & quid illa, & num sit aliquid, si est, erit etiam pro sapientibus, si non est, erit solum pro vulgo; notum est, quod Religio dicatur Vinculum, sed quæritur pro quibus, si modo pro vulgo, in se non est aliquid, si etiam pro sapientibus, est. His auditis dixi, nihil minus quam Eruditi estis, quia non potestis aliud cogitare, quam num sit, & hoc versare in utramque partem; quis potest Eruditus esse, nisi aliquis pro certo sciat, & progrediatur in illud, sicut homo progreditur e vestigio in vestigium, & successive in sapientiam; alioquin Veritates ne quidem tangitis ungue, sed plus & plus e conspectu removetis illas; quare ratiocinari solum num sit, est ratiocinari ex pileo, qui nunquam imponitur, aut ex calceo qui non induitur; quid inde profluit, nisi quod non sciatis, num detur aliquid,

 quid,

quid, & num sit quicquam nisi idea, ita num detur salvatio, num vita æterna post mortem, num una Religio præstet alteri, num Cælum & Infernum sint; de his non cogitare aliquid potestis, quamdiu hæretis in primo passu, & pulsatis arenam ibi, & non ferendo fertis pedem ultra pedem, & progredimini. Cavete vobis, ne Mentes vestræ, dum ita foris extra judicium stant, intus indurescant & fiant statuæ salis. His dictis abivi, & illi ex indignatione conjecerunt lapides post me, & tunc mihi visi sunt sicut sculptilia, quibus nihil rationis humanæ inest. Et quæsivi Angelos de sorte illorum, & dixerunt, quod infimi illorum demittantur in profundum, & ibi in desertum, & adigantur ad portandum sarcinas, & tunc quia non possunt aliquid proferre ex ratione, garriunt & loquuntur vana, & ibi e longinquo apparent sicut asini portantes onera.

334. Tertium Memorabile. Post hæc dixit unus ex Angelis, sequere me ad locum, ubi vociferantur, O quam Sapientes, & dixit, videbis portenta hominum, videbis facies & corpora, quæ sunt hominis, & tamen non sunt homines, & dixi, suntne tunc bestiæ, respondit, non sunt bestiæ, sed bestiæ homines; sunt enim, qui prorsus non videre possunt, num verum sit verum, vel non, & tamen possunt facere, ut appareat sicut verum quicquid volunt; tales apud nos vocantur Confirmatores. Et sequuti sumus vociferationem, & venimus ad locum, & ecce Cætus Virorum, & circum Cætum turba, & in turba aliqui ex nobili stemmate, qui dum audiverunt, quod confirmarent omnia quæ dicebant, & sibi tam manifesto consensu faverent, se converterunt, & dixerunt, O quam Sapientes. Sed dixit mihi Angelus, ne adeamus illos, sed evocemus e Cætu unum; & evocavimus, & cum illo secessimus, & loquuti sumus varia, & ille confirmabat singula, usque ut prorsus apparerent sicut vera; & quæsivimus illum num etiam possit confirmare contraria, dixit, quod tam bene ut priora: dixit tunc aperte, & ex corde, quid verum, num datur aliquod verum in rerum natura, quam quod homo facit verum; dic quiquid placet, & faciam id ut sit verum; & dixi, fac hoc Verum, quod Fides sit omne Ecclesiæ, & fecit hoc ita dextre & solerter, ut Eruditi circumstantes admirati sint, & adplauserint: postea petii, ut faceret verum, quod Charitas esset omne Ecclesiæ, ac fecit; & postea, quod Charitas sit nihil Ecclesiæ, ac investivit utrumque, & exornavit apparentiis, ut adstantes inspicerent se mutuo, & dicerent, estne hic Sapiens: & dixi, nonne scis, quod bene vivere sit Charitas, & quod bene credere sit Fides, numne qui bene vivit, etiam bene credit, & sic quod fides sit charitatis, & charitas fidei; videsne quod hoc verum sit, respondit, faciam id verum, & videbo, ac fecit, & dixit, nunc video; at mox fecit contrarium ejus, ut esset verum, & tunc dixit, video etiam quod hoc verum sit: ad hæc subrisimus, & diximus, suntne contraria, quomodo possunt duo contraria videri vera; ad hæc, indignatus respondit, erratis, est utrumque verum, quoniam non aliud est verum, quam quod homo facit verum. Stabat prope aliquis, qui in Mundo fuerat Legatus primi gradus, ille hoc miratus est, & dixit, agnosco, quod aliquid simile in Mundo sit, sed usque tu insanis, fac si potes ut sit verum, quod Lux sit Caligo, & Caligo Lux; & respondit, hoc faciam facile; quid Lux & Caligo nisi Status Oculi, numne mutatur lux in umbram, dum oculus ex aprico venit, ut & dum homo oculum intense figit in solem, quis non scit, quod status oculi tunc mutetur, & quod lux inde appareat ut umbra, ac vicissim dum status oculi redit, quod umbra illa appareat ut lux: nonne Noctua videt caliginem noctis ut lucem diei, & lucem diei ut caliginem noctis, & tunc omnino ipsum Solem ut globum opacum & furvum; si quis homo haberet oculos sicut noctua, quid vocaret lucem & quid caliginem; quid tunc Lux nisi status oculi, & si modo est status oculi, numne Lux est Caligo, & Caligo Lux, quare unum est verum & alterum est verum. Sed quia hæc confirmatio confudit quosdam,

dam, dixi, animadverti, quod confirmator ille non sciat, quod detur Lux vera, & Lux fatua, & quod ambæ illæ Luces appareant sicut sint luces, sed usque Lux fatua in se non est Lux, sed respective ad Lucem veram est caligo; in Luce fatua est Noctua, est enim intra oculos ejus cupiditas insectandi & vorandi aves, & hæc Lux facit oculos ejus tempore noctis videre, prorsus similiter ut Feles, quorum oculi in cellis apparent sicut candelæ, est lux fatua oriunda ex cupiditate insectandi & vorandi mures intus in oculis illorum, quæ id producit; inde patet, quod Lux Solis sit Lux vera, & quod Lux cupidinis sit lux fatua. Post hæc, Legatus rogavit Confirmatorem, ut faceret hoc ut si verum, quod Corvus sit albus & non niger, & respondit, etiam hoc faciam facile, & dixit, sume acum seu novaculam, & aperi pennas & plumas Corvi, tum remove pennas & plumas, & specta Corvum a cute, nonne est albus; quid nigrum, quod circum est, nisi umbra, e qua non judicandum est de colore Corvi; quod nigrum sit modo umbra, consule gnaros Scientiæ optices, & dicent, aut mole nigrum lapidem aut vitrum in tenuem pulverem, & videbis quod pulvis sit albus; sed respondit Legatus, apparetne Corvus niger coram visu; at Confirmator ille respondit, vis tu, qui es homo, cogitare aliquid ex apparentia, potes quidem loqui ex apparentia, quod Corvus sit niger, sed non potes id cogitare; ut pro exemplo, potes loqui ex apparentia, quod Sol oriatur & occidat, sed quia es homo, non potes cogitare id, quia Sol stat immotus, & Tellus progreditur; simile est cum Corvo, apparentia est apparentia; dic quicquid vis, Corvus est totus quantus albus, albescit etiam cum senescit, hoc vidi: post hæc adstantes inspexerunt me, quare dixi, quod verum sit, quod pennæ & plumæ Corvi intus trahant ex albedine, pariter ejus cutis, sed hoc datur non modo apud corvos, sed etiam apud omnes aves in Universo; & omnis homo aves distinguit ex apparentia coloris illarum, si hoc non fieret, diceremus de omni ave quod sit alba, quod absurdum & irritum est. Postea Legatus quæsivit, num posset facere verum, quod tu insanires, & dixit, possum sed non volo, quis non insanit. Deinde rogaverunt illum, ut diceret ex corde, num joculetur, vel num credat, quod non sit aliquod verum, nisi quod homo facit verum, & respondit, juro quod credam. Post hæc universalis ille Confirmator missus est ad Angelos, qui explorarent illum qualis est, & hi post explorationem dixerunt, quod ille ne quidem granum intellectus possideat, quoniam omne id quod supra rationale est, apud illum occlusum est, & solum id quod infra rationale est, apertum est; supra Rationale est Lux spiritualis, ac infra Rationale est Lux naturalis, & hæc Lux apud hominem talis est, ut confirmare possit, quicquid lubet; at si non Lux Spiritualis influit in lucem naturalem, homo non videt num aliquod verum sit verum, & inde nec quod aliquod falsum sit falsum, & hoc & illud videre, est ex luce spirituali in luce naturali, & Lux spiritualis est ex Deo Cæli, qui est Dominus; quare universalis ille Confirmator non est homo nec bestia, sed est bestia homo. Quæsivi Angelos de sorte talium, num possunt una esse cum vivis, quia vita homini est ex Luce spirituali, & ex hoc est intellectus ejus: & dixerunt, quod tales, cum soli sunt, non possint aliquid cogitare, & inde loqui, sed quod stent sicut automata muti, & sicut in alto sopore; at quod expergiscantur, ut primum auribus captant aliquid; & addiderunt, quod illi fiant tales, qui intime mali sunt; in hoc non potest Lux Spiritualis a superiori influere, sed modo aliquod spirituale per Mundum, unde illis facultus confirmandi est. His dictis audivi vocem ex Angelis, qui exploraverunt illum, dicens, fac ex auditis illis universale Conclusum, & feci hoc, *Quod posse confirmare quicquid lubet, non sit Intelligentis, sed quod posse videre, quod verum sit verum, & quod falsum sit falsum, & id confirmare, sit Intelligentis.* Post hæc spectavi ad Cætum, ubi stabant Confirmatores, & turba circum illos clamabat,

O QUAM SAPIENTES, & ecce Nubes fusca obvelavit illos, & in Nube volabant ululæ & vespertiliones; & dicebatur mihi, ululæ & vespertiliones in Nube illa volantes, sunt correspondentiæ & inde apparentiæ cogitationum illorum; quoniam confirmationes falsitatum usque ut appareant sicut veritates, repræsentantur in hoc Mundo sub formis avium noctis, quarum oculos fatua lux intus illuminat, ex qua vident objecta in tenebris sicut in luce: talis Lux fatua spiritualis est illis, qui confirmant falsa, usque dum videntur ut vera, ac postea creduntur vera; sunt omnes illi in visione posteriore, & non in aliquo visu priori.

335. QUARTUM MEMORABILE. Quodam diluculo cum evigilatus sum a somno, vidi sicut Larvas in varia effigie ante oculos; & postea, cum erat mane, vidi Luces fatuas in diversis formis, quasdam sicut membranas scripturis plenas, quæ iterum & iterum complicatæ tandem apparebant sicut Stellæ caducæ, quæ delapsæ in aere evanescebant, & quasdam sicut Libros apertos, quarum aliqui micabant sicut lunulæ, & aliquæ ardebant sicut candelæ; inter hos erant libri qui se sustulerunt in altum, & in altitudine peribant, & alii qui deciderunt in terram, & in pulverem ibi dissolvebantur. Ex his visis augurabar, quod infra Meteora illa starent, qui de rebus imaginariis, quas reputabant magni momenti, litigarent; nam in Mundo spirituali talia Phænomena in athmosphæris ex ratiociniis infra stantium apparent; & mox apertus est mihi visus spiritus mei, & animadverti numerum Spirituum, quorum Capita cincta erant foliis ex lauru, & corpore induti togis florificatis, quæ signabant, quod essent spiritus, qui in Mundo naturali fama eruditionis incluti fuerunt; & quia eram in spiritu, accessi, & Cætui me immiscui; & tunc audivi, quod inter se acriter & ardenter disceptarent de IDEIS CONNATIS, num aliquæ hominibus a nativitate inessent, ut Bestiis; illi qui negabant, se avertebant ab illis qui affirmabant, & tandem segregati steterunt vicissim, sicut phalanges duorum Exercituum mox pugnaturi ensibus, sed quia non erant illis enses, acuminibus verborum pugnabant. At subito tunc Spiritus quidam Angelicus in medio eorum constitit, & alta voce loquens dixit, audivi e distantia non procul a vobis, quod utrinque ardeatis in lite de Ideis connatis, num aliquæ essent hominibus ut bestiis, ego vero dico vobis, QUOD NON SINT ULLÆ IDEÆ CONNATÆ HOMINIBUS, ET QUOD NEC SINT ULLÆ IDEÆ BESTIIS, quare rixamini de nihilo, aut sicut dicitur, de lana caprina, aut de barba hujus sæculi. His auditis excanduerunt omnes, & vociferabantur, ejicite hunc, loquitur contra Sensum communem; at cum in conatu ejiciendi erant, viderunt illum cinctum Luce cælesti, per quam non potuerunt irrumpere, erat enim Spiritus Angelicus, quare recedebant, & parum se removebant ab illo; & postquam lux illa intracta est, dixit illis, cur excandescitis, audite primum, & colligite rationes quas afferam, & vos ipsi ex illis conclusum facite; & prævideo, quod illi, qui judicio pollent, accessuri sint, & tempestates in mentibus vestris obortas sedaturi: ad hæc dicta, sono tamen indignante, dicebant, Loquere itaque, & audiemus; & tunc exorsus loqui dixit; vos creditis, quod Bestiis ideæ connatæ sint, & hoc conclusistis ex eo, quod actus illarum appareant sicut ex cogitatione, & tamen illis ne hilum cogitationis est, ac ideæ non prædicabiles sunt nisi inde, & cogitationis character est, ut faciant propter hoc aut illud ita vel ita: expendite itaque, num Aranea, quæ artificiosissime texit telam, in suo pusillo capite cogitet, in hoc ordine fila extendam, & illa transversis filis colligabo, ne tela mea ingruente aeris vibratione diffluat; ac in terminis primis filorum, qui facient meditullium, parabo mihi sedem, in qua percipiam quodcunque incidit, ut illuc accurram, ut si musca involat, irretiatur illa, ac cito invadam & circumligabo illam, & cedet mihi in escam. Porro num Apis in pusillo suo capite cogitat, evolabo, scio ubi campi florescentes sunt, & ibi

ibi ex his floribus ceram, & ex illis mel exsugam, & ex cera exstruam cellulas contiguas in serie, illo modo, ut ego cum sociis, sicut per plateas libere intremus & exeamus, & postea in illis reponemus mel abundanter, ut satis sit etiam pro ventura hyeme, ne moriamur; præter alia mirabilia, in quibus prudentiam politicam & æconomicam humanam non modo æmulantur, sed in quibusdam excedunt, (videatur supra p. 11). Adhuc, num Fucus major in pusillo suo capite cogitat, ego cum sociis meis fabricabimus domunculam ex tenui papyro, cujus parietes intus circumducemus in formam labyrintheam, ac intime parabimus sicut forum, in quod erit ingressus & a quo egressus, & hoc eo artificio, ut non aliud vivum, quam quod ex nostra prosapia est, reperiat viam ad intimum, ubi congregamur. Iterum, num bombyx, dum vermis, in pusillo suo capite cogitat, nunc tempus est ut præparem me ad nendum sericum, & propter finem, ut quando netum est, evolem, & in aere, in quem non prius eniti potui, ludam cum comparibus, & prospiciam mihi progeniem. Similiter reliqui vermes, dum subrepunt per parietes, & fiunt nymphæ, aureliæ, chrysallides, & demum papiliones. Num musca aliquam ideam de congressu cum alia musca habet, quod hic & non ibi. Simile est cum animalibus grandioris corporis, sicut est cum illis animalculis, ut cum avibus & pennatis omnis generis, quando congrediuntur, tum quando parant nidos, ponunt inibi ova, incubant illis, excludunt pullos, his porrigunt escas, educant usque dum evolant, & postea abigunt a nidis sicut prolem non suam, præter innumera alia: simille etiam est cum bestiis terræ, cum serpentibus, & cum piscibus; quis vestrum non potest ex supradictis videre, quod actus illarum spontanei non profluant ex aliqua cogitatione, de qua unice prædicabilis est idea: error, quod bestiis sint ideæ, non aliunde profluxit, quam ex persuasione, quod illæ æque ac homines cogitent, & quod modo loquela faciat discrimen. Post hæc, Spiritus angelicus circumspexit, & quia vidit illos adhuc hæsitantes, num bestiis sit cogitatio vel non, continuavit sermonem, & dixit; percipio quod ex actibus animalium brutorum similaribus cum humanis, adhuc vobis inhæreat idea visionaria de cogitatione illorum; quare dicam, unde illi actus; videlicet, est cuivis bestiæ, cuivis volucri, cuivis pisci, reptili, & insecto, suus amor naturalis sensualis ac corporeus, cujus habitacula sunt illorum capita, & in his cerebra, per hæc influit Mundus spiritualis in Sensus corporis eorum immediate, & per hos determinat actus, quæ causa est, quod Sensus corporis illorum præ humanis sint multo exquisitiores. Influxus ille e Mundo spirituali, est qui vocatur Instinctus, ac Instinctus vocatur, quia absque media cogitatione existit: dantur etiam accessoria Instinctus ex assuetudine. At amor illorum, per quem e Mundo Spirituali fit determinatio ad actus, est solum pro Nutritione & Propagatione, non autem pro aliqua scientia, intelligentia & sapientia, per quas successive fit amor apud homines.

Quod nec homini aliquæ ideæ connatæ sint, evidenter constare potest ex eo, quod non aliqua cogitatio ei connata sit, & ubi non cogitatio ibi nec idea, una enim est alterius vicissim; hoc concludi potest ex Infantibus recens natis, quod præter lactere & respirare nihil possint; quod possint lactere, non est ex connato, sed ex continua suctione in utero matris, & quod possint respirare, est quia vivunt, hoc enim est universale vitæ; ipsi Sensus corporis eorum sunt in summa obscuritate, & ab hac successive enituntur per objecta, similiter illorum motus per assuetudines; & successive sicut discunt effutire voces, & sonare illas primum absque idea, exoritur aliquod obscurum phantasiæ, quod sicut clarescit, nascitur obscurum imaginationis, & inde cogitationis; secundum hujus status formationem existunt ideæ; quæ, ut supra dictum est, cum cogitatione unum faciunt, & cogitatio a nulla increscit per instructiones; quare ideæ hominibus sunt, verum non con-

connatæ, sed formatæ, & ex his fluunt loquelæ & actus illorum. Quod homini non aliud connascatur quam facultas ad sciendum, intelligendum, & sapiendum, ut & inclinatio ad amandum non modo illas, sed etiam proximum & Deum, videatur supra in MEMORABILI, n: 48; & quoque infra in quodam MEMORABILI. Post hæc circumspexi, & vidi in propinquo LEIBNITZIUM & WOLFIUM, qui intendebant rationibus a Spiritu Angelico prolatis; & tunc accessit Leibnitzius, & assensu favit, at Wolfius abivit & negans & affirmans, non enim pollebat interiori judicio quo Leibnitzius.

CAPUT SEXTUM

DE

FIDE.

346. Ex sapientia Antiquorum profluxit hoc dogma, quod Universum ac omnia & singula ejus se referant ad Bonum & Verum, & sic quod omnia Ecclesiæ ad Amorem seu Charitatem & Fidem, quoniam omne id vocatur Bonum, quod profluit ex Amore seu Charitate, & omne id vocatur Verum quod profluit ex Fide: nunc quia Charitas & Fides distincte duo sunt, sed usque unum faciunt in homine, ut sit homo Ecclesiæ, hoc est, ut Ecclesia in homine sit, ideo apud antiquos controversum & disceptatum est, quid ex duobus illis Primum erit, & sic quid jure vocandum est Primogenitum; quidam ex illis dixerunt, quod Verum, consequenter quod Fides, & quidam quod Bonum, consequenter quod Charitas; viderunt enim, quod homo statim post nativitatem discat loqui & cogitare, & per hæc perfici intellectu, quod fit per scientias, & sic discere & intelligere quid Verum, & quod his mediis postea discat & intelligat quid Bonum, proinde quod primum quid Fides, & postea quid Charitas: illi qui hanc rem ita comprehenderunt, putaverunt, quod Verum fidei sit Primogenitum, & quod Bonum Charitatis sit post natum, quapropter etiam Fidei Primogenituræ eminientiam & jus prærogativum attribuerunt: sed hi obruerunt intellectum suum copia argumentorum pro Fide, usque ut non viderent, quod Fides non sit fides nisi conjuncta Charitati, & quod nec Charitas sit charitas nisi conjuncta Fidei, & sic quod unum faciant, & quod si non, una & altera non sit aliquid in Ecclesia; quod prorsus unum faciant, in sequentibus demonstrabitur. „ Sed in hac Præfatione paucis detegam quomodo „ seu qua ratione unum faciunt, hoc enim interest, ut sequentia in aliqua luce „ sint; videlicet, Fides, per quam etiam intelligitur Verum, est Primum tempo- „ re, at Charitas, per quam etiam intelligitur Bonum, est Primum fine, & id „ quod Primum fine est, hoc actualiter Primum est, quia Primarium, ita quoque „ Primogenitum, ac id quod Primum est tempore, id non Primum est actualiter, „ sed apparenter, sed hoc ut comprehendatur, illustrabitur per Comparationes, „ quod fiet cum exstructione Templi, ut & Domus, & cum constructione Horti, „ & cum præparatione Agri: cum Exstructione Templi; Primum tempore „ est, ponere fundamentum, erigere muros, superimponere tectum, & postea „ immittere Altare, & exstruere Suggestum, Primum fine autem est Cultus Dei in „ illo, propter quem fiunt illa. Cum exstructione Domus, Primum tempore „ est ædificare Externa ejus, & quoque illam instruere variis quæ necessitatis sunt; „ at Primum fine est Habitatio commoda pro se & pro reliquis qui in Domo ejus „ erunt. Cum constructione Horti, Primum tempore est explanare solum, & „ præparare humum, ac implantare arbores, ac inseminare talia, quæ usui in- „ servient, at Primum fine est usus fructus ex illis. Cum præparatione Agri, „ Primum tempore est, terram applanare, arare, occare, & dein inserere semi- „ na, at Primum fine est Messis, ita quoque usus. Ex his Comparationibus quis- „ que potest concludere, quid in se Primum est, nonne omnis dum vult ædificare

„ Templum aut Domum, ut & construere Hortum, & elaborare agrum, Primum „ intendit Usum, & hunc continue in Mente tenet & versat, dum media ad illum „ procurat; concludimus ergo, quod Verum fidei sit Primum tempore, at quod „ Bonum charitatis sit Primum fine, & quod hoc ideo quia Primarium, sit actualiter „ in mente Primogenitum". Sed necessum est, ut sciatur quid Fides & quid Charitas, quæque in sua essentia, & hoc non sciri potest, nisi utraque dispescatnr in Articulos, Fides in suos, & Charitas in suos: Fidei itaque Articuli sunt hi; I. *Quod Fides Salvifica sit in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum.* II. *Quod Fides in summa sit, quod qui bene vivit, & rite credit, a Domino salvetur.* III. *Quod homo Fidem accipiat, per quod Dominum adeat, veritates ex Verbo discat, & secundum illas vivat.* IV. *Quod copia veritatum sicut in fasce cohærentium exaltet & perficiat fidem.* V. *Quod Fides absque charitate non sit fides, & quod Charitas absque fide non sit charitas, & quod utraque nisi a Domino non sit viva.* VI. *Quod Dominus, Charitas & Fides unum faciant, sicut Vita, Voluntas & Intellectus in homine. & quod si dividuntur, unumquodvis pereat, sicut Unio dilapsa in pollinem.* VII. *Quod Dominus sit Charitas & Fides in homine, & quod homo sit Charitas & Fides in Domino.* VIII. *Quod Charitas & Fides simul sint in Operibus bonis.* IX. *Quod sit Fides vera, Fides spuria, & Fides hypocritica.* X. *Quod nulla fides sit apud malos.* Hæc nunc singulatim explicanda sunt.

I.

Quod Fides Salvifica sit in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum.

337. Quod Fides salvifica sit in Deum Salvatorem, est quia Ille est Deus & Homo, & Ipse in Patre & Pater in Ipso, & sic unum, quare qui Ipsum adeunt, simul etiam Patrem adeunt, & sic Deum unum & unicum, & fides salvifica non datur in alium. Quod credendum seu fides habenda sit in Filium Dei, Redemptorem & Salvatorem, conceptum a Jehovah & natum a Maria Virgine, nominatum Jesus Christus, constat ex mandatis frequenter iteratis ab Ipso, & postea ab Apostolis. Quod fides in Ipsum mandata sit ab Ipso, manifeste patet ex his locis; *Jesus dixit, hæc est voluntas Patris qui misit Me, ut omnis qui videt Filium, &* credit in Ipsum, *habeat vitam æternam, & resuscitem Ego illum extremo die*, Joh. VI: 40. Qui credit in Filium, *habet vitam æternam, qui vero non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super illo*, Joh. III: 36. *Ut omnis qui* credit in Filium, *non pereat, sed vitam æternam habeat: adeo namque Deus dilexit Mundum, ut Filium suum Unigenitum dederit, ut* omnis qui credit in Ipsum *non pereat, sed habeat vitam æternam*, Joh. III: 15. 16. *Jesus dixit, Ego sum resurrectio & vita,* qui credit in Me, *non morietur in æternum*, Joh. XI: 25. 26. *Amen, amen dico vobis,* qui credit in Me, *habet vitam æternam, Ego sum Panis vitæ*, Joh. VI: 47. 48. *Ego sum Panis vitæ,* qui venit ad Me, *non esuriet, & qui* credit in Me, *non sitiet unquam*, Joh. VI: 35. *Jesus clamavit dicens, si quis sitiverit, venite ad Me, & bibite,* quisquis credit in Me, *sicut dixit Scriptura, flumina ex ventre ejus fluent aquæ viventis*, Joh. VII: 37. 38. *Dixerunt ad Jesum, quid faciemus ut operemur opera Dei, respondit Jesus, hoc est opus Dei,* ut credatis in Ipsum, quem misit Pater, Joh. VI: 28. 29. *Quousque Lucem habetis,* credite in Lucem, *ut filii Lucis sitis*, Joh. XII: 36. *Qui* credit in Filium Dei, *non judicatur,* qui autem non credit, *jam judicatus est,* quia non credidit *in Nomen*

Uni-

Unigeniti Filii Dei, Joh. III: 18. *Hæc scripta sunt, ut credatis quod Jesus sit Filius Dei, & ut Credentes vitam habeatis in Nomine Ipsius*, Joh. XX: 31. NISI CREDIDERITIS QUOD EGO SIM, *moriemini in peccatis vestris*, Joh. VIII: 24. *Jesus dixit, cum venerit Paracletus spiritus veritatis, arguet Mundum de Peccato, Justitia & Judicio; de Peccato, quod non credant in Me*, Joh. XVI: 8.

338. Quod Fides Apostolorum non alia fuerit quam in Dominum Jesum Christum, constat ex multis locis in Epistolis illorum, ex quibus solum hæc adducam, *Vivo non amplius ego, sed vivit in me Christus; quod vero nunc vivo in carne*, in FIDE VIVO, QUÆ EST IN FILIUM DEI, Gal. II: 20. *Paulus contestatus est Judæis & Græcis pænitentiam in Deum*, & FIDEM IN DOMINUM NOSTRUM JESUM CHRISTUM. Act. Apost. XX: 21. *Qui eduxit Paulum foras, dixit, quid me oportet facere ut salver, ille dixit*, CREDE IN DOMINUM JESUM CHRISTUM, *ita salvaberis tu & domus tua*, Act. Apostol. XVI: 30. 31. *Qui habet Filium, habet vitam, qui vero non habet Filium Dei, vitam non habet: hæc scripsi vobis, qui creditis in Nomen Filii Dei, ut sciatis quod vitam æternam habeatis, & ut credatis in Nomen Filii Dei*, 1 Joh. V: 12. 13. *Nos ex natura Judæi, & non ex gentibus peccatores, cum scimus quod non justificetur homo ex operibus legis, sed* PER FIDEM JESU CHRISTI, *etiam* NOS IN JESUM CHRISTUM CREDIDIMUS, Gal. II: 15. 16. Quoniam fides illorum fuit in Jesum Christum, & quoque est ab Ipso, ideo vocabant illam, Fidem Jesu Christi, ut nunc supra Gal. II: 16, & in sequentibus his, *Justitia Dei per* FIDEM JESU CHRISTI *in omnes & super omnes qui crediderint. Ut sit justificans eum, qui ex* FIDE JESU est, Rom. III: 22. 26. *Habeat justitiam, quæ* EX FIDE CHRISTI, *justitiam quæ* EX DEO FIDEI, Philipp. III: 9. *Hi servantes mandata Dei, &* FIDEM JESU CHRISTI, Apoc. XIV: 12. *Per* FIDEM QUÆ *in Christo Jesu est*, II Timoth. III: 15. In JESU CHRISTO EST FIDES PER CHARITATEM OPERANS, Gal. V: 6. Ex his constare potest, quæ fides a Paulo intellecta est in Dicto hodie in Ecclesia trito, CONCLUDIMUS ERGO FIDE JUSTIFICARI HOMINEM SINE OPERIBUS LEGIS, Rom. III: 28, quod non in Deum Patrem, sed in Ipsius Filium, minus in tres Deos in ordine, in Unum a quo, in Alterum propter quem, & in Tertium per quem; quod credatur in Ecclesia, quod tripersonalis ejus Fides in illo dicto a Paulo intellecta sit, est causa, quia Ecclesia intra quatuordecim Sæcula, seu usque a CONCILIO NICÆNO, non aliam fidem agnovit, & inde non aliam novit, credentes sic quod unica esset, & non alia dabilis; quare ubicunque in Verbo Novi Testamenti legitur Fides, creditum est, quod illa esset, & ad illam ibi applicuerunt omnia ibi; inde periit fides unice Salvifica, quæ est in Deum Salvatorem, & inde quoque tot fallaciæ in doctrinas illorum irrepserunt, & tot paradoxa sanæ rationi adversantia; omnis enim doctrina Ecclesiæ, quæ docebit & monstrabit viam ad Cælum, seu ad salutem, dependet a fide; & quia in illam irrepserunt tot fallaciæ & paradoxa, ut dictum est, ideo necessum fuit, ut proclamarent dogma, quod Intellectus captandus sit sub obedientia fidei. Nunc quoniam in Dicto Paulino Rom. III: 28, per fidem non intelligitur fides in Deum Patrem, sed in Ipsius Filium, & per opera legis ibi non intelliguntur opera legis Decalogi, sed opera Legis Mosaicæ pro Judæis, ut patet a sequentibus ibi, & quoque ex similibus in Epist. ad Galatas Cap. II: 14. 15, cadit fundamentalis lapis Fidei hodiernæ, & insuper fanum superinstructum, sicut domus subsidens in terram, cujus summitas tecti modo exstat.

339. Quod credendum, hoc est, fides habenda sit in Deum Salvatorem Jesum Christum, est causa, quia est in Deum visibilem in quo invisibilis, ac fides in Deum visibilem, qui est Homo & simul Deus, intrat hominem; Fides enim in sua essentia est spiritualis, sed in sua forma naturalis, quare apud hominem fit illa spiritualis naturalis, omne enim spirituale recipitur in naturali, ut sit aliquid apud hominem; nudum Spirituale quidem intrat in hominem, sed non recipitur, est sicut æther qui influit & effluit præter quod afficiat; ut enim afficiat, erit perceptio & sic recep-

tio, utraque in Mente hominis; & hoc non datur apud hominem quam in ejus naturali. Vicissim autem Fides mere naturalis, seu Fides orba essentia Spirituali, non est fides, sed modo persuasio aut scientia, persuasio æmulatur fidem in externis, sed quia in internis ejus non est Spirituale, ideo nec est aliquod Salvificum; talis est fides apud omnes illos, qui negant Divinitatem Humani Domini; talis fuit fides Ariana, & quoque est fides Sociniana, quia uterque rejecit Divinitatem Domini: Quid fides absque termino ad quem, estne sicut visus in universum, qui cadit sicut in inane, & perit; & est sicut avis volans supra athmosphæram in ætherem, ubi tanquam in vacuo, exspirat: habitatio hujus fidei in mente hominis comparari potest habitationi ventorum in alis Æoli, tum habitationi lucis in stella caduca, exoritur sicut cometa cum longa cauda, sed transit sicut illa, & dissparatur; verbo, Fides in Deum invisibilem actualiter est cæca, quia Mens humana non videt suum Deum, & hujus fidei lux, quia non est Spiritualis naturalis, est Lux fatua; & hæc Lux est instar lucis in verme noctiluco, & instar lucis in paludibus aut super glebis sulphuratis tempore noctis, & instar lucis in ligno putrescente; ex hac luce nihil aliud existit quam quod phantasiæ est, in qua creditur apparens sicut sit, & tamen non est; Fides in Deum invisibilem non lucet alia luce, & maxime, cum cogitatur quod Deus sit Spiritus, & de Spiritu cogitatur sicut de æthere, quid inde sequitur aliud, quam quod homo aspiciat Deum sicut aspicit ætherem, & sic quærit Illum in Universo, & dum non invenit illum ibi, credit Naturam Universi esse Deum; ex hac origine est Naturalismus hodie regnans; dixitne Dominus, *Quod nemo unquam vocem Patris audiverit, neque speciem Ipsius viderit*, Joh. V: 37. & quoque, *Quod Deum nemo viderit unquam, & quod Unigenitus Filius, qui in sinu Patris est, Ille revelaverit*, Joh. I: 18. *Non Patrem vidit quis, nisi qui est apud Patrem, Hic vidit Patrem*, Joh. VI: 6. Tum *Quod nemo veniat ad Patrem quam per Ipsum*, Joh. XIV: 6: & porro, *Quod homo videat & cognoscat Patrem, qui videt & cognoscit Ipsum*, Joh. XIV: 7 seq. Alia autem est Fides in Dominum Deum Salvatorem, qui quia est Deus & Homo, & adiri potest, & videri in cogitatione, non est Fides interminata, sed habet terminum a quo & ad quem, & semel recepta manet; sicut quis dum vidit Imperatorem aut Regem, quoties ejus recordatur, imago illorum redit. Visus illius fidei, est sicut quis videt Nubem candidam, & in ejus medio Angelum, qui invitat hominem ad se, ut elevetur in Cælum: ita Dominus apparet illis qui fidem in Ipsum habent, & appropinquat ad unumquemvis, sicut is cognoscit & agnoscit Ipsum, quod fit sicut novit & facit præcepta Ipsius, quæ sunt, fugere mala & facere bona, & tandem in domum ejus venit, & mansionem una cum Patre, qui in Ipso est, apud illum facit, secundum hæc apud Johannem, *Jesus dixit, qui habet præcepta mea, & facit illa, ille est qui amat Me; & qui amat Me, amabitur a Patre meo, & Ego amabo illum, & manifestabo illi Meipsum, & ad illum veniemus, & mansionem apud illum faciemus*, Cap. XIV: 21. 23. Hæc scripta sunt in præsentia duodecim Apostolorum Domini, qui dum hæc scriberem, a Domino ad me missi sunt.

II.

Quod Fides in summa sit, quod qui bene vivit, & rite credit, a Domino salvetur.

340. Quod homo ad vitam æternam creatus sit, & quod omnis homo possit hæreditare illam, modo secundum media salutis, quæ præscripta sunt in Verbo, vivat, omnis Christianus & quoque Ethnicus, cui religio & sana ratio est, adstipula-

latur: verum media salutis sunt plura, sed omnia & singula se referunt ad bene vivere, & rite credere; ita ad Charitatem & Fidem, Charitas enim est bene vivere, & Fides est rite credere. Hæc duo Communia mediorum salutis, homini non modo præscripta sunt in Verbo, sed etiam mandata, & quia mandata sunt, sequitur, quod homo per illa possit sibi providere vitam æternam ex potentia illi indita & data a Deo, & quod quantum homo illa potentia utitur, & simul spectat ad Deum, tantum Deus corroboret illam, ut faciat omne id quod Charitatis naturalis est ut sit charitatis Spiritualis, ac omne id quod Fidei naturalis est ut sit Fidei spiritualis, sic Deus mortuam Charitatem & Fidem facit vivas, & simul hominem. Sunt duo quæ simul erunt, ut dici queat, quod homo bene vivat & rite credat; hæc duo vocantur in Ecclesia Internus homo & Externus homo; quando Internus homo bene vult, & Externus bene agit, tunc uterque unum faciunt, Externus ex Interno, ac Internus per Externum, ita homo ex Deo, & Deus per hominem: vicissim autem si Internus homo male vult, & usque Externus bene agit, tunc nihilominus uterque agit ex Inferno, velle enim ejus inde est, & facere ejus est hypocriticum, & in omni hypocritico latet intus velle ejus, quod est infernale, sicut serpens in herba, & sicut vermis in flore. Homo qui non modo scit quod sint Internus & Externus homo, sed etiam quid sunt, & quod possint unum agere actualiter, & quoque unum agere apparenter, & insuper quod Internus homo vivat post mortem, & Externus sepeliatur, ille in potentia possidet arcana Cæli & quoque Mundi in copia; & qui conjungit duos illos homines apud se in bonum, fit felix in æternum, at qui dividit illos, & plus qui conjungit illos in malum, fit infelix in æternum.

341. Credere, quod homo qui bene vivit & rite credit, non salvetur, & quod Deus possit salvare & damnare ex libero & placito quemcumque vult, homo qui perit, potest jure arguere Deum immisericordiæ & inclementiæ, & quoque sævitiæ, imo negare Deum esse Deum; & insuper quod in Verbo suo loquutus sit vana, & præceperit talia quæ nihili sunt, aut quæ nugæ sunt; & porro, si homo, qui bene vivit & rite credit, non salvatur, potest ille etiam arguere Deum violationis fœderis sui, quod pepigit super monte Sinai, & suo digito inscripsit duabus Tabulis: quod Deus non possit nisi salvare illos qui secundum præcepta Ipsius vivit, & fidem habent in Ipsum, constat ex Domini verbis, apud Johannem Cap: XIV: 21 ad 24, & potest unusquisque, cui religio & sana ratio est, se confirmare in eo, dum cogitat, quod Deus, qui constanter est apud hominem, & dat ei vitam, & quoque facultatem intelligendi & amandi, non possit aliter quam amare illum, & per amorem conjungere se illi, qui bene vivit & rite credit, estne hoc a Deo inscriptum omni homini & omni creaturæ, num potest pater & mater rejicere infantes suos, num avis pullos suos, num animal catulos suos, hoc ne quidem possunt tigrides, pantheræ, & serpentes; aliter facere, foret contra ordinem, in quo Deus est, & secundum quem agit, & quoque contra ordinem, in quem creavit hominem. Nunc sicut impossibile est Deo damnare aliquem qui bene vivit, & rite credit, ita vicissim impossible est Deo, salvare aliquem qui male vivit, & inde falsa credit, hoc alterum etiam est contra ordinem, proinde contra Omnipotentiam Ipsius, quæ non potest procedere quam per viam Justitiæ, & leges Justitiæ sunt veritates, quæ non possunt mutari, nam Dominus dicit, *Facilius est Cælum & Terram transire, quam Legis unum apicem cadere*, Luc: XVI: 17, omnis, qui aliquid novit de essentia Dei, & de Libero arbitrio homidis, hoc potest percipere; sicut pro exemplo, Adamo fuit liberum edendi ex arbore vitæ, & quoque ex arbore scientiæ boni & mali, si modo edidisset ex Arbore seu arboribus vitæ, num possibile fuisset Deo expellere illum ex Horto, credo quod non, at postquam edidit de Arbore scientiæ boni

& mali, num possibile fuisset Deo retinere illum in Horto, credo etiam quod non; similiter quod Deus non possit aliquem Angelum receptum in Cælo dejicere in Infernum, nec aliquem judicatum diabolum immittere in Cælum; quod utrumque ex Divina sua Omnipotentia non possit facere, videatur in Transactione de DIVINA OMNIPOTENTIA, supra n: 49 ad 70.

342. In Lemmate præcedente, a n: 236 ad 239, ostensum est, quod Fides salvifica sit in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum, sed quæritur, quid Primum fidei in Ipsum est, & respondetur, quod sit AGNITIO QUOD FILIUS DEI SIT; hoc Primum fidei fuit, quod Dominus, dum in Mundum venit, revelavit & annuntiavit: nam nisi primum agnovissent, quod esset FILIUS DEI, & sic DEUS A DEO, frustra prædicavisset Ipse, & postea Apostoli, fidem in Ipsum. Nunc quia simile quid est hodie, sed apud illos, qui ex proprio cogitant, hoc est, ex solo Externo seu naturali homnine, dicentes secum, quomodo potest Jehovah Deus concipere filium, & quomodo potest Homo esse Deus, necessum est ut hoc Primum fidei ex Verbo confirmetur & constabiliatur; quare sequentia loca inde adducentur; *Dixit Angelus ad Mariam, concipies in utero, & paries, & vocabis Nomen Ejus* JESUS, *Hic erit magnus, &* FILIUS ALTISSIMI *vocabitur: & Maria dixit ad Angelum, quomodo fiet hoc, quoniam virum non cognosco, respondit Angelus, Spiritus Sanctus veniet super te, &* VIRTUS ALTISSIMI *obumbrabit te, unde quod nascitur ex te* SANCTUM, *vocabitur* FILIUS DEI, Luc: I: 31, 32, 34, 35. *Quando Jesus baptizabatur, vox e Cælo venit, dicens,* HIC EST FILIUS MEUS DILECTUS, *in quo complacuit Mihi*, Matth: III: 16, 17. Marc. I: 10, 11. Luc: III: 21, 22. Tum, *quando Jesus transformatus est, etiam vox e Cælo venit, dicens,* HIC EST FILIUS MEUS DILECTUS, *in quo complacuit Mihi, Ipsum audite.* „ Matth: XVII: 5, Marc: IX: 7. Luc: IX: 35. *Jesus interrogavit Discipulos suos, quem Me dicunt homines esse, respondit Petrus,* TU ES CHRISTUS, FILIUS DEI VIVENTIS; *& Jesus dixit, beatus es Simon, fili Jonæ; Ego tibi dico, super hac petra ædificabo Ecclesiam meam*, Matth: XVI: 13, 16, 17, 18. dixit Dominus, quod super hac Petra ædificaturus sit Ecclesiam suam, nempe super Veritate & Confessione, quod sit Filius Dei; Petra enim significat veritatem, & quoque Dominum quoad Divinum Verum, quare apud quem non confessio illius veritatis est, quod sit Filius Dei, non est Ecclesia; ideo supra dictum est, quod hoc sit primum fidei in Jesum Christum, ita fides in sua origine: *Johannes Baptista vidit & testatus est, quod sit* FILIUS DEI, Joh: I: 34. *Nathanael Discipulus dixit Jesu,* TU ES FILIUS DEI, TU ES REX ISRAELIS, Joh: I: 50. *Dixerunt duodecim Discipuli, nos credidimus, quod* TU SIS CHRISTUS FILIUS DEI VIVENTIS, Joh: VI: 69. Vocatur UNIGENITUS FILIUS DEI, UNIGENITUS A PATRE, *qui in sinu Patris est*, Joh. I: 14, 18. Cap: III: 16. *Ipse Jesus coram Sacerdote magno confessus est, quod esset Filius Dei*, Matth: XXVI: 63, 64. Cap: XXVII: 43. Marc: XIV: 41, 42. Luc: XXII: 70. *Illi qui in navi erant, venientes adorabant Jesum, dicentes,* VERE FILIUS DEI TU ES, Matth: XIV: 33. *Eunuchus, qui voluit baptizari, dixit ad Philippum,* CREDO FILIUM DEI ESSE JESUM CHRISTUM, Act: Ap: VIII: 37. *Paulus quando conversus est prædicavit Jesum,* QUOD ESSET FILIUS DEI, Act: IX: 20. *Jesus dixit, veniet hora quando mortui audient* VOCEM FILII DEI, *& qui audiunt, vivent*, Joh: Vs. 25. *Qui non credit, jam judicatus est, quia non credidit in* NOMEN UNIGENITI FILII DEI, Joh: III: 18. *Hæc scripta sunt, ut credatis quod* JESUS SIT CHRISTUS, FILIUS DEI, *ut credentes vitam habeatis in Nomine Ipsius*, Joh: XX: 31. *Hæc scripsi vobis, qui creditis in* NOMEN FILII DEI, *ut sciatis, quod vitam habeatis æternam, & ut credatis in* NOMEN FILII DEI, 1 Joh: V: 13. *Scimus quod* FILIUS DEI *venerit, ac dederit, ut cognoscamus Verum, & sumus in Vero in Filio* IPSIUS JESU CHRISTO; *Hic est verus Deus, & vita æterna*, 1 Joh: V: 20, 21. *Quisquis confessus fuerit, quod* JESUS SIT FILIUS DEI, *Deus in illo manet, & ille in Deo*, 1 Joh. V: 5. Tum ali-

alibi, ut Matth: VIII: 29. Cap. XXVII: 40, 43, 54. Marc: I: 1. Cap: III: 11. Cap: XV: 39. Luc: VIII: 28. Joh: IX: 35. Cap. X: 36. Cap: XI: 4, 27. Cap: XIX: 7. Rom: I: 4. II Cor. I: 19. Gal: II: 20. Eph: IV: 13. Hebr. IV: 14. Cap. VI: 6. Cap. VII: 3. Cap: X: 29. 1 Joh. III: 8. Cap: V: 10. Apoc: II: 18. Præter multis in locis, ubi a Jehovah vocatur Filius, & Ipſe vocat Jehovam Deum ſuum Patrem, ut in hoc, *Quicquid* PATER *facit, hoc* FILIUS *facit: ſicut* PATER *ſuſcitat mortuos & vivificat, ita* FILIUS; *ſicut* PATER *habet vitam in ſe Seipſo, ita dedit* FILIO *vitam habere in Seipſo; ut omnes, honorent* FILIUM, *ſicut honorant* PATREM, Joh: V: 19 ad 27. & perpluries alibi: & quoque apud Davidem „ *Annuntiabo de ſtatuto, Jehovah dixit ad me,* FILIUS MEUS TU, *Ego hodie genui te. Oſculamini* FILIUM, *ne iraſcatur, & pereatis in via; quia exardebit brevi ira ejus:* BEATI OMNES CONFIDENTES IN IPSUM, Pſalm: II: 7, 12. Ex his nunc fit hoc concluſum, quod omnis, qui vult vere Chriſtianus eſſe, & a Chriſto ſalvari, credere debeat, QUOD JESUS SIT FILIUS DEI VIVENTIS; qui hoc non credit, ſed modo quod ſit Filius Mariæ, implantat ſibi varias ideas de Ipſo, quæ damnoſæ & deſtructivæ ſalutis illius ſunt, de quibus videatur ſupra n: 92, 94, 102. de his ſimile poteſt dici quod de Judæis, quod loco coronæ regiæ imponant Capiti Ipſius coronam ex ſpinis, & quoque quod dent Ipſi acetum bibere, & clamant, ſi Filius Dei es, deſcende de cruce; aut ſicut dixit diabolus tentator, ſi Filius Dei es, dic, ut lapides hi panes fiant, aut ſi Filius Dei es mitte Te deorſum, Matth: IV: 3, 6. Hi Eccleſiam Ipſius & Templum Ipſius prophanant, & faciunt hoc ſpeluncam latronum. Hi ſunt, qui Cultum Ipſius faciunt ſimilem cultui Mahumedis; & non diſtinguunt inter verum Chriſtianiſmum qui eſt cultus Domini & Naturaliſmum: aſſimilari poſſunt illis qui feruntur curru aut rheda ſuper tenui glacie, & glacies rumpitur ſub illis, & ſubmerguntur, ac illi & equi & currus aqua glaciali operiuntur. Aſſimilari etiam poſſunt illis, qui naviculam contexunt ex juncis & cannis, & conglutinant illam pice, ut cohæreat, & ſuper illa ſe immittunt in pelagum, ſed quod ibi conglutinatio piceа ſolvatur, & illi ſuffocati aquis pelagi abſorbeantur, & in fundo ejus ſepeliantur.

III.

Quod homo Fidem accipiat, per quod adeat Dominum, Veritates ex Verbo diſcat, & ſecundum illas vivat.

343. Antequam ingredior demonſtrare ORIGINEM FIDEI, quæ eſt, ut adeatur Dominus, addiſcantur veritates ex Verbo, & vivatur ſecundum illas; neceſſum eſt, ut Summaria fidei præmittantur, ex quibus communis notio in ſingulis fidei partibus haberi poteſt; ſic etenim plus conſpicue comprehendi poſſunt non modo quæ in hoc Capite de Fide, ſed etiam quæ in ſequentibus de Charitate, de Libero Arbitrio, de Pænitentia, de Reformatione & Regeneratione, deque Imputatione, traduntur; nam in omnes & ſingulas partes ſyſtematis Theologici intrat Fides ſicut ſanguis in membra corporis, & vivificat illa. Quid hodierna Eccleſia de Fide tradit, in Orbe Chriſtiano generaliter notum eſt, & ſpecifice in Ordine ejus Eccleſiaſtico, nam Libri de Fide ſolum & de Fide ſola implent Libraria Doctorum Eccleſiæ, vix enim quicquam ut proprie Theologicum præter illam hodie cenſetur: ſed antequam illa, quæ hodierna Eccleſia de ſua Fide tradit, aſſumuntur, luſtrantur, & expenduntur, quod fiet in APPENDICE, afferentur Communia, quæ Nova Eccleſia de ſua Fide docet, quæ ſunt hæc ſequentia.

344. Esse Fidei Novæ Ecclesiæ eſt 1. Confidentia in Dominum Deum Salvatorem Jeſum Chriſtum 2. Fiducia, quod ille qui bene vivit & rite credit, ab Ipſo ſalvetur. Essentia Fidei novæ Ecclesiæ, eſt Veritas ex Verbo. Existentia Fidei novæ Ecclesiæ eſt 1. Viſus Spiritualis. 2. Concentus veritatum. 3. Convictio. 4. Agnitio inſcripta menti. Status Fidei novæ Ecclesiæ ſunt, 1. Fides infans, Fides adoleſcens, Fides adulta. 2. Fides genuini veri, & Fides apparentiarum veri. 3. Fides memoriæ, Fides rationis, Fides lucis. 4. Fides naturalis, Fides ſpiritualis, Fides cæleſtis. 5. Fides viva & Fides miraculoſa. 6. Fides libera & Fides coacta. Ipsa Forma Fidei novæ Ecclesia in idea Universali et in idea particulari, videatur ſupra n: 2 & 3.

345. Quoniam in ſummario adducta ſunt illa quæ Fidei ſpiritualis ſunt, in ſummario etiam adducentur illa quæ Fidei mere naturalis ſunt, quæ in ſe eſt perſuaſio mentiens fidem, & eſt perſuaſio falſi & vocatur Fides hæretica: Denominationes ejus ſunt 1. Fides ſpuria, in qua falſa commixta ſunt veris. 2. Fides meretrix, ex falſificatis veris, & adultera ex adulteratis bonis. 3. Fides occluſa aut cæca, quæ eſt rerum myſticarum, quæ creduntur, tametſi neſcitur num ſint vera vel falſa, aut num ſint ſupra rationem vel contra illam. 4. Fides erratica, quæ eſt in plures Deos. 5. Fides luſca, quæ eſt in alium Deum quam in Verum, & apud Chriſtianos quam in Dominum Deum Salvatorem. 6. Fides hypocritica ſeu phariſaica, quæ eſt oris & non cordis. 7. Fides viſionaria & præpoſtera, quæ eſt apparentia falſi ſicut veri ex ingenioſa confirmatione.

346. Supra dictum[a] eſt, quod Fides quoad ſuam exiſtentiam apud hominem ſit Viſus ſpiritualis; nunc quia viſus ſpiritualis qui eſt intellectus & ſic mentis, & viſus naturalis qui eſt viſus oculi & ſic corporis, ſibi mutuo correſpondent, ideo poteſt omnis ſtatus fidei comparari cum ſtatu oculi & ejus viſus, ſtatus fidei veri cum omni ſtatu integro viſus oculi, & ſtatus fidei falſi cum omni ſtatu perverſo viſus oculi: ſed correſpondentias duorum illorum viſuum, mentis & corporis, quoad ſtatus utriusque perverſos, comparabimus; Bides spuria, in qua falſa commixta ſunt veris, comparari poteſt cum vitio oculi & inde viſus, quod vocatur Macula alba ſupra corneam, viſum reddens obſcurum. Fides meretrix, quæ eſt ex falſificatis veris; & Fides adultera, quæ eſt ex adulteratis bonis, comparari poteſt cum vitio oculi & inde viſus, quod vocatur Glau coma, & eſt exſiccatio & induratio humoris chryſtallini. Fides occlusa aut cæca, quæ eſt rerum myſticarum, quæ creduntur tametſi neſcitur num ſint vera vel falſa, aut num ſint ſupra rationem aut contra illam, comparari poteſt cum vitio oculi, quod vocatur Gutta ſerena & Amauroſis, quod eſt jactura viſus & tamen oculus apparet ſicut integre videns, oriunda ex obſtructione nervi optici. Fides

ERRA-

ERRATICA quæ eſt in plures Deos, comparari poteſt cum vitio oculi quod vocatur Cataracta, quæ eſt jactura viſus oriunda ex obſtipatione inter tunicam ſcleroticam & uveam. FIDES LUSCA quæ eſt in alium Deum quam in verum, & apud Chriſtianos quam in Dominum Deum Salvatorem, comparari poteſt cum vitio oculi quod vocatur Strabiſme. FIDES HYPOCRITICA ſeu PHARISAICA, quæ eſt oris & non cordis, comparari poteſt cum Atrophia oculi & inde jactura viſus. FIDES VISIONARIA & PRÆPOSTERA, quæ eſt appurentia falſi ſicul veri ex ingenioſa confirmatione, compatari poteſt cum vitio oculi quod vocatur Nyctolopia, quæ eſt viſio ex luce fatua in tenebris.

347. Quod autem FORMATIONEM FIDEI attinet, formatur illa per quod homo adeat Dominum, Veritates ex Verbo diſcat, & ſecundum illas vivat. *Primum*, *Quod fides formetur per quod homo adeat Dominum*, eſt quia fides quæ fides, ita quæ fides ſalutis, eſt a Domino & in Dominum; quod a Domino patet a verbis Ipſius ad Diſcipulos, *Manete in Me, & Ego in vobis, quia ſine Me, non poteſtis facere quicquam*, Joh: XV: 4, 5. Quod fides ſit in Dominum, patet ex illis locis, quæ in copia ſupra n: 237, 238, adducta ſunt, quæ ſunt, *quod credendum ſit in Filium.* Nunc quia Fides eſt a Domino & in Dominum, dici poteſt quod Dominus ſit ipſa Fides, vita enim & eſſentia ejus eſt in Domino, ita a Domino. SECUNDUM, *Quod fides formetur per quod homo veritates ex Verbo diſcat*, cauſa eſt, quia Fides in ſua eſſentia eſt Veritas, omnia enim, quæ ingrediuntur fidem, ſunt veritates, quare Fides non aliud eſt, quam complexus veritatum in mente hominis lucentium: Veritates enim docent, non modo quod credendum ſit, ſed etiam in quem credendum, & quid credendum. Quod Veritates deſumendæ ſint ex Verbo, eſt quia omnes veritates, quæ conducunt ad ſalutem, ibi ſunt, in quibus eſt efficacia, quia datæ ſunt a Domino, & inde inſcriptæ univerſo Cælo Angelico; quare cum homo veritates ex Verbo addiſcit, in communionem & conſociationem cum Angelis venit, præter quod id ſciat: Fides abſque veritatibus eſt ſicut ſemen orbum ſubſtantia medullari, quod commolitum dat modo paleas, at Fides ex veritatibus eſt ſicut ſemen frugi, quod commolitum dat farinam: verbo, Fidei eſſentalia ſunt veritates, quæ ſi non inſunt & componunt, eſt fides modo ſicut vox canora ſibili, at cum inſunt & componunt, eſt fides ſicut vox rei ſalutiferæ. TERTIUM, *quod fides formetur per quod homo ſecundum veritates vivat*, eſt quia vita ſpiritualis eſt vita ſecundum veritates, ac veritates non actualiter vivunt priuſquam ſunt in factis, veritates abſtractæ a factis, ſunt ſolius cogitationis, quæ ſi non fiunt etiam voluntatis, ſunt modo in limine ad hominem, & ſic non intus in illo, voluntas enim eſt ipſe homo, & cogitatio eſt tantum & talis homo, quantum & qualiter ſibi adjunxit voluntatem. Qui veritates diſcit & non facit illas, eſt ſicut quis ſemina circumſpargit ſuper agrum, & non occat, inde ſemina a pluvia tumeſcunt, & fiunt vappæ, at qui veritates diſcit & facit illas, eſt ſicut qui ſeminat, & ſementem dearat, unde ſemina a pluvia excreſcunt in ſegetem, & fiunt uſui pro nutritione: dicit Dominus, *ſi hæc ſcitis, beati eſtis ſi facitis illa,* Joh. XII: 17. Et alibi, *Qui in terram bonam ſeminatus eſt, hic eſt qui Verbum audit & attendit, & inde fructum fert & facit*, Matth. XIII: 23. Tum, *Omnis qui audit mea verba, & facit illa, comparabo viro prudenti, qui ædificavit domum ſuam ſuper petra; at omnis audiens verba mea, ſed non faciens illa, comparabitur viro ſtulto, qui ædificavit domum ſuam ſuper arena*, Matth. VII: 24. 26; verba Domini ſunt omnia veritates.

348. Ex ſupra dictis patet, quod tria ſint per quæ formatur Fides apud hominem, nempe quod Primum ſit adire Dominum, ſecundum veritates ex Verbo diſcere, & Tertium vivere ſecundum illas; nunc quia tria ſunt, ac unum non eſt alterum, ſequitur quod poſſint ſeparari, poteſt enim quis adire Dominum, & non ſcire veritates de Deo & de Domino, niſi quam hiſtoricas; & quoque poteſt quis ſci-

ſcire veritates ex Verbo in copia, & tamen non vivere ſecundum illas; ſed apud hominem, apud quem tria illa ſeparata ſunt, hoc eſt, unum abſque altero, non eſt Fides ſalutis; ſed hæc fides oritur, quando tria illa conjunguntur, & fides illa fit talis, qualis eſt conjunctio. Ubi tria illa ſeparata ſunt, ibi eſt Fides ſicut ſemen ſterile, quod miſſum in terram fathiſcit in pulverem; at ubi tria illa conjuncta ſunt, ibi eſt Fides ſicut ſemen in terra, quod excreſcit in arborem, cujus fructus eſt ſecundum conjunctionem. Ubi tria illa ſeparata ſunt, eſt Fides ſicut ovum, in quo non aliquod prolificum eſt, at ubi tria illa conjuncta ſunt, eſt Fides illa ſicut ovum prolificum avis pulchræ. Fides apud illos, apud quos tria illa ſeparata ſunt, aſſimilari poteſt oculo piſcis aut cancri cocti, at Fides apud quos tria illa conjuncta ſunt, aſſimilari poteſt oculo pellucido a chryſtallino humore uſque in & trans uvam pupillæ. Fides ſeparata eſt ſimilis picturæ ex coloribus trahentibus ex nigro ſuper lapide nigro, at fides conjuncta eſt ſimilis picturæ ex coloribus pulchris ſuper Chryſtallo pellucido. Lux fidei ſeparatæ comparari poteſt cum luce torris in manu viatoris tempore noctis, at lux fidei conjunctæ comparari poteſt cum luce facis, ex qua vibrata patent ſingula greſſus. Fides abſque veritatibus eſt inſtar vitis ferentis labruſcas, at fides a veritatibus eſt inſtar vitis ferentis botros vini nobilis. Fides in Dominum expers veritatum comparari poteſt cum ſtella nova apparente in Expanſo Cæli, quæ tempore opacatur, at fides in Dominum cum veritatibus comparari poteſt cum ſtella fixa, quæ perſtat in perpetuum. Veritas eſt eſſentia fidei, quapropter qualis eſt veritas, talis eſt fides, quæ abſque veritatibus eſt vaga, at cum illis eſt fixa; etiam fides veritatum lucet in cælo ſicut ſtella.

IV.

Quod copia veritatum ſicut in faſce cohærentium exaltet & perficiat fidem.

349. Ex perceptione de fide quæ hodie eſt, non poteſt cognoſci, quod fides in ſuo ambitu ſit complexus veritatum, & adhuc minus quod homo ad fidem ſibi comparandam poſſit aliquid conferre, cum tamen fides in ſua eſſentia eſt veritas, eſt enim veritas in ſua luce, & quod ſicut veritas poteſt comparari, ita quoque fides; quis non poteſt adire Dominum ſi vult, & quis non poteſt ex Verbo colligere veritates ſi vult; & omnis veritas in Verbo & ex Verbo lucet, ac veritas in luce eſt fides; Dominus qui eſt ipſa Lux, influit apud omnem hominem, & in quo veritates ex Verbo ſunt, in illo facit ut luceant, & ſic fiant fidei; & hoc eſt, quod Dominus dicit apud Johannem, *Ut maneant in Domino, & verba Ipſius in illis*, Cap. XV: 7, verba Domini ſunt veritates. Sed ut rite comprehendatur, quod copia veritatum ſicut in faſce cohærentium exaltet & perficiat fidem, commentatio diſpeſcenda eſt in hæc momenta, I. *Quod veritates fidei ſint multiplicabiles in infinitum.* 2. *Quod diſpoſitio illarum ſit in ſeries, ita ſicut in faſciculos.* 3. *Quod ſecundum copiam & cohærentiam illarum perficiatur fides.* 4. *Quod veritates utcunque numeroſæ ſunt, & diverſæ apparent, a Domino, qui eſt Verbum, Deus Cæli & Terræ, Deus omnis carnis, Deus Vineæ ſeu Eccleſiæ, Deus fidei, & ipſa Lux, Veritas, & Vita æterna, unum faciant.*

350. QUOD VERITATES FIDEI SINT MULTIPLICABILES IN INFINITUM, conſtare poteſt ex ſapientia Angelorum Cæli, quod creſcat in æternum, dicunt etiam Angeli, quod nuſquam aliquis finis ſapientiæ ſit, ac ſapientia non aliunde eſt, quam ex Di-

Divinis Veris analytice in formas dispestis media luce influente a Domino: intelligentia humana, quæ vere intelligentia est, nec aliunde est. Multiplicabilitas Divini Veri in infinitum est ex causa, quia Dominus est ipsum Divinum Verum, seu Verum in sua infinitate, & attrahit omnes ad se, sed venam attractionis non sequi possunt angeli & homines, quia finiti sunt, quam per sua demensa, perstante jugiter attractionis nisu in infinitum, Verbum Domini est abyssus veritatum, ex qua est omnis sapientia angelica, tametsi illud coram homine, qui non scit aliquid de Sensu spirituali & cælesti ejus, non plus apparet quam sicut aqua in hydra. Multiplicatio veritatum fidei in infinitum; comparari potest cum seminibus hominum, ex quorum uno propagari possunt familiæ in sæcula sæculorum. Prolificatio veritatum fidei etiam comparari potest cum prolificatione seminum agri & horti, quæ propugari possunt in myriades myriadum, & in perpetuum; per Semen in Verbo nec aliud intelligitur quam Verum, per agrum Doctrina, & per Hortum sapientia. Mens humana est sicut Humus, cui vera spiritualia, & naturalia, sicut semina, implantantur, & multiplicari possunt absque fine; hoc trahit homo ex Infinitate Dei, qui cum sua luce & suo calore, & cum facultate generandi, perpetuo inest.

351. Quod dispositio veritatum fidei sit in series, ita sicut in fasciculos; quod ita sit, adhuc ignoratur, & ignoratur quia Veritates spirituales, ex quibus totum Verbum contextum est, propter mysticam & ænigmaticam fidem, quæ facit omne punctum Theologiæ hodiernæ, non potuerunt apparere, & ideo, sicut horrea subsiderunt in terram. Ut sciatur quid intelligitur per series & fasciculos, explicabitur; Primum Caput hujus Libri, quod agit de Deo Creatore, distinctum est in Series, quarum prima est de Unitate Dei, secunda de Esse Dei seu Jehovah, tertia de Infinitate Dei, quarta de Essentia Dei, quæ est Divinus Amor & Divina Sapientia, quinta de Omnipotentia Dei, & sexta de Creatione; articulationes cujusvis faciunt series, confasciant illa quæ inibi sicut in manipulos. Hæ series in communi & in particulari, ita conjunctim & seorsim, continent veritates, quæ secundum copiam & simul cohærentiam exaltant & perficiunt fidem. Qui non scit, quod Mens humana sit organizata, aut quod sit organismus spiritualis desinens in organismum naturalem, in quo & secundum quem Mens operatur suas ideas seu cogitat, non potest aliter opinari, quam quod perceptiones, cogitationes & ideæ non sint aliud quam radiationes & variationes lucis influentes in caput, & sistentes formas, quas homo videt & agnoscit ut rationes; sed hoc delirum est, nam quisque scit, quod Caput sit plenum Cerebris, & quod Cerebra sint organizata, & quod Mens illis inhabitet, & quod ejus ideæ inibi figantur & maneant sicut acceptæ & confirmatæ sunt; quæritur itaque, qualis est illa organizatio, respondetur, quod sit ordinatio omnium in series, sicut in fasciculos, & quod veritates quæ fidei sunt in Mente humana ita dispositæ sint: quod ita sit, illustrari potest per sequentia hæc, Quod Cerebrum consistat ex binis substantiis, quarum una est glandularis, & vocatur corticalis & cineritia, ac altera fibrillaris & vocatur medullaris; prima substantia quæ est glandularis, disposita est in racemos, sicut uvæ in vite, racemationes illæ sunt ejus series: altera substantia, quæ vocatur medullaris, constat ex perpetuis confasciculationibus fibrillarum prodeuntium ex glandulis prioris substantiæ, hæ confasciculationes sunt ejus series, omnes Nervi qui indæ procedunt, & demittuntur in corpus ad fungendium variis muniis, non sunt nisi quam manipuli & fasciculi fibrarum, pariter omnes musculi, & in genere omnia viscera & organa corporis: hæc & illa talia sunt, quia correspondent seriebus, in quas organismus mentis dispositus est. Præterea in universa Natura non datur aliquid, quod non confasciculatum est in series: omnis arbor, omne arbustum, virgultum & legumen, imo omnis spica & herba, in communi & in parte, ita est. Causa universalis est, quia Divinæ Veritates ita conformatæ sunt, nam legitur,

 quod

quod omnia per Verbum, hoc est, Divinum Verum, creata sint, & quod Mundus etiam per illud factus sit, Joh. I: 1 seq. Ex his videri potest, quod nisi in Mente humana talis ordinatio substantiarum esset, non foret homini aliquod analyticum rationis, quod cuivis est secundum ordinationem, ita secundum copiam veritatum sicut in fasce cohærentium, & ordinatio secundum usum rationis ex libero.

352. Quod secundum copiam et cohærentiam veritatum perficiatur fides, sequitur ex supradictis, & manifestat se coram omni qui colligit rationes, & perspicit, quid series multiplicatæ, dum cohærent ut unum, efficiunt, nam tunc unum firmat & confirmat alterum, & faciunt simul formam, quæ dum agitur, unum actum sistunt; Nunc quia fides in sua essentia est veritas, sequitur quod illa secundum veritatum copiam & cohærentiam, fiat plus & perfectius spiritualis, ita minus & minus naturalis sensualis, exaltatur enim in superiorem mentis regionem, unde sub se videt cohortes confirmationum sui in natura Mundi: Fides vera per copiam veritatum sicut in fasce cohærentium fit etiam illustrior, perceptibilior, evidentior & clarior: fit quoque conjungibilior cum bonis Charitatis, & inde abalienabilior a malis, & successive remotior ab illecebris oculi & a concupiscentiis carnis, proinde in se felicior; fit imprimis potentior contra mala & falsa, & inde plus & plus viva & salvifica.

353. Supra dictum est, quod omnis veritas in Cælo luceat, & inde quod veritas lucens sit fides in essentia; quare fidei pulchritudo & decor ex illustratione illa, dum veritates ejus multiplicantur, comparari potest cum variis formis, objectis & picturis, formatis ex diversis coloribus coaptatis secundum convenientias; proinde cum lapidibus pretiosis diversicoloribus in Pectorali Aharonis, qui simul Urim & thumim vocati sunt; pariter cum lapidibus pretiosis, ex quibus fundamenta muri novæ Hierosolymæ construenda sunt, de quibus in Apocalypsi Cap. XXI; comparari etiam potest cum lapidibus pretiosis diversicoloribus in Corona Regis; lapides pretiosi etiam significant veritates fidei. Comparatio etiam fieri potest cum pulchritudine iridis, cumque pulchritudine campi floriferi, & quoque horti efflorescentis, tempore primi veris. Lux & gloria fidei ex copia veritatum concinnantium illam, comparari potest cum illustratione Templorum ex multiplicatis candelabris, domuum ex lychnaribus, ac platearum ex lampadibus. Fidei exaltatio per copiam veritatum illustrari potest per comparationem cum exaltatione clangoris & simul melo ex pluribus instrumentis musicis in concentu; & quoque cum exaltatione fragrantiæ ex consertione florum dulce halantium, & sic porro. Potentia fidei ex pluralitate veritatum conformatæ contra falsa & mala, comparari potest cum firmitate Templi ex lapidibus disposite connexis, & ex columnis muro ejus adstructis, & laqueari ejus substructis; comparari etiam potest cum agmine quadrato, in quo milites conferunt latera lateribus, & sic unum robur formant & agunt; comparari etiam potest cum musculis, ex quibus totum corpus est circumtextum, qui tametsi numerosi & distiti sunt, usque unam potentiam in actionibus faciunt, & sic amplius.

354. Quod Veritates fidei, utcunque numerosæ sunt, et diversæ apparent, a Domino, qui est Verbum, Deus Cæli et Terræ, Deus omnis carnis, Deus vineæ seu Ecclesiæ, Deus fidei, et ipsa Lux, Veritas, et Vita æterna, unum faciant. Veritates fidei sunt variæ & coram homine apparent diversæ, sicut pro exemplo, aliæ de Deo Creatore, aliæ de Domino Redemptore, aliæ de Spiritu Sancto & Divina Operatione, aliæ de Fide deque Charitate, & aliæ de Libero Arbitrio, Pænitentia, Reformatione & Regeneratione, Imputatione, & sic porro; usque unum faciunt in Domino, & apud hominem a Domino, sicut multi palmites in una Vite, Joh. V: 1. seq. Dominus enim conjungit veritates sparsas & divisas sicut in unam formam, in qua unum conspectum præbent, & unum actum sistunt: hoc illustrari potest per comparationem cum membris, vis-

visceribus, & organis in uno corpore, quæ tametsi varia sunt, & coram visu hominis diversa, usque tamen homo, qui est communis forma illorum, non sentit nisi unum, & cum ex omnibus agit, agit sicut ut ex uno. Simile est cum Cælo, quod tametsi in innumerabiles Societates distinctum est, usque illud coram Domino apparet ut unum; quod sicut unus Homo, supra ostensum est. Simile etiam est sicut cum Regno, quod tametsi in plures administraturas, & quoque provincias & urbes divisum est, usque tamen illud sub Rege, cui est justitia & judicium, unum facit. Quod simile sit cum Veritatibus fidei, ex quibus Ecclesia est Ecclesia, a Domino, est quia Dominus est Verbum, Deus Cæli & Terræ, Deus omnis carnis, Deus Vineæ seu Ecclesiæ, Deus fidei, & ipsa Lux, Veritas, & Vita æterna. Quod Dominus sit Verbum, & sic omne Verum Cæli & Ecclesiæ, constat apud Johannem, *Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, & Verbum Caro factum est*, Cap. I: 2. 14. Quod Dominus sit Deus Cæli & Terræ, constat apud Matthæum, *Jesus dixit, data est Mihi omnis potestas in Cælo & in Terra*, Cap. XXVIII: 18. Quod Dominus sit Deus omnis Carnis, apud Johannem „ *Pater dedit Filio potestatem omnis carnis*, Cap. XVI: 2. Quod Dominus sit Deus Vineæ seu Ecclesiæ, apud Esajam, *Vinea fuit dilecto meo*, Cap. V: 1. 2. & apud Johannem, *Ego sum Vitis & vos palmites*, Joh. XV: 5. Quod Dominus sit Deus fidei, apud Paulum, *Habes justitiam, quæ ex fide Christi, ex Deo fidei*, Philipp. III: 9. Quod Dominus sit ipsa Lux, apud Johannem, *Erat vera Lux, quæ illuminat omnem hominem venientem in Mundum*, Cap. I: 9; & alibi, Jesus dixit, *Ego Lux in Mundum veni, ut omnis qui credit in Me, in tenebris non maneat*, Cap. XII: 46. Quod Dominus sit ipsa Veritas, apud Johannem, *Jesus dixit, Ego sum Via, Veritas, & Vita*, Cap. XIV: 6. Quod Dominus sit Vita æterna, apud Johannem „ *Scimus quod Filius Dei in Mundum venerit, ut cognoscamus veritatem, & sumus in Veritate in Jesu Christo; Hic est Verus Deus, & Vita æterna*, I Epist. Cap. V: 20. 21. His adjiciendum est, quod homo propter sua negotia in Mundo non possit sibi comparare Veritates fidei nisi paucas; sed usque si adit Dominum, & Ipsum Solum colit, in potentiam cognoscendi omnes veritates venit, quapropter omnis vere Cultor Domini, ut primum audit aliquam veritatem fidei, quam prius non noverat, illico videt, agnoscit & recipit illam, causa est, quia Dominus est in illo, est ille in Domino, consequenter est Lux veritatis in illo, & ille in luce veritatis, nam ut supra dictum est; Dominus est ipsa Lux, & ipsa Veritas. Hoc confirmari potest ex hac experientia, visus mihi est Spiritus, qui in consortio aliorum apparuit simplex, ex causa quia Solum Dominum pro Deo Cæli & Terræ agnovit, & hanc suam fidem per aliquas veritates ex Verbo stabilivit, ille sublatus est in Cælum inter Angelos sapientiores, & dictum mihi est, quod ibi æque Sapiens esset ut illi, imo quod loquutus sit veritates in copia, prorsus ut ex se, de quibus nihil quicquam noverat prius. Similis status erit illis, qui in Novam Domini Ecclesiam venturi sunt: idem hic status est, qui describitur apud Jeremiam „ *Hoc fœdus erit, quod pangam cum Domo Israëlis post dies hos; dabo legem meam in medio illorum, & super cor illorum scribam illam: neque docebunt amplius vir socium suum, aut vir fratrem suum, dicendo cognoscite Dominum, omnes enim cognoscent Me, a minimo eorum usque ad maximum eorum*, Cap. XXXI: 33. 34. Erit etiam status ille, qualis describitur apud Esajam „ *Exibit virga de trunco Jischaji, erit Veritas cingulum feminum ejus; tunc commorabitur lupus cum agno, & pardus cum hædo cubabit; ludet sugens super foramine viperæ, & super speluncam basilisci ablactatus manum impellet; quia plena erit Terra scientia Jehovæ, sicut aquæ mare contegunt; in die illo Radicem Jischaji gentes quærent, & erit quies Ejus gloria*, Cap. XI: 6 ad 10.

V.

Quod Fides absque Charitate non sit fides, & quod Charitas absque fide non sit charitas; & quod utraque nisi a Domino non vivat.

355. Quod hodierna Ecclesia fidem separaverit a Charitate, dicendo, quod Sola Fides absque operibus legis justificet & salvet, & quod sic Charitas non possit cum Fide conjungi, quoniam Fides est a Deo, ac Charitas quantum est actualis in operibus, ab homine, nusquam in alicujus Apostoli mentem venit, ut manifeste patet ex Epistolis illorum: sed hæc separatio & divisio in Ecclesiam Christianam introducta est, quando Deum unum partiti sunt in tres Personas, & unicuique addicaverunt æqualem Divinitatem. Quod autem non sit Fides absque Charitate, nec Charitas absque fide, & quod utrique non sit vita nisi a Domino, in sequente Lemmate illustrabitur; hic ad applanandam viam demonstrabitur. 1. Quod homo sibi comparare possit fidem. 2. Quod etiam Charitatem. 3. Et quoque utriusque Vitam. 4. At quod usque nihil fidei, nihil charitatis, & nihil vitæ utriusque sit ab homine, sed a Solo Domino.

356. I. Quod homo sibi possit comparare fidem, in Lemmate Tertio supra a n: 243 ad 248 ostensum est, & per id, quod Fides in sua essentia sit Veritas, ac Veritates ex Verbo possint comparari ab unoquovis, & quantum quis comparat sibi illas, & amat illas, tantum initiet sibi fidem: quibus addentur hæc, quod nisi homo posset comparare sibi fidem, irrita forent omnia quæ de Fide in Verbo mandantur; legitur enim ibi, *Quod Voluntas Patris sit, ut credant in Filium, & quod qui credit in Ipsum, vitam æternam habeat, & quod qui non credit, non visurus sit vitam:* legitur etiam, *quod Jesus missurus sit Paracletum, qui arguet Mundum de peccato, quia non credunt in Me*, præter plura, quæ supra n: 237. 238. adducta sunt: insuper quod omnes Apostoli prædicaverint Fidem, & hanc in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum. Quid hæc & illa omnia, si homo staret remissis manibus sicut sculpta statua, cum articulis mobilibus, & exspectaret influxum, & tunc articuli, præter quod ad illum recipiendum se applicare possent, intrinsecus ad quoddam non fidei, excitarentur: nam Orthodoxia hodierna in Orbe Christiano a Romano-Catholicis separato, ita docet, *Quod homo ad bonum prorsus corruptus & mortuus sit, ita ut in hominis natura post lapsum ante regenerationem ne scientilla quidem spiritualium virium manserit aut restet, quibus ille ad gratiam Dei præparari, aut oblatam apprehendere, aut ejus gratiæ ex se & per se capax esse, aut in spiritualibus intelligere, credere, amplecti, cogitare, velle, inchoare, perficere, agere, operari, cooperari, aut se ad gratiam applicare aut accommodare, aut aliquid ad conversionem ex toto, vel ex dimidia, vel ex minima parte, ex se potest. Quodque homo in spiritualibus, quæ ad animæ salutem spectant, sit instar statuæ salis uxoris Lothi, ac similis trunco ac lapidi vita carenti, quæ non oculorum, oris, aut ullorum sensuum usum habent. Quod usque loco motivam potentiam habeat, seu externa membra regere, ad Cætus publicos accedere, ac Verbum & Evangelium audire possit*: hæc in Libro Ecclesiæ Evangelicorum, Formula Concordiæ vocato in Editione Lips. 1756, p. 656. 658. 661. 662. 663. 671. 672. 673, in quem Librum, & sic in quam fidem, Sacerdotes dum inaugurantur, jurant: similis fides est Reformatis: sed quis, cui ratio & religio, non illa ut absona & ridicula exsibilaturus est, nam diceret secum, si ita foret, ad quid tunc Verbum, ad quid Religio, ad quid Sacerdotium, & ad quid

quid Prædicatio, nisi quoddam inane aut sonorum nullius rei. Dic talia ad quendam paganum, cui judicium, quem convertere vis, quod talis sit quoad conversionem & fidem, annon ille Christianismum aspectaret sicut quis vas vacuum; aufer enim omnem potentiam credendi ab homine ut a se, quid tunc ille aliud. Sed hæc clariore luce donabuntur in Capite de LIBERO ARBITRIO.

357. II. QUOD HOMO SIBI POSSIT COMPARARE CHARITATEM; est similis res quæ cum fide; quid enim aliud docet Verbum, quam Fidem & Charitatem, quia hæ sunt duo essentialia salutis; legitur enim *Amabis Dominum ex toto corde tuo & ex tota anima tua. & proximum ut teipsum*, Matth. XXII: 34 ad 39; *& Jesus dixit, mandatum do vobis, ut ametis vos invicem; ex hoc cognoscemini quod mei discipuli sitis quod ametis vos invicem*, Joh. XIII: 34. 35. pariter Cap. XV: 9. Cap. XVI: 27: tum, quod homo facturus sit fructus sicut bona arbor; & quod qui bona facit, remuneraretur in resurrectione; præter plura similia: ad quid hæc nisi homo ex se posset Charitatem exercere, ac illam ullo modo sibi comparare; potestne dare eleemosynas, opitulari egentibus, facere bona in sua domo, inque suo officio; potestne vivere secundum præcepta Decalogi, estne illi anima ex qua potest agere illa, & quoque Mens rationalis, ex qua se ducere potest ad agendum propter hunc aut illum finem, potestne cogitare quod fructurus sit illa, quia mandata sunt in Verbo, & sic a Deo; non ulli homini deest hæc potentia; quod non desit, est quia Dominus dat illam unicuique; & dat illam sicut aliquam proprietatem; quis enim novit aliter, dum charitatem facit, quam quod faciat ex se.

358. III. QUOD ETIAM HOMO SIBI COMPARARE POSSIT VITAM FIDEI ET CHARITATIS, etiam similis res est, comparat enim illam sibi, dum adit Dominum, qui est ipsa Vita, & aditus ad Ipsum non alicui homini est præstructus, invitat enim continue omnem hominem, ut veniat ad Se; dixit enim, *qui venit ad Me non esuriet, & qui credit in Me, non sitiet unquam; & venientem ad Me, non ejiciam foras*, Joh. VI: 35. 37. *Jesus stetit & clamavit, si quis sitiverit, venito ad Me & bibito*, Joh. VII: 37. & alibi, *Simile est Regnum Cælorum, qui fecit nuptias Filio suo, & misit servos suos ut vocarent invitatos, & tandem dixit, ite ad exitus aquarum, & quoscunque inveneritis, vocate ad nuptias*, Matth. XVII: 1 ad 9; Quis non scit, quod Invitatio seu vocatio sit universalis, & quoque gratia receptionis. Quod homo, per quod adeat Dominum, Vitam sortiatur, est quia Dominus est ipsa Vita, non solum Vita fidei, sed etiam Vita charitatis; quod Dominus sit illa, & homini a Domino, constat ex his locis, *In principio erat Verbum, in Ipso* VITA *erat, &* VITA *erat lux hominum*, Joh. I: 1. 4. *Quemodmodum Pater suscitat mortuos & vivificat, ita Filius, quem vult*, VIVIFICAT, Joh. V: 21. *Quemadmodum Pater habet Vitam in Se Ipso, ita dedit Filio* VITAM HABERE IN SE IPSO, Joh. V: 26. *Panis Dei est, qui descendit e Cælo, &* VITAM *dat Mundo*, Joh. VI: 31. *Verba, quæ Ego loquor vobis, spiritus &* VITA SUNT, Joh. VI: 63. *Jesus dixit, qui Me sequitur, habebit* LUCEM VITÆ, Joh. VIII: 12. *Ego veni, ut* VITAM HABEANT, *& abundantiam habeant*, Joh. X: 10. *Qui credit in Me, etsi mariatur*, VIVET, Joh. XI: 25. *Ego sum via, veritas, &* VITA, Joh. XIV: 6. QUIA EGO VIVO, ETIAM VOS VIVETIS, Joh. XIV: 9. *Hæc scripta sunt, ut* VITAM *habeatis in nomine Ipsius*, Joh. XX: 31. *Quod sit* VITA ÆTERNA, 1 Joh. V: 21. Per Vitam in Fide & Charitate, intelligitur Vita spiritualis, quæ a Domino datur homini in Vita ejus naturali.

359. IV. QUOD TAMEN USQUE NIHIL FIDEI, ET NIHIL CHARITATIS, ET NIHIL VITÆ UTRIUSQUE, SIT AB HOMINE, SED A SOLO DOMINO: legitur enim, *quod homo non possit sumere quicquam, nisi sit datum illi e Cælo*, Joh. III: 27. Et Jesus dixit, *qui manet in Me, & Ego in illo, hic fert fructum multum, quia sine Me non potestis facere quicquam*, Joh. XV: 5; sed hoc ita intelligendum est, quod homo ex se non possit aliam Fidem sibi comparare, quam naturalem, quæ est persuasio quod ita sit quoniam vir auctoritatis ita dixit; nec aliam charitatem quam naturalem, quæ

est

est operatio ad favorem propter aliquam remunerationem, in quibus duabus est proprium hominis, & nondum vita a Domino, sed usque homo per utramque præparat se ut sit receptaculum Domini, & quemadmodum se præparat, ita intrat Dominus, & facit ut Fides ejus naturalis fiat Fides spiritualis, similiter Charitas, & sic utraque viva; & hæc fiunt, dum homo adit Dominum, ut Deum Cæli & Terræ. Homo quia creatus est imago Dei, creatus est habitaculum Dei, quare dicit Dominus, *Qui habet præcepta mea, & facit illa, illo est qui amat Me, & Ego amabo illum, & ad illum veniam, & mansionem apud illum faciam*, Joh. XIV: 21. 23. Tum, *Ecce sto ad januam & pulso, si quis audiverit vocem, & aperuerit januam, ingrediar ad illum, & cænabo cum illo, & ille Mecum*, Apoc. III: 20. Ex his sequitur hoc conclusum, quod sicut homo se naturaliter præparat ad recipiendum Dominum, ita Dominus intrat, & facit omnia apud illum intus spiritualia, & sic viva. Vice versa autem, quantum homo se non præparat, tantum removet Dominum a se, & facit omnia ipse ex se, & quod homo ipse ex se facit, hoc non habet aliquid vitæ in se. Sed hæc non possunt adhuc in aliqua luce sisti videnda, priusquam de CHARITATE & de LIBERO ARBITRIO actum est, & videbuntur postea in Capite de REFORMATIONE & REGENERATIONE.

360. In antecedentibus dictum est, quod Fides in principio apud hominem sit naturalis, & quod sicut homo accedit ad Dominum, fiat spiritualis, similiter Charitas; sed nemo adhuc novit discrimen quod est inter Fidem & Charitatem naturaralem & spiritualem, quare hoc magnum Arcanum detegendum est. Sunt duo Mundi, Naturalis & Spiritualis, & in utroque Mundo est Sol, & ex utroque Sole procedit Calor & Lux, sed Calor & Lux e Sole Mundi spiritualis in se vitam habent, vita illis est a Domino qui in medio illius Solis est; at Calor & Lux e Sole Mundi naturalis nihil vitæ in se habent, sed inserviunt duobus prioribus pro receptaculis, sicut solent causæ instrumentales suis principalibus, ad promotionem illorum ad homines; sciendum itaque est, quod Calor & Lux e Sole Mundi spiritualis sint ex quibus sunt omnia spiritualia, sunt etiam spirituales, quia spiritus & vita illis insunt, at Calor & Lux e Sole Mundi naturalis sunt ex quibus omnia naturalia sunt, quæ in se spectata sunt absque spiritu & vita. Nunc quia Fides est lucis, & Charitas est caloris, patet, quod quantum homo est in Luce & Calore procedentibus e Sole Mundi spiritualis, tantum sit in Fide & Charitate spirituali, at quod quantum est in Luce & calore procedentibus e Sole Mundi naturalis, tantum sit in Fide & Charitate naturali. Ex his constat, quod sicut Lux Spiritualis est intus in Luce naturali ut in suo receptaculo aut in sua theca, & similiter Calor spiritualis intus in Calore naturali, ita quoque Fides spiritualis intus in Fide naturali sit, & similiter Charitas spiritualis intus in Charitate naturali; & hoc fit eo gradu, quo homo progreditur e Mundo naturali in Mundum spiritualem, & progreditur sicut credit in Dominum, qui est ipsa Lux, Via, Veritas, & Vita, ut Ipse docet. Quoniam ita est, patet, quod quando homo est in Fide spirituali, tunc etiam sit in Fide naturali, est enim, ut dictum est, Fides spiritualis intus in Fide naturali, & quia Fides est lucis, sequitur, quod per illam insertionem, Naturale hominis fiat sicut diaphanum, & quod qualiter conjungitur cum charitate, fiat pulchre coloratum; causa est, quia Charitas rubet, & Fides candet, Charitas rubet ex flamma ignis spiritualis, & Fides candet ex spendore lucis inde. Contrarium evenit, si Spirituale non intus est in Naturali, sed Naturale intus in Spirituali, hoc fit apud homines, qui rejiciunt fidem & charitatem; apud hos Internum mentis eorum, in quo sunt quando sibi relicti cogitant, est infernale, & quoque ex Inferno cogitant, tametsi id nesciunt; at Externum mentis illorum, ex quo loquuntur cum consociis in Mundo, est sicut spirituale, sed hoc refertum est talibus immundis, qualia sunt in Inferno; quare hi sunt in Inferno; sunt enim in statu inverso respective ad priores illos.

361. Dum itaque scitur, quod spirituale sit intus in naturali apud illos qui in fide sunt in Dominum, & simul in Charitate erga proximum, & quod inde Naturale apud illos sit diaphanum, sequitur, quod homo tantum in spiritualibus sapiat, & quoque inde tantum in naturalibus, videt enim intus in se dum cogitat aut aliquid legit & audit, num veritas sit vel non; percipit hoc ex Domino, a quo lux & calor spiritualis in intellectus ejus sphæram superiorem influit. Quantum apud hominem Fides & Charitas fiunt spirituales, tantum ille abstrahitur a proprio, & non spectat se, mercedem & remunerationem, sed solummodo jucundum percipiendi Vera fidei, & faciendi bona amoris; & quantum spiritualitas illa augetur, tantum illud jucundum fit beatum; ex hoc est salus ejus, quæ vocatur vita æterna. Hic status hominis comparari potest cum pulcherrimis & amænissimis in Mundo, & quoque cum illis in Verbo comparatur, sicut cum fructiferis Arboribus, cumque Hortis in quibus illæ; cum Campis floriferis; cum Lapidibus pretiosis; cumque Cupediis; & quoque cum Nuptiis, & tunc Festivitatibus & Lætificationibus. Quando autem inversum est, scilicet dum Naturale est intus in Spirituali, & inde homo in Internis suis est Diabolus, & in Externis sicut Angelus, tunc comparari potest cum Mortuo in loculo ex pretioso ligno & aurato: comparari etiam potest cum Sceleto ornato vestibus sicut homo, & vecto in Curru magnifico; & quoque cum Cadavere in sepulchro ædificato sicut Templum Dianæ: imo Internum ejus simile potest sisti glomo serpentum in caverna, at Externum ejus papilionibus, quorum alæ sunt tinctæ coloribus omnis generis, qui tamen spurca ova agglutinant foliis arborum usui, ex quibus fructus illarum consumuntur. Imo Internum illorum comparari potest cum Accipitre, & Externum eorum cum Columba, & ejus Fides & Charitas cum Accipitris volatu supra columbam fugientem, quam demum delassat, & tunc involat & devorat.

VI.

Quod Dominus, Charitas & Fides, unum faciant, sicut Vita, Voluntas, & Intellectus in homine; & quod si dividuntur, unumquodvis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem.

362. Primum memorabuntur aliqua, quæ in Orbe Erudito & inde in Ordine Ecclesiastico hactenus ignota fuerunt, & tam ignota, sicut quæ infossa terræ sunt, cum tamen sunt Thesauri sapientiæ, qui nisi effodiuntur, & donantur Publico, frustra homo satagit venire in aliquam justam cognitionem de Deo, de Fide, de Charitate, deque suæ vitæ Statu, quomodo illum moderaturus sit & præparaturus ad statum vitæ æternæ. Ignota illa sunt hæc; Quod homo sit merum Organum vitæ: Quod vita cum omnibus ejus influat a Deo Cæli, qui est Dominus: Quod duæ Facultates vitæ sint in homine, quæ vocantur Voluntas & Intellectus; & quod Voluntas sit receptaculum amoris, ac Intellectus receptaculum sapientiæ; & sic etiam quod Voluntas sit receptaculum Charitatis, ac Intellectus receptaculum Fidei: Quod omnia quæ homo vult, & omnia quæ intelligit, ab extra influant; bona quæ amoris & charitatis sunt, ac vera quæ sapientiæ & fidei sunt, a Domino, at omnia quæ contra illa sunt, ab Inferno: Quod provisum sit a Domino, ut homo illa quæ ab extra influunt, sentiat in se sicut sua, & inde producat illa a se sicut sua, tametsi ex illis nihil ejus sunt: Quod tamen illa imputentur ei ut ejus, propter Liberum arbitrium, in quo est Velle & Cogitare ejus, & propter datas cognitiones boni & veri, ex quibus libere potest eligere quicquid ejus Vitæ temporali

& Vitæ æternæ conducit. Homo qui hæc allata obliquo oculo seu hirquis intuetur, potest ex illis concludere plura quæ insaniæ sunt, at homo qui illa recto oculo seu pupilla intuetur, potest ex illis concludere plura qnæ sapientiæ sunt; ut hoc fiat, & non illud, necessum fuit præmittere judicia & dogmata de Deo & de Divina Trinitate, & post illa stabilire judicia & dogmata de Fide & Charitate, de Libero Arbitrio, deque Reformatione & Regeneratione, ut & de Imputatione; & quoque de Pænitentia, de Baptismo, deque Sancta Cæna, ut mediis.

363. Ut autem hic Articulus fidei, qui est, quod Dominus, Charitas & Fides, unum faciant, sicut Vita, Voluntas & Intellectus in homine, & quod si dividuntur unumquodvis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem, ut veritas videatur & agnoscatur, interest ut in hoc ordine expendatur, I. Quod Dominus cum omni Divino suo amore, cum omni Divina sua Sapientia, ita cum omni Divina sua Vita influat apud omnem hominem. II. Proinde cum omni Essentia Fidei & Charitatis, III. Sed quod illa recipiantur ab homine secundum ejus formam. IV. Quod autem homo qui dividit Dominum, Charitatem & Fidem, non sit Forma recipiens, sed Forma destruens illa.

364. I. Quod Dominus cum omni Divino suo Amore, cum omni Divina sua Sapientia, ita cum omni Divina sua Vita, influat apud omnem hominem. In Libro Creationis legitur, quod homo creatus sit Imago Dei, & quod Deus inspiraverit in nares ejus animam vitarum, Gen: Cap. I: 27. Cap. II: 7, per quæ describitur, quod homo sit Organum vitæ, & non vita; Deus enim non potuit creare alium sibi similem, si hoc potuisset, forent totidem dii, quot homines; neque potuit creare vitam, sicut nec creari potest lux, sed potuit creare hominem formam vitæ, sicut creavit oculum formam lucis; nec potuit neque potest Deus dividere suam essentiam, hæc enim est una & individua. Cum itaque Deus Solus est vita, sequitur indubie, quod Deus ex sua Vita vivificet omnem hominem, & quod homo absque illa vivificatione foret quoad Carnem mera spongia, & quoad ossa merum sceleton, cui non plus vitæ inesset quam horologio, quod mobile est ex pendulo & simul pondere aut elatere. Cum res talis est, sequitur etiam, quod Deus influat apud quemcunque hominem cum omni Divina sua Vita, hoc est, cum omni suo Divino Amore & Divina sua Sapientia, hæc duo faciunt Divinam Ipsius Vitam, videatur supra n: 39. 40; Divinum enim non potest dividi. Quomodo autem Deus cum omni sua Divina Vita influit, percipi potest quodammodo simili idea, qua percipitur quod Sol Mundi cum omni sua essentia, quæ sunt calor & lux, influat in omnem arborem, inque omnem fruticem & florem, inque omnem lapidem tam vilem quam nobilem, & quod unumquodvis objectum ex communi hoc influxu hauriat suum pensum, & quod Sol non partiatur lucem suam & calorem suum, & dispenset partem ad hoc & partem ad illud. Simile est cum Sole Cæli, ex quo Divinus amor ut calor procedit, & Divina Sapientia ut lux, hæc duo in Mentes humanas influunt, sicut calor & lux Solis Mundi in corpora, & vivificat illas secundum qualitatem formæ, quarum unaquævis ex communi influxu desumit suum necessum. His applicabile est hoc, quod Dominus dicit, *Pater vester Solem suum exoriri facit super malos & bonos, & pluviam mittit super justos & injustos*, Matth: V: 45. Est quoque Dominus omnipræsens, & ubi præsens est, ibi cum tota sua Essentia est, & Ipsi impossibile est aliquid ex illa detrahere, & inde dare uni partem & alteri partem, sed dat illam totam, & homini copiam ut parum aut multum assumat; dicit etiam, quod apud illos, qui præcepta Ipsius faciunt, mansionem habeat, tum quod fideles in Ipso sint, & Ipse in illis: verbo omnia sunt plena Deo, & quisque ex plenitudine illa accipit suam portionem. Simile est cum omni communi, sicut cum Athmosphæris & Oceanis; Athmosphæra talis est in minimis, qualis in maximis, hæc non dispensat partem sui ad respirationem hominis, adque volatum avis, neque ad vela navis, & ad alas molæ, sed unumquodvis

ac-

accipit inde suum demensum, & sibi applicat quantum satis est; simile etiam est sicut cum horreo pleno frumento, ex hoc accipit possessor quotidie suum penu, & horreum non destribuit.

365. II. Proinde quod Dominus cum omni Essentia fidei et Charitatis apud omnem hominem influat: hoc sequitur ex Theoremate priori, quoniam Vita Divinæ Sapientiæ est Essentia fidei, & Vita Divini Amoris est Essentia charitatis, quare cum Dominus præsens est cum illis quæ proprie Ipsius sunt, quæ sunt Divina Sapientia & Divinus Amor, etiam præsens est cum omnibus veris quæ Fidei sunt, & cum omnibus bonis quæ Charitatis; per Fidem enim intelligitur omne Verum quod homo a Domino percipit, cogitat, & loquitur, & per Charitatem intelligitur omne bonum, quo a Domino afficitur, & quod inde vult & facit. Supra dictum est, quod Divinus Amor, qui procedit a Domino ut Sole, percipiatur ab Angelis ut Calor, & quod Divina Sapientia inde ut Lux; at qui non ultra apparentiam cogitat, potest opinari, quod Calor ille sit nudus Calor, & quod Lux illa sit nuda Lux, quales sunt Calor & Lux procedentes a Sole nostri Mundi; sed Calor & Lux procedentes a Domino ut Sole, in sinu suo continent omnes Infinitates, quæ in Domino sunt, Calor omnes Infinitates amoris Ipsius, & Lux omnes Infinitates sapientiæ Ipsius, ita quoque in Infinitate omne bonum quod Charitatis est, & omne Verum quod fidei est; causa est, quia ipse ille Sol præsens est ubivis in suo calore & in sua luce, & Sol ille est Circulus proximus ambiens Dominum, emanans ex Divino Ipsius Amore & simul ex Divina Ipsius sapientia, nam ut supra aliquoties dictum est, Dominus est in medio illius Solis. Ex his nunc patet, quod nihil deesse possit, quin homo ex Domino, quia omnipræsens est, possit desumere omne bonum quod charitatis est, & omne Verum quod fidei est. Quod non aliquid ex illis desit, constat ex amore & sapientia Angelorum cæli, quæ illis a Domino sunt, quod sint ineffabiles, & naturali homini incomprehensibiles, & quoque multiplicabiles in æternum. Quod Infinita insint Calori & Luci, quæ procedunt a Domino, tametsi appercipiuntur ut simpliciter calor & lux, illustrari potest per varia in Mundo naturali, ut per hæc; Sonus vocis & loquelæ hominis auditur modo sicut simplex sonus, & tamen Angeli dum audiunt illum, percipiunt in illo omnes amoris ejus affectiones, & quoque manifestant quæ & quales sunt; quod illa intus in sono lateant, homo etiam aliquatenus ex sono loquentis secum potest percipere, sicut num inibi sit contemtus, aut subsannatio, aut odium, tum etiam num inibi sit Charitas, benevolentia, aut lætitia, vel aliæ affectiones; similia latent in radiis oculi, dum aspectat aliquem. Illustrari etiam potest per fragrantias ex amplifico Horto, & per fragrantias ex campis extensis floriferis, fragnans Odor ex illis exspiratus consistit ex millibus & myriadibus variis, & usque sentiuntur ut unum: simile est cum multis aliis, quæ tametsi extrinsecus apparent uniformia, usque intrinsecus sunt multiplicia, sympathiæ & antipathiæ non aliud sunt, quam exhalationes affectionum ex mentibus, quæ afficiunt alterum secundum similitudines, ac aversationi sunt secundum dissimilitudines; hæc tametsi innumera sunt, & non sentiuntur aliquo sensu corporis, usque percipiuntur sensu animæ ut unum, & secundum illas fiunt omnes conjunctiones & consociationes in Mundo spirituali. Hæc allata sunt, ut illustrentur illa, quæ supra dicta sunt de Spirituali Luce quæ procedit a Domino, quod illi omnia sapientiæ, & inde omnia fidei insint, & quod illa Lux sit, ex qua Intellectus videt & percipit analytice rationalia, sicut oculus videt & percipit symmetrice naturalia.

366. III. Quod illa quæ influunt a Domino, recipiantur ab homine secundum ejus formam, per formam hic intelligitur status hominis quoad ejus amorem & simul sapientiam, proinde etiam quoad affectiones bonorum charitatis & simul perceptiones veritatum fidei ejus. Quod Deus sit unus, individuus, & idem ab æterno in æternum, non idem simplex sed infinitum, & quod omne varium sit

a subjecto in quo est, supra ostensum est; quod Forma seu status recipiens inducat variationes, constare potest ex Vita infantum, puerorum, adolescentum, adultorum & senum, eadem Vita, quia eadem anima, unicuique ab infantia ad senectam inest, sed sicut status ejus secundum ætates & accommodationes variatur, ita quoque percipitur vita. Vita Dei in omni plenitudine non modo est apud homines bonos & pios, sed etiam apud homines malos & impios, similiter apud Angelos Cæli, & apud Spiritus Inferni; discrimen est, quod mali præstruant viam & occludant januam ne intret Deus in inferiora mentis eorum, boni autem explanent viam & aperiant januam, & quoque invitent Deum, ut intret in inferiora mentis eorum sicut in supremis ejus habitat, & sic formant statum voluntatis ad influxum amoris & charitatis, & statum intellectus ad influxum sapientiæ & fidei, proinde ad receptionem Dei; mali autem præstruunt illum influxum per varias concupiscentias carnis, & inquinamenta spiritualia, quæ substernunt, ac arcent transitum; sed usque Deus in supremis illorum cum omni Divina sua essentia residet, & dat illis facultatem volendi bonum, ac intelligendi verum, quæ facultas cuivis homini est, quæ nequaquam illi esset, nisi vita a Deo animæ ejus inesset; quod hæc facultas etiam malis sit, a pluri experientia scire datum est. Quod quisque recipiat vitam a Deo secundum suam formam, illustrari potest per comparationes cum vegetabilibus omnis generis; unaquævis arbor, unumquodvis arbustum, unumquodvis virgultum, & unumquodvis gramen, recipit influxum caloris & lucis secundum suam formam, ita non modo illa quæ boni usus sunt, sed etiam illa quæ mali usus sunt; & Sol cum suo calore non mutat formas illorum, sed formæ in se mutant ejus effectus; Simile est cum subjectis Regni mineralis, unumquodvis illorum, tam excellens quam vilipensum, recipit influxum secundum formam contextus partium in se, ita diversimode unus lapis & alter, una minera & altera, ac unum metallum & alterum, quædam ex illis se pulcherrimis coloribus variegant, quædam transmittunt lucem absque variegatione, & quædam illam in se confundunt & suffocant. Ex his paucis constare potest, quod sicut Sol Mundi cum suo calore & cum sua luce æque præsens est in uno objecto sicut in altero, sed quod formæ recipientes varient ejus operationes, similiter Dominus ex Sole Cæli, in cujus medio est, cum suo calore, qui in essentia sua est amor, & cum sua luce, quæ in essentia sua est sapientia, sed quod forma hominis, quæ inducta est per status vitæ ejus, variet operationes; consequenter quod Dominus non in causa sit, quod non homo renascatur & salvetur, sed quod ipse homo.

367. IV. Quod autem homo, qui dividit Dominum, Charitatem, et Fidem, non sit Forma recipiens, sed Forma destruens. Qui enim separat Dominum a Charitate & Fide, is separat ab his vitam, qua separata Charitas & Fides vel non sunt, vel sunt abortus; quod Dominus sit ipsa vita, videatur supra, n: 358. Qui agnoscit Dominum, & separat charitatem, is non agnoscit Ipsum nisi labiis; agnitio & confessio ejus est modo frigida, in qua non est fides, caret enim essentia spirituali, nam charitas est essentia fidei. Qui autem facit Charitatem, & non agnoscit Dominum quod sit Deus Cæli & Terræ, unum cum Patre, sicut Ipse docet, non aliam charitatem facit, quam mere naturalem, in qua non est vita æterna; homo Ecclesiæ scit, quod omne bonum quod in se bonum est, sit a Deo, consequenter a Domino, qui est *verus Deus & vita æterna*, 1 Joh. V: 21, similiter Charitas, quia bonum & Charitas unum sunt. Quod Fides separata a Charitate non sit fides, est quia Fides est Lux vitæ hominis, & Charitas est Calor vitæ ejus, quare si Charites separatur a fide, est sicut dum Calor separatur a Luce, inde fit status hominis qualis est status Mundi tempore brumæ, quo omnia super Tellure emoriuntur: Charitas & Fides, ut Charitas sit charitas & Fides sit fides, non plus separari possunt, quam Voluntas & Intellectus, quæ si separantur, fit Intellectus nihil, & mox etiam Voluntas; quod simile sit cum Charitate & Fide, est quia

Cha-

Charitas residet in Voluntate, & Fides in Intellectu. Charitatem a Fide separare, est sicut separare essentiam a forma; in Erudito Orbe notum est, quod Essentia absque forma & Forma absque essentia non sit aliquid, non enim est Essentiæ aliquod quale nisi a Forma, nec est Forma aliquod ens subsistens nisi ab Essentia, proinde non est aliqua prædicatio de utrisque a se invicem separatis; est quoque Charitas essentia fidei; & fides forma Charitatis, prorsus, sicut supra dictum est, quod Bonum sit essentia veri, ac Verum forma boni. Sunt hæc duo, videlicet Bonum & Verum, in omnibus & singulis, quæ essentialiter existunt, quare charitas quia est boni, & fides quia est veri, possunt illustrari per comparationes cum pluribus in Corpore humano, & cum pluribus super Tellure: Coincidit comparatio cum Respiratione pulmonis & cum motu systolico cordis, non enim plus separari potest charitas a fide, quam potest cor a pulmone, cessante enim pulsu cordis actutum cessat respiratio pulmonis; ac cessante respiratione pulmonis, fit deliquium omnium sensuum, & quoque privatio motus omnium musculorum, & brevi post cessat etiam cor, & dissipatur omne vitæ; coincidit hæc comparatio, quoniam Cor correspondet Voluntati & inde quoque Charitati, ac respiratio Pulmonis Intellectui & inde quoque Fidei, nam, ut supra dictum est, Charitas residet in Voluntate, & Fides in Intellectu; nec aliud in Verbo intelligitur per Cor & Spiritum. Separatio Charitatis & Fidei etiam coincidit cum separatione sanguinis & carnis, sanguis enim separatus a carne est cruor & fit sanies, & caro separata a sanguine successive putrescit, & ei innascuntur vermiculi; sanguis etiam in spirituali sensu significat Verum sapientiæ & fidei, & Caro bonum amoris & charitatis, quod sanguis illud significet, ostensum est in APOCALYPSI REVELATA, n: 379: & quod Caro illud, n: 832. Charitas & Fides, ut una & altera sit aliquid, non plus separari possunt, quam apud hominem Cibus & Aqua, aut quam Panis & Vinum, Cibus enim & Panis absque aqua & vino assumti modo distendunt ventrem, ac sicut indigestæ moles perdunt illum, & fiunt sicut putre Cænum; Aqua & Vinum absque cibo & pane etiam distendunt ventrem, & quoque vasa & poros, quæ sic cassa nutritione emaciant corpus usque ad mortem, hæc comparatio etiam quadrat, quoniam cibus & panis in spirituali sensu significant bonum amoris & charitatis, & aqua & vinum verum sapientiæ & fidei, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 50. 316. 778. 932. Charitas conjuncta fidei & Fides vicissim charitati, assimilari potest faciei Virginis formosæ ex rubore & candore pulchræ inter se commixtis, quæ similitudo etiam coincidit, quoniam Amor & inde Charitas in Mundo spirituali ex igne Solis ibi rubet, ac Veritas & inde Fides ex luce istius Solis candet; quare Charitas separata a fide assimilari potest faciei inflammatæ cum pustulis, & Fides separata a charitate assimilari potest faciei pallidæ mortui. Fides separata a charitate etiam assimilari potest Paralysi unius lateris, quæ vocatur Hæmiplexia, ex qua, dum invalescit, homo moritur; & quoque assimilari potest Saltui S: Vitis seu Guy, qui homini accidit ex ictu taratantulæ; huic simile fit rationale, hoc sicut ille saltat cum furore, & credit se tunc vivum, & tamen non plus potest rationes in unum colligere, & de veris spiritualibus cogitare, quam sicut cubans in lecto oppressus incubo. Hæc sufficiunt ad demonstrationem duorum Thematum hujus Capitis, Prioris, *Quod Fides absque charitate non sit Fides, & quod Charitas absque fide non sit Charitas, & quod utraque nisi a Domino non vivat:* & Posterioris, *Quod Dominus, Charitas, & Fides, unum faciant, sicut Vita, Voluntas & Intellectus in homine; & quod si dividuntur, unumquodvis pereat sicut unio dilapsa in pollinem.*

VII.

Quod Dominus sit charitas & Fides in homine, & quod Homo sit Charitas & Fides in Domino.

368. Quod homo Ecclesiæ sit in Domino, & Dominus in illo, constat ex his in Verbo, *Jesus dixit*, MANETE IN ME, ET EGO IN VOBIS: *Ego sum Vitis & vos palmites*, QUI MANET IN ME, ET EGO IN ILLO, *hic fert fructum multum*, Joh: XV: 4, 5. *Qui manducat meam Carnem & bibit meum Sanguinem*, IN ME MANET ET EGO IN ILLO, Joh: VI: 56. *In die illo cognoscetis, quod Ego in Patre meo, &* VOS IN ME, ET EGO IN ILLO, Joh: XIV: 20. *Quisquis confessus fuerit, quod Jesus sit Filius Dei, Deus in illo manet, & ille in Deo*, 1 Joh: IV: 15. Sed non potest ipse homo in Domino esse, sed Charitas & Fides, quæ a Domino apud hominem sunt, ex quibus duabus homo essentialiter est homo. Verum enim vero ut hoc Arcanum in aliqua luce coram intellectu appateat, rimandum est in hac serie. I: Quod conjunctio cum Deo fit, per quam homini salus & vita æterna. II: Quod non dabilis sit conjunctio cum Deo Patre, sed cum Domino, & per Ipsum cum Deo Patre. III: Quod Conjunctio cum Domino sit receproca, quæ est quod Dominus sit in homine, & homo in Domino. IV: Quod reciproca hæc conjunctio fiat per charitatem & fidem. Quod hæc ita sint, patebit a sequente explicatione.

369. I: QUOD CONJUNSTIO CUM DEO SIT, PER QUAM HOMINI SALUS ET VITA ÆTERNA. Homo creatus est, ut possit conjungi Deo, est enim creatus Indigena Cæli, & quoque Indigena Mundi, & quatenus est indigena Cæli, est ille spiritualis, at quatenus est indigena Mundi, est ille naturalis, & Spiritualis homo potest cogitare de Deo, & percipere talia quæ Dei sunt, & quoque potest amare Deum, & affici illis quæ a Deo sunt; ex quibus sequitur, quod possit conjungi Deo. Quod homo possit cogitare de Deo, & percipere talia quæ Dei sunt, extra omnem dubitationis aleam est, potest enim cogitare de Unitate Dei, de Esse Dei quod est Jehovah, de Immensitate & Æternitate Dei, de Divino Amore & Divina Sapientia, quæ faciunt Essentiam Dei, de Omnipotentia, Omniscientia, & Omnipræsentia Dei; de Domino Salvatore Filio Ipsius, deque Redemptione & Mediatione; tum etiam de Spiritu sancto, & denique de Divina Trinitate; quæ omnia sunt Dei, imo sunt Deus; & insuper de Operationibus Dei, quæ principaliter sunt Fides & Charitas, præter plura quæ ab illis duabus procedunt. Quod homo non modo possit cogitare de Deo, sed etiam amare Deum, constat ex duobus Ipsius Dei Mandatis, quæ ita sonant, *Amabis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua; hoc est Primum & Magnum Mandatum: secundum simile est illi, amabis proximum tuum sicut teipsum*, Matth: XXII: 35, 36, 37, Deutr: VI: 5. Quod homo possit facere præcepta Dei, & quod hoc sit amare Deum, & amari a Deo, constat ex his, *Jesus dixit, qui habet præcepta mea, & facit illa, ille est qui amat Me, que vero amat Me, amabitur a Patre meo, & Ego amabo illum, & manifestabo illi Meipsum*, Joh: XIV: 21. Præterea, quid Fides aliud, quam conjunctio cum Deo per vera, quæ intellectus & inde cogitationis sunt; & quid Amor nisi conjunctio cum Deo per bona quæ voluntatis & inde affectionis sunt. Conjunctio Dei cum homine est Conjunctio spriritualis in naturali; & Conjunctio hominis cum Deo, est conjunctio naturalis a spirituali. Propter hanc Conjunctionem ut finem, Homo creatus est Indigena Cæli, & simul Mundi,

di, ut Indigena Cæli est ille spiritualis, ac ut Indigena Mundi est ille naturalis: si itaque Homo fit Spiritualis rationalis & simul Spiritualis moralis, est ille conjunctus Deo, & per conjunctionem est illi salus & vita æterna; ast vero si homo est modo naturalis rationalis & quoque naturalis moralis, est quidem conjunctio Dei cum illo, sed non conjunctio illius cum Deo, inde illi est mors spiritualis, quæ in se spectata est vita naturalis absque spirituali; est enim spirituale, in quo vita Dei est, apud illum exstinctum.

370. II: QUOD NON DABILIS SIT CONJUNCTIO CUM DEO PATRE, SED CUM DOMINO ET PER IPSUM CUM DEO PATRE; hoc Scriptura docet, & Ratio videt: Scriptura docet, quod Deus Pater nusquam visus & auditus sit, & quod nec videri & audiri possit, proinde non aliquid ex Se, qualis est in suo Esse & in sua Essentia, apud hominem operari; dicit enim Dominus, *Deum nemo vidit quis, nisi qui est apud Patrem, Ille vidit Patrem*, Joh: VI: 46. *Non Patrem quisquam cognoscit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare*, Matth: XI: 27. *Non vocem Patris audivistis unquam, neque speciem Ipsius vidistis*, Joh: V: 37; causa est, quia Ipse in omnium Primis & Principiis est, ita eminentissime super omnem sphæram mentis humanæ; est enim in Primis & Principus omnium Sapientiæ & omnium Amoris, cum quibus homini nulla conjunctio dabilis est; quare si Ipse accederet ad hominem, aut homo ad Ipsum, homo consumeretur & colliquesceret, sicut lignum in foco magni speculi caustici, aut potius sicut simulachrum conjectum in ipsum Solem; quare dictum est Mosi, qui cupivit videre Deum, *Quod homo non possit videre Ipsum & vivere*, Exod: XXXIII: 20. Quod autem Deus Pater conjungatur per Dominum, constat ex mox allatis, Quod non Pater, sed Unigenitus Filius, qui in sinu Patris est & vidit Patrem, illa quæ Dei & a Deo sunt, exposuerit & revelaverit; & insuper ex his, *In die illo cognoscetis, quod Ego in Patre meo, & vos in Me & Ego in vobis*, Joh: XIV: 20. *Ego gloriam, quam dedisti Mihi, dedi illis, ut sint unum, sicut nos unum sumus, Ego in illis, & Tu in Me*, Joh: XVII: 22, 23, 26. *Jesus dixit, Ego sum Via, Veritas, & Vita; nemo venit ad Patrem, nisi per Me:* & tunc Philippus voluit videre Patrem, cui Dominus respondit, *Qui Me videt, etiam Patrem videt, & qui me cognoscit etiam Patrem cognoscit*, Joh: XIV: 6, 7. seq: & alibi, *Qui videt Me, videt Ipsum qui misit Me*, Joh: XII: 45. Ac insuper dicit, *Quod sit Janua, & quod qui per Ipsum ingreditur, salvetur, & quod qui ascendit aliunde, sit fur & latro*, Joh: X: 1, 9. Et quoque dicit, *quod qui non manet in Me, ejicietur foras, & sicut palmes arefactus in ignem conjicietur*, Joh: XV: 6. Causa est, quia Dominus noster Salvator, est Ipse Jehovah Pater in Forma humana; Jehovah enim descendit, & Homo factus est, ut accedere posset ad hominem, & homo ad Ipsum, & sic fieret conjunctio, & per conjunctionem homini salus & vita æterna; quando enim Deus factus est Homo, & sic quoque factus Homo Deus, tunc accomodatus ad hominem potuit accedere, & ei conjungi ut Deus Homo & Homo Deus. Sunt tria quæ sequuntur ordine, ACCOMMODATIO, APPLICATIO, & CONJUNCTIO. Accommodatio erit, antequam datur Applicatio, atque Accommodatio & simul Applicatio, antequam datur Conjunctio; Accommodatio a parte Dei fuit, quod factus sit Homo, Applicatio a parte Dei est perpetua, quantum homo se applicat vicissim; & sicut hoc fit, etiam fit Conjunctio. Hæc tria sequntur & procedunt in suo ordine, in omnibus & singulis, quæ unum fiunt & coexistunt.

371: III: QUOD CONJUNCTIO CUM DOMINO SIT RECIPROCA, quæ EST QUOD DOMINUS SIT IN HOMINE ET HOMO IN DOMINO. Quod Conjunctio sit reciproca, Scriptura docet, & quoque Ratio videt: Dominus de sua Conjunctione cum suo Patre, docet quod sit reciproca, nam dicit ad Philippum, *Nonne credis, quod Ego in Patre & Pater in Me sit, credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me sit*, Joh: XIV: 10, 11. *Ut cognoscatis & credatis, quod Pater in Me sit & Ego*

in Patre, Joh: X: 38. *Jesus dixit*, *Pater venit hora*, *glorifica Filium tuum*, *ut etiam Filius tuus glorificet Te*, Joh: XVI: 1. *Pater omnia Mea Tua sunt*, *& omnia Tua Mea*, Joh: XVII: 10. Simile dicit Dominus de Conjunctione sua cum homine, videlicet quod sit reciproca; dicit enim, *Manete in Me* & *Ego in vobis*; *qui* MANET IN ME ET EGO IN ILLO, *is fert fructum multum*, Joh: XV: 4, 5. *Qui manducat meam Carnem & bibit meum Sanguinem*, IN ME MANET ET EGO IN ILLO, Joh: VI: 56. *In die illo cognoscetis*, *quod Ego in Patre meo*, ET VOS IN ME ET EGO IN VOBIS, Joh: XIV: 20. *Qui mandata Christi facit*, *in* IPSO MANET ET IPSE IN ILLO, 1 Joh: III: 24. Cap: IV: 13. *Quisquis confessus fuerit*, *quod Christus sit Filius Dei*, DEUS IN ILLO MANET ET ILLE IN DEO, 1 Joh: IV: 15. *Qui audit vocem meam*, *& aperit januam*, *ad illum ingrediar*, & CÆNABO CUM ILLO, ET ILLE MECUM, Apoc: III: 20. Ex perspicuis his effatis evidens est, quod Conjunctio Domini & hominis sit reciproca, & quia est reciproca, sequitur omnino, quod homo se conjungere debeat cum Domino, ut Dominus se conjungat cum illo; & quod alioquin non fiat conjunctio, sed recessio & inde separatio, verum hæc non a parte Domini, sed á parte hominis. Ut reciproca hæc conjunctio sit, data est homini Libera Electio, ex qua potest ingredi viam ad Cælum, aut viam ad Infernum; ex hoc Libero dato homini profluit ejus reciprocum, quod possit se conjungere cum Domino, & quod possit se conjungere cum diabolo; sed Libertas illa, qualis est, & propter quam causam data est homini, in sequentibus, ubi de Libero Arbitrio, de Pænitentia, de Reformatione & Regeneratione, deque Imputatione, transigendum est, illustrabitur. Dolendum est, quod Conjunctio reciproca Domini & hominis, tametsi in Verbo tam clare exstat, usque in Ecclesia Christiana ignota sit; quod ignota sit, est propter Hypothetica de Fide & de Libero Arbitrio; Hypothetica de Fide sunt, Quod Fides donetur præter quod homo ad illam capessendam quisquam conferat, neque ad illam recipiendam se accommodet & applicet plus quam truncus: Hypothetica de Libero Arbitrio sunt, quod homini ne quidem granum Liberi arbitrii in spiritualibus sit. Sed ne Conjunctio reciproca Domini & hominis, ex qua salus generis humani pendet, diutius lateat ignota, ipsa necessitas injungit, ut detegatur, quod non melius fieri potest, quam per Exempla, quia hæc illustrant. Sunt duæ Reciprocationes, per quas fit Conjunctio, una est ALTERNA, & altera est MUTUA, ALTERNA reciprocatio, per quam conjunctio fit, illustrari potest per animationes pulmonis, homo attrahit aerem, & per id dilatat Thoracem, & mox attractum aerem remittit, & per id comprimit Thoracem; attractio illa & inde dilatatio fit media incumbentia aeris secundum columnam suam, at remissio illa & inde compressio, fit mediis costis ex vi musculorum; talis reciproca conjunctio est aeris & pulmonis, ex qua pendet vita sensuum & motuum totius corporis; nam cessante respiratione fit duorum illorum deliquium. Conjunctio reciproca, quæ fit per alterna, illustrari etiam potest per conjunctionem cordis cum pulmone & pulmonis cum corde, cor e dextro suo thalamo infundit sanguinem in pulmonem, & pulmo refundit illum in sinistrum thalamum cordis, ita fit hæc conjunctio reciproca, ex qua vita totius corporis prorsus pendet. Similis Conjunctio est sanguinis cum corde, & vicissim, sanguis totius corporis per venas influit in cor, & e corde per arterias effluit in totum corpus, actio & reactio faciunt hanc conjunctionem. Similis actio & reactio, per quam perstat conjunctio, est inter embryonem & uterum matris. Sed talis conjunctio reciproca non est Domini & hominis, sed est conjunctio mutua, quæ non fit per actus & reactus, sed per cooperationes, Dominus enim agit, & homo recipit actionem a Domino, & operatur sicut a se, imo ex se a Domino; hæc operatio hominis a Domino imputatur ei ut ejus; quoniam a Domino in Libero arbitrio jugiter tenetur; Liberum arbitrium inde resultans est, quod possit velle & quod possit cogitare a Domino, hoc est, ex Verbo, & quoque quod possit velle & cogitare ex diabolo, hoc est, contra Dominum

&

& Verbum, hoc Liberum dat Dominus homini, ut possit reciproce se conjungere, & per conjunctionem vita & beatitudine æterna donari, nam hæc absque reciproca conjunctione non dabilis est. Reciproca hæc Conjunctio, quæ est mutua, etiam illustrari potest per varia in homine & in Mundo, talis conjunctio est animæ & corporis apud unumquemvis hominem; talis conjunctio est voluntatis & actionis, & talis est cogitationis & loquelæ; & talis est duorum oculorum inter se, & duarum aurium inter se, & duarum narium inter se; quod conjunctio duorum oculorum inter se sit suo modo reciproca, patet a Nervo optico, in quo fibræ ex utroque Cerebro complicantur inter se, & sic complicatæ tendunt ad utrumque oculum; simile est cum auribus & naribus. Similis conjunctio reciproca mutua est Lucis & Oculi, Soni & Auris, Odoris & Naris, Gustus & Linguæ, ac Tactus & Corporis, oculus enim est in luce & lux in oculo, sonus est in aure, & auris in sono, odor est in nare & naris est in odore, gustus est in lingua & lingua in gustu, ac tactus est in corpore & corpus in tactu. Conjunctio hæc reciproca comparari etiam potest cum conjunctione Equi & Currus, Bovis & Aratri, Rotæ & Machinæ, Veli & Venti, Tibiæ & Aeris; in summa, talis conjunctio reciproca est Finis & Causæ, & talis est Causæ & Effectus; sed hæc & illa singulatim exponere, non vacat, quia est plurium membranarum opus.

372. IV: QUOD HÆC RECIPROCA CONJUNCTIO DOMINI ET HOMINIS SIT PER CHARITATEM ET FIDEM. Hodie scitur, quod Ecclesia faciat Corpus Christi, & quod unusquisque, in quo Ecclesia est, sit in aliquo Membro istius Corporis, secundum Paulum, Ephes. I: 24. 1 Cor: XII: 27. Rom: XII: 4, 5. Sed quid Corpus Christi, nisi Divinum Bonum & Divinum Verum, hoc intelligitur per Domini verba apud Johannem, *Qui manducat meam Carnem & bibit meum Sanguinem, in Me manet & Ego in illo*, Cap: VI: 56, per Carnem Domini ut & per Panem, intelligitur Divinum Bonum, & per Sanguinem Ipsius ut & per Vinum, intelligitur Divinum Verum, quod hæc intelligantur, videbitur in Capite de SANCTA CÆNA; inde sequitur, quod quantum homo in Bonis charitatis & in Veris fidei est, tantum sit in Domino & Dominus in illo; conjunctio enim cum Domino est Conjunctio spiritualis, & conjunctio spiritualis unice fit per Charitatem & Fidem. Quod Conjunctio Domini & Ecclesiæ, & inde Boni & Veri, sit in omnibus & singulis Verbi, in Capite de SCRIPTURA SACRA n: 248 ad 253, ostensum est; & quia Charitas est Bonum, & Fides est Verum, est ubivis in Verbo Conjunctio charitatis & fidei. Ex his nunc sequitur, QUOD DOMINUS SIT CHARITAS ET FIDES IN HOMINE, ET QUOD HOMO SIT CHARITAS ET FIDES IN DOMINO; est enim Dominus Charitas & Fides spiritualis in Charitate & Fide naturali hominis, & Homo est Charitas & fides naturalis a spirituali Domini, quæ conjunctæ faciunt Charitatem & Fidem spiritualem naturalem.

VIII.

Quod Charitas & Fides simul sint in Operibus bonis.

373. In omni Opere quod procedit ab homine, est homo totus quantus qualis est quoad animum seu qualis essentialiter est; per animum intelligitur ejus amoris affectio & inde cogitatio, hæ formant ejus naturam, in genere ejus Vitam; si opera ita intuemur, sunt illa sicut specula hominis: hoc illustrari potest per simile apud bestias & feras, bestia est bestia, ac fera est fera, in omni suo actu, lupus est lupus in omni suo, tigris est tigris in omni suo, vulpis est vul-

pis in omni ſuo, & leo eſt leo in omni ſuo, pariter ovis & hædus in omnibus ſuis; ſimiliter homo, ſed hic talis eſt, qualis eſt in Interno ſuo homine, ſi in hoc eſt ſicut lupus aut ſicut vulpis, eſt omne ejus opus interius lupinum & vulpinum, viciſſim ſi eſt ſicut ovis aut agnus; ſed quod talis ſit in omni ſuo opere, non patet in externo ejus homine, quia hic verſatilis eſt circum Internum, ſed uſque intus in hoc latet; dicit Dominus, *Bonus homo ex bono theſauro cordis ſui profert bonum, & pravus homo ex pravo theſauro cordis ſui profert pravum*, Luc: VI: 45. tum etiam, *Omnis Arbor ex proprio fructu cognoſcitur, non ex ſpinis colligunt ficus, neque ex rubo vindemiant uvam*, Luc: VI: 44. Quod homo talis ſit in omnibus & ſingulis quæ procedunt ab ipſo, qualis eſt in Interno ſuo homine, hoc ad vivum ſe apud illum manifeſtat poſt mortem, quoniam ille tunc vivit Internus homo, & non amplius Externus. Quod bonum ſit in homine, & quod omne opus quod procedit ex illo ſit bonum, quando Dominus, Charitas & Fides in Interno ejus homine reſident, in hac ſerie demonſtrabitur I. Quod Charitas ſit bene velle, & quod bona Opera ſint ex bene velle bene facere. II: Quod Charitas & Fides ſint modo res mentales & caducæ, niſi, dum fieri poteſt, determinentur in Opera, & in illis coexiſtant. III: Quod ſola Charitas non producat bona opera, & minus adhuc ſola Fides, ſed quod Charitas & Fides ſimul. Sed de his ſingulatim.

374. I: QUOD CHARITAS SIT BENE VELLE, ET QUOD BONA OPERA SINT BENE FACERE EX BENE VELLE. Charitas & Opera inter ſe diſtincta ſunt, ſicut Voluntas & Actio, ac ſicut Mentis affectio & Corporis operatio, proinde etiam ſicut Internus homo & Externus, & hi inter ſe ſunt ſicut Cauſa & Effectus, quoniam omnium cauſæ formantur in Interno homine, & omnes effectus fiunt inde in Externo, quapropter Charitas, quia eſt Interni hominis eſt bene velle, & Opera, quia ſunt Externi hominis, ſunt benefacere ex bene velle. Sed uſque infinita diverſitas eſt inter unius bene velle & alterius, omne enim id creditur aut apparet profluere ex bene velle ſeu benevolentia, quod ab aliquo ad alterius favorem; ſed uſque non ſcitur, num benefacta ſunt ex charitate, minus ex qua charitate, genuina vel ſpuria; infinita illa diverſitas inter benevelle unius & alterius, trahit originem a Fine, Intentione, & inde Propoſito, hæc intus in Voluntate beneagendi latent, qualitas cujuſvis voluntatis inde eſt; ac voluntas quærit media & modos perveniendi ad fines ſuos, qui ſunt effectus, in Intellectu, & inibi ſe mittit in lucem, ut non modo videat rationes, ſed etiam anſas quando & quomodo ſe determinatura eſt in actus, & ſic productura ſuos effectus, qui ſunt opera, & ſimul in Intellectu ſe mittit in potentiam agendi; ex quibus ſequitur, quod Opera ſint eſſentialiter Voluntatis, formaliter Intellectus, & actualiter Corporis, ita Charitas deſcendit in bona Opera. Hæc illuſtrari poſſunt per comparationem cum arbore; ipſe Homo quoad omnia ejus eſt ſicut Arbor, in hujus ſemine latet tanquam finis, intentio & propoſitum producendi fructus, in his Semen correſpondet Voluntati apud hominem, in qua tria illa ſunt, ut dictum eſt; deinde Semen ex interioribus ſuis pullulat e terra, & induit ſe ramis, frondibus & foliis, & ſic parat ſibi media ad fines, qui ſunt fructus, in his correſpondet Arbor Intellectui apud hominem; & denique dum tempus inſtat, & datur copia determinationis, effloreſcit, & producit fructus, in his correſpondet Arbor bonis Operibus apud hominem; quæ quod ſint eſſentialiter ſeminis, formaliter frondium & foliorum, & actualiter ligni arboris, patet. Hoc etiam illuſtrari poteſt per comparationem cum Templo; Homo eſt Templum Dei ſecundum Paulum, I Cor: III: 16, 17. II Cor: VI: 16. Epheſ: II: 21, 22; finis, intentio & propoſitum ſunt homini, ut Templo Dei, ſalus & vita æterna, in his correſpondentia eſt cum voluntate, in qua tria illa ſunt; poſtea haurit doctrinalia fidei & charitatis ex parentibus, magiſtris & prædicatoribus, & cum ſui judicii ſit, ex Verbo & ex Libris dogmaticis, quæ omnia ſunt media ad finem, in his correſpondentia eſt cum Intellectu; denique

que fit determinatio in usus secundum doctrinalia ut media, quæ fit per actus corporis, qui vocantur bona opera, ita Finis per Causas medias producit Effectus, qui essentialiter sunt finis, formaliter doctrinalium Ecclesiæ, & actualiter usuum: ita fit homo Templum Dei.

375. II: QUOD CHARITAS ET FIDES SINT MODO RES MENTALES ET CADUCÆ, NISI, DUM FIERI POTEST, DETERMINENTUR IN OPERA, ET IN ILLIS COEXISTANT. Estne homini Caput & Corpus, & conjunctio illorum per Cervicem, estne in Capite Mens quæ vult & cogitat, & in Corpore potentia, quæ facit & exsequitur; si itaque homo solum bene vellet, seu cogitaret ex Charitate, & non benefaceret, & ageret usus inde, foretne homo sicut solum Caput & sic sicut sola Mens, quæ sola absque corpore non subsistere possunt, quis inde non videt, quod Charitas & Fides non sint charitas & fides, dum solum & capite & ejus mente sunt, & non in corpore; sunt enim tunc sicut aves volantes in aere absque aliqua sede super terra; & quoque sicut aves imprægnatæ ovis absque nidis, ex quibus ova elaberentur in aerem, aut super ramasculum alicujus arboris, ac deciderent in terram, & cassarentur. Non datur aliquid in Mente, cui non correspondet aliquid in corpore, & hoc quod correspondet, vocari potest illius corporatura, quare Charitas & Fides dum solum in mente sunt, non sunt incorporatæ homini, & tunc assimilari possunt homini aereo, qui dicitur Larva, qualis a veteribus picta est Fama cum lauru circum caput, & cornucopia in manu; qui quia tales Larvæ sunt, & usque possunt cogitare, non possunt non exagitari ex phantasiis, quod etiam fit per ratiocinia ex variis sophisticis, vix aliter quam cannæ palustres ex Vento, sub quibus in fundo jacent conchæ, & in superficie crocitant ranæ; quis non videre potest quod talia fiant, dum modo sciunt aliqua ex Verbo de Charitate & Fide, & non faciunt illa; dicit etiam Dominus, OMNIS QUI AUDIT VERBA MEA, ET FACIT ILLA, *comparabo viro prudenti, qui ædificavit domum suam super petra; at* OMNIS AUDIENS VERBA MEA ET NON FACIENS ILLA, *camparabitue viro stulto, qui ædificavit domum suam super arena, aut super humo absque fundamento*, Matth: VII: 24, 26. Luc. VI: 47, 48, 49. Charitas & Fides cum illarum ideis factitiis, dum homo non operatur illas, comparari etiam possunt cum papilionibus in aere, quos ad visos passer advolat & deglutit; dicit etiam Dominus, *Exivit seminans ad seminandum, & alia ceciderunt super viam duram, & venerunt Aves & comederunt ea*, Matth: XIII: 3, 4.

376. Quod Charitas & Fides nihil conducant homini, dum solum in ejus corporis hæmisphaerio, hoc est, in ejus Capite, hærent, & non firmata sunt in operibus, constat ex mille locis in Verbo, e quibus solum hæc afferam, *Omnis Arbor, quæ non* FACIT FRUCTUM BONUM, *exscinditur & in ignem conjicitur*, Matth: VII: 19, 20, 21. *Ille qui in terram bonam seminatus est, hic est qui Verbum audit & attendit, &* FRUCTUM FERT ET FACIT; *cum hæc dixit Jesus, exclamabat, divens, qui habet aures ad audiendum, audiat*, Matth: XIII: ad 9, 23. *Jesus dixit, Mater mea, & fratres mei hi sunt, qui audiunt Verbum Dei &* FACIUNT ILLUD, Luc: VIII: 21. *Scimus quod peccatores Deus non audiat, sed si quis Deum colit, &* VOLUNTATEM EJUS FACIT, hunc audit, Joh: IX: 31. *Si hæc scitus, beati estis si* FECERITIS ILLA, Joh: XIII: 17. *Qui habet præcepta mea, &* FACIT ILLA, *is est qui amat Me, & Ego amabo illum, & manifestabo illi Me Ipsum, & ad illum veniam, & mansionem apud illum faciam*, Joh. XIV: 14, 15 ad 21. *Ia hoc giorificatus est Pater meus, ut* FRUCTUM MULTUM FERATIS, Joh. XV: 15, 16. *Non auditores Legis justificantur a deo, sed factores Legis*, Rom. II: 13. Jac. I. 22. *Deus in die iræ & justi judicii, reddet unicuique* SECUNDEM OPERA EJUS, Rom. II: 5, 6. *Omnes nos manifestari oportet coram Tribunali Christi, ut reportet quilibet ea*, QUÆ PER CORPUS PROUT ILLA EECIT, *sive bonum sive malum*, II. Cor. V: 10. *Venturus est Filius hominis in gloria Patris sui, & tunc* REDDET UNICUIQUE SECUNDUM FACTA EJUS, Matth. XVI: 27. *Audivi vocem e Cælo dicentem, beati mortui, qui in Domino moriuntur a nunc; dicit Spiritus, ut requiescant ex laboribus*

ribus suis, OPERA ILLORUM SEQUUNTUR CUM ILLIS, Apoc. XIV: 13. *Liber apertus est qui est vitæ, & judicati sunt mortui juxta ea qui scripta in libro*, OMNES SECUNDUM OPERA ILLORUM, Apc. XX: 12, 13. *Ecce venio cito, & merces mea Mecum, ut dem unicuique* SECUNDUM OPUS EJUS, Apoc. XXII: 12. *Jehovah, cujus oculi aperti sunt super ommes vias hominum, ad dandum cuivis secundum vias ejus, &* SECUNDUM FRUCTUM OPERUM EJUS, Jerem. XXXI: 19. *Visitabo secundum vias ejus, &* OPERA EJUS RETRIBUAM ILLI, Hosch. IV: 9. *Jehovah juxta vias nostras, &* JUXTA OPERA NOSTRA FACIT NOBISCUM, Sach. I: 6. præter in millenis aliis locis. Ex his constare potest, quod Charitas & Fides non sint charitas & fides priusquam in Operibus sunt, & quod si modo supra Opera sunt in Expanso, seu in Mente, sint sicut imagines Tabernacali aut Templi in aere, quæ non sunt nisi Meteora, & disparantur a seipsis: & quod sint sicut Picturæ super charta, quas blattæ consumunt: ut & quod sint sicut Habitacula super Tecto, ubi non cubile, & uon in domo. Ex his nunc videri potest, quod Charitas & Fides sint res caducæ, dum solum sunt mentales, nisi, dum fieri potest, determinentur in Opera, & in illis coexistant.

377. III. QUOD SOLA CHARITAS NON PRODUAT BONA OPERA, MINUS ADHUC SOLA FIDES, SED QUOD CHARITAS ET FIDES SIMUL; causa est quia Charitas absque fide non & charitas, neque Fides absque charitate est fides, ut supra n. 355 ad 358, ostensum est, quare solitaria Charitas non datur, nec solitaria Fides, inde nec dici potest, quod Charitas per se aliqua bona opera producat, nec quod Fides per se; hoc simile est, quemadmodnm cum Voluntate & Intellectu, solitaria Voluntas non datur, quare nec aliquid producit, neque solitarius Intellectas datur, nec aliquid producit, sed omnis productio fit ab utroque simul, & fit ab Intellectu ex Voluntate; quod hoc simile sit, est quia Voluntas est habitaculum charitatis, ac Intellectus est habitaculum fidei; dicitur, quod adhuc minus sola Fides, est quia Fides est Veritas, & ejus operatio est facere Veritates, & hæ illuminant charitatem & ejus excercitia; quod illuminent, docet Dominus, dicendo, QUI FACIT VERITATEM, VENIT AD LUCEM, *ut manifestentur ejus Opera, quoniam in Deo facta sunt*, Joh. III: 21; quare dum homo facit bona opera secundum veritates, facit illa in luce, hoc est, intelligenter & sapienter. CogjunctioCharitatis & Fides est sicut conjugium mariti & uxoris, ex marito ut patre & ex uxore ut matre nascuntur omnes proles naturales, simillter ex Charitate ut patre & ex fide ut matre nascuntur omnes proles spirituales, quæ sunt cognitiones boni & veri; ex his cognoscitur generatio familiarum spiritualium; etiam in Verbo in spiritnali sensu per Maritum & Patrem significatur Bonum Charitatis, ac per Uxorem & Matrem Verum fidei; ex his etiam patet, quod non sola Charitas nec sola Fides producere possit bona opera, sicut non solus maritus nec sola Uxor aliquas proles. Veritates fidei non modo illuminant charitatem, sed etiam qualificant illam, ac insuper nutriunt illam, quare homo qui eharitatem habet & non veritates fidei, est sicut ambulans in Horto tempore noctis, & arripit fructus ex arboribus, & nescit num sint boni usus aut mali usus. Quoniam veritates fidei non modo charitatem illuminant, sed etiam hanc qualificant, ut dictum est, sequitur quod charitas absque veritatibus fidei sit sicut fructus absque succo, sicut torrida ficus, ac sicut uva postquam ex illa vinum est expressum: quoniam veritates nutriunt fidem, ut quoque dictum est, sequitur, quod si charitas est absque veritatibus fidei, non alia ei nutritio sit, quam est homini ex esu panis adusti & simul potu aquæ immundæ ex quodam stagno.

IX.

Quod sit Fides vera, Fides spuria, & Fides hypocritica.

378. Ecclesia Christiana ab incunabulis suis incepit a schismatibus & hæresibus infestari ac discindi, et successu temporis lacerari & dilaniari, vix aliter quam sicut legitur de homine, qui descendit a Hierosolyna Jerichuntem, a latronibus circundatus est, qui postquam exuerunt illum, & plagas inflixerunt, reliquerunt illum semimortuum, Luc. X: 30. unde factum est sicut legitur de Ecclesia illa apud Danielem, *Tandem super avem abominationum desolatio, & usque ad consummationem & decisum, stillabit super devastationem*, Cap. IX: 27. & secundum hæc a Domino, *Tunc veniet finis, cum videritis abominationem desolationis prædictam a Daniele Propheta*, Matth. XXIV: 14, 15. Sors ejus comparari potest cum Navi mercibus maximi pretii onusta, quæ a portu dum exivit, illico agitata est procellis, & post paulo in mari facta naufraga subsidit, & tunc merces ejus partim corruptæ ab aquis, & partim distractæ a piscibus. Quod Ecclesia Christiana ab Infantia sua ita vexata & discissa fuerit, constat ex Historia Ecclesiastica, ut quod ipso tempore Apostolorum a SIMONE, qui fuit gente Samaritanus, & arte Magus, de quo in act. Apost. Cap. VIII: 9. seq. & quoque ab HYMENÆO & PHILETO, qui memorantur a Paulo in Epist. ad Timotheum; ut & a NICOLAO, a quo Nicolaitæ ita dicti, qui nominantur Apoc. II: 6. & Actor. VI: 5. præter a CORINTHO. Post Apostolorum tempora insurrexerunt plures alii, ut MARCIONITÆ, Noetiani, VALENTINIANI, ENCRATITÆ, CATAPHRYGES, QUARTO DECIMANI, ALOGIANI, CATHARI, ORIGENISTÆ seu ADAMANTINI, SABELLIANI, SAMOSATENI MANICHÆI, MELETIANI, & demum ARIANI. Post horum tempora étiam phalanges Hæresiarcharum Ecclesiam invaserunt, ut DONATISTÆ, PHOTINIANI, ACATIANI seu SEMIARIANI, EUNOMIANI, MACEDONIANI, NESTORIANI, PRÆDESTINATIANI, PAPÆI, ZWINGLIANI, ANABAPTISTÆ, SWENCKFELDIANI, SYNERGISTÆ, SOCINIANI, ANTETRINITARII, QUAQUERI, HEERENHUTERI, præter alias plures; & tandem his prævaluerunt, LUTHERUS, MELANCHTON, & CALVINUS, quorum dogmata hodie regnant. Causæ tot discidiorum & seditionum in Ecclesia sunt principaliter tres; PRIMA, quod Divina Trinitas non intellecta sit: SECUNDA, quod non aliqua justa cognitio Domini fuerit: TERTIA, quod Passio crucis pro ipsa Redemptione assumta sit; dum hac Tria ignorantur, quæ tamen sunt ipsa Essentialia Fidei, ex qua Ecclesia est et nominatur Ecclesia, non potest aliter, quam quod omnia ejus in sinistrum & diversum traherentur, & tandem in oppositum, & cum ibi est, usqus credere quod sit in vera Fide in Deum, & in Fide omnium Veritatum Dei: cum his simile est sicut cum illis, qui velant oculos peniculamento, & sic in phantasia sua gradiuntur recta via, & tamen gressus post gressus obliquant, & flectunt tandem in oppositum, ubi caverna, in quam cadunt. Sed homo Ecclesiæ non aliter potest ab erratico suo reduci in viam veri, quam per quod sciat, quid Fides vera, quid Fides spuria, & quid Fides hypocritica, quare demonstrabitur I. Quod Fides vera sit unica, & quod sit in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum, & quod sit apud illos qui credunt Ipsum esse Filium Dei, Deum Cæli & Terræ, ac unum cum Patre. II. Quod Fides spuria sit omnis Fides, quæ recedit a vera, quæ est unica, & quod sit apud illos, qui aliunde ascendunt, & Dominum non ut Deum, sed solummodo ut Hominem spectant. III. Quod Fides hypocritica sit nulla fides.

379. I. QUOD FIDES VERA SIT UNICA, ET QUOD SIT IN DOMINUM DEUM SALVATOREM JESUM CHRISTUM, ET QUOD SIT APUD ILLOS, QUI CREDUNT IPSUM ESSE

FILIUM DEI, DEUM CÆLI ET TERRÆ, AC UNUM CUM PATRE. Quod Fides vera sit unica, est quia fides est veritas, ac veritas non potest confringi & bissecari, ut pars ejus vergat ad sinistrum & pars ad dextrum, & maneat sua veritas: Fides in communi sensu constat ex innumeris veritatibus, est enim complexus illarum, sed innumeræ illæ faciunt sicut unum Corpus, & in illo Corpore sunt Veritates, quæ faciunt membra ejus, quædam faciunt membra quæ pendent a pectore, ut brachia & manus, quædam quæ pendent a lumbis, ut pedes & plantæ; veritates autem interiores faciunt Caput, & veritates quæ proxime inde procedunt, faciunt Sensoria quæ in facie sunt; quod Veritates interiores faciant Caput, est quia dum nominatur Interius, intelligitur etiam Superius, nam in Mundo spirituali omnia interiora sunt etiam superiora, ita est cum tribus Cælis ibi; hujus Corporis & omnium ejus membrorum Anima & Vita, est Dominus Deus Salvator, inde est, quod Ecclesia a Paulo vocata sit Corpus Christi, & quod homines Ecclesiæ secundum status charitatis & fidei apud illos faciant membra ejus; quod Fides vera sit unica, etiam docet Paulus ita, *Est unum Corpus & unus Spiritus, unus Dominus*, UNA FIDES, *unum Baptisma, unus Deus; dedit opus ministerii in ædificationem* CORPORIS CHRISTI, *usque dum perveniamus omnes in* UNITATEM FIDEI, *& cognitionem Filii Dei, & vitam perfectam in mensuram ætatis plenitudinis Christi*, ad Ephes. IV: 4. 5. 6. 12. 13. Quod Fides vera, quæ est unica, sit in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum, supra n: 337. 338: 339, plene ostensum est. Quod autem Fides vera sit apud illos qui credunt Dominum esse Filium Dei, causa est, quia illi etiam credunt quod sit Deus, & fides non est fides nisi in Deum; quod hoc fidei sit primarium omnium veritatum quæ ingrediuntur Fidem, & formant illam, constat ex Domini Verbis ad Petrum, cum dixit, TU ES CHRISTUS FILIUS DEI VIVENTIS; *beatus es Simon, tibi dico, super hac Petra ædificabo Ecclesiam meam, & portæ Inferni nan prævalebunt illi*, Matth. XVI: 16. 17; per Petram hic, ut alibi in Verbo, intelligitur Dominus quoad Divinum Verum, & quoque Divinum Verum a Domino; quod hoc Verum sit Primarium, & sicut diadema super capite, & sicut sceptrum in manu Corporis Christi, constat ex verbis Domini, quod super illam Petram ædificaturus sit Ecclesiam suam, & quod portæ Inferni non prævalituræ sint illi: quod hoc fidei tale sit, constat etiam ex his apud Johannem, *Quisquis confessus fuerit, quod Jesus sit Filius Dei, Deus in eo manet, & ille in Deo*, Epist. IV: 15. Præter hoc Characteristicon quod sint in vera fide quæ unica, est etiam alterum, quod credant Dominum esse Deum Cæli & Terræ, hoc sequitur ex priori, quod sit Filius Dei, & ex his, *Quod in Ipso sit omnis plenitudo Divinitatis*, Coloss. II: 9. *Quod sit Deus Cæli & Terræ*, Matth. XXVIII: 18. *Quod omnia Patris Ipsius sint*, Joh. III: 35. Cap. XVI: 15. Tertium indicium, quod illi qui credunt in Dominum, sint interius in fide in Ipsium, ita in vera fide quæ unica, credant quod Dominus sit unum cum Deo Patre, quod unus sit cum Deo Patre, & quod sit ipse Pater in Humano, plene ostensum est in Capite de Domino & Redemptione, & evidenter constat ab Ipsius Domini verbis, *Quod Pater & Ipse unum sint*, Joh. X: 30. *Quod Pater in Ipso & Ipse in Patre sit*, Joh. X: 38. Caq. XIV: 10. 11. *Quod dixerit ad Discipulos, quod a nunc viderint & cognoverint Patrem*, & quod aspexerit Philippum, & dixerit, *quod nunc videat & cognoscat Patrem*, Joh. XIV: 7. seq. Quod hæc Tria sint Testimonia Characteristica, quod sint in fide in Dominum, ita in vera fide quæ est unica, est quia non omnes illi qui adeunt Dominum, in fide in Ipsum sunt, vera enim fides est interna & simul externa, illi apud quos tres illæ pretiositates fidei sunt, tam in internis illius fidei quam in externis ejus sunt, ita est illa non modo thesaurus in corde illorum, sed etiam cimelium in ore illorum; aliter apud illos, qui non agnoscunt Ipsum Deum Cæli & Terræ, & non Unum cum Patre, hi interius etiam spectant ad alios Deos, quibus est similis potestas, sed quod hæc exercenda sit a Filio, aut sicut Vicario, aut sicut qui propter Redemp-

demptionem meruit regnare super illos quos redemit; sed hi veram fidem diffringunt per divisionem unitatis Dei, qua diffracta non amplius est fides, sed modo larva fidei, quæ naturaliter visa apparet sicut aliqua imago ejus, sed spiritualiter visa fit chimera: quis potest negare, quin vera fides sit in unum Deum, qui est Deus Cæli & Terræ, consequenter in Deum Patrem in forma humana, ita in Dominum. Illi tres Characteres, Testes, & Indices, quod fides in Dominum sit ipsa fides, sunt sicut Lapides lydii, per quos cognoscitur aurum & argentum: & sunt sicut lapides aut manus in viis, qui monstrant viam ad Templum, ubi unus & verus Deus colitur: & sunt sicut lampades super petris in mari, ex quibus navigantes in noctibus sciunt ubi sunt, & quo vento dirigent naves; Primus Character fidei, qui est, quod Dominus sit Filius Dei viventis, est sicut Stella matutina omnibus, qui intrant in Ipsius Ecclesiam.

380. II. Quod Fides spuria sit omnis fides, quæ recedit a vera quæ est unica, et quod sit apud illos, qui aliunde ascendunt, et Dominum non ut Deum sed solummodo ut hominem spectant. Quod Fides spuria sit omnis fides, quæ a vera quæ est unica, recedit, ex se patet, nam dum unica est verum, sequitur quod id quod recedit, non sit verum; omne bonum & verum Ecclesiæ propagantur a Conjugio Domini & Ecclesiæ, ita omne id quod essentialiter est charitas, & essentialiter fides, est ex illo conjugio, at vero quicquid duarum illarum non ex illo est, non est ex toro legitimo, sed illegitimo, ita vel ex toro seu conjugio polygamico, vel ex adulterio; ex polygamico est omnis fides, quæ agnoscit Dominum, & adoptat falsa hæresium; & fides ex adulterio est, qui agnoscit tres Dominos unius Ecclesiæ, est enim vel sicut fæmina meretrix, aut sicut mulier nupta uni viro, & locat noctes duobus aliis, & dum cubat cum illis, vocat quemlibet suum virum; inde est, quod fides illarum dicantur spuriæ; hos Dominus multis in locis vocat adulteros, & quoque hos intelligit per fures & latrones apud Johannem, *Amen dico vobis, qui non ingreditur per Januam in Ovile*, sed ascendit aliunde, *is est fur & latro: Ego sum Janua, per Me si quis introiverit, salvabitur*, Cap. X: 1. 9; ingredi in Ovile est in Ecclesiam, & quoque est ingredi in Cælum; quod etiam sit in Cælum, est quia unum faciunt, & non aliud facit Cælum quam Ecclesia ibi; quapropter quemadmodum Dominus est Sponsus & Maritus Ecclesiæ, ita quoque est Sponsus & Maritus Cæli. Explorari & cognosci potest, num Fides sit proles legitima, vel num proles spuria, ex tribus illius indiciis, de quibus supra, quæ sunt, Agnitio Domini pro Filio Dei, agnitio Ipsius pro Deo Cæli & Terræ, & agnitio quod unus sit cum Patre, quantum itaque Fides aliqua recedit ab his essentialibus suis, tantum est spuria. Fides spuria & simul adultera est apud illos, qui Dominum non ut Deum, sed solummodo ut hominem spectant: Quod ita sit, manifeste patet a binis nefandis Hæresibus, Ariana & Sociniana, quæ in Ecclesia Christiana anathemizatæ & ex illa excommunicatæ sunt, & hoc ideo quia Divinitatem Domini negant, & aliunde ascendunt: sed vereor, quod abominationes illæ in communi spiritu hominum Ecclesiæ hodie lateant occultatæ: Hoc mirabile est, quod quo quis credit se eruditione & judicio præstantiorem aliis, eo pronius arripiat & approprïet sibi ideas de Domino, quod sit Homo & non Deus; & quod quia est Homo non possit esse Deus, & qui illas ideas sibi appropriat, is in sodalitium Arianorum & Socinianorum, qui in Mundo spirituali in Inferno sunt, se infert. Quod communis spiritus hominum Ecclesiæ hodie talis sit, est causa, quia apud unumquemvis hominem est spiritus consocius, nam homo absque eo non potest analytice, rationaliter & spiritualiter cogitare, ita non esset homo sed brutum; & quisque homo adsciscit sibi spiritum similem suæ voluntatis affectioni & inde intellectus perceptioni, ille qui inducit se in affectiones bonas per veritates ex Verbo & per vitam secundum illas, huic adjungitur Angelus e Cælo, at qui se inducit in affectiones malas per confirmationes falsitatum & per vitam malam, huic

se

se adjungit Spiritus ex Inferno, quo adjuncto, homo plus & plus init sicut fraternitatem cum Satanis, & tunc plus & plus se confirmat in falsis contra vera in Verbo, & in abominatione Ariana & Sociniana contra Dominum; causa est, quia omnes Satanæ non sustinent audire aliquod verum ex Verbo, nec nominari Jesum; quæ si audiunt, fiunt sicut furiæ, discurrunt & blasphemant; & tunc si lux e Cælo influit, præcipites se conjiciunt in cavernas, & in caliginem suam, in qua illis est lux sicut est Noctuis in tenebris, & qualis Felibus in cellis dum insectantur mures: tales fiunt omnes post mortem qui Divinitatem Domini & Sanctitatem Verbi corde & fide negant: Internus illorum homo talis est, utcunque Externus agit Mimum, & mentitur Christianum; quod ita sit, scio, quia vidi & audivi. Omnes qui Dominum ut Redemptorem & Salvatorem honorant solum ore & labiis, at corde & spiritu Ipsum ut merum hominem aspiciunt, illi dum illa loquuntur & docent, bucca illorum est sicut uter mellis, at cor sicut uter fellis; verba eorum sunt sicut panes saccharini, at cogitationes sicut mulsa ex aconitis; & sunt sicut volvuli placentarum, in quibus sunt acontiæ; si sunt sacerdotes, sunt sicut piratæ in mari, qui appendunt vexillum regni pacis, at dum propinqua Navis ad illos ut amicos appellit, vexillum piraticum loco prioris attollunt, & navem cum populo ejus abducunt in captivitatem; illi etiam sunt sicut Serpentes arboris scientiæ boni & mali, qui accedunt sicut Angeli lucis, tenentes in manu poma inde picta coloribus fulvis, sicut desumta ex Arbore vitæ, ac porrigunt & dicunt, *scit Deus quo die comederitis ex illis, aperientur oculi vestri, & eritis sicut Deus, scientes bonum & malum*, Gen. III: 5, & cum comederunt, sequuntur Serpentem in Orcum, & cohabitant; circum Orcum illum sunt Satanæ, qui ex pomis Arii & Socini comederunt: Intelliguntur etiam per illum, qui non indutus veste nuptiarum intravit, qui conjectus est in tenebras exteriores, Matth. XXII: 11. 12. 13; vestis nuptiarum est Fides in Dominum ut Filium Dei, Deum Cæli & Terræ, ac unum cum Patre. Illi qui Dominum solum ore & labiis honorant, at corde & spiritu Ipsum ut merum hominem aspiciunt, si aperiunt sua cogitata & persuadent aliis, sunt Spirituales homicidæ, ac pessimi illorum spirituales anthropophagi, vita enim homini est ex amore & fide in Dominum, at si removetur hoc essentiale fidei & amoris, quod Dominus sit Deus Homo & Homo Deus, fit vita ejus mors; sic itaque occiditur homo, ac devoratur sicut agnus a lupo.

381. III. Quod Fides hypocritica sit nulla fides. Homo fit hypocrita, dum multum cogitat de se, & se præfert aliis, ita enim cogitationes & affectiones mentis suæ determinat & infundit in corpus suum, & cum hujus sensibus illas conjungit; inde fit homo naturalis, sensualis & corporeus, & tunc Mens ejus non potest extrahi a carne, cum qua cohæret, & elevari ad Deum, & videre aliquid Dei in luce Cæli, hoc est, non aliquid spirituale; & quia est carneus homo, spiritualia quæ intrant, quod fit per auditum in intellectum, non aliter apparent ei quam larvæ, & quam flocci in aere, imo sicut muscæ circum caput currentis & sudantis equi, quopropter corde subsannat illa; nam quod Naturalis homo spectet illa quæ Spiritus sunt, seu spiritualia, ut deliria, notum est. Hypocrita inter naturales homines est infime naturalis, est enim sensualis, nam Mens ejus arcte ligata est cum sensibus corporis ejus, & inde non aliud amat videre, quam quod Sensus ejus suggerunt, & Sensus quia in natura sunt, adigunt Mentem cogitare de omni re ex Natura, ita quoque de omnibus fidei. Si Hypocrita ille fit Concionator, retinet in memoria talia quæ dicta sunt de fide in puerili & adolescente ætate; sed quia intus in illis nihil spirituale est, sed mere naturale, dum profert illa coram Cætu, non sunt nisi quam voces inanimatæ; quod sonent sicut animatæ, est hoc ex jucundis amoris sui & Mundi, ex quibus secundum facundiam clangunt, ac aures, vix aliter quam solent harmoniæ cantus, mulcent. Hypocrita concionator post sermonem cum domum redit, ad omnia quæ de fide, & quæ ex Verbo coram

ram Cætu protulit, ridet, & forte secum dicit, projeci rete in lacum, & captavi rhombos & conchas, nam ut tales apparent in phantasia ejus omnes qui in vera fide sunt. Est hypocrita sicut sculptile, cui duplex caput, unum intra alterum, caput internum cohæret cum trunco seu corpore, externum quod est rotatile circum internum, est anterius pictum coloribus germanis sicut facies humana, non absimile capitibus ligneis expositis ad tabernas artificum qui capillamenta concinnant. Est sicut Navicula, quam nauta per applicationem veli cum vento & contra ventum ad lubitum potest dirigere, faventia ejus pro omni, qui carnis & sensuum ejus jucundis indulget, talis velificatio est. Ministri, qui hypocritæ sunt, perfecti comædi, mimi, & histriones sunt, qui agere possunt personas Regum, Ducum, Primatum, Episcoporum, & mox dum exuunt vestes theatrales, intrant lupanaria & cum scortis cohabitant. Sunt quoque sicut Januæ pendentes a rotundo cardine, qui verti possunt cis & retro; talis est Mens illorum, hæc enim potest aperiri a parte inferni, & a parte cæli, & cum aperta est versus unum latus, occlusa est versus alterum; nam, quod mirabile est, tempore quo ministrant sancta, & docent vera ex Verbo, non sciunt aliter quam quod credant illa, est enim tunc janua a parte inferni occlusa; at mox ut domum redeunt, non credunt hilum, est enim tunc janua a parte cæli occlusa. Apud summe hypocritas est inimicitia intestina contra vere spirituales homines, est enim qualis est Satanarum contra Angelos Cæli; quod ita sit, ab illis non sentitur tempore quo vivunt in Mundo, sed se manifestat post mortem, quando externum illorum, per quod mentiti sunt spiritualem hominem, ablatum est, quoniam est Internus illorum homo, qui talis Satanas est. Sed dicam, qualiter spirituales hypocritæ, qui sunt *qui in indumentis ovium incedunt, & intrinsecus sunt lupi rapaces*, Matth. VII: 15, apparent coram Angelis Cæli, apparent sicut harioli ambulantes super palmis manuum, orantes, qui ore ex corde clamant ad dæmones, & osculantur illos, sed complodunt calceos in aere, & sic sonant ad Deum; at cum stant super pedibus, apparent quoad oculos sicut pardi, quoad gressus sicut lupi, quoad os sicut vulpes, quoad dentes sicut crocodili, & quoad fidem sicut vultures.

X.

Quod nulla fides sit apud malos.

382. Omnes illi mali sunt, qui negant creationem Mundi a Deo, & sic Deum, nam sunt Naturalistæ athei; quod omnes illi mali sint, est quia omne bonum, quod non modo naturaliter sed etiam spiritualiter bonum est, a Deo est, quare illi, qui negant Deum, non volunt & ideo non possunt recipere aliquod bonum aliunde, quam ex suo proprio, & proprium hominis est concupiscentia carnis ejus, & quicquid ex hac procedit, spiritualiter malum est, utcunque naturaliter apparet bonum: hi sunt theoretice mali; at practice mali sunt, qui nihili faciunt Præcepta Divina, quæ in summa exstant in Decalogo, & vivunt sicut exleges, quod illi quoque corde negent Deum, tametsi multi ex illis ore confitentur Deum, est quia Deus & Præcepta Ipsius unum faciunt, quapropter decem Præcepta Decalogi vocata sunt JEHOVAH IBI, Num. X: 35. 36. Psalm CXXXII: 7. 8. Sed ut manifestius pateat, quod nulla fides sit malis, conclusio fiet ex his duobus Problematibus, I. *Quod Malis nulla fides sit, quia malum est Inferni, & fides est Cæli.* II. *Quod omnibus illis in Christianismo nulla fides sit, qui reprobant Dominum & Verbum, tametsi moraliter vivunt, ac rationaliter, etiam de fide, loquuntur, docent & scribunt*; sed de his singulatim.

383. I. QUOD MALIS NULLA FIDES SIT, QUIA MALUM EST INFERNI, ET FIDES EST CÆLI. Quod malum sit Inferni, est quia omne malum inde est, quod fides sit Cæli, est quia omne verum quod fidei est, e Cælo est; homo quamdiu in Mundo vivit, in medio inter Cælum & infernum tenetur & ambulat, & ibi in æquilibrio spirituali, quod est Liberum ejus arbitrium; Infernum est sub pedibus ejus, & Cælum est supra caput ejus, & quicquid ex Inferno ascendit, est malum & falsum, at quicquid e Cælo descendit, est bonum & verum; homo, quoniam in medio inter duo illa opposita est, & simul in æquilibrio spirituali, potest eligere, adoptare &, sibi appropriare unum aut alterum ex libero, si malum & falsum, conjungit se cum Inferno, at si bonum & verum, conjungit se cum Cælo; ex his non modo patet, quod malum sit Inferni & fides cæli, sed etiam quod duo illa non possint simul esse in uno subjecto seu homine, si enim simul forent, distraheretur homo tanquam circumligatus duobus funibus, & traheretur ab uno sursum, & ab altero deorsum, & sic fieret sunt pendulus in aere: & hoc foret tanquam volaret, sicut merula, nunc sursum & nunc deorsum, & cum sursum, adoraret Deum, & cum deorsum adoraret Diabolum, quod hoc profanum sit, quisque videt; *Quod nemo possit duobus Dominis servire, quin unum odio habeat, & alterum diligat*, docet Dominus apud Matthæum Cap. VI: 24. Quod ubi malum, non sit fides, illustrari potest per varias comparationes, ut per has; malum est sicut ignis, ignis infernalis nec aliud est quam amor mali, ac consumit fidem sicut stipulam, & redigit illam & omnia ejus in cinerem: Malum habitat in caligine, ac fides in luce, & malum per falsa exstingvit fidem, sicut caligo lucem: Malum est nigrum sicut atramentum, & fides est alba sicut nix, & candida sicut aqua, ac malum denigrat fidem, sicut atramentum nivem & aquam: Porro malum & verum fidei non possunt conjungi aliter quam putidum cum aromatico, quam lotium cum vino saporis, & non possunt simul esse, quam sicut mortuus graveolens cum vivo in uno lecto; & non possunt commorari, plus quam sicut lupus in caula ovium, & sicut accipiter in columbario, & sicut vulpis in gallinario.

384. II. QUOD OMNIBUS ILLIS IN CHRISTIANISMO NULLA FIDES SIT, QUI REPROBANT DOMINUM ET VERBUM, TAMETSI MORALITER VIVUNT, AC RATIONALITER, ETIAM DE FIDE, LOQUUNTUR, DOCENT, ET SCRIBUNT, Hoc sequitur ut Conclusum ex omnibus quæ præcedunt; ostensum enim est, quod Fides, quæ vera & unica, sit in Dominum & a Domino, & quod Fides, quæ non est in Ipsum & ab Ipso, non sit Fides spiritualis, sed naturalis, & fides mere naturalis non essentiam fidei in se habet. Insuper Fides est ex Verbo, non aliunde est quia Verbum est a Domino, & inde Ipse Dominus est in Verbo, quare dicit, *quod sit Verbum*, Joh. I: 1. 2; inde sequitur, quod qui reprobant Verbum, etiam reprobent Dominum, cohærent enim ut unum; tum quod qui reprobant unum aut alterum, etiam reprobent Ecclesiam, quia Ecclesia est a Domino per Verbum; & porro, quod qui reprobant Ecclesiam, sint extra Cælum, nam Ecclesia introducit in Cælum, & qui extra Cælum sunt, inter damnanatos sunt, & his nulla fides est. Quod illis, qui reprobant Dominum & Verbum, nulla fides sit, tametsi moraliter vivunt, & rationaliter, etiam de fide, loquuntur, docent & scribunt, est causa, quia illis non est vita moralis spiritualis, sed naturalis, nec mens rationalis spiritualis, sed naturalis, ac moralitas & rationalitas mere naturalis in se est mortua, quare illis ut mortuis non est aliqua fides. Homo mere naturalis, & quoad fidem mortuus, potest quidem de Fide, de Charitate, & de Deo loqui & docere, sed non ex Fide, ex Charitate & ex Deo. Quod illis solis sit Fides, qui credunt in Dominum, & quod aliis non sit fides, constat ex his locis, *Qui credit in Filium, non judicatur, qui autem non credit, jam judicatus est, quia non credidit in Nomen Unigeniti Filii Dei*, Joh. III: 18. *Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui vero non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super illo*, Joh. III: 36. *Jesus dixit, cum venerit Spiritus veritatis, ar-*

arguet Mundum de peccato, quod non credant in Me, Joh. XVI: 8. 9: & ad Judæos, *Nisi credideritis quod Ego sim, moriemini in peccatis vestris*, Joh. VIII: 24. Quare dicit David, *Annuntiabo de statuto, Jehovah dixit, Filius meus Tu, Ego hodie genui Te; osculamini Filium, ne irascatur & pereatis in via; beati omnes confidentes in Ipso*, Psalm II: 7. 12. Quod nulla fides, quia nulla in Dominum, ut Filium Dei, Deum Cæli & Terræ, ac unum cum Patre, in Consummationæ sæculi, quæ est ultimum tempus Ecclesiæ, futura sit, prædicit Dominus apud Evangelistas, dicendo, *Quod futura sit abominatio desolationis*, & *quod afflictio, qualis non fuit, nec futura est*: & *quod Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo*, Matth. XXIV: 15. 21. 29; & in Apocalypsi, *Quod Satanas solutus e custodia sua, exibit ad seducendum gentes, quæ in quatuor angulis Terræ, quarum numerus sicut arena maris*, Cap. XX: 8. Et quia Dominus hoc prævidit, etiam dixit, VERUMTAMEN FILIUS HOMINIS VENIENS NUM INVENIET FIDEM SUPER TERRA, Luc. XVIII: 8.

385. His adjungentur hæc MEMORABILIA; PRIMUM. Quondam mihi dixit aliquis Angelus, vis videre clare quid FIDES & CHARITAS, ita quid Fides separata a Charitate, & quid Fides conjuncta Charitati, & demonstrabo ad oculum; respondi, demonstra; & dixit, cogita pro Fide & Charitate Lucem & Calorem, & clare videbis; Fides in sua essentia est Veritas quæ sapientiæ, & Charitas in sua essentia est Affectio amoris, ac Veritas sapientiæ in Cælo est Lux, & Affectio amoris in Cælo est Calor; Lux & Calor in quo sunt Angeli, essentialiter non aliud sunt; exinde videre potes clare, quid Fides separata a Charitate, & quid Fides conjuncta Charitati. Fides separata a Charitate est sicut Lux hyemalis, ac Fides conjuncta Charitati est sicut Lux vernalis: Lux hyemalis, quæ est Lux separata a Calore, quæ quia est conjuncta frigori, prorsus denudat arbores, etiam a foliis, enecat gramen, indurat terram, & congelat aquas: Lux autem vernalis, quæ est Lux conjuncta calori, vegetat arbores, primum in folia, tum in flores, & denique in fructus, aperit & emollit terram, ut producat gramina, herbas, flores & frutices, & quoque solvit glaciem, ut fluant e fontibus aquæ. Prorsus simile est cum Fide & Charitate; Fides separata a Charitate mortificat omnia, & Fides conjuncta Charitati vivificat omnia: Vivificatio hæc & Mortificatio illa, ad vivum possunt videri in Mundo nostro spirituali, quia hic est Fides Lux, & Charitas Calor; ubi enim Fides conjuncta Charitati est, ibi sunt Horti paradisiaci, Floreta & Vireta in sua amænitate secundum conjunctionem: at ubi Fides separata a Charitate est, ibi ne quidem gramen est, & ubi viride, est id ex vepribus & sentibus: Erant tunc non procul aliqui ex Clero, quos Angelus vocabat Justificatores & Sanctificatores hominum per solam fidem, & quoque Arcanistas; eadem hæc diximus illis, & demonstravimus usque ut viderent quod ita sit, & cum quæsivimus, annon ita, averterunt se, & dixerunt, non audivimus; at clamavimus ad illos dicendo, audite itaque adhuc, sed tunc ponebant ambas manus ante aures, ac vociferati, non volumus audire.

Post hæc audita loquutus sum cum Angelo de Fide solitaria, & dixi, quod per vivam experientiam mihi datum sit scire, quod illa Fides sit sicut Lux hyemalis; & narravi, quod per aliquot annos præteriverint me Spiritus ex varia fide, & quod quoties approximarunt illi, qui separaverunt Fidem a Charitate, tale frigus invaserit pedes meos, & successive lumbos & demum pectus, ut vix scirem aliter quam quod omne vitale corporis mei exstinctum iret; quod etiam evenisset, nisi Dominus abegisset Spiritus illos, & me liberavisset: hoc mirabile mihi visum

 est,

est, quod ipsi illi Spiritus non sentirent aliquod frigus in se, hoc fassi sunt, quare comparavi illos cum piscibus sub glacie, qui nec aliquod frigus sentiunt, quoniam vita & inde natura eorum in se est frigida: percepi tunc, quod frigus illud ex luce fatua fidei illorum emanaverit, similiter ut fit ex locis palustribus & sulphureis temporibus mediæ hyemis postquam Sol occidit; talem lucem fatuam & frigidam viatores passim vident. Illi comparari possunt montibus ex mera glacie divulsis e locis suis in terris borealibus, qui in Oceano hic & ibi feruntur, de quibus narratum audivi, quod ad approximationem illorum omnes qui super navibus sunt, ex frigore contremiscant; quare Cætus ex illis, qui in fide separata a charitate sunt, assimilari possunt illis montibus, & si lubet ita etiam vocari. Notum est ex Verbo, quod Fides absque charitate sit mortua, at dicam unde ejus mors; mors ejus est ex frigore, & ex quo Fides illa exspirat sicut avis in intensa bruma, quæ primum moritur quoad visum, & simul tunc quoad volatum, & demum quoad respirationem, & tunc præceps e ramo decidit in nivem, & insepelitur.

386. Secundum Memorabile. Quodam mane experrectus e somno vidi duos Angelos descendentes e Cælo, unum e Meridie Cæli, & alterum ex Oriente Cæli, utrumque in Curribus, quibus alligati sunt Equi albi; Currus in quo vectus est Angelus e Meridie Cæli, splendebat sicut ex argento, & Currus, in quo vectus est Angelus ex Oriente Cæli, splendebat sicut ex auro, & habenæ, quas tenebant manibus, fulgebant sicut ex luce flammea auroræ: ita mihi visi sunt duo illi Angeli e longinquo, sed cum prope venerunt, non apparebant in Curru, sed in sua Forma angelica, quæ est humana; ille, qui ab Oriente Cæli venit, in Veste splendente purpurea erat, & ille qui a Meridie Cæli, in veste hyacinthina. Hi cum sub Cælis in inferioribus erant, accurrebat unus ad alterum, sicut æmularentur quis prior, & se mutuo amplexi & osculati sunt; audivi quod duo illi Angeli, dum in Mundo vixerunt, fuerint amicitia interiore conjuncti, sed nunc unus in Cælo Orientali, alter in Cælo Meridionali; in Cælo orientali sunt qui a Domino in amore sunt, in Cælo autem Meridionali, qui a Domino in sapientia sunt. Illi, postquam aliquamdiu colloquuti sunt de magnificis in Cælis suis, venit in sermonem illorum hoc, num Cælum in essentia sua sit Amor, vel num Sapientia; conveniebant illico, quod unum sit alterius, sed cujus ab origine, ventilabant. Ille Angelus, qui e Cælo sapientiæ erat, quæsivit alterum, quid Amor, & respondit, quod Amor oriundus a Domino ut Sole, sit Calor vitæ angelorum & hominum, ita esse vitæ illorum; & quod derivationes amoris dicantur affectiones, & quod per has producantur perceptiones & sic cogitationes; ex quo fluit, quod Sapientia ex origine sua sit Amor, consequenter quod Cogitatio ex origine sua sit Affectio illius amoris, & quod videri possit ex derivationibus in suo ordine lustratis, quod Cogitatio non aliud sit quam Forma affectionis, & quod hoc nesciatur, quia Cogitationes in luce sunt, sed Affectiones in Calore, & quod ideo super Cogitationes reflectatur, non autem super Affectiones. Quod Cogitatio non aliud sit quam forma affectionis alicujus amoris, etiam illustrari potest per loquelam, quod hæc non aliud sit, quam forma soni; simile etiam est, quia Sonus correspondet affectioni, & loquela cogitationi, quare affectio sonat, & cogitatio loquitur; hoc etiam potest perspicuum fieri, cum dicitur, aufer sonum a loquela, num detur aliquid loquelæ, similiter aufer affectionem a cogitatione, num detur aliquid cogitationis: inde nunc patet, quod Amor sit omne Sapientiæ, consequenter quod Essentia Cælorum sit Amor, & quod Existentia illorum sit Sapientia, seu idem, quod Cæli sint ex Divino Amore, & quod existant ex Divino Amore per Divinam Sapientiam, quare, ut prius dictum est, unum est alterius. Tunc apud me erat novitius Spiritus, qui audiens hæc interrogabat, num simile est cum Charitate & Fide, quia Charitas est affectionis, & Fides est cogitationis; & respondit Angelus, est prorsus simile, Fides non aliud est quam forma charitatis, plane sicut Sonus est

for-

forma loquelæ, formatur etiam fides a charitate, ficut formatur loquela a fono; formationis modum etiam novimus in Cælo, fed non vacat illam hic exponere. Adjecit, per Fidem intelligo Fidem fpiritualem, in qua vita & fpiritus unice eft a Domino per Charitatem, nam hæc fpiritualis eft, & per illam fides; quare Fides abfque Charitate, eft Fides mere naturalis, & hæc Fides eft mortua, conjungit etiam fe cum affectione mere naturali, quæ non aliud eft, quam concupifcentia. Angeli de his loquebantur fpiritualiter, ac fpiritualis loquela complectitur millia, quæ loquela naturalis non poteft exprimere, & quod mirum, quæ ne quidem poffunt in ideas cogitationis naturalis cadere. Poftquam Angeli hæc & illa loquuti funt, abiverunt, & cum recefferunt quifque ad fuum Cælum, apparebant ftellæ circum capita ilorum, & cum ad diftantiam a me elongati funt, vifi funt iterum in Curribus, ut prius.

387. Tertium Memorabile. Poftquam duo illi Angeli extra meum confpectum erant, vidi quendam Hortum a latere dextro, ubi erant oleæ, ficus, laurus & palmæ, in ordine fecundum correfpondentias pofitæ: illuc profpexi, & inter arbores vidi Angelos & Spiritus vadentes & colloquentes: & tunc ad me refpexit unus Spiritus angelicus; Spiritus Angelici vocantur, qui in Mundo fpirituum præparantur ad Cælum; ille ab Horto illo ad me venit, & dixit, vis mecum venire in noftrum Paradifum, ac auditurus & vifurus es mirabilia; & abivi cum illo, & tunc dixit mihi, hi quos vides, erant enim plures, funt omnes in amore veri, & inde in luce fapientiæ; eft quoque hic Palatium, quod vocamus Templum Sapientiæ, fed illud non aliquis videre poteft, qui credit fe multum fapere, minus qui credit fe fatis fapere, & adhuc minus qui credit fe fapere ex fe, caufa eft, quia illi non in receptione lucis Cæli ex amore genuinæ fapientiæ funt; genuina fapientia eft, quod homo e luce Cæli videat, quod quæ fcit, intelligit, & fapit, tam parum fint refpective ad illa quæ non fcit, intelligit, & fapit, ficut eft gutta ad Oceanum, confequenter vix aliquid: omnis qui in hoc Horto paradifiaco eft, & ex perceptione ac vifu in fe agnofcit, quod tam parum fapiat refpective, is videt illud Templum Sapientiæ, nam lux interior in mente hominis dat id videre, non autem lux exterior ejus abfque illa. Nunc quia ego illud fæpius cogitavi, & ex fcientia, & dein ex perceptione, & demum ex luce interiore, agnovi, quod homo tam parum fapiat, ecce datum eft mihi videre illud Templum. Erat quoad formam mirabile, erat valde elevatum fupra humum, quadrangulare, parietes ex chryftallo, tectum ex jafpide pellucido eleganter arcuatum, fubftructio ex vario Lapide pretiofo; erant gradus per quos in illud afcendebatur, ex alabaftro polito; ad latera graduum apparebant ficut leones cum catulis. Et tunc quæfivi, num liceat intrare, & dictum eft quod liceat, quare afcendi, & cum intravi, vidi ficut Cherubos volantes fub tecto, fed mox evanefcentes: Solum, fuper quo ambulatur, ex cedris erat, & totum Templum ex pellucentia tecti & parietum, exftructum fuit ad formam lucis. Intrabat mecum Spiritus Angelicus, cui retuli quæ audiveram ex duobus Angelis de Amore & Sapientia, & de Charitate & Fide, & tunc dixit, annon etiam loquuti funt de Tertio; quid tertium dixi, refpondit, eft Bonum Usus; Amor & Sapientia abfque Bono ufus non funt aliquid, funt modo Entia idealia, nec fiunt realia, priufquam funt in Ufu; funt enim Amor, Sapientia & Ufus, tria, quæ non feparari poffunt, fi feparantur, neutrum eft aliquid; non eft Amor aliquid abfque Sapientia, fed in Sapientia formatur ad aliquid, hoc aliquid, ad quod formatur eft Ufus, quare cum amor per fapientiam in ufu eft, tunc realiter eft, quia actualiter exiftit; funt prorfus ficut finis, caufa & effectus, finis non eft aliquid, nifi per caufam fit in effectu; fi folvitur unum ex illis tribus, folvitur omne, & fit ficut nihil. Simile etiam eft cum Charitate, Fide, & Operibus; Charitas abfque fide non eft aliquid, nec Fides abfque charitate, neque Charitas & Fides abfque Operibus, at in Operibus funt aliquid, & tale

aliquid, quale est Operum Usus. Simile est cum Affectione, Cogitatione & Operatione, & simile est cum Voluntate, Intellectu & Actione, nam Voluntas absque intellectu, est sicut oculus absque visu, ac uterque absque actione est sicut mens absque corpore; quod ita sit, clare videri potest in hoc Templo, quia Lux, in qua hic sumus, est Lux illustrans mentis interiora. Quod non detur completum & perfectum, nisi sit Trinum, etiam docet Geometria, non enim est Linea aliquid, nisi fiat Area, nec est Area aliquid, nisi fiat Corpus, quare ducetur unum in alterum, ut existant, & coexistunt in Tertio. Sicut est in hoc, etiam est in omnibus & singulis creatis, quæ finita sunt in Tertio. Inde nunc est, quod TRIA in Verbo significent completum & prorsus. Quoniam ita est, non potui non mirari, quod quidam profiteantur Solam Fidem, quidam Solam Charitatem, quidam Sola Opera, cum tamen unum absque altero, atque unum & simul alterum absque tertio, non est aliquid. Sed tunc quæsivi, potestne homo Charitatem & Fidem habere, & usque non Opera; potestne homo esse in dilectione & in cogitatione de aliqua re, & tamen non in operatione ejus, & respondit mihi Angelus, non potest nisi modo idealiter, at non realiter, erit usque in conatu aut voluntate ad operandum, ac voluntas seu conatus est actus in se, quia est continuus nisus ad agendum, qui fit actus in externis accedente determinatione; quare conatus & voluntas, sicut actus internus, acceptatur ab omni sapiente, quia acceptatur a Deo, prorsus sicut actus externus; modo non deficiat, quando datur copia.

388. QUARTUM MEMORABILE, Loquutus sum cum quibusdam, qui in Apocalypsi intelliguntur per draconem; & unus ex illis dixit, veni mecum, & jucunditates oculorum & cordium nostrorum ostendam; & duxit me per sylvam opacam, & super collem, e quo potui spectare draconum jucunda, & vidi Amphitheatrum in Circi formam erectum cum scamnis circum circa oblique sursum structis, super quibus spectatores sedebant; illi, qui sedebant super scamnis infimis, apparebant mihi e longinquo sicut Satyri & Priapi, quidam cum velamine tegente pudenda, & quidem nudi absque illo; in scamnis supra illos sedebant scortatores & meretrices, tales mihi ex gesticulationibus illorum apparebant: & tunc dixit Draco ad me, nunc videbis Ludum nostrum, & vidi in Aream Circi tanquam juvencos, arietes, oves, hædos, & agnos immissos, & postquam illi immissi sunt, aperiebatur porta, & irruebant tanquam leones juvenes, pantheræ, tigrides, & lupi, & cum furore invadebant gregem, ac dilaniabant & mactabant illos: at Satyri post cruentam illam cædem spargebant arenam super locum mactationis. Tunc dixit mihi Draco, hi sunt nostri Ludi, qui jucundant animos nostros: & respondi, abi Dæmon, post aliquod tempus videbis Amphitheatrum hoc conversum in stagnum ignis & sulphuris: ad hæc ille risit & abivit: & postea mecum cogitabam, cur talia a Domino permittuntur, & tuli responsum in corde meo, quod permittantur quamdiu in Mundo spirituum sunt, sed postquam tempus illorum in illo Mundo peractum est, vertuntur tales Scenæ theatrales in diras infernales. Omnia illa quæ visa sunt, inducta fuerunt a Dracone per phantasias, quare non erant juvenci, arietes, oves, hædi & agni, sed fecerunt ut ita apparerent genuina bona & vera Ecclesiæ, quæ odio habebant; leones, pantheræ, tigrides & lupi, erant apparentiæ cupiditatum apud illos, qui visi sunt sicut satyri & priapi; hi absque velamine circum pudenda erant, qui crediderunt quod mala non apparerent coram Deo, & qui cum velamine, erant qui crediderunt quod appareant, sed non damnent, modo sint in fide; scortatores & meretrices erant falsificatores veritatum Verbi, scortatio enim significat falsificationem veri: in Mundo spirituali omnia apparent secundum correspondentias e longinquo, quæ cum apparent in formis, vocantur repræsentationes spiritualium in objectis naturalium similibus.

Postea videbam illos exeuntes e sylva; Draconem in medio satyrorum & pria-

po-

porum, & calones & lixæ, quæ erant scortatores & meretrices, post illos; augebatur agmen in via, & tunc audivi, quid inter se loquebantur; dicebant, quod viderent in prato gregem ovium cum agnis, & quod hoc signum sit, quod una Urbs ex urbibus Hierosolymitanis, ubi charitas primarium est, prope adesset; & dixerunt, eamus & capiamus illam urbem, & ejiciamus habitatores, & deprædemur bona illorum; accesserunt, sed erat murus circum illam, & angeli custodes super muro; & tunc dixerunt, capiamus illam per dolum, mittamus quendum peritum mussitationis, qui potest dealbare nigrum & denigrare album, & infucare rem cujusvis objecti; & inventus est unus gnarus artis methaphysicæ, qui potuit vertere ideas rerum in ideas terminorum, ac ipsas res occultare sub formulis, & sic avolare sicut accipiter cum præda sub alis. Ille instructus quomodo cum Urbanis loqueretur, quod essent consocii in Religione, & immitterentur. Ille accedens ad portam pulsavit, qua aperta dixit, quod cum sapientissimo illius urbis vellet loqui; ac intravit, deductus est ad quendam; & tunc ad illum loquebatur, dicens; sunt mei fratres extra urbem, & petunt ut recipiantur, sunt consocii in Religione, vos & nos facimus Fidem & Charitatem duo essentialia Religionis, discrimen solum est, quod vos dicatis Charitatem esse primariam & inde Fidem, & nos dicimus Fidem esse primariam & inde charitatem; quid refert si unum aut alterum dicatur primarium, cum utrumque creditur. Sapiens urbis respondit, non loquamur de hac re soli, sed in præsentia plurium, qui sint arbitri & judices, alioquin non fit decisio; & mox arcessiti sunt, ad quos Draconicus similia verba, quæ prius, loquebatur; & tunc respondit Vir sapiens urbis, dixisti, quod simile sit, sive Charitas sumatur primarium Ecclesiæ sive Fides, modo consensus sit, quod utraque faciat Ecclesiam & ejus Religionem, & tamen discrimen est, quale inter prius & posterius, inter causam & effectum, inter principale & instrumentale, & inter essentiale & formale; talia dico, quia animadverti quod sis artis Metaphysicæ gnarus, quam artem nos vocamus mussitationem, & aliqui incantationem; sed relinquamus illos terminos, est discrimen sicut inter id quod supra est, & id quod infra est, imo si vis credere, est discrimen sicut inter Mentes illorum qui habitant in superis, & Mentes illorum qui in inferis in hoc Mundo; nam quod Primarium est, hoc facit Caput & Pectus, & quod inde est, hoc facit Pedes & horum plantas: sed conveniamus primum, quid Charitas & quid Fides, quod Charitas sit affectio amoris faciendi bonum proximo propter Deum, salutem & vitam æternam, & quod Fides sit cogitatio ex fiducia de Deo, salute & vita æterna: sed dixit Emissarius, concedo quod hoc sit Fides, & quoque concedo, quod Charitas sit illa affectio propter Deum, quia propter mandatum Ipsius, non autem propter salutem & vitam æternam; post hanc conventionem & dissensionem, dixit Sapiens urbis, annon affectio seu dilectio est primarium, & cogitatio inde; at missus a Dracone dixit, hoc nego; sed responsum tulit, non potes id negare, annon homo cogitat ex quadam dilectione, aufer dilectionem, num cogitare potest quicquam, est prorsus sicut auferres sonum de loquela, si auferres sonum, num poteris loqui quicquam, sonus etiam est affectionis cujusdam amoris, & loquela est cogitationis, nam amor sonat & cogitatio loquitur: & quoque est, sicut flamma & lux, si aufers flammam annon perit lux, simile est cum Charitate, quia hæc est amoris, & cum Fide, quia hæc est cogitationis; numne sic potes capere, quod primarium sit omne in secundario, prorsus sicut flamma & lux; ex quibus patet, quod si non facis primarium id quod primarium est, non sis in altero; quare si Fidem, quæ est in secundo loco, ponis in primo, non appariturus es aliter in Cælo, quam sicut inversus homo, cujus pedes stant sursum, & caput deorsum, aut sicut hariolus qui inverso corpore ambulat super palmis manuum; quum tales apparetis in Cælo, qualia tunc sunt vestra bona Opera, quæ sunt Charitas actu, nisi qualia facturus esset hariolus ille suis pedibus, quia

non

non potest manibus; inde est, quod Charitas vestra sit naturalis, & non spiritualis, quia est inversa. Emissarius intellexit hoc, nam omnis diabolus potest intelligere verum, cum illud audit, sed non potest retinere, quia affectio mali, quæ in se est concupiscentia carnis, cum redit, ejicit cogitationem veri: & postea sapiens urbis ostendit multis, qualis est Fides, quando acceptata est pro primario, quod sit mere naturalis, & quod sit persuasio absque ulla vita spirituali, consequenter quod non sit fides: ac pæne dicere possum, quod in Fide vestra non plus spirituale sit, quam in cogitatione de Regno Mogolis, de Fodina adamantina ibi, deque Imperatoris illius Thesauro aut Aula. His auditis Draconicus iratus abivit, & renuntiavit suis extra Urbem, & cum audiverunt, quod dictum sit, quod Charitas sit affectio amoris faciendi bonum proximo propter salutem, & vitam æternam, clamaverunt omnes, hoc mendacium est, & ipse Draco, heu facinus, nonne omnia Opera, quæ sunt Charitatis, propter salutem, sunt meritoria. Tunc inter se dixerunt, convocemus adhuc plures ex nostris, & obsideamus hanc Urbem, & ejiciamus Charitates illos: at cum hoc moliti sunt, ecce apparuit sicut ignis e Cælo qui consumsit illos; sed ignis e Cælo fuit apparentia iræ & odii contra illos qui in Urbe erant, quoniam Fidem e primo loco in secundum, imo in infimum sub Charitate, quia dixerunt, quod non esset fides, dejecerunt; quod apparerent sicut igne consumi, erat quod sub pedibus eorum aperiretur infernum, & deglutirentur. His similia contigerunt in pluribus locis die ultimi Judicii, quod etiam per hoc intelligitur in Apocalypsi, *Exibit Draco ad seducendum Gentes, quæ in quatuor angulis terræ, ut congreget eos in bellum; & ascendernnt super planitiem terræ, & circumdederunt castra sanctorum, & Urbem dilectam; sed descendit ignis a Deo e Cælo, & consumsit illos*, Cap. XX: 8, 9.

389. Quintum Memorabile. Quondam visa est Charta e Cælo demissa in unam Societatem in Mundo spirituum, ubi erant duo Præsules Ecclesiæ cum Canonicis & Presbyteris sub illis: in Charta illa fuit exhortatio, ut agroscerent Dominum Jesum Christum pro Deo Cæli & Terræ, prout Ipse docuit, Matth. XXVIII: 18, ac ut recederent a doctrina de Fide justificante sine operibus legis, quia erronea. Charta illa lecta & exscripta fuit a multis, & de illis, quæ in ea erant, cogitabant & loquebantur multi ex judicio. At postquam receperunt illam, dixerunt inter se, audiamus Præsules, & auditi sunt, sed contradixerunt & improbaverunt: verum Præsules illius Societatis erant duri corde ex falsis in Mundo priori imbutis, quare post brevem consultationem inter se, remiserunt Chartam ad Cælum, unde venit; quo facto, post aliquod murmur, plerique Laici a consensu priori suo recesserunt, & tunc lux judicii illorum in spiritualibus, quæ prius exsplenduit, subito exstincta est; postquam iterum admoniti fuerunt, at frustra, vidi Societatem illam subsidentem, sed quam profunde, non vidi, ita subductam e conspectu illorum, qui unice colunt Dominum, & solam fidem justificantem aversantur. Sed post aliquos dies vidi ascendentes pæne ad centum ex inferiore terra, quo usque parva ille Societas subsidit, qui accesserunt ad me, & e quibus unus loquutus dixit, audi mirabile; dum subsidimus, apparuit nobis locus sicut stagnum, sed mox sicut terra sicca, & postea sicut parva urbs, in qua multis fuit sua domus; post diem consultavimus inter nos, quid faciendum, dixerunt multi, quod duo illi Præsules Ecclesiæ adeundi sint, & mite arguendi, quia remiserunt Chartam in Cælum e quo demissa est, & propter id contigit nobis hoc; elegerunt etiam aliquos, qui abiverunt ad Præsules, & dixit mecum loquens, quod esset unus ex illis; & tunc quidam inter nos sapientia præpollens loquebatur ad Præsules, ita; credidimus quod apud nos præ reliquis esset Ecclesia, & Religio, quia dictum audivimus, quod in summa luce Evangelii simus; sed data est quibusdam e nobis illustratio e Cælo, & in illustratione perceptio, quod hodie in Orbe Christiano non sit amplius Ecclesia, quia non Religio. Dixerunt Præsules, quid loqui-

loquimini, estne Ecclesia ubi est Verbum, ubi Christus Salvator notus est, & ubi sunt Sacramenta: ad hæc respondit noster, illa sunt Ecclesiæ, nam illa faciunt Ecclesiam, sed non faciunt illam extra hominem, sed intra hominem: & porro dixit, potest Ecclesia esse ubi coluntur tres Dii; potest Ecclesia esse, ubi tota ejus Doctrina fundatur super unico Pauli dicto falsè intellecto, & inde non super Verbo; potest Ecclesia esse, dum Salvator Mundi, qui est ipse Deus Ecclesiæ, non aditur: quis negare potest, quin Religio sit fugere malum & facere bonum, num est aliqua Religio, quod sola fides salvet, & non simul charitas; num est Religio, ubi docetur, quod Charitas procedens ab homine non sit nisi quam Charitas moralis & civilis, quis non videt, quod in illa Charitate non sit aliquid religionis; num est in sola Fide aliquod facti seu operis, cum tamen in facere consistit religio: num datur in universo terrarum orbe Gens, quæ excludit omne salvificum a bonis Charitatis, quæ sunt bona Opera, cum tamen omne Religionis consistit in bono, & omne Ecclesiæ in Doctrina, quæ docet vera, & per vera bona; quæ gloria nobis fuisset, si acceptaverimus illa, quæ Charta e Cælo demissa in sinu suo portavit. Tunc Præsules dixerunt, loqueris nimis alte, annon Fides actu, quæ est Fides plene justificans & salvans, est Ecclesia, & annon Fides statu, quæ est Fides procedens & perficiens, est Religio; apprehendite hoc filii: sed tunc Sapiens noster dixit, audite Patres, annon homo concipit Fidem actu sicut stipes secundum vestrum dogma, num stipes potest vivificari in Ecclesiam; annon Fides statu est secundum vestram ideam continuatio & progressio Fidei actu, & cum secundum vestrum dogma, omme salvificum est in Fide, & non aliquid in bono Charitatis ab homine, ubi tunc est Religio. Tunc dixerunt Antistites, amice, loqueris ita, quia non scis Arcana justificationis per solam Fidem, & qui illa non scit, non scit viam salvationis ab interiori, tua via est externa & plebeja, vade illam si vis, at scias modo, quod omne bonum sit a Deo, & nihil ab homine, & quod sic homo in spiritnalibus nihil possit a se, quomodo tunc potest homo facere bonum, quod est bonum spirituale, a se. Ad hæc Noster loquens cum illis, valde indignatus, respondit, scio Arcana justificationis vestra plus quam vos, & aperte vobis dico, quod interius in Arcanis vestris non viderim nisi quam spectra; annon Religio est agnoscere Deum, ac fugere & odio habere diabolum; estne Deus ipsum Bonum, & Diabolus ipsum Malum, quis in Universo terrarum orbe, cui ast religio, hoc non novit; estne agnoscere & amare Deum, facere bonum, quia hoc est Dei & a Deo, & estne fugere & odio habere Diabolum, non facere malum, quia hoc est Diaboli & a Diabolo, seu quod idem, vestra Fides actu, quam vocastis Fidem plene justificantem & salvantem, seu quod idem, vester Actus justificationis per solam fidem, num docet facere aliquod bonum, quod est Dei & a Deo, & num docet fugere aliquod malum quod est diaboli & a Diabolo, prorsus nihil, quia statuitis, quod in utroque nihil salutis sit; quid vestra Fides statu, quam vocavistis Fidem procedentem & persicientem, nisi eadem cum Fide actu, quomodo potest hæc perfici, cum excluditis omne bonum ab homine sicut ab ipso, dicendo in Arcanis vestris, quomodo potest homo salvari per aliquod bonum a se, cum salvatio est gratuita, tum quid bonum ab homine, nisi meritorium, & tamen meritum Christi est omne, quare bonum facere salutis causa, foret sibi attribuere quod solius Christi est, sic etiam foret velle semet justificare & salvare; tum quomodo potest quis operari bonum, cum Spiritus Sanctus operatur omnia absque ulla ope hominis; quid tunc opus est aliquo bono accessorio ab homine, cum omne bonum ab homine in se non est bonum, præter plura; nonne hæc sunt Arcana vestra; sed illa in meis oculis sunt meræ argutiæ & astutiæ effictæ propter finem ut removeatis bona Opera, quæ sunt bona Charitatis, ad stabiliendum vestram solam fidem; & quia hoc facitis, spectatis hominem quod illam, & in genere quoad omnia spiritualia, quæ Ecclesiæ & Religionis

 sunt,

sunt, sicut stipitem, vel sicut simulachrum inanimatum, & non ut hominem creatum ad imaginem Dei, cui data est & continue datur facultas intelligendi & volendi, credendi & amandi, ac loquendi & faciendi, prorsus sicut a se, imprimis in spiritualibus, quia homo est homo ex illis; si homo in spiritualibus non cogitaret & operaretur sicut a se, quid tunc Verbum, quid tunc Ecclesia & Religio, & quid tunc Cultus: nostis quod facere bonum proximo ex amore sit Charitas, at non nostis quid Charitas, cum tamen Charitas est anima & essentia fidei, & quia Charitas est utraque illa, quid tunc Fides remota Charitate, nisi mortua, & Fides mortua non est nisi quam spectrum; voco illam spectrum, quoniam Jacobus vocat Fidem absque bonis Operibus non solum mortuam, sed etiam Diabolicam. Tunc unus ex Præsulibus illis, cum audivit Fidem suam vocari mortuam, diabolicam, & spectrum, in tantum excanduit, ut e Capite suo eriperet Cidarim, & conjiceret super Mensam, dicens, non resumam antequam utus fuero hostes Fidei Ecclesiæ nostræ, & movit caput murmurans & dicens. ILLE JACOB, ILLE JACOB: in fronte cidaris erat bractea, cui insculpta fuit SOLA FIDES JUSTIFICANS: & tunc subito apparuit monstrum e terra surgens cum septem capitibus, cui pedes sicut ursi, corpus sicut pardi, & os sicut leonis, prorsus similis bestiæ, quæ describitur Apoc. Cap. XIII: 1, 2. cujus imago facta & adorata est, Vers; 14, 15. hoc spectrum e Mensa desumsit Cidarim, & dilatavit illam infra, & posuit super septem suis capitibus, quo facto, terra hiabat sub pedibus ejus, & subsidit; hoc viso clamavit Præsul, VIOLENTIA, VIOLENTIA. Tunc abivimus ab illis, & ecce gradus coram oculis nostris, per quos ascendimus, & redivimus super terram, & in conspectum Cæli, ubi fuimus prius; hæc narravit mihi Spiritus ille, qui cum centum aliis ex terra inferiore ascenderat.

390. SEXTUM MEMORABILE: In Plaga septentrionali Mundi spiritualis audivi sicut strepitum aquarum, quare illuc accessi, & cum prope eram, cessavit strepitus, & audivi sonorum sicut ex congregatione, & tunc visa est Domus foraminosa, circumcincta macerie, e qua auditum est sonorum illud; accessi, erat ibi ostiarius, quem quæsivi, quinam ibi, dixit, quod essent sapientum sapientes, qui inter se concludunt res supranaturales, loquebatur ita ex simplici sua fide; & dixi, liceatne intrare, dixit quod liceat, modo ne aliquid loquaris, quoniam ex venia admitto gentiles, qui in ostio mecum stant: quare intravi, & ecce erat Circus, & in ejus medio Pulpitum, & Cætus sapientum ita dictorum ventilabant arcana fidei eorum; & tunc materia seu propositio ventilationi subjecta fuit, num Bonum, quod homo in STATU JUSTIFICATIONIS per fidem, seu in progressione ejus post ACTUM, facit, sit Bonum religionis, vel non; dixerunt unanimiter, quod per Bonum religionis intelligatur Bonum quod confert ad salutem. Ventilatio acris fuit; sed prævaluerunt, qui dixerunt, quod Bona quæ homo in Statu seu progressione fidei facit, sint modo Bona moralia, quæ ad prosperitatem in Mundo conducunt, sed nihil ad salutem conferunt, ad hanc confert modo Fides; & confirmarunt illud ita: Quomodo potest aliquod Bonum voluntarium hominis conjungi cum gratuito, sitne salvatio gratis: Quomodo potest aliquod Bonum ab homine conjungi cum Merito Christi, estne per id unice salvatio: Et quomodo potest operatio hominis conjungi cum operatione Spiritus sancti, facitne ille omnia absque ope hominis: suntne illa unice salvifica in Actu justificationis per fidem, permanentque illa tria unice salvifica in Statu seu progressione ejus; quare Bonum accessorium ab homine nequaquam potest vocari Bonum Religionis, quod, ut dictum est, confert ad salutem, sed si quis id facit propter salutem, quoniam ei inest hominis voluntas, & hæc non potest non spectare id, ut meritum, potius vocandum est malum religionis. Stabant duo gentiles juxta ostiarium in vestibulo, & audiverunt hæc, & dicebant inter se, his non est aliqua Religio, quis non videt, quod bonum facere proximo propter Deum, ita cum Deo, & a Deo, sit

quod

quod vocatur Religio: & alter dixit, Fides illorum infatuavit illos, & tunc quæsiverunt Ostiarium, quinam sunt illi, dixit Ostiarius, sunt Sapientes Christiani; & responderunt, garris, mentiris, sunt ludiones, ita loquuntur: & ego abivi. Quod ad illam Domum venerim, & quod tunc deliberaverint de rebus illis, & quod factum sit sicut describitur, fuit ex auspicio Divino Domini.

391. Septimum Memorabile. Qualis desolatio veri & macies Theologica in Christiano Orbe hodie datur, notum mihi factum est ex sermocinatione cum multis ex Laicis, & cum multis ex Clericis in Mundo spirituali; apud hos talis egestas spiritualis est, ut vix sciant quicquam, quam quod sit Trinitas, Pater, Filius & Spiritus sanctus, & quod Sola fides salvet, & de Domino Christo solum Historica de Ipso apud Evangelistas; reliqua autem, quæ Verbum utriusque Testamenti de Ipso docet, ut quod Pater & Ipse unum sint, quod Ipse in Patre sit & Pater in Ipso; quod Ipsi sit omnis potestas in Cælo & in Terra; quod voluntas Patris sit ut credant in Filium, & quod qui credit in Ipsum, habeat vitam æternam, præter plura, hæc illis tam ignota & reposta sunt, sicut illa quæ in fundo oceani, imo qaæ in centro terræ jacent; & cum protrahuntur ex Verbo & leguntur, stant sicut audiant & non audiant, nec penitius intrant in aures, quam susurrus venti, aut sonus pulsati corii. Angeli, qui a Domino quandoque emittuntur ad Societates Christianas, quæ in Mundo spirituum sunt, ita sub Cælo, ad visitandum, valde lamentantur, dicentes quod talis obesitas & inde caligo in rebus salutis sit, pæne qualis in psittaco loquente; dicunt etiam Docti illorum, quod in spiritualibus & Divinis non plus intelligant quam statuæ. Quondam mihi retulit Angelus, quod cum duobus e Clero loquutus sit, uno qui in Fide separata a Charitate, altero qui in Fide non separata fuit. Quod cum illo qui in Fide separata a Charitate fuit, ita loquutus sit; Amice, quis es, respondit ille, sum Reformatus Christianus: quæ tua Doctrina, & inde Religio, respondit quod sit Fides: dixit, quæ tua Fides, respondit, fides mea est, quod Deus Pater miserit Filium, qui damnationem Generis humani in se susciperet, & quod per id salvemur: interrogavit tunc dicendo, quid scis plus de salvatione, respondit quod salvatio fiat per solam illam fidem: porro dixit, quid scis de Redemptione, respondit quod facta sit per Passionem crucis, & quod meritum Ipsius imputetur per illam fidem: porro, quid scis de Regeneratione, respondit quod fiat per illam fidem: dic quid scis de Amore & Charitate, respondit quod sint illa fides: dic quid cogitas de præceptis Decalogi & de reliquis in Verbo, respondit quod sint in illa fide: tunc dixit, ergo nihil facies, respondit quid faciam, non possum facere bonum, quod bonum est, a me; dixit, num fidem potes habere a te, respondit, in hoc non inquiro, habebo fidem: tandem dixit, omnino scis aliquid præterea de salute, respondit quid præterea, cum per solam illam fidem salvatio. Sed tunc dixit Angelus, respondes sicut qui canit uno tono tibiæ, non audio nisi fidem, si illam scis & non aliquid præterea, nihil scis: abi & vide socios, & abivit & offendit illos in deserto, ubi non gramen, quæsivit ibi cur ita, & dictum est, quia illis nihil Ecclesiæ.

Angelus cum illo, qui in Fide conjuncta Charitai erat, ita loquutus est, Amice, quis es, respondit sum Christianus Reformatus, quæ tua Doctrina & inde Religio, respondit Fides & Charitas: dixit, hæc sunt duo, respondit non separari possunt: dixit, quid Fides, respondit credere quod Verbum docet; dixit quid Charitas, respondit facere quod Verbum docet; dixit, num solum credideris illa, vel num etiam feceris, respondit etiam feci: Angelus Cæli tunc aspexit illum, & dixit, mi Amice, veni mecum, & habita nobiscum.

CAPUT SEPTIMUM

DE

CHARITATE SEU AMORE ERGA PROXIMUM

ET DE

BONIS OPERIBUS.

392. Actum est de Fide, sequitur nunc de Charitate, quia Fides & Charitas conjunctæ sunt, sicut Verum & Bonum, & hæc duo sicut Lux & Calor tempore veris; hoc dicitur, quoniam Lux Spiritualis, quæ est Lux quæ procedit a Sole Mundi spiritualis, in sua essentia est Verum, quapropter Verum in illo Mundo, ubicunque apparet, cum splendore secundum puritatem ejus lucet, & Calor Spiritualis, qui etiam ab illo Sole procedit, in sua essentia est bonum. Hæc dicta sunt, quoniam simile est cum Charitate & Fide, sicut est cum Bono & Vero, Charitas enim est complexus omnium Boni, quæ homo facit Proximo, & Fides est complexus omnium Veri, quæ homo cogitat de Deo & de Divinis. Cum itaque Verum fidei est Lux Spiritualis, & Bonum Charitatis est Calor spiritualis, sequitur quod simile sit cum duobus istis, quemadmodum est cum duobus ejusdem nominis in Naturali Mundo; videlicet, quod ex conjunctione illorum floreant omnia super Tellure, ita similiter ex conjunctione illorum floreant omnia in Mente humana; sed cum discrimine, quod super Tellure efflorescentiam faciant Calor & Lux naturalis, sed quod in Mente humana efflorescentiam faciant Calor & Lux Spritualis, & quod hæc efflorescentia, quia est spiritualis, sit Sapientia & Intelligentia; est quoque correspondentia inter illa; quapropter Mens humana, in qua Charitas conjuncta est Fidei, & Fides Charitati, in Verbo assimilatur Horto, & quoque intelligitur per Hortum Edenis; quod ita sit, in ARCANIS CÆLESTIBUS Londini editis plene ostensum est. Porro sciendum est, quod nisi agatur de Charitate postquam actum est de Fide, non possit comprehendi quid Fides, quoniam, ut in præcedente Capite dictum & ostensum est, Fides absque Charitate non est Fides, nec Charitas absque Fide est Charitas, ac utraque nisi a Domino non vivit, n: 355 ad 361. Tum, Quod Dominus, Charitas & Fides, unum faciant sicut Vita, Voluntas & Intellectus, & quod si dividuntur, unumquodvis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem, n: 362 ad 367. Et insuper, quod Charitas & Fides simul sint in Bonis operibus, n: 373. seq.

393. Constans veritas est, quod Fides & Charitas non possint separari, ut homini Vita spiritualis sit, & inde salus; quod ita sit, cadit ex se in Intellectum cujusvis hominis, etiam non expolitum per talenta & minas eruditionis; quis non ex interiore quadam perceptione videt, & inde ex intellectu assentit, dum audit ali-

aliquem dicentem, *Quod qui bene vivit, & recte credit, salvetur:* & quis non ex intellectu rejicit, sicut grumum incidentem in oculum, dum audit, *Quod qui recte credit, & non bene vivit, etiam salvetur*, quoniam ex interiore perceptione tunc illico in cogitationem incidit, quomodo potest quis recte credere dum non bene vivit, & quid tunc credere nisi figura pictæ fidei, & non aliqua imago viva ejus; similiter, si quis audiret, *Quod qui bene vivit, tametsi non credit, salvetur*, annon Intellectus dum hoc volvit & revolvit, seu versat, videt, percipit & cogitat, quod nec hoc cohæreat, quoniam bene vivere est a Deo, omne enim bonum, quod in se bonum est, a Deo est, quid tunc est bene vivere & non credere, nisi sicut lutum in manu figuli, quod non formabile est ad aliquod vas usus in Regno spirituali, sed modo in Regno naturali: & præterea, quis non videt contradictionem in duobus illis, nimirum in hoc, Quod salvetur qui credit & non bene vivit, tum in hoc, Quod salvetur qui bene vivit & non credit. Nunc quia Bene vivere, quod est Charitatis, hodie scitur & non scitur, scitur quid naturaliter bene vivere, & non scitur quid spiritualiter bene vicere, ideo de hoc, quia est charitatis, transigetur, quod distincte fiet in Serie per Articulos.

Quod tres Amores universales sint, Amor Cæli, Amor Mundi, & Amor sui.

394. Exordium fit ex tribus his Amoribus, quia sunt universales & fundamentales omnium, & quia Charitas commune habet cum unoquovis ex illis; nam per AMOREM CÆLI intelligitur amor in Dominum, & quoque Amor erga proximum; & quia uterque ille spectat usum ut finem, vocari potest Amor usuum. AMOR MUNDI non solum est Amor opum & possessionum, sed etiam Amor omnium quæ Mundus suppeditat, & delectat Sensus corporis, ut pulchritudo oculos, harmonia aures, fragrantia nares, lautitiæ linguam, mulcimina cutem, tum etiam decori amictus, commodæ habitationes, consortia, ita omnes jucunditates ex his, & ex pluribus aliis objectis. AMOR SUI non Solum est amor honoris, gloriæ, famæ, eminentiæ, sed etiam amor merendi & ambiendi functiones, & sic regnandi super alios. Quod Charitas commune cum unoquovis ex tribus illis Amoribus habeat, est quia Charitas in se spectata est amor usuum, charitas enim vult proximo facere bonum, & bonum est idem cum usu, & quisque ex illis amoribus usus spectat ut suos fines, Amor Cæli usus spirituales, Amor mundi usus naturales qui nuncupari possunt civiles, & Amor sui usus corporeos, qui etiam nuncupari possunt Domestici pro se & suis.

395. Quod tres illi Amores sint in unoquovis homine a creatione & inde nativitate, & quod dum rite subordinati sunt, perficiant hominem, & dum non rite, pervertant illum, in sequente Articulo demonstrabitur; hic solum memorare licet, quod tres illi amores tunc rite subordinati sint, quando Amor Cæli facit caput, Amor mundi pectus & ventrem, & Amor sui pedes & plantas. Mens humana distincta est in tres regiones, ut supra aliquoties dictum est, homo e suprema regione spectat Deum, e secunda seu media Mundum, ac e tertia seu infima semetipsum; Mens quia talis est, potest elevari & se elevare sursum, quia ad Deum & Cælum, potest effundi & se effundere ad latera quaquaversum, quia in Mundum & ejus naturam, & potest demitti & se demittere deorsum, quia ad terram & ad infernum; in his visus corporis æmulatur visum mentis, ille quoque potest suspicere, circumspicere, & despicere. Mens humana est sicut Domus trium mansionum, inter quas est communicatio per scalas, in quarum suprema habitant Angeli e Cælo, in media homines e Mundo, & in infima genii; homo, in quo tres illi amo-

amores rite subordinati sunt, potest ex placito ascendere & descendere, & cum in supremam mansionem ascendit, una est cum Angelis sicut Angelus, & cum inde descendit in mediam, est ibi una cum hominibus sicut homo Angelus, & cum ex hac ulterius descendit, est una cum geniis sicut homo mundi, & illos instruit, arguit, & domat. In homine, in quo tres illi Amores rite subordinati sunt, etiam coordinati sunt ita, quod supremus Amor, qui est amor cæli, sit intus in secundo, qui est amor mundi, & per hunc in tertio seu infimo, qui est amor sui, & amor qui intus est, is etiam dirigit illum qui extra est ad suum nutum; quare si amor Cæli est intus in amore Mundi, & per hunc in amore sui, homo agit usus in unoquovis a Deo Cæli. Sunt illi tres amores in operando, sicut Voluntas, Intellectus & Actio, Voluntas influit in Intellectum, & ibi prospicit sibi media, per quæ producit actionem. Sed de his videbuntur plura in sequente Articulo, ubi demonstrabitur, Quod tres illi Amores, si rite subordinati sunt, perficiant hominem, at si non rite subordinati sunt, pervertant & invertant illum.

396. Verum enim vero, ut illa quæ sequuntur in hoc Capite, & in succedentibus de Libero Arbitrio, deque Reformatione & Regeneratione, &c: in luce rationis sistantur clare videnda, necessum est, ut præmittantur aliqua de VOLUNTATE ET INTELLECTU; de BONO & VERO: DE AMORE IN GENERE: DE AMORE MUNDI ET AMORE SUI IN SPECIE; DE EXTERNO ET INTERNO HOMINE; ET DE MERE NATURALI ET SENSUALI HOMINE; Hæc detegentur, ne Visus rationalis hominis in percipiendis illis, quæ ulterius sequuntur, sit velut in nimbo, & in illo quasi currat per plateas Urbis, usque dum non scit viam ad domum; nam quid Theologicum absque intellectu, & nisi hic illustretur dum legitur Verbum, quam sicut Lampas in manu absque accensa candela, qualis fuit in manibus quinque Virginum stultarum, quæ non habebant Oleum. De singulis itaque in suo ordine.

397. I. „ DE VOLUNTATE & INTELLECTU. 1. Sunt homini binæ Facultates, quæ „ faciunt vitam ejus, una vocatur Voluntas & altera Intellectus; illæ inter se di„ stinctæ sunt, sed ita creatæ ut unum sint, & cum unum sunt, vocantur Mens; „ quare Mens humana illæ sunt, & omnis vita hominis ibi in principiis est, & inde „ in corpore. 2. Sicut omnia in Universo, quæ secundum Ordinem sunt, se re„ ferunt ad Bonum & Verum, ita omnia apud hominem ad Voluntatem & Intel„ lectum, nam Bonum apud hominem est ejus Voluntatis, ac Verum apud illum „ est ejus Intellectus; sunt enim hæ binæ Facultates, seu hæ binæ Vitæ hominis, „ receptacula & subjecta illorum, Voluntas est receptaculum & subjectum om„ nium Boni, ac Intellectus est receptaculum & subjectum omnium Veri; Bona & „ Vera apud hominem non alibi sunt; & quia Bona & Vera apud hominem non „ alibi sunt, inde nec Amor & Fides sunt alibi, quoniam Amor est boni & Bonum „ est amoris, ac Fides est veri & Verum est fidei. 3. Voluntas & Intellectus etiam „ faciunt Spiritum hominis; nam ejus Sapientia & Intelligentia, & quoque ejus „ Amor & Charitas, ibi resident, & in genere ejus Vita: Corpus est modo Obe„ dientia. 4. Nihil magis interest scire, quam quomodo Voluntas & Intellectus „ unam Mentem faciunt; faciunt unam Mentem, sicut Bonum & Verum faciunt „ unum; est enim simile Conjugium inter Voluntatem & Intellectum, quale est „ inter Bonum & Verum; quale id Conjugium est, constabit ex illis quæ de Bono „ & Vero mox adducentur; nempe quod sicut Bonum est ipsum Esse rei, ac Ve„ rum est Existere rei inde, ita Voluntas apud hominem est ipsum Esse vitæ ejus, „ ac Intellectus Existere vitæ inde; nam Bonum quod est Voluntatis se in Intel„ lectu format, & sistit videndum.

398. II. „ DE BONO ET VERO. Omnia in Universo, quæ sunt in Divino Or„ dine, se referunt ad Bonum & Verum; nihil datur in Cælo, & nihil in Mundo, „ quod non ad duo illa se refert; causa est, quia utrumque, tam Bonum quam „ Verum, procedit a Deo, a Quo omnia. 2. Inde patet, quod necessarium sit

„ ho-

„ homini, ut ſciat quid Bonum & quid Verum, & quomodo unum ſpectat alterum, & quomodo unum conjungitur alteri, maxime autem neceſſarium eſt homini Eccleſiæ, nam ſicut omnia Cæli ſe referunt ad Bonum & Verum, ita quoque omnia Eccleſiæ, quia bonum & verum Cæli ſunt quoque bonum & verum Eccleſiæ. 3. Secundum Divinum ordinem eſt, ut Bonum & Verum conjuncta ſint, & non ſeparata, ita ut ſint unum & non duo; conjuncta enim procedunt a Deo, & conjuncta ſunt in Cælo, & ideo conjuncta erunt in Eccleſia, Conjunctio boni & veri vocatur in Cælo Conjugium cæleſte, nam in hoc Conjugio ſunt omnes qui ibi: inde eſt, quod in Verbo Cælum comparetur Conjugio, & quod Dominus dicatur Sponſus & Maritus, Cælum autem Sponſa & Uxor, ſimiliter Eccleſia; quod Cælum & Eccleſia ita dicantur, eſt quia illi qui ibi, recipiunt Divinum Bonum in Veris. 4. Omnis intelligentia & ſapientia, quæ eſt Angelis, eſt ex illo Conjugio, & non aliqua ex Bono ſeparato a Vero, nec a Vero ſeparato a Bono: ſimile eſt hominibus Eccleſiæ. 5. Quoniam Conjunctio boni & veri eſt inſtar conjugii, patet quod Bonum amet Verum, & viciſſim Verum amet Bonum, & quod unum deſideret cum altero conjungi: homo Eccleſiæ, cui non talis amor eſt & tale deſiderium, non eſt in Conjugio Cæleſti, ita non eſt in illo adhuc Eccleſia, quoniam Conjunctio boni & veri facit Eccleſiam. 6. Bona ſunt multiplicia; in genere eſt Bonum ſpirituale, & Bonum naturale, ac utrumque conjunctum in genuino Bono morali. Sicut ſunt Bona, ita ſunt Vera; quia Vera ſunt Boni, & ſunt Formæ boni. 7. Sicut eſt cum Bono & Vero, ita ex oppoſito eſt cum Malo & Falſo; quod namque ſicut omnia in Univerſo quæ ſunt ſecundum Divinum Ordinem ſe referunt ad Bonum & Verum, ita omnia quæ ſunt contra Divinum Ordinem ſe referant ad Malum & Falſum: tum quod ſicut Bonum amat conjungi Vero, ita Malum amet conjungi Falſo, & viciſſim: ut &, ſicut omnis Intelligentia & Sapientia naſcitur ex Conjunctione boni & veri, ita omnis Inſania & Stultitia ex Conjunctione mali & falſi. Conjunctio mali & falſi interius ſpectata non eſt Conjugium, ſed Adulterium. 8. Ex eo, quod Malum & Falſum ſint oppoſita Bono & Vero, patet quod Verum non conjungi poſſit Malo, nec Bonum Falſo mali; ſi Verum adjungitur Malo, non amplius ſit Verum, ſed Falſum, quia falſificatum; & ſi Bonum adjungitur Falſo mali, non amplius ſit Bonum, ſed Malum, quia adulteratum. At Falſum non mali poteſt conjungi Bono. 9. Nemo, qui in Malo & inde Falſo eſt ex confirmatione & vita, poteſt ſcire quid Bonum & Verum, quoniam Malum ſuum credit eſſe Bonum, & inde Falſum ſuum credit eſſe Verum; at omnis qui in Bono & inde vero eſt ex confirmatione & vita, poteſt ſcire quid malum & falſum; cauſa eſt, quia omne Bonum & ejus Verum in ſua eſſentia eſt Cæleſte, omne autem Malum & inde Falſum eſt in ſua eſſentia Infernale; ac omne Cæleſte eſt in luce, & omne Infernale in tenebris.

399. III. „ De Amore in genere. 1. Ipſa Vita hominis eſt ejus Amor, & qualis eſt Amor, talis eſt Vita, imo talis eſt totus homo; ſed Amor dominans ſeu regnans eſt, qui facit hominem. Hic Amor ſibi ſubordinatos habet plures Amores, qui ſunt derivationes; hi ſub alia ſpecie apparent, ſed uſque ſinguli illi inſunt Amori dominanti, & cum illo faciunt unum Regnum; Amor Dominans eſt ſicut illorum Rex & Caput; is dirigit eos, & per eos, ut per fines medios, ſpectat & intendit Finem ſuum, qui omnium primarius & ultimus eſt, & hoc tam directe quam indirecte. 2. Id quod eſt Amoris dominantis, eſt quod ſuper omnia amatur. Quod homo ſuper omnia amat, id jugiter eſt præſens in ejus cogitatione, quia in Voluntate, & facit ipſiſſimam Vitam ejus; ut pro exemplo, qui ſuper omnia amat opes, ſive ſint pecuniæ, ſive poſſeſſiones, is continue animo verſat quomodo illas ſibi comparet, gaudet intime cum acquirit, dolet intime cum amittit, cor ejus eſt in illis. Qui ſuper omnia amat Se, is ſui

„ re-

„ recordatur in singulis, de se cogitat, de se loquitur, propter se agit, vita enim ejus est vita sui. 3. Homo pro fine habet quod super omnia amat, illud spectat in omnibus & singulis; est in Voluntate ejus sicut latens vena fluvii, quæ trahit & aufert, etiam cum aliud agit, nam id est quod animat. Tale est, quod unus homo apud alium explorat, & quoque videt, & per id vel ducit illum, vel agit cum illo. 4. Homo prorsus talis est, quale est ejus vitæ Dominans; per hoc distinguitur ab aliis; secundum hoc fit ejus Cælum si bonus, & fit ejus Infernum si malus; id est ipsa ejus Voluntas, ejus Proprium, & ejus Natura, est enim ipsum Esse vitæ ejus; hoc post mortem non mutari potest, quia id est ipse homo. 5. Omne jucundum, faustum & felix est cuivis ex Amore ejus dominante, & secundum illum; homo enim id jucundum dicit quod amat, quia sentit; quod autem cogitat & non amat, hoc quoque jucundum dicere potest, sed non est jucundum vitæ ejus. Jucundum amoris est, quod homini est Bonum, ac injucundum, quod ei est Malum. 6. Sunt bini Amores, ex quibus omnia bona & vera, ut ex ipsis suis fontibus, existunt; & sunt bini Amores, ex quibus omnia mala & falsa. Bini Amores, ex quibus omnia bona & vera, sunt Amor in Dominum, & Amor erga proximum; at bini Amores, ex quibus omnia mala & falsa, sunt Amor sui & Amor mundi: hi bini Amores quando dominantur, sunt illis binis Amoribus prorsus oppositi. 7. Bini Amores, qui, ut dictum est, sunt Amor in Dominum, & Amor erga proximum; faciunt Cælum apud hominem, nam illi regnant in Cælo; & quia faciunt Cælum apud hominem, etiam faciunt Ecclesiam apud illum; Bini Amores ex quibus omnia Mala & Falsa, qui ut dictum est, sunt Amor sui & Amor mundi, faciunt Infernum apud hominem, nam illi regnant in Inferno, consequenter etiam destruunt Ecclesiam apud illum. 8. Bini Amores, ex quibus omnia bona & vera, qui, ut dictum est, sunt Amores Cæli, aperiunt & formant Internum spiritualem hominem, quia ibi resident: bini autem Amores, ex quibus omnia mala & falsa, qui, ut dictum est, sunt amores Inferni, quando dominantur, claudunt & destruunt Internum spiritualem hominem, ac faciunt ut homo sit Naturalis & Sensualis secundum quantum & quale Dominii illorum.

400. IV. „De Amore sui et Amore Mundi in specie. 1. Amor sui est sibi soli bene velle, & non aliis nisi propter se, ne quidem Ecclesiæ, Patriæ, alicui Societati humanæ, aut concivi; ut & illis benefacere solum propter sui famam, honorem, & gloriam, quæ nisi videt in bonis, quæ illis facit, dicit corde, quid refert, cur hoc, & quid inde mihi, & sic omittit; unde patet, quod is, qui in amore sui est, non amet Ecclesiam, nec Patriam, nec Societatem, nec Concivem, nec aliquod vere Bonum, sed Solum se & sua. 2. Homo in Amore sui est, quando in illis quæ cogitat & facit, non intuetur proximum, ita non publicum, minus Dominum, sed modo Semet & Suos; consequenter, quando propter semet & suos omnia facit, & si propter Publicum, fit modo ut appareat, & si propter proximum, fit ut sibi faveat. 3. Propter Semet & Suos dicitur, nam qui amat Se, etiam amat Suos, qui sunt in specie Liberi & Nepotes ejus, & in genere omnes, qui unum cum illo faciunt, quos Suos vocat; hos & illos amare est etiam Se amare, nam illos spectat quasi in se, & se in illis; inter illos, quos Suos vocat, sunt quoque omnes, qui eum laudant, honorant, & colunt. Reliquos quidem spectat oculis corporis ut homines, sed oculis spiritus sui vix aliter quam sicut larvas. 4. Ille homo in Amore sui est, qui proximum contemnit præ se; qui inimicum illum habet, si non sibi favet, & si non se veneratur & colit: magis adhuc in Amore sui est, qui propterea proximum odio habet, & persequitur; & magis adhuc, qui propterea flagrat vindicta contra illum, & cupit ejus perniciem: tales tandem amant sævire. 5. Ex comparatione cum

„ A-

„ Amore cælesti, constare potest, qualis est Amor sui; Amor cælestis est amare
„ usus propter usus, seu bona propter bona, quæ homo præstat Ecclesiæ, Patriæ,
„ Societati humanæ, & concivi; at qui amat illa propter Se, is non amat illa ali-
„ ter quam famulitia, quia serviunt sibi: inde sequitur, quod qui in Amore sui
„ est, velit ut Ecclesia, Patria, Societates humanæ, & concives, serviant sibi,
„ & non is illis; ponit se supra illos, & illos infra se. 6. Porro, quantum quis
„ in Amore cælesti est, qui est amare usus & bona, & affici jucundo cordis cum
„ illa præstat, tantum ducitur a Domino, quia ille Amor est in quo Ipse, & qui
„ ab Ipso: at quantum aliquis in Amore sui est, tantum ducitur a semet, & tan-
„ tum ducitur a Proprio suo, & Proprium hominis non est nisi quam Malum, est
„ enim Malum ejus hæreditarium, quod est se amare præ Deo, & Mundum præ
„ Cælo. 7. Amor sui etiam talis est, ut quantum illi laxantur fræna, hoc est, re-
„ moventur vincula externa, quæ sunt timores pro lege & ejus pœnis, proque jac-
„ tura famæ, honoris, lucri, functionis, & vitæ, tantum ruat, usque ut non mo-
„ do imperare velit super universum terrarum Orbem, sed etiam super Cælum,
„ imo super Ipsum Deum; nusquam est ei aliquis terminus seu finis: hoc latet in
„ unoquovis, qui in Amore sui est, tametsi non patet coram Mundo, ubi eum dicta
„ fræna & vincula retinent; & quisque talis, ubi obviam fit impossibile, ibi subsi-
„ stit, usque dum fit possibile; ex his & illis est, quod homo, qui in tali amore
„ est, non sciat quod ejusmodi vesana absque limite cupido in illo lateat. Quod
„ tamen ita sit, nemo non potest videre apud Potentes & Reges, quibus non talia
„ fræna, vincula & impossibilia sunt, qui ruunt & subjugant Provincias & Regna,
„ quantum illis succedit, & adspirant ad potentiam & gloriam ultra limites: &
„ magis apud illos, qui Dominatum extendunt in Cælum, & omnem Potentiam
„ Divinam Domini in se transferunt, hi continue cupiunt ultra. 8. Sunt duo Do-
„ minii genera, unum Amoris erga proximum, & alterum Amoris sui: hæc duo
„ Dominia sunt sibi opposita; qui dominatur ex Amore erga proximum, is vult
„ omnibus bonum, & nihil plus amat quam usus præstare, ita servire aliis, (Ser-
„ vire aliis est aliis ex bene velle bene facere, & usus præstare), hoc ejus Amor
„ est, & hoc jucundum cordis ejus est; is quoque, quantum evehitur ad dignita-
„ tes, tantum quoque lætatur, non propter dignitates, sed propter usus, quos
„ tunc in pluri copia, & in majori gradu, præstare potest; tale Dominium est in
„ Cælis: at qui dominatur ex Amore sui, is vult nulli bonum, sed solum sibi &
„ suis; usus, quos præstat, sunt propter sui honorem & gloriam, quæ ei sunt
„ soli usus; servire aliis est ei propter finem ut serviatur, honoretur, & domine-
„ tur; ambit dignitates, non propter bona, quæ præstet, sed ut in eminentia &
„ gloria sit, & inde in sui cordis jucundo. 9. Amor Dominii manet etiam unum-
„ quemvis post vitam in Mundo; sed qui dominati sunt ex Amore erga proximum,
„ illis concreditur etiam Dominatio in Cælis, & tunc illi non dominantur, sed
„ usus & bona, quæ amant, & cum usus & bona, dominatur Dominus: Qui au-
„ tem in Mundo dominati sunt ex Amore sui, illi post vitam in Mundo, abdican-
„ tur, & rediguntur in servitutem. Ex his nunc cognoscitur, quinam in Amore
„ sui sunt; non refert, quales apparent in externa forma, si vel elati, vel sub-
„ missi, nam talia sunt in Interno homine, ac Internus homo a plerisque occulta-
„ tur, & Externus instruitur mentiri illa quæ Amoris Publici & proximi sunt, ita
„ contraria; & hoc quoque propter se; sciunt enim, quod amare Publicum &
„ proximum interius afficiat omnes, & quod tantum æstmentur; quod afficiat, est
„ quia Cælum in illum amorem influit. 10. Mala, quæ apud illos sunt qui in
„ Amore sui, sunt in genere, Contemtus aliorum, Invidia, Inimicitia contra illos
„ qui sibi non favent, Hostilitas inde, Odia varii generis, Vindictæ, Astus, Doli,
„ Immisericordia, Crudelitas: & ubi talia Mala sunt, est etiam Contemtus Dei &
„ Divinorum, quæ sunt vera & bona Ecclesiæ; quæ si honorant, est solum ore

„ & non corde. Et quia talia Mala inde ſunt, etiam ſunt ſimilia Falſa, nam ex „ malis ſunt falſa. 11. Amor Mundi autem, eſt velle aliorum Opes ad ſe derivare quacunque arte, ac in divitiis cor ponere, ac pati ut Mundus retrahat & „ abducat illum ab Amore Spirituali, qui eſt Amor erga proximum, ita a Cælo. „ Illi in Amore Mundi ſunt, qui cupiunt aliorum bona in ſe derivare per varias „ artes, imprimis qui per aſtus & dolos, nihili facientes bonum proximi: illi qui „ in eo Amore ſunt, concupiſcunt aliorum bona, & quantum non timent leges, „ & jacturam famæ propter lucrum, deprivant, imo deprædantur. 12. Sed Amor „ mundi non in tali gradu eſt oppoſitus Amori cæleſti, in quo eſt Amor ſui, quoniam non tanta Mala in illo recondita ſunt. 13. Amor ille multiplex eſt; eſt „ Amor opum ut evehantur ad honores: eſt Amor honorum & dignitatum ut lucrentur opes: eſt Amor opum propter varios uſus, quibus delectantur in Mundo: eſt Amor opum propter ſolas opes, talis Amor eſt avaris; & ſic porro; finis propter quem opes, vocatur uſus, ac finis ſeu uſus eſt, a quo Amor ſuum „ quale trahit; nam talis eſt Amor, qualis eſt finis propter quem, reliqua ei ſerviunt ut media. 14. Verbo, Amor ſui & Amor mundi, ſunt prorſus oppoſiti „ Amori in Dominum, & Amori erga proximum; quare Amor ſui & Amor mundi, „ quales ſupra deſcripti ſunt, ſunt Amores infernales, regnant etiam in Inferno, „ & quoque faciunt Infernum apud hominem. Amor autem in Dominum, & Amor „ erga proximum, ſunt Amores cæleſtes, regnant etiam in Cælo, & quoque faciant Cælum apud hominem.

401. V. „ De Interno et Externo homine. 1. Homo ita creatus eſt, ut ſimul ſit in Mundo ſpirituali & in Mundo naturali: Mundus ſpiritualis eſt, ubi „ ſunt Angeli, & Mundus naturalis, ubi ſunt homines; & quia homo ita creatus „ eſt, ideo datum eſt ei Internum & Externum; Internum, per quod ſit in Mundo „ ſpirituali, Externum, per quod ſit in Mundo naturali. Internum ejus eſt, quod „ vocatur Internus homo, & Externum, quod vocatur Externus homo. 2. Unicuique homini eſt Internum & Externum, ſed aliter apud bonos, & aliter apud „ malos; Internum apud bonos eſt in Cælo & ejus luce, & Externum in Mundo „ & ejus luce, & hæc Lux apud illos illuminatur a luce Cæli, & ſic apud illos „ Internum & Externum unum agunt, ſicut cauſa & effectus, aut ſicut prius & „ poſterius. At apud malos, Internum eſt in Inferno, & in ejus luce, quæ lux „ reſpective ad lucem Cæli eſt caligo, & Externum illorum poteſt eſſe in luce ſimili, in qua ſunt boni; quare eſt inverſum: inde eſt, quod mali poſſint loqui & „ docere de fide, de charitate, & de Deo, non autem ex fide, charitate & Deo, „ quemadmodum boni. 3. Internus homo eſt, qui vocatur Spiritualis homo, quia „ eſt in Luce Cæli, quæ Lux eſt ſpiritualis, & Externus homo, eſt qui vocatur „ naturalis homo, quia eſt in Luce Mundi, quæ lux eſt naturalis: homo, cujus „ Internum eſt in Luce Cæli, & Externum in luce Mundi, is ſpiritualis homo „ eſt quoad utrumque, quoniam lux ſpiritualis ab interiori illuminat lucem naturalem, & facit hanc ut ſuam: inverſum autem eſt apud malos. 4. Internus ſpiritualis homo in ſe ſpectatus eſt Angelus Cæli, & quoque dum vivit in corpore, „ eſt in ſocietate cum Angelis, tametſi id neſcit, & poſt ſolutionem e corpore, inter Angelos venit; homo autem Internus apud malos eſt Satanas, & quoque „ dum vivit in corpore, in ſocietate cum illis eſt, & quoque poſt ſolutionem a „ corpore, inter illos venit. 5. Interiora mentis apud illos, qui ſpirituales homines ſunt, actualiter elevata ſunt verſus Cælum, ſpectant enim illud primario; „ interiora autem mentis apud illos qui mere naturales ſunt, averſa ſunt a Cælo & „ verſa ad Mundum, quia ſpectant hunc primario. 6. Qui modo communem „ ideam de Interno & Externo homine fovent, credunt quod Internus homo ſit qui „ cogitat & qui vult, & Externus qui loquitur & qui agit, quoniam cogitare & „ velle eſt Internum, ac loqui & agere eſt Externum: ſed ſciendum eſt, quod

„ cum

„ cum homo bene de Domino, & de illis quæ Domini sunt, & cum bene de proxi-
„ mo & de illis quæ proximi sunt, cogitat & vult, tunc cogitet & velit ab Interno
„ spirituali, quia ex fide veri & ex amore boni; at quod cum homo male de illis
„ cogitat, & male illis vult, tunc cogitet & velit ab Interno infernali, quia ex fide
„ falsi & ex amore mali; verbo, quantum homo in amore in Dominum est, & in
„ amore erga proximum, tantum in Interno spirituali est, & ex eo cogitat & vult,
„ & quoque ex eo loquitur & agit; at quantum homo in amore sui est & in amore
„ mundi, tantum ex Inferno cogitat & vult, tametsi aliter loquitur & agit. 7. Ita
„ provisum & ordinatum est a Domino, ut quantum homo ex Cælo cogitat &
„ vult, tantum aperiatur & formetur Spiritualis homo, aperitio est in Cælum us-
„ que ad Dominum, & formatio est ad illa quæ Cæli sunt. Vice versa autem,
„ quantum homo non ex Cælo sed ex Mundo cogitat & vult, tantum clauditur
„ Internus spiritualis homo, & Externus aperitur & formatur, aperitio est in Mun-
„ dum, & formatio est ad illa quæ Inferni sunt. 8. Illi, apud quos Internus spi-
„ ritualis homo apertus est in Cælum ad Dominum, in luce Cæli sunt, & in illu-
„ minatione a Domino, & inde intelligentia & sapientia, hi vident verum ex luce
„ veri, & percipiunt bonum ex amore boni. Illi autem, apud quos Internus spi-
„ ritualis homo clausus est, non sciunt quid Internus homo, nec credunt Verbum,
„ nec vitam post mortem, nec illa quæ Cæli & Ecclesiæ sunt; & quia solum in
„ lumine naturali sunt, credunt Naturam ex se esse & non a Deo, vident falsum
„ ut verum, & percipiunt malum ut bonum. 9. Internum & Externum, de qui-
„ bus actum est, est Internum & Externum Spiritus hominis; Corpus ejus est mo-
„ do Externum superadditum, intra quod illa existunt; corpus enim nihil ex se
„ agit, sed ex spiritu, qui in illo. Sciendum est, quod Spiritus hominis post solu-
„ tionem a corpore æque cogitet & velit, ac loquatur & agat, cogitare & velle
„ est ejus Internum, ac loqui & facere est tunc ejus Externum.

402. VI. „ De mere Naturali et Sensuali homine. Quoniam pauci sciunt,
„ quinam intelliguntur per Sensuales homines, & quales illi sunt, & tamen inte-
„ rest scire, quare describentur. 1. Is Sensualis homo dicitur, qui omnia judicat
„ ex Sensibus corporis, & qui nihil credit nisi quod oculis videre & manibus tan-
„ gere potest, hæc dicens esse aliquid, reliqua rejiciens: quare sensualis homo est
„ infime naturalis homo. 2. Quod Interiora mentis ejus, quæ vident ex luce Cæli,
„ clausa sint, ut ibi nihil veri, quod Cæli & Ecclesiæ est, videat, quoniam cogi-
„ tat in extremis, & non interius ex aliqua luce spirituali. 3. Et quoniam in crasso
„ lumine naturali est, interius est contra illa quæ Cæli & Ecclesiæ sunt, & tamen
„ exterius potest loqui pro illis, ardenter secundum Dominationem per illa. 4. Quod
„ sensuales homines ratiocinentur acriter & solerter, quia cogitatio illorum est
„ tam prope loquelam, ut pæne in illa, & sicut in labiis; & quia in loquela ex
„ sola memoria ponunt omnem intelligentiam. 5. Quod quidam ex illis confirmare
„ possint quicquid volunt, & dextre falsa, & quod post confirmationem credant
„ vera esse: sed quod ex fallaciis sensuum ratiocinentur & confirment, a quibus
„ captatur & persuadetur vulgus. 6. Quod Sensuales homines astuti sint, & ma-
„ litiosi præ reliquis. 7. Quod Interiora mentis eorum sint fæda & spurca, quo-
„ niam per illa communicant cum Infernis. 8. Quod illi, qui in Infernis sunt,
„ sensuales sint, & eo plus, quo profundius: quodque sphæra spirituum inferna-
„ lium se conjungat cum sensualibus hominis a tergo. 9. Quoniam sensuales ho-
„ mines non vident aliquod genuinum verum in luce, sed ratiocinantur & alter-
„ cantur de omni re, num ita sit, & hæ altercationes audiuntur extra illos sicut
„ stridores dentium, qui in se spectati sunt collisiones falsorum inter se, & quo-
„ que falsi & veri, patet quid significatur per Stridorem dentium in Verbo:
„ causa est, quia ratiocinatio ex fallaciis sensuum correspondet dentibus. 10. Quod
„ Docti & Eruditi, qui se in falsis profunde confirmaverunt, & plus qui contra

 „ ve-

„ vera Verbi, præ aliis sensuales sint, tametsi coram Mundo non tales apparent.
„ Quod Hæretica imprimis profluxerint a talibus qui Sensuales fuerunt. 11. Quod
„ hypocritæ, dolosi, voluptuosi, adulteri, avari, quoad plurimam partem Sen-
„ suales sint. 12. Quod illi qui ratiocinati sunt ex solis sensualibus, & contra ge-
„ nuina vera Verbi & inde Ecclesiæ, ab Antiquis dicti fuerint Serpentes arboris
„ scientiæ boni & mali.

„ Quoniam per Sensualia intelliguntur res sensibus corporis objectæ, & per sen-
„ sus illos haustæ, sequitur, 13. Quod homo per sensualia communicet cum Mun-
„ do, & per rationalia supra illa cum Cælo. 14. Quod Sensualia subministrent
„ talia e Mundo naturali, quæ inserviunt interioribus mentis in Mundo spirituali.
„ 15. Quod sint sensualia subministrantia intellectui, & quod hæc sint varia natu-
„ ralia quæ vocantur physica, & quod sint sensualia subministrantia voluntati, &
„ quod hæc sint jucunda sensuum & corporis. 16. Quod nisi cogitatio a sensuali-
„ bus elevatur, homo parum sapiat: quod homo Sapiens supra sensualia cogitet;
„ & quod cum cogitatio supra sensualia elevatur, in lumen clarius veniat, & tan-
„ dem in lucem cæli, inde homini perceptio veri, quæ proprie est intelligentia.
„ 17. Quod elevatio mentis supra sensualia, & abductio ab illis, antiquis nota fue-
„ rit. 18. Quod si Sensualia ultimo loco sunt, per illa aperiatur via pro intellectu,
„ ac elimentur vera per modum extractionis; at quod si Sensualia primo loco sunt,
„ per illa claudatur illa via, & homo non videat vera nisi sicut in nimbo, aut sicut
„ in nocte. 19. Quod Sensualia apud hominem Sapientem ultimo loco sint, & sub-
„ jecta interioribus, at quod apud hominem insipientem primo loco sint, & domi-
„ nantia: hi sunt qui proprie dicuntur Sensuales. 20. Quod apud hominem sint
„ Sensualia communia cum bestiis, & quod sint Sensualia non communia cum illis.
„ Quod quantum quis cogitat supra sensualia, tantum sit homo, sed quod nemo
„ possit cogitare supra sensualia, & videre vera Ecclesiæ, nisi agnoscat Deum, &
„ vivat secundum præcepta Ipsius, nam Deus elevat & illustrat.

Quod tres illi Amores, dum rite subordinati sunt, perficiant hominem, at dum non rite subordinati sunt, pervertant & invertant illum.

403. Prius aliquid de Subordinatione trium Universalium illorum Amorum, qui sunt Amor Cæli, Amor Mundi, & Amor sui, dicetur, & postea de influxu & insertione unius in alterum, & demum de statu hominis secundum subordinationem. Tres illi Amores inter se, sunt sicut tres Regiones corporis, quarum suprema est Caput, media est Pectus cum Ventre, & tertiam faciunt Genua, Pedes, & Plantæ. Quando Amor Cæli facit Caput, Amor mundi pectus cum ventre, & amor sui pedes cum plantis, tunc homo est in perfecto statu secundum creationem; quoniam tunc duo inferiores Amores inserviunt supremo, sicut Corpus & ejus omnia Capiti: cum itaque Amor Cæli facit Caput, tunc influit hic in Amorem Mundi, qui principaliter est Amor opum, & per has facit usus, & mediate per hunc in Amorem sui, qui principaliter est amor dignitatum, & per has facit usus; ita tres illi Amores spirant usus ex influxu unius in alterum. Quis non comprehendit, quod dum homo ex Spirituali Amore, qui est a Domino, & est qui intelligitur per Amorem Cæli, vult facere usus, Naturalis homo faciat illos per opes & per alia bona ejus, & Sensualis homo in sua functione, & quod ejus honor sit producere illos. Quis etiam non comprehendit, quod omnia opera, quæ homo facit corpore, fiant secundum statum mentis ejus in Capite, & quod si Mens in Amore usuum est, Corpus

pus per ſua membra hos efficiat; & hoc fit, quia Voluntas & Intellectus in ſuis principiis eſt in Capite, & in ſuis principiatis in Corpore, ſicut voluntas in factis, & cogitatio in loquelis, & comparative, ſicut eſt prolificum ſeminis in omnibus & ſingulis arboris, per quæ producit fructus, qui ſunt uſus ejus: & eſt ſicut ignis & lux intus in vaſe Chryſtallino, quod ex illis caleſit & pellucet; & quoque Viſus ſpiritualis in Mente, & ſimul Viſus naturalis in corpore, apud illum, in quo tres illi amores juſte & rite ſubordinati ſunt, ex luce quæ influit per Cælum a Domino, aſſimilari poteſt Pomo Africano, quod uſque ad medium, ubi eſt theca ſeminum, pellucet: ſimile quid intelligitur per hæc Domini verba, *Lucerna corporis eſt Oculus, ſi Oculus ſimplex, hoc eſt, bonus eſt, totum Corpus eſt lucidum*, Matth. VI: 22. Luc. XI: 34. Nullus homo ſanæ rationis poteſt damnare opes, ſunt enim in communi Corpore ſicut ſanguis in homine; nec poteſt damnare honores functionibus addictos, ſunt enim Regis manus & Societatis columnæ, modo amores naturales & ſenſuales illorum ſubordinati ſunt amori ſpirituali: ſunt etiam adminiſtrationes in Cælo, & illis dignitates adjectæ, at qui funguntur illis, nihil plus amant quam uſus facere, quia ſpirituales ſunt.

404. Sed homo prorſus alium ſtatum induit, ſi Amor Mundi ſeu opum facit Caput, hoc eſt, ſi ille regnans Amor eſt, nam tunc Amor Cæli exulat e Capite, & ſe confert in Corpus; homo, qui in hoc ſtatu eſt, præfert Mundum Cælo, colit quidem Deum, ſed ex Amore mere naturali, qui in omni Cultu ponit meritum, & quoque bonum facit proximo, ſed propter retributiones; his ſunt illa quæ Cæli ſunt, ſicut velamina, in quibus incedunt ſplendentes coram oculis hominum, ſed fuſci coram oculis Angelorum; nam dum Amor Mundi poſſidet Internum hominem, & amor cæli Externum, tunc ille obſcurat omnia Eccleſiæ, & occultat illa ſicut ſub velo. Verum hic Amor in multa varietate eſt, deterior eo gradu quo vergit ad avaritiam, in hac Amor Cæli nigreſcit: ſimiliter ſi vergit ad faſtum & eminentiam ſuper alios ex amore ſui: aliter vero ſi vergit ad prodigalitatem: minus noxius eſt, ſi pro fine ſpectat ſplendida Mundi, ſicut Palatia, Decoramenta, magnificos Amictus, Famulitia, Equos & Currus in pompa, præter ſimilia alia: qualitas cujuſvis Amoris prædicatur ex fine, quem ſpectat & intendit. Hic Amor aſſimilari poteſt Chryſtallo nigricanti, qui ſuffocat lucem, & non variegat illam in colores niſi pullos & evanidos. Et eſt ſicut nimbus & nubes, quæ auferunt radios ſolis. Eſt quoque ſicut muſtum vini infermentati, quod dulce ſapit, ſed ventrem infeſtat. Homo talis e Cælo ſpectatus apparet ſicut homo gibboſus, incedens inclino capite ſpectans terram, & cum id elevat ad Cælum, retorquet muſculos, & cito poſt in pronum ſuum relabitur. Hi ab Antiquis in Eccleſia dicti ſunt Mammones, & a Græcis Plutones.

405. Si autem Amor ſui ſeu Amor dominandi facit caput, tunc Amor Cæli tranſit per corpus ad pedes; & ille Amor, quantum increſcit, tantum deſcendit Amor Cæli per talos ad plantas, & ſi adhuc increſcit, tranſit calceos & proculcatur. Datur Amor dominandi ex Amore proximi, & datur Amor dominandi ex Amore ſui; Illi qui in Amore dominandi ex Amore proximi ſunt, ambiunt Dominium propter finem, ut præſtent uſus Publico & privatis; & his ideo etiam concreditur Dominatio in Cælis. Imperatores, Reges, Duces, qui nati & educati ſuit ad Dominia, ſi humiliant ſe coram Deo, quandoque minus ſunt in illo Amore, quam qui ex vili proſapia ſunt, & ex faſtu ambiunt eminentes gradus ſuper alios. At illis, qui in Amore dominandi ex amore ſui ſuit, eſt Amor Cæli ſicut ſubſellium, ſuper quo vulgi cauſa reponunt pedes, quod tamen, cum non vulgus apparet, aut in angulum, aut extra fores rejiciunt; cauſa eſt, quia ſe ſolos amant, & inde voluntates & cogitationes mentis ſuæ immergunt Proprio, quod in ſe ſpectatum eſt malum hæreditatium, & hoc e diametro oppoſitum eſt Amori Cæli. Mala quæ illis, qui in Amore dominandi ex Amore ſui ſunt, in genere ſunt hæc: Con-

temtus aliorum; Invidia; Inimicitia contra illos qui sibi non favent; Hosticitas inde; Odia, Vindictæ, Immisericordia, Sævitia & Crudelitas; & ubi talia Mala sunt, ibi etiam sunt contemtus Dei & Divinorum, quæ sunt vera & bona Ecclesiæ, quæ si honorant, est solum ore ne ab Ordine Ecclesiastico diffamentur, & a reliquis vituperentur. Sed hic Amor alius est apud Clericos, & alius apud Laicos; apud Clericos scandit hic Amor, dum fræna ei laxantur, usque ut velint esse Dii; apud Laicos autem usque ut velint esse Reges; phantasia illius Amoris usque eo animos illorum evehit. Cum amor Cæli apud hominem perfectum supremum locum tenet, & facit reliquorum succedentium sicut Caput, & Amor Mundi est infra illum & est sicut est pectus sub capite, & Amor sui est infra hunc sicut sunt pedes, sequitur quod si hic Amor faceret Caput, prorsus inverteret hominem; & tunc coram Angelis appareret sicut cubans incurvatus capite ad terram, & dorso ad cælum; & quando in cultu est, appareret super manibus & pedibus saltaret sicut pullus pantheræ: & præterea apparerent sub variis formis bestiarum cum duobus Capitibus, uno supra cui facies ferina, altero infra cui facies humana, quod a superiori continue protruderetur, ac adigeretur osculari terram. Omnes hi sunt homines Sensuales, ac tales quemadmodum descripti sunt supra, a: 402.

Quod Omnis homo in singulari sit Proximus, qui amandus est, sed secundum quale boni ejus.

406. Homo non natus est propter se, sed propter alios, hoc est, ut non vivat sibi soli, sed aliis, alioquin non foret aliqua cohærens Societas, & in illa aliquod bonum. In communi sermone est, quod quisque sibi proximus sit, sed Doctrina Charitatis docet, quomodo hoc intelligendum est; nempe, quisque sibi prospiciet necessitates vitæ, ut victum, amictum, habitationem, & plura, quæ in vita civili, in qua est, necessario requiruntur; & hæc non modo pro se, sed etiam pro suis, nec modo pro tempore præsenti, sed etiam pro venturo, nam nisi quis sibi comparat necessitates vitæ, non est in statu exercendi Charitatem, in omnium enim inopia est. Quomodo autem quisque sibi Proximus esse debet, constare potest ex hoc simili; quisque providere debet corpus suum victu, hoc primum erit, sed ob finem, ut Mens sana sit in Corpore sano; & quisque providere debet Mentem suo victu, nempe talibus quæ sunt intelligentiæ & judicii, sed ob finem ut ille inde sit in statu serviendi concivi, societati, patriæ, Ecclesiæ, & sic Domino; qui hoc facit, ille providet sibi bene in æternum; inde patet, quid primum tempore, & quid primum fine, & quod primum fine sit id quod omnia spectant. Hoc quoque est, sicut qui construit Domum, primo ponet fundamentum, sed fundamentum erit pro domo, & domus pro habitatione; qui credit sibi Proximum esse primo loco seu primario, is similis est ei, qui spectat fundamentum ut finem, non habitationem, cum tamen habitatio est ipse finis primus & ultimus, ac Domus cum fundamento est modo medium ad finem.

407. Quid amare Proximum dicetur; Amare proximum non modo est velle & facere bonum propinquo, amico, & bono, sed etiam alieno, inimico & malo; verum Charitas exercetur erga hos & illos diversis modis, erga propinquum & amicum per beneficia directa, erga inimicum & malum autem per beneficia indirecta, quæ fiunt per exhortationes, disciplinas, & pœnas, & sic emendationes. Hoc illustrari potest ita; Iudex, qui ex lege & justitia punit malefactorem, is amat proximum, nam sic emendat illum, & consulit civibus, ne illis malefaciat; quisque novit, quod Pater, qui liberos, dum malefaciunt, castigat, amet illos, & vicissim quod qui propterea non castigat illos, amet mala illorum, de quo non prædicari potest Charitas. Porro si quis inimicum insultantem repellit, & ex tutela

tela verberat, aut tradit judici, ut sic damnum a se avertat, animo tamen, ut amicus ejus fiat, is ex vena Charitatis agit. Bella, quæ pro fine tutandi Patriam & Ecclesiam habent, nec contra Charitatem sunt, finis propter quem, declarat, num sit Charitas vel non.

408 Cum itaque Charitas in sua origine est bene velle, ac bene velle residet in Interno homine, patet, quod cum aliquis qui Charitatem habet, resistit inimico, punit sontem, & castigat malos, faciat hoc medio Externo homine, quare postquam id peregit, redit in Charitatem, quæ est in Interno homine, & tunc quantum potest, & prodest, ei bene vult, & ex bene velle bene facit. Illis, quibus est genuina Charitas, est Zelus pro bono, & Zelus ille in Externo homine potest videri sicut ira & ignis flammans, at ille deflammatur & sedetur ut primum adversarius resipiscit; aliter apud illos quibus nulla Charitas est, horum Zelus est ira & odium, ex his enim Internus eorum homo æstuat ac ignescit.

409. Antequam Dominus in Mundum venit, vix aliquis novit quid Internus homo, & quid Charitas, quapropter tam multis in locis docuit Dilectionem, hoc est Charitatem; & hoc facit discrimen inter Testamentum seu Fædus Vetus & Novum. Quod Adversario & Inimico ex Charitate benefaciendum sit, Docuit Dominus apud Matthæum, *Audivistis quod dictum sit veteribus, Amabis proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum, Ego vero dico vobis, Amate inimicos vestros, benedicite maledicentibus vobis, benefacite odio vos habentibus, & orate pro lædentibus & persequentibus vos, ut sitis filii Patris vestri qui in Cælis*, Cap. V: 43. 44. 45: *Et Petro interroganti quoties peccanti contra se remitteret, num usque ad septies, respondit, non dico tibi ad septies, sed usque ad septuagies septies*, Matth. XVIII: 21. 22; Et audivi e Cælo, quod Dominus remittat unicuique peccata ejus, & nusquam vindicet, & ne quidem imputet, quia est ipse Amor & ipsum Bonum, sed quod usque per id peccata non absterta sint, hæc enim non nisi quam per pænitentiam absterguntur; cum enim dixit Petro, quod remitteret usque ad septuagies septies, quid non Dominus.

410. Quoniam ipsa Charitas residet in Intermo homine, in quo est bene velle, & inde in Externo, in quo est benefacere, sequitur quod Internus homo amandus sit, & inde Externus, proinde quod homo secundum quale boni, quod in illo est, amandus sit; quapropter ipsum Bonum est essentialiter Proximus; hoc illustrari potest per hæc; dum quis ex tribus aut quatuor eligit sibi procuratorem domus, aut famulum, numne indagat Internum ejus hominem, ac eligit sincerum & fidelem, & inde diligit illum. Similiter Rex aut Magistratus, quod ex tribus aut quatuor eligat habilem functionis, ac repudiet inhabilem, qualemcunque vultum præferat, & loquatur & agat ad favorem. Cum ergo omnis homo est proximus, ac infinita varietas hominum est, & quisque secundum bonum ejus ut proximus amandus est, patet quod sint genera & species, tum gradus Amoris ergo proximum: nunc quia Dominus super omnia amandus est, sequitur quod metiendi sint gradus illius amoris secundum Amorem in Ipsum, ita quantum Domini aut ex Domino alter possidet in se, nam tantum etiam possidet bonum, quia omne bonum est a Domino. Sed quia hi gradus sunt in Interno homine, & hic raro se manifestat in Mundo, satis est, ut Proximus ametur secundum gradus quos cognoscit; sed hi post mortem clare percipiuntur, nam ibi affectiones voluntatis & inde cogitationes Intellectus faciunt sphæram spiritualem circum illos, quæ sentitur variis modis; at spiritualis illa sphæra in Mundo absorbetur a Corpore materiali, & se includit sphæræ naturali, quæ ex homine tunc exundat. Quod gradus Amoris erga proximum sint, constat ex Parabola Domini de Samarita, qui misericordiam fecit vulnerato a latronibus, quem Sacerdos & Levita videntes prætergressi sunt, & cum Dominus quæsivit, quis illorum trium videretur Proximus fuisse, respondebatur, qui fecit misericordiam, Luc. Xj 30 ad 37.

411.

411. Legitur, *Amabis Dominum Deum super omnia, & Proximnm sicut te ipsum*, Luc. X: 27. amare proximum sicut seipsum, est illum præ se non contemnere, ac juste cum illo agere, & de illo non malum judicium ferre: Lex Charitatis ab Ipso Domino lata & data est hæc „ *Quæcunque volueritis ut faciant vobis homines, sic & vos facite illis; hæc enim est Lex & Prophetæ*, Matth. VII: 12. Luc. VI: 31. 32. Ita amant proximum illi qui in Amore Cæli sunt, at qui in Amore Mundi sunt, illi amant proximum ex Mundo & propter mundum, illi autem qui in Amore sui sunt, amant proximum ex se & propter se.

Quod Homo in plurali, qui est Societas minor & major, & quod Homo in composito ex illis, qui est Patria, sit Proximus qui amandus est.

412. Illi, qui non sciunt quid Proximus in genuino sensu, opinantur quod non alius sit quam homo in singulari, & quod beneficia ei præstare sit amare proximum; sed proximus & amor in illum se latius extendit, ascendit enim sicut multiplicantur homines: quis non potest comprehendere, quod amare plures homines in congregatione, sit plus amare proximum, quam unum in singulari e Congregatione; quare quod Societas minor & major sit Proximus, est causa, quia illa est homo in plurali, inde sequitur quod qui amat Societatem, amet illos ex quibus Societas consistit, quapropter qui Societati bene vult & bene facit, ille consulit singulis. Societas est sicut unus homo, etiam illi qui intrant illam, componunt sicut unum Corpus, & distinguuntur inter se sicut membra in uno corpore. Dominus & ab Ipso Angeli, cum despiciunt in terram, integram Societatem non aliter vident, quam sicut unum hominem, ac forman ejus ex qualitatibus illorum; datum etiam est mihi videre Societatem quandam in Cælo prorsus sicut unum hominem, in simili statura in qua homo in Mundo. Quod plenior amor erga proximum sit amor erga Societatem, quam erga hominem separatum aut individuum, se manifestat in eo, quod Dignitates dispensentur secundum Præfecturas super Societates, & illis honores secundum usus quos præstant: sunt enim Officia in Mundo superiora & inferiora in sobordinatione secundum plus & minus universale regimen super Societates, & ille est Rex, cui universalissimum regimen est; & cuivis secundum amplitudinem muneris, & simul bona usus quæ præstat, est remuneratio, gloria, & communis amor. Sed Moderatores hujus sæculi possunt usus facere & consulere Societati, & usque non amare proximum; quemadmodum illi, qui usus faciunt & consulunt propter Mundum, & propter se, ut appareant, aut ut mereantur ad dignitates superiores evehi; sed hi tametsi non discernuntur in Mundo, usque discernuntur in Cælo, quare illis qui ex Amore erga preximum præstiterant usus, præficiuntur etiam ut Moderatores Societati cælesti, & ibi in splendore & honore sunt; sed hi usque non in his ponunt cor, sed in usibus. Cæteri autem, qui ex Amore Mundi & sui fecerunt usus, rejiciuntur.

413. Discrimen amoris erga proximum & ejus exercitii erga hominem in singulari, & erga hominem in plurali seu Societatem, est sicut inter munus civis, munus prætoris, & munus ducis; & sicut inter illum qui negotiatus est per duo Talenta, & illum qui per decem, Matth. XXV: 14 ad 31; & est discrimen sicut inter valorem sicli & valorem talenti; ac inter usum fructum ex vite & ex vinea, seu ex olea & ex oliveto, seu ex arbore & ex horto. Ascendit etiam amor erga proximum interius et interius apud hominem, & sicut ascendit, amat Societatem præ homine in particulari, & Patriam præ Societate. Nunc quoniam Charitas consistit ex bene velle, & inde bene agere, sequitur quod illa pæne similiter exer-

cenda sit erga Societatem ut erga hominem in particulari; verum aliter erga Societatem bonorum, quam erga Societatem malorum, erga hanc Charitas exercenda est secundum æquitatem naturalem, erga illam secundum æquitatem spiritualem; sed de hac & illa æquitate alibi videbitur.

414. Quod Patria sit Proximus præ Societate, est quia illa ex pluribus Societatibus consistit, & inde est Amor erga illam amor extensior & superior; & insuper amare patriam, est amare salutem publicam; Quod Patria sit Proximus, est quia illa Parentis instar est, ibi enim natus est, illa nutrivit & nutrit illum, illa ab injuriis tutata est & tutatur illum. Patriæ ex Amore benefaciendum est secundum necessitates ejus; quarum quædam sunt naturales, quædam spirituales, Naturales spectant vitam & ordinem civilem, ac Spirituales vitam & ordinem spiritualem. Quod Patria amanda sit, non sicut homo amat seipsum, sed præ se ipso, est Lex inscripta Cordibus humanis, ex qua promulgatum est hoc, quod enuntiatur ab omni justo, quod si imminet exitium ejus ex hoste, aut aliunde, illustre sit pro illa mori, ac militi gloriosum sanguinem pro illa effundere; hoc dicitur, quia illa in tantum amanda est. Sciendum est, quod illi, qui amant Patriam, & ei ex benevelle benefaciunt, post mortem ament Regnum Domini, nam hoc ibi est Patria, & qui amant Regnum Domini, illi amant Dominum, quia Dominus est omne in omnibus sui Regni.

Quod Ecclesia sit Proximus, qui in superiori gradu amandus est, & quod Regnum Domini in supremo.

415. Quoniam homo natus est ad vitam æternam, & in hanc introducitur per Ecclesiam, ideo hæc amanda est ut Proximus in superiori gradu, nam illa docet media, quæ ducunt ad vitam æternam, ac introducit in illam, ducit ad illam per vera doctrinæ, ac introducit per bona vitæ. Non intelligitur quod Sacerdotium in superiori gradu amandum sit, & ex illo Ecclesia, sed quod Ecclesiæ bonum & verum amandum sit, & propter hæc Sacerdotium, hoc modo inservit, & quemadmodum inservit honorandum est. Quod Ecclesia sit Proximus qui in superiori gradu amandus est, ita quoque supra Patriam, est quoque causa, quia homo ex Patria initiatur in Vitam Civilem, verum ab Ecclesia in Vitam spiritualem, & hæc vita distinguit hominem a vita mere animali; insuper Vita civilis est temporaria, quæ finem habet, & tunc est sicut non fuerit; at Vita spiritualis, quia finem non habet, æterna est, quare de hac prædicari potest Esse, & de illa non esse; discrimen est sicut inter finitum & infinitum, inter quæ non datur ratio, æternum enim est infinitum quoad tempus.

416. Quod Regnum Domini sit Proximus, qui in supremo gradu amandus est, est causa, quia per Regnum Domini intelligitur Ecclesia in toto terrarum Orbe, quæ Communio sanctorum vocatur, & quoque intelligitur Cælum; quare qui Regnum Domini amat, is amat omnes in universo Mundo, qui Dominum agnoscunt, ac fidem in Ipsum, & Charitatem erga proximum, habent, & quoque amat omnes in Cælo. Illi qui amant Regnum Domini, amant Dominum super omnia, proinde præ reliquis in Amore in Deum sunt; nam Ecclesia in Cælis & in Terris est Corpus Domini, sunt enim in Domino & Dominus in illis. Est itaque Amor erga Regnum Domini Amor erga proximum in sua plenitudine; illi enim qui amant Regnum Domini, non modo amant Dominum super omnia, sed etiam amant proximum ut seipsum; nam Amor in Dominum est Amor universalis, & inde est in omnibus & singulis Vitæ spiritualis, & quoque in omnibus & singulis Vitæ naturalis, residet enim ille amor in supremis apud hominem, ac suprema influunt in inferiora, ac vivificant illa, sicut Voluntas in omnia intentionis & inde actionis, ac In-

Intellectus in omnia cogitationis & inde sermonis: quare dicit Dominus, *Quærite primum Regnum Cælorum & ejus Justitiam, tunc omnia adjicientur vobis*, Matth: VI: 33. quod Regnum Cælorum sit Regnum Domini, constat ex his apud Danielem, *Ecce cum nubibus Cælorum sicut* FILIUS HOMINIS *veniens fuit; & Huic datum est Dominium, Gloria, & Regnum, ac omnes Populi, Gentes, & Linguæ Ipsum colent; Dominium Ipsius dominium sæculi, quod non transibit, & Regnum Ipsius quod non peribit*, Cap. VII: 13. 14.

Quod amare Proximum in se spectatum non sit amare Personam, sed Bonum quod in Persona est.

417. Quis non novit, quod homo non sit homo ex humana facie & ex humano corpore, sed ex sapientia Intellectus & ex bonitate Voluntatis ejus, ascendens qualitas horum facit ut sit plus homo: homo cum nascitur est brutum plus quam ullum Animal, at fit homo per instructiones, quæ sicut recipiuntur, formatur Mens ejus, ex qua & secundum quam homo est homo. Dantur bestiæ, quarum facies assimilantur humanis, sed illæ nulla facultate intelligendi & ex intellectu aliquid agendi gaudent, sed agunt ex instinctu, quem amor illarum naturalis excitat; discrimen est, quod bestia affectiones amoris sui sonet, at homo illas illatas cogitationi loquatur; tum quod bestia prono vultu spectet terram, homo autem erecta facie Cælum undequaque; ex quibus concludi potest, quod homo tantum sit homo, quantum ex ratione sana loquitur, & spectat commorationem suam in Cælo, & quod tantum non sit homo, quantum ex ratione perversa loquitur, & spectat commorationem suam solum in Mundo: sed usque hi sunt homines, verum non actu sed potentia, unusquisque enim homo gaudet potentia intelligendi vera & volendi bona, sed quantum non vult facere bona est intelligere vera, tantum in externis potest simulare hominem, ac agere ejus simiam.

418. Quod Bonum sit Proximus, est quia Bonum est voluntatis, ac Voluntas est Esse vitæ hominis, Verum Intellectus etiam est proximus, sed quantum id procedit a bono voluntatis, nam bonum voluntatis format se in intellectu, & ibi se sistit videndum in luce rationis. Quod bonum sit proximus, constat ex omni experientia, quis amat personam nisi ex qualitate voluntatis & intellectus ejus, hoc est, ex bono & justo in illa; ut pro exemplo. Quis amat Regem, Principem, Ducem, Prætorem, Consulem, ullam Magistratus personam, & ullum Judicem, nisi ex Judicio, ex quibus agunt & loquuntur; quis amat Primatem, aliquem Ministrum Ecclesiæ, aut Canonicum, nisi ex eruditione, integritate vitæ, & zelo pro animarum salute: quis amat Ducem exercitus ac aliquem Præfectum sub illo, nisi ex fortitudine & simul prudentia: quis amat Mercatorem nisi ex sinceritate: quis amat operarium & famulum nisi ex fidelitate: imo quis amat arborem nisi ex fructu, humum nisi ex fertilitate, lapidem nisi ex pretiositate, & sic porro. Et, quod mirum est, non modo probus amat bonum & justum in altero, sed etiam improbus, quia cum illo non est in ullo timore jacturæ famæ, honoris & opum; sed amor boni apud improbum, non est Amor proximi, nam improbus non alium interius amat, nisi quantum sibi inservit. Ast amare bonum in altero ex bono in se, est genuinus amor erga proximum, tunc enim Bona osculantur se mutuo & se conjungunt.

419. Homo, qui amat bonum quia est bonum, & verum quia est verum, ille eminenter amat proximum, ex causa, quia ille amat Dominum, qui est ipsum Bonum & ipsum Verum, aliunde non est amor boni & inde veri, & sic proximi; ita formatur amor erga proximum ex origine cælesti. Sive dicatur usus, sive bonum, idem est, quare facere usus est facere bona, & quantum & quale usus est in bonis, tantum & taliter bona sunt bona.

Quod Charitas & Bona Opera sint duo distincta, sicut bene velle & bene facere.

420. Apud unumquemvis hominem est Internum & Externum, Internum ejus est quod vocatur Internus homo, & Externum quod vocatur Externus homo: sed qui non scit quid homo internus & externus, potest credere, quod homo internus sit qui cogitat & vult, & externus qui loquitur & agit, hæc quidem sunt Externi hominis & illa Interni, sed usque non essentialiter faciunt Externum & Internum hominem; Mens hominis est quidem in communi perceptiore Internus homo, sed ipsa Mens est divisa in duas Regiones, una Regio, quæ est superior & interior, est spiritualis, altera quæ est inferior & exterior est naturalis; Mens spiritualis spectat principaliter in Mundum spiritualem, & pro objectis habet illa, quæ ibi sunt, sive sint talia quæ in Cælo, sive talia quæ in Inferno, utrumque enim in Mundo spirituali est, Mens autem naturalis spectat principaliter in Mnndum naturalem, & pro objectis habet illa quæ ibi sunt, sive bona sint sive mala; omnis actio & loquela hominis procedit ex regione inferiore mentis directe, & ex regione superione ejus indirecte, quoniam regio mentis inferior est propior sensibus corporis, & regio superior est remotior ab illis: hæc divisio mentis est apud hominem, quia creatus est ut sit spiritualis & simul naturalis, & sic homo & non bestia. Ex his patet, quod homo qui spectat Mundum & se primario, sit Externus homo, quia naturalis non modo corpore sed etiam mente, & quod homo qui spectat ad illa quæ Cæli & Ecclesiæ sunt primario, sit Internus homo, quia spiritualis & mente & corpore; quod etiam corpore, est quia ejus actiones & loquelæ procedunt a Mente superiore quæ est sdiritualis per mentem inferiorem quæ est naturalis; notum enim est, quod e corpore procedant effectus, & e mente causæ quæ illos producunt, & quod causa sit omne in effectu. Quod Mens humana ita divisa sit, patet evidenter ex eo quod homo possit agere simulatorem, assentatorem, hypocritam, ac histrionem, & quod possit annuere alterius dictis, & tamen ridere ad illa, hoc facit ex mente superiore, illud autem ex inferiore.

421. Ex his videri potest, quomodo intelligendum est, quod Charitas & Bona opera distincta sint sicut bene velle & bene facere, videlicet, quod formaliter distIncta sint, sicut Mens quæ cogitat & vult, & sicut corpus per quod Mens loquitur & agit; at quod essentialiter distincta sint, quia ipsa Mens est distincta, quæ quod interior ejus regio sit spiritualis, & exterior naturalis, supra dictum est; quare si opera procedunt ex Mente spirituali, procedunt ex ejus bene velle, quod est Charitas, & vero si ex Mente naturali, procedunt ex bene velle quod non est Charitas, tametsi apparere potest tanquam Charitas in forma externa, & tamen usque non est Charitas in forma interna, & Charitas in sola forma externa, quidem speciem Charitatis præfert, sed non essentiam Charitatis possidet. Hoc illustrari potest per comparationem cum seminibus in terra, ex unoquovis semine enascitur virgultum tam utile quam inutile secundum quale seminis; similiter semen spirituale, quod est verum Ecclesiæ ex Verbo, ex hoc formatur Doctrina, utilis si ex genuinis veris, inutilis si ex falsificatis: consimiliter itaque Charitas ex bene vnlle, sive velle bene sit propter se & mundum, sive sit propter proximum in stricto aut lato sensu, si propter se & mundum, est Charitas spuria, si autem propter provimum, est Charitas genuina. Sed plura de his videantur in Capite de Fide, in specie in Articulo ubi ostensum, *Quod Charitas sit bene velle, & quod Bona opera sint benefacere ex bene velle*, n. 473. *Et quod Charitas & Fides sint modo res mentales & caducæ, nisi dum fieri potest, determinentur in Opera, & in illis coexistant*, n. 375. 376.

Quod ipsa Charitas sit, juste & fideliter agere in officio, negotio & opere, in quo quisque est, & cum quibus in aliquo commercio est.

422. Quod ipsa Charitas sit juste & fideliter agere in officio, negotio & opere, in quo quisque est, est quia omnia quæ homo ita facit, Societati usui sunt, ac usus est bonum, & bonum in sensu a personis abstracto, est proximus; quod non modo singularis homo, sed etiam societas minor, & ipsa patria sit proximus, supra ostensum est. Ut pro exemplo, Rex qui præit subditos exemplo in bene agendo, velit ut illi vivant secundum leges justitiæ, remunerat illos qui ita vivunt, spectat quemlibet ex merito, tutatur illos contra injurias & invasiones, agit Patrem Regni, & consulit in communi prosperitati populi sui, in corde ejus est Charitas, & facta ejus sunt bona opera. Sacerdos, qui docet vera ex Verbo, & per illa ducit ad bonum vitæ, & sic ad Cælum, is quia consulit animabus hominum Ecclesiæ suæ, eminenter Charitatem exercet. Judex, qui ex justitia & lege judicat, & non ex munere, amicitia & affinitate, is consulit societati & homini in singulari, Societati, quia hæc per id tenetur in obedientia legis, & in timore transgressionis ejus, & homini in singulari per id quod justitia triumphet super injustitiam. Negotiator, si ex sinceritate agit, & non ex fraude, consulit proximo cum quo negotium habet; similiter operarius & artifex, si recte & sincere, & non subdole & fallaciter suas operas facit; simile est cum reliquis, ut cum naviarchis & nautis, cumque colonis & famulis.

423. Quod hoc sit ipsa Charitas, est quia hæc definiri potest, quod sit bonum facere proximo quotidie & continue, non solum proximo in singulari, sed etiam proximo in plurali, & hoc non fieri potest nisi quam per bonum & justum in officio, negotio & opere, in quo quisque est, & cum quibus in aliquo commercio est; hoc enim quotidie facit, & cum non facit, usque continue insidet menti ejus, & id cogitat ac intendit. Homo qui ita Charitatem exercet, is plus & plus fit Charitas in forma; nam justitia & fidelitas formant mentem ejus, & exercitia corpus ejus, & successive ex forma sua non aliud vult & cogitat, quam talia quæ charitatis sunt. Hi tandem fiunt sicut illi, de quibus in Verbo, quod Legem cordibus suis inscriptam habeant. Hi quoque non ponunt meritum in operibus, quoniam non cogitant de eo, sed de debito, quod ita facere deceat civem. Sed homo nequaquam potest ex spirituali justitia & fidelitate agere ex se; omnis enim homo hæreditario trahit a parentibus, ut bonum & justum propter se & mundum agat, & nullus propter bonum & justum; quare qui Dominum colit, & ab Ipso, dum ex se, agit, is modo charitatem spiritualem adipiscitur & per exercitia imbuit.

424. Sunt multi, qui in sua functione juste & fideliter agunt, & tametsi Charitatis opera sic præstant, usque non aliquam Charitatem in se possident; sed hi sunt apud quos prædominatur amor sui & mundi, & non amor cæli, & si forte hic adest, est sub illo sicut servus sub suo Domino, ac sicut gregarius miles sub præfecto, & est sicut janitor stans in porta.

Quod Beneficia Charitatis sint, dare pauperibus & opitulari indigentibus, sed cum prudentia.

425. Distinguendum est inter Charitatis officia, & inter ejus beneficia; per Charitatis officia intelliguntur Charitatis exercitia, quæ ab ipsa Charitate immediate pro-

procedunt, quæ quod primario sint functionis, in qua quisque est, mox supra ostensum est; per Beneficia autem intelliguntur illa auxilia, quæ extra illa fiunt. Beneficia vocantur, quia in hominis libertate & placito est illa facere, & cum fiunt, non aliter spectantur a recipiente, quam sicut beneficia, & hæc dispensantur secundum rationes ac intentiones, quas benefactor mente versat. In communi fide est, quod Charitas non aliud sit, quam dare pauperibus, opitulari indigentibus, curam viduarum & pupillorum gerere, spartas conferre ad ædificandum hospitalia, nosocomia, xenodochia, orphanotrophia, imprimis Templa, & ad horum ornamenta & reditus; sed plura ex his non sunt propria Charitatis, sed extranea ejus. Illi qui in Beneficiis illis ipsam Charitatem ponunt, non possunt aliter quam in Operibus illis meritum ponere, & hi tametsi ore faterentur, quod non velint ut sint merita, usque intus latet fides meriti: hoc manifeste patet ab illis post mortem, enumerant tunc opera sua, & salutem ut præmium postulant; sed tunc inquiritur, ex qua origine sunt, & inde ex qua qualitate, & si invenitur quod processerint vel ex fastu, vel ex aucupatione famæ, vel ex nuda munificentia, vel ex amicitia, vel ex inclinatione mere naturali, vel ex hypocrisi, tunc ex origine illa judicantur, nam qualitas originis inest operibus; genuina vero Charitas procedit ex illis, qui imbuerunt illam ex justitia & judicio in operibus, quæ faciunt absque fine remunerationis secundum Domini verba Luc. XIV: 12. 13. 14, hi quoque vocant talia, quæ supra memorata sunt, beneficia, ut & debita, tametsi sunt Charitatis.

426. Notum est, quod aliqui, qui Beneficia illa, quæ coram Mundo sicut imagines charitatis apparent, fecerunt, opinentur & credant, quod Charitatis Opera exercuerint, & quod illa spectent sicut multi in Papatu Indulgentias, propter quæ purificati sunt a peccatis, & sicut regenerati donandi Cælo, & tamen usque non ut peccata pendunt adulteria, odia, vindictas, defraudationes, & in genere concupiscentias carnis, quibus ex lubitu indulgent; sed quid tunc illa bona opera aliud quam pictæ imagines Angelorum in consortio cum diabolis, aut pyxides ex lapide lazuli in quibus sunt hydræ. Sed prorsus aliter, si beneficia illa fiunt ab illis, qui supradicta mala ut Charitatis odia fugiunt. Verum enim vero, Beneficia illa sunt emolumenta multis modis, imprimis dare pauperibus & mendicantibus, per illa enim initiantur pueri, puellæ, famuli, famulæ, & in genere omnes simplices, in Charitatem, sunt enim externa ejus, per quæ imbuunt Charitatis munia, nam sunt ejus rudimenta, & tunc sicut fructus immaturi; at apud illos qui postea perficiuntur cognitionibus justis de Charitate & Fide, fiunt sicut fructus maturi; & tunc spectant opera illa priora ex simplicitate cordis facta, non aliter quam debita.

427. Quod Bdneficia illa hodie credantur propria Charitatis facta, quæ in Verbo intelliguntur per bona opera, est causa, quia Charitas multoties in Verbo per dare pauperibus, opem ferre egenis, prospicere viduis & pupillis, describitur; sed hactenus ignoratum est, quod Verbum in litera nominet solum talia, quæ externa, imo quæ extrema cultus sunt, & quod spiritualia, quæ interna, per illa intelligantur, de qua re videatur supra in Capite de SCRIPTURA SACRA n: 173 ad 209, ex quibus patet, quod per nominatos pauperes, egenos, viduas, pupillos, non illi ibi intelligantur, sed spiritualiter tales; quod per pauperes intelligantur qui non in cognitionibus veri & boni sunt, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 209. Quod per viduas illi qui absque veris sunt, & usque desiderant vera, n: 764; & sic porro.

428. Qui a nativitate miserabundi sunt, & misericordias suas naturales non faciunt spirituales, per quod faciant illos ex genuina Charitate, illi credunt, quod Charitas sit dare cuivis pauperi, & opitulari cuivis indigenti, & non prius inquirunt, num pauper & indigens ille sit bonus aut malus, dicunt enim quod hoc non necessum sit, quoniam Deus spectat solum ad opem & eleemosynam. Sed hi post

 mor-

mortem probe discernuntur & separantur ab illis, qui Charitatis beneficia fecerunt ex prudentia, nam illi qui ex cæca illa Charitatis idea fecerunt illa, tunc benefaciunt æque malis ac bonis, & mali per illa faciunt mala, & per hæc lædunt bonos, quare benefactores illi in causa læsionis bonorum etiam sunt; nam malefico benefacere, est sicut dare panem diabolo, quem vertit in venenum, nam omnis panis in manu diaboli est venenum, & si non est, vertit illum in id, quod facit per benefacta allicere ad mala: & est sicut porrigere inimico ensem, quo aliquem necet: & est sicut homini lupo tradere baculum pastoritium, ut ducat oves in pascua, cum tamen postquam adeptus est illum, abigit oves a pascuis in deserta, & ibi mactat illas: & est sicut præfecturam dare Latroni, qui modo animum intendit & invigilat prædæ, secundum cujus opimitatem & copiam dispensat jura, & facit judicia.

Quod sint Debita Charitatis, quædam Publica, quædam Domestica, & quædam Privata.

429. Charitatis Beneficia & Charitatis Debita inter se distincta sunt, sicut illa quæ ex libero arbitrio fiunt, & illa quæ ex necessitate: at usque per Debita Charitatis, hic non intelliguntur Debita functionum in Regno & Republica, sicut ministri ut ministret, judicis ut judicet, & sic porro, sed intelliguntur Debita cujusvis in quacunque functione est, quare sunt ex alia origine, & profluunt ex alia voluntate, & ideo fiunt ex Charitate ab illis qui in Charitate sunt, ac vicissim ex nulla Charitate ab illis qui in nulla sunt.

430. Debita Charitatis publica, sunt imprimis Tributa & Vectigalia, quæ non cum debitis functionum commiscenda sunt, illa pendunt alio corde illi qui spirituales sunt, & alio illi qui mere naturales sunt; Spirituales pendunt illa ex bene velle, quia sunt Collectæ pro Conservatione Patriæ, & pro Tutatione ejus & Ecclesiæ, proque administratione per officiarios & præfectos, quibus salaria & stipendia ex Publico Ærario impendenda sunt; quare illi, quibus Patria & quoque Ecclesia sunt Proximus, ex Voluntate spontanea & secundante solvunt illa, & pro iniquitate reputant fallere & frustrare; at illi, quibus Patria & Ecclesia non sunt Proximus, voluntate invita & repugnante præstant illa, & quoties datur ansa defraudant & surripiunt, apud hos enim Domus sua & Caro sua sunt Proximus.

431. Debita Charitatis domestica, sunt Mariti erga Uxorem, & uxoris erga maritum; tum Patris & Matris erga Liberos, & liberorum erga patrem & matrem; ut & Heri & Heræ erga famulos & famulas, & horum erga illos; hæc Debita, quia sunt educationis & administrationis in domo, sunt tam multa, ut si recenserentur, codicem implerent. Unusquisque homo fertur in hæc debita ex alio amore, quam in debita functionis suæ; Mariti erga Uxorem, & Uxoris erga Maritum ex Amore conjugiali & secundum illum; Patris & Matris erga liberos ex Amore cuivis insito, qui vocatur Storge; & Liberorum erga Parentes ex alio amore & secundum illum, qui arcte se conjungit cum obedientia ex debito. Debita autem Heri & Heræ erga famulos & famulas trahunt ex amore regnandi, & hic ex statu mentis cujusvis. Sed Amor conjugialis, & amor erga liberos cum eorum debitis & debitorum exercitiis, non producunt amorem erga proximum, sicut exercitia debitorum in functionibus; nam Amor Storge vocatus datur apud malos æque ac apud bonos, & quandoque fortior apud malos, & quoque datur apud bestias & aves, apud quas nulla Charitas formari potest; quod sit apud ursos, tigrides & serpentes, æque ac apud oves & capras, & apud bubones æque ac apud columbas, notum est. Quod in specie attinet Debita parentum erga liberos, sunt debita intrinse-

ſecus alia apud illos qui in Charitate ſunt, & alia apud illos qui non in Charitate ſunt, ſed extrinſecus apparent ſimilia; apud illos qui in Charitate ſunt, conjungitur amor ille cum amore erga proximum & cum amore in Deum, ab his enim amantur liberi ſecundum mores, virtutes, ſtudia, & dotes ſerviendi publico; apud illos autem qui non in Charitate ſunt, non eſt conjunctio Charitatis cum amore ſtorge vocato, quare plures ex his amant Liberos etiam malos, immoratos, aſtutos, præ bonis, moratis & prudentibus, ita inutiles publico præ utilibus.

432. Debita Charitatis Privata ſunt etiam plura, ſicut penſa ſolvere operariis, uſuras pendere, ſtipulata præſtare, hypothecas cuſtodire, & ſimilia alia, quorum aliqua ſunt debita ex Lege forenſi, aliqua ex Lege civili, & aliqua ex Lege morali. Hæc quoque ex alia mente exhibentur ab illis quæ in Charitate ſunt, & alia ab illis qui non in Charitate ſunt, ab illis qui in Charitate ſunt, præſtantur illa juſte & fideliter, nam præceptum Charitatis eſt, ut quis juſte & fideliter agat cum omnibus cum quibus in aliquo negotio & commercio eſt, de quo ſupra n: 422 ſeq. eadem illa autem aliter prorſus præſtantur ab illis qui non in Charitate ſunt.

Quod Diverſoria Charitatis ſint Prandia, Cænæ, & Conſortia.

433. Notum eſt, quod Prandia & Cænæ ubivis in uſu ſint, & quod propter varios fines inſtituantur, & quod apud plures ſint propter amicitias, propter affinitates, propter lætitias, propter lucrationes & remunerationes, & quod ſint corruptelæ ad trahendum in partes; & quod apud Magnates etiam propter honorem, & in Aulis Regum propter ſplendorem. Sed Prandia & Cænæ Charitatis ſunt modo apud illos, qui in mutuo amore ex ſimili fide ſunt. In Primitiva Eccleſia apud Chriſtianos fuerunt Prandia & Cænæ non propter alium finem, & vocata ſunt Convivia, inſtituta ut ſimul ex corde lætificarentur, & quoque conjungerentur: Cænæ apud illos ſignificabant Conſociationes & conjunctiones in primo ſtatu inſtaurationis Eccleſiæ, nam Veſpera, in qua fiebant, illum ſignificabat; Prandia autem in ſecundo ſtatu, quando Eccleſia inſtaurata eſt, nam Mane & Dies illum ſignificabant. Super Menſis ſermones habebantur de rebus variis, tam domeſticis quam civilibus, imprimis autem de talibus quæ Eccleſiæ erant; & quia erant Convivia Charitatis, ſermonibus de quacunque re inerat Charitas cum ejus gaudiis & lætitiis; ſphæra ſpiritualis regnans in Conviviis illis fuit ſphæra amoris in Dominum & amoris erga proximum, quæ exhilarabat cujuſvis animum, emolliebat cujuſvis loquelæ ſonum, & feſtivum e corde induxit in omnes ſenſus; nam ex quovis homine emanat ſphæra ſpiritualis, quæ eſt affectionis amoris & inde cogitationis ejus, ac interius afficit conſocios, imprimis in Conviviis, emanat illa tam per faciem, quam per reſpirationem. Quoniam per Prandia & Cænas, ſeu per Convivia tales animorum conſociationes ſignificabantur, ideo toties in Verbo nominantur, & per illa ibi non aliud in ſenſu ſpirituali intelligitur, & in ſupremo ſenſu per Cænam Paſchalem apud filios Iſraelis, & quoque per Epulas in Feſtis reliquis, ut & per Commeſſationes ex Sacrificiis juxta Tabernaculum; ipſa conjunctio tunc repræſentabatur per frangere panem & diſtribuere, & per bibere ex eodem poculo & tradere alteri.

434. Quod Consortia attinet, fuerunt illa in Primitiva Eccleſia inter tales, qui ſe vocabant Fratres in Chriſto, quare erant Conſortia Charitatis, quia ſpiritualis Fraternitas; erant quoque conſolationes adverſitatum Eccleſiæ, lætificationes pro incrementis ejus, & quoque recreationes animarum a ſtudiis & laboribus,

& simul confabulationes de rebus variis; & quia ex amore spirituali ut ex fonte fluebant, erant rationales & morales ex origine spirituali. Dantur hodie Consortia amicitiæ, quæ pro fine spectant jucunda conversationis, exhilarationes mentis per colloquia, & inde pro expansione animi, & manumissione cogitationum inclusarum, & sic refocillatione sensualium corporis, & status eorum integratione. Sed nondum dantur Consortia charitatis, nam dicit Dominus, In Consummatione sæculi, hoc est, in fine Ecclesiæ, *multiplicabitur iniquitas*, & *frigescet Charitas*, Matth. XXIV: 12; causa est, quia Ecclesia nondum agnoverat Dominum Deum Salvatorem pro Deo Cæli & Terræ, & Ipsum immediate adiverunt, a Quo unice genuina Charitas procedit & influit. Consortia autem, ubi non amicitia æmulans charitatem conjungit animos, sunt illa non aliter quam simulationes amicitiæ, & fallaces testificationes amoris mutui, pellaces insinuationes in favores, & litamina jucunditatum corporis, imprimis sensualium, a quibus alteri feruntur sicut Naves a velis & fluctibus secundis, in his Sychophantæ & Hypocritæ in puppi stant, & clavum gubernaculi tenent in manu.

Quod Primum Charitatis sit amovere mala, & Secundum ejus facere bona, quæ usui proximo sunt.

435. In Doctrina Charitatis primas partes tenet hoc, quod primum Charitatis sit non facere malum proximo, & secundas, facere bonum illi; hoc dogmaticum est sicut janua ad doctrinam Charitatis. Notum est, quod cujusvis hominis voluntati a nativitate insideat malum, & quia omne malum spectat hominem prope se & procul a se, & quoque Societatem & Patriam, sequitur quod malum hæreditarium sit malum contra proximum in omni gradu. Homo ex ipsa ratione potest videre, quod quantum malum Voluntati insidens non removetur, tantum bonum quod facit, illo malo imprægnatum sit, est enim tunc malum intus in bono, sicut nucleus in crusta, & sicut medulla in osse, quare tametsi bonum, quod fit ab homine tali, apparet ut bonum, usque intrinsecus non est bonum, est enim sicut crusta nitida, intra quam nucleus est erosus a vermibus, & est sicut amydalum album, intra quod est putredo, e qua venæ putres usque ad superficiem prorepunt. Malum velle & bonum facere, sunt in se duo opposita, malum enim est odii contra proximum, & bonum est amoris erga proximum, seu malum est hostis proximi, & bonum est amicus ejus, illa duo non possunt in una mente dari, hoc est, in Interno homine malum, & in Externo homine bonum, si datur, est bonum in Externo sicut vulnus palliative curatum, in quo intus est sanies putrescens. Homo tunc est sicut Arbor cujus radix est obsoleta, & tamen producit fructus, qui extrinsecus apparent sicut fructus saporis & usus, sed intrinsecus sunt tetri & inutiles; sunt etiam sicut scoriæ rejectæ, quæ extrinsecus politæ & pulchre coloratæ pro lapidibus pretiosis venditantur, verbo sunt sicut ova bubonis, de quibus inducitur fides quod sint ova columbæ. Sciat homo, quod bonum, quod homo facit Corpore, procedat a spiritu ejus, seu ex Interno homine, Internus homo est spiritus ejus qui vivit post mortem, quare dum homo rejicit corpus, quod fecit Externum ejus hominem, tunc totus quantus est in malis, & in his se jucundat, & aversatur bonum sicut infestum vitæ suæ. Quod homo non possit facere bonum, quod in se bonum est, priusquam remotum est malum, docet Dominus multis in locis, *Non colligunt de spinis uvam, aut de tribulis ficus, putris arbor non potest fructus bonos facere*, Matth. VII: 16. 17. 18. *Væ vobis Scribæ & Pharisæi, purgatis exterius poculi & patinæ, interiora vero sunt plena rapina & intemperantia: Pharisæe cæce, purga prius interius poculi & patinæ, ut fiat etiam exterius mundum*, Matth. XXIII: 25. 26. Et

apud

apud Esajam, *Lavate vos, removete malitiam operum vestrorum, cessate malum facere; Discite bonum facere, quærite judicium, tunc si fuerint peccata vestra sicut coccinea sicut nix albescent, si rubra fuerint sicut purpura, sicut lana erunt*, Cap. I: 16. 17. 18.

436. Hoc porro illustrari potest per has comparationes; non potest aliquis adire alterum, qui leopardum & pantheram in conclavi suo custodit, & quia dat illis edere, securus cum illis habitat, nisi prius feras illas removerit. Quis invitatus ad mensam Regis & Reginæ non prius laverit faciem & manus, antequam accedit. Quis non per ignem purificat mineras, & secernit a scoriis, antequam aurum & argentum purum accipit. Quis non Zizania separat a messe tritici, antequam hoc infert in horreum. Quis non despumat Carnem crudam in coctione, antequam illa fit edulis, & apponitur super mensa. Quis non excutit vermes ex foliis arboris in horto, ne consumantur folia, & sic pereat fructus. Quis amat virginem, & cum illa nuptias intendit, quæ malignis inescata est, ac pustulis & varicibus obsita, utcunque illa infucat faciem, splendide se investit, ac amoris illecebras per blanditias oris inferre studet. Quod homo seipsum purificare debeat a malis, est comparative sicut servus incedens facie & veste conspurcatis fuligine aut stercore accederet ad herum suum, ac diceret, Domine, ablue me, annon illi herus dicturus est, serve stulte, quid dicis, ecce ibi aqua, sapo, & linteum, suntne tibi manus, & posse in illis, ablue teipsum; & Dominus Deus dicturus est, sunt media purificationis a me, & quoque est tuum velle & posse a Me, quare utere illis meis donis & dotibus ut tuis, & purificaberis.

437. Creditur hodie, quod Charitas duntaxat sit bonum facere, & quod tunc non malum faciat, consequenter quod primum Charitatis sit bonum facere, & secundum ejus non malum facere; sed prorsus inversum est, primum Charitatis est amovere malum, & secundum ejus est facere bonum, nam universalis Lex in Mundo spirituali est, & inde quoque in Mundo naturali, quod quantum quis non vult malum, tantum velit bonum, ita quantum se avertit ab inferno, a quo omne malum ascendit, tantum se vertat ad Cælum, e quo omne bonum descendit; proinde etiam, quod quantum quis rejicit diabolum, tantum acceptetur a Domino; non potest quis stare inter utrumque collo versatili, & simul orare ad unum & ad alterum; hi enim sunt de quibus Dominus hæc dicit, *Novi tua opera, quod neque frigidus sis neque calidus, utinam frigidus esses aut calidus; sed quia tepidus es, & neque frigidus neque calidus, exputurus sum te ex ore*, Apoc. III: 15. 16. quis potest inter binos Exercitus velitare cum sua turma, ac utrique favere; quis potest in malo esse contra proximum, & simul in bono erga illum, numne tunc malum se recondit in bono, tametsi malum quod se recondit non appareat in actibus, usque se manifestat in multis, dum super illa rite reflectitur: dicit Dominus, *Nullus servus potest duobus Dominis servire; non potestis Deo servire & Mammonæ*, Luc. XVI: 13.

438. Sed purificare se a malis, nemo ex propria potentia & ex propriis viribus potest, at usque non fieri potest absque potentia & viribus hominis, sicut propriis; quæ nisi forent, non aliquis posset pugnare contra carnem & ejus concupiscentias, quod tamen cuivis injunctum est, imo non cogitaret de aliqua pugna, ita animum relaxaret in omnis generis mala, & solum per Leges justitiæ latas in Mundo, & per illarum pænas, retineretur ab illis quoad facta, & sic foret intus sicut tigris, pardus, & serpens, qui nihil reflectunt super amorum suorum crudelia jucunda: ex his patet, quod homo, quia præ feris rationalis est, debeat resistere malis ex potentia & viribus sibi datis a Domino, quæ in omni sensu apparent ei ut propriæ, & hæc apparentia est data cuivis homini a Domino propter Regenerationem, Imputationem, Conjunctionem, & Salvationem.

Quod homo in exercitiis Charitatis non ponat meritum in Operibus, dum credit quod omne bonum sit a Domino.

439. Meritum ponere in operibus, quæ fiunt salutis causa, damnosum est, in illo enim latent mala, de quibus factor nihil scit; latet negatio influxus & operationis Dei apud hominem; fiducia propriæ potentiæ in rebus salutis; fides in se & non in Deum; justificatio sui; salvatio ex propriis viribus; annihilatio gratiæ & misericordiæ Divinæ; rejectio reformationis & regenerationis per Divina media; in specie derogatio meriti & justitiæ Domini Dei Salvatoris, quæ sibi vindicant; præterea continua intuitio mercedis, quam pro fine primo & ultimo spectant; submersio & exstinctio amoris in Dominum & amoris erga proximum; totalis ignorantia & imperceptibilitas jucundi amoris Cælestis, quod est absque merito, & sola sensatio amoris sui; nam qui mercedem primo loco ponunt, & salutem secundo, ita hanc propter illam, invertunt ordinem, ac desideria interiora mentis suæ immergunt proprio suo, & in corpore conspurcant illa malis suæ carnis: inde est, quod bonum meriti coram Angelis appareat sicut rubigo, & bonum non meriti sicut purpura. Quod non faciendum sit bonum fine mercedis, docet Dominus apud Lucam; *Si benefacitis illis, qui benefaciunt vobis, quæ vobis gratia est, potius diligite inimicos vestros, & benefacite, atque mutuo date nihil inde sperantes, tunc erit merces vestra multa, & eritis filii Altissimi, quia ille benignus super ingratos & malos*, Cap. VI: 33 ad 36. Quod homo non possit facere bonum, quod in se bonum est, nisi a Domino, apud Johannem, *Manete in Me, & Ego in vobis, quemadmodum palmes non potest fructum ferre a se ipso, nisi manserit in vite; ita neque vos nisi in Me manseritis, quia sine Me non potestis facere quicquam*, Cap: XV: 4, 5. Et alibi, *Non potest homo sumere quicquam, nisi sit datum illi e Cælo*, Cap. III: 27.

440. At cogitare, quod in Cælum veniant, & quod bonum faciendum sit propterea, non est spectare mercedem ut finem, ac ponere meritum in operibus, nam id cogitant etiam illi, qui amant proximum ut seipsum, & Deum supra omnia, hi enim cogitant id ex fide in Domini verba. *Quod merces eorum futura sit magna in Cælis*, Matth. V: 11, 12: Cap. VI: 1. Cap. X: 41, 42. Luc. VI: 23, 25. Cap. XIV; 12, 33, 14. Joh. IV: 36. *Quod qui bona fecerunt, tanquam hæreditatem possessuri sint Regnum a fundatione Mundi* paratum, Matth. XXV: 34. *Quod cuivis retribuatur secundum opera ejus*, Matth. XVI: 27. Joh. V: 29. Apoc. XIV: 13. Cap. XX: 12, 13. Jerem. XXV: 14. Cap: XXXII: 19: Hoseh. IV. 9. Sach. I. 6. & alibi. Hi non in fiducia mercedis ex merito sunt, sed in fide promissionis ex gratia: apud hos est jucundum faciendi bonum proximo merces; hoc jucundum est Angelis in Cælo, & est jucundum spirituale, quod est æternum, & immensum excedit omne jucundum naturale: illi qui in isto jucundo sunt, non volunt audire de merito, nam amant facere, & in eo faustum percipiunt; & hi contristantur si credatur, quod faciant propter retributionem; sunt illi sicut qui bonum faciunt amicis amicitiæ causa, fratri fraternitatis causa, uxori & liberis uxoris & liberorum causa, patriæ patriæ causa, ita ex amicitia & amore; illi qui benefaciunt, etiam dicunt & persuadent, quod non propter se sed propter illos.

441. Aliter prorsus illi qui mercedem in operibus ut ipsum finem spectant, hi similes sunt illis, qui amicitiam ineunt propter lucrationes, & quoque dona mittunt, officia præstant, amorem testantur sicut ex corde, & cum sperata non obtinent, avertunt se, & amicitiæ renuntiant, ac inimicis & osoribus ejus se addicant. Et sunt siunt Nutrices, quæ pro me er cede solum lactant infantes, & in conspectu paren-

rentum osculantur & palpant illos, at vero ut primum non delicate nutriuntur & ad omnem nutum remunerantur, infantes rejiciunt, duriter tractant & verberant, ridentes ad fletus illorum. Sunt etiam sicut qui spectant Patriam ex amore sui & mundi, & dicunt se velle bona sua & vitam suam pro illa impendere, & tamen si non aucupant honores & opes ut præmia, male de illa loquuntur, & adjungunt se hostibus ejus: sunt quoque sicut Pastores, qui solum propter mercedem pascunt oves, quam si non suo tempore recipiunt, baculo suo a pascuo in desertum abigunt: similes his sunt Sacerdotes, qui sui ministerii debita solum propter census illis addictos præstant; quod hi flocci pendant salutem animarum, quibus ut ductores præfecti sunt, patet. Simile est cum Magistratus personis, qui modo spectant ad dignitatem functionis suæ & ad reditus, hi dum bonum faciunt, non est propter bonum publicum, sed propter jucundum amoris sui & mundi, quod illi ut unicum bonum respirant: parile est cum reliquis; finis enim propter quem, omne punctum fert, & causæ mediæ, quæ sunt functionis, si non promovent finem, renuntiantur. Simile est cum illis, qui mercedem ex merito in rebus salutis poscunt, hi post mortem magno animo postulant Cælum, at postquam iuventi sunt, quod nihil amoris in Deum, & nihil amoris erga proximum possideant, remittuntur ad illos qui de Charitate & Fide illos instruant, quorum doctrinalia si repudiant, ablegantur ad similes, inter quos aliqui sunt, qui irascuntur Deo, quia non reportant præmia, & Fidem vocant ens rationis. Sunt illi qui in Verbo intelliguntur per Mercenarios, quibus addicta sunt servitia infimæ sortis in Atriis Templi: apparent e longinquo sicut findentes ligna.

442. Probe sciendum est, quod Charitas & Fides in Dominum arcte conjunctæ sint, inde qualis est Fides talis est Charitas. *Quod Dominus, Charitas & Fides unum faciant, sicut vita, voluntas & intellectus, & quod si dividuntur, unumquodvis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem*, videatur supra n: 362 seq- Et *quod Charitas & Fides simul sint in Operibus bonis*, n: 373 rd 377. inde sequitur, quod qualis est Fides talis sit Charitas, & quod qualis est Fides & Charitas simul, talia sint opera; nunc si fides est, quod omne bonum, quod homo facit sicut ex se, sit a Domino, est homo tunc causa instrumentalis ejus, & Dominus causa principalis, quæ duæ causæ apparent coram homine una, cum tamen causa principalis est omne in omnibus causæ instrumentalis; inde sequitur, quod si homo credit, quod omne bonum, quod in se bonum est, sit a Domino, non ponat meritum in operibus; & in eo gradu, quo hæc fides apud hominem perficitur, a Domino aufertur illi phantasia de Merito. Homo in hoc statu exercitia Charitatis in abundantia absque timore meriti facit, & demum percipit jucundum spirituale Charitatis, & tunc incipit aversari meritum ut noxium vitæ suæ. Meritum a Domino facile abstergitur apud illos qui imbuunt Charitatem per quod juste & fideliter agant in opere, negotio & officio in quo sunt, & cum quibus in aliquo commercio sunt, de quibus supra n: 422. 423: 424. sed meritum ægre aufertur ab illis, qui credunt Charitatem comparari per eleemosynas & opitulationes indigentium, nam hi dum operantur illa, mente sua primum aperte, & dein tacite, mercedem volunt, & meritum attrahunt.

Quod Vita Moralis dum simul est Spiritualis sit Charitas.

443. Omnis homo a parentibus & magistris discit moraliter vivere, hoc est, civilem personam agere & honestatis officia exhibere, quæ se referunt ad varias virtutes, quæ sunt honestatis essentialia, & producere illa per formalia ejus, quæ vocantur decora, & sicut ætate provehitur, superaddere rationalia, ac moralia vitæ per illa perficere; nam moralis vita apud pueros usque ad primam ado-

lescentiam est naturalis, quæ deinde plus & plus fit rationalis. Qui bene reflectit, potest videre, quod moralis vita sit eadem cum Charitatis Vita, quæ quod sit bene agere cum proximo, & moderari ne sit malis contaminata, sequitur ex illis, quæ supra n: 435 ad 438, ostensa sunt. Sed usque in prima ætatis periodo, Moralis Vita est Charitatis Vita in extremis, hoc est, modo exterior & anterior ejus pars, & non interior. Sunt enim quatuor Periodi vitæ, quas homo ab Infantia ad senectutem pertransit; PRIMA est, in qua agit ex aliis secundum instructiones: SECUNDA est, in qua agit ex se moderante intellectu: TERTIA est, in qua Voluntas agit in Intellectum, & Intellectus modificat illam: QUARTA est, in qua agit ex confirmato & ex proposito. Sed hæ Periodi vitæ, sunt periodi vitæ Spiritus hominis, non similiter ejus corporis, hoc enim potest moraliter agere & rationaliter loqui, & tamen Spiritus ejus potest contraria velle & cogitare; quod homo naturalis sit talis, manifeste patet a simulatoribus, assentatoribus, mendacibus & hypocritis, quod hi gaudeant duplici mente, seu quod Mens illorum divisa sit in binas discordantes, constat: aliter apud illos, qui bene volunt & rationaliter cogitant, & inde bene agunt & rationaliter loquuntur; hi sunt qui per *Simplices spiritu* in Verbo intelliguntur; simplices dicuntur quia non sunt duplices. Ex his videri potest, quid proprie intelligitur per Externum & Internum hominem, & quod nemo possit a Moralitate Externi hominis concludere ad moralitatem Interni, quoniam hic potest in contrario versu esse, & se recondere sicut testudo suum caput in concha, & sicut serpens suum caput in spira; est enim talis ita dictus moralis homo, sicut latro in Urbe & in sylva, qui in Urbe agit personam moralem, sed in sylva prædonem: Aliter prorsus illi qui interius seu quoad Spiritum morales sunt, quod fiunt per regenerationem a Domino, hi sunt qui intelliguntur per Morales spirituales.

444. Quod Moralis vita, dum simul est spiritualis, sit Charitatis vita, est quia exercitia Moralis vitæ & Charitatis sunt eadem; Charitas enim est bene velle proximo, & inde bene agere cum illo, hoc etiam est Vitæ moralis; Lex Spiritualis est hæc Domini, *Omnia quæcunque volueritis, ut faciant vobis homines, sic & vos facite illis, hæc est Lex & Prophetæ*, Matth. VII: 12, eadem hæc Lex est universalis Vitæ moralis: Sed omnia Charitatis opera recensere, & illa cum operibus vitæ moralis conferre, est plurium paginarum opus; sint modo illustrationi sex Præcepta Secundæ Tabulæ Legis Decalogi, quæ quod sint præcepta vitæ moralis, cuivis patet, quæ quod etiam contineant omnia quæ amoris erga proximum sunt, videatur supra, n: 329. 330. 331. Quod Charitas impleat illa omnia, constat ex his apud Paulum, *Amate vos invicem, qui enim amat alterum, Legem implevit; nam illud non mæchaberis, non occides, non furaberis, non falsus testis eris, non concupisces, & si quid aliud mandatum, in hoc verbo comprehenditur, amabis proximum ut teipsum; Charitas proximo non malum facit; plenitudo legis est Charitas*, Rom. XIII: 8. 9. 10. Qui ex solo Externo homine cogitat, ille non potest non mirari, quod septem Præcepta Secundæ Tabulæ a Jehovah super monte Sinai cum tanto miraculo promulgata sint, cum tamen eadem illa in omnibus Regnis in terris, proinde etiam in Ægypto, unde filii Israelis nuper venerunt, fuerunt Præcepta Legis justitiæ civilis, nam absque illis nullum Regnum subsistit: sed quod a Jehovah promulgata sint, & insuper Tabulis lapideis digito Ipsius inscripta, fuit causa, ut non solum essent Præcepta Societatis civilis, & sic Vitæ moralis naturalis, sed etiam Præcepta Societatis cælestis, & sic Vitæ moralis spiritualis, ita quod facere contra illa, non modo esset facere contra homines, sed etiam contra Deum.

445. Si spectatur Vita Moralis in sua essentia, videri potest quod sit Vita secundum Leges humanas & simul Divinas, quare qui secundum binas illas Leges ut Unam vivit, is vere moralis homo est, & ejus vita est Charitas. Quisque potest

com-

comprehendere, si vult, ex Vita Morali externa, qualis est Charitas; transcribe modo Vitam moralem externam, qualis est in civilibus consortiis, in Internum hominem, ut in hujus voluntate & cogitatione sit similis & conformis actis in Externo, & videbis Charitatem in suo typo.

Quod Amicitia amoris ligata cum homine, qualiscunque est quoad spiritum, post mortem detrimentosa sit.

446. Per amicitiam amoris intelligitur interior amicitia, quæ talis est, ut non modo ametur Externus ejus homo, sed etiam Internus, & hoc absque scrutinio qualis est quoad Internum seu spiritum, hoc est, quoad mentis affectiones, sive hæ sint amoris erga proximum, ac amoris in Deum, ita consociabiles cum Angelis cæli; sive sint Amoris contra proximum ac amoris contra Deum, ita consociabiles cum Diabolis. Talis amicitia apud plures ligatur ex variis causis, & propter varios fines. Distinguitur hæc ab amicitia externa quæ solius personæ est, & datur propter varia jucunda corporis & sensuum, & propter varia commercia; hæc amicitia cum unoquovis potest sociari, etiam cum hariolo qui ad mensam Ducis joculatur: hæc vocatur simpliciter amicitia, illa autem amicitia amoris, quia amicitia est conjunctio naturalis, amor autem est conjunctio spiritualis.

447. Quod amicitia amoris post mortem detrimentosa sit, constare potest ex statu cæli, ex statu inferni, & ex statu spiritus hominis respectivo. Quod Cæli statum attinet, est illud in innumeras Societates secundum omnes varietates affectionum amoris boni distinctum; Infernum vicissim secundum omnes varietates affectionum amoris mali; & homo post mortem, qui tunc est Spiritus, secundum suam vitam in Mundo statim addicitur societati, ubi ejus regnans amor est; societati alicui cælesti, si amor in Deum & erga proximum fecerat Caput ejus amorum, & alicui societati infernali, si amor sui & mundi fecerat caput ejus amorum. Statim post introitum in Mundum spiritualem, quod fit per mortem & rejectionem corporis materialis in sepulchrum, homo per aliquod tempus ad societatem suam, cui addictus est, præparatur, & præparatio fit per rejectiones amorum cum principali ejus non concordantium, quare tunc separatur unus ab altero, amicus ab amico, cliens a domino, & quoque parens a liberis, & frater a fratre, & quisque eorum interius adjungitur similaribus, cum quibus vitam consortem & proprie suam in æternum victurus est. At primo tempore præparationis conveniunt, & amice colloquntur sicut in Mundo, sed paullatim dirimuntur, quod fit insensibiliter.

448. At illi, qui in Mundo ligarunt amicitias amoris inter se, non possunt sicut alii secundum ordinem separari, & addici Societati vitæ suæ correspondenti; sunt enim interius quoad Spiritum ligati, nec possunt divelli, quia sunt sicut rami inoculati ramis; quare si unus quoad interiora sua in Cælo est, alter quoad sua interiora in Inferno, cohærent vix aliter quam sicut ovis alligata lupo, aut sicut anser vulpi, aut sicut columba accipitri, & ille, cujus interiora in Inferno sunt, inspirat sua infernalia in illum, cujus interiora in Cælo sunt; nam inter cognitiones notas in Cælo etiam hæc est, quod mala inspirari possint bonis, non autem bona malis, causa est, quia unusquisque a nativitate in malis est; inde bonis ita cohærentibus cum malis occluduntur interiora, & ambo detruduntur in Infernum, ubi bonus dura patitur, & tandem post intervalla temporis eximitur, & tunc primum præparatur ad Cælum. Datum est mihi videre tales ligationes, præcipue inter fratres & affines, tum etiam inter dominos & clientes, & plurium cum assentatoribus, quibus fuerunt contrariæ affectiones & diversi genii, & vidi quosdam sicut hædos cum pardis, & illos tunc se osculantes, & jurantes in priorem amicitiam,

& percepi tunc bonos inforbentes jucunda malorum, ac tenentes se manibus, & simul intrantes speluncas, ubi catervæ malorum visæ sunt in suis tetris formis, sed coram seipsis ex illusione phantasiæ in venustis; at post spatia temporis audivi a bonis lamenta timoris sicut pro laqueis, & a malis gaudia sicut hostium ex spoliis; præter tristes alias scenas. Quod boni postea, dum exemti sunt, per media reformationis, sed ægrius quam alii, præparati sint ad Cælum, audivi.

449. Aliter prorsus fit cum illis qui amant bonum in altero, ita qui amant justitiam, judicium, sinceritatem, benevolentiam ex charitate, imprimis qui fidem & amorem in Dominum; illi quia amant illa quæ intra hominem sunt abstracte ab illis quæ extra illum sunt, quare si non animadvertunt eadem in persona post mortem, illico ab amicitia recedunt, & a Domino associantur illis qui in simili bono sunt. Dici potest, quod nemo possit explorare interiora mentis illorum cum quibus in consortio & commercio est, sed hoc non necessarium est, modo caveat sibi ab amicitia amoris cum quocunque; amicitia externa propter varios usus non nocet.

Quod detur Charitas spuria, Charitas hypocritica, & Charitas mortua.

450. Genuina Charitas quæ est viva, non datur nisi quæ unum facit cum fide, & nisi utraque conjunctim spectet ad Dominum, nam hæc tria, Dominus, Charitas & Fides, sunt tria essentialia salutis, quæ dum unum faciunt, Charitas est Charitas, & Fides est Fides, & Dominus est in illis & illi in Domino, videatur supra n: 363 ad 367, & n: 368 ad 372. At vero, ubi Tria illa non conjuncta sunt, est Charitas vel spuria, vel hypocritica, vel mortua. Fuerunt in Christianismo a tempore fundationis ejus diversæ Hæreses, & quoque hodie sunt, in quarum singulis tria hæc Essentialia, quæ sunt Deus, Charitas & Fides, agnita sunt & agnoscuntur, nam absque Tribus illis non est Religio. Quod in specie Charitatem attinet, potest illa adjungi cuivis Fidei Hæreticæ; sicut Fidei Socinianorum, Fidei Enthusiastarum, Fidei Judæorum, imo Fidei Idololatrarum, & ab omnibus illis credi quod sit Charitas, quoniam illa in externa forma apparet similis; sed usque mutat qualitatem secundum fidem cui adjungitur vel conjungitur; quod ita sit videatur in Capite de Fide.

451. Omnis Charitas, quæ non-conjuncta est Fidei in unum Deum, in quo Divina Trinitas est, est Spuria; quemadmodum Charitas hodiernæ Ecclesiæ, cujus Fides est in tres Personas ejusdem Divinitatis in successivo ordine, in Patrem, Filium & Spiritum sanctum, & quia in tres Personas, quarum unaquævis est Deus subsistens per se, ita in tres Deos; cui Fidei Charitas potest adjungi, sicut etiam a fidei istius assertoribus factum est, sed nusquam conjungi, & Charitas modo adjuncta fidei, est duntaxat naturalis & non spiritualis, quare est Charitas spuria. Similiter Charitas plurium aliarum Hæresium, quemadmodum illorum, qui Divinam Trinitatem negant, & ideo solum Deum Patrem adeunt, vel solum Spiritum sanctum, aut utrumque præter Deum Salvatorem; horum Fidei non potest Charitas conjungi, & si conjungitur vel adjungitur, est Spuria: dicitur Spuria, quia est sicut Proles ex illegitimo toro, velut Filius Hagaris ex Abrahamo, qui e domo ejectus est, Genes. XXI: 9. Talis Charitas est sicut fructus non adnatus arbori, sed ei acu affixus; & est sicut Currus, ante quem Equi non aliter alligati sunt quam per habenas in manibus Aurigæ, qui cum excurrunt, trahunt Aurigam e sede, relicto curru.

452. Charitas autem Hypocritica est apud illos qui in Templis & Domibus humi-

miliant se pæne ad pavimentum coram Deo, longas preces devote fundunt, vultus Sanctos præferunt, osculantur imagines crucis, & ossa mortuorum, & nunc ad sepulchra flectunt genua, & ibi mussitant ore verba sanctæ venerationis Dei, & tamen corde volvunt cultum sui, & intendunt adorationes sicut numinum. Hi sunt similes illis, quos Dominus describit, his verbis, *Quando feceris eleemosynas, ne tuba canas ante te, quemadmodum Hypocritæ faciunt in Synagogis & in vicis, ut glorificentur ab hominibus: & si oraveris, non eris sicut Hypocritæ, qui amant in Synagogis & in Angulis platearum stantes orare, ut conspiciantur ab hominibus*, Matth. Cap. VI: 2. 5. *Væ vobis Scribæ & Pharisæi, hypocritæ, quia clauditis Regnum cælorum coram hominibus, vos enim non intratis, nec eos qui intrare volunt, permittitis intrare. Væ vobis Hypocritæ, quia circumitis mare & aridam, ut faciatis unum proselytum, & cum factus est, facitis illum filium gehennæ duplo magis quam vos. Væ vobis Hypocritæ, quia purgatis exterius poculi & patinæ, interiora vero plena sunt rapina & intemperantia*, Matth. XXIII: 14. 15. 25. *Recte prophetavit Esajas de vobis Hypocritæ, dicens, hic populus labiis Me honorat, Cor vero eorum procul abest a Me*, Marc. VII: 6. *Væ vobis* HYPOCRITÆ, *quia estis sicut Monumenta non apparentia, ut homines, qui ambulant super ea, non sciant*, Luc. XI: 44; præter alibi. Sunt illi sicut carnes absque sanguine: sicut corvi & psittaci instructi loqui verba ex aliquo psalmo; & sicut aves edoctæ canere melodiam hymni sancti: sonus loquelæ eorum est sicut sonus fistulæ aucupis.

453. Charitas autem MORTUA est apud illos, quibus Fides mortua est, quoniam qualis est Fides talis est Charitas; quod unum faciant, in Capite de FIDE ostensum est; quod Fides mortua sit illis, qui absque operibus sunt, constat ex Epistola Jacobi Cap. III: 17. 20. Præterea Fides mortua est illis, qui non credunt in Deum, sed in homines vivos & mortuos, & colunt Idola ut in se sancta, sicut olim Gentiles; Donaria illorum, qui in hac fide sunt, quæ salutis causa impendunt Simulacris miraculosis, ut illa vocant, & illa adnumerant inter Charitatis opera, non aliud sunt quam sicut aurum & argentum immissum urnis & cippis mortuorum, imo sicut offulæ datæ Cerbero, & pensa Charonti, ut in Campos Elysios transferantur. Charitas autem illorum, qui credunt quod Deus non sit, sed pro Deo Natura, non est Spuria, nec hypocritica, nec mortua, sed NULLA, quia non est alicui fidei adjuncta, non enim nominari potest Charitas, quia ejus qualitas prædicatur ex fide: Charitas horum e Cælo spectata, est sicut panis ex cinere, collyra ex squamis piscis, & sicut fructus ex cera.

Quod Amicitia amoris inter malos, sit intestinum odium inter illos.

454. Supra ostensum est, quod cuivis homini sit Internum & Externum, & quod Internum ejus dicatur Internus homo, & Externum ejus Externus homo; his adjicietur hoc, quod Internus homo sit in Mundo spirituali, & Externus in Mundo naturali; quod homo talis creatus sit, est causa, ut possit associari spiritibus & angelis in eorum Mundo, & inde analytice cogitare, ac post mortem transferri a suo in alterum. Per Mundum spiritualem intelligitur & Cælum & Infernum. Quoniam Internus homo una cum spiritibus & Angelis in eorum Mundo est, & Externus cum hominibus, patet quod homo possit consociari spiritibus Inferni, & quoque consociari Angelis Cæli; homo per hanc facultatem & potentiam distinguitur a bestiis. Homo qualis est quoad Internum suum hominem, talis est in se, non autem qualis est quoad Externum, quia Internus homo est ejus Spiritus, qui agit per Externum. Corpus materiale, quo Spiritus ejus in Mundo naturali investi-

ſtitus eſt, eſt acceſſorium propter Procreationes, & propter formationem Interni hominis; hic enim formatur in Naturali corpore, ſicut arbor in terra, & ſemen in fructu. Plura de Interno & Externo homine videantur ſupra n: 401.

455. Qualis autem homo malus eſt quoad Internum ſuum hominem, & qualis homo bonus quoad ſuum, videri poteſt ex deſcriptione hac brevi Inferni & Cæli, nam Internus homo apud malos conjunctus eſt diabolis in Inferno, & apud bonos eſt ille conjunctus Angelis in Cælo. Infernum eſt ex Amoribus ſuis in jucundis omnium malorum, hoc eſt, in jucundis odii, vindictæ, necis, in jucundis deprædationis & furti, in jucundis vituperationis & blaſphemationis, in jucundis negationis Dei, & prophanationis Verbi: hæc latent in concupiſcentiis, ſuper quas homo non reflectit; illis jucundis flagrant ſicut Igniti torres; illa ſunt quæ in Verbo intelliguntur per Ignem infernalem. At jucunda Cæli, ſunt jucunda amoris erga proximum, & amoris in Deum. Quoniam jucunda Inferni ſunt oppoſita jucundis Cæli, eſt Interſtitium magnum inter illa, in quod a ſuperiori influunt jucunda Cæli, & ab inferiori jucunda Inferni; in medio hujus Interſtitii eſt homo dum vivit in Mundo, propter cauſam ut ſit in Æquilibrio, & ſic in Libero ſtatu convertendi ſe ad Cælum, vel ad Infernum: Hoc Interſtitium eſt, quod intelligitur per ingentem Hiatum firmatum inter illos qui in Cælo ſunt & illos qui in Inferno, Luc. XVI: 26. Ex his conſtare poteſt, qualis eſt amicitia amoris inter malos, quod quoad Externum hominem ſit geſticulatoria & mimica, ac ſimulatoria moralitatis, propter finem expandendi retia ſua, & explorandi ubi datur copia fruendi jucundis amorum ſuorum, ex quibus Internus illorum homo ardet; eſt ſolum timor legis, & inde famæ & vitæ, qui retrahit & actus inhibet, quare amicitia illorum eſt ſicut aranea in ſaccharo, vipera in pane, pullus crocodili in placenta mellis, & ſerpens in herbis. Talis eſt Amicitia malorum cum quocunque; at inter Malos confirmatos, ut inter fures, latrones & piratas, eſt illa familiaris, quamdiu unanima mente inhiant prædationibus, tunc enim ſe oſculantur ut fratres, jucundant ſe epulis, cantu & choreis, & conjurant in perniciem aliorum; imo etiam quiſque penitus in ſe aſpicit ſodalem, ſicut hoſtis hoſtem, hoc etiam aſtutus prædo in ſodali ſuo videt, & timet. Ex his patet, quod inter tales non ſit amicitia, ſed inteſtinum odium.

455. Omnis homo qui ſe non aperte addixit malefactoribus, & exercuit prædationes, ſed civilem moralem vitam propter varios uſus ut fines egit, & tamen concupiſcentias reſidentes in Interno homine non refrænavit, credere poteſt, quod Amicitia ejus non talis ſit, ſed quod uſque ſit in vario gradu apud omnes, qui fidem rejecerunt, & ſancta Eccleſiæ aſpernati ſunt, & pro nihilo reputaverunt pro ſe, ſed modo pro vulgo, ex pluribus exemplis in Mundo ſpirituali pro certo ſcire datum eſt; apud quoſdam ex illis jucunda amoris infernalis latuerunt ſicut ignes in lignis torridis cortice obductis; apud quoſdam ſicut prunæ ſub favillis; apud quoſdam ſicut faculæ cereæ, quæ admoto igne efflagrant; & apud quoſdam aliter; talis eſt omnis homo, qui e corde ſuo rejecit illa quæ religionis ſunt; horum Internus homo in Inferno eſt, & quamdiu in Mundo vivunt, & tunc propter moralitatem effigiatam in externis id ignorant, non agnoſcunt pro proximo alios quam ſemet & ſuos liberos, & reliquos ſpectant vel ex contemtu, & tunc ſunt ſicut feles inſidiantes avibus in nidis, vel ex odio, & tunc ſunt ſicut lupi dum vident canes quos devorent. Hæc allata ſunt, ut ſciatur qualis eſt Charitas in ſuo oppoſito.

De Conjunctione amoris in Deum, & amoris erga proximum.

456. Notum est, quod Lex e Monte Sinai promulgata, inscripta sit binis Tabulis, & quod una harum sit de Deo, & altera de Hominibus, & quod illæ in manu Mosis una Tabula fuerint, a cujus Parte dextra fuit Scriptum de Deo, & a sinistra de hominibus, & quod sic oblata oculis hominum scriptura utriusque Partis simul conspiceretur, ita fuit una Pars in conspectu alterius, sicut Jehovæ loquentis cum Mose & Mosis cum Jehovah facie ad faciem, ut legitur. Hoc ideo factum est, ut Tabulæ sic unitæ repræsentarent conjunctionem Dei cum hominibus, & reciprocam hominum cum Deo; propter quam causam Lex inscripta vocabatur FÆDUS & TESTIMONIUM, Fædus significat conjunctionem, & Testimonium vitam secundum pacta. Ex binis his Tabulis ita unitis videri potest conjunctio Amoris in Deum, & Amoris erga proximum; Prima Tabula involvit omnia quæ Amoris in Deum sunt, quæ primario sunt, quod oporteat agnoscere Unum Deum, Divinitatem Humani Ipsius, & Sanctitatem Verbi, & quod colendus sit per Sancta quæ procedunt ab Ipso; quod hæc Tabula involvat illa, constat ex illis, quæ in Capite Vto super Decalogi Præcepta commentata sunt: Secunda Tabula involvit omnia illa quæ Amoris erga proximum sunt, quinque priora ejus præcepta illa quæ facti sunt, & vocantur Opera, & duo posteriora illa quæ voluntatis sunt, ita illa quæ Charitatis sunt in sua origine, in his enim dicitur non Concupisces, & cum homo non concupiscit illa quæ proximi sunt, tunc bene illi vult; *Quod Decem Præcepta Decalogi contineant omnia quæ Amoris in Deum sunt, & omnia quæ Amoris erga proximum sunt*, videatur supra n. 329. 330. 331. Ubi etiam ostensum est, quod conjunctio utriusque Tabulæ sit apud illos, qui in Charitate sunt.

457. Aliter apud illos, qui in solo Cultu Dei sunt, & non simul in Bonis operibus ex Charitate, hi sunt similes illis, qui discindunt fædus; adhuc aliter apud illos, qui dividunt Deum in tres, & unumquemvis separatim colunt: adhuc aliter apud illos, qui Deum non in Humano suo adeunt, hi sunt, *Qui non ingrediuntur per januam, sed ascendunt aliunde*, Joh. X: 9; & adhuc aliter apud illos, qui Divinitatem Domini ex confirmatione negant; apud hos & illos non est conjunctio cum Deo, & inde non salvatio; & Charitas illorum non est alia quam spuria, & hæc non conjungit a facie, sed a latere, aut a tergo. Quomodo Conjunctio fit, etiam paucis dicetur: Deus influit apud omnem hominem cum agnitione Ipsius in Cognitiones de Ipso, & simul influit cum Amore suo erga homines; homo qui recipit modo prius & non posterius, is recipit Influxum illum in Intellectu & non in Voluntate, & manet in cognitionibus absque interiore agnitione Dei, & ejus status est sicut Horti tempore hyemis; at homo qui recipit & prius & posterius, is recipit influxum in Voluntate & inde Intellectu, ita tota Mente, & ei est interior agnitio Dei, quæ cognitiones de Deo apud illum vivificat; hujus status est sicut Horti tempore veris. Quod conjunctio fiat per Charitatem, est causa, quia Deus amat unumquemvis hominem, & quia ei benefacere non potest immediate, sed per homines mediate, ideo iis inspirat suum amorem, sicut inspirat parentibus amorem erga liberos, & homo qui illum recipit, conjungitur Deo, & amat proximum ex amore Dei; apud hunc est Amor Dei intus in Amore hominis erga proximum, qui operatur velle est posse apud illum. Et quia homo nihil boni facit, nisi ei appareat sicut posse, velle, & facere, sint a se, ideo hoc datum est ei, & cum id facit ex libero ut a se, ei imputatur illud, & acceptatur ut reciprocum, per quod fit conjunctio; & hoc se habet sicut activum & passivum, & hujus coope-

peratio, quod fit ex activo in passivo; & hoc se habet sicut Voluntas in actionibus & Cogitatio in loquelis, & Animæ ab intimo operantis in utramque; & se habet sicut Conatus in motu; & quoque sicut Prolificum seminis, quod ab interiori agit in succis, per quos crescit arbor usque ad fructus, & per fructus producit nova semina: & se habet sicut Lux in lapidibus pretiosis, quæ secundum texturas partium reflectitur, unde varii colores, sicut forent lapidum, cum tamen sunt lucis.

458. Ex his patet, unde & qualis est Conjunctio amoris in Deum & amoris erga proximum, quod sit influxus Amoris Dei erga homines, & quod ejus receptio ab homine, & cooperatio apud illum, sit amor erga proximum; in summa, est conjunctio secundum hoc Verbum Domini, *In illa die cognoscetis, quod Ego in Patre meo, & vos in Me, & Ego in vobis*, Joh. XIV: 20. Et secundum hoc Verbum, *Qui habet præcepta mea & facit illa, ille est qui amat Me, & Ego amabo illum, & manifestabo illi Me Ipsum; & mansionem apud illum faciam*, Joh. XIV: 21. 22. 23. Præcepta Domini omnia se referunt ad amorem erga proximum, quæ in summa sunt, non facere ei malum, sed facere ei bonum; quod illi ament Deum, & Deus amet illos, est secundum illa verba Domini. Quoniam bini illi Amores ita conjuncti sunt, dicit Johannes, *Qui servat mandata Jesu Christi, in Ipso manet, & Ipse in illo. Si quis dicat, omnino amo Deum, sed fratrem suum oderit, mendax est: qui enim non amat fratrem suum quem videt, Deum, quem non videt, quomodo potest amare; hoc mandatum habemus ab Ipso, ut qui amat Deum, amet etiam fratrem suum*, 1 Epist. III: 24, & Cap. IV: 20. 21.

459. His adjicientur hæc MEMORABILIA: PRIMUM. Vidi e longinque quinque Gymnasia, quæ varia luce circumfusa erant, Primum Luce flammea, Secundum Luce flava, Tertium Luce candida, Quartum Luce media inter meridianam & vespertinam, Quintum vix apparuit, stabat enim sicut in umbra vesperæ. Et vidi in viis aliquos super equis, aliquos in curribus, & aliquos gradientes, & quosdam currentes & festinantes, & hos ad Primum Gymnasium, quod Luce flammea circumtectum erat. His visis cepit & adegit me cupido illuc abeundi, & audiendi, quid ibi ventilabatur, quare propere accinxi me, & associavi me festinantibus ad primum Gymnasium, & una cum illis intravi, & ecce ibi erat Cætus magnus, ex quo pars se contulit ad dextrum, & pars ad sinistrum, sessuri super scamnis, quæ ad parietes; anterius vidi humile suggestum, in quo stetit unus, qui Præsidis munus obivit, cui baculus in manu, pileus super capite, & vestimentum luce Gymnasii flammea tinctum. Hic postquam congregati sunt, extulit vocem, & dixit, Fratres, ventilate hodie quid CHARITAS; quisque e vobis scire potest, quod Charitas in sua essentia sit spiritualis, & in exercitiis naturalis; & illico unus e primo scamno ad sinistrum, super quo illi qui reputati sunt sapientes sedebant, surrexit, & exorsus loqui dixit; mea Sententia est, QUOD MORALITAS INSPIRATA FIDE SIT CHARITAS, & confirmavit id ita, quis non scit, quod Charitas sequatur fidem, sicut pedissequa dominam, & quod homo, cui fides est, faciat legem, ita Charitatem tam sponte, ut non sciat quod Lex & Charitas sit, quam vivit, quoniam si sciret & sic faceret, & simul de salute propter id cogitaret, proprio suo inquinaret sanctam Fidem, & sic ejus efficaciam enervaret; nonne hoc secundum nostratium dogma est; & aspexit ad sedentes ad latera, inter quos erant canonici, & annuerunt. Sed quid Charitas spontanea, nisi Moralitas, in quam quisque ab infantia initiatur, quæ ideo in se naturalis est, sed fit, dum ei inspiratur fides, spiritualis; quis internoscit homines a morali vita illorum, num fides illis sit, vel non, omnis enim moraliter vivit, sed Solus Deus, qui indit & sigillat fidem, cog-

cognoſcit & diſtinguit; quare aſſero, quod Charitas ſit Moralitas inſpirata fide, & quod hæc Moralitas ex fide in ſinu ſuo ſit ſalvifica, at omnis alia inſalutifera, quia meritoria: perdunt itaque omnes oleum, qui commiſcent Charitatem & Fidem, videlicet qui conjungunt illas ab intra, & non adjungunt ab extra; nam commiſcere & conjungere illas, foret ſicut famulum ſtantem a tergo immittere in currum cum Primate, aut ſicut janitorem inducere in cænaculum ad menſam cum Magnate. Poſt hæc ſurrexit unus e ſcamno primo ad dextrum, & loquutus dixit; mea Sententia eſt, QUOD PIETAS INSPIRATA MISERATIONE SIT CHARITAS, & hoc confirmo per hæc, quod non aliud poſſit propitiare Deum plus quam Pietas ex humili corde, ac Pietas orat continue, ut Deus det Fidem & Charitatem, & Dominus dicit, Orate & dabitur vobis, Matth. VII: 7; & quia datur, eſt utraque in illa. Dico quod Pietas inſpirata miſeratione ſit Charitas, omnis enim devota Pietas miſeretur, nam Pietas movet cor hominis, ut ingemiſcat, & quid hoc aliud quam miſeratio; hæc quidem recedit poſt orationem, ſed uſque redit cum illa, & cum redit, pietas in illa eſt, & ſic in Charitate. Sacerdotes noſtri adſcribunt omnia, quæ promovent ſalutem, Fidei, & non aliquid Charitati, quid tunc ſupereſt niſi Pietas miſere orans de utraque. Cum legi Verbum, non potui aliter videre, quam quod Fides & Charitas eſſent duo media ſalutis, ſed cum conſului Miniſtros Eccleſiæ, audivi, quod Fides eſſet unicum medium, & Charitas non aliquid, & tunc mihi viſus ſum tanquam in mari ſuper nave fluctuante inter binos ſcopulos, cujus fracturam cum timui, contuli me in cymbam, & navigavi, cymba mea eſt Pietas; & inſuper Pietas ad omnia utilis eſt. Poſt hunc ſurrexit unus e ſecundo ſcamno ad dextrum, & loquutus dixit, mea Sententia eſt, QUOD CHARITAS SIT BONUM FACERE CUIQUE TAM PROBO QUAM IMPROBO, & hoc confirmo per hæc; quid Charitas niſi cordis bonitas, & Cor bonum vult bonum omnibus tam probis quam improbis; & dixit Dominus, quod inimicis etiam benefaciendum ſit; ſi ergo ſubtrahis Charitatem ab aliquo, ſitne tunc Charitas quoad illam partem nulla, & ſic homo ſicut ſuper uno pede ſubſultim ambulans, ablato altero. Improbus eſt homo æque ac probus, & Charitas ſpectat hominem ut hominem, ſi improbus eſt, quid hoc ad me. Cum Charitate eſt ſicut cum Calore ſolis, hic vivificat beſtias tam immites quam mites, æque lupos ac oves, & creſcere facit arbores tam malas quam bonas, ac ſpinas æque ac vites: his dictis, cepit in manu uvam recentem, & dixit, cum Charitate eſt ſicut cum hac uva, ſi dividis illam, diffluit omne quod inibi eſt, ac diviſit & diffluxit. Poſt hujus effatum ſurrexit alius e ſecundo ſcamno ad ſiniſtrum, & dixit; mea Sententia eſt, QUOD CHARITAS SIT OMNI MODO INSERVIRE AGNATIS ET AMICIS, quod confirmo ita; quis non ſcit, quod Charitas inchoet a ſeipſo, eſt enim quiſque ſibi proximus, quare Charitas a ſe progreditur per proximitates, primum ad fratres & ſorores, & ab his ad cognatos & affines, & ſic Charitatis progreſſio a ſeipſa terminatur; illi qui extra ſunt, alieni ſunt, & alieni non interius agnoſcuntur, ita ab interno homine abalienati ſunt; conſangvineos autem & agnatos natura conjungit, & amicos conſuetudo, quæ eſt altera natura, & ſic fiunt proximus; & Charitas unit ſibi alterum ab intra, & ſic ab extra, & qui non ab intra uniti ſunt, modo nominandi ſunt ſocii; nonne omnes aves cognoſcunt cognationem ſuam, non ex plumis, ſed ex ſono, & cum prope ſunt, ex ſphæra vitæ exhalata e corporibus illarum; hæc cognata affectio & inde conjunctio, apud aves vocatur inſtinctus, at eadem apud homines, quæ quando eſt ad ſuos & proprios, eſt vere humanæ naturæ inſtinctus. Quid facit homogeneum niſi ſanguis, hoc hominis mens, quæ etiam eſt ejus ſpiritus, ſentit & ſicut odorat, in hoc homogeneo & inde ſympathia conſiſtit Charitatis eſſentia; vice verſa autem heterogeneum, ex quo etiam exiſtit antipathia, eſt ſicut non ſanguis, & inde non Charitas; & quia conſuetudo eſt altera natura, & hæc quoque facit homogeneum, ſequitur quod Charitas ſit etiam bonum facere

 ami-

amicis. Quis qui e mari in aliquem portum venit, & audit quod Terra extranea sit, cujus habitantium linguas & mores non cognoscit, & tunc non est nisi sicut extra se, & nihil ex jucundo amoris erga illos sentit; verum si audit, quod sit Terra patria, cujus habitantium linguas & mores cognoscit, est sicut intra se, & tunc sentit jucundum ex amore, quod etiam est jucundum Charitatis. Postea e scamno tertio ad dextrum unus surrexit, & alta voce loquutus est, dicendo; mea Sententia est, QUOD CHARITAS SIT DARE ELEEMOSYNAS PAUPERIBUS, ET OPEM FERRE INDIGENTIBUS; hoc certe est Charitas, quia hoc Divinum Verbum docet, cujus dictamen non admittit contradictionem; quid est dare divitibus & possidentibus opes, nisi vana gloria, in qua non est Charitas, sed visio remunerationis, & in hac non dabilis est genuina affectio amoris erga proximum, sed affectio spuria, quæ valet in Terris, & non in Cælis; quare egestas & inopia est opitulanda, quia in hanc non intrat idea retributionis. In Urbe commorationis meæ, ubi novi, qui probi & qui improbi sunt, vidi quod omnes probi ad visum pauperem in platea sisterent gradum, & darent eleemosynam; at omnes improbi, viso paupere a latere, præterirent, sicut cæci, ad aspectum ejus, & sicut surdi a voce ejus; & quis non scit, quod probis sit charitas, & quod improbis non sit. Ille qui dat pauperibus, & opitulatur indigentibus, similis est Pastori, qui oves famelicas & sitientes ducit in pascuum & ad potum; at illi qui solum dat divitibus & abundantibus, similis est illi, qui colit deastros, ac cibum & vinum urget in illos qui crapulant. Post hunc surrexit unus e scamno tertio ad sinistrum, & loquens dixit; mea Sententia est, QUOD CHARITAS SIT HOSPITALIA, NOSOCOMIA, ORPHANOTROPHIA ET XENODOCHIA ÆDIFICARE, AC DONIS SUSTENTARE; hoc confirmo per hæc, quod talia beneficia & auxilia sint publica, & multis parasangis excedant privata, inde fit Charitas plus opulenta & referta bonis, quæ bona numero multiplicia sunt, ac merces sperata ex promissionibus in Verbo fit plus abundans, nam sicut quis parat agrum & serit, ita metit; estne hoc in copia dare pauperibus & opitulari egenis: quis non gloriam inde aucupat e Mundo, & simul laudes cum humili gratiarum voce ex alumnis; hocne elevat cor, & simul affectionem, quæ vocatur Charitas, usque ad suum fastigium. Divites, qui non ambulant in plateis, sed vehuntur, non possunt advertere oculos ad sedentes ad latera juxta parietes, & nummulos porrigere, sed conferunt spartas ad talia, quæ pluribus simul conducunt; minores autem, qui super plateis ambulant, & quibus non tale est penu, faciant alterum. His auditis, subito tunc alius super eodem scamno vocem ejus per altiorem sonum suppressit, & dixit, ne usque Divites Charitatis suæ munificentiam & excellentiam præferant stipi, quam pauper dat pauperi, novimus enim, quod omnis qui agit, dignum sua persona agat, Rex dignum sua, Prætor dignum sua Tribunus dignum sua, & Satelles dignum sua; nam Charitas in se spectata non æstimatur secundum excellentiam personæ & inde muneris, sed secundum plenitudinem affectionis, quæ facit illam, & quod sic mediastinus, dum unum nummulum dat, possit ex pleniore Charitate largiri, quam Magnas qui dat aut testatur thesaurum; quod etiam est secundum hæc „*Jesus vidit divites jacientes dona sua in Gazophylacium, videt etiam quandam viduam pauperem injicientem eo duo minuta; dixit, vere dico vobis, quod vidua pauper hæc plus omnibus injecerit*, Luc. XXI. 1. 2. 3. Post hos surrexit unus ex scamno quarto ad sinistrum, & loquutus est, & dixit, Sententia mea est, QUOD CHARITAS SIT TEMPLA DITARE, ET MINISTRIS ILLORUM BENEFACERE; quod confirmo per hæc, quod qui illa facit, sanctum verset in animo suo, & ex sancto ibi agat, & quoque quod dona sua sanctificet, hoc charitas postulat, quia illa in se sancta est; estne omnis cultus in Templis sanctus, nam Dominus dicit, ubi duo aut tres in Nomine meo congregati sunt, in medio illorum sum, ac Sacerdotes servi Ipsius ministrant illum; inde concludo quod dona, quæ ad hos & ad Templa disponuntur, superiora sint donis, quæ ad alios & ad alia dif-

dispensantur; & praeterea Ministro data est copia benedicendi, ex qua etiam sanctificat illa; & postea nihil latius expandit mentem, & lætificat, quam videre sua donaria ut totidem sanctuaria. Postea surrexit unus e scamno quarto ad dextrum, & fatus est ita; mea Sententia est, QUOD FRATERNITAS VETUS CHRISTIANA SIT CHARITAS, & hoc confirmo per hæc, quod omnis Ecclesia, quæ colit verum Deum, inchoet a Charitate, similiter ut vetus Christiana; quæ quia Charitas unit mentes, & facit ex multis unam, ideo se Fratres vocabant, sed in JESU CHRISTO Deo illorum; at quia tunc a barbaris gentium circumcincti erant, a quibus timebant, communionem a suis bonis fecerunt, ex qua simul & unanimiter lætificabantur, & in consortiis quotidue de Domino Deo Salvatore suo Jesu Christo sermocinabantur, ac in prandiis & cænis de Charitate; inde illorum Fraternitas. At post illorum tempora, quando schismata cæperunt exoriri, & demum nefanda Hæresis Ariana, quæ apud plures sustulit ideam de Divinitate Humani Domini, Charitas obsolevit, & Fraternitas dissipata est. Verum est, quod omnes qui in veritate colunt Dominum, & præcepta Ipsius faciunt, Fratres sint, Matth. XXIII: 8, sed fratres spiritu; at quia hodie non cognoscitur aliquis qualis spiritu est, non opus est, ut se mutuo nominent fratres. Fraternitas solius fidei, & minus adhuc Fidei in alium Deum quam in Dominum Deum Salvatorem, non est fraternitas, quia charitas, quæ facit eam, in illa fide non est; quare concludo, quod Fraternitas vetus Christiana fuerit Charitas, sed hæc fuit, & non est; at vaticinor, quod ventura sit. Quando hoc dixit, apparuit lux flammea trans fenestram ab oriente, & tinxit genas ejus, ex qua visa obstupuit Cætus. Ultimo surrexit unus e scamno quinto ad sinistrum, & petiit ut liceret hujus effatis aliquam symbolam adjicere, & post assensum dixit, sententia mea est, QUOD CHARITAS SIT REMITTERE CUIQUE SUA DELICTA, hanc Sententiam cepi ex solita loquela illorum, qui ad Sanctam Cænam accedunt, aliqui enim tunc dicunt amicis, remittite mihi quæ deliqueram, putantes sic quod omnia Charitatis officia impleverint; sed ego mecum cogitavi, quod hoc sit modo picta Charitatis figura, & non realis forma essentiæ ejus, dicunt enim hoc tam qui non remittunt, quam qui charitatem non sectantur ullo conatu, & hi non sunt inter illos in Oratione quam ipse Dominus docuit, Pater remitte nobis delicta nostra, sicut nos remittimus delinquentibus contra nos: delicta enim sunt sicut ulcera, quæ nisi aperiuntur & sanantur, colligitur inibi sanies, quæ corrumpit vicinias, ac serpentis instar cinumrepit, & sanguinem undequaque in saniem vertit; simile est cum delictis contra proximum, quæ nisi removentur per pænitentiam, & per vitam secundum præcepta Domini, remanent & inescantur: & illi, qui absque pænitentia solum orant ad Deum ut remittat illis peccata sua, sunt similes civibus urbis contagioso morbo affectis, qui adeunt Consulem, & dicunt, Domine, medere nobis, quibus dicturus est Consul, quid mederi, adite Medicum, & discite medelas, & a pharmacopola comparate vobis illas, ac assumite, & sanabimini; ac Dominus dicet, qui de remissione peccatorum absque actuali pænitentia supplicant, aperite Verbum, & legite illud quod loquutus sum apud Esajam, *Væ Genti peccatrici, gravi iniquitate, unde quando expanditis manus vestras, occulto oculos meos a vobis, etiam si multiplicaveritis orationem, non Ego audio: lavate vos, removete malitiam operum vestrorum a coram oculis meis, cessate malum facere; discite bonum facere, & tunc peccata vestra removebuntur ac remittentur*, Cap. I: 4, 15, 16, 17, 18. His peractis, exporrexi manum, & rogavi, ut liceret mihi, tametsi peregrimus sum, meam quoque sententiam adducere, quod Præses proposuit, & post consensum, loquutus sum hæc, mea Sententia est, QUOD CHARITAS SIT EX AMORE JUSTITIÆ CUM JUDICIO IN OMNI OPERE ET OFFICIO AGERE, SED EX AMORE NON ALIUNDE QUAM A DOMINO DEO SALVATORE: Omnia quæ a Sedentibus super scamnis a latere dextro & a latere sinistro, audivi, sunt celebria documenta Charitatis, sed sicut Præses congregationis hujus præfatus est, Chari-

tas in ſua origine ſpiritualis eſt, & in ſua derivatione naturalis, & Charitas naturalis, ſi intus eſt ſpiritualis, apparet coram Angelis diaphana ſicut Adamas, at ſi intus non eſt ſpiritualis, & inde mere naturalis, apparet coram angelis ſicut Perla ſimilis oculo piſcis coctі. Meum non eſt dicere, num celebria Charitatis documenta, quæ ordine protuliſtis, ſint Charitate ſpirituali inſpirata, vel non, ſed meum hic eſt dicere, quid ſpirituale quod ineſſe debet, erit, ut ſint Charitatis ſpiritualis formæ naturales; ipſum ſpirituale illorum eſt hoc, ut fiant ex amore juſtitiæ cum judicio, hoc eſt, ut homo in exercitiis Charitatis perſpiciat, num ex juſtitia agat, & hoc perſpicit ex judicio; poteſt enim homo per benefacta malefacere, & quoque per talia, quæ apparent ſicut malefacta benefacere; ut pro exemplo, per benefacta malefacit ille qui latroni egeno ſuppetit opes ut emat ſibi enſem, tametſi hoc non dicit, cum ille ſupplicat; aut ſi illum eripit e carcere, & monſtrat viam ad ſylvam, & dicit ſecum, non mea culpa eſt quod ille latrocinetur, ſuppetias tuli homini: ſit etiam aliud exemplum, ut qui alit ignavum, & cuſtodit ne adigatur ad operas laboris, & dicit, intra in conclave domus meæ, & cuba in lecto, cur te fatigabis, ille enim favet ignaviæ: tum etiam, qui agnatos & amicos indolis improbæ promovet ad functiones honoris, in quibus multa malevolentiæ genera moliri poſſunt; quis non videre poteſt, quod talia Charitatis opera non ſint ex aliquo amore juſtitiæ cum judicio. Viciſſim etiam, quod homo poſſit per talia, quæ apparent ſicut malefacta benefacere, ut pro exemplo, Judex, qui maleficum abſolvit, quia lachrymat, & voces pietatis fundit, ac orat ut condonet quia proximus ejus eſt, cum tamen Judex Charitatis opus præſtat, dum illi irrogat pænam ſecundum legem, ſic enim præmunit, ne ille ulterius malefaciat, ac Societati, quæ in priori gradu proximus eſt, nocumento ſit, ac ne tale Judicium ſcandalo ſit; quis etiam non ſcit, quod cedat bono famulis ſi ab heris ſuis, ac liberis dum a parentibus propter maleficia caſtigantur: ſimile eſt cum illis in Inferno, quibus omnibus amor malefaciendi eſt, quod carceri incluſi teneantur, & dum mala faciunt, puniantur, quæ Dominus permittit propter emendationem, hoc fit quia Dominus eſt ipſa Juſtitia, & ex ipſo Judicio facit quicquid facit. Ex his perſpici poteſt, unde eſt, quod ſicut ſupra dictum eſt, Charitas ſpiritualis fiat ex amore juſtitiæ cum judicio, ſed ex amore non aliunde quam a Domino Deo Salvatore, cauſa eſt, quia omne bonum Charitatis eſt a Domino, dicit enim, *Qui manet in Me & Ego in illo, hic fert fructum multum, quia ſine Me non poteſtis facere quicquam*, Joh. XV: 4; & *quod Ipſi ſit omnis poteſtas in Cælo & in Terra*, XXVIII: 18; & omnis amor juſtitiæ cum judicio non aliunde eſt, quam ex Deo cæli, qui eſt ipſa Juſtitia, & a quo omne Judicium homini eſt, Jerem. XXIII: 5. Cap. XXXIII: 25. Ex his concluſum fit, quod omnia illa quæ e ſubſelliis ad dextrum & ad ſiniſtrum de Charitate dicta ſunt, quæ ſunt, Quod Charitas ſit Moralitas inſpirata Fide: Quod ſit Pietas inſpirata miſeratione: Quod ſit bonum facere tam probo quam improbo: Quod ſit omni modo inſervire agnatis & amicis: Quod ſit dare pauperibus & opitulari indigentibus: Quod ſit Noſocomia ædificare, & donis ſuſtentare: Quod ſit Templa ditare, & Miniſtris illorum benefacere: Quod ſit Fraternitas vetus Chriſtiana: Quod ſit remittere cuique ſua delicta; hac omnia ſunt egregia Charitatis documenta, dum ex amore juſtitiæ cum judicio fiunt, alioquin non ſunt Charitas, ſed modo ſunt ſicut rivi ſeparati a ſuo fonte, ac ſicut palmites evulſi a ſua arbore; quoniam genuina Charitas eſt, credere in Dominum, ac juſte & recte agere in omni opere & officio. Qui itaque ex Domino amat Juſtitiam, & illam cum judicio facit, ille eſt Charitas in imagine & ſimilitudine ejus. His edictis factum eſt ſilentium, quale eſt illis, qui ex Interno homine vident & agnoſcunt aliquid quod ita ſit, ſed nondum in Externo, hoc animadverti ex faciebus illorum. At ſubito tunc ſublatus ſum e conſpectu illorum, nam ex ſpiritu reintravi in materia-

teriale corpus meum, homo enim naturalis, quia indutus eſt materiali corpore, non apparet alicui ſpirituali homini, hoc eſt, ſpiritui & angelo, nec viciſſim.

460. SECUNDUM MEMORABILE, Quondam cum circumſpexi in Mundo ſpirituali, audivi ſicut ſtridorem dentium, & quoque ſicut pulſatile, & illis intermixtum ſicut raucum, & quæſivi quid illa, & dixerunt Angeli qui apud me erant, ſunt Collegia, quæ a nobis vocantur Diverſoria, ubi inter ſe diſceptant; Diſceptationes illorum ita audiuntur e longinquo, ſed prope non audiuntur niſi diſceptationes; acceſſi, & vidi domunculas contextas ex juncis luto conglutinatis, & volui inſpicere per feneſtram, ſed non erat; non enim licuit intrare per januam, quia ſic Lux e Cælo influeret, & confunderet: at ſubito tunc facta eſt feneſtra a dextro latere, & tunc audivi conqueſtos quod in tenebris eſſent, ſed mox facta eſt feneſtra a latere ſiniſtro, clauſa feneſtra a latere dextro, & tunc paullatim diſcuſſæ ſunt tenebræ, & viſi ſibi in ſua luce; & poſt hæc mihi datum eſt intrare per januam, & audire. Erat Menſa in medio, & ſcamna circum circa, omnes tamen mihi viſi ſunt ſuper ſcamnis ſtare, & acriter inter ſe diſputare de FIDE & CHARITATE, ab una parte, quod Fides eſſet Eſſentiale Eccleſiæ, ab altera, quod Charitas eſſet; illi, qui fecerunt Fidem Eſſentiale, dixerunt, annon Fide agimus cum Deo, & Charitate cum homine, eſtne inde Fides cæleſtis, & Charitas terreſtris, annon per Cæleſtia ſalvamur, & non per Terreſtria; tum, annon Deus poteſt dare Fidem e Cælo, quia eſt Cæleſtis, & annon homo ſibi daturus eſt Charitatem, quia hæc eſt terreſtris, & quod homo ſibi dat, hoc non eſt Eccleſiæ, & ideo non ſalvat, num ſic aliquis poteſt ex operibus, quæ vocantur Charitatis, coram Deo juſtificari; credite nobis, quod per Fidem ſolam non modo juſtificemur, ſed etiam ſanctificemur, ſi non Fides per Meritoria, quæ ſunt ex operibus Charitatis, inquinatur, præter plura. At illi, qui Charitatem faciebant Eſſentiale Eccleſiæ, acriter refellebant illa, dicendo, quod Charitas ſalvet, & non Fides, annon Deus charos habet Omnes, & bonum vult Omnibus, quomodo poteſt Deus hoc facere niſi per homines; num Deus ſolum dat loqui cum hominibus quæ Fidei ſunt, & non dat facere hominibus quæ Charitatis ſunt; videtiſne, quod abſurde loquuti ſitis de Charitate, quod ſit terreſtis, Charitas eſt Cæleſtis, & quia vos non facitis bonum Charitatis, eſt Fides veſtra terreſtris; quomodo accipitis Fidem veſtram, niſi ſicut truncus aut lapis; dicitis per auditum Verbi, at quomodo poteſt Verbum modo auditum operari, & quomodo in truncum aut lapidem, forte vivificamini vobis prorſus inſciis, ſed quæ vivificatio, niſi quod poſſitis loqui, quod ſola Fides juſtificet & ſalvet, at quid Fides, & quæ Fides ſalvans, non ſcitis. Sed tunc ſurrexit unus, qui ab Angelo mecum loquente vocabatur Syncretiſta, hic ſumſit capitium, & poſuit ſuper menſa, ſed illud ſubito repoſuit ſuper Capite, quia calvus erat; ille dixit, audite, erratis omnes; verum eſt, quod Fides ſit ſpiritualis, & Charitas moralis, ſed uſque conjunguntur, & conjunguntur per Verbum, & tunc per Spiritum ſanctum, & per Effectum, qui quidem vocari poteſt Obedientia, ſed in qua homo non aliquam partem habet, quia quando infertur Fides, homo non ſcit plus quam ſtatua: de his mecum diu cogitavi, & inveni tandem, quod homo a Deo poſſit accipere Fidem, quæ ſpiritualis ſit, ſed quod non poſſit moveri a Deo ad Charitatem, quæ ſit ſpiritualis plus quam truncus. His dictis adplaudebant qui in ſola Fide erant, ſed explodebant qui in Charitate; & hi ex indignatione dicebant, audi ſocie, tu non ſcis, quod ſit Vita moralis ſpiritualis, & quod ſit Vita moralis mere naturalis, Vita moralis ſpiritualis apud illos, qui bonum faciunt a Deo, & uſque ſicut a ſe, ac Vita moralis mere naturalis apud illos, qui bonum faciunt ex Inferno, & tamen uſque ſicut a ſe.

Dictum eſt, quod Diſceptatio audita ſit ſicut Stridor dentium, & ſicut pulſatile, quibus intermixtum erat raucum: Diſceptatio audita ſicut Stridor dentium, erat ab illis, qui Fidem fecerunt unicum Eſſentiale Eccleſiæ, ac Pulſatile erat ab

illis,

illis, qui Charitatem fecerunt unicum Essentiale Ecclesiæ, & Raucum intermixtum erat a Syncretista; quod soni illorum ita auditi sint a longinquo, erat causa, quia omnes illi in Mundo disceptarunt, & non aliquod malum fugerunt, & ideo non aliquod bonum ex prosapia spirituali fecerunt; & quoque prorsus nesciverunt, quod omne Fidei sit verum, & omne Charitatis bonum, & quod Verum absque bono non sit Verum spiritu, & quod bonum absque vero non fit Bonum spiritu, & quod sic unum faciat alterum.

461. Tertium Memorabile: Quondam in spiritu provectus sum in Plagam meridionalem in Mundo spirituali, & in quendam Paradisum ibi, ac vidi quod hic excelleret reliquis, quos hactenus lustravi, causa erat, quia Hortus significat Intelligentiam, ac in Meridiem transferuntur omnes, qui præ aliis intelligentia pollent, Hortus Edenis, in quo Adam cum Uxore sua fuit, nec aliud significat, quare quod expulsi ab illo fuerint, involvit, quod ab intelligentia, at sic quoque ab integritate vitæ. Dum in meridionali hoc Paradiso ambularem, animadverti aliquos sedentes sub quadam lauru comedentes ficus, ad illos secessi, & petivi ab illis ficus, & dederunt; & ecce Ficus in manu mea factæ sunt Uvæ, quod cum miratus sum, dixit mihi Spiritus angelicus, qui juxta me stetit, Ficus in manu tua factæ sunt Uvæ, quia Ficus ex correspondentia significant bona Charitatis & inde Fidei in naturali seu externo homine, at Uvæ bona Charitatis & inde Fidei in spirituali seu interno homine; & quia amas spiritualia, ideo ita factum est tibi; in nostro enim Mundo omnia fiunt & existunt, & quoque mutantur, secundum correspondentias. Illico tunc supervenit me avidum sciendi, quomodo homo potest facere bonum a Deo, & tamen prorsus ut a se; quare interrogavi comedentes ficus, quomodo illi id comprehendunt; hi dixerunt, quod non possint id aliter comprehendere, quam quod Deus operetur id intus in homine, ac per hominem quando ille id nescit, quoniam si homo id consciret, & sic faceret, non faceret bonum nisi modo apparens, quod intus est malum; omne enim quod ab homine procedit, procedit a proprio ejus, & hoc a nativitate malum est, quomodo potest tunc bonum a Deo, & malum ab homine conjungi, & sic conjunctim procedere in actum; ac proprium hominis in rebus salutis continue spirat menritum, & quantum hoc facit, tantum derogat Domino Ipsius meritum, quod est summa injustitia & impietas: Verbo, si bonum, quod Deus in homine operatur, in hominis velle & inde facere influeret, id bonum omnino conspurcaretur, & quoque prophanaretur, quod tamen Deus nusquam permittit: potest quidem homo bonum quod facit, cogitare quod sit a Deo, & id vocare bonum Dei per se, at usque, quod sit, non comprehendimus. Sed tunc aperui mentem, & dixi, non comprehenditis, quia cogitatis ex apparentia, & cogitatio ex apparentia confirmata est fallacia; apparentia & inde fallacia vobis est, quia creditis, quod omnia, quæ homo vult & cogitat, & inde facit & loquitur, sint in ipso, & consequenter ex ipso, cum tamen nihil eorum est in illo, præter statum recipiendi quod influit; homo non est vita in se, sed est organum recipiens vitæ, Dominus est Vita in se, ut quoque dicit apud Johannem, *Quemadmodum Pater habet Vitam in Seipso, ita quoque dedit Filio Vitam habere in Seipso*, Cap. V: 26. præter alibi, ut Joh. XI: 25. Cap. XIV: 6, 9. Sunt duo quæ faciunt Vitam, Amor & Sapientia, seu quod idem, Bonum amoris & Verum sapientiæ, hæc influunt a Deo, & recipiuntur ab homine sicut forent ejus, & quia sentiuntur ita, etiam procedunt ab homine sicut ejus; quod ita sentiantur ab homine, datum est a Domino, ut id quod influit, afficiat illum, & sic recipiatur ac remaneat. Sed quia omne malum etiam influit, non a Deo, sed ab Inferno, & hoc recipitur cum jucunditate, quia homo tale Organum est natus, quare non plus boni recipitur a Deo, quam quantum mali removetur ab homine ut ab illo, quod fit per Pænitentiam, & simul per Fidem in Dominum. Quod Amor & Sapientia, Charitas & Fdes, seu communius loquendo,

do, Bonum amoris & Charitatis, ac Verum ſapientiæ & fidei, influant, & quod quæ influunt, appareant in homine prorſus ſicut ejus, & inde procedant ſicut ejus, manifeſte videri poteſt ex viſu, auditu, odoratu, guſtu, & tactu, omnia quæ in illorum ſenſuum Organis ſentiuntur, influunt ab extra, & ſentiuntur in illis; ſimiliter in ſenſuum internorum Organis; cum ſola differentia, quod in hæc influant Spiritualia quæ non apparent, in illa autem Naturalia quæ apparent: verbo, homo eſt Organum recipiens vitæ a Deo, conſequenter eſt recipiens boni, quantum deſiſtit a malo; poſſe deſiſtere a malo, dat Dominus cuivis homini, quia dat velle & intelligere, & quicquid homo ex voluntate ſecundum intellectum, ſeu quod idem, quicquid ex libero voluntatis ſecundum rationem intellectus agit, hoc permanet; per id Dominus inducit homini ſtatum conjunctionis Secum, & in hoc illum reformat, regenerat, & ſalvat. Vita, quæ influit, eſt Vita procedens a Domino, quæ Vita etiam vocatur Spiritus Dei, in Verbo Spiritus Sanctus, de quo etiam dicitur, quod illuſtret & vivificet, imo quod operetur in illo; ſed Vita hæc variatur & modificatur ſecundum Organitazionem inductam per amorem. Poteſtis etiam ſcire, quod omne bonum amoris & charitatis, & omne verum ſapientiæ & fidei influant, & non ſint in homine, ex eo, quod qui cogitat quod tale homini inſit a creatione, denique non poſſit aliter cogitare, quam quod Deus infuderit ſe homini, & ſic quod homines quoad partem forent Dii, & tamen qui hoc ex fide cogitant, fiunt diaboli, & apud nos putent ſicut cadavera. Præterea quid actio hominis niſi Mens agens, quod enim Mens vult & cogitat, hoc agit & loquitur per Corpus ſuum organum, quare dum Mens ducitur a Domino, ducitur etiam Actio & Loquela, ac Actio & Loquela ducuntur a Domino, cum creditur in Ipſum. Niſi ita foret, dicite ſi poteſtis, cur Dominus in Verbo ſuo millenis in locis mandavit, ut homo amaturus ſit proximum, operaturus ſit bona charitatis, ac fructus ſicut arbor, ac facturus præcepta, & hoc & illud, ut ſalvetur; tum cur dixit, quod homo ſecundum facta ſeu opera ſua judicaretur, qui bona facit ad Cælum & Vitam, & qui mala ad Infernum & Mortem; quomodo potuerat Dominus talia loqui, ſi omne, quod procedit ab homine, foret meritorium & inde malum. Sciatis itaque, quod ſi Mens eſt Charitas, etiam Actio ſit Charitas, ſi autem Mens eſt ſola Fides, quæ etiam eſt Fides ſeparata a Charitate ſpirituali, etiam Actio ſit illa Fides. His auditis, dixerunt ſedentes ſub Lauru, comprehendimus quod juſte loquutus ſis, ſed uſque non comprehendimus; quibus reſpondi, comprehenditis quod juſte loquutus ſim ex communi perceptione, quæ eſt homini ex influxu lucis e Cælo, cum aliquod verum audit; at non comprehenditis ex propria perceptione, quæ eſt homini ex influxu lucis e Mundo; binæ illæ perceptiones, nempe interna & externa, ſeu ſpiritualis & naturalis, unam faciunt apud ſapientes; vos quoque poteſtis illas unam facere, ſi ſpectatis ad Dominum, & removetis mala. Hæc quia intellexerunt, deſumſi termites ex quadam Vite, & porrexi illis, & dixi, num creditis quod hoc a me ſit, vel a Domino, & dixerunt, quod ex me a Domino; & ecce termites illi in manibus illorum extruſerunt uvas. At cum receſſi, vidi Menſam cedrinam, ſuper qua erat Liber, ſub Olea virente, cujus truncum circum ligabat Vitis, aſpexi, & ecce erat Liber per me ſcriptus, vocatus ARCANA CÆLESTIA, & dixi, quod in illo Libro plene oſtenſum ſit, quod Homo ſit Organum recipiens vitæ, & non vita; & quod hæc non poſſit creari, & ſic creata ineſſe homini, plus quam lux oculo.

462. QUARTUM MEMORABILE. Proſpexi ad Oram maritimam in Mundo ſpirituali; & vidi magnificum Navale; acceſſi, & introſpexi, & ecce ibi Navigia magna & parva, & in illis merces omnis generis, & ſuper tranſtris ſedentes Pueri & Puellæ diſtribuentes volentibus: & dixerunt, exſpectamus videre pulchras noſtras Teſtudines (Skillepadde), quæ jamjam e mari ad nos exſurgent: & ecce vidi Teſtu-

dines parvas & magnas, super quarum conchis & squamis sedebant Testudines infantes, quæ spectabant ad Insulas circum. Testudines patres habebant bina Capita, unum magnum, circumductum concha simili conchæ corporis illarum, unde rutilabant, & alterum parvum, quale est testudinibus, quod retrahebant in anteriora corporis, & quoque insertabant modo inconspicuo Capiti majori: sed tenebam oculos in Magno Capite rutilo, & vidi quod hoc haberet faciem sicut homo, & loqueretur cum pueris & puellis super transtris, & lamberet manus eorum, & tunc pueri & puellæ palpabant illos, & dabant illis edulia & opipara, & quoque pretiosa, ut holosericum ad vestes, lignum thyinum ad tabulas, purpuram ad decorationes, & COCCINUM AD INFUCATIONES. His visis, desiderabam scire, quid illa repræsentabant, quia novi quod omnia quæ in Mundo spirituali apparent, sint Correspondentiæ, & repræsentent spiritualia quæ affectionis & inde cogitationis sunt; & tunc loquebantur mecum e Cælo, & dicebant, nosti ipse quid repræsentat Navale, tum quid Navigia, ut & quid Pueri & Puellæ super illis, sed non scis quid Testudines; & dixerunt; Testudines repræsentant illos e Clero ibi, qui prorsus separant Fidem a Charitate & ejus bonis operibus, affirmantes apud se, quod plane non sit aliqua conjunctio, sed quod Spiritus sanctus per Fidem in Deum Patrem propter meritum Filii, intret apud hominem, ac purificet interiora ejus usque ad propriam Voluntatem ejus, ex qua faciunt sicut Planum ovale, & quod cum operatio Spiritus sancti ad illud Planum appropinquat, a parte ejus sinistra circum id deflectat se & prorsus illud non tangat, & quod ita Pars interior seu superior ingenii hominis sit pro Deo, & quod Pars exterior seu inferior sit pro homine, & sic quod non appareat coram Deo aliquid, quod homo facit, neque bonum neque malum; non bonum, quia hoc est meritorium, & non malum, quia hoc est malum, quoniam si illa apparerent coram Deo, homo ex utroque periret: & quia ita est, quod liceat homini velle, cogitare, loqui & facere, quicquid lubet, modo caveat sibi pro Mundo; quæsivi, num etiam asserant, quod liceat cogitare de Deo, quod non Omnipræsens & Omniscius sit, dixerunt e Cælo, quod hoc quoque illis liceat, quia Deus apud illum, qui Fidem adeptus est, & per illam purificatus & justificatus, non videt ad aliquod cogitationis & voluntatis ejus, & quod usque retineat in sinu interiori aut regione superiori mentis suæ seu ingenii Fidem, quam in actu ejus receperat, & quod ille actus quandoque possit redire, homine nesciente. Hæc sunt, quæ repræsentat CAPUT PARVUM, quod in anteriora corporis intrahunt, & quoque insertant CAPITI MAGNO, dum loquuntur cum Laicis; nam ex Parvo Capite non loquuntur cum illis, sed ex Magno, quod antrorsum apparet sicut facie humana præditum, & loquuntur cum illis ex Verbo de Amore, de Charitate, de Bonis operibus, de Præceptis Decalogi, de Pænitentia, & ex Verbo desumunt pæne omnia quæ ibi sunt de illis; sed tunc insertant Caput parvum in Magnum, ex quo intus apud se intelligunt, quod omnia illa non facienda sint propter Deum & salutem, sed modo propter Bonum publicum & privatum. Verum quia loquuntur de illis ex Verbo, imprimis de Evangelio, Operatione spiritus sancti, & Salvatione, suaviter & eleganter, ideo apparent auditoribus sicut homines pulchri, & præ reliquis in terrarum Orbe sapientes; quare etiam vidisti, quod data illis essent a pueris & puellis sedentibus super transtris navigiorum opipara & pretiosa: Hi itaque sunt, quos repræsentatos vidisti ut Testudines. In Mundo tuo parum dignoscuntur ab aliis, solum per id, quod credant se omnibus sapientiores esse, ac rideant alios, & quoque illos qui in simili doctrina quoad Fidem sunt, sed non in illis arcanis: sigillum quoddam secum in veste ferunt, ex quo se faciunt ab aliis internosci. Dixit loquens cum me, non dicam tibi quid sentiunt de cæteris rebus Fidei, ut quid de Electione, de Libero arbitrio, de Baptismo, & de Sacra Cæna, quæ sunt talia, quæ non evulgant, sed nos in Cælo scimus. Verum, quia tales

tales sunt in Mundo, & post mortem non licet alicui loqui aliter, quam cogitat, ideo quia tunc non possunt aliter quam loqui ex insaniis cogitationum suarum, reputantur ut insani, ac ejiciuntur e Societatibus, & tandem demittuntur in Puteum abyssi, de quo in Apocalypsi Cap. IX: 2, & fiunt Spiritus corporei, & apparent sicut Ægyptiorum Mumia; callus enim inductus est interioribus Mentis eorum, quia in Mundo etiam interposuerunt sepem. Societas infernalis ex illis est in confinio ad Societatem infernalem ex Machiavelistis, ac intrant passim ab una in alteram, & vocant se Sodales, sed exeunt, quia diversitas est, ex eo, quod aliquod Religiosum de actu justificationis per fidem apud illos fuerit, sed non aliquod apud Machiavelistas.

Postquam vidi illos ejectos ex Societatibus, & collectos ut dejicerentur, vidi Navigium in aere cum septem velis volans, & inibi naucleros & nautas indutos veste purpurea, habentes super pileis magnificas laurus, clamantes, en nos in Cælo, sumus Doctores purpurati, & præ omnibus laureati, quia sumus Capita sapientum ex omni Clero in Europa. Miratus sum quid hoc, & dictum est mihi quod essent imagines fastus, ac cogitationes ideales, quæ vocantur phantasiæ, ex illis, qui prius visi sunt ut Testudines, & nunc ut insani ejecti e Societatibus, & in unum collecti, ac starent simul in uno loco: & tunc desiderabam loqui cum illis, & accessi ad locum ubi stabant, & salutabam illos, & dicebam, estis vos qui separavistis Interna hominum ab Externis illorum, ac Operationem Spiritus sancti sicut in Fide a cooperatione Ejus cum homine extra Fidem, & sic separavistis Deum ab homine; annon vos ita non modo removistis ipsam Charitatem & ejus Opera a fide, sicut multi alii Doctores e Clero, sed etiam ipsam Fidem quoad manifestationem ejus coram Deo ab homine; sed quæso, num velitis, ut de illa re loquar vobiscum ex Ratione, vel num ex Scriptura Sacra; dixerunt, loquere primum ex Ratione; & loquutus sum, dicens; quomodo potest Internum & Externum apud hominem separari; quis non ex communi perceptione videt, aut videre potest, quod omnia Interiora hominis pergant & continuentur in Exteriora, & usque in extrema ejus ut efficiant effectus suos, & operentur opera sua; suntne Interna propter Externa, ut desinant in illa, & subsistant in illis, & sic existant, vix aliter quam sicut columna super stylobata sua; potestis videre, quod nisi continuatio foret, & sic conjunctio, extrema dissolverentur, ac diffluerent sicut bullæ in aere: quis negare potest, quin interiores operationes Dei apud hominem sint myriades myriadum, de quibus homo nihil scit, & quid juvat illa scire, modo sciat extrema, in quibus cum sua cogitatione & voluntate cum Deo simul est. Sed hoc illustrabitur per Exemplum: num scit homo interiores operationes loquelæ suæ, ut quomodo Pulmo attrahit aerem, & illo implet vesiculas, bronchias, & lobos; quomodo illum aerem emittit in Tracheam, & ibi vertit illum in sonum, quomodo sonus ille in glottide ope laryngis modificatur, & quomodo lingua dein articulat illum, & labia articulationem complent, ut fiat loquela; nonne omnes illæ interiores operationes, de quibus homo nihil scit, sunt propter extremum, ut homo possit loqui; remove aut separa unum ex internis illis a suo continuo cum extremis, num homo potuisset loqui plus quam stipes. Sit adhuc exemplum, binæ Manus sunt ultima hominis, nonne Interiora, quæ illuc continuantur, sunt a Capite per Cervicem, tum per Pectus, Scapulas, Brachia & Ulnas, suntque innumeri musculares textus, innumeræ phalanges fibrarum motricium, innumeri manipuli nervorum & vasorum sanguineorum, ac plures ginglymi ossium cum suis ligamentis & membranis, num homo aliquid de illis scit, & tamen operantur Manus ejus ex omnibus & singulis illis: suppone, quod interiora illa circa poplitem manus se sinistrorsum aut dextrorsum reflecterent, & non per continuum intrarent, annon manus ab ulna decideret, ac sicut aliquod avulsum inani natum putresceret; imo si vultis credere, foret sicut cum corpore, si homo decollaretur. Prorsus

ſus ſimile foret cum Mente humana, ac cum binis ejus Vitis, Voluntate & Intellectu, ſi Divinæ Operationes, quæ Fidei & Charitatis ſunt, deſinerent in media via, & non uſque ad hominem per continuum tenderent, ſane foret tunc homo non modo brutum, ſed putris ſtapes: hæc ſunt ſecundum rationem. Nunc ſi vultis audire, eadem etiam ſunt ſecundum Scripturam Sacram; annon Dominus dicit, *Manete in Me, & Ego in vobis*; *Ego ſum Vitis & vos palmites, qui manet in Me, & Ego in illo, hic fert fructum multum*, Joh. XVI: 4. 5; numne fructus ſunt bona Opera, quæ Dominus facit per hominem, & homo ex ſe a Domino. Dominus etiam dicit, *Quod ſtet ad oſtium & pulſet, & quod ad illum qui aperit, ingrediatur, ac cœnet cum illo & ille cum Ipſo*, Apoc. III: 20. Annon *Dominus dat minas & talenta, ut homo negotietur cum illis, & lucretur, & quod ſicut lucratur, det vitam æternam*, Matth. XXV: 14 ad 34. Luc. XIX: 13 ad 26. Tum, *Quod mercedem det cuivis ſecundum laborem in Vinea Ipſius*, Matth. XX: 1 ad 17: ſed hæc pauca ſunt, poſſunt Membranæ impleri ex Verbo, de eo, quod homo facturus ſit fructus ſicut arbor, operaturus ſit ſecundum præcepta, amaturus Deum & proximum, & plura. Sed ſcio, quod propria Intelligentia veſtra cum illis quæ ex Verbo ſunt, non poſſit tale commune habere, quale eſt in ſe, quæ tametſi loquimini, uſque ideæ veſtræ pervertunt illa: & vos non poteſtis aliter, quia removetis omnia Dei ab homine quoad communicationem & inde conjunctionem; quid tunc ſupereſt, niſi etiam omnia Cultus. Poſtea illi mihi viſi ſunt in luce Cæli, quæ detegit & manifeſtat, qualis quiſque eſt; & tunc non viſi ſicut prius in Navigio in aere quaſi in Cælo, nec inibi purpurati quoad veſtes, ac laureati quoad caput, ſed in loco arinoſo, in veſtibus ex fruſtis, ac cincti retibus quaſi piſcatoriis circum lumbos, trans quæ nuditates illorum apparebant; & tunc demiſſi ſunt in Societatem, quæ in confinio ad Machiaveliſtas erat.

C A-

CAPUT OCTAVUM

DE

LIBERO ARBITRIO.

463. Antequam accinctus accedo ad tradendum Doctrinale Novæ Ecclesiæ de Libero Arbitrio, necessum est ut præmittantur illa quæ Hodierna Ecclesia in Libris suis dogmaticis de illo tradit, quoniam nisi hoc fiat, potest homo, cui sana ratio & religio est, credere, quod non operis pretium sit de illo aliquod novum scribere, diceret enim secum, quis non scit, quod homini Liberum Arbitrium in spiritualibus sit, quid alioquin foret, quod Sacerdotes prædicarent, ut credant in Deum, ut convertant se, ut vivant secundum præcepta in Verbo, ut pugnent contra concupiscentias carnis suæ, utque se parent novam Creaturam, præter similia plura; quare secum non potest aliter cogitare, quam quod illa modo voces venti essent, si non aliquod Liberum Arbitrium in rebus salutis foret, & quod illud negare esset delirum quia contra sensum communem: at quod usque hodierna Ecclesia in contrarium eat, & illud extra Templa sua ejiciat, constare potest ex Libro Formula Concordiæ appellato, in quem Evangelici jurant, ex illis ibi quæ sequuntur; quod similis Doctrina & inde fides de Libero Arbitrio sit apud Reformatos, ita similis in Universo Christiano Orbe, proinde in Germania, Svecia, Dania, Anglia & Hollandia, constat ex Libris dogmaticis illorum. Hæc itaque sunt Transsumpta ex Formula Concordiæ, Editionis Lipsiensis Anno 1756.

464. „ I. Doctores Augustanæ Confessionis asserunt homines ex lapsu primorum „ Parentum ita penitus corruptum esse, ut in rebus Spiritualibus, quæ ad conversionem & salutem nostram spectant, natura cæcus sit, ut Verbum Dei prædicatum neque intelligat, neque intelligere possit, sed illud ut rem stultam judicet, & nunquam a seipso ad Deum appropinquet, sed potius inimicus Dei sit „ & maneat, donec virtute Spiritus Sancti per Verbum prædicatum & auditum, „ ex mera gratia, sine omni sua propria cooperatione convertatur, fide donetur, „ regeneretur, & renovetur, pag. 656. II. Credimus quod hominis non renati „ intellectus, cor & voluntas in rebus spiritualibus & Divinis ex propriis naturalibus viribus, prorsus nihil intelligere, credere, amplecti, cogitare, velle, inchoare, perficere, agere, operari & cooperari possit, sed quod homo ad bonum „ prorsus corruptus & mortuus sit, ita ut in hominis natura post lapsum, ante „ regenerationem, ne scintilla quidem spiritualium virium reliqua manserit, quibus ille ad gratiam Dei præparare se, aut oblatam apprehendere, aut accommodare se, & per se capax esse possit, aut viribus propriis aliquid ad conversionem suam vel toto vel ex dimidia vel ex minima parte conferre, agere, operari aut cooperari ex seipso, aut tanquam ex seipso possit, sed quod homo sit „ peccati servus & mancipium Satanæ, a quo agitatur, inde adeo naturale ejus „ Liberum arbitrium ratione corruptarum virium & naturæ suæ depravatæ duntaxat ad ea, quæ Deo displicent & adversantur, activum & efficax est, p. 656. „ III. Quod homo in civilibus & naturalibus rebus sit industrius & ingeniosus, sed „ in spiritualibus & Divinis rebus, quæ ad animæ salutem spectant, sit similis „ trunco, lapidi, statuæ salis uxori Lothi, quæ neque oculorum, oris aut ullo-

„ rum sensuum usum habent, pag. 661. IV. Quod homo usque loco motivam „ potentiam externa membra regere, Evangelium audire, & aliquo modo meditari possit, sed quod usque id tacitis cogitationibus ut rem stultam spernat, neque credere possit, & in hac parte deterior est trunco, nisi Spiritus Sanctus in „ illo sit efficax, & fidem aliasque Deo probatas virtutes & obedientiam in illo „ accendat & operetur, pag. 662. V. Quadam ratione dici potest hominem non „ esse lapidem aut truncum, lapis & truncus non reluctatur, nec intelligit aut „ sentit, quid secum agitur, sicut homo Deo sua voluntate reluctatur, donec ad „ Deum conversus fuerit; & tamen verum est, quod homo ante conversionem sit „ creatura rationalis, quae habet intellectum, sed non in rebus Divinis, & voluntatem, sed non ut bonum salutare aliquid velit, sed tamen ad conversionem „ suam nihil conferre potest, & in hac parte est deterior trunco & lapide, pag. „ 672. 673. VI. Quod tota conversio sit operatio, donum & opus solius Spiritus „ Sancti, qui eam virtute & potentia sua, per Verbum, in intellectu, corde & „ voluntate hominis tanquam in subjecto patiente, ubi homo nihil agit, sed tantum patitur, efficiat atque operetur; quod tamen non eo modo fit, quasi cum „ statua e lapide formatur, aut sigillum in ceram imprimitur, quia cera neque „ notitiam neque voluntatem habet, pag. 681. VII. Secundum dicta quorundam „ Patrum & neotericorum Doctorum est, *quod Deus trahat sed volentem*, ita quod „ hominis voluntas in conversione aliquid agat; sed haec non sunt analoga Sacrorum verborum, confirmant enim falsam opinionem de viribus Humani Arbitrii „ in conversione, pag. 582. VIII. Quod in externis Mundi rebus, quae rationi subjectae sunt, relictum sit homini adhuc aliquid intellectus, virium & facultatum, „ etsi hae miserae reliquiae valde sunt debiles, & quidem haec ipsa, quantulacunque sunt, per morbum haereditarium veneno infecta sunt, atque contaminata, „ ut coram Deo nullius momenti sint, pag. 641. IX. Quod homo in conversione, qua ex filio irae fit filius gratiae, non cooparetur Spiritui Sancto, quippe „ cujus unius & solius opus est hominis conversio, pag. 219. 519 seq. 663 seq. „ app: p. 143. Quod tamen homo renatus per virtutem Spiritus Sancti cooperari „ possit, quamvis multa adhuc infirmitas concurrit; & quod bene operetur, quantum & quamdiu a Spiritu Sancto ducitur, regitur & gubernatur; sed usque non „ cooperatur cum Spiritu Sancto sicut duo equi una currum trahunt, pag. 674. „ X. Peccatum originis non est quoddam delictum, quod actu perpetratur, sed „ intime inhaeret infixum naturae, substantiae & essentiae hominis, quod sit scaturigo omnium actualium peccatorum, ut sunt pravae cogitationes, colloquutiones, mala opera, pag. 577. Haereditarius ille morbus, per quem tota natura „ corrupta est, est horribile peccatum, & quidem principium & caput omnium „ peccatorum, e quo ut radice & scaturigine omnes transgressiones promanant, „ pag. 640. Quod Natura per id peccatum, tanquam per lepram spiritualem totaliter in intimis etiam visceribus & cordis recessibus profundissimis, tota sit „ coram Deo infecta & corrupta, & propter hanc corruptionem persona hominis „ lege Dei accusatur & damnatur, ita ut natura filii irae, mortis & damnationis „ mancipia simus, nisi beneficio meriti Christi ab his malis liberemur & servemur, „ pag. 639. Quod ex eo sit totalis carentia seu privatio concreatae in Paradiso justitiae originalis seu imaginis Dei, & quod inde sit impotentia, ineptitudo, & „ stupiditas, qua homo ad omnia Divina seu spiritualia prorsus ineptus est. Quod „ loco imaginis Dei amissae in homine sit intima, pessima, profundissima, inscrutabilis, ineffabilis corruptio totius naturae, & omnium virium, imprimis superiorum & principalium animae facultatum, in mente, intellectu, corde & voluntate, pag. 640.

465. Haec sunt hodiernae Ecclesiae praecepta, dogmata & sancita de Libero Arbitrio hominis in spiritualibus & in naturalibus, ut & de Peccato originali; haec adducta

ducta sunt ob finem ut evidentius appareant præcepta, dogmata & sancita Novæ Ecclesiæ de illis, nam ex binis sic appositis formis apparet veritas in luce, sicut fit in Picturis, in quibus Facies deformis a latere apponitur Faciei formosæ, ex quibus simul visis formositas unius & deformitas alterius coram oculo clare exstant. Sancita Novæ Ecclesiæ sunt hæc quæ sequuntur.

Quod in Horto Edenis positæ sint duæ Arbores, una vitæ & altera scientiæ boni & mali, significet quod homini Liberum Arbitrium in spiritualibus datum sit.

466. Quod per Adamum & Chaivam in Libro Mosis non intelligantur homines primum creati, a multis creditum est, & ad confirmandum adduxerunt argumenta de Præadamitis ex computis & Chronologiis apud aliquas Gentes; tum etiam ex effato Caini Primogeniti Adami ad Jehovam, *Vagus & agitatus ero in terra; ut quisquis offenderit me, occidat me; quare posuit Jehovah Caino signum, quod non occisurus sit illum quisquis offenderit eum*, Genes. IV: 14. 15. *& postquam exiverat e faciebus Jehovæ, habitaverit in terra Nod, & ædificaverit urbem*, Vers. 16. 17. consequenter quod Terra ante Adamum fuerit inhabitata. Quod autem per Adamum & ejus Uxorem intelligatur Antiquissima Ecclesia in hac Tellure, in ARCANIS CÆLESTIBUS, a me Londini editis, pluribus demonstratum est, & ibi etiam, quod per Hortum Edenis intelligatur Sapientia hominum illius Ecclesiæ, & per Arborem vitæ Dominus in homine & homo in Domino, & per Arborem scientiæ boni & mali, homo non in Domino sed in suo proprio, qualis est qui credit quod omnia faciat a se, etiam bonum; & quod per esum ex hac Arbore intelligatur appropriatio mali.

467. In Verbo per Hortum Edenis non intelligitur aliquis Hortus, sed Intelligentia, nec per Arborem aliquis Arbor sed homo: quod Hortus Edenis significet Intelligentiam & Sapientiam, constare potest ex his locis, IN INTELLIGENTIA ET SAPIENTIA TUA *feceras tibi opes, in* EDEN HORTO DEI *fuisti*, & in sequentibus ibi, *plenus* SAPIENTIA, *In* EDEN HORTO DEI fuisti, *omnis lapis pretiosus tegumentum tuum*, Ezech. XXVIII: 4. 12. 13. Hæc de Principe & de Rege Tyri, de quo prædicatur sapientia, quia per Tyrum in Verbo significatur Ecclesia quoad cognitiones veri & boni, per quas est sapientia; per lapides pretiosos, qui tegumentum ejus, etiam significantur cognitiones veri & boni; non enim Princeps & Rex Tyri in Horto Edenis fuerunt. Et alibi apud Ezechielem, *Aschur cedrus in Libano, cedri non occultaverunt illum in* HORTO DEI, *omnis Arbor in* HORTO DEI *non par fuit illi in pulchritudine, æmulatæ sunt illi omnes* ARBORES EDENIS IN HORTO DEI, Cap. XXXI: 1. 8. & porro, *Cui similis factus es sic in gloria & in magnitudine inter* ARBORES EDENIS, Vers. 18; hoc dicitur de Aschure, quia per illum in Verbo significatur Rationalitas & inde Intelligentia. Apud Esajam, *Consolabitur Jehovah Zionem, & ponet desertum ejus in* EDEN, *& solitudinem ejus in* HORTUM JEHOVÆ, Cap. LI: 3, Zion ibi est Ecclesia, ac Eden & Hortus Jehovæ est sapientia & intelligentia. In Apocalypsi „ *Vincenti dabo edere de* ARBORE VITÆ, *quæ in* MEDIO PARADISI DEI, Cap. III: 7. *In medio plateæ fluvii hinc & illinc erit Arbor vitæ*, Cap. XXII: 2. Ex his patet clare, quod per Hortum in Edene, in quo Adam positus fuisse dicitur, intelligatur Intelligentia & Sapientia, quia similia dicuntur de Tyro, Aschure & Zione. Per Hortum significatur Intelligentia etiam alibi in Verbo, ut Esaj. LVIII: 12. Cap. LXI: 11. Jer. XXXI: 12. Amos IX: 14. Num. XXXV: 6. Hic spiritualis intellectus Horti ducit causam ex repræsentationibus in Mundo spirituali, ibi Paradisi apparent, ubi Angeli in Intelligentia & Sapientia sunt;

ipsa Intelligentia & Sapientia, quæ illis est a Domino, sistit talia circum illos; & hoc fit ex correspondentia, nam omnia, quæ in Mundo spirituali existunt, sunt Correspondentiæ.

468. Quod Arbor significet hominem, constat ex his locis in Verbo, *Cognoscent omnes Arbores agri, quod Ego Jehovah humiliem Arborem altam, exaltem Arborem humilem, & arefaciam Arborem viridem, & germinare faciam Arborem aridam*, Ezech. XVII: 24. *Beatus cujus in Lege beneplacitum, erit sicut Arbor plantata juxta rivos aquarum, quæ fructum dabit in tempore suo*, Psalm. I: 3. Jerem. XVII: 8. *Laudate Jehovam Arbores fructus*, Psalm CXLVIII: 9. *Saturantur Arbores Jehovæ*, Psalm CIV: 16. *Securis ad radicem Arboris jacet, omnis Arbor non faciens fructum bonum, exscindetur*, Matth. III: 10. Cap. VII: 16 ad 21. *Aut facite Arborem bonam & fructum bonum, aut facite Arborem putrem, ex fructu enim cognoscitur Arbor*, Matth. XII: 13. Luc. VI: 43. 44. *Incendam ignem, qui comede omnem Arborem viridem, & omnem Arborem aridam*, Ezech: XXI: 3. Quoniam Arbor significat hominem, ideo statutam fuit, *Quod fructus arboris inserviens esui in Terra Canaane præputiaretur*, Levit. XIX: 23. 24. Quoniam Olea significat hominem Ecclesiæ cælestis, dicitur de *binis Testibus*, *qui prophetabant*, *Quod essent duæ Oleæ stantes juxta Dominum totius terræ*, Apoc. XI: 4. Similiter Sach. IV: 3. 11. 12. & apud Davidem, *Ego Olea virens in Domo Dei*, Psalm CII: 10. & apud Jeremiam, *Oleam virentem pulchram fructu vocavit Jehovah nomen tuum*, XI: 16. 17. præter plura, quæ hic propter copiam non afferuntur.

469. Quisque hodie, qui interius sapit, potest percipere aut divinare, quod per illa, quæ de Adamo & ejus Uxore scripta sunt, involvant spiritualia, quæ nemo hactenus novit, quia Sensus spiritualis Verbi non prius quam nunc detectus est: quis non potest e longinquo videre, quod Jehovah non posuisset binas Arbores in Horto, & unam ad offendiculum, nisi propter spiritualem quandam repræsentationem, & quia ambo ederunt ex aliqua Arbore, maledicti sint, & quod illa Madictio adhæreat cuivis homini post illos, ita quod totum Genus humanum propter unius hominis culpam, in qua non aliquod malum concupiscentiæ carnis & iniquitas cordis fuit, damnatum sit, num hoc cum Divina Justitia quadrat, imprimis cur Jehovah non abstraxit illum ab esu, cum præsens vidit hoc, & cur Serpentem non dejecit in Orcum antequam persuasit. Sed mi amice, hoc Deus non fecit, quoniam sic Liberum Arbitrium homini ademisset, ex quo tamen homo est homo, & non bestia; cum hoc scitur, patet in evidentia, quod per binas illas Arbores, unam ad vitam & alteram ad mortem, Liberum hominis Arbitrium in Spiritualibus repræsentatum sit. Præterea Malum hæreditarium non est inde, sed ex Parentibus, a quibus in liberos traducitur inclinatio ad malum, in quo ipsi fuerunt; quod ita sit, perspicitur a quovis, qui perlustrat mores, animos, & facies liberorum, imo familiarum ex uno Patre; sed usque pendet ab unoquovis in familia si velit accedere aut recedere, quoniam quisque suo arbitrio relinquitur. Quid autem in specie significat arbor vitæ, & Arbor scientiæ boni & mali, plene expositum est in MEMORABILI supra n: 48, quod videatur.

Quod homo non sit Vita, sed Receptaculum vitæ a Deo.

470. Communiter creditur, quod Vita sit in homine, ejus, ita quod non modo sit receptaculum vitæ, sed etiam Vita; quod ita communiter credatur, est ex apparentia, quia vivit, hoc est, sentit, cogitat, loquitur & agit prorsus ut ex se; quare hoc, quod homo sit Receptaculum vitæ, & non Vita, non potest non videri,

ri, quam ut quoddam nondum auditum, aut ficut paradoxon, fenfuali cogitationi, quia apparentiæ, advetfum. Caufam fallacis hujus fidei, quod homo etiam fit vita, confequenter quod vita homini fit increata, & poftea per traducem ingenerata, deduxi ex apparentia, fed caufa fallaciæ ex apparentia eft, quod plerique hodie fint naturales, & pauci fpirituales, & naturalis homo judicat ex apparentiis & inde fallaciis, & hæ e diametro contra hanc veritatem funt quod homo fit modo receptaculum vitæ & non vita. Quod homo non fit vita, fed receptaculum vitæ a Deo, conftat ex evidentibus his teftimoniis, quod omnia, quæ creata funt, in fe finita fint, & quod homo, quia finitus, non potuerit creari nifi ex finitis; quare in Libro Creationis dicitur, quod Adam ex terra & ejus pulvere factus fit, ex quo etiam nominatus eft, Adam enim fignificat terræ humum; & omnis homo non actualiter confiftit, nifi ex talibus quæ in terra funt, & ex terra in athmofphæris, illa quæ in Athmofphæris ex terra funt, homo inforbet per pulmones, & per poros totius corporis, & craffiora per cibos e terrenis confectos. Quod autem Spiritum hominis concernit, etiam ille a finitis creatus eft, quid fpiritus hominis nifi receptaculum vitæ mentis; finita ex quibus ille, funt fpirituales fubftantiæ, quæ in Mundo fpirituali funt, & in terram noftram etiam collatæ, & inibi reconditæ; quæ nifi fimul cum materialibus ineffent, non aliquod femen potuiffet imprægnari ab intimis, & inde mirabiliter excrefcere abfque ulla deviatione a primo ftamine ufque ad fructus, & ad nova femina; nec aliqui vermes procrearentur ex effluviis e terra, & ex exfpiratione halituum e vegetabilibus, e quibus athmofphæræ imprægnatæ funt. Quis poteft ex ratione cogitare, quod Infinitum poffit aliud quam finitum creare, & quod homo, quia eft finitus, non fit aliud quam forma, quam Infinitum vivificare poteft ex vita in fe; & hoc intelligitur per hæc, *Formavit Jehovah Deus hominem, pulverem de terra, & infpiravit in nares ejus animam vitarum*, Gen. II: 7. Deus, quia Infinitus eft, eft Vita in Seipfo, hanc non poteft creare & fic tranfcribere in hominem, nam hoc foret facere illum Deum; quod hoc factum fit, fuit infania ferpentis feu diaboli, & ab illo Chaivæ & Adami, nam dixit Serpens, *Quo die comederitis de fructu hujus Arboris, aperientur oculi veftri, & eritis ficut Deus*, Gen. III: 5. Quod dira hæc perfuafio, quod Deus fe transfuderit & tranfcripferit in homines, fuerit hominibus Antiquiffimæ Ecclefiæ in fine ejus quando confummata eft, ex ore illorum audivi, & hi propter horrendam illam fidem, quod fic dii effent, jacent profunde occultati in Caverna, ad quam nemo poteft prope accedere, nifi interiore vertigine actus fuccumbat. Quod per Adamum & ejus uxorem intelligatur & defcribatur Antiquiffima Ecclefia, in præcedente Articulo notum factum eft.

471. Quis non videt, fi ex ratione fupra fenfualia corporis elevata poteft cogitare, quod vita non creabilis fit, nam quid vita, nifi quam intima activitas Amoris & Sapientiæ, quæ funt in Deo, & Deus, quæ vita etiam vocari poteft ipfa vis viva; qui hoc videt, ille etiam poteft videre, quod illa vita non poffit tranfcribi in aliquem hominem, nifi una cum amore & fapientia; quis negat, aut negare poteft, quin omne bonum amoris & omne verum fapientiæ, fint unice a Deo, & quod quantum homo illa recipit a Deo, tantum vivat a Deo, & dicatur natus a Deo, hoc eft, regeneratus; ac viciffim, quod quantum quis non recipit amorem & fapientiam, feu quod fimile, charitatem & fidem, tantum non recipiat vitam, quæ in fe vita eft, a Deo, fed ab inferno, quæ non alia vita eft, quam vita inverfa, quæ vocatur mors fpiritualis.

472. Ex antedictis percipi & concludi poteft, quod fequentia hæc non creabilia fint, videlicet. 1. Quod non Infinitum. 2. Non amor & fapientia. 3. Et inde non vita. 4. Nec lux & calor. 5. Imo nec ipfa activitas in fe fpectata; fed quod Organa recipientia illa fint creabilia & creata. Hæc per has comparationes illuftrari poffunt; quod Lux non creabilis fit, fed ejus organum quod eft oculus;

quod sonus qui est activitas athmosphæræ, non creabilis sit, sed ejus organum quod est auris; quod nec calor qui est primarium activum, ad quem recipiendum creata sunt omnia quæ in tribus Regnis naturæ sunt, quæ secundum receptionem non agunt sed aguntur. Ex Creatione est, quod ubi activa sunt, etiam passiva sint, & quod duo illa ut in unum se conjungant; si activa creabilia forent, sicut passiva, non opus fuisset Sole, & inde calore & luce, sed omnia creata absque illis subsisterent, cum tamen, si illa removerentur, caderet Universum creatum in Chaos. Ipse Sol mundi consistit ex substantiis creatis, quarum activitas producit ignem: hæc illustrationis causa adducta sunt. Simile foret cum homine, si Lux spiritualis, quæ in sua essentia est sapientia, & Calor spiritualis, qui in sua essentia est amor, non influerent in hominem, & reciperentur ab homine; totus homo non aliud est, quam forma organizata ad receptionem duorum illorum, tam e Mundo naturali, quam e Mundo spirituali, correspondent enim sibi. Si negaretur quod homo sit Forma recipiens amoris & sapientiæ a Deo, negaretur etiam influxus, & sic quod omne bonum sit a Deo, & quoque negaretur conjunctio cum Deo, & inde vox inanis foret quod homo possit esse habitaculum & templum Dei.

473. Sed quod homo hoc non sciat ex aliqua luce rationis, est quia fallaciæ ex creditis apparentiis sensuum externorum corporis, adumbrant illam lucem. Quod homo non aliter sentiat, quam quod vivat ex sua vita, est quia instrumentale sentit principale ut suum, & non potest ideo distinguere illa, nam causa principalis & causa instrumentalis unam causam simul agunt, secundum theorema notum in Orbe erudito; causa principalis est vita, & causa instrumentalis est mens hominis. Apparet sicut bestiæ etiam vitam in se creatam possideant, sed est similis fallacia; sunt enim Organa creata ad recipiendum lucem & calorem e Mundo naturali & simul e Mundo spirituali, nam unaquævis species est forma alicujus amoris naturalis, & recipit lucem & calorem e Mundo spirituali mediate per cælum & infernum, bestiæ mites per cælum, ac immites per infernum. Solus homo recipit lucem & calorem, hoc est, sapientiam & amorem, immediate a Domino: hæc differentia est.

474. Quod Dominus sit Vita in Seipso, ita ipsa Vita, docet Ipse apud Johannem „ *Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, in Ipso Vita erat & Vita erat Lux hominum*, Joh. I: 1. 4. Apud Eundem „ *Sicut Pater habet Vitam in Se Ipso, ita dedit Filio vitam habere in Se Ipso*, Cap. V: 26. Apud Eundem „ *Ego sum Via, Veritas, & Vita*, Cap. XIV: 6. Apud Eundem „ *Qui Me sequitur habebit Lucem Vitæ*, Cap. VII: 12.

Quod homo, quamdiu vivit in Mundo, teneatur in medio inter Cælum & Infernum, & ibi in Æquilibrio spirituali, quod est Liberum arbitrium.

475. Ut sciatur, quid & quale Liberum Arbitrium est, necessum est ut sciatur unde illud; ex cognita ejus Origine imprimis noscitur, non modo quod sit, sed etiam quale est. Origo ejus est ex Mundo spirituali, ubi Mens hominis a Domino tenetur, Mens hominis est ejus Spiritus qui vivit post mortem, & Spiritus ejus est continue in consortio cum sui similibus in illo Mundo, & spiritus ejus per corpus materiale, quo circumcingitur, est cum hominibus in Mundo naturali. Quod homo non sciat quod in medio spirituum sit quoad Mentem suam, est quia illi spiritus, cum quibus in consortio est in Mundo spirituali, spiritualiter cogitant & loquuntur, spiritus autem hominis, quandiu est in corpore materiali, naturaliter; ac spiritualis cogitatio & loquela non intelligi nec percipi possunt ab homine naturali, neque vicissim, inde est quod nec videri possint; at cum spiritus hominis in socie-

ta-

tate cum spiritibus in horum Mundo est, tunc etiam in spirituali cogitatione & loquela cum illis est, quia mens ejus interius spiritualis est, sed exterius naturalis, quare per sua interiora cum illis communicat, at per sua exteriora cum hominibus; per illam communicationem homo percipit res, & analytice cogitat illas; si hoc non foret homini, non plus nec aliter cogitaret quam bestia, ut &, si tolleretur illi omne commercium cum spiritibus, in instanti moreretur. Sed ut possit comprehendi, quomodo homo potest teneri in medio inter Cælum & Infernum, & per id in Æquilibrio spirituali, unde ei Liberum arbitrium est, paucis dicetur. Mundus spiritualis consistit ex Cælo & Inferno, Cælum est supra Caput, & Infernum ibi est infra pedes, non tamen usque in medio Telluris ab hominibus habitatæ, sed infra terras istius Mundi, quæ etiam ex origine spirituali sunt, & inde non in extenso, sed in apparentia extensi. Inter Cælum & Infernum est magnum Interstitium, quod illis, qui ibi sunt, apparet sicut integer Orbis; in hoc Interstitium ex Inferno exhalat malum in omni copia, & ex Cælo vicissim illuc influit bonum, etiam in omni copia; hoc Interstitium est, de quo Abraham dixit ad divitem in Inferno „ *Inter nos & vos Hiatus ingens firmatus est, ut qui volunt transscendere exhinc ad vos, non possint, neque qui ibi ad nos transire*, Luc. XVI: 26. In medio hujus interstitii est omnis homo quoad spiritum suum, unice propter causam, ut in libero arbitrio sit. Hoc Interstitium, quia est tam ingens, & apparet illis qui ibi sunt, sicut magnus orbis, vocatur MUNDUS SAIRITUUM, est etiam plenus Spiritibus, quia omnis homo post mortem illuc primum venit, & ibi præparatur vel ad cælum vel ad infernum, est ibi inter illos in consortio, sicut prius inter homines in priori Mundo; nec est ibi Purgatorium, hoc est fabula a Romano Catholicis inventa. Sed de illo Mundo in specie actum est in Opere de CÆLO ET INFERNO, Londini An: 1758, edito, n: 536 ad 603.

476. Omnis homo ab infantia, usque ad senectutem mutat loca seu situs in hoc Mundo, INFANS tenetur in plaga orientali versus septentrionem ibi; & PUER, sicut addiscit rudimenta religionis, successive a septentrione recedit ad meridiem; ADOLESCENS, sicut incipit ex sua mente cogitare, fertur versus meridiem; ac postea quando sui judicii & sui juris factus est, secundum incrementa in talibus, quæ Deum & amorem erga proximum spectant interius, in meridiem ad orientem; at si favet malo, & illud insorbet, progreditur ille versus occidentem: omnes enim in Mundo spirituali, habitant secundum plagas; in ORIENTE illi qui in bono a Domino sunt, nam ibi est Sol, in cujus medio est Dominus: in SEPTENTRIONE illi qui in ignorantia sunt; in MERIDIE illi qui intelligentia; & in OCCIDENTE illi qui in malo. Ipse homo quoad corpus non tenetur in illo Interstitio seu Meditullio, sed quoad spiritum suum, & sicut hic mutat statum, accedendo ad bonum aut ad malum, ita transfertur ad loca seu situs in hac aut illa plaga, & ibi in consortium venit cum habitatoribus. At sciendum est, quod Dominus non transferat hominem huc aut illuc, sed homo seipsum diversimode; si ille eligit bonum, tunc homo simul cum Domino, aut potius Dominus simul cum homine, transfert spiritum ejus versus Orientem; si autem homo eligit malum, tunc homo una cum diabolo, aut potius diabolus una cum homine, transfert spiritum ejus versus Occidentem. Observandum est, quod ubi hic dicitur Cælum, etiam intelligatur Dominus, quia Dominus est omne in omnibus cæli, & ubi dicitur diabolus, intelligatur Infernum, quia omnes ibi sunt diaboli.

477. Quod homo teneatur in hoc magno Interstitio, & ibi continue in ejus medio, est unice propter causam, ut in libero arbitrio in spiritualibus sit, nam æquilibrium hoc est æquilibrium spirituale, quia est inter Cælum & Infernum, ita inter bonum & malum. Omnes, qui in magno illo Interstitio sunt, quoad interiora sua, conjuncti sunt vel cum Angelis cæli, vel cum diabolis inferni, at hodie vel cum Angelis Michaelis, vel cum Angelis draconis. Omnis homo post mor-

tem ad suos in illo Interstitio se confert, & adsociat se illis, qui in simili amore sunt, nam Amor conjungit unumquemvis ibi cum similibus, & facit ut libere respiret animam, ac sit in statu vitæ anteactæ; at successive tunc exuuntur externa, quæ non unum faciunt cum internis; quo facto bonus elevatur in Cælum, & malus se confert in infernum, quisque ad tales, cum quibus quoad amorem regnantem unum facit.

478. Sed Æquilibrium hoc spirituale, quod est Liberum Arbitrium, illustrari potest per æquilibria naturalia. Est sicut æquilibrium hominis circum corpus aut ad brachia ligati inter binos viros ejusdem roboris, quorum unus trahit hominem medium ad dextrum, & alter ad sinistrum, quod tunc homo medius possit libere se huc illuc sicut non aliqua vi actus vertere, & si confert se ad dextrum trahit virum ad sinistrum cum violentia ad se, usque ut vir a sinistro cadat in terram. Similiter si aliquis etiam imbellis ligatus foret inter tres viros a dextro, & totidem a sinistro ejusdem potentiæ; similiter si inter camelos aut equos. Æquilibrium Spirituale, quod est Liberum arbitrium, comparari potest cum bilance, in cujus unaquavis scala posita sunt pondera æquilibrantia, si tunc parum addatur scalæ unius lateris, axis trubina supra vibrat se; simile etiam est cum vecte, aut cum magna trabe posita super hypomochlio suo; omnia & singula quæ intra hominem sunt, sicut cor, pulmo, ventriculus, hepar, pancreas, lien, intestina, & reliqua, in tali æquilibrio sunt, inde est quod unumquodvis in summa quiete possit suas functiones obire: similiter omnes musculi, absque tali horum æquilibrio cessaret omnis actio & reactio, & homo non amplius ageret hominem. Cum itaque omnia quæ in Corpore sunt in tali æquilibrio sunt, etiam omnia quæ in Cerebro, in simili sunt, consequenter omnia quæ in mente ibi; quæ se referunt ad voluntatem & intellectum. Est quoque liberum bestiis, avibus, piscibus & insectis, sed hæ feruntur a sensibus sui corporis, suggerente appetitu ac voluptate; his non absimilis esset homo, si ei liberum faciendi foret sicut est liberum cogitandi, hic quoque ferretur modo a sensibus sui corporis suggerente concupiscentia & voluptate; aliter qui spiritualia Ecclesiæ haurit, & liberum suum arbitrium per illa coercet, is a Domino a concupiscentiis & malis voluptatibus, & harum aviditatibus connatis abducitur, ac bonum affectat, & malum aversatur; hic tunc propius ad orientem & simul ad meridiem in spirituali Mundo a Domino transfertur, & in Liberum cæleste, quod vere est liberum, immittitur.

Quod ex Permissione mali, in qua cujusvis Internus homo est, evidenter pateat, quod homini Liberum arbitrium in spiritualibus sit.

479. Quod homini Liberum Arbitrium in spiritualibus sit, primum confirmandum est ex Communibus, & postea ex particularibus, quæ unusquisque ad primum auditum agnoscet. Communia sunt hæc, 1. Quod Sapientissimus hominum, Adamus & ejus Uxor, se passi sint a Serpente seduci. 2. Quod primus eorum filius Cainus occiderit fratrem suum Abelem, & Jehovah Deus non abduxerit illos loquendo cum illis, sed modo post facta maledicendo. 3. Quod Gens Israelitica in deserto coluerit Vitulum aureum, cum tamen Jehovah hoc vidit e monte Sinai, & non præcavit. 4. Quod David numeraverit populum, & propterea immissa sit pestis, e qua tot millia hominum perierunt, & quod Deus non ante, sed post factum ad illum miserit Gadem prophetam, & denuntiaverit pænam. 5. Quod Salomoni permissum fuerit instaurare cultus idololatricos. 6. Et multis regibus post illum prophanare Templum, & Sancta Ecclesiæ. 7. Et demum quod Genti isti per-

permiſſum ſit crucifigere Dominum. Quod permiſſum ſit Mahumedi inſtaurare Religioſum in pluribus non conforme Scripturæ Sacræ. 8. Quod Religio Chriſtiana in plures ſectas diviſa ſit, & quævis in hæreſes. 9. Quod in Chriſtianiſmo tot impii ſint, & quoque gloriationes ex impietatibus, ut & machinationes & doli, etiam contra pios, juſtos & ſinceros. 10. Quod injuſtitia quandoque triumphet ſuper juſtitiam in judiciis & negotiis. 11. Quod etiam impii ad honores evehantur, ac fiant magnates & primates. 12. Quod permittantur Bella, & tunc tot hominuum neces, & tot urbium, gentium & familiarum deprædationes, præter plura; num quis talia poteſt aliunde deducere quam ex Libero Arbitrio apud unumquemvis hominem: Permiſſio in toto terrarum orbe nota, non ex alia origine eſt: quod Leges permiſſionis etiam ſint leges Divinæ Providentiæ, videatur in Opere de Divina Providentia Amſtelodami An: 1765 impreſſo, n: 234 ad 274, ubi ſupra allata etiam explicata ſunt.

480. Particularia quod Liberum Arbitrium in ſpiritualibus æque ſit ac in naturalibus, ſunt innumerabilia. Conſulat ſe quiſque, ſi lubet, numne poteſt intra diem ſeptuagies, aut intra ſeptimanam tercenties cogitare de Deo, de Domino, de Spiritu Sancto, deque Divinis quæ vocantur ſpiritualia Eccleſiæ, num tunc ſentit aliquod coactum, ſi ad id ex aliqua voluptate, imo ſi ex aliqua concupiſcentia fertur, & hoc ſive fidem, ſive non fidem habeat: explora etiam, in quocunque ſtatu ſis, num cogitare potes quicquam abſque libero arbitrio, tam in loquelis tuis, quam in orationibus ad Deum, tum in prædicationibus, & quoque in auſcultationibus, numne Liberum Arbitrium in illis fert omne punctum: imo quod abſque Libero Arbitrio in ſingulis imo in ſingulariſſimis, nec reſpirares plus quam ſtatua, nam reſpiratio ſequitur cogitationem & inde loquelam in omni paſſu; dico non plus quam ſtatua, & non plus quam beſtia, quia hæc ex naturali libero arbitrio reſpirat, homo autem ex Libero Arbitrio in naturalibus & ſimul in ſpiritualibus, nam homo non naſcitur ſicut beſtia, beſtia cum omnibus ideis pediſſequis amoris naturalis ſui, in talia quæ nutritionis & prolificationis ſunt, homo autem abſque ideis connatis ſolum in facultatem ſciendi, intelligendi & ſapiendi, & in inclinationem ad amandum ſe & mundum, & quoque proximum & Deum, quare dicitur ſi ei Liberum arbitrium auferretur in ſingulis quæ vult & cogitat, non plus reſpiraret quam ſtatua, & non dicitur non plus quam beſtia.

481. Quod homini ſit Liberum Arbitrium in naturalibus, non negatur, ſed hoc homini eſt ex Libero ejus arbitrio in ſpiritualibus; nam Dominus a ſuperiori ſeu interiori influit apud omnem hominem cum Divino Bono & Divino Vero, ut prius oſtenſum eſt, & per id inſpirat vitam homini diſtinctam a vita beſtiarum, & ad recipiendum illa, & ad agendum ex illis, dat ei poſſe & velle, & hoc nunquam alicui aufert; inde ſequitur, quod Domini perpetua voluntas ſit, ut homo recipiat verum & faciat bonum & ſic fiat ſpiritualis, ad quod natus eſt; ac ſpiritualis fieri abſque libero arbitrio in ſpiritualibus, tam impoſſibile eſt, ſicut eſt trudere camelum per foramen acus netoriæ, aut ſicut manu tangere aliquam ſtellam in Cælo. Quod poſſe intelligere verum & id velle cuivis homini detur, & quoque diabolis, & nuſquam auferatur, per vivam experientiam mihi oſtenſum eſt; unus ex illis qui in Inferno erant, quondam ſublatus eſt in mundum ſpirituum, & ibi ab Angelis e Cælo interrogatus, num poſſit intelligere illa quæ loquebantur cum illo, erant Divina ſpiritualia, reſpondit, quod intelligat; & quæſitus cur non receperit ſimilia, dixit, quod non amaverit illa, & inde quod non voluerit; iterum dictum eſt illi quod potuerit velle, hoc miratus eſt, & dixit quod non, quare Angeli inſpirabant intellectui ejus gloriam famæ cum ejus amæno, quo accepto, etiam voluit, & quoque amavit: ſed mox remiſſus eſt in ſtatum priorem, in quo fuit deprædator, adulter & blaſphemator proximi, & tunc quia non voluit, nec intellexit illa amplius.

plius. Ex his patet, quod homo sit homo ex libero arbitrio in spiritualibus, & absque eo homo foret truncus, lapis, aut statua uxor lothi.

482. Quod homini non aliquod liberum arbitrium esset in civilibus, moralibus & naturalibus, si illi non foret aliquod liberum arbitrium in spiritualibus, constat ex eo, quod spiritualia, quæ vocantur Theologica, resideant in suprema regione mentis hominis, sicut anima in corpore; quod ibi resideant, est quia ibi est ostium, per quod Dominus ad hominem intrat, sub illis sunt civilia, moralia & naturalia, quæ in homine omnem suam vitam recipiunt a spiritualibus, quæ supra illa sedent, & quia vita a supremis influit a Domino, ac vita hominis est posse libere cogitare, velle, & inde loqui & facere, sequitur quod inde & non aliunde sit liberum arbitrium in politicis & naturalibus: ex spirituali illo Libero est homini perceptio boni & veri, ac justi & recti in civilibus, quæ perceptio est ipse intellectus in sua essentia. Liberum arbitrium hominis in spiritualibus, est comparative sicut aer in pulmone, qui secundum omnes vices cogitationis ejus, attrahitur, detinetur & emittitur, & quod absque eo foret ei pejus quam illi qui incubo, angina & asthmate laborat. Et quod sit sicut sanguis in corde, qui si inciperet deficere, cor primum palpitaret, & post convulsiones omnimode quiesceret. Et foret sicut corpus motum, quod fertur quamdiu ei conatus inest, & una simul cessant; sic etiam est cum libero arbitrio in quo voluntas hominis est; utrumque, simul liberum arbitrium & voluntas, in homine vocari potest conatus vivus, nam cessante voluntate cessat actio, & cessante libero arbitrio cessat voluntas. Si auferretur liberum spirituale homini, etiam comparative foret, sicut auferrentur rotæ a machinis, brachia recipientia aerem a molis, ac vela a navibus. Imo foret sicut cum homine, qui spiritum emittit, cum moritur: vita enim spiritus hominis in libero ejus arbitrio in spiritualibus consistit: Angeli gemunt, dum modo dicitur, quod hoc Liberum arbitrium a multis Ministris Ecclesiæ hodie negetur, & vocant negationem ejus, delirium supra delirium.

Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, Verbum non foret alicujus usus, consequenter Ecclesia nec aliquid.

483. Notum est in Universo Christiano orbe, quod Verbum sit in lato Sensu Lex, seu Liber legum, secundum quas homo victurus est, ut vitam æternam sortiatur; & quid ibi frequentius dicitur, quam quod homo facturus sit bonum & non malum, & quod crediturus sit in Deum, & non in idola; & est illud plenum mandatis & exhortationibus ad illa, ac benedictionibus ac pollicitis præmiorum pro illis qui faciunt, ac maledictionibus & comminationibus pro illis qui non faciunt; ad quid hæc omnia, si non foret homini aliquod Liberum arbitrium in spiritualibus, hoc est, in talibus quæ salutem & vitam æternam concernunt, nisi quam vana, quæ nulli usui inservirent; & si homo hæreret in idea, quod nulla ei sit potentia & nulla libertas in spiritualibus, ita abstracte ab aliqua potentia voluntatis in illis, num Scriptura sacra tunc ei aliter appareret, quam sicut charta nuda absque syllabis, aut sicut charta super quam totum atramentarium conjectum est, aut sicut soli apices aut jothæ absque literis, ita sicut codex inanis. Hoc confirmare ex Verbo quidem non opus foret, sed quia Ecclesiæ hodie profundarunt se in inanitatem mentis in spiritualibus, & ad confirmandum illam protulerunt aliqua loca inde, quæ false interpretati sunt, oportet adducere aliqua, quæ mandant homini ut faciat & credat: quæ sint hæc. Auferetur a vobis Regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus, Matth. XXI: 43. *Facite fructus dignos pœnitentia, jam*

jam securis ad radicem arboris jacet; omnis igitur Arbor non faciens fructum bonum exscinditur & in ignem conjicitur, Luc. III: 8. 9. *Jesus dixit, quid Me vocatis Domine, Domine, & non facitis quæ dico; Omnis qui venit ad Me, & audit sermones meos, & facit illos, similis est homini ædificanti domum, super petra, qui vero audit & non facit, similis homini ædificanti domum super humo absque fundamento*, Luc. VI: 46 ad 49. *Jesus dixit, Mater mea & fratres mei hi sunt, qui audiunt Verbum Dei, & faciunt illud*, Luc. VIII: 21. *Scimus quod peccatores Deus non audiat, sed si quis Deum colit, & voluntatem ejus facit, hunc audit*, Joh. IX: 31. *Si hæc scitis, beati estis, si feceritis illa*, Joh. XIII: 17. *Qui habet præcepta mea, & facit illa, ille est qui amat Me, & Ego amabo illum*, Joh. XIV: 15. *In hoc glorificatus est Pater meus, ut fructum multum feratis*, Joh. XV: 8. *Vos amici mei estis, si feceritis quæcunque mando vobis, Ego elegi vos, ut fructum feratis, & fructus vester maneat*, Joh. XV: 14. 16. *Facite arborem bonam, ex fructu cognoscitur Arbor*, Matth. XIII: 12. *Facite fructus dignos pœnitentia*, Matth. III: 12. *Qui in terram bonam seminatus est, hic est qui Verbum audit, & fructum fert*, Matth. XIII: 23. *Qui metit, mercedem accipit, & colligit fructum in vitam æternam*, Joh. IV: 36. *Lavate vos, purificate vos, removete malitiam operum vestrorum, discite bonum facere*, Esaj. I: 16. 17. *Venturus est Filius hominis in gloria Patris sui, & tunc reddet unicuique secundum facta ejus*, Matth. XVI: 27. *Exibunt qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ*, Joh. V: 29. *Opera illorum sequuntur cum illis*, Apoc. XX: 12. 13. *Ecce venio cito, & Merces mea Mecum, ut dem unicuique secundum opus ejus*, Apoc. XXII: 12. *Jehovah cujus oculi aperti sunt, ad dandum cuivis secundum vias ejus, juxta opera nostra facit nobiscum*, Sach. I: 6. Docet etiam idem Dominus in Parabolis, quarum plures involvunt, quod qui bona faciunt, acceptentur, & qui mala, rejiciantur; ut in Parabola de Agricolis in Vinea, Matth. XXI: 33 ad 44. De Talentis & Minis, cum quibus negotiarentur, Matth. XXV: 14 ad 31. Luc. XIX: 13 ad 25. Similiter de Fide, Jesus dixit, *qui credit in Me, non morietur in æternum*, sed vivet, Joh. XI: 25. 26. *Hæc est voluntas Patris, ut omnis qui credit in Filium, habeat vitam æternam*, Joh. VI: 40. 16. *Qui credit in Filium, habet vitam æternam, at vero qui non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super illo*, Joh. III: 36. *Adeo dilexit Deus Mundum, ut Filium suum Unigenitum dederit, ut omnis qui credit in Ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam*, Joh. III: 15. 16. Et porro, *Amabis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua; & amabis proximum sicut teipsum: ex his duobus mandatis Lex & Prophetæ pendent*, Matth. XXII: 35 ad 38. Sed hæc sunt perpauca ex Verbo, & sicut aliqui cyathi aquæ ex mari.

484. Quis non videt inanitatem, non volo dicere fatuitatem, in illis, quæ supra 462. ex Libro Ecclesiastico Formula Concordiæ vocato, adducta sunt, postquam legit illa, & insuper aliqua hinc & illinc in Verbo, numne cogitaret secum, si foret sicut ibi docetur, quod homini nullum Liberum Arbitrium in spiritualibus sit, quid foret religio, quæ est facere bonum, nisi vana vox, & quid Ecclesia absque religione, nisi sicut cortex circum lignum, qui non inservit alii usui, quam ut comburatur; & insuper cogitaret, si non Ecclesia, quia non religio, quid tunc Cælum & Infernum, nisi fabulæ ministrorum & præsulum Ecclesiæ ad captandam plebem, & ad se elevandum ad honores superiores: inde est detestabile illud enuntiatum oris apud plures, quis potest bonum facere a se, & quis potest fidem captare a se, & inde omittunt illa, & paganice vivunt.

At mi amice, fuge malum, & fac bonum, & crede in Dominum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & Dominus amabit te, & dabit amorem ad faciendum, & fidem ad credendum, & tunc ex amore facies bonum, & ex fide, quæ est fiducia, credes, & si perseveras ita, fiet conjunctio reciproca, & hæc perpetua, quæ est ipsa salus & vita æterna. Si homo ex datis viribus non faceret bonum, & ex sua mente crederet in Dominum, quid foret homo nisi solitudo & desertum, & pror-

prorsus sicut terra sicca, quæ pluviam non recipit, sed repercutit. Aut sicut arenareus campus, ubi oves, quibus non pascuum. Ac foret sicut fons exsiccatus; aut ibi sicut aqua stagnata, obstructa vena; aut sicut habitatio, ubi nulla messis, nec ullus lacus, a quo loco nisi actutum fugeret, & quæreret sedem habitabilem alibi, fame & siti moreretur.

Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, non foret aliquid hominis, per quod se vicissim conjungat Domino, & inde non Imputatio, sed mera Prædestinatio, quæ detestabilis est.

485. Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus non foret charitas nec fides apud ullum hominem, minus conjunctio duarum illarum, in Capite de Fide, plene ostensum est; ex his sequitur, quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, non foret aliquid hominis, per quod Dominus se conjungeret illi, & tamen absque conjunctione reciproca nulla reformatio & regeneratio, & inde nec salvatio dabilis est. Quod absque reciproca conjunctione hominis cum Domino, ac Domini cum homine, non foret aliqua Imputatio est consequens irrefragabile. Sequelæ ex confirmatione, quod nulla sit imputatio boni & mali, absque Libero Arbitrio in spiritualibus, sunt plures, & illæ enormes, in ultima Parte hujus Operis, ubi de hæresibus, paradoxis & contradictionibus, promanantibus ex hodierna Fide imputativa meriti & justitiæ Domini Dei Salvatoris, agendum est, aperiendæ sunt.

486. Prædestinatio est fætus fidei hodiernæ Ecclesiæ, quia nascitur ex fide absolutæ impotentiæ & nullius arbitrii in spiritualibus; ex illa, & quoque ex conversione sicut inanimata hominis, quod sit sicut truncus, & quod dein ex nulla conscientia sciat, num ipse truncus vivificatus sit ex gratia, vel non, nam dicitur, quod electio sit ex mera gratia Dei exclusa hominis actione, sive ex viribus naturæ, sive rationis, proficiscatur; & quod electio fiat ubi & quando Deus vult, ita ex beneplacito: Opera, quæ ut testimonia sequuntur fidem, sunt coram visu reflectente similia Operibus carnis, ac Spiritus, qui operatur illa, non manifestat ex qua origine sunt, sed facit illa gratiæ, seu beneplaciti sicut ipsam fidem. Ex his patet, quod hodiernæ Ecclesiæ dogma de Prædestinatione, inde ut ex semine surculus, exiverit; & possum dicere, quod ut Consectarium vix evitabile ex illa fide effluxerit; quod factum est primum apud Prædestinatianos, inde a Godoschalco, postea a Calvino & ejus asseclis, & demum a Synodo Dodrechtana valide stabilita, & inde ut Palladium religionis, aut potius, sicut caput Gorgonis aut Medusæ clypeo Palladis insculptum, a Supra et Infra Lapsariis in Ecclesiam suam exportata. Sed quid damnosius potuit excludi, & quid crudelius de Deo credi, quam quod aliqui ex Humano genere ex prædestinato damnati sint: crudelis enim fides foret, quod Dominus, Qui est Ipse Amor, & Ipsa misericordia, velit ut multitudo hominum nascatur ad Infernum, seu quod myriades myriadum nascantur devoti, hoc est, quod nascantur Diaboli & Satanæ; & quod non ex Divina sua Sapientia, quæ est infinita, providerit & provideat, ne illi qui bene vivunt, & agnoscunt Deum, in ignem & cruciatum æternum conjiciantur; est usque Dominus omnium Creator & Salvator, & Ipse Solus ducit omnes, & nullius mortem vult; quid ergo immanius potest credi & cogitari, quam quod Cætus gentium & populorum sub auspicio & sub intuitu Ipsius ex prædestinato traderentur Diabolo in prædam, ac satiaret ingluviem ejus. Sed hoc est fætus fidei hodiernæ Ecclesiæ; at Fides novæ Ecclesiæ illud ut monstrum abhorret.

487. Quoniam cogitavi quod tale cerebrosum nusquam potuerit ab aliquo Christiano decerni, minus ore effundi, & in publicam lucem evulgari, quod tamen fac-

factum est a tot electis ex Clero in Synodo Dordrecti in Hollandia, & postea nitide scriptum, & in publicum emissum; ideo ne dubitarem, aliqui ex illis, qui a decretis illius Synodi fuerunt, ad me arcessiti sunt. Quando visi sunt prope me stare, dixi, quis ex aliqua ratione sana potest concludere Prædestinationem, num potest aliter quam quod crudeles ideæ de Deo inde profluant, ac flagitiosæ de Religione, num qui Prædestinationem per confirmationes cordi suo insculpsit, potest quicquam cogitare de omnibus quæ Ecclesiæ sunt, nisi quod sint vana, similiter de Verbo; & de Deo, quia tot myriades hominum prædestinavit ad Infernum, quam sicut de Tyranno; his dictis satanico vultu me inspexerunt, dicentes, nos fuimus ex electis in Synodo Dodrechtana, ac tunc & adhuc plus postea confirmavimus nos in multis de Deo, de Verbo, & de Religione, quæ non vulgare ausi sumus, sed cum loquuti sumus & docuimus de illa, contexuimus & contorsimus telam ex filis variorum colorum, & super illam stravimus plumas ex alis pavonum mutuatas; sed quia similiter nunc facere volebant, Angeli ex potentia sibi a Domino data, occluserunt mentis illorum Externa, & aperuerunt ejus Interna apud illos, & ex his adacti sunt loqui: & tunc dixerunt; nostra fides, quam formavimus per conclusiones, unam sequentem ex altera, fuerat & adhuc est hæc 1. Quod non sit aliquod Verbum Jehovæ Dei, sed ventosum quid efflatum ex ore prophetarum: hoc cogitavimus, quia Verbum prædestinat omnes ad Cælum, & quod modo homo sit in culpa si non ambulat vias quæ illuc tendunt. 2. Quod Religio sit, quia oportet esse, sed quod sit sicut procella ferens odorem fragrantem pro Vulgo; quod illa ideo a Ministris tam parvis quam magnis docenda sit, & quod ex Verbo, quia hoc receptum est; hoc cogitavimus, quia ubi prædestinatio, ibi Religio nihil est. 3. Quod Leges justitiæ civiles sint Religio; at quod Prædestinatio non sit secundum vitam ex illis, sed ex puro beneplacito Dei, sicut apud absolutæ potestatis Regem ex sola visa facie. 4. Quod ut vanitates explodenda, ac ut quisquiliæ rejicienda sint omnia quæ Ecclesia docet, præter QUOD DEUS SIT. 5. Quod spiritualia, quæ venditantur, non sint plus quam ætherea sub Sole, quæ si alte penetrant in hominem, inducant ei vertiginem & stuporem, & faciant illum detestabile monstrum coram Deo. 6. Interrogati de Fide, ex qua Prædestinationem deduxerunt, num crediderint illam spiritualem esse, dixerunt, quod secundum illam fiat, sed quod cum datur, sint sicut trunci, ex quibus quidem vivificantur, sed non spiritualiter. Post hæc dira effata voluerunt recedere, sed dixi illis, manete aliquantum adhuc, & legam coram vobis ex Esaja, & legi hæc, *Ne læteris Philisthæa tota, quod fracta sit virga percutiens te, nam ex radice serpentis exivit basiliscus, cujus fructus prester volans*, Cap. XIV: 29; & explicui id per sensum spiritualem, quod per Philisthæam intelligatur Ecclesia separata a charitate; quod per basiliscum qui ex radice serpentis exivit, intelligatur doctrina ejus de tribus Diis, & de fide imputativa cuivis singulatim applicata, & quod per fructum ejus qui est prester volans, intelligatur nulla imputatio boni & mali, sed immediata Misericordia sive homo bene sive male vixerit. His auditis dixerunt, sit hoc, sed ex Codice illo, quem vocas Sanctum Verbum, exprome aliquid de Prædestinatione, & aperui, & apud Eundem Prophetam offendi hoc quod concordabat „ *Ova aspidis ponebant, & telas araneæ texebant, qui comedit ex ovis illorum, moritur, & quando quis exprimit, excluditur vipera*, Cap. LIX: 5; his auditis non sustinuerunt explicationem, sed aliqui ex illis, qui arcessiti sunt, erant quinque, proripuerunt se in Antrum, circum quod apparuit furve ignitum, signum quod non fides nec charitas illis. Ex his patet, quod Secretum Synodicum illud de Prædestinatione, non modo sit Hæresis insana, sed etiam Hæresis crudelis; quare eradicanda est e Cerebro adeo, ut ne quidem unus apex ejus residuus sit.

488. Immanis fides, quod Deus prædestinet homines ad Infernum, comparari potest cum immanitate patrum apud quasdam barbaras gentes, qui lactantes & infantes

tes suos ejiciunt in plateas: & cum immanitate quorundam hostium, qui homines interfectos projiciunt in sylvas a belluis devorandos. Comparari etiam potest cum crudelitate tyranni, qui populum sibi subditum dividit in turmas, & ex his quasdam tradit carnificibus, quasdam projicit in profundum maris, & quasdam in ignem. Comparari etiam potest cum rabie quarundam ferarum, quæ devorant suos pullos: & quoque comparari potest cum insania canum, qui involant in imagines suas visas in speculo.

Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, Deus foret in causa mali, & sic nulla Imputatio.

489. Quod Deus sit causa mali, sequitur a fide hodierna, quæ primum exclusa est ab illis qui sederunt Concilium in Nicæa urbe; ibi conficta & conflata est hæresis adhuc perstans, quod tres Personæ Divinæ fuerint ab æterno, & quælibet Deus per se; quo ovo excluso asseclæ non potuerunt aliter, quam unamquamvis Personam ut Deum singulatim adire. Compilarunt fidem imputativam meriti seu justitiæ Domini Dei Salvatoris, & ne quis homo intraret in meritum cum Domino, ademperunt homini omne Liberum arbitrium in spiritualibus, & extremam impotentiam quoad illam fidem induxerunt; & quia omne spirituale Ecclesiæ ex sola illa fide deduxerunt, declaraverunt similem impotentiam quoad omne quod Ecclesia de salute docet; inde enatæ sunt diræ hæreses, una post alteram, super illa fide, & hominis impotentia in spiritualibus, fundatæ, & quoque damnosissima illa de Prædestinatione, de qua in Articulo præcedente actum est; quæ omnes involvunt, quod Deus sit causa mali, aut quod Deus creaverit & bonum & malum. Sed, mi amice, ne fide alicui Concilio, sed fide Verbo Domini, quod supra Concilia est; quid non excluserunt Concilia Romano Catholica, & quid non Dodrectanum, unde Prædestinatio, horrenda illa vipera educta est. Potest cogitari, quod Liberum Arbitrium datum homini in spiritualibus, fuerit causa media mali, consequenter, quod si tale liberum Arbitrium non ei datum fuisset, homo non potuisset prævaricari; sed, mi amice, siste gradum hic, & expende, num aliquis homo, ut sit homo, potuerit creari absque Libero Arbitrio in spiritualibus, si illud adimeretur ei, non amplius foret homo, sed modo statua: quid Liberum Arbitrium nisi posse velle & facere, ac cogitare & loqui in omni apparentia ut a se; quoniam hoc datum est homini, ut viveret homo, ideo positæ fuerunt binæ Arbores in Horto Edenis, Arbor vitæ, & Arbor scientiæ boni & mali, per quod significatur, quod ex Libero sibi dato posset edere ex fructu Arboris vitæ, & ex fructu arboris scientiæ boni & mali.

490. Quod omne quod Deus creavit, fuerit bonum, patet a primo Capite Geneseos, ubi dicitur Vers. 10. 12. 18. 21. 25, *videt Deus quod bonum esset*, & tandem Vers. 31, *vidit Deus omne quod fecit, & ecce bonum valde*, & quoque a primævo statu hominis in Paradiso: at quod malum ortum sit ab homine, patet a statu Adami secundum seu post lapsum, quod ex Paradiso expulsus sit. Ex his patet, quod nisi Liberum Arbitrium in spiritualibus homini datum fuisset, ipse Deus causa mali fuisset, & non homo, & sic quod Deus creavisset & bonum & malum, quod etiam malum, nefandum est cogitare. Quod Deus non creaverit malum, quia Liberum Arbitrium in spiritualibus homini indiderat, & quod nusquam inspiret ei aliquod malum, est quia est ipsum Bonum, & in hoc Deus omnipræsens est, ac continue impellit & flagitat ut recipiatur, & quod si non recipitur, usqde non recedat, nam si recederet, homo in instanti moreretur, imo dilaberetur in non ens, nam vita homini, ac subsistentia omnium ex quibus consistit, a Deo est.

Quod

Quod Deus non creaverit malum, ſed quod homo illud intulerit, eſt cauſa, quia homo vertit bonum, quod a Deo continue influit, in malum, per quod ſe avertat a Deo, & ſe convertat ad ſemet, quod cum ſit, remanet jucundum boni, & hoc tunc ſit jucundum mali, nam abſque remanente jucundo tanquam ſimili, homo non viveret, nam jucundum facit vitam amoris ejus: ſed uſque jucunda illa ſunt ſibi e diametro oppoſita; verum hoc neſcit homo, quamdiu in Mundo vivit, at poſt mortem id ſciturus eſt, & quoque manifeſte percepturus, nam tunc jucundum amoris boni, vertitur in beatum cæleſte, at jucundum amoris mali in dirum infernale. Ex allatis conſtat, quod omnis homo prædeſtinatus ſit ad Cælum, & nullus ad Infernum, ſed quod homo ſe ipſum addicat Inferno per abuſum Liberi ſur arbitrii in ſpiritualibus, ex quo ampleƈtitur talia quæ ex Inferno exhalant; nam, ut ſupra diƈtum eſt, omnis homo tenetur in meditullio inter Cælum & Infernum, ut ſit in æquilibrio inter bonum & malum, & inde in Libero arbitrio in ſpiritualibus.

491. Quod Deus indiderit Liberum non modo homini, ſed etiam omni beſtiæ, imo etiam analagon ejus inanimatis, cuilibet ad recipiendum illud ſecundum ſuam naturam, ut & quod proſpiciat omnibus illis bonum, ſed quod objeƈta vertant illud in malum, illuſtrari poteſt per comparationes; Athmoſphæra dat cuivis homini copiam reſpirandi, ſimiliter cuivis beſtiæ & feræ, & quoque cuivis avi, tam buboni quam columbæ, & quoque copiam volandi, & tamen athmoſphæra non in cauſa eſt, quod copia illa recipiatur a contrariis genio & indole. Oceanus dat habitaculum in ſe, & quoque affert alimoniam omni piſci, ſed non in cauſa eſt, quod unus ibi degluttiat alterum, & quod crocodilus vertat hanc in venenum, quo occidit hominem. Sol proſpicit omnibus luce & calore, ſed objeƈta, quæ ſunt varia vegetabilia terræ, recipiunt illa diverſimode, aliter Arbor bona, & virgultum bonum, & aliter ſpina & ſentis, aut aliter herba innocua quam toxicata. Pluvia e ſuperiore regione athmoſphæræ ubivis in terras defluit, & terræ ſubminiſtrat aquas inde cuivis arbuſculo, herbæ & gramini, & quodlibet horum applicat illas ſibi ſecundum indigentiam, hoc eſt quod vocatur analogon Liberi arbitrii, quia inſorbent illa libere per oſcula, poros & meatus, qui tempore caloris ſtant aperti, & terra modo ſuggerit & latices & elementa, & virgulta ſecundum quoddam ſimile ſitis & famis illa adducunt. Simile eſt cum hominibus, quod Dominus apud unumquemvis hominem influat cum Calore ſpirituali, qui in ſua eſſentia eſt bonum amoris, & cum luce ſpirituali, quæ in ſua eſſentia eſt verum ſapientiæ, ſed homo recipit illa ſecundum ſuam converſionem, vel ad Deum, vel ad Semet; quare dicit Dominus, ubi de amore erga proximum docet „ *Ut filii Patris ſitis, qui Solem facit exoriri ſuper malos & bonos, & pluviam mittit ſuper juſtos & injuſtos*, Matth. V: 45; & alibi, *quod velit omnium ſalutem.*

492. His adjiciam hoc Memorabile, aliquoties audivi e Cælo demiſſas voces de bono charitatis, quæ pertranſibant Mundum Spirituum, & penetrabant in infernum uſque ad profundum ejus, & quod illæ voces in progreſſione verterentur in talia, quæ plane oppoſita erant bono charitatis, & tandem in illa quæ odii contra proximum erant; indicium, quod omne quod a Domino procedit ſit bonum, & quod a ſpiritibus in inferno vertatur in malum. Simile faƈtum eſt cum aliquibus veris fidei, quæ in procedendo vertebantur in falſa veris oppoſita: ipſa enim forma recipiens vertit incidentia in tale quod ſibi concordat.

Quod omne spirituale Ecclesiæ quod in libero intrat, & ex libero recipitur, maneat; non autem quod vicissim.

493. Quod apud hominem maneat id quod ex libero ab illo recipitur, est quia Liberum est Voluntatis ejus, & quia est Voluntatis, etiam est amoris ejus, nam quod voluntas sit receptaculum amoris, alibi ostensum est; quod omne id liberum sit quod est amoris, & quod hoc etiam sit Voluntatis, quisque intelligit, cum dicitur, Hoc volo quia amo, & quoque vicissim, hoc quia amo etiam volo: sed hominis voluntas est duplex, interior & exterior, seu Interni & Externi hominis, quare potest homo sycophanta aliter agere & loqui coram Mundo, & aliter cum familiaribus; coram Mundo agit & loquitur ex voluntate Externi sui hominis, & cum familiaribus ex Voluntate Interni; sed hic intelligitur Voluntas Interni hominis, ubi est regnans ejus amor. Ex his paucis constat, quod interior Voluntas sit ipse homo, est enim ibi esse & essentia vitæ ejus, Intellectus est forma ejus, per quam Voluntas suum amorem visibilem sistit. Omne quod homo amat, & ex amore vult, est liberum, nam quicquid ex Voluntatis internæ amore procedit, est jucundum vitæ ejus; & quia idem est esse vitæ ejus, est quoque proprium ejus, quæ causa est, quod id quod ex libero hujus Voluntalis recipitur, maneat, addit enim se proprio. Contrarium est, si aliquid in non libero infertur, hoc non ita recipitur; sed de hoc in sequentibus.

494. Sed probe sciendum est, quod Spiritualia Verbi & Ecclesiæ, quæ homo ex amore haurit, ac intellectus confirmat, maneant apud hominem, non autem similiter civilia & politica, quia spiritualia in supremam mentis regionem scandunt, & ibi se formant; causa est, quia ibi est introitus Domini cum Divinis veris & bonis apud hominem, & sicut templum in quo est; at civilia & politica, quia Mundi sunt, inferiora mentis occupant, & quædam ibi sunt sicut ædiculæ extra templum, & quædam sicut atria, per quæ intrandum est; quod spiritualia Ecclesiæ in suprema regione mentis habitent, est quoque causa, quia illa propria sunt animæ, & spectant ejus vitam æternam, & anima est in supremis, & nutritio ejus non ex aliis cibis quam ex spiritualibus est; quare Dominus se vocat Panem, dicit enim, *Ego sum Panis vivens, qui e Cælo descendit, si quis comederit ex hoc Pane, vivet in æternum*, Joh. VI: 5; in illa regione etiam residet amor hominis, qui facit ejus beatitudinem post mortem, & ibi etiam principaliter residet ejus Liberum arbitrium in spiritualibus, & ex hoc omne Liberum, quod homini in naturalibus est, descendit, & quia origo ejus ibi est, communicat id cum omnibus liberis Arbitriis in naturalibus, & per illa assumit amor in supremis regnans omne quod sibi conducit; est communicatio sicut venæ fontis cum aquis ejus inde, & sicut ipsum prolificum seminis cum omnibus & singulis arboris, imprimis cum fructibus, in quibus se renovat. Si vero quis negat Liberum arbitrium in spiritualibus, & inde rejicit illud, is facit sibi alium fontem, & illuc aperit venam, & commutat Liberum spirituale in Liberum mere naturale, & tandem in infernale: hoc Liberum etiam fit sicut prolificum seminis, quod etiam libere transit caudicem & ramos in fructus, qui ex scaturigine sua intus sunt putres.

495. Omne Liberum, quod a Domino est, est ipsum Liberum, at quod ab inferno est & inde apud hominem, est servum; at usque non potest aliter, quam quod Liberum spirituale illi qui in Libero infernali est, appareat ut servum, quia sunt opposita; attamen omnes, qui in Libero spirituali sunt, non modo sciunt, sed etiam percipiunt, quod Liberum infernale servum sit, quare Angeli aversantur hoc sicut nidorem cadaverosum, at Infernales illud idem attrahunt sicut odorem aromaticum. Notum est ex Verbo Do-

Domini, quod Cultus ex libero fit vere cultus, & quod spontaneum Domino placeat, quare dicitur apud Davidem, *Voluntarium sacrificabo Deo*, Psalm LIV: 8: & alibi, *Spontanei populorum cogregati sunt, populus Dei Abrahami*, Psalm XLVII: 10; inde apud Filios Israelis erant Sacrificia Spontanea, facer illorum Cultus principaliter consistebat in sacrificiis; propter beneplacitum Dei in spontaneis mandatum est, *Quod omnis vir, quem impulit cor ejus, & omnis, cujus spontaneus spiritus movit illum, adduceret therumam Jehovæ ad opus Tentorii*, Exod. XXXV: 5. 21. 29; & Dominus dicit „*Si vos manseritis in Verbo meo, vere discipuli mei estis; & cognoscetis veritatem, & veritas liberos facit vos; si ergo Filius vos liberos facit, vere liberi eritis; omnis autem faciens peccatum, servus peccati est*, Joh. VIII: 31 ad 35.

496. Quod id maneat, quod ex libero recipitur, est quia voluntas hominis id sibi adsciscit & appropriat, & quia intrat in amorem ejus, & amor agnoscit id ut suum, & se per id format; sed hoc per comparationes illustrabitur; verum quia hæ assumuntur ex naturalibus, erit Calor loco Amoris; notum est, quod per calorem & secundum ejus gradum aperiantur fores in omni vegetabili, & quod sicut illæ apertæ sunt, redeat vegetabile intrinsecus in suæ naturæ formam, ac spontanee recipiat sua nutrimenta, ac retineat convenientia, & crescat. Simile fit cum bestia, hæc omne id quod ex amore nutritionis, qui vocatur appetitus, eligit & comedit, hoc addit se corpori ejus, & sic manet; quod id quod convenit se jugiter addat corpori, est quia cuncta quæ componunt illud, perpetuo renovantur; quod ita sit, notum est, sed paucis. Calor etiam apud bestias, aperit etiam omnia corporis illarum, & facit ut amor illarum naturalis libere agat; inde est, quod tempore veris & æstatis in instinctum prolificationis & quoque educationis prolum suarum veniant & redeant, quod fit ex liberrimo, quia est regnantis amoris a creatione illis inditi, propter conservationem universi in statu creato. Quod liberum amoris illustretur per liberum, quod calor inducit, est quia amor producit calorem, quod evidens est ex effectibus ejus, ut quod homo incendatur, incalescat & inflammetur, sicut amor exaltatur in zelum, aut in excandescentiam iræ; calor sanguinis seu calor vitalis hominum, & in genere animalium non aliunde est; ex hac correspondentia est, quod corporea per calorem adaptentur ad libere recipiendum illa, ad quæ amor spirat. In tali æquilibrio & inde libero sunt omnia quæ intus in homine sunt; in tali libero agit cor sanguinem suum æque sursum ac deorsum, mesenterium chylum suum, hepar sangvificat, renes secernunt, glandulæ percolant, & sic porro; si æquilibrium pateretur, ægrotaret membrum, & paralysi vel ataxia laboraret; æquilibrium & liberum hic unum sunt. In universo creato non datur substantia, quæ non ad æquilibrium tendit, ut sit in libero.

Quod Voluntas & Intellectus hominis in hoc Libero Arbitrio sint; sed quod facere malum in utroque Mundo, Spirituali & Naturali, per leges coercitum sit, quoniam alioquin Societas utrinque periret.

497. Quod unusquisque homo sit in Libero arbitrio in spiritualibus, ex sola observatione suæ cogitationis scire potest; quis non ex Libero cogitare potest de Deo, de Trinitate, de Charitate & Proximo, de Fide & ejus operatione, de Verbo & omnibus illis quæ inde sunt; & postquam didicit Theologica, de singulis ejus; & quis non potest cum illis & contra illa cogitare, imo concludere, docere & scribere: si auferretur uno momento hoc Liberum homini, numne cogitatio ejus subsisteret, lingua mutesceret, & manus obtorpesceret: quare, mi amice, si libet, ex

ex sola observatione cogitationis tuæ, potes rejicere & devovere absonam & damnosam illam hæresin, quæ hodie in Christianismo, cælesti Doctrinæ de Charitate & Fide, & inde salute & de vita æterna lethargiam induxit. Quod Liberum illud arbitrium resideat in Voluntate & Intellectu hominis, sunt hæ causæ. 1. Quia duæ illæ facultates primum instruendæ sunt, & reformandæ, & per illas binæ facultates externi hominis, quæ faciunt illum loqui & agere. 2. Quod duæ illæ facultates Interni hominis constituant spiritum ejus, qui vivit post mortem, & non sub alia lege est quam Divina, cujus primarium est, ut homo cogitet legem, faciat illam, & obediat illi ex se, tametsi ex Domino. 3. Quia homo quoad spiritum suum, est in medio inter Cælum & Infernum, ita inter bonum & malum, & inde in æquilibrio, inde ei Liberum arbitrium est in spiritualibus, de quo æquilibrio videatur supra, n: 445 seq. at quamdiu in Mundo vivit, est quoad Spiritum suum in Æquilibrio inter Cælum & Mundum, & homo tunc pæne nescit, quod quantum e Cælo recedit, & ad Mundum, tantum ad Infernum accedat, hoc nescit & tamen non nescit, ob causam, ut etiam quoad hoc in libero sit, & reformetur. 4. Quia duo illa, voluntas & intellectus, sunt duo receptacula Domini, voluntas receptaculum Amoris & Charitatis, Intellectus receptaculum Sapientiæ & Fidei, & Dominus operatur singula illa in pleno libero hominis, ut sit conjunctio mutua & reciproca, per quam salvatio. 5. Quia omne judicium, quod fit homini post mortem, fit secundum usurpationem ejus Liberi arbitrii in spiritualibus.

498. Ex his resultat hoc, quod ipsum Liberum arbitrium in spiritualibus in anima hominis resideat in omni perfectione, & inde, sicut vena in fontem, influat in mentem ejus, in binas ejus partes, quæ sunt voluntas & intellectus, & per has in sensus corporis, inque loquelas & actiones. Sunt enim tres gradus vitæ apud hominem, Anima, Mens, & Corpus sensuale, omne id quod in superiori gradu est, in perfectione est supra id quod in inferiori gradu est. Hoc hominis Liberum est, per quod, in quo, & cum quo Dominus præsens est in homine, & urget indesinenter sui receptionem, at nusquam emovet & tollit liberum, quoniam, ut supra dictum est, omne quod non ex libero ab homine in spiritualibus fit, non maneat, quare dici potest, quod hoc Liberum hominis sit, in quo Dominus apud illum in anima ejus habitat. Quod autem facere malum, in utroque Mundo, Spirituali & Naturali, per leges coërcitum sit, quoniam alioquin societas nullibi substisteret, absque explicatione patet; sed usque illustrabitur, quod sine externis illis vinculis, non modo societas non subsisteret, sed etiam totum genus humanum periret; homo enim inescatus est binis amoribus, qui sunt amor dominandi super omnes, & amor possidendi omnium opes; hi amores, si relaxarentur illis fræna, ruunt in infinitum: mala hæreditaria, in quæ homo nascitur, ex binis illis amoribus principaliter exorta sunt: nec Adamo fuit aliud, quam ut vellet fieri sicut Deus, quod malum serpens illi infudit, ut legitur; quare in maledictione ejus dicitur, quod terra germinatura sit ei spinam & tribulum, Gen. III: 5. 18, per quæ intelligitur omne malum & inde falsum; omnes qui illis amoribus emanicipati sunt, se solum ut unicum intuentur, in quo & pro quo omnes alii; talibus non est miseratio, non timor Dei, non amor proximi, & inde est illis immisericordia, immanitas & crudelitas, & infernalis cupiditas & aviditas prædandi & latrocinandi, & in illis efficiendis astus & doli; talia bestiis terræ non innata sunt, hæ non ex alio amore necant & devorant alias, quam ut satient ventrem, & se tutentur; quare homo malus quoad amores illos spectatus, est immanior, ferocior & pejor omni bestia. Quod homo intus talis sit, manifestat se in turbis seditiosis, in quibus vincula legis soluta sunt, & quoque in lanienis & latrociniis, quando sonatur liberum excercendi furorem in victos & obsessos, a quo vix unus abstinet, antequam auditur tympanum, quod desistendum sit; ex his patet, quod si nullus timor pænarum ex legibus couerceret homines, non solum Societas sed totum Genus humanum destrucre-

eretur. Sed hæc omnia unice removentur per verum usum Liberi Arbitrii in spiritualibus, qui est intendere animum ad cogitandum de statu vitæ post mortem.

499. Sed hoc per comparationes adhuc illustrabitur, per has; quod nisi quoddam Liberum arbitrium esset in omnibus creatis tam animatis quam inaminatis, non potuisset fieri aliqua Creatio, nam absque libero arbitrio in naturalitus quoad bestias, non foret aliqua electio cibi nutritioni illarum conducibilis, nec aliqua prolificatio & prolum conservatio, ita non bestia. Si tale liberum non esset piscibus maris, & conchis fundi ejus, non foret piscis & concha. Similiter nisi esset in quovis insectulo, non foret bombyx, ex quo serica, nec apis en quo mella & ceræ, nec aliquis papilio, qui ludat cum consorte in aere, & nutrit se succis in floribus, & repræsentat statum hominis beatum in cælesti aura, postquam exuvias suas sicut vermis deposuit. Nisi analogon Liberi arbitrii esset in terræ humo, in semine ei injecto, inque omnibus arboris inde germinatæ, inque ejus fructibus, & iterum in novis seminibus, non foret ullum vegetabile. Si analogon Liberi arbitrii non esset in omni metallo, & in omni lapide nobili & ignobili, non foret metallum, nec lapis, imo ne quidem arenula; nam hæc libere insorbet ætherem, & exspirat sua nativa, & rejicit obsoleta, & novis se redintegrat, inde est sphæra magnetica circum magnetem, ferrea circum ferrum, cuprea circum cuprum, argentea circum argentum, aurea circum aurum, lapidea circum lapidem, nitrosa circum nitrum, sulphurea circum sulphur, ac varia circum omnem pulverem terræ, ex qua sphæra intimum cujusvis seminis imprægnatur, prolificum vegetat, nam absque tali exspiratione e quovis pulvisculo terræ, non foret aliquod initium germinationis & inde perpetuum ejus, quomodo alioquin potuisset terra in intimum centrale grani seminati cum pulvere & aqua, nisi quam per exhalata ex illa penetrare, sicut in *granum sinapis, quod minus est omnibus seminibus, cum autem excrevit, majus est oleribus, & fit grandis arbor*, Matth. XIV: 32. Marc. IV: 30. 31. 32. Cum itaque omnibus subjectis creatis inditum est Liberum, cuivis secundum suam naturam, quid non homini Liberum arbitrium secundum ejus naturam, quæ est ut sit spiritualis: inde est quod homini datum sit Liberum arbitrium in spiritualibus ab utero usque ad ultimam ejus ætatem in Mundo, & postea in æternum.

Quod si hominibus non foret Liberum Arbitrium in spiritualibus, potuissent omnes in universo terrarum orbe intra unum diem adduci ad credendum in Dominum; sed quod hoc non fieri possit, est causa, quia id quod non ex Libero Arbitrio recipitur ab homine, non maneat.

500. Quod Deus absque dato hominibus Libero Arbitrio in spiritualibus posset omnes in universo terrarum orbe intra unum diem adducere ad credendum in Se, sequitur ut verum ex non intellecta Omnipotentia Divina; illi qui Omnipotentiam Divinam non intelligunt, opinari possunt, vel quod non sit ordo, vel quod Deus possit facere æque contra ordinem, ac secundum illum, cum tamen absque ordine nulla Creatio dabilis fuit; primarium ordinis est, ut homo sit imago Dei, proinde ut perficiatur amore & sapientia, & sic plus & plus fiat illa; hoc Deus operatur continue apud hominem, sed absque Libero arbitrio in spiritualibus, per quod homo se possit convertere ad Deum, & se vicissim conjungere Ipsi, frustraneum, quia impossibile, foret, nam Ordo est, ex quo & secundum quem totus Mundus cum omnibus & singulis ejus creatus est, & quia ex illo & secundum

dum illum omnis creatio facta est, ideo Deus vocatur ipse Ordo, quare idem est, sive dixeris facere contra Divinum Ordinem, sive dixeris facere contra Deum, imo Ipse Deus non potest facere contra Divinum suum ordinem, siquidem hoc foret facere contra Se Ipsum; quare ducit omnem hominem secundum Se illum, & errantes & elapsos in illum, ac resistentes ad illum. Si homo potuisset creari absque Libero Arbitrio in spiritualibus, quid tunc Omnipotenti Deo facilius foret, quam omnes in universo terrarum Orbe adducere ad credendum in Dominum, numne potuisset cuivis inferre hanc fidem, tam immediate quam mediate, immediate per absolutam suam potentiam, & irresistibilem ejus operationem, quæ continua est, ut homo salvetur; aut mediate per cruciatus conscientiæ ejus injectos, per lethiferas corporis convulsiones, & graves minas mortis, si non recipit; ac insuper per aperitionem inferni, & inde præsentiam diabolorum tenentium in manibus terrificas faces, aut per evocationem mortuorum, quos cognoverant, inde, sub imagine terribilium spectrorum; sed his respondetur ex verbis Abrahami ad divitem in Inferno, *si Mosen & Prophetas non audiunt, nec si quis e mortuis resurrexerit, persuadebuntur*, Luc. XVI: 31.

501. Quæritur hodie, cur non Miracula fiunt quemadmodum olim, nam creditur, quod si fierent, quisque corde agnosceret: sed quod hodie non fiant sicut prius, est causa, quia Miracula cogunt, & auferunt liberum arbitrium in spiritualibus, & hominem a spirituali faciunt naturalem; omnes in Christiano orbe post Adventum Domini potest spiritualis fieri, & spiritualis fit unice ab Ipso per Verbum, & facultas ad hoc periret, si homo per Miracula adduceretur ad credendum, quoniam hæc, ut supra dictum est, cogunt & auferunt ei liberum Arbitrium in spiritualibus, & omne coactum in talibus se infert in naturalem hominem, & occludit sicut ostio spiritualem, qui vere est Internus homo, & orbat hunc omni potentia videndi aliquod verum in luce, quare postea de spiritualibus ratiocinaretur ex solo naturali homine, qui omne vere spirituale videt inverse. Quod autem ante Adventum Domini facta sint Miracula, fuit causa, quia tunc homines Ecclesiæ erant naturales, quibus spiritualia, quæ sunt internæ Ecclesiæ, non potuerunt aperiri, nam si aperirentur, prophanavissent illa; quare etiam omnis Cultus illorum consistebat in Ritualibus, quæ Repræsentabant & significabant interna Ecclesiæ, & hi non potuerunt adduci ad illa rite obeunda, quam per Miracula; & quod ne quidem per miracula, quia repræsentativis illis inerat internum spirituale, patet a filiis Israelis in deserto, qui tametsi tot Miracula viderunt in Ægypto, & postea maximum illud super Monte Sinai, usque post mensem dierum absente Mose, saltaverunt circum Vitulum aureum, ac vociferati quod ille eduxerit illos ex Ægypto; consimilia facta sunt ab illis in terra Canaan, tametsi viderunt excellentia miracula per Eliam & Elisæum facta, & demum ipsa Divina a Domino. Miracula non fiunt hodie, imprimis propter hanc causam, quia Ecclesia omne Liberum arbitrium homini adempsit, & hoc adempsit per hoc, quod sanciverit, quod homo prorsus nihil conferre possit ad accipiendum fidem, nec quisquam ad conversionem, & in genere ad salutem, videatur supra, n: 464; homo qui hæc credit, fit plus & plus naturalis, & naturalis homo, ut supra dictum est, omne spirituale spectat inverse, & inde cogitat contra illud, Regio superior mentis hominis, ubi Liberum arbitrium in spiritualibus primario residet, occluderetur, & spiritualia, quæ per miracula quasi confirmata sunt, Regionem inferiorem mentis, quæ mere naturalis est, occuparent, remanentibus sic supra hanc falsis de fide, conversione & salute, inde fieret, quod Satanæ habitarent supra, ac Angeli infra, sicut vultures super gallinis, inde post aliquod tempus satanæ rumperent repagulum, & cum furore erumperent in spiritualia, quæ infra locum sortita sunt, & illa non modo negarent, sed etiam blasphemarent & prophanarent; inde sors hominis posterior multo pejor priori fieret.

502. Homo, qui per falsa de spiritualibus Ecclesiæ factus est naturalis, non potest aliter de Divina Omnipotentia cogitare, quam quod sit supra ordinem, ita de Omnipotentia Divina absque Ordine, quare in vesana hæc laberetur: Cur adventus Domini in Mundum, & cur sic Redemptio, cum Deus ex sua Omnipotentia potuisset idem e Cælo, ut super terra, efficere; cur per Redemptionem non salvavisset totum humanum Genus nullo exempto, & cur diabolus postea possit valere supra Redemptorem apud hominem; cur Infernum; numne Deus ex Omnipotentia sua potuisset & possit id delere; aut omnes inde educere & facere angelos cæli; cur Ultimum Judicium, numne potest omnes hircos e sinistris transferre ad dextrum, & facere illos oves: cur Angelos draconis & ipsum draconem dejecit e Cælo, & non mutavit illos in Angelos Michaelis: cur non his & illis dat fidem, & imputat justitiam Filii, & sic remittit peccata, & illos justificat & sanctificat: cur non bestias terræ, aves cæli, & pisces maris facit loqui, & illis dat intelligentiam, & simul cum hominibus introducit in Cælum: cur non totum orbem terrarum fecerat, aut adhuc facit, Paradisum, in quo nulla esset arbor scientiæ boni & mali, nec serpens, & ubi omnes colles fluerent generosis mustis, & producerent aurum & argentum, utrumque nativum, utque omnes ibi in jubilis & cantibus, & sic in perpetuis festivitatibus & gaudiis, ut imagines Dei, viverent; nonne hæc forent digna Deo Omnipotente; præter similia alia. Sed, mi amice, omnia illa sunt vaniloquia; Divina Omnipotentia non est sine ordine, Ipse Deus est Ordo, & quia ex Deo, etiam ex Ordine, in Ordine, & ad Ordinem, omnia creata sunt; est ordo in quem homo factus est, qui est ut ex Libero Arbitrio in spiritualibus ejus benedictio aut ejus maledictio pendeat; nam, ut supra dictum est, homo absque Libero Arbitrio non potuit creari, ne quidem bestia, avis & piscis, sed Bestiæ in solo Libero Arbitrio naturali, at Homo in Libero Arbitrio naturali & simul spirituali.

503. His adjicientur hæc MEMORABILIA; PRIMUM: Audivi quod indictum sit Comitium, in quo diliberaturi essent de Libero Arbitrio hominis in spiritualibus, hoc fuit in Mundo spirituali; aderant ex omni plaga docti, qui in Mundo, in quo prius vixerunt, de illo cogitaverant, ac multi ex illis, qui in Consiliis & Conciliabulis tam ante Nicænum, quam post illud fuerant; congregati sunt in quodam Templo rotundo simili Templo Romæ, quod vocatur Pantheon, quod prius fuerat consecratum Cultui omnium deorum, & postea inauguratum Cultui omnium Sanctorum Martyrum a Solio Papali; in hoc Templo ad parietes etiam erant sicut Altaria, sed ad quodlibet subsellia, super quæ congregati se reposuerunt, ac cubitis innitebantur altaribus sicut totidem mensis; non erat designatus aliquis Præses, qui ageret Primatem apud illos, sed singuli, cum lubitus illos afflavit, eruperunt in medium, & ex pectore effuderunt & evulgarunt suum sancitum; & quod miratus sum, omnes, qui in illo Comitio erant, pleni erant confirmationibus pro plenaria hominis impotentia in spiritualibus, ita subsannatores Libri Arbitrii in illis. Quando congregati sunt, en subito erupit unus in medium, & alta voce exspiravit hoc; non est aliquod Liberum Arbitrium homini in spiritualibus, plus quam fuit uxori Lothi, postquam conversa est in statuam salis, si enim homini foret liberum arbitrium plus, sane ex se sibi vindicaret fidem Ecclesiæ nostræ, quæ est, quod Deus Pater illam gratis ex toto Libero & Beneplacito det cui vult & quando vult, hoc beneplacitum & illud gratuitum nullatenus foret Deo, si homo ex quodam libero aut beneplacito illam sibi quoque posset vindicare, sic etenim Fides nostra, quæ est Sidus lucens coram nobis diu & noc-

noctu, dissiparetur sicut stella caduca in aerem. Post hunc alius ex suo subsellio erupit, & dixit, non est homini plus Liberi arbitrii in spiritualibus quam est bestiæ, imo cani; quoniam si id foret homini, faceret bonum a seipso, cum tamen omne bonum est a Deo, & homo nihil sibi sumere potest quod non datum sit e Cælo. Post hunc exsiluit unus e solio suo, & in medio extulit vocem, dicens, quod homini non plus liberi arbitrii sit in spiritualibus, etiam in perspiciendis illis, quam est Noctuæ in die, imo quam est pullo adhuc latenti in ovo, est omnino in illis cæcus sicut talpa, nam si foret lynceus in perspiciendo illa, quæ fidei, salutis & vitæ æternæ sunt, credidisset quod ipse semet posset regenerare & salvare, & quoque conaretur id, & sic cogitata & facta sua meritis & meritis prophanaret. Iterum alius excurrit in medium, ac edidit hoc effatum, quod qui opinatur, se posse velle ac intelligere aliquid in spiritualibus post lapsum Adami, insaniat & fiat maniacus, quoniam tunc crederet se deastrum aut numen, possidentem partem potentiæ Divinæ in suo jure. Post hunc anhelavit alter in medium, portans sub ulna Librum, in cujus orthodoxiam, ut illam vocavit, Evangelici hodie jurant, FORMULA CONCORDIÆ, vocatum, & aperuit illum, & inde legit sequentia, *Quod homo ad bonum prorsus corruptus & mortuus sit, ita ut in hominis natura post lapsum ante regenerationem ne scintilla quidem spiritualium virium manserit aut restet, quibus ille ad gratiam Dei præparari, aut oblatam apprehendere, aut ejus gratiæ ex se & per se capax esse, aut in spiritualibus, intelligere, credere, amplecti, cogitare, velle, inchoare, perficere, agere, operari, cooperari, aut se ad gratiam applicare aut accommodare, aut aliquid ad conversionem, vel ex dimidia, vel ex minima parte ex se potest. Quodque homo in spiritualibus, quæ ad animæ salutem spectant, sit instar statuæ salis uxoris Lothi, ac similis trunco aut lapidi vita carenti, quæ non oculorum, oris, aut ullorum sensuum usum habent. Quod usque loco motivam potentiam habeat, seu externa membra regere, ad Cætus publicos accedere, ac Verbum & Evangelium audire possit.* (Hæc in mea Editione, p. 656. 658. 661. 662. 663. 671. 672. 673, leguntur). Post hæc concurrerunt omnes, & simul exclamabant, hoc est vere orthodoxum. Ego adstiti, & illa omnia intense audivi, & quia spiritu meo excandui, alta voce sciscitavi, si in spiritualibus facitis hominem statuam salis, bestiam, cæcum, & insanum, quid tunc Theologica vestra, suntne omnia & singula illa spiritualia; ad hoc post aliquod silentium respondebant; in Universa nostra Theologia nihil quicquam est spirituale, quod ratio capit; Fides nostra ibi unice est spiritualis; sed hanc probe occlusimus, ne quis introspiciat, & præcavimus ne aliquis radius spiritualis inde effluat, & coram intellectu appareat, & insuper homo ad illam ne particulam ex aliquo suo arbitrio conferat: Charitatem etiam ab omni spirituali removimus, & fecimus illam mere moralem, similiter Decalogum: de justificatione, remissione peccatorum, regeneratione, & inde salvatione, nec aliquid spirituale tradimus, dicimus quod Fides operetur illas, sed quomodo, prorsus non scimus; loco pænitentiæ sumsimus contritionem, quæ ne credatur spiritualis, removimus illam a fide quoad omnem tactum: de Redemptione nec adoptavimus nisi ideas pure naturales, quæ sunt, quod Deus Pater Genus humanum concluserit sub damnatione, & quod Filius Ipsius damnationem illam in se susceperit, & passus se cruce suspendi, & quod sic Patrem suum ad miserationem adegerit, præter similia plura, in quibus non deprehendes quicquam spirituale, sed merum naturale. Sed tunc in excandescentia prius concepta continuavi dicendo, si homini non foret liberum arbitrium in spiritualibus, quid tunc foret homo nisi brutum, eminetne homo per illud super brutis bestiis; quid Ecclesia absque illo nisi facies fullonis atra, in cujus oculis est gutta alba; quid Verbum absque illo nisi codex inanis; quid frequentius ibi decitur & mandatur, quam quod homo amaturus sit Deum, & quod amaturus sit proximum, & quoque quod crediturus sit, tum quod salus & vita ei sit, quemad-

mo-

modum amat & credit; quis est cui non est facultas intelligendi & faciendi illa, quæ præcepta sunt in Verbo, & quæ in Decalogo; quomodo potuisset Deus talia homini præscribere & mandare, nisi ei data esset facultas. Dic alicui rustico, apud quem Mens per fallacias in Theologicis non præstructa est, quod ne hilum plus quare truncus & lapis, possit intelligere & velle in rebus fidei & charitatis, & inde salutis, & ne quidem ad illa se applicare & accommodare, annon tunc ille toto pectore risurus esset, & dicturus, quid insanius, quid mihi tunc cum Sacerdote & ejus prædicatione, quid tunc Templum plus quam stabulum, & quid tunc Cultus plus quam aratio, oh quæ dementia ita loqui, est fatuitas supra fatuitatem; quis negat quod omne bonum sit a Deo, nonne homini datum est facere bonum ex se a Deo; simile est credere. His auditis, clamaverunt omnes, nos loquuti sumus ex orthodoxis orthodoxe, tu autem ex rusticis rustice: at subito tunc fulmen illapsum est e cælo, quod ne consumeret illos, turmatim eruperunt, & fugerunt inde, quisque ad suam domum.

504. Secundum Memorabile: Fui in visu interiori spirituali, in quo sunt superioris Cæli Angeli, at tunc in Mundo spirituum; & vidi duos Spiritus non procul a me, a se tamen distantes, & appercepi, quod unus ex illis amaret bonum & verum, & per id conjunctus Cælo, & quod alter amaret malum & falsum, & per id conjunctus Inferno; accessi & convocavi illos, & ex sonis & responsis illorum collegi, quod unus sicut alter posset veritates percipere, perceptas agnoscere, ita ex intellectu cogitare, & quoque determinare intellectualia sicut placuit, & voluntaria sicut lubuit, proinde quod uterque in simili libero Arbitrio esset quoad rationalia; & insuper observavi, quod ex illo Libero in mentibus illorum appareret lucidum a primo visu qui erat perceptionis, ad ultimum visum qui erat oculi; sed cum ille, qui malum & falsum amavit, sibi relictus cogitaret, animadverti, quod sicut fumus ab Inferno ascenderet, ac lucidum, quod erat supra memoriam, exstingveret, unde illi caligo ibi, sicut mediæ noctis, tum etiam quod fumus ille accensus arderet sicut flamma, quæ illuminabat mentis regionem, quæ sub memoria erat, ex quo cogitavit enormia falsa ex malis amoris sui. Apud Alterum autem, qui amavit bonum & verum, cum sibi relictus erat, vidi sicut mitem flammam defluentem e Cælo, quæ illuminavit regionem mentis ejus supra memoriam, & quoque regionem infra illam usque ad oculum, & quod lumen ex flamma illa splenderet plus & plus, sicut ex amore boni percepit & cogitavit verum. Ex his visis patuit mihi, quod cuivis homini, tam malo quam bono esset Liberum Arbitrium spirituale; sed quod Infernum aliquoties exstinguat illud apud malos, & quod Cælum exaltet & accendat illud apud bonos. Post hæc loquutus sum cum utroque, & primum cum illo qui amavit malum & falsum, & post aliqua de forte ejus, cum nominavi Liberum arbitrium, excanduit, & dixit, ah, quæ vesania est credere, quod homini sit Liberum arbitrium in spiritualibus, quis homo potest fidem sibi assumere, & bonum facere a se, docetne Sacerdotium hodie ex Verbo, quod nemo possit sumere quicquam nisi datum sit e Cælo, & Dominus Christus dixit ad suos Discipulos, sine Me non potestis facere quicquam, quibus hoc addo, quod nemo possit movere pedem, nec manum ad faciendum aliquod bonum, nec movere linguam ad loquendum aliquod verum ex bono, quare Ecclesia ex sapientibus suis conclusit, quod homo non possit velle, intelligere, & cogitare aliquod spirituale, & ne quidem se accommodare ad volendum, intelligendum & cogitandum illud, plus quam statua, truncus & lapis, & quod ideo a Deo, cui Soli est Potentia liberrima & illimitata, ex beneplacito inspiretur fides, quæ absque omni opera & potentia nostra, operante Spiritu Sancto, producit omnia, quæ inerudití addicunt homini. Deinde loquutus sum cum Altero, qui amavit bonum & verum, & post aliqua de forte ejus, cum nominavi Liberum Arbitrium, dixit ille, quæ vesania est negare Liberum arbitrium in spiritualibus, quis non potest

velle & facere bonum, ac cogitare & loqui verum ex se a Verbo, ita a Domino qui est Verbum; dixit enim, Facite fructus bonos, & credite in Lucem, & quoque amate vos invicem, & amate Deum; tum qui audit & facit præcepta mea, ille amat Me, & Ego amabo illum; præter millia similia in toto Verbo: ad quod itaque Verbum, si homo nihil posset velle & cogitare, & inde facere & loqui, quod ibi mandatum est; absque illa potentia apud hominem, quid foret Religio & Ecclesia, nisi sicut navis naufraga, quæ in fundo maris jacet, super cujus mali summitate stat nauclerus, & clamat, non possum quicquam, & videt reliquos nautas in naviculis appensis velis enavigare: nonne datum est Adamo Liberum edendi ex Arbore vitæ, & quoque ex Arbore scientiæ boni & mali, & quia ex Libero suo edit ex hac Arbore, fumus ex serpente, hoc est, Inferno, intravit mentem ejus, propter quod ejectus est e Paradiso, & maledictus; & tamen non perdidit Liberum Arbitrium, nam legitur quod custodita sit a Cherubo via ad Arborem vitæ, quod nisi factum esset, potuisset adhuc velle ab illa edere. His edictis, Alter qui amavit malum & falsum, dixit, illa quæ audivi relinquo, retineo apud me quæ protuli, sed quis non novit, quod solus Deus sit vivus & inde activus, & quod homo ex se sit mortuus, & inde mere passivus, quomodo talis, qui in se mortuus & mere passivus est, potest sibi assumere aliquod vivum & activum: ad hoc respondi, homo est Organum vitæ, & Deus Solus est Vita, & Deus infundit suam vitam Organo & singulis ejus, sicut Sol infundit calorem suum Arbori & singulis ejus, & Deus dat ut homo sentiat illam vitam in se ut suam, ac ita sentire, vult Deus, propter causam, ut homo secundum Leges ordinis, quæ totidem sunt quot præcepta in Verbo, sicut ex se vivat, & se disponat ad recipiendum Amorem Dei; at usque Deus perpetuo tenet digito perpendiculum supra libram, & moderatur, at nusquam violat Liberum arbitrium cogendo: non potest Arbor aliquid recipere, quod Calor solis per radicem infert, nisi tepescat ac calescat quoad singula fila sua, nec possunt elementa per radicem exsurgere, nisi singula fila ejus ex recepto calore etiam calorem exspirent, & sic conferant ad transitum; similiter homo ex recepto calore vitæ a Deo; sed hic secus ac Arbor sentit illum ut suum, tametsi non est ejus; at quantum credit quod ejus sit, & non Dei, tantum recipit lucem vitæ, non autem calorem amoris a Deo, sed calorem amoris ab Inferno, qui quia crassus est, obstruit & occludit puriores ramusculos Organi, sicut sanguis impurus vasa capillaria corporis; ita homo se facit a spirituali mere naturalem. Liberum Arbitrium homini inde est, quod sentiat vitam in se sicut suam, & quod Deus relinquat homini ita sentire, ut fiat conjunctio, quæ non dabilis est nisi sit reciproca, ac reciproca fit dum homo ex Libero prorsus ut a se agit: si Deus id homini non reliquisset, homo nec foret homo, neque foret ei vita æterna, nam conjunctio reciproca cum Deo facit ut homo sit homo & non bestia, & quoque quod post mortem vivat in æternum; Liberum Arbitrium in spiritualibus hoc efficit. Hoc audito, malus ille Spiritus se removit ad distantiam, & tunc vidi serpentem volantem, qui vocatur prester, super quadam arbore, qui porrexit cuidam fructum inde; & tunc in spiritu accessi ad locum, & ibi loco serpentis visus est monstrosus homo, cujus faciem obtexit barba adeo, ut non exstaret nisi nasus, ac loco arboris erat torris ignitus, ad quem stetit ille, cujus mentem prius intravit fumus, & postea Liberum Arbitrium in spiritualibus rejecit; & subito similis fumus exivit ex torre, & circumfudit utrumque; & quia sic subducti sunt a visu meo, abivi; alter vero, qui amabat bonum & verum, & asseruit, quod homini sit liberum arbitrium in spiritualibus, me comitatus est domum.

505. TERTIUM MEMORABILE: Quondam audivi stridorem sicut duorum lapidum molarium collidentium inter se; accessi ad sonum, & evanescebat, & vidi angustam portam tendentem oblique deorsum ad quandam domum lacunatam, in qua erant plures Cameræ, in quibus cellulæ, in quarum unaquavis sedebant duo, qui ex Verbo colligebant confirmantia pro justificatione per solam fidem, unus colligebat,

gebat, & alter scribebat, & hoc alternis. Accessi ad unam Cellulam, quæ prope ostium erat, & quæsivi, quid vos colligitis & scribitis; dicebant, de ACTU JUSTIFICATIONIS seu de FIDE ACTU, quæ est ipsa Fides justificans, vivificans & salvans; & Caput doctrinarum Ecclesiæ in nostro Christianismo; & tunc dixi illi, dic mihi aliquod signum illius Actus, quando Fides illa in cor ac in animam hominis infertur; respondit, signum Actus illius est in momento, cum homo percitus dolore quod damnatus sit, & cum in contritione illa est, cogitat de Christo, quod damnationem Legis abstulerit, & hoc meritum Ipsius cum fiducia apprehendit, & cum hoc in cogitatione adit Deum Patrem & orat: tunc dixi, fit ita actus, & est hoc momentum: & quæsivi, quomodo comprehendam, quod dicitur de hoc Actu, quod ad illum non concurrat aliquid hominis, plus quam concurret, si foret stipes aut lapis, & quod homo quoad illum Actum nihil possit inchoare, velle, intelligere, cogitare, operari, cooperari, se applicare & accommodare; dic mihi, quomodo hoc cohæret cum dictis tuis, quod Actus tunc incidat, cum homo cogitat de jure legis, de damnatione ejus a Christo sublata, de fiducia in qua apprehendit id Ipsius meritum, & in cogitatione de hoc adit Deum Patrem & orat, fiuntne omnia illa ab homine; sed dixit, non fiunt active ab homine sed passive; & respondi, quomodo potest quis cogitare, fiduciam habere, & orare passive; aufer homini activum & cooperativum tunc, annon etiam aufers receptivum, ita omne, & cum omni ipsum Actum, quid tunc fit tuus Actus, nisi pure ideale, quod vocatur ens rationis: spero, quod non credas cum quibusdam talem Actum dari solum apud Prædestinatos, qui nihil quicquam de infusione fidei apud se sciunt; hi possunt ludere talis, & per id inquirere, num eis fides infusa sit vel non: quare, mi Amice, crede quod homo quoad fidem & charitatem operetur ex se a Domino, & quod absque hac operatione tuus actus fidei, quem vocasti Caput Doctrinarum Ecclesiæ in Christianismo, non sit nisi quam statua uxor Lothi, tinniens ex mero sale stricta penna scribæ, aut ungue digiti ejus; Luc. XVI: 32; hoc dixi, quia facitis vosmet ipsos quoad Actum illum similes statuis. Cum hæc dixi, sumsit lychnuchum vi manus conjecturus in faciem meam, & subito tunc exstincto lychno conjecit in frontem sodalis, & abivi ridens.

506. QUARTUM MEMORABILE. Visi sunt in Mundo Spirituali duo Greges, unus erat ex HIRCIS, & alter ex OVIBUS: miratus sum, quinam essent, quippe novi, quod Animalia visa in Mundo spirituali, non sint Animalia, sed quod sint Correspondentiæ affectionum & inde cogitationum ex illis qui ibi sunt; quare accessi propius, & sicut accessi, disparatæ sunt similitudines animalium, & loco illorum visi sunt Homines; & manifestatum est, quod qui faciebant Gregem hircorum, essent, qui se confirmaverunt in Doctrina Justificationis per Solam Fidem, & qui faciebant Gregem Ovium essent, qui crediderunt, quod Charitas & Fides, unum sint, sicut Bonum & Verum unum sunt. Et tunc loquutus sum cum illis, qui visi sunt sicut Hirci, & dixi, cur ita congregati estis; erant plerique ex Clero, qui gloriati sunt ex fama eruditionis, quia noverunt Arcana justificationis per solam fidem; dixerunt, quod congregati sint, ut sedeant Concilium, quia audiverunt, quod Dictum Pauli Rom. III: 28, *Quod homo Fide justificetur sine Operibus legis*, non rite intellectum sit, quoniam per Fidem ibi non intellexit Fidem hodiernæ Ecclesiæ, quæ est in Tres Personas Divinas ab æterno, sed Fidem in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum; & per Opera Legis non intellexit Opera Legis Decalogi, sed Opera Legis Mosaicæ quæ pro Judæis, & quod sic ex paucis illis vocibus binas falsitates enormes per sinistram interpretationem concluserint, quæ sunt, quod intellexerint Fidem hodiernæ Ecclesiæ, & quod Opera Legis Decalogi; quod Paulus hæc non intellexerit, sed Opera Legis Mosaicæ, quæ erant pro Judæis, constat clare ex Ipsius verbis ad Petrum, quem increpavit quod Judaizaret, cum tamen sciret, *quod nemo per Opera Legis justificetur, sed per fidem Jesu Christi*, Gal. II: 14.

14. 15; per fidem Jesu Christi, est per fidem in Ipsum & ab Ipso, videatur supra n: 238; & quia per Opera legis intellexit opera Legis Mosaicæ, ideo distinxit inter Legem fidei & Legem operum, ac inter Judæos & Gentes, seu Circumcisionem & Præputium, & per Circumcisionem significatur Judaismus, ut ubivis alibi, & quoque claudit illa per hæc verba, *Ergone Legem abrogamus per Fidem, absit, sed Legem stabilimus*; hæc omnia in una serie dicit, Rom. III: 27. 8. 29. 30. 31.; & quoque dicit in Capite quod præcedit; *Non auditores Legis justificabuntur, a Deo, sed factores Legis justificabuntur*, Rom. II: 13; tum, *Quod Deus reddet unicuique secuudum Opera ejus*, Rom: II: 6; & adhuc, *Omnes nos manifestari oportet coram Tribunali Christi, ut reportet quilibet ea, quæ per Corpus fecit, sive bonum sive malum*, II. Cor. V: 10; præter plura apud Illum; ex quibus patet, quod Paulus rejecerit Fidem absque bonis Operibus, æque ac Jacobus, Epist. Cap. II: 17 ad 26. Quod a Paulo intellecta sint Opera Legis Mosaicæ, quæ pro Judæis, insuper confirmati sumus ex eo, quod omnia Statuta pro Judæis apud Mosen dicantur Lex, ita Opera legis, quod vidimus ex his, *Hæc lex Mincha*, Lev. VII: 7. 11 seq. *Hæc Lex pro Holocausto, pro Mincha, pro Sacrificio peccati & reatus, pro Impletionibus*, Lev. VII: 38. *Hæc Lex Bestiæ & Avis*. Lev. XI: 46 seq. *Hæc Lex parientis pro filio aut filia*, Lev. XII: 7. *Hæc Lex lepræ*, Lev. XIII: 59. Cap. XIV: 2. 32. 54. 57. *Hæc Lex fluxu affecti*, Lev. XV: 31. *Hæc Lex Zelotypiæ*, Num. V: 29. 30. *Hæc Lex Naziræi*, Num. VI: 13. 21. *Hæc Lex mundationis*, Num. XIX: 14. *Hæc Lex de Vacca rufa*, Num. XIX: 2. *Lex pro Rege*, Deut. XVII: 15 ad 19; imo *totus Liber Mosis vocatur Liber Legis*, Deut. XXXI: 9. 11. 12. 26. & quoque Luc. II: 22. Cap. XXIV: 24. Joh. I: 46. Cap. VII: 22. 23. Cap. VIII: 5. His quoque addiderunt, quod viderint apud Paulum, quod Lex Decalogi vivenda sit, & quod impleatur a Charitate, Rom. XIII: 8. 9. 10. 11, tum quod dicat, *quod sint tria, Fides, Spes & Charitas, & quod harum maxima sit Charitas*, 1 Cor. XIII: 13, ita non Fides. Dixerunt, quod propter hæc convocati fuerint. Sed ne turbarem illos, recessi; & tunc iterum e longinquo visi sunt sicut Hirci, & quandoque sicut cubantes, & quandoque sicut stantes, sed avertebant se a Grege ovium; sicut Cubantes apparebant cum deliberabant, & sicut Stantes cum concludebant; at visum meum tenui in Cornibus illorum, & miratus sum, quod Cornua in frontibus illorum, nunc apparerent sicut porrecta antrorsum & sursum, nunc incurvata retrorsum versus tergum, & tandem prorsus reflexa; & tunc subito se convertebant ad Gregem Ovium, sed usque apparebant ut Hirci; quare iterum accessi, & interrogavi quid nunc; dixerunt quod concluserint, quod Sola Fides producat Bona Charitatis, sicut Arbor producit Fructus: at tunc auditum est tonitru, & visum est fulmen desuper; & mox apparuit Angelus, stans inter binos illos Greges, & clamavit ad Gregem ovium, ne auscultate, non recesserunt a Fide sua priore, quæ est, quod Sola Fides justificet & salvet, & prorsus nihil actualis Charitas; nec Fides est Arbor, sed homo est Arbor; at pænitentiam agite, & spectate ad Dominum, & habebitis Fidem; Fides ante illud, non est Fides, in qua aliquod vivum est. Voluerunt tunc Hirci reflexe cornuti accedere ad Oves; sed Angelus stans inter illos, dividebat Oves in binos Greges; & dixit illis a sinistris, adjungite vos Hircis, sed dico vobis, quod venturus sit Lupus, qui rapiet illos, & vos cum illis.

Sed postquam separati sunt bini Greges ovium, & illi a sinistris audiverunt minacia verba Angeli, inspexerunt se mutuo & dixerunt, colloquamur cum pristinis consociis nostris; & tunc sinister Grex loquebatur ad dextrum, dicens, cur recessistis a Pastoribus nostris, annon Fides & Charitas unum sunt, sicut Arbor & Fructus unum sunt, Arbor enim per ramos continuatur in fructus, divellite aliquid e ramo, per quod arbor per continuum influit in fructum, annon periturus est fructus, & una cum fructu omne semen denuo nasciturae alicujus Arboris; quærite nostros Sacerdotes annon ita sit; & tunc quæsiverunt, & circumspexerunt ad

ad reliquos, qui nictabant palpebris, ut dicerent, quod bene loquantur; & posthac responderunt, bene loquuti estis, at quod attinet continuationem fidei in bona opera, sicut arboris in fructus, multa arcana novimus, quæ propalare non hujus loci est, in vinculo seu filo Fidei & Charitatis, sunt plures noduli, quos nos sacerdotes solum solvere possumus. Et tunc unus ex sacerdotibus, qui erat inter oves a dextris, surrexit & dixit, responderunt ad vos, quod ita sit, sed ad suos quod non ita sit, aliter enim cogitant: quare quæsiverunt, quomodo tunc cogitant, cogitantne sicut docent; dixit ille, non, cogitant quod omne bonum charitatis, quod vocatur bonum opus, quod fit ab homine propter salutem ac vitam æternam, non in minima parte sit bonum, ex causa, quia homo per opus a se vult semet ipsum salvare, vindicando sibi justitiam & meritum unius Salvatoris, & quod ita sit cum omni bono Opere, in quo homo sentit suam voluntatem, quare asserunt quod prorsus nulla conjunctio fidei & charitatis sit, & ne quidem quod Fides per bona opera retineatur & conservetur. Sed dixerunt e Grege sinistro, loqueris mendacia contra illos, prædicantne Charitatem & ejus Opera, quæ vocant Opera fidei, coram nobis manifeste; & ille respondit, non intelligitis Prædicationes illorum, solum Clericus, qui adest, attendit & intelligit, cogitant modo Charitatem moralem, & Bona ejus civilia & politica, quæ vocant fidei, & prorsus non sunt, homo enim atheus potest illa similiter & sub eadem forma facere; quare unanimiter dicunt, quod nemo per aliqua opera salvetur, sed per solam fidem: verum illustretur hoc per comparationes; Quod Arbor pomifera producat poma, sed si homo facit bona propter salutem, sicut arbor illa poma per continuum, tunc poma illa intus putida sunt, & plena vermibus: dicunt etiam quod Vitis producat uvas, sed si homo facturus esset bona spiritualia, sicut vitis uvas, faceret labruscas. At tunc quæsiverunt, qualia illis sunt bona Charitatis seu opera quæ sunt fructus fidei, respondit, quod forte sint inconspicua alicubi prope fidem, cui tamen non cohærent, sunt sicut umbra, quæ a tergo sequitur hominem, quando spectat ad solem, quam umbram non animadvertit, nisi se convertat; imo possum dicere, quod sint sicut caudæ equinæ, quæ hodie pluribus in locis amputantur, dicentes, quid cum illis, ad nihil conducunt, si adhærent equo, facile inquinantur; his auditis aliquis ex sinistro grege ovium indignatus dixit, omnino est aliqua conjunctio, quomodo alioquin possunt vocari opera fidei, forte bona charitatis a Deo insinuantur in opera voluntaria hominis per aliquem influxum, ut per aliquam affectionem, aspirationem, inspirationem, incitationem & excitationem voluntatis, tacitam perceptionem in cogitatione, & inde exhortationem, contritionem & sic conscientiam, & inde adactionem, obedientiam Decalogi & Verbi, sicut infans aut sicut sapiens, aut per aliud quoddam medians illis simile, quomodo alioquin possunt vocari fructus fidei; ad hæc respondit Sacerdos, quod non, & si dicunt quod per tale quid fiat, usque confarciunt id in sermonibus cum vocibus, ex quibus resultat, quod non ex Fide; quidam usque tradunt talia, sed UT SIGNA FIDEI, NON AUTEM UT VINCULA EJUS CUM CHARITATE; Aliqui tamen excogitaverunt conjunctionem per Verbum; & tunc dixerunt, annon sic conjunctio, sed respondit, non hoc cogitant, sed modo per auditum Verbi, asserunt enim, quod omne rationale, & omne voluntarium hominis in rebus fidei sit impurum & meritorium, quoniam homo in spiritualibus non potest aliquod intelligere, velle, operari, cooperari, plus quam stipes. Sed unus cum audivit, quod credatur homo talis in omnibus quæ fidei & salutis sunt, dixit, audivi quendam dicentem, plantavi vineam, nunc bibam vinum usque ad ebrietatem, sed quæsivit alter, num bibiturus es vinum ex tuo schypho per tuam dextram, & dixit, non, sed ex schypho inconspicuo per manum inconspicuam, & respondit alter, certe tunc non inebriaberis; mox idem vir dixit, sed me audite quæso, ego dico vobis, bibite Vinum ex Verbo intellecto; nostisne quod Dominus sit Verbum, estne Verbum ex Domi-

sto, estne sic Ipse in illo, si ergo facitis bonum ex Verbo, facitisne id ex Domino, ex Ipsius ore & voluntate, & si tunc spectatis ad Dominum, etiam Ipse vos ducet & docebit, & vos facietis illud ex vobis a Domino; quis potest dicere, qui facit aliquid a Rege, illius ore & mandato, hoc facio ex meo ore seu mandato, & ex mea voluntate. Post hæc convertit se ad Clerum, & dixit, Ministri Dei, ne seducite Gregem. His auditis, maxima pars Gregis sinistri recessit, & Gregi dextro se adunivit. Aliqui tunc ex Clero dicebant, audivimus quæ non prius, sumus Pastores, non relinquemus Oves, & recesserunt una cum illis; & dicebant, hic Vir loquutus est Verbum verum, quis dicere potest, qui facit ex Verbo, ita ex Domino, Ipsius ore & voluntate, hoc facio ex me; quis dicit, qui facit ex Rege, illius ore & voluntate, hoc facio ex me. Nos videmus nunc Divinam Providentiam, cur non inventa fuit Fidei & bonorum Operum conjunctio, quæ ab Ecclesiastica Societate agnita est; non potuit inveniri, quia non potuit dari, non enim fuit Fides in Dominum, qui est Verbum, & inde nec fuit Fides e Verbo. Sed reliqui Sacerdotes, qui erant ex Grege hircorum, abibant, & vibrabant pileos suos, & clamabant, Sola Fides, Sola Fides, vivet usque.

507. Quintum Memorabile. Eram in sermone cum Angelis, & denique de Concupiscentia mali, in qua quisque homo est ex nativitate, dixit unus quod in Mundo ubi est, appareant illi qui in concupiscentia sunt, nobis angelis sicut fatui, sed illi sibi ipsis tunc sicut summe sapientes, quapropter ut ex fatuitate sua extrahantur, per vices remittuntur in illam, & per vices in rationale, quod apud illos in externis est, & in hoc statu vident, agnoscunt & confitentur insaniam suam, at usque e statu rationali suo in statum insanum suum discupiunt, & quoque se in hunc immittunt, sicut a coacto & injucundo in liberum & jucundum; ita concupiscentia interius oblectat illos, & non intelligentia. Sunt tres Amores universales, ex quibus a Creatione conflatus est omnis homo, Amor proximi, qui etiam est Amor faciendi usus, hic amor est spiritualis; Amor Mundi, qui etiam est amor possidendi opes, hic amor est materialis; ac Amor sui, qui etiam est amor imperandi super alios, & hic amor est corporeus: Homo est vere homo, dum Amor proximi, seu amor faciendi usus, facit Caput, & Amor Mundi seu amor possidendi opes facit Pectus & Ventrem, ac Amor sui seu amor imperandi facit Pedes & Plantas eorum; at si Amor mundi facit Caput, homo non est homo aliter quam sicut gibbosus; at si Amor sui facit Caput, non est sicut homo stans super pedibus, sed sicut super palmis manuum capite deorsum & clunibus sursum. Quando Amor faciendi usus facit Caput, ac reliqui duo amores faciunt ordine corpus & pedes, apparet ille homo in Cælo facie angelica, cum pulchra iride circum caput; at si amor Mundi seu opum facit Caput, apparet ille e Cælo facie pallida sicut mortui cum circulo flavo circum Caput; si vero amor sui seu imperandi super alios facit Caput, apparet ille e Cælo facie ignitim furva, cum circulo albo circum Caput. Ad hæc quæsivi, quid repræsentant Circuli circum capita, respondebant, repræsentant intelligentiam; circulus albus circum Caput faciei ignitim furvæ, repræsentat, quod intelligentia ejus in externis sit, sive circum illum, at insania in internis seu in illo; etiam homo, qui talis, sapit cum in corpore est, at insanit, dum in spiritu; & nullus homo sapit spiritu, nisi a Domino, quod fit cum denuo ab Ipso generatur & creatur. His dictis aperiebatur terra ad sinistrum, & per aperturam vidi assurgentem Diabolum facie ignitim furva cum circulo albo circum Caput, & sciscitavi, quis es, dixit, sum Lucifer filius auroræ, & quia similem me feci Altissimo, dejectus sum, sicut describor Esaj. XIV; at non fuit ille Lucifer, sed credidit se esse illum; & dixi, cum dejectus es, quomodo potes resurgere ex Inferno, & respondit, sum ibi Diabolus, at hic sum Angelus lucis, videsne Caput meum cingulo albo cinctum, & quoque, si vis, videbis, quod sim moralis inter morales, ac rationalis inter rationales, imo spiritualis inter spiritua-

les;

les; potui etiam concionari; quæsivi, quomodo concionatus es, dixit contra defraudatores, contra adulteros, & contra omnes amores infernales, imo tunc me Luciferum vocavi Diabolum, & pejeravi contra me illum, & propterea laudibus evectus sum ad Cælum, inde est quod vocatus sim filius auroræ; & quod ipse miratus sum, cum super pulpito eram, non cogitavi aliter, quam quod recte & rite loquerer; sed causa mihi detecta est, hæc, quia in externis fui, & hæc tunc separata fuerunt ab internis meis; & tametsi hoc mihi detectum est, usque non potui immutare me, quia supra Altissimum me evexi, & contra Illum me extuli; dein quæsivi, quomodo potuisti ita loqui, cum es ipse defraudator, & ipse adulter, respondit, sum alius dum in externis seu in corpore sum, & alius dum in internis seu in spiritu, in corpore sum Angelus, sed in spiritu Diabolus, in corpore enim sum in intellectu, in spiritu autem sum in voluntate, ac intellectus me fert sursum, at voluntas me fert deorsum; & dum in intellectu sum, Cingulum album circumvelat Caput meum, at dum intellectus se prorsus emancipat voluntati, & fit ejus, quæ est sors nostra ultima, tunc nigrescit cingulum, ac disparatur, quo facto, non possum amplius in lucem hanc ascendere. Sed subito, ut vidit Angelos apud me, inflammatus est facie & voce, & factus est niger, etiam quoad cingulum circum Caput, & per aperturam, per quam surrexit, delapsus est in Infernum. Adstantes ex illis visis & auditis fecerunt hoc conclusum, quod homo talis sit, qualis est ejus Voluntas, & non qualis est ejus Intellectus, quoniam Voluntas Intellectum facile aufert in suas partes, & emancipat. Tunc quæsivi Angelos, unde rationalitas est diabolis, & dicebant, est ex gloria amoris sui, nam amor sui circumcingitur gloria, est enim hæc splendor ignis ejus, & gloria illa elevat intellectum pæne in lucem Cæli; nam Intellectus apud unumquemvis hominem elevabilis est secundum cognitiones, sed non Voluntas nisi per vitam secundum Ecclesiæ & Rationis vera; inde est, quod ipsi Athei, qui in gloria famæ ex amore sui sunt, & inde in fastu propriæ intelligentiæ, gaudeant rationalitate sublimiore, quam multi alii, sed tunc cum in cogitatione intellectus sunt, non autem cum in amore Voluntatis, & amor Voluntatis possidet Internum hominem, at cogitatio intellectus Externum. Porro dixit Angelus causam, cur homo conflatus est ex tribus Amoribus, videlicet ex amore Usus, ex amore Mundi, & ex amore Sui, causa est, ut homo cogitet a Deo, tametsi prorsus ut ex se; dixit, quod suprema in hominis Mente versa sint sursum ad Deum, media ibi extrorsum ad Mundum, ac infima ibi deorsum in corpus, & quia hæc versa sunt deorsum, cogitat homo prorsus ut ex se, cum tamen a Deo.

508. ,,Sextum Memorabile: Quodam die apparuit mihi Templum magnifi-
,, cum formæ quadratæ, cujus Tectum erat instar Coronæ, arcuarum supra, &
,, elevatum circum circa; Parietes ejus erant continuæ Fenestræ ex Chrystallis,
,, Porta ex substantia margaritica; intus ad latus meridionale occidentem versus
,, erat Suggestum, super quo ad dextrum jacuit Verbum apertum cinctum sphæra
,, lucis, cujus splendor totum suggestum circuibat & illuminabat; in medio Tem-
,, pli erat Adytum, ante quod Velum, sed nunc sublatum, ubi stetit Cherubus
,, ex auro cum ense huc illuc se vibrante in manu. Hæc dum conspicatus sum, in me-
,, ditationem meam, quid singula illa significarent, influxit; videlicet, quod Templum
,, illud significaret Novam Ecclesiam; Porta ex substantia margaritica Introitum
,, in illam; Fenestræ ex Chrystallis, Veritates, quæ illustrabant illam; Suggestum
,, Sacerdotium & prædicationes; Verbum super illo apertum, & superiorem par-
,, tem suggesti illuminans, Sensum ejus internum qui spiritualis est, revelatum;
,, Adytum in medio Templi, conjunctionem illius Ecclesiæ cum Cælo angelico;
,, Cherubus ex auro inibi, Verbum in sensu literæ; Ensis se vibrans in manu ejus,
,, significabat quod hic sensus huc illuc verti possit, modo hoc fit applicate ad
,, quandam Veritatem; quod Velum ante Cherubum esset sublatum, significabat

" quod nunc patefactum sit Verbum. Postea, cum propius accessi, vidi Scripturam super Porta, hanc, Nunc licet, quod significabat, quod nunc liceat intellectualiter intrare in Arcana fidei. Ex hac Scriptura visa incidit in cogitationem meam, quod valde discriminosum sit intellectu intrare in dogmata fidei, quæ ex propria intelligentia, & inde ex falsis, conflata sunt, & plus adhuc illa ex Verbo confirmare, inde occluditur Intellectus superius, & pedetentim inferius, in tantum, ut Theologica non modo fastidiantur, sed etiam obliterentur, quemadmodum scriptura chartæ tineis, & lana panni blattis, permanente solum intellectu in politicis quæ spectant vitam suam in dominio ubi est, & in civilibus quæ functionis ejus sunt, & in domesticis quæ ejus domus sunt, ac in his & illis continue osculatur naturam, & illam ex illecebris voluptatum ejus amat, sicut Idololatra aureum sculptile in suo gremio. Nunc quia dogmata in Ecclesiis Christianis hodiernis non ex Verbo, sed ex propria intelligentia, & inde ex falsis, conflata sunt, & quoque per aliqua ex Verbo confirmata, ideo ex Divina Domini Providentia Verbum apud Romano-Catholicos ademptum est Laicis, & apud Protestantes illud apertum, sed usque occlusum per commune oris illorum effatum, quod Intellectus captandus sit sub obedientia fidei illorum. At in Nova Ecclesia fit inversum, in hac licitum est intellectu ingredi & penetrare in omnia ejus Secreta, & quoque per Verbum confirmare illa, causa est, quia Doctrinalia ejus sunt continuæ Veritates a Domino per Verbum detectæ, & confirmationes illarum per rationalia efficiunt, ut Intellectus aperiatur supra plus & plus, & sic elevetur in lucem, in qua sunt Angeli Cæli, & Lux illa in sua essentia est Veritas, & in hac Luce agnitio Domini pro Deo Cæli & Terræ splendet in sua gloria. Hoc intelligitur per Scripturam super porta Templi, Nunc licet, & quoque per quod Velum adyti ante Cherubum sublatum sit; Canon enim Novæ Ecclesiæ est, quod falsitates occludant intellectum, & quod veritates aperiant illum. Post hæc vidi sicut Infantem supra caput, tenens in manu Chartam, ille sicut ad me appropinquavit, succrevit in staturam mediocris hominis, erat Angelus e Cælo tertio, ubi omnes e longinquo apparent sicut Infantes; dum apud me erat, porrexit mihi Chartam, sed quia literis circinnatis, qualibus in illo Cælo, scripta erat, restitui, & petii, ut ipsi exprimerent sensum verborum ibi vocibus adæquatis ideis cogitationis meæ, & retulit, hoc ibi scriptum est, Intrate posthac in mysteria Verbi hactenus occlusi, nam singulæ Veritates ejus sunt totidem specula Domini.

CAPUT NONUM

DE

PÆNITENTIA.

509. Post transactiones de Fide, Charitate, & de Libero Arbitrio, in nexu sequitur de Pænitentia, quoniam vera Fides & genuina Charitas absque Pænitentia non dabiles sunt, & pænitentiam agere absque Libero arbitrio nemo potest: quod hic de Pænitentia agatur, est quoque causa, quia sequitur de Regeneratione, & nemo potest regenerari, priusquam graviora mala, quæ hominem coram Deo detestabilem faciunt, remota sunt, & hæc per Pænitentiam removentur; quid irregenitus nisi impænitens?, & quid impænitens nisi sicut qui in lethargia est, & scit nihil de peccato, & ideo fovet illud in sinu suo, & illud quotidie osculatur sicut adulter scortum in lecto suo. Sed ut sciatur quid Pænitentia, & quid efficit, transactio de illa dispertienda est in Articulos.

Quod Pænitentia sit Primum Ecclesiæ apud hominem.

510. Communio, quæ vocatur Ecclesia, consistit ex totidem hominibus in quibus est Ecclesia; & Ecclesia apud hominem intrat quando regeneratur, & quisque regeneratur per quod abstineat a malis peccati, ac fugiat illa sicut quis dum videt turmas infernales cum facibus in conatu illum adoriendi & super pyram conjiciendi. Sunt plura, quæ hominem progredientem in primas ætates præparant ad Ecclesiam, & introducunt in illam; sed quæ efficiunt illam apud hominem, sunt actus pænitentiæ; actus pænitentiæ sunt omnes illi, qui efficiunt, quod Mala, quæ peccata contra Deum sunt, non velit, & inde non faciat, nam antequam hoc fit, homo stat extra regenerationem, & tunc si aliqua cogitatio subintrat de salute æterna, vertit se ad illam, sed mox se avertit ab illa, non enim ulterius in hominem intrat quam in ideas ejus cogitationis, & inde exit in voces loquelæ, & forte etiam in aliquos gestus loquelæ conformes; at vero dum in voluntatem intrat, tunc in homine est, voluntas enim est ipse homo, quia amor ejus ibi habitat, at cogitatio est extra hominem, nisi hæc ex Voluntate ejus procedit, si hoc fit, tunc voluntas & cogitatio unum agunt, & simul faciunt hominem: ex his sequitur, quod pænitentia ut sit pænitentia, & efficiens in homine, oporteat ut sit Voluntatis & inde cogitionis, & non solius cogitationis, proinde ut sit actualis, & non duntaxat oralis. Quod Pænitentia sit Primum Ecclesiæ, constat manifeste ex Verbo, Johannes Baptista, qui fuit præmissus ad præparandum homines ad Ecclesiam, quam Dominus instauraturus erat, dum baptizavit, simul prædicavit pænitentiam, quare ejus Baptisma vocabatur Baptisma pænitentiæ, ex causa quia per Baptisma significabatur Lavatio spiritualis, quæ est ablutio a peccatis; hoc fecit in Jordane, quia Jordanes significabat introductionem in Ecclesiam, erat enim primus terminus terræ Canaanis ubi Ecclesia: Ipse Dominus etiam prædicavit Pænitentiam in remissionem peccatorum, per quod docuit, quod Pænitentia sit Primum Ecclesiæ, & quod quan-

quantum homo illam agit, tantum apud illum removeantur peccata, quod quantum hæc removentur, tantum remittantur: & insuper Dominus duodecim Apostolis, & quoque Septuaginta quos emisit, mandavit, ut prædicarent Pænitentiam: ex quibus patet, quod primum Ecclesiæ sit Pænitentia.

511. Quod apud hominem non prius Ecclesia sit, quam postquam apud illum remota sunt peccata, quisque potest ex ratione concludere, & hæc potest illustrari per has comparationes; quis potest in campos aut sylvas, in quibus sunt feræ omnis generis, introducere oves, hædos & agnos, antequam feras expulerit: & quis potest aliquam terram, spinis, sentibus & urticis obsitam præparare in Hortum, priusquam illas noxas exstirpaverit: quis potest in Urbem ab hostibus possessam inferre formam administrationis justitiæ ex judicio, & civitatem condere, priusquam hostes ejecerit: simile est cum malis apud hominem, quæ sunt sicut feræ, sicut sentes & spinæ, & sicut hostes, cum quibus Ecclesia non cohabitare potest plus quam quis potest habitare in Bestiario ubi sunt tigrides & leopardi; nec plus quam quis potest cubare in lecto, cui herbæ toxicatæ sunt substratæ, ac pulvinaribus insertæ; neque plus quam quis potest noctu dormire in Templo, sub cujus pavimento sunt sepulchra in quibus cadavera, numne illum ibi spectra sicut furiæ infestarent.

Quod Contritio, de qua hodie dicitur quod præcedat Fidem, & quam sequitur consolatio Evangelii, non sit Pænitentia.

512. In Christiano Reformato Orbe traditur quædam species anxietatis, doloris, & terroris, quam vocant CONTRITIONEM, quæ apud regenerandos præcedit illorum fidem, & quam sequitur consolatio Evangelii; dicunt, quod contritio illa apud eos exoriatur ex timore pro justa ira Dei, & inde æterna damnatione, cuivis ex peccato Adami & inde proclivitate ad mala inhærente, & quod absque illa Contritione, fides, quæ est imputativa meriti & justitiæ Domini Salvatoris, non donetur, & quod illi, qui hanc fidem adepti sunt, consolationem Evangelii recipiant, quæ est, quod justificentur, hoc est, innoventur, regenerentur & sanctificentur, absque ulla illorum cooperatione, & quod sic a damnatione transferantur in æternom benedictionem, quæ est vita æterna. Sed de Contritione hac expendendum est. 1. Num sit pænitentia. 2. Num sit alicujus momenti. 3. Num detur.

513. NUM CONTRITIO ILLA SIT PÆNITENTIA, VEL NON, concludi potest a Pænitentiæ descriptione in sequentibus, quod non dabilis sit, nisi homo non modo universaliter sed etiam singulariter sciat quod peccator sit, quod nemo scire potest, nisi exploret se, & videat illa apud se, & propterea se damnet. Contritio autem illa, quæ prædicatur necessaria ad fidem, nihil commune tenet cum illis, nam est modo cogitatio & inde confessio, quod in peccatum Adami, & in proclivitatem ad mala inde scaturientia natus sit, & quod propterea ei sit ira Dei, & inde ex merito damnatio, devotio, & mors æterna: ex quibus patet, quod contritio hæc non sit pænitentia.

514. Alterum momentum est; quoniam Contritio illa non est Pænitentia, NUM SIT ALICUJUS MOMENTI; dicitur quod illa conferat ad fidem, sicut præcedens ad sequens, sed quod usque non intret illam, & cum illa se conjungat, miscendo se; sed quid fides, quæ sequitur, aliud quam quod Deus Pater imputet justitiam Filii sui, & tunc hominem non alicujus peccati conscium declaret justum, novum & sanctum, & sic induat stola per sanguinem Agni lavata & candida facta; in qua stola cum incedit, quid tunc mala vitæ ejus, nisi sicut lapides salphurei projecti in fundum maris, & quid tunc peccatum Adami, nisi tale quod vel tectum, vel re-

remotum, vel per imputatam Christi justitiam abductum; cum homo ex illa fide in justitia & tunc simul in innocentia Dei Salvatoris, ambulat, quid tunc Contritio illa inservit, nisi ad fiduciam quod sit in sinu Abrahami, & inde spectet non contritos ante fidem, ut miseros in inferno, aut ut mortuos; nam dicitur, quod fides viva non sit in illis, qui contritione carent; quare dici potest, quod illi si se immerserint, aut se immergant damnabilibus malis, non plus attendant ad illa, & sentiant illa, quam catuli porci jacentes in cæno in fossis plateæ graveolentiam. Ex his patet, quod Contritio illa, dum non est Pænitentia, non sit aliquid.

515. Tertium Momentum, quod expendendum, est, NUM CONTRITIO ILLA ABSQUE PÆNITENTIA DETUR; in Mundo spirituali quæsivi multos, qui fidem imputativam meriti Christi apud se confirmaverunt, num aliquam Contritionem habuerint, & responderunt, quid Contritio, cum a pueritia pro certo credidimus, quod Christus passione sua omnia peccata illorum sustulerit; cum hac fide non quadrat contritio, Contritio enim est se conjicere in infernum, & conscientiam cruciare, cum tamen sciunt, quod redempti sint, & sic exempti inferno, & inde indemnes; his addiderunt, quod statutum Contritionis non sit nisi figmentum, quod loco Pænitentiæ, quod toties in Verbo memoratur, & quoque injungitur, acceptatum est; quod forsitan sit aliqua emotio mentis apud simplices qui non sciunt nisi parum de Evangelio, quando de cruciatibus in inferno audiunt aut cogitant; & dixerunt, quod consolatio Evangelii illis a prima adolescentia impressa, amoverit Contritionem ita, ut corde riserint ad illam, cum nominabatur, & quod Infernum non potuerit illis terrorem incutere plus quam potest ignis Vesuvii & Æthnæ illis qui Warsoviæ & Viennæ habitant; nec plus quam basilisci & echidnæ in desertis Arabiæ, aut tigrides & leones in sylvis Tartariæ, illis qui in urbe aliqua Europæ in tuto, tranquillo & quieto sunt: & quod ira Dei non plus terruerit & contriverit illos, quam potest ira Regis Persiæ illos qui in Pensylvania sunt. Ex his, & quoque ex rationibus deductis ex traditionibus illorum, confirmatus sum, quod Contritio, nisi sit Pænitentia, qualis describitur in sequentibus, non sit aliud quam ludicrum phantasiæ. Quod Reformati loco pænitentiæ assumserint Contritionem, fuit etiam causa, ut a Romano-Catholicis, qui Pænitentiam, & simul Charitatem, urgent, divellerentur, & postquam confirmaverunt justificationem per solam fidem, allegarunt rationem, quod per Pænitentiam sicut per Charitatem, aliquid hominis quod sapit meritum, in fidem suam intraret, & denigraret illam.

Quod sola Confessio oralis, quod Pecator sit, non sit Pænitentia.

516. De Orali hac Confessione ita tradunt Reformati Augustanæ Confessioni addicti: „ Nemo usquam potest scire sua peccata, quare non possunt enumerari, „ sunt quoque interiora & recondita, quare confessio foret falsa, incerta, man„ ca & mutila; qui autem confitetur totum se esse merum peccatum, is com„ prehendit omnia peccata, nullum excludit, & nullius obliviscitur. At usque „ enumeratio peccatorum, tametsi non necessaria est, non tollenda est, prop„ ter teneras & pavidas conscientias, sed hæc est modo puerilis & communis for„ ma confessionis pro simplicioribus & rudioribus". FORMULA ONCORDIÆ pag. 327. 331. 380. Sed hæc Confessio loco Pænitentiæ actualis a Reformatis, postquam se a Romano-Catholicis separaverant, acceptata est, quia fundatur super Fide imputativa illorum, quæ sola absque Charitate, & sic quoque absque Pænitentia, remissionem peccatorum operatur, & hominem regenerat; & quoque su-

per hoc, quod illius fidei indivulsa appendix est, quod nulla sit Cooperatio hominis cum Spiritu sancto in actu justificationis; & super hoc, quod nulli sit Liberum arbitrium in spiritualibus; & super hoc iterum, quod omnia sint immediatæ Misericordiæ, & non hilum mediatæ ab homine & per illum.

517. Quod sola oralis Confessio, quod peccator sit, non sit Pænitentia, inter plures causas est hæc, quod unusquisque homo hoc exclamare possit, & impius & quoque Diabolus, & hoc cum externa devotione, quando cogitat de cruciatibus imminentibus & præsentibus in inferno; sed quis non videt quod hoc non sit ex aliqua devotione interna, proinde quod sit imaginativum, & inde pulmonicum, non autem voluntarium ab interiori, & inde non cardiacum, nam impius & diabolus usque intus ardent concupiscentiis amoris faciendi malum, ex quibus feruntur sicut molæ procellis actæ, quare talis exclamatio non aliud est, quam machinatio ut fallat Deum, aut decipiat simplices, propter liberationem: quid enim facilius est, quam adigere labra ad vociferandum, & accommodare ei spiritum oris, ac tollere oculos, & levare manus sursum; hoc idem est, quod Dominus dicit, apud Marcum, *Recte prophetavit Esajas de vobis hypocritis, hic populus labiis Me honorat, cor vero eorum procul abest*, VII: 6. & apud Matthæum ,, *Væ vobis Scribæ & Pharisæi, quia purgatis exterius poculi & patinæ, interiora vero sunt plena rapina & intemperantia: Pharisæe cæce, purga prius interius poculi & patinæ, ut fiat etiam exterius mundum*, Cap. XXIII: 25. 26., & plura in eodem Capite.

518. In simili hypocritico cultu sunt illi qui apud se confirmaverunt Fidem hodiernam, quod Dominus per Passionem crucis sustulerit omnia peccata Mundi, & per id intelligunt cujusvis, modo orent formulas de Propitiatione & Mediatione; quidam ex his possunt super Suggestis elata voce & sicut ardente zelo, effundere multa sancta de Pænitentia & de Charitate, ac utramque opinantur vanam ad salutem, nam pænitentiam non aliam intelligunt, quam Confessionem oralem, & Charitatem non aliam quam forensem; sed illud faciunt populi gratia. Hi sunt, qui per hæc Domini verba intelliguntur ,, *Multi dicent Mihi in illo die, Domine, Domine, nonne per Nomen tuum prophetavimus, & in Nomine tuo virtutes multas fecimus, sed tunc confitebor illis, non novi vos, discedite a Me operarii iniquitatis*, Matth. VII: 22. 23. Quondam in Mundo Spirituali audivi aliquem orantem ita: Sum plenus scabie, leprosus, fædus ab utero matris, non apud me integrum est a capite ad volam pedis, non dignus sum levare oculos sursum ad Deum, sum reus mortis & damnationis æternæ, miserere mei propter Filium tuum, sanguine ejus purifica me, in beneplacito tuo est salus omnium, imploro misericordiam. Adstantes his auditis quæsiverunt, unde scis quod talis sis, respondit, scio quia audivi; sed tunc missus est ad Angelos exploratores, coram quibus similia loquutus est, & hi post inquisitionem factam, retulerunt, quod veritates de se loquutus sit; sed quod usque non sciat unum malum apud se, quia nusquam exploraverat se, & crediderat, quod mala post oralem confessionem non essent amplius mala coram Deo, tam quia Deus avertit oculos ab illis, quam quia propitiatus est, & quod propterea non resipuerit ab ullo, tametsi esset adulter ex proposito, prædo, dolosus obtrectator, & ardens vindicator, & quod talis esset voluntate & corde, & inde talis foret loquelis & factis, nisi timor legis & jacturæ famæ illum inde retraheret; postquam compertum est, quod talis esset, judicatus est, & ad hypocitas in Inferno rejectus.

519. Quales illi sunt, illustrari potest per Comparationes: sunt sicut Templa, in quibus sunt modo spiritus Draconis, & illi qui per Locustas in Apocalypsi intelliguntur, congregati; & sunt sicut Pulpita ibi, ubi non est Verbum, quia repostum sub pedibus. Sunt sicut Parietes incrustati, & incrustatio pulchre colorata; intra quos apertis fenestris volitant ululæ, & diræ noctis aves. Sunt sicut Sepulchra dealbata, in quibus sunt ossa mortuorum. Sunt sicut Monetæ ex amurcis

eis seu arefactis fimis factæ & auro obductæ. Sunt sicut cortices & codices circum putre lignum: ac sicut vestes filiorum Aharonis circum leprosum corpus: imo sicut ulcera, intra quæ sanies, obducta tenui cute, quæ creduntur sanata. Quis non scit, quod sanctum externum & prophanum internum non una concordent. Tales etiam præ aliis timent se explorare; quare non plus sentiunt vitiosa in se, quam nidorosa & graveolenta in ventriculis & in iliis, antequam in latrinam ejecta sunt. Sed tenendum est, quod illi, de quibus hactenus dictum est, non confundendi sint cum illis, qui bene agunt & bene credunt; nec cum illis, qui pænitentiam ab aliquibus peccatis agunt, & ex parili confessione orali, dum in cultu, & plus dum in tentatione spirituali, secum loquuntur aut orant; nam communis illa confessio & præcedit & sequitur reformationem & regenerationem.

Quod homo nascatur ad omnis generis mala, & quod nisi removeat illa quoad partem per pænitentiam, maneat in illis, & qui manet in illis, non potest salvari.

520. Quod omnis homo nascatur ad mala, ita quod ab utero matris non sit nisi quam malum, in Ecclesia notum est; & notum factum est ex causa, quia a Conciliis & a Præsulibus Ecclesiarum traditum est, quod peccatum Adami traductum sit in omnem posteritatem, & quod hoc unicum sit, propter quod omnis homo post illum una cum illo damnatus sit, & quod hoc sit quod cuivis a nativitatate inhæret: præterea super hac assertione fundata sunt plura, quæ Ecclesiæ docent, ut quod Lavacrum regenerationis, quod vocatur Baptisma, a Domino institutum sit, ut hoc peccatum removeatur; & quod hoc fuerit causa Adventus Domini, & quod Fides in meritum Ipsius, sit medium per quod removetur, præter plura, quæ Ecclesiæ super hac assertione fundaverunt. Sed quod ex illa origine non sit aliquod malum hæreditarium, constare potest ex illis, quæ supra n: 466 seq. ostensa sunt, quod Adamus non fuerit Primus hominum, sed quod per Adamum & ejus uxorem repræsentative describatur prima Ecclesia in hoc Orbe, & per Hortum Edenis ejus sapientia, & per Arborem vitæ ejus aspectus ad Dominum venturum, & per Arborem scientiæ boni & mali, ejus aspectus ad se & non ad Dominum; quod hæc Ecclesia per prima Capita Geneseos repræsentative descripta sit, in ARCANIS CÆLESTIBUS Londini editis ex multis paralelis locis e Verbo evictum est. Ex his intellectis & assumptis cadit opinio hactenus fota, quod malum homini a parentibus innatum inde sit, cum tamen non inde sed aliunde suam originem trahit. Quod Arbor vitæ & Arbor scientiæ boni & mali, sint apud unumquemvis hominem, & quod dicantur positæ in aliquo horto, significaverint Liberum arbitrium se vertendi ad Dominum, & se avertendi ab Ipso, in Capite de LIBERO ARBITRIO plene demonstratum est.

521. Sed, mi amice, malum hæreditarium non aliunde est quam ex Parentibus, non quidem ipsum malum, quod homo actualiter committit, sed inclinatio ad illud: quod ita sit, quisque agnoscet, modo rationem adjungat experientiis; quis non scit, quod filii nascantur in communem similitudinem suorum parentum quoad facies, ac mores & animos, & quoque nepotes & pronepotes in avorum & atavorum, & quod inde a multis internoscantur familiæ, & quoque nationes, sicut Africanæ ab Europæis, Neapolitanæ a Germanis, Angli a Gallis, & sic porro; & quis non cognoscit Judæum a facie, oculis, loquelis & gestibus; & si potuisses sentire Sphæram vitæ exundantem ex cujusvis nativa indole, potuisses similiter convinci de similitudine animorum & mentium. Ex his sequitur, quod homo non na-

nascatur in ipsa mala, sed modo in inclinationem ad mala, sed procliviorem plus aut minus ad particularia; quare post mortem nullus judicatur ex aliquo malo hæreditario, sed ex actualibus, quæ ipse commisit; hoc etiam evidens est ex hoc statuto Domini, *Non morietur pater propter filium, & filius non morietur propter patrem, quisque ex peccato suo morietur*, Deutr. XXIV: 16. Hoc mihi certum factum est in Mundo spirituali ex infantibus qui moriuntur, quod modo inclinent ad mala, ita quod velint, at usque non faciunt illa; educantur enim sub auspicio Domini, & salvantur. Supradicta illa inclinatio & proclivitas ad mala a parentibus traducta in liberos & in posteros, unice frangitur per novam nativitatem a Domino, quæ vocatur Regeneratio, absque hac inclinatio illa non modo non interrupta manet, sed etiam a successivis parentibus accrescit, & proclivior ad mala fit, & tandem ad omne genus eorum: inde est, quod Judæi adhuc sint imagines Judæ patris eorum, qui Cananitidem in uxorem duxit, & ex adulterio cum Thamare nuru sua tres eorum stirpes genuit; quare hoc hæreditarium successu temporis apud illos ita adauctum est, usque ut non possint amplecti religionem Christianam ex fide cordis: dicitur, quod non possint, quia interior mentis eorum voluntas adversatur, & hæc voluntas dat non posse.

522. Quod omne malum nisi removetur, apud hominem maneat, & quod homo si in suis malis manet, non possit salvari, ex se consequitur; quod non aliquod malum possit removeri nisi a Domino apud illos qui credunt in Ipsum, & amant proximum, ex anteactis evidenter constare potest; imprimis ex his in Capite de Fide, Quod *Dominus, Charitas & Fides unum faciant, sicut vita, voluntas & intellectus, & si dividuntur, unumquodvis pereat sicut Unio dilapsa in pollinem*. Et ex his ibi, *Quod Dominus sit Charitas & Fides in homine, & quod homo sit Charitas & Fides in Domino*. Sed quæritur, quomodo homo in illam unionem intrare potest, respondetur, quod non possit, nisi mala sua quoad partem removeat per pænitentiam: dicitur, ut homo removeat, quia Dominus absque cooperatione hominis non immediate id facit; quod etiam in eodem Capite, & in sequente de Libero Arbitrio, plene ostensum est.

523. Perhibetur, quod nemo possit implere Legem, & eo minus, quoniam qui prævaricatur contra unum præceptum Decalogi, prævaricatur contra omnia: verum hæc loquutionis formula non est sicut sonat; nam hoc ita intelligendum est, quod qui ex proposito aut confirmato agit contra unum præceptum, ille agat contra reliqua, quoniam ex proposito & confirmato agere, est prorsus negare quod peccatum sit, & quod si dicitur quod sit, id ut nihili rejiciat; & qui ita negat & rejicit peccatum, ille nihili pendit omne quod peccatum vocatur. In hoc propositum veniunt illi, qui non volunt audire aliquid de Pænitentia: vicissim autem in propositum credendi in Dominum & amandi proximum veniunt illi, qui per pænitentiam removerunt aliqua mala quæ peccata sunt; hi a Domino in proposito abstinendi a pluribus tenentur; quare si hi ex inscitia aut ex præpollente aliqua concupiscentia peccant, hoc illis non imputatur, quia id sibi non proposuerunt, nec apud se confirmant. Hoc confirmare licet per hæc; in Mundo spirituali offendi plures, qui in Mundo Naturali similes aliis vixerant, splendide se vestiendo, laute epulando, cum fænore sicut alii negotiando, ludos scenicos spectando, de amatoribus sicut ex libidine jocando, præter consimilia alia, & tamen Angeli quibusdam inculpabant illa ut mala peccati, & quibusdam non inculpabant illa ut mala, & hos declarabant insontes, illos autem sontes: ad interrogationem cur ita, cum tamen parilia fecerunt, respondebant, quod ex proposito, intentione & fine omnes contemplentur, & secundum illa distinguant, & quod ideo illos, quos finis aut excusat aut damnat, ipsi excusent aut damnent, quoniam finis boni est omnibus in Cælo, & finis mali est omnibus in Inferno.

524. Sed hæc illustrabuntur per Comparationes; cum peccatis retentis apud homi-

minem impænitentem, cum variis morbis apud illum, quibus nisi applicantur medicinæ, & per has auferuntur maligna, homo moritur; imprimis cum morbo gangræna vocato qui nisi in tempore sanatur, circum spargit se, & lethum non evitabilam inducit: similiter cum apostematibus & abscessibus, nisi solvuntur & aperiuntur, inde enim empyemata seu collectiones puris se effusuræ in vicina, & inde in annexa viscera, & demum in cor, unde mors. Comparari etiam potest cum tigribus, pardis, leonibus, lupis & vulpibus, quæ nisi teneantur in caveis, aut vinciantur catenis vel funibus, invaderent gregem & armentum, & vulpis gallinas, ac trucidarent: & quoque cum serpentibus venenatis, qui nisi compressi tenerentur paxillis, aut illis dentes auferrentur, homini lethiferos ictus infligerent; totus grex, si relinqueretur in campis, ubi sunt toxicatæ herbæ, periret, nisi a pastore in pascua innocua abduceretur: periret etiam bombyx, & sic omne sericum, nisi alieni vermes ex foliis ejus arboris excuterentur. Comparari etiam potest cum frumentis in hordeis aut domibus, quæ mucilenta & rancida & sic inutilia redderentur, si aeri non daretur copia intermeandi, & damna tollendi. Ignis nisi in primo limine exstingueretur, totam urbem aut sylvam depopularetur. Hortus tribulis, carduis & sentibus totus occuparetur, nisi eradicantur. Hortorum magistri sciunt, quoad arbor a semine & radice mala inferat succos suos malos in caudicem arboris bonæ insitæ aut inoculatæ, & quod succi mali, qui subintrant, vertantur in succos bonos, & producant fructus utiles; simile fit homini per remotionem mali media pænitentia, per hanc enim homo inseritur Domino sicut ramus Viti, & fert fructus bonos, Joh. XV: 4. 5. 6.

Quod cognitio peccati, & exploratio alicujus apud se, pænitentiam inchoet.

525. Cognitio peccati nemini in Christiano Orbe deesse potest; quisque enim ibi ab infantia instruitur quid malum, & a pueritia quid malum peccati; hoc discunt omnes ephebi a parentibus & magistris, & quoque ex decalogo, qui est Liber initialis omnibus intra Christianismum, & in progressu postea a prædicationibus in Templis, & ab instructionibus in Domibus; & in plenitudine e Verbo; & insuper a legibus justitiæ civilibus, quæ similia docent quæ Decalogus, & quæ Verbum alibi: nam malum peccati non aliud est, quam malum contra proximum, & malum contra proximum, est etiam malum contra Deum, quod est peccatum. Sed cognitio peccati non facit quicquam, nisi homo exploret suæ vitæ acta, & videat num tale quid in occulto aut in manifesto fecerit, prius est omne id modo scientia, & tunc id quod concionator profert, est modo sonans quid in aure sinistra, e qua transit in dextram, & aufugit; & tandem fit illud duntaxat cogitativum & devotum pulmonare, & apud plures imaginarium & chimæricum: Sed aliter prorsus, si homo secundum cognitiones, quid peccatum, explorat se, & offendit aliquod apud se, & secum dicit, hoc malum est peccatum, & ex timore pænæ æternæ abstinet ab illo: tunc primum Prædicatio instructiva & oratoria in Templis, recipitur utraque aure, & infertur in cor, & homo ex pagano fit Christianus.

526. Quid notius potest esse in toto Christiano Orbe, quam quod hominem oporteat se explorare, nam ubivis in Imperiis & Regnis tam Romano-Catholicæ quam Evangelicæ Religioni addictis, ante accessionem ad Sanctam Cænam docetur & monetur, ut homo exploret se, ac cognoscat & agnoscat sua peccata, & e novo vivat aliter; & hoc cum horribilibus minis in Dominiis Angliæ, ubi ex Oratione præcedanea ante Communionem ex Altari ab Antistite leguntur & exclamantur hæc „ Hæc est via,

„ & hoc est medium, ut fiat dignus particeps sanctæ Cænæ: primarium est, ut
„ exploret suæ vitæ facta & commercia secundum normam præceptorum Dei, &
„ in quibuscunque animadvertit se offendisse voluntate, loquela aut facto, tunc
„ deploret vitiosam suam naturam, & confessionem faciat coram Omnipotente
„ Deo, cum pleno proposito emendandi vitam; & si animadvertit offensas tales
„ esse, ut non modo sint contra Deum, sed etiam contra proximum, tunc re-
„ conciliabit se illi, & promptus erit ad restitutionem & satisfactionem ex omni
„ potentia sua, propter injurias & mala alicui facta, & similiter promptus erit
„ ad remittendum aliis offensas, quemadmodum vult ut offensæ suæ remittan-
„ tur a Deo; alioquin receptio Sanctæ Communionis non aliud facit quam quod
„ aggravet damnationem. Quapropter, si quis vestrum est blasphemator Dei,
„ obtrectator & sugillator Verbi Ipsius, aut adulter, aut in malitia vel in male-
„ volentia, aut in aliquo alio enormi crimine, pænitentiam a peccato age; si
„ non, ad sanctam Communionem ne accedas; alioquin post receptionem ejus,
„ diabolus intraturus est in te, sicut intravit in Judam, & impleturus est te om-
„ ni iniquitate, & destructurus & corpus & animam".

527. At usque sunt aliqui, qui non possunt se explorare, sicut infantes, pueri & puellæ ante advectam ætatem dum suæ intuitionis fiunt: pariter simplices, qui nullius reflexionis sunt; tum etium cuncti, quibus non timor Dei; & præter hos aliqui ægroti animo & corpore: & insuper illi, qui confirmati ex doctrina justificationis per solam fidem imputativam meriti Christi, sibi persuaserunt, quod per explorationem & inde pænitentiam, aliquid hominis intraret, quod pessumdaret fidem, & sic salutem extra unicum suum focum ejiceret & projiceret. His & illis inservit modo confessio oralis, quæ quod non sit pænitentia, supra in hoc Capite ostensum est. Sed illi qui sciunt quid peccatum, & magis qui sciunt plura ex Verbo, & docent illa, & non explorant se, & inde nullum peccatum in se vident, assimilari possunt illis, qui corradunt opes, & illas reponunt in scriniis & arculis, absque alio usu ex illis, quam ut spectentur & numerentur: & illis qui in thesauraria colligunt Clenodia auri & argenti, & in cellariis occludunt illa, propter solum finem opulentiæ; qui similes sunt negotiatori, qui talentum suum recondidit sub terra, & qui minam suam in sudario, Matth. XXV: 25. Luc. XIX: 20. Sunt etiam sicut duræ viæ & petræ, in quas semen cadit, Matth. XIII: 4. & quoque sicut ficus luxuriantes foliis, & non ferunt fructus, Marc. XI: 12. Suntque corda adamantina, quæ non fiunt carnea, Sach. VII: 12. Sunt *sicut perdices, quæ colligunt & non pariunt, faciunt divitias sed non cum judicio, in medio dierum suarum deserunt illas, & in postremitate sua fiunt stulti*, Jerem. XVII: 11. Sunt sicut quinque virgines, quibus lampades & non oleum, Matth. XXV: 1 ad 12. Illi qui ex Verbo hauriunt multa de charitate & de pænitentia, & sciunt præcepta in copia, & non vivunt secundum illa, comparari possunt cum voracibus, qui cibaria in frustis ingerunt in buccam, & non comminuta dentibus inferunt in ventrem, ubi indigesta morantur, & inde expressa inquinant chylum, & inducunt lentos morbos, a quibus tandem misere moriuntur. Tales quia sunt absque spirituali calore, utcunque in luce, vocari possunt hyemes, terræ frigidæ, climata arctica, imo nives & glacies.

Quod

Quod actualis Pænitentia sit explorare se, cognoscere & agnoscere sua peccata, supplicare ad Dominum, & novam vitam inchoare.

528. Quod Pænitentia omnino agenda sit, & quod inde pendeat salus hominis, ex multis locis & evidentibus effatis Domini in Verbo, constat, e quibus hæc in præsenti adducentur, *Johannes prædicavit baptisma pænitentiæ, & dixit, facite fructus dignos pænitentia*, Luc. III: 3. 8. Marc. I: 9. *Incepit Jesus prædicare & dicere, pæniteat vos*, Matth. IV: 17. *& dixit, quia appropinqvavit Regnum Dei, pænitentiam agite*, Marc. I: 14. 15. tum, *Nisi pænitentiam egeritis, omnes peribitis*, Luc. XIII: 5. *Jesus præcepit discipulis, quod oporteret prædicari in Nomine Ipsius Pænitentiam & Remissionem peccatorum omnibus gentibus*, Luc. XXIV: 47. Marc: VI: 12. Quare *Petrus prædicavit pænitentiam & baptisma in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum*, Act. II: 38. & quoque dixit, *Agite pænitentiam, & convertite vos, ut deleantur vobis peccata vestra*, Act. III: 19. Paulus *prædicavit omnibus ubivis, ut pænitentiam agerent*, Act. XVII: 30. Paulus *etiam in Damasco, in Hierosolyma, per totam regionem Judææ, & gentibus, annuntiavit, ut pænitentiam agerent, & converterent se ad Deum, ac ut digna pænitentia opera facerent*, Act. XXVI: 20. Et *quoque contestatus & Judæis & Græcis pænitentiam ad Deum, & fidem in Dominum Jesum Christum*, Act. XX: 21. Dominus dixit ad Ecclesinam Ephesinam, *habeo contra te, quod charitatem primam reliqueris, age pænitentiam, sin minus emovebo] candelabrum tuum e loco suo, si non pænitentiam egeris*, Apoc. II: 2. 4. 5. Ad Ecclesiam in Pergamo, *Novi opera tua, pænitentiam age*, Apoc. II: 16. Ad Ecclesiam in Thyatyris, *Tradam illam in afflictionem, si non pænitentiam egerit ex operibus suis*, Apoc. II: 19. 22. 23. Ad Ecclesiam Laudicensium, *Novi opera tua, zelum exerce, & age pænitentiam*, Apoc. III: 15. 19. *Est gaudium in Cælo super uno peccatore pænitentiam agente*; Luc. XV: 7. præter alibi. Ex his patet, quod Pænitentia omnino agenda sit, sed qualis & quomodo, in sequentibus manifestabitur.

529. Quis non potest ex ratione sibi data intelligere, quod non sit pænitentia solum ore confiteri quod peccator sit, ac enuntiate plura de eo, sicut hypocrita, de quo supra n: 518, memoratum est, nam quid facilius homini cum in angore & agone est, quam ex pulmone exspirare, & inde per labra effundere suspiria & gemitus, & quoque pulsare pectus, & facere se reum omnium peccatorum, cum tamen nullius apud se conscius est; num simul tunc cum suspirio diabolica turba, quæ amoribus ejus inest, exit, numne hæc potius sibilat ad illa, & remanet in illo ut prius sicut in sua domo. Ex his patet, quod talis pænitentia non intellecta sit in Verbo, sed quod ab operibus malis, ut dicitur.

530. Quæritur itaque quomodo Pænitentia agenda est, respondetur] quod actualiter, & hoc est, explorare se, cognoscere & agnoscere sua peccata, supplicare ad Dominum, & novam vitam inchoare: quod Pænitentia non dabilis sit absque exploratione, in Articulo, qui præcedit, ostensum est; sed ad quid exploratio, nisi ut cognoscat sua peccata, & ad quid cognitio nisi agnoscat quod illa in illo sint, & ad quid tria illa, nisi ut confiteatur illa coram Domino, & supplicet de suppetiis, & ab hoc inchoare novam vitam, quæ est finis propter quem; hæc est actualis pænitentia. Quod ita progrediendum & faciendum sit, scire potest unusquisque homo post primam ætatem, & plus & plus sicut sui juris & suæ rationis fit, ex Baptismo, per cujus lavationem intelligitur Regeneratio, nam in illo patrini pro

illo spospondernnt, quod rejecturus sit diabolum, & omnia ejus opera: similiter ex Sancta Cæna, ante cujus accessionem dignam præmonentur omnes, ut a peccatis pænitentiam agant, & se ad Deum convertant, & novam vitam ingrediantur: & præterea ex Decalogo seu Cathechismo, qui in omnium Christianorum manibus est, ubi in sex præceptis Decalogi non aliud mandatur, quam ut non mala faciant; quæ nisi quis per pænitentiam removet, non potest amare proximum, & minus Deum; cum tamen ex duobus his mandatis pendent Lex & Prophetæ, hoc est, Verbum, proinde salus. Actualis pænitentia, si alternis vicibus agitur, nimirum quoties homo ad communionem sanctæ Cænæ se præparat, si postea ab uno seu ultero peccato; quod tunc deprehendit apud se, abstineat, satis est ad initiandum se in actualitatem, in qua cum est, in via est ad Cælum, nam tunc homo incipit a naturali spiritualis fieri, & nasci novus a Domino.

531. Hoc per sequentes Comparationes illustrari potest: Homo ante pænitentiam est tanquam desertum, in quo sunt terribiles feræ, dracones, bubones ululæ, echidnæ & hæmorrhoides, & in dumetis ibi ochim & tziim, & saltant satyri; at postquam hæc industria & opera hominum ejecta sunt, desertum illud potest exarari & excoli in arva, & eis inseminari primum avenæ, fabæ & linum, & postea hordea & tritica. Et quoque comparari potest cum malitia, quæ in copia regnat apud homines, nisi malitiosi secundum leges castigarentur ac punirentur plagis aut morte, nulla urbs consisteret, pariter nullum regnum: Homo est sicut societas in minima forma, nisi similiter secum ageret spirituali modo, sicut agitur cum malitiosis in magna Societate naturali modo, ille post mortem castigaretur & puniretur, & hoc usque eo dum ex timore pænæ malum non facit, tametsi nusquam redigi potest ad bonum faciendum ex amore boni.

Quod vera Pænitentia sit explorare non modo acta vitæ suæ, sed etiam intentiones voluntatis suæ.

532. Quod vera Pænitentia sit explorare non modo acta suæ vitæ, sed etiam intentiones suæ voluntatis, est quia Intellectus & Voluntas faciunt acta; loquitur enim homo ex cogitatione, & agit ex voluntate, quare loquela est cogitatio loquens, & actio est voluntas agens, & quia inde sunt loquelæ & actiones, indubie sequitur, quod illa duo sint, quæ peccant quando corpus; & quoque potest homo pænitentiam agere a malis quæ corpore egerat, & usque cogitare & velle malum; sed hoc est sicut amputare truncum arboris malæ, & relinquere radicem ejus in terra, ex qua excrescit eadem arbor mala, & se circum spargit: aliter vero cum etiam radix evellitur, & hoc fit in homine, quando simul intentiones voluntatis suæ explorat, & mala per pænitentiam amovet. Homo explorat intentiones voluntatis suæ, dum explorat cogitationes suas, nam intentiones se in illis manifestant; quemadmodum dum cogitat, vult & intendit vindictas, adulteria, furta, & testificationes falsas, & cupiditates ad illa, & quoque blasphemias contra Deum, sanctum Verbum & Ecclesiam, & sic porro; hic si illuc usque intendit animum, & scrutatur num facturus sit illa si non timor legis & famæ obstaret, qui tunc post scrutinium cogitat, quod non velit illa, quia peccata sunt, ille veram & interiorem pænitentiam agit; & adhuc plus dum in jucundo illorum malorum est, & simul in libero faciendi illa, & tunc resistit & abstinet; qui hoc iteratis vicibus excercet, ille jucunda malorum, dum redeunt, ut injucunda percipit, & demum damnat illa ad infernum: hoc est, quod intelligitur per hæc Domini verba, *Quisquis vult invenire animam suam, perdet eam, & quisquis perdiderit animam suam propter Me, inveniet illam*, Matth. X: 39. Ille qui mala voluntatis suæ per hanc pæ-

pænitentiam removet, ſimilis eſt illi, qui zizania a Diabolo inſeminata ex agro in tempore evellit, unde ſemina a Domino Deo Salvatore implantata nanciſcuntur liberam humum, & germinant in meſſem, Matth. XIII: 25 ad 31.

533. Sunt duo amores qui e longævo tempore generi humano irradicati ſunt, amor dominandi ſuper omnes, & amor poſſidendi omnium bona; prior amor, ſi ei relaxantur fræna, ruit eo uſque ut velit eſſe Deus cæli, & poſterior amor, ſi ei relaxantur fræna, ruit eo uſque ut velit eſſe Deus mundi; his duobus amoribus ſubordinati ſunt omnes reliqui amores mali, qui ſunt exercitus: ſed illos duos explorare, perquam difficile eſt, quia intime reſident, & ſe abſcondunt, ſunt enim ſicut viperæ in petra foraminoſa occultatæ, quæ venenum ſuum retinent, ut dum quis ſuper petra illa cubat, lethales ictus infligunt, & ſe retrahunt. Sunt etiam ſicut veterum Sirenes, quæ cantu allectabant homines, & per illum necabant: illi bini amores etiam ſe exornant illuſtribus togis & tunicis, ſicut diabolus ex magica phantaſia inter ſuos, & inter alios quos vult illudere. Sed probe ſciendum eſt, quod illi bini amores poſſint plus regnare apud parvos quam apud magnos, apud inopes quam apud opulentos, apud ſubditos quam apud Reges, hi enim nati ſunt ad dominium & ad gazas, quæ tandem illa non aliter aſpiciunt, quam ſicut alius ſua famulitia & poſſeſſionata, prætor ſua, adminiſtrator ſua, navarchus ſua, imo ſicut pauper colonus ſua: aliter vero Reges qui ad dominium ſuper aliorum Regna. Quod intentiones Voluntatis explorandæ ſint, eſt cauſa, quia in Voluntate reſidet amor, eſt enim Voluntas receptaculum ejus, ut ſupra oſtenſum eſt, omnis amor inde exſpirat jucunda ſua in intellectus perceptiones & cogitationes, nam hæ non agunt quicquam ex ſe, ſed ex Voluntate, favent enim ei, ac conſentiunt & confirmant omnia quæ amoris ejus ſunt; quare Voluntas eſt ipſa domus, in qua homo habitat, ac Intellectus eſt atrium, per quod exit & intrat. Inde eſt, quod dictum ſit, quod intentiones Voluntatis explorandæ ſint; quæ cum exploratæ ac remotæ ſunt, homo elevatur e naturali Voluntate, cui mala hæreditaria & actualia inſident, in Voluntatem ſpiritualem, per quam Dominus reformat & regenerat naturalem, & hac media ſenſualia & voluntaria corporis, ita totum hominem.

534. Illi, qui non explorant ſe, in ſimilitudine ſunt ſicut ægri, apud quos ſanguis ex occluſis minimis vaſis vitioſus eſt, unde atrophia, ſomnolentia membrorum, ac morbi acuti Chronici, ex ſpiſſitudine, tenacitate, acrimonia & aciditate humorum, & inde ſanguinis oriundi; at vero illi qui explorant ſe etiam quoad intentiones Voluntatis, in ſimilitudine ſunt ſicut illi, qui a morbis illis ſanati ſunt, & redeunt in vitam, in qua fuerunt dum juvenes. Illi qui rite explorant ſe, ſunt ſicut naves ex Ophiro, auro, argento & pretioſis refertæ, at antequam exploraverunt ſe, ſunt ſicut naves onuſtæ immundis, quibus exportantur platearum cæna & ſtercora. Illi qui interius explorant ſe, fiunt ſicut fodinæ, quarum omnes parietes ſplendent mineris nobilis metalli, prius autem ſicut paludes nidoroſæ, in quibus ſunt coluri & ſerpentes venenati, qui coruſcant ſquamis, & inſecta noxia quæ nitent alis. Illi qui non explorant ſe, ſunt ſicut Oſſa arida in valle, at poſtquam exploraverunt ſe, ſunt ſicut eadem oſſa, ſuper quæ Dominus Jehovih dedit nervos, aſcendere fecit carnem, quæ obduxit cute, & in quæ dedit ſpiritum, & vixerunt, Ezech. XXVII: 1 ad 14.

Quod etiam Pænitentiam agant illi, qui non explorant se, sed usque a malis, quia peccata sunt, desistunt: & quod hæc pœnitentia fiat ab illis, qui Charitatis opera ex religione faciunt.

535. Quoniam Pænitentia actualis, quæ est explorare se, cognoscere & agnoscere sua peccata, supplicare ad Dominum, & novam vitam inchoare, in Christiano Reformato Orbe maxime difficilis est, propter plures causas, de quibus in ultimo hujus Capitis Articulo, ideo facilior species Pænitentiæ adducetur, quæ est, ut quando quis malum versat animo, & illud intendit, sibi dicat, cogito hoc, & intendo hoc, sed quia peccatum est, non faciam illud; per hoc injecta ab Inferno tentatio infringitur, & ulterior ejus ingressus inhibetur. Hoc mirabile est, quod quisque possit increpare alium, qui malum intendit, & dicere, ne fac illud quia peccatum est, & tamen difficulter ipse sibi id potest dicere, causa est, quia hoc movet voluntatem, illud autem modo cogitationem auditui proximam. Inquisitum est in Mundo spirituali, quinam hoc alterum possunt facere, ac inventi sunt tam pauci, sicut columbæ in spatioso deserto; & aliqui dixerunt, quod quidem id possint, sed quod explorare se, & peccata sua confiteri coram Deo, non possint; At usque omnes illi, qui bonum faciunt ex religione, evitant actualia mala, at quam rarissime super interiora, quæ Voluntatis sunt, reflectunt, credentes, quod in malis non sint quia in bonis, imo quod bona contegant mala; sed, mi amice! primarium Charitatis est fugere mala, hoc docet Verbum, hoc Decalogus, hoc Baptismus, hoc Sancta Cæna, hoc etiam Ratio, nam quomodo aliquis potest effugere mala, & illa abalienare absque aliqua intuitione sui, & quomodo bonum potest fieri bonum, nisi interius purificatum est. Scio quod omnes pii, & quoque sani ratione, dum hæc legunt, annuituri sint, & visuri id ut genuinum verum, sed quod usque pauci ita facturi.

536. Sed usque omnes, qui bonum faciunt ex religione, non modo Christiani, sed etiam pagani, accepti sunt Domino, & post mortem adoptantur; nam dixit Dominus „*Esurivi, & dedistis Mihi edere; sitivi & potastis Me; peregrinus fui, & induistis Me; ægrotus fui, & visitastis Me, in custodia fui & venistis ad Me & dixit, in quantum fecistis uni ex fratribus meis minimis, Mihi fecistis; venite benedicti, & tanquam hæreditatem possidete paratum vobis Regnum a fundatione Mundi*, Matth. XXV: 31 seq. His addam hoc Novum; omnes illi, qui bonum faciunt ex religione, post mortem rejiciunt doctrinam hodiernæ Ecclesiæ de Tribus personis Divinis ab æterno, & quoque ejus Fidem applicatam tribus illis in ordine, & se convertunt ad Dominum Deum Salvatorem, & cum voluptate hauriunt illa quæ Novæ Ecclesiæ sunt. Reliqui autem qui non Charitatem ex religione exercuerunt, sunt corda adamantina, ita dura, hi primum adeunt tres Deos, postea Patrem solum, & denique nullum, Dominum Deum Salvatorem ut solum Mariæ filium ex toro cum Josepho natum; & non ut Dei Filium, aspiciunt, & tunc omnia Novæ Ecclesiæ bona & vera excutiunt, & mox adjungunt se spiritibus draconis, & cum illis abiguntur in deserta, aut in cavernas, quæ in ultimis terminis orbis nuncupati Christiani sunt, & post tempus, quia separati a Cælo Novo, in facinora ruunt, & ideo demittuntur in Infernum. Talis sors est illis, qui non Charitatis opera ex religione faciunt, ex fide quod nemo possit bonum facere a se nisi sit meritorium, & inde omittunt illa, & se aggregant hircis, qui damnati sunt, & in ignem æternum paratum diabolo & angelis ejus, conjecti, propterea quia non fecerunt illa, quæ oves, Matth. XXV: 41 seq. non dicitur ibi, quod fecerint mala, sed quod non

non fecerint bona, & qui bona non ex religione faciunt, illi mala faciunt, *quoniam nemo potest servire duobus Dominis, quin unum odio habeat, & alterum amet, & uni adhæreat & alterum negligat,* Matth. VI: 24: dicit Jehovah per Esajam, *Lavate vos, purificate vos, removete malitiam operum vestrorum a coram oculis meis, cessate malum facere, discite bonum facere; & tunc si fuerint peccata vestra sicut coccinea, sicut nix albescent, si rubra fuerint sicut purpura, sicut lana erunt,* Cap. I: 16. 17. 18; & ad Jeremiam, *Sta in porta domus Jehovæ, & proclama ibi verbum hoc; sic dixit Jehovah Zebaoth Deus Israelis, bonas reddite vias vestras & opera vestra; ne confidite vobis super verbis mendacii, dicendo, Templum Jehovæ, Templum Jehovæ hic* (hoc est, Ecclesia); *num furando, occidendo, ac jurando per mendacium, deinde venietis & stabitis coram Me in Domo hac, super qua nominatur Nomen meum, & dicetis, erepti sumus, dum facitis omnes abominationes illas. Num spelunca latronum facta est Domus hæc: etiam Ego, ecce, vidi, dictum Jehovæ,* Cap. VII: 2. 3. 4. 9. 10. 11.

537. Sciendum est, quod illi, qui ex sola bonitate naturali bonum faciunt, & non simul ex religione, post mortem non acceptentur, quia solum bonum naturale & non simul spirituale charitati illorum inest, & spirituale est, quod conjungit Dominum homini, & non naturale absque illo. Bonitas naturalis est solius carnis, adnata a parentibus, at Bonitas spiritualis est spiritus e novo nata a Domino. Illi, qui bona Charitatis ex religione faciunt, & inde non mala, antequam Doctrinam Novæ Ecclesiæ de Domino acceptarunt, assimilari possunt arboribus, quæ bonos fructus, tametsi paucos, ferunt, & quoque arboribus quæ fructus nobiles parvos, quæ nihilominis in hortis custodiuntur: & quoque assimilari possunt oleis & ficubus in sylvis: tum etiam herbis fragrantibus & arbustis balsamicis super Collibus: sunt sicut parvæ ædes seu domus Dei, in quibus pius cultus agitur: nam sunt oves a dextris, & arietes quos hirci impugnant, secundum Danielem Cap. VIII: 2 ad 14. In Cælo amicti sunt vestibus coloris rubri, & postquam initiati sunt in bona Novæ Ecclesiæ, amiciuntur vestibus coloris purpurei, quæ, sicut vera etiam recipiunt, pulchre fulvescunt.

Quod Confessio coram Domino Deo Salvatore oporteat fieri, & tunc supplicatio de ope & potentia resistendi malis.

538. Quod Dominus Deus Salvator adeundus sit, est quia est Deus Cæli & Terræ, Redemptor & Salvator, cui Omnipotentia, Omniscientia, Omnipræsentia, Ipsa Misericordia & simul Justitia, & quia homo est Ipsius Creatura, & Ecclesia Ipsius Ovile, ac ut Ipsum adeant, colant & adorent, pluries in Novo Fædere mandavit; quod Solus adeundus sit, his verbis injunxit apud Johannem „*Amen, amen dico vobis, qui non ingreditur per januam in Ovile, sed ascendit aliunde, is est fur & latro, qui vero ingreditur per januam, pastor est ovium. Ego sum Janua, per Me si quis introiverit, salvabitur, & pascuum inveniet; fur non venit nisi ut furetur, mactet & perdat; Ego veni ut vitam habeant & abundantiam, Ego sum Pastor bonus,* Cap. X: 1. 2. 9. 10. 11. Quod homo non aliunde ascendere debeat, est ne ad Deum Patrem, quia Ille est invisibilis, & inde inaccessilis & inconjungibilis, & ideo Ipse in Mundum venit, & se fecit visibilem, accessibilem, & conjungibilem, quod fuit unice propter finem, ut homo posset salvari; nam nisi Deus ut homo in cogitatione aditur, perit omnis idea de Deo, cadit sicut visus in universum, ita in inane nullum, aut in naturam, aut in obvia intra naturam. Quod Ipse Deus, Qui ab æterno est Unus, in Mundum venerit, patet clare a nativitate Domini Salvatoris,

quod a virtute Altissimi per Spiritum Sanctum conceptus sit, & quod inde Humanum Ipsius a Maria Virgine natum sit, unde sequitur, quod Anima Ipsius fuerit Ipsum Divinum, quod Pater vocatur, est enim Deus individuus, & quod Humanum inde natum, sit Humanum Dei Patris, quod vocatur Filius Dei, Luc. I: 32. 34. 35: ex his iterum sequitur, quod dum Dominus Deus Salvator aditur, etiam Deus Pater adeatur; quare respondit Philippo petenti ut monstraret Patrem „*Qui videt Me, videt Patrem, qnomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem, nonne credis quod Ego in Patre, & Pater in Me sit, credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me sit*, Joh. XIV: 6 ad 11. Sed de his videantur plura in Capitibus de Deo, Domino, Spiritu Sancto, & de Trinitate.

539. Sunt duo Debita, quæ homini incumbunt facere post explorationem, Supplicatio & Confessio. Supplicatio erit, ut misereatur, det potentiam resistendi malis, quorum pænituit, & suppeditet inclinationem & affectionem faciendi bonum, *Quoniam homo sine Ipso non potest facere quicquam*, Joh. XV: 5. Confessio erit, quod videat, cognoscat & agnoscat sua mala, & deprehendat se miserum peccatorem. Coram Domino non opus est Enumeratione peccatorum, nec supplicare de Remissione illorum; quod non opus sit Enumeratione peccatorum, est causa, quia illa apud se exploravit & vidit, & inde illa apud Dominum præsentia sunt quia apud se; Dominus etiam in Exploratione duxit illum, & aperuit illa, & inspiravit mærorem, & una cum hoc conatum desistendi ab illis, & inchoandi novam vitam. Quod coram Domino supplicatio de Remissione peccatorum non fieri debeat, sunt hæ causæ: Prima, quia peccata non abolentur, sed removentur, & removentur sicut homo postea desistit ab illis, & novam vitam ingreditur; sunt enim innumeræ Concupiscentiæ, quæ cuivis malo, ut in glomo, inhærent, quæ non possunt momento amoveri, sed successive sicut homo se patitur reformari & regenerari. Altera causa est, quod Dominus, quia est Ipsa Misericordia, remittat omnibus sua peccata, nec unum alicui imputet, dicit enim, non sciunt quid faciunt, sed usque non ideo ablata sunt, nam Petro interroganti, quoties remitteret fratri suo delicta, num usque ad septies, dixit, non dico tibi ad septies, sed usque ad septuagies septies, Matth. XVIII: 21. 22; quid non Dominus. Sed usque non nocet, quod quis gravatus conscientia, ut levetur, coram Ministro Ecclesiæ peccata sua enumeret, causa absolutionis; quia sic introducitur in habitum explorandi se, & super mala quotidiana reflectendi: sed hæc Confessio est naturalis, supra descripta autem est spiritualis.

560. Adorare aliquem Vicarium super terra, aut invocare aliquem Sanctum, ut Deum, non plus valet in Cælo, quam sicut supplicare ad Solem, Lunam, & Astra, & quærere Divinatorem de responso, & credere effato ejus, quod vanum est; hoc foret etiam sicut adorare Templum & non Deum in Templo: & foret sicut supplicare servum Regis, portantem manu sceptrum & coronam ejus, de homoribus gloriæ, & non ipsum Regem: & hoc irritum foret, sicut abstracte a subjectis osculari splendorem purpuræ, gloriam, lucem, aureos radios solis, & solum nomen: Pro illis, qui talia faciunt, sint hæc, apud Johannem, *Manemus in veritate in Jesu Christo, Hic est verus Deus & Vita æterna; filioli, cavete vobis ab idolis*, I Epist. V: 20. 21.

Quod

Quod actualis Pænitentia facilis sit apud illos, qui aliquoties illam egerunt, sed summe refractaria illis, qui non egerunt.

561. Actualis pænitentia est se explorare, cognoscere sua peccata, confiteri se coram Domino, & sic novam vitam inchoare; est illa secundum descriptionem ejus in antecedentibus; hæc in Christiano Reformato Orbe, per quem intelliguntur omnes ab Ecclesia Romano-Catholica separati, & quoque ei addicti, qui non aliquam actualem pænitentiam egerunt; his & illis est Pænitentia actualis summe refractaria; causa est quia aliqui non volunt, & aliqui timent, & desuetudo inveterat hominem, ac inducit noluntatem, & tandem consensum ex intellectu ratiocinante, & apud quosdam mærorem, formidinem & terrorem pro illa. Causa primaria, quod actualis Pænitentia in Christiano Reformato Orbe sit summe refractaria, est Fides illorum, quod pænitentia & charitas nihil conferant ad salutem, sed Fides sola, ex cujus imputatione sequitur remissio peccatorum, justificatio, innovatio, regeneratio, sanctificatio, & salus æterna, præter quod homo ex se, aut sicut ex se cooperetur, hoc vocant dogmatici illorum irritum, ac merito Christi obvium, repugnabile, & injuriosum; & hoc Vulgo, tametsi ignorant mystica istius fidei, inseminatum est per solas has voces, quod sola fides salvet, & quis potest bonum facere a se: inde est quod Pænitentia apud Reformatos, sit sicut nidus cum pullis relictus ab avibus ab aucupe captis ac occisis. Huic causæ accedit hæc, quod homo reformatus ita dictus, quoad spiritum suum non aliis in Mundo spirituali intersit, quam similibus, qui tale inferunt in ideas cogitationum ejus, & abducunt illum a vestigio ad introspiciendum se & explorandum.

562. Quæsivi multos ex Reformatis in Mundo spirituali, cur non pænitentiam actualem egerunt, cum tamen hoc illis injunctum fuit, tam in Verbo, quam in Baptismate, & quoque ante sanctam Communionem in omnibus illorum Ecclesiis; & responderunt varia; QUIDAM, quod satis sit contritio, & tunc oralis Confessio, quod peccator sit. QUIDAM, quod talis pænitentia, quia fit operante homine ex sua voluntate, non coincidat cum fide universaliter recepta. QUIDAM, quis potest se explorare cum scit quod merum peccatum sit; hoc foret sicut immittere rete in lacum a fundo ad superficiem plenum cæno, in quo vermes noxiæ. QUIDAM, quis potest tam penitus se introspicere, ut videat in se peccatum Adami, ex quo omnia actualia sua mala scaturiverunt, suntne hæc una cum illo per aquas baptismatis abluta, & per meritum Christi abstersa & contecta; quid tunc pænitentia nisi impositio, quæ conscientiosos graviter turbat; sumusne ex Evangelio sub gratia, & non sub dura istius pænitentiæ lege: præter plura. QUIDAM dixerunt, quod dum intendunt se explorare, occupet illos formido & terror, sicut viderent monstrum juxta lectum tempore diluculi. Ex his patefactæ sunt causæ, cur Pænitentia actualis in Christiano Reformato Orbe sit sicut in situ & rejecta. Et quæsivi in præsentia illorum quosdam Romano-Catholicæ religioni addictos de Actuali illorum Confessione coram suis ministris, num illa refractaria fuerit, & responderunt, quod postquam initiati sunt in illam, non timuerint recensionem delictorum suorum coram Confessionario non severo, & quod cum quadam voluptate collegerint illa, & hilariter enuntiaverint leviora; at graviora aliquantum timide; & quod quotannis ad constitutum suum ex more libere redierint, & quod post absolutionem in festivitatem: tum quod omnes aspiciant sicut impuros, qui non aperire cordis sui inquinamenta volunt. His auditis Reformati, qui præsentes erant, aufugerunt, quidam ridentes & cachinnantes, quidam stupescentes & tamen laudantes. Postea ac-

accesserunt aliqui eidem Ecclesiæ adscripti, sed commorati in Regionibus ubi Reformati, qui ex usu ibi solenni, non specialem, ut fratres illorum alibi, sed modo communem Confessionem coram Clavigero suo ediderunt; hi dixerunt, quod scrutari se, evestigare & evulgare mala sua actualia & sereta cogitationis prorsus non potuerint, & quod sensiverint id ita repugnabile & terrificum, sicut velle transire fossam ad vallum, ubi stat miles armatus & clamat, ne accede. Ex his nunc patet, quod actualis Pænitentia facilis sit apud illos, qui aliquoties illam egerunt, sed summe refractaria illis qui non egerunt.

563. Notum est, quod Consuetudo faciat alteram naturam, & quod inde facile sit uni, quod alteri difficile, ita quoque explorare se, & explorata confiteri; quid facilius est mercenario, bajulo & colono, quam laborare brachiis a mane ad vesperam, cum vicissim honoratus & delicatus absque lassitudine & sudore idem non potest facere semisse horæ. Facile est præcursori cum baculo & in mollibus calceis carpere viam millenaris, quam assuefactus vehi curru, vix potest lente currere ab una platea in alteram. Omnis artifex assiduus operi suo facile & libenter id peragit, & abiens ab illo avet redire, cum alius ejusdem artificii gnarus, sed socors, vix tandem cogi ad illud potest: similiter omnis qui in aliqua functione aut in aliquo studio est. Quid pietatis studioso facilius est quam orare ad Deum, & quid impietati emancipato difficilius, & vicissim. Quis sacerdos prima vice concionans coram Rege, non timet, at postquam instauratus est, intrepide pergit. Quid facilius est homini Angelo quam elevare oculos ad Cælum, & homini diabolo dejicere oculos ad infernum, at si hic hypocrita fit, potest similiter suspicere ad Cælum, sed averso corde: finis propter quem, & inde habitus unumquemvis imbuit.

Quod qui Pænitentiam nusquam egit, aut se non introspexit & scrutatus est, tandem non sciat quid malum damnabile, & quid bonum salutare.

564. Quoniam pauci in Christiano Reformato Orbe pænitentiam agunt, ideo adjectum est hoc, quod qui non se introspexit & scrutatus est, ille tandem non sciat quid malum damnabile, & quid bonum salutare; non enim ei Religio est, unde hoc sciat; malum enim, quod homo non videt, cognoscit & agnoscit, manet, & quod manet, radicatur plus & plus, usque dum obstruat interiora mentis ejus, ex quo homo fit primum naturalis, deinde sensualis, & demum corporeus, & hic & ille non scit aliquod malum damnabile, nec bonum salutare; fit sicut arbor super dura petra, quæ inter foramina ejus spargit radices, & tandem, quia deficit humor marcescit. Omnis homo rite educatus, est rationalis & moralis, sed ad rationalitatem sunt duæ viæ, una e Mundo, altera e Cælo: ille qui rationalis & moralis factus est e Mundo, & non etiam e Cælo, non rationalis & moralis est nisi ore & gestu, ac intus est bestia, imo fera, quia unum agit cum illis qui in Inferno sunt, ubi omnes tales sunt: at qui rationalis & moralis etiam est e Cælo, hic vere rationalis & moralis est, quia simul spiritu, ore & corpore, in his binis est spirituale intus sicut anima, quod actuat naturale, sensuale & corporeum, unum etiam agit cum illis qui in Cælo sunt: quare datur spiritualis rationalis & moralis homo, & quoque mere naturalis rationalis & moralis, & unus ab altero non internoscitur in Mundo, imprimis si hypocrisin exercitio imbuit, sed ab Angelis in Cælo internoscuntur tam probe, sicut columbæ a bubonibus, & sicut oves a tigribus. Mere naturalis homo potest mala & bona videre apud alios, & quoque redarguere illos, sed quia non semet introspexerat & scrutatus est, non videt ali-

quod

quod malum apud se, & si aliquod ab alio detegitur, medio suo rationali obvelat illud, sicut serpens suum Caput pulvere, ac immergit se illi, sicut craber se fimo. Hoc facit jucundum mali, quod circumfundit illum, sicut nimbus paludem, ac absorbet & suffocat radios lucis; jucundum infernale non aliud est; hoc inde exhalatur & influit in omnem hominem, sed in plantas pedum, tergum & occipitium ejus; sed si hoc recipitur Capite in frontispicio, ac corpore in pectore, homo ille inferno emancipatur; causa est, quia Cerebrum humanum dicatum est intellectui & ibi sapientiæ, Cerebellum autem voluntati & ejus amori; inde est quod duo Cerebra sint. Sed illud jucundum infernale unice per Spirituale rationale & morale emendatur, reformatur & invertitur.

565. Sequitur nunc aliqua descriptio mere naturalis rationalis & moralis hominis, qui in se spectatus est sensualis, & si pergit, fit corporeus seu carneus: sed descriptio hæc fiet in sciagraphia divisa in partes. Sensuale est ultimum vitæ mentis hominis, adhærens & cohærens quinque sensibus corporis ejus. Is sensualis homo dicitur, qui omnia judicat ex sensibus corporis, & qui non credit, nisi quod oculis videre, & manibus tangere potest, hæc dicens esse aliquid, reliqua rejiciens. Interiora mentis ejus, quæ vident ex luce Cæli, clausa sunt, ut nihil veri, quod Cæli & Ecclesiæ est, videat. Talis homo cogitat in extremis, & non interius ex aliqua luce spirituali, quia in crasso lumine naturali est: inde est, quod interius sit contra illa, quæ Cæli & Ecclesiæ sunt, tametsi exterius potest loqui pro illis, ardenter secundum spem dominationis & opulentiæ per illa. Quod Docti & Eruditi, qui se confirmaverunt profunde in falsis, & plus qui contra vera Verbi, præ cæteris sensuales sint. Quod sensuales homines ratiocinentur acriter & solerter, quia cogitatio illorum est prope loquelam, ut pæne in illa, & sicut in labiis, & quia in loquela ex sola memoria ponunt omnem intelligentiam: tum quod dextre possint confirmare falsa, & quod post confirmationem credant illa vera esse: sed quod ex fallaciis sensuum ratiocinentur & confirment, a quibus captatur & persuadetur vulgus. Quod sensuales homines astuti & malitiosi sint præ reliquis. Quod avari, adulteri & dolosi, imprimis sensuales sint, tametsi coram Mundo apparent sicut ingeniosi. Quod interiora mentis eorum sint fæda & spurca; quod per illa communicent cum infernis: quod in Verbo dicantur mortui. Quod illi, qui in Infernis sunt, sensuales sint, & eo plus, quo profundius: quod sphæra spirituum infernalium, conjungat se cum sensuali hominis a tergo; & quod in luce Cæli occipitium eorum appareat excavatum. Quod illi qui ratiocinati sunt ex solis sensualibus, ab antiquis dicti fuerint serpentes Arboris scientiæ. Quod sensualia ultimo loco esse debeant, & non primo, & quod apud hominem sapientem & intelligentem ultimo loco sint, & subjecta interioribus, at quod apud hominem insipientem primo loco sint, & dominantia. Si sensualia ultimo loco sunt, quod per illa aperiatur via ad intellectum, ac elimentur vera per modum extractionis. Quod sensualia illa proxime exstent mundo, & admittant quæ e Mundo alluunt, & quasi cribrent illa. Quod homo per sensualia communicet cum Mundo, & per rationalia cum Cælo. Quod sensualia subministrent illa, quæ inserviunt interioribus mentis. Quod sint sensualia subministrrntia parti intellectuali, & subministrantia parti voluntariæ. Quod nisi cogitatio supra sensualia elevatur, homo parum sapiat: quod homo cum cogitatio ejus supra sensualia elevatur, in lumen clarius veniat, & tandem in lucem cælestem, & tunc percipiat talia quæ defluunt e Cælo. Quod ultimum intellectus sit scientificum naturale, & quod ultimum voluntatis sit jucundum sensuale.

566. Homo quoad naturalem hominem est similis bestiæ, adsciscit imaginem bestiæ per vitam; quapropter circum tales in Mundo spirituali apparent bestiæ omnis generis, quæ sunt correspondentiæ; nam naturale hominis in se spectatum est mere animale, sed quia spirituale illi superadditum est, potest fieri homo, & si

si non sit ex facultate quod possit, potest mentiri hominem, sed usque est bestia loquens; loquitur enim ex rationali naturali, sed cogitat ex mania spirituali, ac agit ex morali naturali, sed amat ex satyria si spirituali, sunt actus ejus a rationali spirituali homine spectati vix aliud quam sicut saltus ejus qui ictus est a taratantula, & vocatur S. Vitis seu Güi. Quis non scit quod hypocrita possit loqui de Deo, latro de sinceritate, adulter de castitate, & sic porro; sed nisi foret homini dos claudendi & aperiendi januam inter cogitationes & loquelas, ac inter intentiones & actiones, & janitor ibi prudentia aut astutia, rueret ferocius omni fera in nefaria & crudelia; sed illa janua aperitur cuivis post mortem, & tunc apparet qualis fuit; verum tenetur in vinculo per pænas & custodias in Inferno. Quapropter, benevole Lector, introspecta te, & expiscare unum alterumve malum apud te, & averte illud ex Religione, si ex alio proposito aut fine, non illa aliter avertis, quam ut non appareant coram Mundo.

❀ ❀ ❀ ❀ ❀

567. His adjicientur sequentia MEMORABILIA: PRIMUM hoc. Subito correptus sum morbo pæne lethali, totum Caput ingravatum erat, immissus fuit fumus pestilentus ex Hierosolyma, quæ vocatur Sodoma & Ægyptus, Apoc. XI: 8; fui semimortuus cum sævo dolore, exspectavi extremum; ita jacui in meo lecto per tres dies & dimidium; spiritus meus talis factus est, & ex illo corpus meum: & tunc audivi circum me voces dicentium, en jacet in platea Urbis nostræ mortuus, qui prædicavit Pænitentiam in remissionem peccatorum, & solum Christum hominem: & interrogabant aliquos e Clero, num ille sepultura dignus sit, dixerunt quod non, jaceat ac spectetur, & abibant, redibant, subsannabant: ex veritate ita mihi contigit, cum explicabatur Caput XImum Apocalypseos. Auditæ sunt tunc voces subsannantium graves, imprimis hæ; quomodo potest Pænitentia agi absque fide, quomodo potest Christus homo adorari ut Deus; dum gratis salvamur absque ullo nostro merito, quid opus tunc nisi sola fide quod Deus Pater miserit Filium, qui damnationem Legis auferret, imputaret nobis meritum Ipsius, & sic coram Se justificaret nos, & absolveret nos præcone Sacerdote a peccatis, & tunc daret Spiritum sanctum, qui omne bonum in nobis operetur; annon hæc sunt secundum Scripturam, & quoque secundum rationem; his Cohors adstans adplaudebat. Audiebam hæc, nec potui respondere, quia jacui pæne mortuus: at post tres dies & dimidium Spiritus meus convaluit, & quoad illum exivi e platea in Urbem, & dixi iterum, Pænitentiam agite, & credite in Christum, & remittentur vobis peccata, & salvabimini, & si non, peribitis; annon Ipse Dominus prædicavit pænitentiam in remissionem peccatorum, ac ut crederent in Ipsum; annon mandavit Discipulis ut idem prædicarent; anne plenaria securitas vitæ sequitur vestræ fidei dogma: sed dixerunt, quid garris, Filiusne satisfecit, Paterne id imputat, nos qui credidimus hoc, justificat; ducimur sic spiritu gratiæ, quid tunc in nobis peccatum, quid tunc cum nobis mors; capis hoc Evangelium, præco peccati & pænitentiæ: sed tunc exivit vox e Cælo, dicens, quid fides impænitentis nisi mortua, venit finis, venit finis super vos securos, in oculis vestris inculpatos, in fide vestra justificatos, Satanæ; & subito tunc barathrum aperiebatur in medio Urbis, seque dilatavit, & domus super domum cecidit, & absorpti sunt, & mox e lata voragine ebullivit aqua, & inundavit vastitatem.

Quando ita demersi sunt, & visi inundati, desiderabam scire sortem illorum in profundo, & dictum est mihi e Cælo, videbis & audies; & tunc coram oculis meis disparatæ sunt aquæ, quibus inundati visi sunt, quia Aquæ in Mundo spirituali sunt Correspondentiæ, & inde apparent circum illos qui in falsis sunt; & tunc mihi

mihi visi in Fundo arenoso, ubi strues e lapidibus congestæ, inter quas currebant, & lamentabantur quod ex magna sua Urbe conjecti essent, & vociferabantur & clamabant, cur hoc nobis, annon sumus per Fidem nostram mundi, puri, justi, sancti; annon sumus per Fidem nostram, mundati, purificati, justificati, sanctificati; & alii, annon sumus per fidem nostram tales facti, ut coram Deo Patre appareamus, videamur, reputemur, & coram Angelis declaremur mundi, puri, justi & sancti, sumusne reconciliati, propitiati, expiati, & sic exsoluti, abluti, & abstersi a peccatis, sublatane est a Christo damnatio Legis, cur itaque ut damnati huc conjecti sumus; audivimus ab audace præcone peccati in magna nostra Urbe, *credite in Christum, & agite pænitentiam*, annon credidimus in Christum, cum in Meritum Ipsius; & annon egimus pænitentiam, cum confessi sumus quod simus peccatores; cur itaque hoc nobis evenit. Sed tunc audita est vox ad illos a latere, an scitis ullum peccatum in quo estis, an usquam exploravistis vos, an ideo fugistis aliquod malum ut peccatum contra Deum, & qui non fugit illud, est in illo; estne peccatum diabolus, quare estis de quibus Dominus dicit, *Tunc incipietis dicere, edimus coram Te & bibimus, & in plateis nostris docuisti, sed dicet, dico vobis, non novi vos unde estis, discedite a Me omnes operarii iniquitatis*, Luc. XIII: 26. 27. ut & de quibus Matth. VII: 22. 23. abite itaque, quisque in suum locum, videtis aperturas in Cavernas, intrate illuc, & dabitur ibi cuique vestrum suum opus ad faciendum, & tunc cibus ad mensuram operis, si non, usque fames urgebit vos ad intrandum.

Postea vox e Cælo facta est ad quosdam super terra, qui extra Urbem illam magnam fuerunt, de quibus etiam Cap. XI: 13, dicens alte, cavete vobis, cavete vobis a consociatione cum similibus; annon potestis intelligere, quod mala, quæ vocantur peccata & iniquitates, immundum & impurum reddant hominem, quomodo potest homo ab illis mundari & purificari, quam per actualem pænitentiam, & per fidem in Dominum Jesum Christum: actualis pænitentia est, explorare se, cognoscere & agnoscere sua peccata, se reum facere, confiteri illa coram Domino, implorare opem & potentiam resistendi illis, & sic desistere ab illis, & novam vitam agere, & hæc omnia sicut a vobis; facite ita semel aut bis in anno, quando acceditis ad Sanctam Communionem, & postea cum peccata, quorum reos vos fecistis, recurrunt, tunc vobiscum dicatis, non volumus illa, quia sunt peccata contra Deum; hæc est Pænitentia actualis. Quis non potest intelligere, quod qui non explorat & videt sua peccata, maneat in illis, omne enim malum a nativitate jucundum est, jucundum enim est, vindicare, scortari, defraudare, blasphemare, imprimis dominari ex amore sui, annon jucundum facit ut non videantur, & si forte dicitur quod peccata sint, annon ex jucundo illorum excusatis illa, imo per falsa confirmatis quod peccata non sint, & sic manetis in illis, & facitis illa postea plus quam prius, & hoc eousque, dum non scitis quid peccatum, imo num sit peccatum. Aliter fit cuivis, qui Pænitentiam actualiter egit, ille mala sua, quæ cognovit & agnovit, vocat peccata, ac ideo incipit illa fugere & eversari, & tandem jucundum illorum sentire injucundum; & quantum hoc fit, tantum videt & amat bona, & tandem sentit horum jucundum, quod est jucundum Angelorum Cæli; verbo, quantum quis rejicit diabolum ad tergum, tantum adoptatur a Domino, & ab Ipso docetur, ducitur, detinetur a malis, & tenetur in bonis; hæc via est, & non alia ab Inferno ad Cælum. Hoc mirabile est, quod quædam insita renuentia, tergiversatio & aversatio pro Pænitentia actuali sit Reformatis, quæ tanta est, ut non possint adigere semet ad explorandum se, & ad videndum sua peccata, & ad confitendum ea coram Deo; est sicut horror invadat illos dum id intendunt; quæsivi permultos in Mundo spirituali de eo, & dixerunt omnes, quod hoc sit supra vires illorum: cum audiverunt quod Pontificii

usque hoc faciant, hoc est, quod explorent se, & palam confiteantur peccata sua coram Monacho, valde mirati sunt, & insuper quod Reformati non possint id facere in occulto coram Deo, tametsi id illis æque injunctum est antequam ad Sacram Cænam accedunt; & quidam ibi inquisiverunt cur hoc, ac invenerunt quod sola Fides talem impænitentiæ statum & tale cor induxerit: & tunc datum est illis videre, quod illi ex Pontificiis, qui adorant Christum, & non invocant Sanctos, salventur.

Post hæc auditum est sicut tonitru, & vox loquens e Cælo, dicens, miramur; dic ad Cætum Reformatorum, credite in Christum, & agite Pænitentiam, & salvabimini: & dixi, & insuper; estne BAPTISMUS Sacramentum Pænitentiæ, & inde Introductio in Ecclesiam, quid aliud Patrini pro Baptizando spondent, quam ut abdicet diabolum & ejus opera. Estne SACRA CÆNA Sacramentum pænitentiæ, & inde Introductio in Cælum; diciturne ad Communicantes, ut omnino ante accessionem pænitentiam agant. Estne CATECHISMUS Doctrina Universalis Ecclesiæ Chistianæ docens pænitentiam, diciturne ibi in sex Præceptis Secundæ Tabulæ, hoc & illud Malum non facies, & non dicitur, hoc & illud Bonum facies: inde potestis scire, quod quantum quis Malum abdicat & aversatur, tantum Bonum affectet & amet, & quod prius non sciat quid Bonum, imo nec quid Malum.

568. SECUNDUM MEMORABILE. Quis pius & sapiens non vult scire sortem vitæ suæ post mortem, quare manifestabo communia ut sciat. Omnis homo post mortem, cum sentit quod adhuc vivat, & quod in alio Mundo sit, ac audit quod supra illum sit Cælum ubi æterna gaudia, & infra illum sit Infernum, ubi æterni dolores, primum remittitur in externa sua in quibus fuit in Mundo priori, & tunc credit quod certe in Cælum venturus sit, ac loquitur intelligenter & agit prudenter; & dicunt aliqui, moraliter viximus, honesta sectavimus, ex proposito non fecimus malum; & alii dicunt, frequentavimus templa, missas auscultavimus, sancta sculptilia osculati sumus, super genubus fudimus preces; & quidam dicunt, pauperibus dedimus, opitulati sumus egenis, libros pietatis legimus, & quoque Verbum, præter plura similia; at postquam hæc dixerunt, adstant Angeli, & dicunt, illa omnia quæ memoravistis, fecistis in Externis, sed nescitis adhuc, quales estis in Internis, nunc estis Spiritus in Corpore substantiali, ac Spiritus est Internus vester homo, est hic in vobis qui cogitat quod vult, & vult quod amat, & hoc est jucundum vitæ ejus, omnis homo ab infantia inchoat vitam ab Externis, ac discit moraliter agere, ac intelligenter loqui, & cum ideam Cæli & beatitudinis ibi cæpit, inchoat orare, frequentare templa, & solennia cultus obire, & usque mala, dum e suo fonte nativo scaturiunt, in sinu mentis suæ recondere, & quoque ingeniose circumvelare ratiociniis ex fallaciis, usque adeo, ut ipse non sciat quod malum sit malum; & tunc mala quia circumvelata sunt & contecta sicut pulvere, non amplius cogitat de illis, cavendo solum ne appareant coram Mundo; ita modo studet vitæ morali in externis, & sic fit homo duplex, fit ovis in externis, & lupus in internis; & sicut pyxis aurea in qua intus est venenum; & fit sicut fæde respirans aromaticum in ore tenens ne ab adstantibus sentiatur; & fit sicut pellis muris quæ balsamice olet. Dixistis, quod moraliter vixeritis, & quod studia pietatis sectaveritis, sed quæro, num usquam exploravistis Internum vestrum hominem & percepistis aliquas concupiscentias vindicandi usque ad necem, libidinandi usque ad adulterium, defraudandi usque ad furtum, mentiendi usque falsum testimonium, in quatuor Decalogi Præceptis dicitur illa non facies, & in duobus ultimis dicitur illa non concupisces, num creditis, quod Internus vester homo in his similis fuerit Externo vestro, si hoc creditis, forte fallimini. Sed ad hæc responderunt, quid Internus homo; estne hic & Externus unus idem; audivimus a Ministris nostris, quod Internus homo non aliud

aliud sit quam Fides, & quod pietas oris & moralitas vitæ signum ejus sit, quia operatio ejus; ad quæ responderunt Angeli, Fides salvifica est in Interno homine, pariter Charitas, & inde est Fidelitas & Moralitas Christiana in Externo homine, at si concupiscentiæ supradictæ in Interno homine, ita in voluntate & inde in cogitatione manent, proinde si interius amatis illas, & tamen aliter in externis agitis & loquimini, tunc apud vos malum est supra bonum, & bonum est infra malum, quapropter utcunque sicut ex intellectu loquimini, & ex amore agitis, interius est malum, & hoc ita circumvelatum; & tunc estis sicut Fingæ astutæ, quæ fingunt actus similes humanis, sed cor eorum longe abest. Sed qualis Internus vester homo est, de quo nihil scitis, quia non exploravistis vos, & post explorationem non pænitentiam egistis, post tempus visuri estis, quando exuenimi Externo homine, ac intromittemini in Internum, & cum hoc fit, non amplius agnoscemini a consociis vestris, nec a vobis ipsis; vidi morales malos tunc sicut feras, intuentes proximum truculentis oculis, flagrantes odio internecino, & blasphemantes Deum, quem in Externo homine adoraverunt: his auditis recesserunt, & Angeli tunc dicebant, videbitis sortem vitæ vestræ posthac, nam brevi auferetur vobis Externus homo, ac intrabitis in Internum, qui nunc est Spiritus vester.

569. Tertium Memorabile. Omnis Amor apud hominem exspirat jucundum, per quod se facit sentiri, & exspirat id proxime in spiritum, & inde in corpus, & jucundum amoris ejus una cum amæno cogitationis facit vitam ejus: illa jucunda & æmæna non sentiuntur nisi oscure ab homine, quamdiu vivit in Corpore naturali, quia hoc Corpus absorbet & hebetat illa, at post mortem, cum Corpus materiale ablatum est, & sic operimentum seu indumentum spiritus remotum, tunc jucunda amoris & amæna cogitationis ejus plene sentiuntur & percipiuntur, & quod mirabile, quandoque sicut odores; inde est, quod omnes in Mundo Spirituali consocientur secundum amores suos, in Cælo secundum suos, in Inferno secundum suos; odores, in quos vertuntur jucunda amorum in Cælo, sentiuntur omnes sicut tales fragrantiæ, suaveolentiæ, amænæ spirationes, & delitiosæ perceptiones, quales sentiuntur in hortis, floretis, agris & sylvis in matutis, tempore veris; odores autem in quos vertuntur jucunda amorum illorum, qui in Inferno sunt, sentiuntur ut nidores, fætores & putores, quales e latrinis, cadaveribus, & stagnis quisquiliis & sterquilineis oppletis; & quod mirabile, diaboli & satanæ ibi sentiunt illa ut balsama, aromata & thura, quæ nares & corda illorum refocillant. In Mundo naturali datum etiam est bestiis, avibus & vermibus consociari secundum odores, sed non hominibus tunc, priusquam deposuerint corpora ut exuvias. Inde est, quod Cælum distinctissime ordinatum sit secundum omnes varietates amoris boni, ac Infernum ex opposito secundum omnes varietates amoris mali; propter hanc oppositionem est, quod inter Cælum & Infernum sit Hiatus, qui transiri non potest; illi enim qui in Cælo sunt non sustinent aliquem odorem Inferni, excitat enim nauseam & vomitum, & minatur deliquium, si attrahunt; simile fit illis qui in Inferno sunt, si meditullium istius Hiatus transscendunt. Quondam vidi aliquem diabolum apparentem e longinquo ut Pardum, qui ante aliquot dies inter Angelos ultimi Cæli visus est, & calluit artem se Angelum lucis facere, transeuntem Meditullium, & stantem inter binas oleas, & non sentientem aliquem odorem vitæ suæ infestum; causa erat, quia Angeli non aderant; at vero ut primum aderant, convulsionibus actus est, ac decidit quoad omnes artus contractus, & tunc visus est sicut magnus Serpens se contorquens in volvulos, & tandem se per Hiatum devolvens, & exceptus a suis, & deportatus in Cavernam, ubi a graveolente odore sui Jucundi revixit. Quondam etiam vidi quendam Satanam punitum a suis, quæsivi causam, & dicebatur, quod ille obturatis naribus accesserit ad illos qui in odore Cæli erant, & quod redierit, & odorem illum super vestibus

suis

suis secum tulerit. Aliquoties contigit, quod ex Caverna aliqua Inferni aperta putor sicut cadaveris strinxerit nares meas, & civerit vomitum. Ex his constare potest, unde est, quod in Verbo Olfactus significet perceptionem, nam dicitur sæpius, quod Jehovah ex Holocaustis odoratus sit odorem gratum; tum quod Oleum unctionis, & quod Thura parata sint ex fragrantibus: & vicissim, quod mandatum sit filiis Israelis, ut immunda e castris eorum exportarentur extra castra, & quod excrementa alvi defoderent & contegerent, Deutr. XXIII: 14. 15; causa erat, quia Castra Israelis repræsentabant Cælum, ac Desertum extra castra repræsentabat Infernum.

570. QUARTUM MEMORABILE. Quondam loquutus sum cum Spiritu novitio, qui dum fuit in Mundo, de Cælo & Inferno multum meditatus est; per Spiritus novitios intelliguntur homines noviter defuncti, qui quia tunc sunt homines spirituales, vocantur Spiritus. Ille, ut primum intravit in Mundum spiritualem, cæpit de Cælo & Inferno similiter meditari, & sibi visus, cum de Cælo, in lætitia, & cum de Inferno in tristitia. Ille cum animadverit se in Mundo spirituali esse, statim quæsivit, ubi Cælum & ubi Infernum, tum quid & quale unum & alterum; & responderunt, Cælum est supra Caput tuum, & Infernum est infra pedes tuos, nunc enim es in Mundo spirituum, qui est medius inter Cælum & Infernum; sed quid & quale Cælum & quid & quale Infernum est, non possumus paucis describere: & tunc quia flagrabat desiderio cognoscendi, projecit se super genua, & oravit devote ad Deum, ut instrueretur: & ecce apparuit Angelus ad dextram ejus & elevavit illum, & dixit, supplicavisti ut instruereris de Cælo & Inferno, INQUIRE ET DISCE QUID JUCUNDUM ET COGNOSCES, & Angelus his dictis sublatus est: tunc Spiritus novitius secum dixit, quid hoc, *Inquire & disce quid Jucundum, & cognosces quid & quale Cælum & Infernum est:* mox e loco illo abiens circumvagatus est, & obvios alloquutus dixit, dicite quæso, si placet, quid Jucundum; & dicebant aliqui, quæ qualis hæc quæstio, quis non scit quid Jucundum, estne gaudium & lætitia, quare jucundum est jucundum, unum sicut alterum, non scimus discrimen; alii dicebant, quod Jucundum esset risus mentis, dum enim mens ridet, est facies hilaris, loquela jocularis, gestus ludens, & totus homo in jucundo; aliqui autem dicebant, Jucundum nihil aliud est, quam epulari & edere lautitias, ac bibere & generoso vino inebriari, & tunc confabulari de rebus variis, imprimis de ludis Veneris & Cupidinis: his auditis, Spiritus novitius indignatus secum dixit, hæc Responsa sunt rusticalia & non civilia, hæc Jucunda non sunt Cælum nec Infernum, utinam conveniam Sapientes, & abivit ab illis & quæsivit ubi sapientes; & tunc visus est a quodam Spiritu angelico, qui dixit, percipio quod accensus sis desiderio sciendi id quod est universale Cæli, & Universale Inferni, & quia hoc est JUCUNDUM, deducam te super Collem, ubi quotidie conveniunt illi, qui rimantur Effectus, & illi qui investigant Causas, & illi qui explorant Fines, illi ibi qui rimantur Effectus vocantur Spiritus scientiarum, & abstracte Scientiæ, & illi qui investigant Causas, vocantur Spiritus intelligentiæ, & abstracte Intelligentiæ; & illi qui explorant Fines, vocantur Spiritus Sapientiæ, abstracte Sapientiæ; directe supra illos in Cælo sunt Angeli, qui ex finibus vident causas, & ex causis effectus; ex his Angelis est tribus illis Cætibus illustratio. Ille tunc Spiritum novitium prehendens manu duxit super Collem, & ad Cætum, qui erat ex illis, qui explorant Fines & vocantur Sapientiæ; his dixit; ignoscite quod ad vos ascenderim, causa est, quia a pueritia mea meditatus sum de Cælo & Inferno, & in hunc Mundum nuper veni, & quidam mihi tunc associati dixerunt, quod hic Cælum sit supra caput meum, ac Infernum sub pedibus meis, sed non dixerunt quid & quale unum & alterum, quare ex constante cogitatione de illis anxius factus oravi ad Deum, & tunc adstitit

stitit Angelus, & dixit, INQUIRE ET DISCE QUID JUCUNDUM ET COGNOSCES, inquisivi, sed adhuc in vanum; peto itaque, ut si libet, doceatis me quid Jucundum: ad hæc Sapientiæ respondebant, Jucundum est omne vitæ omnibus in Cælo, & omne vitæ omnibus in Inferno; illis qui in Cælo sunt, est Jucundum boni & veri, illis autem qui in Inferno sunt, est Jucundum mali & falsi; omne enim Jucundum est amoris, & Amor est Esse vitæ hominis, quare sicut homo est homo secundum quale sui Amoris, ita est homo secundum quale sui Jucundi; activitas amoris facit sensum jucundi, activitas ejus in Cælo est cum sapientia, & activitas ejus in Inferno est cum insania, utraque in suis Subjectis sistit Jucundum; sunt autem Cæli & Inferni in oppositis Jucundis, Cæli in Amore boni & inde Jucundo benefaciendi, Inferni autem in amore mali, & inde in Jucundo malefaciendi, si itaque cognoscis quid Jucundum, cognosces quid & quale est Cælum & Infernum. Sed inquire & disce adhuc quid Jucundum ab illis, qui investigant causas, & vocantur Intelligentiæ, sunt abhinc ad dextrum & abivit, & accessit, & dixit caussam adventus, & petiit, ut instruerent quid Jucundum, & hi gavisi ab interrogatione dixerunt, verum est, quod qui cognoscit Jucundum, cognoscat quid & quale est Cælum & Infernum; Voluntas, ex qua homo est homo, ne quidem punctulum fertur, nisi a Jucundo, nam Voluntas in se spectata, non est nisi quam affectio alicujus amoris, ita jucundi, est enim aliquod volupe & inde placitum, quod facit velle; & quia Voluntas agit Intellectum ad cogitandum, non datur minimum cogitationis, nisi ab influo voluntatis jucundo; quod ita sit est causa, quia Dominus per influxum a se actuat omnia animæ, & omnia mentis apud Angelos, spiritus & homines, & actuat per influxum amoris & sapientiæ, & hic influxus est ipsa activitas, ex qua omne jucundum est, quod in origine sua vocatur beatum, faustum & felix, & in derivatione jucundum, amænum, & volupe, & in universali sensu Bonum: sed Spiritus Inferni invertunt apud se omnia, ita Bonum in Malum, & Verum in Falsum, permanente jugiter Jucundo, nam absque permanentia Jucundi non foret illis Voluntas, nec Sensatio, ita non vita; ex his patet, quid & quale, & unde Jucundum Inferni, tum quid, quale, & unde Jucundum Cæli est. His auditis, deductus est ad Tertium Cœtum, ubi erant qui rimantur Effectus, & vocantur Scientiæ, & hi dicebant, descende in Terram inferiorem, & ascende in Terram superiorem, in his percepturus & sensiturus es Jucunditates & Cæli & Inferni. Sed ecce tunc ad distantiam ab illis hiabat terra, & per hiatum ascendebant tres Diaboli, apparentes igniti ex jucundo amoris illorum, & quia Angeli consociati cum novitio Spiritu percipiebant, quod illi Tres ex Proviso ex Inferno ascenderint, clamabant ad diabolos, ne accedite propius, sed e loco ubi estis, narrate aliquid de Jucundis vestris; & respondebant, scitote quod unusquisque, sive bonus sive malus dicatur, in suo Jucundo sit, Bonus ita dictus in suo, & Malus ita dictus in suo; & quæsiverunt, quid vestrum Jucundum, dicebant, quod esset Jucundum scortandi, vindicandi, defraudandi, blasphemandi; & iterum quæsiverunt, qualia sunt vobis Jucunda illa, dicebant quod sentiantur ab aliis sicut fætores ex stercoribus, & sicut putores ex cadaveribus, & sicut nidores ex urinis stagnatis; & quæsiverunt, sunt illa vobis jucunda, dicebant, sunt jucundissima, & dixerunt, tunc estis sicut immundæ bestiæ, quæ in illis degunt; & responderunt, si simus sumus, sed talia sunt deliciæ narium nostrarum; & quæsiverunt, quid plura; dicebant, quod cuivis liceat in suo Jucundo esse, etiam immundissimo, ut illud vocant, modo non infestet bonos Spiritus & Angelos; sed quia ex Jucundo nostro non potuimus aliter, quam illos infestare, conjecti sumus in Ergastula, ubi dura patimur; inhibitio & retractio Jucundorum nostrorum ibi, est quod vocatur cruciatus Inferni, est quoque interior dolor; & quæsiverunt, cur infestavistis bonos, dicebant quod non potuerint aliter, est sicut furor nos invadat,

dat, dum videmus aliquem Angelum, & sentimus sphæram Divinam Domini circum illum; ad quod diximus, tunc estis etiam sicut feræ: & mox cum viderunt novitium Spiritum cum Angelis, supervenit diabolos furor, qui apparuit sicut Ignis odii, quare ne damnum inferrent, in Infernum rejecti sunt. Post hæc apparebant Angeli qui ex finibus videbant Causas, & per Causas effectus, qui in Cælo supra tres illos Cætus erant; & hi visi sunt in candida luce, quæ per spirales flexus se devolvens, secum tulit rotundum Sertum ex floribus, & posuit super Caput novitii Spiritus, & tunc ad illum facta est vox inde, hæc Laurea tibi datur propter causam, quia a pueritia meditatus es de Cælo & Inferno.

CAPUT DECIMUM

DE

REFORMATIONE ET REGENERATIONE.

571. Postquam de Pænitentia actum est, sequitur in suo ordine de Reformatione & Regeneratione, quia hæ Pænitentiam sequuntur, & per Pænitentiam promovent gradus. Sunt duo Status, quos homo ingressurus & subiturus est, dum a Naturali fit Spiritualis, Primus Status vocatur REFORMATIO, & Alter REGENERATIO; homo in Primo statu a Naturali suo spectat ad Spiritualem, & hunc desiderat, in altero statu fit Spiritualis naturalis; Primus status formatur per vera quæ erunt fidei, per quæ spectat ad Charitatem, Alter status formatur per bona charitatis, & ab his intrat in vera fidei; seu quod idem est, Primus status est cogitationis ex intellectu, Alter autem est Amoris ex Voluntate; quando hic status inchoat & progreditur, fit mutatio in Mente, nam fit versura, quia tunc Amor voluntatis influit in Intellectum, ac agit & ducit illum ad cogitandum concorditer & congrue suo amori; quare quantum tunc Bonum amoris primas partes agit, & vera fidei secundas, tantum est homo spiritualis, & est nova Creatura, & tunc ex Charitate agit, & ex fide loquitur, & sentit bonum charitatis, & percipit verum fidei, & est tunc in Domino, inque Pace, & sic Regeneratus. Homo, qui in Mundo Primum statum inchoavit, ille post mortem potest introduci in Alterum, at qui non in Primum statum in Mundo intravit, ille post mortem non potest in Alterum introduci, ita non regenerari. Duo hi Status comparari possunt cum progressione Lucis & Caloris in diebus tempore veris, Primus cum diluculo seu gallinaceo, Alter cum mane & aurora, & progressio hujus status cum progressione diei ad meridiem, & sic in Lucem & Calorem. Comparari etiam potest cum Messe, quæ primum est herba, deinde crescit in aristas & spicas, & postea in his fit frumentum. Tum etiam cum Arbore, quæ primum ex semine e terra excrescit, postea fit caulis, e quo exeunt rami, & hi exornantur foliis, & dein efflorescit, & ex intimo florum initiat fructus, qui sicut maturescunt, nova semina, sicut novas proles, producunt. Status primus, qui est Reformationis, etiam comparari potest cum Statu bombycis, quando extrahit ex se & evolvit stamina serici, & post industrium suum laborem evolat in aerem, & se, non ut prius ex foliis, sed ex succis in floribus, nutrit.

Quod homo nisi denuo generatur, & sicut e novo creatur, non possit ingredi in Regnum Dei.

572. Quod homo nisi denuo generatur, non possit ingredi in regnum Dei, est Doctrina Domini apud Johannem, ubi hæc „ *Jesus dixit Nicodemo, amen, amen, dico tibi, nisi quis generetur denuo, non potest videre regnum Dei:* & iterum „ *amen,*

amen dico tibi, nisi quis generatus fuerit ex aqua & spiritu, non potest ingredi in Regnum Dei; quod natum est ex carne. Caro est, & quod generatum est ex spiritu, Spiritus est, Cap. III: 3. 5. 6. per Regnum Dei intelligitur & Cælum & Ecclesia, nam Regnum Dei in terris est Ecclesia, similiter alibi ubi nominatur regnum Dei, ut Matth. XI: 11. Cap. XII: 28. Cap. XXI: 43. Luc. IV: 43. Cap. VI: 20. Cap. VIII: 1. 10. Cap. IX: 11. 60. 62. Cap. XVII: 21, & alibi: generari per aquam & spiritum, significat per vera Fidei, & per vitam secundum illa; quod aqua significet vera, videatur in Apocalysi Revelata, n: 50. 614. 615. 685. 932: quod spiritus significet vitam secundum Divina vera, patet a Domini verbis apud Johannem Cap: VI: 63: per amen, amen, significatur, quod sit veritas, & quia Dominus fuit ipsa veritas, ideo toties id dixit; Ipse vocatur etiam Amen, Apoc. Cap. III: 14. Regenerati in Verbo vocantur Filii Dei, & Nati a Deo; ac Regeneratio describitur per novum cor & novum spiritum.

573. Quoniam creari etiam significat regenerari, ideo dicitur qui denuo generatur & sicut e novo creatur; quod creari id in Verbo significet, constat ex his locis „ *Cor mundum* Crea *mihi Deus, & spiritum firmum innova in medio mei*, Psalm LI: 12. *Aperis manum, saturantur bono, emittis spiritum, Creantur*. Psalm: CIV: 28. 30. *Populus, qui Creabitur, laudabit Jah*, Psalm CII: 19. *Ecce Ego Creaturus sum Hierosolymam exultationem*, Esaj. LXV: 18. *Sic dixit Jehovah, Creator tuus Jacob, Formator tuus Israel, redemi te, omnem vocatum a nomine meo, in gloriam meam Creavi eum*, Esaj. XLIII: 1. 7. *Ut videant, cognoscant, attendant & intelligant, quod Sanctus Israelis Creaverit hoc*, Esaj. XLI: 19; præter alibi, & ubi Dominus vocatur Creator, Formator & Factor. Inde patefit, quid intelligitur per hæc Domini ad discipulos „ *Euntes in Mundum Universum prædicate Evangelium omni Creaturæ*, Marc. XVI: 15; per Craaturas intelliguntur omnes qui regenerari possunt, pariter Apoc. III. 14. II Cor. V: 16. 17.

474. Quod homo regenerandus sit, patet ex omni ratione; nascitur enim in mala omnis generis a parentibus, & hæc insident naturali ejus homini, qui ex se e diametro est contra spiritualem hominem; & tamen natus est ad Cælum, & ad Cælum non venit, nisi spiritualis fiat, quod unice fit per regenerationem: inde necessario sequitur, quod naturalis homo cum suis concupiscentiis sit domandus, subjugandus, & invertendus, & quod alioquin nullo passu appropinquare ad Cælum possit, sed plus & plus se in infernum demittat: quis hoc non videt, qui credit quod in mala omnis generis natus sit, & qui agnoscit quod bonum & malum sint, & quod unum sit contra alterum; & si credit vitam post mortem, ac infernum & cælum, quod mala faciant infernum, & bona Cælum. Naturalis homo in se spectatus quoad naturam suam ne hilum differt a natura bestiarum, est similiter ferus, sed talis est quoad voluntatem; at differt a bestiis quoad intellectum, hic potest elevari supra concupiscentias voluntatis, & non modo videre illas, sed etiam moderari illas; inde est, quod homo possit ex intellectu cogitare, & ex cogitatione loqui, quæ bestiæ nequeunt. Qualis homo est a nativitate, & qualis foret si non regeneraretur, videri potest ab omnis generis belluis, quod foret tigris, panthera, pardus, porcus sylvestris, scorpius, taratantula, vipera, crocodilus, etc; quare nisi per regenerationem transformaretur in ovem, quid aliud esset quam diabolus inter diabolos in inferno: annon tunc, si non leges regni coercerent tales, a ferocitatibus connatis, irrueret unus in alterum, & se mutuo tracidarent, aut usque ad femoralia despoliarent. Quot ex humano genere sunt, qui non nati sunt satyri & priapi, aut quadrupedes lacerti, & quis non ex his & illis, nisi regeneretur, fit simia; moralitas externa, quæ addiscitur causa operiendi interna sua, hoc facit.

575. Qualis homo non regeneratus est, ulterius describi potest per comparationes & similitudines has, apud Esajam „ Possidebunt illum platea & anataria, „ & noctua, ac corvus, ibi habitabunt; extendet super illum lineam inanitatis, &

„ per-

„ perpendicula vastitatis; unde ascendent altaria ejus spina, carduus & sentis in „ munitionibus ejus, & fit habitaculum draconum; atrium filiabus noctiæ; occur- „ rentque ziim cum ijim, & satyrus socio suo obviabit, imo quiescet ibi lilith; „ ibi nidificabit merula, & ponet, & colliget, & excludet in umbra ejus, imo ibi „ congregabuntur milvi, unus cum socio suo; Cap. XXXIV: 11. 13. 14. 15.

Quod nova Generatio seu Creatio fiat a Solo Domino per Charitatem & Fidem, ut duo Media, cooperante homine.

576. Quod Regeneratio fiat a Domino per Charitatem & Fidem, sequitur ex demonstratis in Capp. de Charitate & de Fide, & in specie ab hoc ibi, Quod Dominus, Charitas & Fides unum faciant, sicut vita, voluntas & intellectus, & quod si dividuntur, unumquodvis ex illis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem. Hæc duo, Charitas & Fides, vocantur media, quia conjungunt hominem cum Domino, & faciunt, quod charitas sit charitas, & quod fides sit fides, & hoc fieri non potest, nisi homo etiam partem habeat in Regeneratione, quare dicitur cooperante homine. In Transactionibus, quæ præcedunt, aliquoties de cooperatione hominis cum Domino, actum est; sed quia Mens humana talis est, ut non aliter percipiat id, quam quod homo ex suamet potentia id efficiat, quare id iterum illustrabitur. In omni motu, & inde in omni actione, est activum & passivum, hoc est, quod agens agat, ac patiens agat ex agente, inde ex utroque fit una actio; comparative sicut mola a rota, currus ab equo, motus a conatu, effectus a causa, vis mortua a viva; in genere, sicut instrumentale a principali, quod hæc duo simul faciant unam actionem, quisque novit: quoad Charitatem & Fidem, Dominus agit, & homo agit ex Domino, est enim activum Domini in passivo hominis; quare potentia bene agendi est a Domino, ac inde voluntas agendi est sicut hominis, quia est in libero arbitrio, ex quo potest una agere cum Domino, & sic se conjungere, & potest ex potentia inferni, quæ est extra, agere, & sic se separare. Actio hominis concors cum actione Domini est quæ hic intelligitur per Cooperationem; ut hoc evidentius percipiatur, illustrabitur adhuc per comparationes infra.

577. Ex his sequitur etiam hoc, quod Dominus continue sit in actu regenerandi hominem, quia continue est in actu salvandi illum, & nullus salvari potest, nisi regeneretur, secundum ipsa Domini verba apud Johannem; *Quod qui non generatur denuo, non possit videre regnum Dei*, Cap. III: 3. 5. 6: est itaque Regeneratio medium salvationis, ac Charitas & Fides sunt media regenerationis. Quod Regeneratio sequatur fidem hodiernæ Ecclesiæ, quæ est absque cooperatione hominis, est vanitas vanitatum. Actio & cooperatio qualis descripta est, videri potest in omni re, quæ in aliqua activitate & mobilitate est: talis actio & cooperatio est cordis & omnis ejus arteriæ, Cor agit & Arteria ex suis involucris aut tunicis cooperatur, inde circulatio: simile est cum Pulmone, aer ex incumbentia secundum altitudinem suæ athmosphæræ agit, & costæ cum pulmone primum cooperantur, & mox postea pulmo cum costis; inde respiratio omnis membranæ in corpore; ita meninges cerebri, pleura, peritonæum, diaphragma, & reliquæ, quæ viscera tegunt, & quæ intus componunt, agunt & aguntur, & sic cooperantur, sunt enim elasticæ, inde existentia & subsistentia; simile est in omni fibra & nervo, inque omni musculo, imo in cartilagine, quod in singulis illis sit actio & cooperatio, notum est. Talis cooperatio est quoque in omni sensu, nam sensoria sicut motoria corporis, ex fibris, membranis & musculis consistunt, sed cujusvis cooperationem describere, supervacaneum est; scitur enim quod lux agat in oculum, sonus in au-

rem, odor in narem, & sapor in linguam, & quod organa illis se adaptent, unde sensatio: quis non inde potest percipere, quod nisi talis actio & cooperatio cum influa vita in spirituali organismo Cerebri foret, non posset existere cogitatio & voluntas; vita enim a Domino in organismum illum influit, qui quia cooperatur, percipitur id quod cogitatur, similiter id quod ibi expenditur, concluditur, & in actum determinatur; si sola vita ageret, & non homo cooperaretur sicut ex se, non posset plus cogitare quam truncus, aut quam templum, cum concionatur Minister, hic quidem ex repercussione soni e valvis ejus potest sentire sicut echo, sed nihil sermonis: talis foret homo nisi cooperaretur cum Domino quoad charitatem & fidem.

578. Illustrari per comparationes etiam potest, qualis homo foret, si non cooperaretur cum Domino, foret dum percipit & sentit aliquid spirituale Cæli & Ecclesiæ, sicut antipathicum aut discors quid influeret, & sicut putidum in nasum, dissonum in aurem, monstrosum in oculum, ac tetrum in linguam; si jucundum charitatis & amænum fidei, influerent in spiritualem organismum mentis illorum, qui in jucundo mali & falsi sunt, hi si jucunda & amæna illa intruderentur, angerentur & cruciarentur, & tandem caderent in deliquium; organismus ille quia ex perpetuis helicibus consistit, hic apud tales se involveret in spiras, & torqueretur sicut serpens super acervo formicarum. Quod ita sit, ex multa experientia in Mundo spirituali mihi testatum factum est.

Quod omnes, quia omnes redempti sunt, regenerari possint, quisque secundum suum statum.

579. Ut hæc intelligantur, præmittendum est aliquid de Redemptione; Dominus in mundum venit, principaliter propter hæc duo, ut removeret infernum ab angelo & ab homine, ac ut glorificaret Humanum suum, nam ante adventum Domini, infernum succrevit, usque ut infestaret angelos cæli, ut & per interpositionem inter cælum & mundum interciperet communicationem Domini cum hominibus telluris, ex quo non potuit aliquod Divinum Verum & Bonum a Domino ad homines pertransire: inde totalis Damnatio imminuit universo Generi humano, & quoque nec Angeli cæli in integritate sua potuerunt diu subsistere. Ut itaque submoveretur infernum, & sic imminens illa damnatio tolleretur, Dominus in Mundum venit, & removit infernum, & subjugavit illud, & sic aperuit Cælum, ut postea posset præsens esse apud homines telluris, & salvare illos, qui secundum præcepta Ipsius viverent, consequenter illos regenerare & salvare, nam salvantur qui regenerantur: ita intelligitur hoc, quod omnes, quia omnes redempti sunt, regenerari possint, & quia regeneratio & salvatio unum faciunt, quod omnes possint salvari: hoc itaque, quod Ecclesia docet, quod absque adventu Domini nemo potuerit salvari, ita intelligendum est, quod nemo absque adventu Domini regenerari potuerit. Quod alterum finem, propter quem Dominus in mundum venit, attinet, qui est, ut glorificaret Humanum suum, fuit, quia sic factus est Redemptor, Regenerator & Salvator in æternum; nam non credendum est, quod per Redemptionem semel factam in Mundo, omnes post illam redempti sint, sed quod perenniter redimat illos, qui in Ipsum credunt, & verba Ipsius faciunt. Sed plura de his videantur in Capite de Redemptione.

580. Quod quisque secundum suum statum regenerari possit, est quia aliter simplices quam docti, aliter qui in diversis studiis sunt, & quoque in diversis officiis, aliter qui in scrutiniis de Verbi externis, & de ejus internis, aliter qui a parentibus in bono naturali sunt, quam qui in malo, aliter qui ab infantia in Mundi vanitates se intulerunt, & aliter qui citius aut serius ab illis se removerunt; verbo, aliter qui externam

Do-

Domini Ecclesiam constituunt, & aliter qui internam; est hæc varietas infinita, sicut est facierum & animorum; sed usque unusquisque secundum suum statum regenerari & salvari potest. Quod ita sit, constare potest ex Cælis, in quos omnes regenerati veniunt, quod sint tres, Supremus, Medius, & Ultimus, & in Supremum veniunt illi, qui per regenerationem recipiunt amorem in Dominum, in Medium qui amorem erga proximum, in Ultimum, qui modo operantur Charitatem externam, & simul agnoscunt Dominum pro Deo Redemptore & Salvatore. Omnes hi salvati sunt, sed diversimode. Quod omnes possint regenerari & sic salvari, est quia Dominus cum Divino suo Bono & Vero est præsens apud omnem hominem, inde est vita cujusvis, & inde est facultas intelligendi & volendi, & his Liborum arbitrium in spiritualibus; hæc nulli homini desunt; & quoque data sunt media, Christianis in Verbo, & Gentilibus in cujusvis religione, quæ docet quod Deus sit, & præcepta de bono & malo. Ex his sequitur hoc, quod quisque possit salvari; consequenter quod Dominus non in culpa sit, sed homo si non salvatur, & homo in culpa, quod non cooperetur.

581. Quod Redemptio & Passio crucis sint duæ res distinctæ, & prorsus non confundendæ, & quod Dominus per utramque, se miserit in potentiam regenerandi & salvandi homines, in Capite d REDEMPTIONE ostensum est. Ex fide hodiernæ Ecclesiæ recepta de Passione crucis, quod fuerit ipsa Redemptio, obortæ sunt phalanges horribilium falsitatum, de Deo, de Fide, de Charitate, & de reliquis quæ ab illis tribus in continente catena pendent; ut de Deo, quod damnationem generis humani concluserit, & quod ad misericordiam reduci voluerit per damnationem Filio impositam, aut a Filio in se receptam, & quod salventur solum, quibus meritum Christi vel ex prævifo, vel ex prædestinato donatur; ex illa fallacia etiam exclusum est hoc illius fidei, quod illi qui illa fide donati sunt, insimul regenerati sint, præter quod aliquid cooperati sint, imo quod sic a legis damnatione absoluti sint, & quod amplius non sub lege sint, sed sub gratia, & hoc tametsi Dominus dixit, *quod ne quidem apicem legis sustulerit*, Matth. V: 18. 19. Luc. XVI: 17: tum quod mandaverit discipulis, *ut prædicarent pænitentiam in remissionem peccatorum*, Luc. XXV: 47. Marc. VI: 12; & quoque Ipse dixerit, *Appropinquavit Regnum Dei, pænitentiam agite, & credite Evangelio*, Marc. I: 15; per Evangelium intelligitur, quod possint regenerari & sic salvari; quod non potuit fieri, nisi Dominus Redemptionem fecerit, hoc est, nisi potentiam Inferno per pugnas contra illud, & per victorias super illud, ademperit, & nisi Humanum suum glorificaverit, hoc est, Divinum fecerit.

582. Dicite ex rationali cogitatione, quale foret universum Genus humanum, si perstaret fides hodiernæ Ecclesiæ, quæ est, quod sint redempti per solam Passionem crucis, & quod qui illo Domini merito donati sunt, non sint sub legis damnatione; tum, quod fides illa, de qua homo ne hilum scit num insit, remittat peccata, ac regeneret, & quod cooperatio hominis in actu ejus, qui est dum datur & intrat, pessumdaret fidem illam, & cum illa auferret salutem, quoniam suum meritum merito Christi commisceret; dicite inquam ex cogitatione rationali, annon ita totum Verbum rejectum fuisset, ubi principaliter docetur Regeneratio per spiritualem lavationem a malis, & per excercitia charitatis: quid tunc Decalogus, principium reformationis, plus quam charta, quæ venditur in cauponis, & formatur in volvulos circum aromata: quid tunc Religio, nisi quædam lamentatio quod peccator sit, & supplicatio, ut Deus Pater misereatur propter passionem Filii sui, ita solius oris ex pulmone, & nihil facti ex corde: & quid tunc Redemptio nisi indulgentia papalis; aut plus quam flagellatio monachi pro toto Cætu, ut fit. Si sola illa fides regeneraret hominem, ac nihil Pænitentia & Charitas, quid tunc internus homo, qui est spiritus ejus vivens post mortem, nisi sicut urbs incensa, cujus rudera faciunt externum hominem; aut sicut ager vel campus ab erucis & locustis devasta-

tus.

tus. Talis homo coram Angelis non apparet aliter, quam ficut gremio foveret ferpentem, & fuperinduceret veftem ne appareat: tum etiam ficut qui dormit ut ovis cum lupo, aut ficut qui cubat fub pulchro velamento in indufio ex telis araneæ contexto: & quid tunc vita poft mortem, quando omnes diftinguuntur fecundum difcrimina regenerationis in Cælo, & fecundum difcrimina rejectionis ejus in Inferno, nifi quam vita carnea, & fic qualis vita pifcis aut caneri.

Quod Regeneratio fiat ad inftar ficut homo concipitur, geftatur in utero, nafcitur, & educatur.

583. Apud hominem eft perpetua correfpondentia inter illa quæ naturaliter fiunt, & quæ fpiritualiter, feu quæ fiunt corpore, & quæ fpiritu; caufa eft, quia homo natus eft fpiritualis quoad animam, & induitur naturali quod facit ejus materiale Corpus; quare cum hoc deponitur, anima ejus induta fpirituali corpore, in Mundum, in quo omnia fpiritualia funt, venit, & ibi confociatur fui fimilibus. Nunc quia Spirituale corpus formandum eft in materiali corpore, ac formatur per vera & bona, quæ influunt a Domino per fpiritualem Mundum, ac recipiuntur ab homine intus in talibus ejus quæ funt e naturali Mundo, quæ vocantur civilia & moralia, patet qualiter formatio ejus fit; & quia, ut dictum, eft perpetua correfpondentia apud hominem inter illa quæ naturaliter fiunt & quæ fpiritualiter, confequitur quod fit ficut conceptio, geftatio in utero, partus & educatio. Ex illa caufa eft, quod in Verbo per Nativitates naturales intelligantur Nativitates fpirituales, quæ funt boni & veri, nam quicquid in fenfu literæ Verbi, qui eft naturalis, exftat, involvit & fignificat fpirituale: quod in omnibus & fingulis fenfus literæ Verbi fit Senfus fpiritualis, in Capite de SCRIPTURA SACRA, plene oftenfum eft. Quod Nativitates naturales in Verbo nominatæ involvant Nativitates fpirituales, manifefte conftat ex his ibi „*Concepimus, parturivimus, quafi peperimus, falutes non fecimus*, Efaj. XXVI: 16. *A coram Domino parturit terra*, Pfalm CXIV: 7. *Num parturivit terra die uno, num Ego frangam & non generem, & generari faciam, & non conclufcrim*, Efaj. LXVI: 7 ad 10. *Parturit Sin, & non erit ad perrumpendum*, Ezech. XXX: 15. 16. *Dolores parturientis venient Ephraimo, ille filius non fapiens, quia tempus non ftat in utero filiorum*, Hofch. XIII: 12. 13; pariter alibi multoties. Quoniam naturales generationes fignificant fpirituales in Verbo, & hæ funt a Domino, inde Ipfe vocatur Formator & Eductor ab utero, quod patet ex his „*Jehovah Factor tuus, & Formator ab utero*, Efaj. XLIV: 2. *Eductor meus ab utero*, Pfalm XXII: 10. *Super Te impofitus fum ab utero, e vifceribus matris meæ Tu eductor meus*, Pfalm LXXI: 6. *Attendite ad Me, portati ab utero, lati a vulva*, Efaj. XLVI: 3; præter alibi. Inde eft quod Dominus dicatur Pater, ut Efaj. IX: 5. Cap. LXIII: 16. Joh. X: 30. Cap. XIV: 8. 9; & quod illi, qui in bonis & veris funt ab Ipfo, dicantur filii & nati a Deo, & inter fe fratres, Matth. XXIII: 8, tum quod Ecclefia dicatur Mater, Hofch. II: 2. 5. Ezech. XVI: 45.

584. Ex his nunc patet, quod Correfpondentia fit inter Generationes naturales & Generationes fpirituales; & quia Correfpondentia eft, fequitur quod de nova Generatione non modo prædicari poffint conceptio, geftatio in utero, partus & educatio, fed etiam quod actualiter fint; quales autem funt, in fuo ordine in hoc Articulo de Regeneratione videndum exhibetur. Hic folum, quod femen hominis concipiatur interius in intellectu, ac formetur in voluntate, & inde transferatur in teftem, ubi induit fe velamine naturali; & fic effertur in uterum, ac intrat Mundum. Præterea eft correfpondentia regenerationis hominis cum omnibus quæ in Regno vegebabili funt; quare etiam in Verbo homo defcribitur per Arborem, verum ejus

per

per semen, & bonum ejus per fructum. Quod mala arbor possit e novo sicut generari, & postea ferre bonum fructum & bonum semen, constat ex insitionibus & inoculationibus, quod tunc tametsi idem succus e radice per stapidem usque ad insitum aut inoculatum ascendit, usque ille vertatur in succum bonum, & faciat arborem bonam. Simile est in Ecclesia cum illis qui inseruntur Domino, quod Ipse docet his verbis „ *Ego sum Vitis, vos palmites, qui manet in Me, & Ego in illo, hic fert fructum multum: nisi quis manserit in Me, ejectus est foras sicut palmes, & arefactus conjicitur in ignem*, Joh. XV: 5. 6.

585. Quod vegetationes non modo arborum, sed etiam omnium virgultorum, correspondeant prolificationibus hominum, a multis Eruditis traditum est, quare coronidis loco de his aliquid adjiciam. In arboribus & in omnibus reliquis subjectis Regni vegetabilis, non sunt duo Sexus, masculinus & fæmininus, sed unumquodvis ibi est masculinum, sola Terra seu humus est communis Mater, ita sicut Fæmina; hæc enim recipit omnium fruticum semina, aperit illa, gestat illa sicut in utero, & tunc alit illa, & parit illa, hoc est, in diem educit, & postea vestit illa, & sustentat illa. Terra quando primum aperit semen, inchoat a radice, quæ est instar cordis, ex illa succum, sicut sanguinem, emittit & transmittit, & sic facit sicut corpus instructum membris; corpus ejus est ipse caudex, ac rami & horum termites sunt ejus membra; folia, quæ statim post partum educit, sunt loco pulmonis, nam sicut cor absque pulmone non producit motum & sensum, & per hos vivificat hominem, ita non radix vegetat arborem aut virgultum absque foliis: flores qui præcedunt fructum, sunt media decantandi succum, ejus sanguinem, & separandi crassiora ejus a purioribus, & pro influxu horum in sinu suo formandi novum caudicillum, per quem succus decantatus influat, & sic initiet & successive conformet fructum, qui comparari potest testi, in quo semina perficiuntur: anima vegetativa, quæ intime in omni particula succi regnat, seu essentia prolifica ejus, non aliunde est, quam ex calore Mundi spiritualis, qui quia est ex spirituali Sole ibi, non spirat aliud quam generationem, & per hanc creationis continuationem, & quia essentialiter spirat generationem hominis, ideo quodcunque generat, ei quandam similitudinem hominis inducit. Ne quis miretur, quod dictum sit, quod subjecta Regni vegetabilis non sint nisi masculina, & quod sola Terra seu humus sit sicut communis Mater, seu sicut fæmina, illustrabitur hoc per simile in Apibus, illis secundum autopsiam SWAMMERDAMI in ejus BIBLIIS NATURÆ, est modo una communis mater, ex qua omnis progenies totius alvearis producitur; cum his animalculis non datur nisi una communis mater, quid non omnibus fruticibus. Quod Terra sit communis mater etiam spiritualiter illustrari potest, & illustratur per hoc, quod Terra in Verbo significet Ecclesiam, & Ecclesia est communis Mater, ut quoque illa vocatur in Verbo; quod Terra significet Ecclesiam, consule APOCALYPSIN REVELATAM, n: 285. 902, ubi id ostensum est. Quod autem terra seu humus possit intrare in intimum seminis usque ad prolificum ejus, & hoc educere & circumferre, est quia unusquisque pulvisculus seu pollen ex essentia sua exspirat aliquod subtile sicut effluvium, quod penetrat; hoc fit ex vi activa caloris e spirituali Mundo.

586. Quod homo non possit regenerari nisi successive, illustrari potest ab omnibus & singulis, quæ in Mundo naturali existunt; Arbor non potest in arborem crescere intra unum diem, sed primum ex semine, postea ex radice, & deinde ex surculo, ex quo fit caudex, & ex hoc procedunt rami cum foliis, & demum flores & fructus: nec surgit triticum ac hordeum in messem uno die; non ædificatur domus una die; nec assurgit homo in staturam uno die, minus in sapientiam: nec Ecclesia instauratur & perficitur uno die; nec datur aliqua progressio ad finem, nisi sit initium a quo. Qui aliter concipiunt Regenerationem, non sciunt aliquid de Charita-

te & Fide, & de crescentia utriusque secundum cooperationem hominis cum Domino. Ex his patet, quod Regeneratio fiat, adinstar sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur & educatur.

Quod primus actus novæ generationis dicatur Reformatio, qui est intellectus, & quod secundus actus dicatur Regeneratio, qui est voluntatis & inde intellectus.

587. Quoniam hic & in sequentibus agitur de Reformatione & de Regeneratione, ac Reformatio adscribitur Intellectui, & Regeneratio Voluntati, necessum est ut sciantur discrimina quæ sunt inter Intellectum & Voluntatem, & illa descripta sunt supra n: 397, quare consultum est, ut illa primum legantur, & postea quæ in hoc Articulo: Quod mala, in quæ nascitur homo, Voluntati naturalis hominis ingenerata sint, & quod Voluntas ferat intellectum ad favendum sibi, cogitando congrue, ibi etiam ostensum est, quapropter ut homo regeneretur, necessarium est, ut hoc fiat per Intellectum, ut per causam mediam, & hoc fit per informationes, quas Intellectus recipit, quæ fiunt primum a parentibus & magistris, postea ex lectione Verbi, prædicationibus, libris & colloquiis; illa, quæ intellectus inde recipit, vocantur vera; quare idem est, sive dicatur, quod Reformatio fiat per Intellectum, sive dicatur quod fiat per Vera, quæ intellectus recipit; vera enim docent hominem, in Quem, & quid credendum, tum quid faciendum, ita quid volendum, nam quod quis facit, hoc ex voluntate secundum intellectum facit. Cum itaque ipsa Voluntas hominis a nativitate mala est, & quia Intellectus docet quid malum & bonum, ac unum potest velle & alterum non velle, sequitur quod homo per Intellectum reformandus sit; sed quamdiu quis videt & agnoscit mente quod malum sit malum, & bonum bonum, & cogitat quod bonum eligendum sit, tamdiu status ille vocatur Reformatio; at quando vult fugere malum & facere bonum, inchoat status Regenerationis.

588. Propter hunc finem data est homini facultas elevandi intellectum pæne in lucem, in qua sunt Angeli cæli, ut videat quid illum oportet velle & inde facere, ut prosper sit in Mundo ad tempus, & beatus post mortem in æternum; prosper & beatus fit, si comparat sibi sapientiam, ac voluntatem sub ejus obedientia tenet; at improsper & infelix, si intellectum suum mittit sub obedientiam voluntatis: causa est, quia Voluntas a nativitate inclinat ad mala, etiam enormia, quare nisi illa refrænetur per intellectum, homo libero voluntatis suæ relictus rueret in nefaria, & ex insita ferina natura depopularetur & trucidaret sui causa quoscunque, qui sibi non favent & cupiditatibus ejus indulgent. Præterea nisi Intellectus separatim potuisset perfici, & Voluntas per illum, homo non foret homo, sed bestia, non enim absque separatione illa, & absque ascensu intellectus supra voluntatem, potuisset cogitare, & ex cogitatione loqui, sed solum sonare suam affectionem; nec potuisset ex ratione agere, sed ex instinctu; minus potuisset cognoscere illa quæ Dei sunt, & per illa Deum, & sic conjungi Ipsi, & vivere in æternum; cogitat enim & vult homo sicut a se, & hoc sicut a se, est reciprocum conjunctionis, nam conjunctio absque reciproco non dabilis est, sicut non conjunctio activi cum passivo absque adaptatione seu applicatione; solus Deus agit, & homo se patitur agi, & cooperatur in omni apparentia sicut a se, tametsi interius a Deo. Sed ex his rite perceptis videri potest, qualis est amor voluntatis hominis, si elevatur per intellectum, tum qualis est si non elevatur, ita qualis est homo.

589. Sciendum est, quod facultas elevandi intellectum usque ad intelligentiam in qua sunt Angeli Cæli, a creatione cuivis homini insit, tam malo quam bono, imo etiam omni diabolo in inferno, nam omnes qui in inferno sunt fuerunt homines; hoc mihi per vivam experientiam sæpius ostensum est; ast quod non sint in intelligentia, sed in insania in spiritualibus, est quia non volunt bonum sed malum, inde aversantur scire & intelligere vera, nam vera sunt pro bono, & contra malum. Ex his etiam patet, quod Primum novæ generationis sit receptio veritatum intellectu, & quod Secundum ejus sit, quod velit facere secundum veritates, & tandem facere illas. Verum enim vero non potest aliquis dici reformatus per solas cognitiones veritatum, nam homo ex facultate elevandi intellectum supra amorem voluntatis potest apprehendere illas, & quoque loqui, docere & prædicare illas; sed ille Reformatus est, qui in affectione veritatis est propter veritatem, nam hæc affectio conjungit se cum voluntate, & si pergit, conjungit voluntatem intellectui; & tunc incipit Regeneratio: quomodo autem Regeneratio postea progreditur & perficitur, in sequentibus dicetur.

590. Sed hoc, qualis homo est, cujus intellectus elevatus est, & non per hunc amor voluntatis, illustrabitur per comparationes: est sicut aquila volans in alto, sed ut primum videt escas infra, ut gallinas, pullos olerum, imo catulos ovium, momento se dejicit, & devorat. Est etiam sicut adulter, qui inferius in cella recondit scortum, & per vices surgit in supremam regionem domus, & cum commorantibus ibi in præsentia uxoris suæ loquitur sapienter de castitate, ac alternis ex consortiis se proripit, & lasciviam suam infra satiat cum scorto. Est quoque similis muscis paludis, quæ in columna volant super Capite equi currentis, quæ quiescente equo decidunt, & immergunt se paludi suæ; talis est homo, qui in elevatione est quoad intellectum, at amor voluntatis infra ad pedem subsistit immersus immundis naturæ, & libidinosis sensuum. At quia lucent sicut ex sapientia quoad intellectum, & voluntas est contra illam, possunt assimilari etiam serpentibus qui lucent squamis, & cantharidibus quæ fulgent sicut ex auro, tum etiam, ignibus fatuis in paludibus, lignis putribus lucentibus, & phosphoris: inter illos sunt, qui possunt mentiri angelos lucis, tam inter homines in Mundo, quam post mortem apud angelos cæli, sed hi post brevem explorationem deprivantur vestibus, & nudi dejiciuntur; simile tamen non fieri potest in Mundo, quia ibi non apertus est spiritus illorum, sed superinductus vultu, qualis est commædis super theatro; quod facie & ore mentiri possint angelos lucis, est causa & quoque indicium, quod intellectum possint elevare pæne ad sapientiam angelicam, supra amorem voluntatis, ut dictum est; nunc quia internum & externum hominis possunt ita in contrarium abire, & quia corpus projicitur & spiritus manet, constat quod furvus spiritus possit habitare sub candida facie, & igneus sub blando ore; quare, mi amice, cognoscite hominem non ex ejus ore sed ex ejus corde, hoc est, non ex sermone, sed ex factis; nam dicit Dominus ,, *Cavete vobis a pseudoprophetis, qui veniunt ad vos in indumentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces; e fructibus eorum cognoscite eos,* Matth. VII: 15. 16.

Quod Internus homo primum reformandus sit, & per hunc Externus, & quod homo sic regeneretur.

591. Quod Internus homo primum regenerandus sit & per illum Externus, in Ecclesia hodie communiter dicitur, sed per Internum hominem non aliud cogitatur, quam fides, quæ est, ut Deus Pater imputet meritum & justitiam Filii sui, & mittat Spiritum sanctum; hanc fidem credunt facere Internum hominem, & ex illo

illo profluere Externum, qui est moralis naturalis homo, & quod hic sit appendix ejus, comparative sicut cauda equi aut bovis, aut sicut cauda pavonis vel avis paradisiacæ, quæ continuatur volis ejus, præter quod cohæreat, nam dicitur, quod charitas sequatur fidem illam, sed si charitas ex voluntate hominis intrat, fides illa pereat. Verum quia non alius Internus homo in Ecclesia hodie agnoscitur, non est aliquis Internus homo, nam nemo scit, num fides illa ei donata sit; quod etiam non dabilis sit, & inde imaginaria, supra ostensum est: inde sequitur, quod hodie apud illos, qui se in fide illa confirmaverunt, non sit alius Internus homo, quam naturalis ille, qui a nativitate scatet malis in omni copia; accedit, quod regeneratio & sanctificatio sequatur fidem illam ex se, & quod cooperatio hominis, per quam unice fit regeneratio, excludenda sit; inde est, quod Regeneratio non sit scibilis in Ecclesia hodierna, cum tamen Dominus dicit, quod qui non regeneratur, non videre possit regnum Dei.

592. Sed Internus & Externus homo novæ Ecclesiæ sunt prorsus alii; Internus homo est ejus Voluntatis, ex qua cogitat, dum sibi relictus est, quod fit domi; at Externus homo est ejus actio & loquela, quæ ab illo fiunt in Cætu, ita foris; proinde Internus homo est charitas, quia hæc est voluntatis, & simul fides quæ est cogitationis: uterque ille ante regenerationem facit naturalem hominem, qui sic est divisus in internum & externum, hoc patet ex eo, quod non liceat homini agere & loqui in Cætu aut foris, sicut dum sibi relictus est, seu domi; causa divisionis hujus est, quia Leges civiles præscribunt punitiones pro illis qui male agunt, & remunerationes pro illis qui bene, & sic se cogunt ad separandum Externum hominem ab Interno, nam nullus vult puniri, & unusquisque vult remunerari, quod fit per opes & honores; utrumque hoc non assequitur homo, si non secundum illas leges vivit; inde est, quod detur moralitas & benevolentia in externis, etiam apud illos, quibus nulla moralitas & benevolentia est in internis; ex hac origine est omnis hypocrisis, assentatio & simulatio.

593. Quod divisionem naturalis hominis in binas formas attinet, est actualis divisio tam voluntatis quam cogitationis ibi, nam omnis actio hominis proficiscitur a voluntate ejus, & omnis loquela a cogitatione, quare alia voluntas ab homine formata est infra priorem, similiter alia cogitatio, sed usque utraque hæc constituit naturalem hominem; hæc voluntas quæ ab homine formatur, vocari potest voluntas corporea, quia agit corpus ad gesticulandum se moraliter, & illa cogitatio vocari potest cogitatio pulmonaris, quia agit linguam & labra ad loquendum talia quæ intellectus sunt. Hæc cogitatio & illa voluntas simul comparari possunt philyræ quæ intus adhæret cortici arboris, ac membranæ quæ testæ ovi, inter quas est internus naturalis homo, qui si malus, comparari potest ligno arboris putris, circum quod dictus ille cortex cum sua philyra apparet integer, & quoque ovo putido intra testam albam. Qualis autem internus naturalis homo est a nativitate, dicetur; voluntas ejus inclinat ad mala omnis generis, & cogitatio inde ad falsa etiam omnis generis; hic itaque internus homo est, qui regenerandus est, nam nisi hic regeneratur, non est nisi odium contra omnia quæ charitatis sunt, & inde excandescentia contra omnia quæ fidei sunt. Inde sequitur, quod primum regerandus sit naturalis internus homo, & per hunc externus, hoc enim secundum ordinem est, at regenerare internum per externum contra ordinem est; internum enim est sicut anima in externo, non modo in communi, sed etiam in omni particulari, proinde in singulis quæ loquitur, inest illis, præter quod homo id sciat; inde est, quod Angeli ex una actione hominis percipiant qualis ejus voluntas est, & ex una loquela ejus qualis ejus cogitatio, sive infernalis sive cælestis sit, inde noscunt totum hominem, ex sono percipiunt affectionem ejus cogitationis, & ex gestu seu forma actionis amorem ejus voluntatis; illa percipiunt, utcunque simulat Christianum & civem moralem.

594.

594. Regeneratio hominis describitur apud Ezechielem per Ossa arida, super quæ inducebantur nervi, postea caro, & cutes, & demum inspiratus est spiritus, per quæ revixerunt, Cap. XXXVII: 1 ad 14, quod per illa repræsentata sit Regeneratio, patet clare ab his ibi, *Ossa hæc sunt tota domus Israelis*, Vers. 11. Comparatur etiam ibi cum sepulchris, nam legitur, *quod aperturus sit sepulchra, & ascendere facturus ossa inde, & daturus spiritum in illis, & collocaturus illos super terra Isræelis*, Vers. 12. 13. 14; per terram Israelis intelligitur ibi & alibi Ecclesia. Quod repræsentatio regenerationis facta sit per ossa & sepulchra, est quia homo non regeneratus vocatur mortuus, & regeneratus vivus, in hoc enim est vita spiritualis, in illo autem mors spiritualis.

595. In omni creato in Mundo tam vivo quam mortuo est Internum & Externum, non datur unum ubi non alterum, sicut non effectus absque causa, & omne creatum æstimatur secundum bonitatem internam, & vilipenditur ex malignitate interna, similiter bonitas externa in qua est malignitas interna; omnis sapiens in Mundo, & omnis Angelus in Cælo ita judicat, sed qualis homo non regeneratus est, & qualis regeneratus, illustrari potest per comparationes; homo non regeneratus, qui simulat civem moralem & hominem Christianum, comparari potest cadaveri, quod aromaticis involvitur, quod usque spargit putorem, quo aromatica inficit, & in nares se insinuat, & lædit cerebrum: & quoque comparari potest cum Mumia inaurata, aut in cippo Argenteo locata, qui cum introspicitur, in aspectum venit corpus deformiter nigrum. Comparari potest cum ossibus seu sceletis in sepulchro ex lapide lazuli & pretiositatibus aliis exornato: comparari etiam potest diviti, qui induebatur purpura & bysso, cujus tamen internum fuit infernale, Luc. XVI. Comparari ulterius potest veneno sacharini saporis; cicutæ florescenti; fructibus in crustis nitentibus quorum nuclei a vermibus erosi sunt; & quoque ulceri obducto emplastro & postea levi cute, in quo non nisi quam sanies est. Internum potest ab externo æstimari in Mundo, sed modo ab illis quibus non internum bonum est, & qui ideo judicant ex apparentia; aliter vero in Cælo; nam cum corpus versatile circum spiritum, & flexibile a malo ad bonum, per mortem separatur, tunc manet internum, hoc enim facit Spiritum ejus, & tunc apparet & e longinquo sicut serpens depositis exuviis, aut sicut lignum putre nudatum libro seu cortice, in quo splenduit. Aliter vero regeneratus, hujus Internum est bonum, & Externum simile externo alterius, hujus externum a prioris, differt sicut cælum ab inferno, quoniam anima boni inest, & nihil refert, sive sit magnas, & habitet in palatio, ac incedat cinctus satellitiis, sive habitet in casa, & serviatur a puero: imo sive sit Primas incinctus pallio ex purpura, & cidari duorum graduum, sive sit pastor aliquot ovium in sylva, & integatur toga laxa rustica, & quoad caput tectus capapello. Aurum usque est aurum, sive admotum igni fulgeat, sive super fumo quoad superficiem denigratum sit; tum sive fusum sit in formam pulchram sicut infantis, sive in formam impulchram sicut muris; mures ex auro facti, & juxta arcam positi, etiam acceptabantur & placabant, I Sam. VI: 3. 4. 5. seq. Aurum enim significat internum bonum. Adamas & Rubinus, in quacunque matrice, calcaria & lutea, exempti, ex bonitate sua interna similiter æstimantur, sicut illa in collario Reginæ, & sic porro; ex his patet, quod externum æstimetur ab interno, & non vicissim.

Quod cum hoc fit, pugna inter Internum & Externum hominem oriatur, & tunc qui vincit, dominatur super alterum.

596. Causa, quod pugna tunc oriatur, est quia Internus homo reformatus est per vera, & ex his videt quid malum & falsum est, & hæc sunt adhuc in Externo seu naturali homine, quare primum oritur dissensio inter voluntatem novam, quæ est supra, & inter voluntatem veterem, quæ est infra, & quia est inter voluntates, est inter jucunda utriusque, nam notum est, quod caro sit contra spiritum, & spiritus contra carnem, & quod caro cum ejus concupiscentiis domanda sit, antequam spiritus potest agere, & homo novus fieri; post hanc dissensionem voluntatum, exoritur pugna, quæ est quæ vocatur Tentatio spiritualis; sed hæc tentatio seu pugna non fit inter bona & mala, sed inter vera boni & falsa mali; bonum enim non potest ex se pugnare, sed pugnat per vera, nec malum ex se sed per sua falsa, sicut nec voluntas potest pugnare ex se sed per intellectum, ubi ejus vera sunt. Homo non sentit pugnam illam aliter quam in se, & sicut morsus conscientiæ; attamen est Dominus & diabolus, hoc est infernum, qui in homine pugnant, & pugnant de dominio super hominem, seu quis possidebit illum; diabolus seu infernum aggreditur hominem & evocat ejus mala, & Dominus tutatur illum, & evocat ejus bona. Sed tametsi illa pugna fit in spirituali Mundo, usque tamen fit in homine inter vera boni & falsa mali, quæ in illo sunt, quare homo pugnaturus est prorsus ut a se, est enim in libero arbitrio agendi pro Domino, & quoque agendi pro diabolo; pro Domino est, si in veris ex bono manet, & pro diabolo si in falsis ex malo: Ex his sequitur, quod qui vincit, sive internus homo sive externus, dominetur super alterum; prorsus sicut duo hostes, qui pugnant, quis futurus est Dominus alterius regni, qui vincit accipit regnum, & omnes ibi mittit sub suam obedientiam; hic itaque, si Internus homo vincit, imperat & omnia mala externi hominis subjugat, & tunc continuatur regeneratio; at si externus homo vincit, imperat ille, & omnia bona Externi hominis dissipat, & tunc perit regeneratio.

597. Hodie quidem scitur, quod dentur Tentationes, sed vix aliquis scit, unde & quales sunt, & quid boni producunt; unde & quales sunt, mox supra ostensum est, tum etiam quid boni producunt; scilicet, quod dum Internus homo vincit, subjugetur Externus, quo subjugato discutiuntur concupiscientiæ, & loco illarum implantantur affectiones boni & veri, & ordinantur ita, ut bona & vera, quæ homo vult & cogitat, etiam faciat illa, & ex corde loquatur illa: præter hæc, homo per victoriam super externum hominem, fit spiritualis, & a Domino tunc consociatur Angelis Cæli, qui omnes sunt spirituales. Quod Tentationes hactenus non notæ fuerint, & quod vix aliquis sciverit, unde & quales sunt, & quid boni producunt, est causa, quia Ecclesia hactenus non in veris fuit, in veris nemo est, nisi qui immediate adit Dominum, & fidem priorem rejicit, & novam amplectitur, inde est, quod non aliquis in quandam spiritualem tentationem a sæculis numeratis a sæculo, quando Synodus Nicæna introduxit fidem trium Deorum, admissus sit, nam si admissus fuisset, illico succubuisset, & sic in infernum se profundius præcipitavisset: Contritritio quæ perhibetur præcedere hodiernam Fidem, non est Tentatio, quæsivi permultos de illa, & dixerunt, quod sit vox & præterea nihil, nisi forte sit aliqua timida cogitatio de igne inferni apud simplices.

598. Homo post transactam Tentationem est quoad Internum hominem in Cælo, & per Externum in Mundo, quare per tentationes apud hominem fit conjunctio

Cæli

Cæli & Mundi, & tunc Dominus apud illum secundum ordinem regit ejus mundum e Cælo. Contrarium fit, si homo manet naturalis, tunc discupit ille regere Cælum e Mundo; talis fit omnis qui in amore dominandi ex amore sui est, hic si intrinsecus exploratur, non credit in aliquem Deum sed in se; & post mortem credit illum Deum esse, qui potentia super alios valet; talis insania est in inferno, quæ eo usque se profundavit, ut aliqui se dicant Deum Patrem esse, aliqui Deum Filium, & aliqui Deum spiritum sanctum, & inter Judæos aliqui se esse Messiam. Inde patet, qualis homo fit post mortem, si naturalis homo non regeneratur, proinde qualis fieret in phantasia, si non nova Ecclesia a Domino instauraretur, in qua genuina vera docentur: tale intelligitur per hæc Domini verba ,, *In consummatione sæculi*, hoc est, in fine Ecclesiæ hodiernæ, *talis afflictio erit, qualis ab initio Mundi non fuit, nec fiet: quare nisi abbreviarentur dies illi, non conservaretur ulla caro*, Matth. XXIV: 21. 22.

599. Dominus in pugnis seu tentationibus hominum agit Redemptionem particularem, sicut totalem cum fuit in Mundo, Dominus in Mundo per pugnas & tentationes glorificavit Humanum suum, hoc est, Divinum illud fecit; similiter nunc in particulari apud hominem, dum in tentationibus est, in his pro illo pugnat, & vincit spiritus infernales, qui illum infestant, & illum post tentationem glorificat, hoc est, spiritualem reddit. Dominus post universalem suam Redemptionem, omnia in Cælo & in Inferno, in ordinem redegit; similiter cum homine post tentationem facit, videlicet redigit in ordinem omnia quæ Cæli & Mundi sunt apud illum. Dominus post Redemptionem novam Ecclesiam instauravit, similiter etiam instaurat illa quæ Ecclesiæ sunt apud hominem, & facit ut sit Ecclesia in particulari. Dominus post redemptionem illos qui crediderunt in Ipsum donavit Pace, nam dixit, *Pacem meam relinquo vobis, Pacem meam do vobis, non sicut Mundus dat, do vobis* Joh. XIV: 27, similiter dat homini post tentationem sentire pacem, hoc est, lætitias animi, & solatia. Ex his patet, quod Dominus Redemptor sit in æternum.

600. Internus homo regeneratus & non simul externus, comparari potest avi volanti in aere absque sede in terra sicca, sed solum in palude, ubi a serpentibus & ranis infestatur, quare avolat & moritur. Comparari etiam potest olori in medio mari natanti, qui non potest attingere litus, & nidum ponere, quare ova quæ parit, immergit aquis, ubi a piscibus devorantur. Comparari etiam potest militi super muro, qui hoc sub pedibus ejus subruto cadit deorsum, & in ruina exspirat. Comparari etiam potest cum Arbore pulchra translata in terram putidam, ubi vermes in caterva exedunt radicem, ex quo illa emarcescit & perit. Comparari etiam potest domui absque fundamento, & quoque columnæ absque stylobata: Talis est Internus homo solum reformatus, & non simul externus, nam nulla est ei determinatio ad faciendum bonum.

Quod Homini regenerato sit nova Voluntas & novus Intellectus.

601. Quod homo regeneratus sit homo innovatus seu novus, scit Ecclesia hodierna tam ex Verbo, quam ex ratione, ex VERBO ex his, *Facite vobis cor novum, & spiritum novum quare moriemini domus Israelis*, Ezech. XVIII: 31. *Dabo vobis cor novum, & spiritum novum in medio vestri, & removebo cor lapidis e carne vestra, & dabo vobis cor carnis, & spiritum meum dabo in medio vestri*, Ezech. XXXVI: 27. *Ex nunc neminem novimus secundum carnem; quare si quis in Christo est, nova Creatura est*, II Cor. V: 16. 17; per cor novum ibi intelligitur voluntas

no-

nova, & per spiritum novum intellectus novus, nam Cor in Verbo significat voluntatem, & spiritus, dum conjungitur cordi, intellectum. Ex Ratione, quod homini regenerato sit nova voluntas & novus intellectus, est quia hæ duæ facultates faciunt hominem, & hæ sunt quæ regenerantur; quare omnis homo talis est, qualis est quoad illas, malus cui voluntas mala est, & plus malus, si intellectus illi favet; vicissim autem bonus. Sola religio renovat & regenerat hominem, hæc supremam sedem in mente humana sortitur, & sub se videt civilia quæ mundi sunt, & quoque transcendit per hæc sicut purus succus per Arborem usque in apicem ejus, & ex altitudine illa prospicit naturalia, sicut qui e turri aut monte prospicit campestria infra.

602. At sciendum est, quod homo quoad intellectum assurgere possit pæne in lucem, in qua sunt Angeli Cæli, sed si non etiam assurgit quoad voluntatem, usque est vetus homo, & non novus: quomodo autem intellectus elevat voluntatem in altitudinem secum plus & plus, prius ostensum est; quare regeneratio primario prædicatur de voluntate, & secundario de intellectu: nam intellectus apud hominem est sicut lux in Mundo, & voluntas sicut calor ibi, quod lux absque calore non vivificet & vegetet, sed lux conjuncta calori, notum est; intellectus etiam quoad inferiorem regionem in mente, est etiam actualiter in luce Mundi, & in luce cæli quoad superiorem, quare nisi voluntas elevetur e regione inferiore in superiorem, & ibi conjungitur intellectui, manet in Mundo, & tunc intellectus volat sursum & deorsum, at omni nocte ad voluntatem infra, ac ibi cubat, & se conjungunt sicut vir & scortum, & pariunt fætus bicipites. Ex his etiam patet, quod nisi homini nova voluntas & novus intellectus sit, non regeneratus sit.

603. Mens humana distincta est in tres regiones, infima vocatur naturalis, media spiritualis, & suprema cælestis, homo per regenerationem elevatur ab infima regione, quæ est naturalis, in superiorem quæ est spiritualis, & per hanc in Cælestem: quod tres regiones mentis sint, in sequente Articulo demonstrabitur: inde est, quod homo non regeneratus dicatur naturalis, & homo regeneratus spiritualis; ex quo patet, quod mens hominis regenerati sit elevata in regionem spiritualem, & ibi e superiori videat illa quæ in mente inferiori seu naturali versantur. Quod in Mente humana sit Regio inferior & superior, quisque potest ex levi attentione ad suas cogitationes videre & agnoscere; videt enim quid cogitat, quare dicit, quod hoc aut illud cogitaverit ac cogitet, hoc non dari potest, nisi interior cogitatio sit quæ vocatur perceptio, quæ introspicit in inferiorem, quæ vocatur cogitatio. Judex cum audivit aut legit causas in longa serie ab advocato collatas, congregat illas in unum intuitum in superiore mentis suæ regione, ita in universalem ideam, & postea inde demittit visum in inferiorem regionem, quæ est cogitationis naturalis, & ibi argumenta disponit in ordinem, & secundum superiorem profert sententiam & judicat: quis non scit, quod homo possit uno momento aut duobus cogitare & concludere, quæ non potest per cogitationem inferiorem tempore horulæ eloqui. Hæc allata sunt, ut sciatur, quod Mens humana in regiones inferiores & superiores distincta sit.

604. Quod novam Voluntatem attinet, est illa supra veterem voluntatem, in regione spirituali, similiter novus Intellectus, hic cum illa, & illa cum hoc; in regione illa se conjungunt, ac conjunctim inspiciunt in veterem seu naturalem, & disponunt omnia ibi, ut obtemperent. Quis non videre potest, quod si in Mente humana foret modo una Regio, & ibi committerentur & commiscerentur mala & bona, ac falsa & vera simul, fieret conflictio sicut in unam caveam committerentur lupi & oves, tigrides & vituli, & accipitres & columbæ simul, quid tunc fieret ibi nisi crudelis laniena, & immanes feræ discinderent mansvetas bestias; quare provisum est, ut bona cum suis veris colligantur in superiorem regionem, ut in tuto possint subsistere, ac inhibere assultum, & quoque per catenas & alia me-

media subjugare, & postea discutere mala cum suis falsis. Hoc itaque est, quod in superiore Articulo dictum est, quod Dominus per Cælum regat illa quæ Mundi sunt apud hominem regeneratum. Superior seu spiritualis Regio mentis humanæ est quoque in minima effigie Cælum, ac inferior seu naturalis Regio est in minima effigie Mundus, quare homo ab antiquis dictus est microcosmus, & quoque vocari potest microuranos.

605. Quod homo regeneratus, hoc est, quoad voluntatem & intellectum renovatus, sit in calore Cæli, hoc est, in amore ejus, & simul in luce Cæli, hoc est, in sapientia ejus, & vicissim, quod homo non regeneratus sit in calore inferni, hoc est, in amore ejus, & simul in tenebris inferni, hoc est, in insaniis ejus, est hodie notum & usque ignotum; causa est, quia Ecclesia, quæ hodie est, regenerationem fecit appendicem fidei suæ, in quam non aliqua ratio immittenda est, consequenter nec in aliquid quod est appendicis ejus, quod, ut dictum, est regeneratio & renovatio, hæ cum ipsa fide sunt illis sicut domus, cujus januæ & fenestræ clausæ sunt, quare nescitur quid intus in domo illa est, num modo vacuum, vel num plenum geniis ab inferno aut angelis e Cælo. Accedit, quod fallacia hoc confuderit, quæ est, quod quia homo intellectu ascendere potest, pæne in lucem Cæli, & inde ex intelligentia cogitare & loqui de spiritualibus, qualiscunque Amor voluntatis ejus sit; ex hujus veritatis ignorantia etiam ignotum factum est omne quod regenerationem & renovationem concernit.

606. Ex his concludi possunt hæc, quod homo non regeneratus sit sicut qui videt phasmata in nocte, & credit esse homines, & deinde cum regeneratur sicut idem qui illa quæ vidit in nocte, in primo mane videt quod fuerint ludibria, & postea dum regeneratus est, & in die est, ut deliria. Homo non regeneratus est sicut qui somniat, & homo regeneratus est, sicut qui vigilat, in Verbo etiam vita naturalis assimilatur somno, & vita spiritualis vigiliæ. Homo non regeneratus intelligitur per Virgines stultas, quæ habebant lampades, & non oleum, & regeneratus per Virgines prudentes quæ habebant lampades & simul oleum; per lampades intelliguntur talia quæ intellectus sunt, & per oleum quæ amoris sunt. Regenerati sunt sicut Lucernæ candelabri in Tabernaculo; suntque sicut Panes facierum cum thure super illis ibi: & sunt qui splendebunt sicut splendor expansi, & lucebunt sicut stellæ in sæculum & æternitatem, apud Danielem Cap. XII: 3. Homo non regeneratus est sicut qui in horto Edenis est, ac edit ex Arbore scientiæ boni & mali, & propterea ex horto ejectus, imo est ipsa illa Arbor; at homo regeneratus est sicut qui in horto illo est, ac edit ex Arbore vitæ, quod detur ex illa edere, constat ex his in Apocalysi „ *Vincenti dabo edere ex Arbore vitæ, quæ in medio Paradisi Dei*, Cap. II: 7., per hortum Edenis intelligitur intelligentia in spiritualibus ex Amore veri, videatur APOCALYPSIS REVEL: n: 90. Verbo, non regeneratus est Filius mali, & regeneratus est Filius Regni, Matth. XIII. 38, filius mali ibi est filius diaboli, & filius Regni ibi est Filius Domini.

Quod Homo regeneratus sit in communione cum Angelis cæli, & non regeneratus in communione cum Spiritibus inferni.

607. Quod omnis homo sit in communione, hoc est, in consociatione cum Angelis Cæli, aut cum Spiritibus inferni, est causa, quia natus est ut fiat spiritualis, & hoc non possibile est, nisi ut cum illis, qui spirituales sunt, in quadam conjunctione sit; quod homo in utroque Mundo, naturali & spirituali, quoad mentem sit, in Libro de CÆLO ET INFERNO, ostensum est; sed de hac conjunctio-

ne non Homo, nec Angelus ac Spiritus ſcit, ex cauſa, quia homo, quamdiu vivit in Mundo, eſt in ſtatu naturali, ac Angelus & Spiritus in ſtatu ſpirituali, & propter diſcrimen inter naturale & ſpirituale, non apparet unus alteri, hoc diſcrimen, quale eſt, diſcriptum eſt in Libro de AMORE CONJUGIALI In Memorabili ibi, n: 326 ad 329; ex quo patet, quod non ſint conjuncti quoad cogitationes, ſed quoad affectiones, & ſuper his vix aliquis reflectit, quia non ſunt in luce, in qua eſt intellectus & inde ejus cogitatio, ſed in calore in quo eſt voluntas & inde amoris ejus affectio; conjunctio per affectiones amoris inter homines ac inter Angelos & Spiritus, tam arcta eſt, ut ſi ſcinderetur, & illi inde ſepararentur, homines actutum caderent in deliquium, & ſi non reſarciretur, & illi conjungerentur, homines exſpirarent. Quod dictum ſit, quod homo per regenerationem fiat ſpiritualis, non intelligitur quod fiat ſpiritualis qualis eſt Angelus in ſe, ſed quod fiat ſpiritualis naturalis, hoc eſt, quod intus in ejus naturali ſit ſpirituale, ad ſimilitudinem ſicut cogitatio eſt in loquela, & ſicut voluntas in actione, nam ceſſante una ceſſat altera; ſimiliter eſt Spiritus hominis in ſingulis quæ fiunt in corpore, & hic eſt qui agit naturale ad faciendum quod facit; naturale in ſe ſpectatum eſt paſſivum ſeu vis mortua, ſpirituale autem eſt activum ſeu vis viva, paſſivum ſeu vis mortua non poteſt agere ex ſe, ſed agendum eſt ab activo ſeu vi viva. Quoniam homo in communione cum indigenis Mundi ſpiritualis continue vivit, ideo etiam, cum e Mundo naturali excedit, ſtatim inſeritur ſimilibus, cum quibus fuerat in Mundo; inde eſt, quod unusquisque poſt mortem videatur ſibi ſicut adhuc viveret in Mundo, nam tunc cum ſimilibus quoad affectiones ſuæ voluntatis, in conſortium venit, quos tunc agnoſcit, ſimiliter ut propinqui & affines agnoſcunt ſuos in Mundo: & hoc eſt, quod in Verbo dicitur de illis qui moriuntur, quod congregati & collecti ſint ad ſuos. Ex his nunc conſtare poteſt, quod homo regeneratus ſit in communione cum Angelis Cæli, & non regeneratus cum ſpiritibus inferni.

608. Sciendum eſt, quod tres Cæli ſint, & illi inter ſe diſtincti ſecundum tres gradus amoris & ſapientiæ, & quod homo ſecundum regenerationem ſit in communione cum Angelis ex tribus illis cælis; & quia ita eſt, quod Mens humana diſtincta ſit in tres gradus ſeu regiones ſecundum cælos; ſed de tribus his cælis, & de dinſtinctione illorum ſecundum tres gradus amoris & ſapientiæ, videatur in Libro de CÆLO ET INFERNO, n: 29. ſeq. & quoque in Codicillo de COMMERCIO ANIMÆ ET CORPORIS, n: 16. 17. Hic ſolum per aliquam ſimilitudinem illuſtrandum eſt, quales tres gradus ſunt, ſecundum quos Cæli illi diſtincti ſunt; ſunt ſicut in homine ſuat caput, corpus & pedes, ſupremum Cælum facit Caput, medium facit Corpus, ac Ultimum facit Pedes; nam eſt Univerſum Cælum coram Domino ſicut unus Homo: quod ita ſit, detectum eſt mihi per autopſiam; datum enim eſt mihi videre unam Societatem Cæli, quæ ex myriade conſtabat, ſicut unum hominem ſimul, quid non univerſum Cælum coram Domino; de hac viva Experiəntia videatur in Libro de CÆLO ET INFERNO, n: 59 ſeq. Inde etiam patet, quomodo intelligitur hoc notum in Chriſtiano Orbe, quod Eccleſia faciat Corpus Chriſti, & quod Chriſtus ſit vita iſtius corporis: per id etiam illuſtrari poteſt hoc, quod Dominus ſit omne in omnibus Cæli, nam eſt vita in illo corpore; ſimiliter eſt Dominus Eccleſia apud illos qui Ipſum Solum pro Deo Cæli & Terræ agnoſcunt, & in Ipſum credunt; quod Ipſe ſit Deus Cæli & Terræ, docet Ipſe apud Matthæum XXVIII: 18. & quod in Ipſum credendum ſit, Joh. III: 15. 15. 36. Cap. VI: 40. Cap. XI: 25. 26.

609. Tres illi gradus in quibus Cæli ſunt, conſequenter in quibus Mens humana, poteſt etiam aliquatenus illuſtrari per comparationes cum materialibus in Mundo; illi tres gradus ſunt ſicut nobilitate inter ſe ſunt Aurum, Argentum & Cuprum, cum quibus Metallis itiam fit comparatio in Statua Nebuchadnezaris,

Dan.

Dan. II: 31. seq. Tres illi gradns etiam inter se distincti sunt, sicut inter se puritate & bonitate, Rubinus, Sapphirus & Achates: & quoque sicut Olea, Vitis & Ficus, & sic porro; etiam Aurum, Rubinus & Olea in Verbo significant bonum cæleste, quod est bonum supremi cæli, & Argentum, Sapphirus & Vitis significant bonum spirituale, quod est bonum medii Cæli; & cuprum, Achates & Ficus bonum naturale, quod est bonum ultimi Cæli; quod sint tres gradus, cælestis, spiritualis, & naturalis, supra dictum est.

610. Supradictis adjicietur hoc; quod Regeneratio hominis non fiat uno momento, sed quod successive a principio ad finem vitæ in Mundo, & quod post hunc continuetur & perficiatur; & quia homo per pugnas & victorias super mala carnis suæ reformatur, ideo dicit Filius hominis ad quamlibet e septem Ecclesiis, quod qui vicerit ei daturus sit dona; ut ad Ecclesiam Ephesinam, *qui vicerit, dabo ut comedat de Arbore vitæ*, Apoc. II: 7. Ad Ecclesiam Smyrnæorum, *Qui vicerit, damnum non patietur in morte altera*, Vers. 11. Ad Ecclesiam in Pergamo, *Qui vicerit, dabo ut comedat de manne abscondito*, Vers. 17. ad Ecclesiam in Thyatiris, *Qui vicerit, dabo potestatem super gentes*, Vers. 25. Ad Ecclesiam in Sardibus, *Qui vicerit, induetur vestibus albis*, Cap. III: 5. Ad Ecclesiam in Philadelphia, *Qui vicerit, eum dabo columnam in Templo Dei*, Vers. 12. Ad Ecclesiam Laodicensium, *Qui vicerit, illi dabo ut sedeat Mecum in Throno meo*, Vers. 21. Ultimo addetur hoc, quod quantum homo regeneratur, seu quantum regeneratio apud illum perficitur, tantum non sibi trabuat aliquid boni & veri, hoc est, charitatis & fidei, sed Domino; vera enim quæ successive haurit, illud manifeste docent.

Quod quantum Homo regeneratur, tantum removeantur peccata, & quod remotio illa sit Remissio peccatorum.

611. Quod quantum homo regeneratur, tantum peccata removeantur, est quia regeneratio est compescere carnem ne dominetur, ac veterem hominem cum ejus concupiscientiis domare ne exsurgat, & intellectuale perdat, quo deperdito homo non amplius est reformabilis; quæ reformatio non potest fieri, nisi spiritus hominis, qui supra carnem est, instruatur & perficiatur. Quis, cui intellectus adhuc integer est, ex illis non potest concludere, quod talia non possint uno momento fieri, sed quod successive, sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur & educatur, secundum illa quæ supra ostensa sunt; nam illa, quæ carnis seu veteris hominis sunt, inhærent a nativitate, & construunt primam ejus mentis domum, in qua concupiscentæ habitant, sicut feræ in suis caveis, ac inhabitant primum in atriis, ac subintrant per vices sicut in istius domus mansiones sub terra, & postea per scalas assurgunt, & cameras sibi formant; quod fit succesfive sicut infans crescit, fit puer, & dein adolescens, & tunc ex proprio intellecta incipit cogitare, & ex propria voluntate agere: quis non videt, quod hæc domus in mente huc usque exstructa, in qua concupiscentiæ, ut ochim, ghoim & satyri junctis manibus ludunr choreas, possit uno momento destrui, & nova domus loco ejus exstrui; numne concupiscentiæ tenentes se manibus, & sic ludentes, prius removendæ sunt, ac nova desideria quæ sunt boni & veri, loco cupiditatum, quæ sunt mali & falsi, introducenda sunt; quod hæc non possint momento fieri, potest omnis sapiens videre, ex hoc solo, quod omne malum conflatum sit ex innumeris concupiscentiis, & quod sit sicut fructus intra superficiem plenus vermibur corpore albis ac capite nigris, & quoque quod mala sint numerosa, & inter se conjuncta, sicut est progenies araneæ ex ventre ejus primum exclusa, quare nisi unum malum post alterum educitur, & hoc usque dum liga perrupta est, homo non potest novus fieri.

Hæc allata ſunt ob cauſam, ut ſciatur, quod quantum quis regeneratur, tantum removeantur peccata.

612. Homo a nativitate inclinat ad omnis generis mala, & ex inclinatione concupiſcit illa, & quantum in libero eſt etiam facit illa, nam a nativitate concupiſcit dominari ſuper alios, & poſſidere bona aliorum, quæ duo diſcindunt amorem erga proxinum, & tunc odio habet quemcunque qui ſe opponit, & ex odio ſpirat vindictam, quæ intus fovet necem; inde quoque eſt, quod nihili faciat adulteria, nihili deprædationes quæ ſunt clandeſtina furta, & nihili blaſphemias quæ etiam ſunt falſa teſtimonia, & qui hæc & illa nihili facit, ille etiam corde atheus eſt; talis eſt homo a nativitate; ex quibus patet, quod ex hac ſit in minima effigie infernum. Nunc quia homo quoad interiora mentis ſuæ natus eſt ſpiritualis, ſecus ac beſtiæ, conſequenter natus ad cælum, & tamen naturalis ſeu externus ejus homo, eſt ut dictum eſt, in minima effigie infernum, ſequitur quod cælum non implantari poſſit inferno, niſi hoc removeatur.

613. Qui novit, quomodo Cælum & Infernum inter ſe ſunt, & quomodo removetur unum ab altero, ille noſſe poteſt quomodo homo regeneratur, ut & qualis homo regeneratus eſt; ut hoc intelligatur, in ſummario propalabitur hoc, quod omnes qui in Cælo ſunt, aſpiciant Dominum a facie, & omnes qui in Inferno ſunt, avertant faciem a Domino, quare dum e Cælo inſpicitur infernum, apparent modo occipitio & tergo; imo etiam apparent ſicut inverſi ut antipodes pedibus surſum & capitibus deorſum, & hoc tametſi ambulant ſuper pedibus, & facies circumvertunt, nam eſt directio oppoſita interiorum mentis eorum, quæ illum viſum producit; hæc mirabilia ex autopſia refero. Ex his mihi detectum eſt, quomodo fit regeneratio, quod fiat prorſus ſicut Infernum removetur & ſic ſeparatur a Cælo, nam, ut ſupra dictum, homo quoad primam naturam, quam trahit ex nativitate, in minima effigie eſt Infernum, & quoad alteram naturam, quam trahit ex ſecunda nativitate, in minima effigie eſt Cælum. Ex his ſequitur, quod mala apud hominem ſimiliter removeantur & ſeparentur ſicut Infernum & Cælum in magna effigie, & quod mala ſicut removentur avertant ſe a Domino, & ſe ſucceſſive invertant, & quod hoc fiat in eo gradu, quo implantatur Cælum, hoc eſt, ſicut homo fit novus. His illuſtrationis gratia adjicietur hoc, quod unumquodvis malum apud hominem conjunctionem habeat cum talibus in inferno, qui in ſimili malo ſunt, & viciſſim quod unumquodvis bonum apud hominem conjunctionem habeat cum talibus in Cælo qui in ſimili bono ſunt.

614. Ex adductis conſtare poteſt, quod peccatorum remiſſio, non ſit illorum exſtirpatio & abſterſio, ſed quod ſit illorum remotio & ſic ſeparatio; tum quod omne malum, quod homo actualiter ſibi appropriavit, remaneat; & quia remiſſio peccatorum eſt illorum remotio & ſeparatio, ſequitur, quod homo a Domino detineatur a malo, & contineatur in bono; & quod hoc ſit quod datur homini per regenerationem. Quondam audivi quendam in Ultimo Cælo diceatem, quod immunis a peccatis ſit, quia illa abſterſa ſunt, adjecit per ſanguinem Chriſti; ſed quia intra Cælum ille erat, & ex ignorantia in illo errore, immiſſus eſt in ſua peccata propria, quæ ſicut redierunt, agnovit illa; ex quo fidem novam acceptavit, quæ erat, quod omnis homo, ſicut omnis Angelus, ex Domino detineatur a malis, & teneatur in bonis. Ex his patet, quid Remiſſio peccatorum, quod non ſit inſtantanea, ſed quod ſequatur regenerationem, ſecundum ejus progreſſus. Remotio peccatorum, quæ vocatur remiſſio eorum, comparari poteſt cum ejectione ſordium e Caſtris filiorum Iſraelis in deſerto, quod circum illa erat, nam Caſtra illorum repræſentabant Cælum, & Deſertum Infernum. Comparari etiam poteſt cum remotione gentium a filiis Iſraelis, in terra Canaane, & Jebuſæorum a Hieroloſolyma, quæ non ejectæ ſunt ſed ſeparatæ. Comparari poteſt cum Dagone Deo Philiſtæorum, quod cum introducta eſt Arca, primum jacuerit ſuper fa-

faciebus suis in terra, & postea cum capite & volis manuum ejus abscissis super limine, ita non ejectus, sed remotus. Comparari potest cum dæmonibus missis in porcos a Domino, qui se postea immerserunt mari, per mare hic & alibi in Verbo significatur infernum. Comparari atiam potest cum turba draconis, quæ separata e Cælo primum invasit terram; & postea dejecta est in infernum. Compaiari etiam potest sylvæ, ubi sunt multiplices feræ, qua abscissa aufugiunt feræ in Dumeta circum circa, & tunc terra complanata in medio excolitur in agrum.

Quod Regeneratio non dabilis sit absque Libero arbitrio in spiritualibus.

615. Quis præter stupidum non potest videre, quod homo absque Libero arbitrio in spiritualibus non possit regenerari, num absque illo potest Dominum adire, & Ipsum agnoscere Redemptorem & Salvatorem, & pro Deo Cæli & Terræ, sicut Ipse docet Matth. XXVIII: 18. Quis absque Libero Arbitrio illo potest Credere, hoc est, ex fide aspicere & colere Ipsum, & se applicare ad recipienda media & beneficia salutis ab Ipso, & ad illa recipienda ex Ipso cooperari: quis absque Libero arbitrio potest facere aliquod bonum proximo, & exercere Charitatem, præter plura, quæ Fidei & Charitatis sunt, inferre in cogitationem & voluntatem, & expromere illa, & emittere in actum; quid alioquin Regeneratio nisi mera vox elapsa ex ore Domini, Joh. III; quæ vel in aure subsistit, vel in ore ex cogitatione proxima loquelæ elapsa fit sonus articulatus ex solis undecim literis, qui sonus per aliquem sensum non potest in aliquam superiorem mentis regionem elevari, sed cadit in aerem ubi dissipatur.

616. Dicite si potestis, num usquam dari possit stupiditas cæcior de Regeneratione, quam qualis est apud illos, qui se in hodierna Fide confirmant, quæ est, quod fides infundatur homini cum est sicut truncus aut lapis, & quod tunc illam infusam sequatur justificatio, quæ est, remissio peccatorum, regeneratio, præter plura dona; & quod operatio hominis prorsus excludenda sit, propter causam, ne merito Christi aliquam vim inferat; quod dogma ut adhuc firmius stabiliretur, homini omne liberum arbitrium in spiritualibus præripuerunt, inducendo plenariam impotentiam in illis; & tunc sicut Deus solum operaretur a sua parte, & nulla potentia data foret homini cooperandi a sua, & sic se conjungendi; quid tunc homo quoad regenerationem, nisi sicut vinctus quoad manus & pedes, similis vinctis in navibus, galeres, vocatis, qui si manicis & pedicis se exsolverent, similiter ut illi puniretur & morti damnaretur, hoc est, si ex libero arbitrio bonum faceret proximo, & ex se crederet in Deum, salutis causa. Quid foret homo in talibus confirmatus, & tamen in pio desiderio Cæli, nisi sicut larva stans in visione, num fides illa cum suis beneficiis infusa sit, aut si non, num infundatur, proinde num Deus Pater misertus sit, aut num Filius Ipsius intercesserit, aut num Spiritus sanctus alibi occupatus non operetur; & tandem ex plenaria ignorantia de hoc recederet, & se consolaretur per hoc, quod forte gratia illa moralitati vitæ meæ, in qua sum & maneo sicut prius, insit, & sic illa in me sancta, at in illis, qui fidem illam non adepti sunt, prophana; quare ut sanctitas in moralitate mea remaneat, cavebo posthac ne ex me operer fidem, nec charitatem; præter plura; talis larva, aut si mavis, talis statua salis fit omnis, qui cogitat de Regeneratione absque Libero arbitrio in spiritualibus.

617. Homo, qui credit Regenerationem dari absque ullo libero arbitrio in spiritualibus, ita absque cooperatione, fit quoad omnia vera Ecclesiæ frigidus sicut fa-

ſaxum, & ſi calidus, eſt ſicut torris in foco ignitus, qui flagrat ex combuſtibilibus in illo, quia ex concupiſcentiis. Ille comparative fit ſicut palatium ſubſidens in terram uſque ad tectum ejus, & inundatur aquis lutulentis, & poſt hoc habitat ſuper nudo tecto, & ibi ſibi facit tentorium ex cannis paluſtribus, & demum etiam tectum ſubſidet, & ipſe ſubmergitur. Eſt quoque ſimilis navi, in qua omnis generis pretioſæ merces ex Verbo ut theſaurario ſunt, quæ vel a muribus & blattis corroduntur, vel a nautis projiciuntur in mare, & ſic mercatores defraudantur ſuis bonis. Eruditi ſeu opulenti ex fidei iſtius arcanis ſunt ſimiles inſtitoribus in Cauponis, qui vendunt ſtatuas idolorum, fructus & flores cereos, conchilia, viperas in phialis, & ſimilia alia. Illi, qui ex nulla ſpirituali potentia homini applicata & data a Domino, non volunt ſpectare ſurſum, ſunt actualiter ſicut beſtiæ, quæ Capite ſpectant deorſum, & modo paſcua in ſylvis quærunt, & ſi in hortos veniunt, ſunt ſicut vermes qui folia arborum conſumunt, & ſi fructus oculis vident, & plus ſi manibus palpant, implent illos vermicoſis: & tandem fiunt ſicut ſerpentes ſquamoſi, quorum fallaciæ ſonant & fulgent, ſicut illorum ſquamæ, & ſic porro.

Quod Regeneratio non dabilis ſit abſque veris, per quæ formatur Fides, & cum quibus ſe conjungit Charitas.

618. Sunt tria per quæ homo regeneratur, Dominus, Fides & Charitas, hæc tria laterent ſicut celſiſſimæ pretioſitates infoſſæ terræ, ſi non Divina vera ex Verbo aperirent illa, imo laterent coram illis, qui negant cooperationem, ſi vel centies vel millies legerent Verbum, tametſi ibi in clara luce exſtant. Quod Dominum attinet, quis confirmatus in hodierna fide, aperto oculo videt hæc ibi, quod Ipſe & Pater unum ſint, & quod Ipſe ſit Deus Cæli & Terræ, & quod Voluntas Patris ſit, ut credant in Filium, præter innumera ſimilia de Domino in utroque Fædere; cauſa eſt, quia non in veris ſunt, & inde non in luce, ex qua hujuſcemodi poſſunt videri; & ſi daretur lux, uſque falſa exſtinguerent illam, & tunc præterirentur ſicut talia, quæ lituris deleta ſunt, aut ſicut ſubterraneæ foſſæ, quæ calcantur & tranſeuntur: hæc dicta ſunt, ut ſciatur, quod abſque veris hoc primarium regenerationis non videatur. Quod Fidem attinet, nec illa abſque veris poteſt dari, fides enim & verum faciunt unum rem; eſt enim bonum fidei ſicut anima, & vera faciunt ejus corpus; quare dicere quod credat ſeu fidem habeat, & nulla vera ejus ſcire, eſt ſicut animam ex corpore extrahere, & cum illa inconſpicua loqui: præterea omnia vera, quæ fidei corpus faciunt, lucem a ſe emittunt, & illuſtrant, & ſiſtunt faciem ejus videndam. Simile eſt cum charitate, hæc a ſe emittit calorem, cum quo lux veri ſe conjungit, ſicut facit calor cum luce tempore veris in Mundo; ex quorum conjunctione animalia & vegetabilia terræ in ſua prolifica redeunt: ſimile eſt cum Calore & Luce ſpirituali, hæc ſe ſimiliter conjungunt in homine, dum hic in veris fidei & ſimul in bonis charitatis eſt; nam ut ſupra in Capite de Fide dictum eſt, ex ſingulis veris fidei effluit lux quæ illuſtrat, & ex ſingulis bonis charitatis effluit calor qui accendit; tum quod Lux ſpiritualis in ſua eſſentia ſit Intelligentia, & Calor ſpiritualis in ſua eſſentia ſit Amor, & quod Solus Dominus conjungat illa duo apud hominem, cum regenerat illum; dixit enim Dominus, *Verba quæ Ego loquor, ſpiritus & vita ſunt*, Joh. VI: 63. *Credite in Lucem, ut filii lucis ſitis, Ego Lux in Mundum veni*, Joh. XII: 36. Dominus eſt Sol in Mundo ſpirituali, inde omnis lux & calor ſpiritualis eſt ac lux illa illuſtrat, & calor ille accendit, & per conjunctionem utriuſque hominem vivificat & regenerat.

619. Ex his constare potest, quod absque veris non sit cognitio Domini, tum quod absque veris non sit Fides, & sic non Charitas, consequenter quod absque veris non sit aliqua Theologia, & ubi hæc non est, nec est Ecclesia: talis est Cætus populorum hodie, qui se vocant Christianos, & se dicunt in luce Evangelii esse, cum tamen in ipsa caligine sunt; vera enim sub falsis ita abscondita latent, tanquam aurum, argentum, & lapides pretiosi sepulta inter ossa in valle hinnomi: quod ita sit, patuit mihi clare a Sphæris in Mundo spirituali, quæ ex hodierno Christianismo effluunt & se propagant. Una Sphæra est de Domino, hæc e Plaga meridionali, ubi sunt docti e Clero, & eruditi e Laicis, exspirat & se effundit; hæc ubicunque vadit, subintrat ideas, & fidem de Divinitate Humani Domini apud plures aufert, apud plures infirmat, & apud plures infatuat, causa est, quia simul infert fidem trium Deorum, & sic confunditur. Altera Sphæra, quæ affert fidem, est sicut atra nubes tempore hyemis, quæ inducit tenebras, vertit pluvias in nives, denudat arbores, & congelat aquas, & omne pascuum ovibus aufert; hæc sphæra conjuncta priori insinuat sicut lethargiam de Deo uno, deque Regeneratione, & de Salutiferis. Tertia sphæra est conjunctionis fidei & charitatis, quæ tam valida est, ut ei non resisti possit, sed hodie nefanda est, & sicut pestis quemcunque aspirat, inficit, & divellit omne vinculum inter bina illa salutis media a creatione Mundi constabilita, & a Domino integrata; hæc sphæra invadit etiam homines in Mundo naturali, & exstinguit tædas conjugiales inter vera & bona; hanc sphæram sensi, & tunc cum cogitavi de Conjunctione fidei & charitatis, se interposuit inter illa, ac violenter conata est separare: de his Sphæris conqueruntur Angeli, & orant ad Dominum ut dissipentur, sed responsum tulerunt, quod dissipari nequeant, quamdiu Draco est super terra, quoniam a Draconicis est illa; nam dicitur de Dracone, quod projectus sit in terram, & tunc ita, *propter hoc gaudete Cæli, & væ habitantibus terram*, Apoc. XII. Tres illæ sphæræ sunt sicut athmosphæræ tempestate actæ ex spiraculis Draconum oriundæ, quæ, quia spirituales sunt, invadunt mentes & adigunt. Sphæræ veritatum spiritualium ibi adhuc paucæ sunt, duntaxat in Novo Cælo, & apud illos sub Cælo, qui separati a Draconicis sunt: quæ causa est quod Veritates illæ hodie in Mundo apud homines tam inconspicuæ sint, quemadmodum Naves in mari Orientali sunt Navarchis & Naucleris, qui in mari Occidentali navigant.

620. Quod Regeneratio absque veris, per quæ formatur fides, non dabilis sit, illustrari potest per has comparationes; non plus dabilis est quam Mens humana absque intellectu, intellectus enim formatur per vera, & ideo docet quid credendum, & quid faciendum est, & quid Regeneratio, & quomodo fiat. Regeneratio absque veris nec plus dabilis est, quam vivificatio animalium & vegetatio arborum absque luce e sole, nam nisi sol simul daret lucem sicut dat calorem, fieret sol, sicut describitur in Apocalypsi, tanquam saccus pilosus, Cap. VI: 12. ac atratus Joel III: 11. & sic meræ tenebræ forent super terra, Joel IV: 15, similiter foret cum homine absque veris, quæ lucem a se emittunt; Sol enim a quo luces veritatum profluunt, est Dominus in Mundo spirituali, nisi inde spiritualis lux in mentes humenas influererit, foret Ecclesia in meris tenebris, aut in umbra ex perpetua Ecclipsi. Regeneratio, quæ fit per fidem & charitatem, absque veris quæ docent & ducunt, foret sicut navigatio in magno Oceano absque gubernaculo, aut absque cysti nautica & mappis: ac foret sicut equitatio in opaca sylva tempore noctis. Visus internus mentis apud illos, qui non in veris sunt, sed in falsis, & hæc credunt esse vera, comparari potest cum visu illorum, apud quos nervi optici obstructi sunt, & oculus usque apparet integer & videns, tametsi nihil videt, quæ cæcitas a Medicis vocatur Amaurosis & Gutta serena; est enim rationale seu intellectuale apud illos superius obstructum, & modo inferius apertum, ex quo lux rationalis fit sicut lux ocularis, & inde omnia judicia modo imaginatia, & ex meris

fal-

fallaciis connexa: & tunc homines ſtarent ſicut in foris Aſtrologi cum longis tubis opticis, & vana vaticinia edunt; tales fierent omnes ſtudioſi Theologiæ, niſi genuina Vera ex Verbo a Domino aperirentur.

621. His adjicientur hæc MEMORABILIA. PRIMUM; Vidi Cætum Spirituum, omnes ſuper genubus, orantes ad Deum, ut mitteret ad ſe Angelos, cum quibus loquantur ore ad os, & quibus aperiant cordis ſui cogitata; & cum ſurrexerunt, viſi ſunt tres Angeli in byſſino ſtantes in conſpectu illorum, & dixerunt, audivit Dominus Jeſus Chriſtus preces veſtras, & ideo nos miſit ad vos, aperite nobis cordis veſtri cogitata, & reſponderunt; dixerunt nobis Sacerdotes, quod in rebus Theologicis non valeat Intellectus ſed Fides, & quod Fides Intellectualis in illis non conducat, quia hæc trahit & ſapit ex homine & non a Deo. Nos ſumus Angli, & audivimus plura ex Sacro noſtro Miniſterio, quæ credidimus, ſed cum loquuti ſumus cum aliis, qui etiam ſe vocabant Reformatos, & cum aliis qui ſe vocabant Romano-Catholicos, & porro cum Sectariis, apparebant omnes docti, & tamen in rebus multis non unus conſenſit cum altero, & uſque omnes dixerunt, CREDITE NOBIS, & aliqui, SUMUS MINISTRI DEI ET SCIMUS: at quia novimus, quod Divinæ Veritates, quæ vocantur fidei & ſunt Eccleſiæ, non ſint alicui ex Solo natali, nec ex hæreditario, ſed e Cælo a Deo; & quia illæ monſtrant viam ad Cælum, ac intrant vitam una cum bono charitatis, & ſic ducunt ad vitam æternam, anxii facti ſumus, & ſuper genubus oravimus ad Deum. Tunc reſponderunt Angeli, legite Verbum, & credite in Dominum, & videbitis Veritates, quæ fidei & vitæ veſtræ erunt, omnes in Chriſtiano Orbe ex Verbo ut ex unico Fonte hauriunt ſua Doctrinalia; at duo ex Cætu dixerunt, legimus ſed non intelleximus; & reſponderunt Angeli, non adiviſtis Dominum, qui eſt Verbum, & quoque prius confirmaviſtis vos in falſis: & porro dixerunt Angeli, quid fides abſque luce, & quid cogitare abſque intelligere, hoc non eſt Humanum, corvi & picæ etiam poſſunt diſcere loqui abſque intellectu; poſſumus vobis aſſeverare, quod unusquiſque homo, cujus anima deſiderat, poſſit videre veritates Verbi in luce; non datur animal, quod non ſcit ſuæ vitæ cibum, dum videt illum, & homo eſt Animal rationale & ſpirituale, hic videt ſuæ vitæ, non ita corporis, ſed animæ cibum, qui eſt verum fidei, ſi eſurit illum, & petit illum a Domino; quicquid etiam non recipitur intellectu, hoc nec inhæret memoriæ quoad rem, ſed ſolum quoad voces; quare cum deſpeximus e Cælo in Mundum, non vidimus quicquam, ſed modo audivimus ſonos, pleroſque disharmonicos: ſed enumerabimus aliqua, quæ Docti e Clero removerunt ab intellectu, non ſcientes quod binæ viæ ad Intellectum ſint, una e Mundo & altera e Cælo, & quod Dominus ſubducat intellectum e Mundo, dum illuſtrat illum; at ſi Intellectus clauditur ex Religione, clauditur ei via e Cælo, & tunc homo non plus videt in Verbo quam cæcus; vidimus plures tales cecidiſſe in foveas, e quibus non ſurrexerunt. Sint Exempla illuſtrationi, annon intelligere poteſtis quid Charitas & quid Fides, quod Charitas ſit bene cum proximo agere, & quod Fides ſit recte de Deo, & de eſſentialibus Eccleſiæ cogitare, & inde quod qui bene agit & recte cogitat, hoc eſt, qui bene vivit & recte credit, ſalvetur; ad hæc dixerunt quod intelligant. Porro dixerunt Angeli, quod Pænitentia a peccatis agenda ſit, ut homo ſalvetur, & quod niſi homo pænitentiam agit, maneat in peccatis, in quæ natus eſt, & quod pænitentiam agere, ſit non velle mala quia ſunt contra Deum, ac ſemel aut bis in anno ſcrutari ſe, videre ſua mala, confiteri illa coram Domino, implorare opem, deſiſtere ab illis, & vitam novam inire, & quantum hoc facit, & credit in Do-

Dominum, tantum peccata remittantur; tunc dixerunt e Cætu, hæc intelligimus, & sic etiam quid Remissio peccatorum. Et tunc rogaverunt Angelos ut informarent illos amplius, & quidem nunc de Deo, de Immortalitate animæ, de Regeneratione, & de Baptismo; Angeli ad hæc respondebant, non dicemus quicquam nisi quod intelligitis, alioquin cadit sermo noster, sicut pluvia in arenam, & in semina ibi, quæ utcunque e Cælo irrigata, usque emarcescunt & pereunt. Et dixerunt de Deo; omnes qui in Cælum veniunt, ibi sortiuntur locum, & inde æternum gaudium secundum ideam Dei, quia hæc idea universaliter regnat in omnibus Cultus; idea de Deo ut Spiritu, dum spiritus creditur sicut æther aut ventus, est idea inanis; at idea de Deo ut Homine, est idea justa; Deus enim est Divinus Amor & Divina Sapientia, cum omni quali eorum, & horum Subjectum est Homo, & non æther aut ventus; idea Dei in Cælo est idea Domini Salvatoris, Ipse est Deus Cæli & Terræ, ut ipse docuit; sit vestra idea Dei similis nostræ, & consociabimur; cum hæc dixerunt, exsplenduerunt facies illorum. De IMMORTALITATE ANIMÆ dixerunt; homo vivit in æternum, quia potest conjungi Deo per amorem & fidem, hoc potest unusquisque, quod hoc Posse faciat immortalitatem animæ, potestis intelligere, si aliquantum altius de eo cogitatis. De REGENERATIONE, quis non videt, quod sit cuivis homini liberum cogitare de Deo, & non cogitare de Illo, modo instructus est, quod Deus sit, ita liberum cuivis est in spiritualibus æque ut in civilibus & naturalibus; Dominus hoc dat continue omnibus, quare reus fit si non cogitat; homo est homo ex posse hoc, at bestia est bestia ex non posse hoc; quare homo se potest reformare & regenerare sicut a se, modo corde agnoscat, quod sit a Domino; omnis qui pænitentiam agit, & credit in Dominum, reformatur & regeneratur, utrumque faciet homo sicut a se, sed SICUT A SE est a Domino. Verum est, quod homo ex se ad id non quicquam possit conferre, ne hilum, attamen non creati estis statuæ, sed creati estis Homines, ut faciatis id a Domino sicut a vobis; hoc unicum reciproeum amoris & fidei est, quod Dominus omnino vult ut fiat Ipsi ab homine; verbo, facite a vobis, & credite quod a Domino, sic facitis sicut a vobis: at tunc quæsiverunt, num facere sicut a se, sit inditum homini a creatione, respondit Angelus, non inditum est, quia facere a se est Solius Dei, sed datur continue, hoc est adjungitur continue, & tunc quantum homo facit bonum & credit verum sicut a se, est Angelus Cæli, at quantum facit malum & inde credit falsum, quod etiam est sicut a se, tantum est Spiritus Inferni; quod hoc etiam sit sicut a se, miramini, sed usque videtis hoc, dum oratis ut a diabolo custodiamini ne vos seducat, ne intret in vos sicut in Judam, impleat vos omni iniquitate, ac destruat & animam & corpus; sed omnis reus fit, qui credit quod faciat a se, sive sit bonum sive sit malum, sed non reus fit qui credit quod faciat sicut a se; nam si credit quod bonum sit a se, vindicat sibi id quod Dei est; & si credit quod malum sit a se, attribuit sibi id quod diaboli est. De BAPTISMO dixerunt, quod sit Lavatio spiritualis, quæ est Reformatio & Regeneratio, & quod Infans reformetur & regeneretur, dum adultus factus facit illa, quæ Patrini pro illo sposponderunt, quæ sunt duo, Pænitentia & Fides in Deum; nam PRIMUM spondent, ut abdicet diabolum & omnia ejus opera; SECUNDUM, ut credat in Deum; omnes Infantes in Cælo in illa duo initiantur, sed his diabolus est infernum, ac Deus est Dominus: præterea Baptismus est signum coram Angelis, quod homo sit ab Ecclesia: his auditis dixerunt e Cætu, hæc intelligimus, Sed tunc audita est vox a latere, clamans, non intelligimus, & alia vox, non volumus intelligere; & inquisitum a quibus illæ voces, & compertum quod ab illis, qui apud se confirmaverunt falsa fidei, & qui voluerunt credi ut oracula, & sic adorari; dixerunt Angeli, ne miremini, tales sunt hodie permulti, apparent nobis e Cælo sicut Sculptilia tali arte facta, ut possint movere labia, ac sonare sicut organa, & non sciunt, num halitus, ex quo sonant, ex Inferno sit, vel num e

Cælo, quia non sciunt num falsum sit, vel num verum, ratiocinantur & ratiocinantur, tum confirmant & confirmant, nec vident quicquam num ita sit: sed sciatis quod Ingenium humanum possit confirmare quicquid vult, usque ut appareat sicut ita sit, quare hoc possunt hæretici, hoc impii, imo athei quod Deus non sit sed Natura sola. Post hac Cætus ille ex Anglis accensus desiderio sapiendi, dixit ad Angelos, loquuntur tam varia de SACRA CŒNA, dicite nobis quid Veritas; responderunt Angeli, Veritas est, quod homo, qui spectat ad Dominum, & pænitentiam agit, per sanctissimum illud conjungatur Domino, ac introducatur in Cælum; sed dixerunt e Cætu, hoc mysterium est, & responderunt Angeli, est mysterium, sed usque tale, ut possit intelligi; Panis & Vinum hoc non faciunt, non aliquid sanctum est ab illis, sed correspondent sibi mutuo Panis Materialis & Panis spiritualis, ac Vinum materiale & Vinum spirituale, & Panis spiritualis est Sanctum amoris, & Vinum spirituale est Sanctum fidei, utrumque a Domino, & utrumque Dominus, inde conjunctio Domini cum homine, & hominis cum Domino, non cum pane & vino, sed cum amore & fide hominis qui pænitentiam egerat, & conjunctio cum Domino est quoque introductio in Cælum; & postquam Angeli docuerunt illos aliquid de Correspondentia, dixerunt e Cætu, nunc primum etiam hoc possumus intelligere; & cum hoc dixerunt, ecce flammeum e Cælo cum luce descendens consociavit illos cum Angelis, & amaverunt se mutuo.

622. SECUNDUM MEMORABILE. Omnes qui ad Cælum præparati sunt, quod fit in Mundo spirituum, qui est medius inter Cælum & Infernum, post exactum tempus, desiderant cum suspirio Cælum, & mox aperiuntur oculi illorum, & vident viam, quæ tendit ad aliquam Societatem in Cælo, hanc viam intrant & ascendunt; & in ascensu est porta, & ibi custos, hic aperit portam, & sic ingrediuntur; tunc obviam fit eis Inquisitor, qui illis a Moderatore dicit, ut penitius intrent & inquirant, num alicubi Domus sint, quas agnoscant ut suas, nam pro quovis novitio Angelo est nova domus, & si inveniunt, renuntiant hoc, & manent ibi; at si non inveniunt, redeunt, & dicunt, quod non viderint; & tunc a quodam Sapiente ibi exploratur, num Lux quæ in illis est, concordat cum luce quæ in societate est, & imprimis num Calor; Lux enim Cæli in sua essentia est Divinum Verum, & Calor Cæli in sua essentia est Divinum Bonum, utrumque procedens a Domino ut Sole ibi; si alia Lux & alius Calor, quam Lux & Calor illius Societatis in illis sunt, hoc est, si aliud Verum & Bonum, non recipiuntur, quare abeunt inde, & per vias inter Societates in Cælo apertas vadunt, & hoc usque dum inveniunt Societatem affectionibus illorum prorsus congruam, & ibi fit habitatio illorum in æternum; sunt enim ibi inter suos, quemadmodum inter affines & amicos, quos, quia in simili affectione sunt, ex corde amant, & ibi sunt in vitæ suæ faustitate, & in totius pectoris sui ex pace animæ jucunditate, est enim in Calore & Luce Cæli delitium ineffabile, quod communicatur; ita fit cum illis qui Angeli fiunt. Sed qui in malis & falsis sunt, illis ex venia licet ascendere in Cælum, sed cum intrant, incipiunt trahere animam, & respirare cum lucta; & mox obscuratur visus illorum, & caligat intellectus, & cessat cogitatio, ac sicut lethus obversatur oculis, & sic stant sicut stipites; & tunc incipit cor pulsare, pectus angustari, & mens corripi angore, & plus & plus cruciari, & in eo statu se contorquent sicut serpentes admoti foco, quare devolvunt se inde, & per præcipitium, quod tunc apparet, se dejiciunt, nec quiescunt, quam in Inferno apud sui similes, ubi possunt animam trahere, & ubi cor illorum libere vibratur. Postea odio habent Cælum, & rejiciunt Verum, ac corde blasphemant Dominum, credentes quod cruciatus & tormina illorum in Cælo ab Ipso fuerint. Ex his paucis videri potest, qualis sors illorum est, qui floccipendunt Veritates quæ fidei sunt, quæ tamen faciunt lucem in qua sunt Angeli Cæli, & qui floccipendunt Bona, quæ amoris & Charitatis sunt, quæ tamen faciunt calorem vitæ in quo sunt Angeli

Cæ-

Cæli: tum ex his videri poteſt, quantum errant, qui credunt, quod quiſque poſſit frui beatitudine Cæleſti, modo admittatur in Cælum; Fides enim hodie eſt, quod in Cælum recipi, ſit ex ſola Miſericordia; & quod receptio in Cælum ſit, ſicut qui in Mundo in Domum Nuptiarum venit, & tunc ſimul in gaudia & lætitias ibi; at ſciant, quod communicatio affectionum amoris & inde cogitationum ſit in Mundo ſpirituali, quoniam Homo tunc Spiritus eſt, & Vita Spiritus eſt affectio amoris & inde cogitatio; & quod affectio homogenea conjungat, & affectio heterogenea ſeparet, & quod heterogeneum cruciet, diabolum in Cælo, & angelum in Inferno; quamobrem ſeparati ſunt juſte ſecundum diverſitates, varietates, & differentias affectionum quæ amoris ſunt.

623. Tertium Memorabile. Quondam datum eſt videre Trecentos ex Clericis & ſimul Laicis, omnes doctos & eruditos, quia ſciverunt ſolam Fidem confirmare uſque ad juſtificationem, & quidam ultra; & quia apud illos erat fides, quod Cælum ſit modo admiſſio ex gratia, data eſt illis venia aſcendendi in unam Cæli Societatem, quæ tamen inter ſuperiores non erat; & cum aſcenderunt, tunc e longinquo viſi ſunt ſicut Vituli, & cum intrabant Cælum, recepti ſunt ab Angelis civiliter, ſed cum colloquebantur, occupavit illos tremor, poſtea horror, & demum cruciatus ſicut mortis, & tunc dejecerunt ſe præcipites, & in dejectione viſi ſunt ſicut Equi mortui. Quod apparuerint ſicut Vituli in aſcenſu, erat quia affectio naturalis videndi & ſciendi exultans apparet ex correſpondentia ſicut Vitulus; & quod in dejectione apparuerint ſicut Equi mortui, erat quia Intellectus veri apparet ex correſpondentia ſicut Equus, ac Intellectus nullus veri, quod Eccleſiæ eſt, ſicut Equus mortuus.

Erant Pueri infra, qui videbant illos deſcendentes, ac in deſcenſu viſos ut Equos mortuos; & tunc avertebant facies, & dicebant Magiſtro ſuo, qui cum illis erat, quid hoc portentum, vidimus homines, & nunc pro illis Equos mortuos; quos quia non potuimus aſpicere, avertimus facies; Magiſter, ne moremur in hoc loco, ſed abeamus, & abiverunt. Et tunc Magiſter in via illos inſtruxit, quid Equus mortuus, dicens, Equus ſignificat Intellectum veri ex Verbo, omnes Equi quos vidiſtis, illum ſignificaverunt; quando enim homo vadit meditans ex Verbo, tunc Meditatio ejus e longinquo apparet ſicut Equus, generoſus & vivus ſicut ſpiritualiter meditatur, ac viciſſim miſer & mortuus, ſicut materialiter: tunc pueri quærebant, quid eſt ſpiritualiter & materialiter meditari ex Verbo; & reſpondit Magiſter, illuſtrabo hoc per exempla; quis dum ſancte legit Verbum, non interius in ſe cogitat de Deo, de Proximo, & de Cælo; omnis qui cogitat de Deo ſolum ex Perſona & non ex Eſſentia, is materialiter cogitat: tum qui cogitat de Proximo ſolum ex forma externa, & non ex qualitate, is materialiter cogitat; & qui cogitat de Cælo ſolum ex loco, & non ex amore & ſapientia, ex quibus Cælum eſt Cælum, is quoque materialiter cogitat: ſed dixerunt pueri, nos cogitavimus de Deo ex Perſona, de Proximo ex Forma quod ſit homo, & de Cælo ex Loco quod ſupra nos ſit, num ideo cum legimus Verbum, apparuimus tunc alicui ſicut Equi mortui; dixit Magiſter, non, eſtis adhuc pueri, ac non poteſtis aliter; at percepi affectionem ſciendi & intelligendi apud vos, quæ quia eſt ſpiritualis, cogitaviſtis etiam ſpiritualiter, latet enim ſpiritualis aliqua cogitatio intus in veſtra materiali, quod adhuc neſcitis. Sed redibo ad priora quæ dixi, quod qui cogitat materialiter, dum legit Verbum, aut meditatur ex Verbo, appareat e longinquo ſicut Equus mortuus, at qui ſpiritualiter, ſicut Equus vivus; & quod materialiter cogitet de Deo, qui ſolum ex Perſona & non ex Eſſentia; ſunt enim Attributa Divinæ Eſſentiæ plura, ut Omnipotentia, Omniſcientia, Omnipræſentia, Æternitas, Amor, Sapientia, Miſericordia & Gratia, & alia; & ſunt Attributa procedentia ex Divina Eſſentia, quæ ſunt Creatio & Conſervatio, Redemptio & Salvatio, Illuſtratio & Inſtructio; omnis qui de Deo ex Perſona cogitat, facit

tres Deos, dicens, quod unus Deus sit Creator & Conservator, alter Redemptor & Salvator, ac tertius, Illustrator & Instructor, at omnis qui de Deo ex essentia cogitat, facit Unum Deum, dicens, Deus nos creavit, & idem nos redemit & salvat, & quoque illustrat & instruit; inde causa, quod qui de Trinitate Dei cogitant ex Persona, & sic materialiter, non possint aliter ex ideis cogitationis suæ, quæ materialis est, quam facere ex uno Deo Tres, sed usque contra cogitationem suam tenentur dicere, quod Trium illorum sit Unio per Essentiam, quia sicut per transennam etiam cogitaverunt de Deo ex Essentia; quare, mei Discipuli, cogitate ex Essentia, & ex hac de Persona; cogitare enim ex Persona de Essentia, est materialiter cogitare etiam de Essentia, at cogitare ex Essentia de Persona, est spiritualiter cogitare etiam de Persona: Gentiles Antiqui, quia materialiter cogitaverunt de Deo, & sic etiam de Attributis Dei, non modo fecerunt tres Deos, sed plures usque ad centum, ex unoquovis enim Attributo fecerunt unum Deum: sciatis quod materiale non intret in spirituale, sed spirituale in materiale. Simile est cum cogitatione de Proximo ex forma externa & non ex qualitate ejus; ut & cum cogitatione de Cælo ex loco, & non ex Amore & Sapientia, ex quibus est Cælum. Simile est cum omnibus & singulis, quæ in Verbo sunt; quare qui materialem ideam de Deo fovet, & quoque de Proximo, & de Cælo, non potest quicquam ibi intelligere, est illi Verbum litera mortua, & ipse apparet e longinquo, dum legit illud, aut meditatur ex illo, sicut Equus mortuus: illi, quos vidistis descendentes e Cælo factos coram oculis vestris sicut Equos mortuos, fuerunt qui occluserunt visum rationalem quoad Theologica seu spiritualia Ecclesiæ apud se & apud alios per peculiare dogma, Quod Intellectus captandus sit sub obidientia fidei eorum; non cogitantes, quod Intellectus a Religione occlusus sit cæcus sicut talpa, & in illo mera caligo, & talis caligo, quæ rejicit a se omnem lucem spiritualem, obstipat influxum ejus a Domino & e Cælo, & ponit pro illo obicem in sensuali corporeo, longe infra rationale in rebus fidei, hoc est, ponit illum juxta nasum, & figit illum in Cartilagine ejus, ex quo postea ne quidem odorari potest spiritualia; unde quidam tales facti sunt, ut dum sentiunt odorem ex spiritualibus, cadant in deliquium; per odorem intelligo perceptionem: Hi sunt qui faciunt Deum Tres, dicunt quidem ex Essentia, quod Deus Unus sit, at usque dum ex Fide sua orant, quæ est ut Deus Pater misereatur propter Filium, & mittat Spiritum Sanctum, manifeste faciunt tres Deos; non possunt aliter, orant enim ad Unum, ut misereatur propter Alterum, & mittat Tertium; & tunc Magister illorum docuit illos de Domino, quod Ille Deus Unus sit, in Quo Divina Trinitas.

624. Quartum Memorabile. In media nocte experrectus e somno, vidi in aliqua altitudine versus Orientem Angelum tenentem in manu dextra Chartam, quæ ex Sole apparuit in illustri candore, in cujus medio erat Scriptura ex literis aureis, & vidi scriptum Conjugium Boni et Veri; ex Scriptura emicuit splendor, qui abivit in latum circulum circum Chartam, circulus ille seu ambitus apparuit inde sicut apparet aurora verno tempore. Post hæc vidi Angelum cum Charta in manu descendentem, & sicut descendit, apparuit Charta minus & minus lucida, & Scriptura illa, quæ erat Conjugium Boni et Veri, conversa a colore aureo in argenteum, & deinde in cupreum, postea in ferreum, & demum in ferruginosum & æruginosum; ac ultimo visus est Angelus intrare in Nimbum obscurum, & trans Nimbum super Terram, & ibi Charta illa, tametsi in manu Angeli adhuc tenebatur, non visa est; fuit hoc in Mundo spirituum, in quem omnes homines post obitum primo conveniunt; & tunc Angelus loquutus est ad me, dicens, quære illos, qui huc veniunt, num videant me, vel aliquid in manu mea; venit multitudo, cætus ab oriente, cætus a meridie, cætus ab occidente, cætus a septentrione, & quæsivi advenientes ex Oriente & Meridie, qui erant qui in Mundo studuerunt eruditioni, num videant hic apud me aliquem, aut aliquid in manu ejus, dixerunt

om-

omnes, quod prorsus nihil; quæsivi dein illos qui advenerunt ex Occidente & Septentrione, qui erant qui in verba eruditorum in Mundo crediderant, hi dixerunt, quod nec aliquid: attamen ultimi ex his, qui in Mundo fuerant in simplici fide ex charitate, seu in aliquo vero ex bono, postquam abiverunt priores, dixerunt, quod videant Virum cum Charta, Virum in habitu decoro, & Chartam super qua literæ exaratæ, & cum admoverunt oculos, dicebant quod legerent CONJUGIUM BONI ET VERI; & hi alloquebantur Angelum, rogantes ut diceret, quid hoc; & dixit, quod omnia quæ in Universo Cælo sunt, & omnia quæ in Universo Mundo, a creatione non sint nisi quam Conjugium boni & veri; quoniam omnia & singula, tam quæ vivunt & animant, quam quæ non vivunt & animant, ex Conjugio boni & veri, & in illud creata sunt; non datur quicquam creatum in solum Verum, nec quicquam in solum Bonum, hoc & illud solitarium non est aliquid, sed existunt & fiunt per Conjugium tale aliquid, quale est conjugium: In Domino Deo Creatore est Divinum Bonum & Divinum Verum in ipsa sua Substantia, Substantiæ Ipsius Esse est Divinum Bonum, & Substantiæ Ipsius Existere est Divinum Verum, & quoque sunt in ipsa sua Unione, nam in Ipso infinite unum faciunt; quoniam duo illa in Ipso Deo Creatore unum sunt, ideo etiam in omnibus & singulis creatis ab Ipso unum sunt; per id quoque Creator cum omnibus a se creatis æterno fædere sicut Conjugii conjunctus est. Porro dixit Angelus, quod Scriptura Sacra, quæ a Domino dictata est, sit in communi & in parte Conjugium boni & veri, videatur supra n: 248 ad 253; & quia Ecclesia, quæ formatur per Vera Doctrinæ, & Religio, quæ formatur per Bona vitæ secundum Vera Doctrinæ, apud Christianos unice est ex Scriptura Sacra, constare potest, quod etiam Ecclesia in communi & in parte sit Conjugium Boni & Veri. Idem hoc quod supra dictum est de Conjugio Boni & Veri, dictum etiam est de CONJUGIO CHARITATIS ET FIDEI, quoniam Bonum est Charitatis, & Verum est Fidei. Postquam hæc dicta sunt, Angelus extulit se e terra, & vectus trans nimbum ascendit in Cælum, & tunc Charta secundum gradus ascensus, fulgebat sicut prius; & ecce tunc Circulus, qui prius apparuit sicut aurora, se demisit, & dispulit Nimbum, qui tenebras induxit Terræ, & factum est apricum.

625. QUINTUM MEMORABILE. Quondam cum de Secundo Adventu Domini meditabar, subito apparuit jubar lucis fortiter stringens oculos meos, quare suspexi, & ecce totum Cælum super me apparuit luminosum, & ab Oriente in Occidentem ibi in longa serie audita est GLORIFICATIO, & adstitit Angelus, & dixit, Glorificatio illa est Glorificatio Domini propter Adventum Ipsius, quæ fit ab Angelis Cæli Orientalis & Occidentalis: e Cælo Meridionali & Septentrionali non audiebatur nisi facetum murmur; & quia Angelus audivit omnia, dixit mihi primum, quod Glorificationes & Celebrationes illæ Domini fiant ex Verbo; & mox dixit, nunc in specie glorificant & celebrant Dominum per hæc, quæ apud Danielem Prophetam dicta sunt, *Vidisti ferrum mixtum cum argilla luti, sed non cohærebunt: verum in diebus illis surgere faciet Deus Cælorum Regnum, quod in sæcula non peribit; conteret & consumet omnia illa Regna, ipsum autem stabit in sæcula*, Dan. II: 43. 44. Post hæc audivi sicut vocem cantus, & penitius in Oriente vidi coruscum lucis priori splendentius; & quæsivi Angelum, quid ibi glorificant, dixit quod per hæc apud Danielem, *Videns fui in visionibus noctis, & ecce cum Nubibus Cæli* FILIUS HOMINIS *veniens fuit; & Huic datum est Dominium & Regnum, & omnes populi & gentes Ipsum colent; Dominium Ipsius Dominium sæculi, quod non transibit; & Regnum Ipsius quod non peribit*, Dan. VII: 13. 14. Præter illa celebrant Dominum ex his in Apocalypsi, *Jesu Christo sit gloria & Robur; ecce venit cum Nubibus; Ipse est Alpha & Omega, Principium & Finis, Primus & Ultimus, Qui Est, Qui Fuit, & Qui Venturus est, Omnipotens: Ego Johannes audivi hoc ex* FILIO HOMINIS *e medio septem Candelabrorum*, Apoc. I: 5. 6. 7. 10. 11. 12. 13. Cap. XXII: 13: tum ex

Matth. XXIV: 30. 32. Spectavi iterum in Cælum Orientale, & illuxit a latere dextro, & Luminosum intravit in Expansum Meridionale, & audivi sonum suavem; & quæsivi Angelum, quid Domini ibi glorificant, dixit quod per hæc in Apocalypsi, *Vidi Cælum Novum & Terram Novam, & vidi Urbem Sanctam Hierosolymam Novam descendentem a Deo e Cælo, paratam sicut* SPONSAM MARITO SUO; *& audivi vocem magnam e Cælo, dicentem, ecce Tabernaculum Dei cum* HOMINIBUS, *qui habitabit cum illis. Et loquutus est mecum Angelus, & dixit, veni ostendam tibi* SPONSAM AGNI UXOREM; *& abstulit me in spiritu super Montem magnum & altum, & ostendit mihi Urbem Sanctam Hierosolymam*, Apoc. XXI: 1. 2. 9. 10. Etiam per hæc verba, *Ego Jesus sum Stella splendida & matutina*; *ac Spiritus &* SPONSA *dicent*, VENI, *& dixit* VENIO CITO: *Amen etiam*, VENI DOMINE JESU, Apoc. XXII: 16. 17. 20. Post hæc & plura, audita est communis Glorificatio ab Oriente in Occidentem Cæli, & quoque a Meridie in Septentrionem; & quæsivi Angelum, quid nunc, & dixit, sunt ex Prophetis hæc. *Sciat omnis Caro, quod Ego* JEHOVAH SALVATOR TUUS ET REDEMPTOR TUUS, Esaj. XLIX: 26. *Sic dixit Jehovah Rex Israelis, &* REDEMPTOR EJUS JEHOVAH ZEBAOTH, *Ego Primus &* ULTIMUS, ET PRÆTER ME NON DEUS, Esaj. XLIV: 6. *Dicetur in die illo*, ECCE DEUS NOSTER HIC, *quem exspectavimus ut liberet nos*, HIC JEHOVAH QUEM EXSPECTAVIMUS, Esaj. XXV: 9. *Vox clamantis in deserto, parate viam Jehovæ*, ECCE DOMINUS JEHOVIH IN FORTI VENIT, *sicut* PASTOR *gregem suum pascet*, Esaj. XL: 3. 5. 10. 11. *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, cujus Nomen Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros*, PATER ÆTERNITATIS, *Princeps pacis*, Esaj. IX: 5. *Ecce dies venient, & suscitabo Davidi Germen justum, qui regnabit Rex, & hoc Nomen Ipsius*, JEHOVAH JUSTITIA NOSTRA, Jer. XXIII: 5. 6. Cap. XXXIII: 15. 16. *Jehovah Zebaoth Nomen Ipsius, &* REDEMPTOR TUUS SANCTUS ISRAELIS, DEUS TOTIUS TERRÆ VOCABITUR, Esaj. LIV: 5. IN DIE ILLO ERIT JEHOVAH IN REGEM SUPER TOTAM TERRAM, IN DIE ILLO ERIT JEHOVAH UNUS, ET NOMEN IPSIUS UNUM; Sach. XIV: 9. Ex his auditis ac intellectis exultavit cor meum, & in gaudio ivi domum, & ibi e statu spiritus redii in statum corporis, in quo hæc, quæ visa & audita sunt, conscripsi.

CAPUT UNDECIMUM

DE

IMPUTATIONE.

Quod Fides hodiernæ Ecclesiæ, quæ perhibetur sola justificare, & Imputatio, unum faciant.

626. Quod Fides hodiernæ Ecclesiæ, quæ perhibetur sola justificare, sit Imputatio, seu quod fides & imputatio in hodierna Ecclesia unum faciant, est quia unum est alterius, seu unum ingreditur alterum mutuo & vicissim, & facit ut sit, si enim dicitur fides & non adjicitur imputatio, fides est mere sonus, & si dicitur imputatio, & non adjicitur fides, est quoque mere sonus, at si duo illa dicuntur conjunctim, fit articulatum quid, sed adhuc absque intellectu, quare ut intellectus percipiat aliquid, necessario adjicietur tertium, quod est meritum Christi, inde fit sententia, quam homo potest eloqui cum aliqua ratione: fides enim hodiernæ Ecclesiæ est, quod Deus Pater imputet justitiam Filii sui, & mittat spiritum Sanctum ad operandum effectus ejus.

627. Sunt itaque illa tria, Fides, Imputatio, & Meritum Christi, in hodierna Ecclesia unum, & vocari possunt triunum, nam si aufertur unum ex illis tribus, fieret Theologia hodierna non aliquid, nam hæc a tribus illis ut unum perceptis pendet sicut longa catena ab Unco fixo; prout si auferretur vel fides, vel imputatio, vel meritum Christi, fierent omnia quæ dicuntur de Justificatione, de remissione peccatorum, de vivificatione, innovatione, regeneratione, sanctificatione, deque evangelio, de libero arbitrio, de charitate & bonis operibus, imo de vita æterna, sicut urbes desolatæ, aut sicut rudera Templi, & ipsa fides antesignana non aliquid, & sic universa Ecclesia foret desertum & desolatio. Ex his patet, super qua columna Domus Dei hodie fundata est, quæ si avelleretur, subrueret illa sicut Domus, in qua fuerunt Satrapæ Philisthæorum & populus ad tria millia ludentes, cujus binas columnas simul Schimson evulsit, qui tunc mortui & occisi sunt, Judic. XVI: 29. Hoc dicitur, quia in antecedentibus ostensum est, & in Appendice ostendendum est, quod Fides illa non sit Christiana, quia dissidet a Verbo, & quod imputatio illius fidei sit vana, quia meritum Christi non est imputabile.

Quod Imputatio, quæ est hodiernæ fidei, sit duplex, una Meriti Christi, & altera Salutis inde.

528. In universa Ecclesia Christana traditur, quod justificatio & inde salvatio fiat a Deo Patre per imputationem meriti Christi Filii sui, & quod imputatio fiat ex gratia QUANDO ET UBI VULT, ita ex arbitrio, & quod illi, quibus meritum Christi imputatur, adoptentur in numerum filiorum Dei; & quia duces Ecclesiæ non

non ultra Imputationem illam promoverunt pedem, aut supra illam elevarunt mentem, ex statuta Electione Dei ex arbitrio lapsi sunt in enormes & fanaticos errores, & tandem in detestabilem de Prædestinatione, & quoque in abominabilem hanc, quod Deus non attendat ad facta vitæ hominis, sed modo ad fidem interioribus mentis ejus inscriptam; quapropter nisi aboletur error de Imputatione, totum Christianismum invaderet Atheismus, & tunc regnaret super illos Rex abyssi, cujus *nomen hebraice Abaddon, & in Græca nomen habet Apollyon*, Apoc. IX: 11; per Abaddon & Apollyon significatur perditor Ecclesiæ per falsa, & per Abyssum ubi illa falsa sunt, videatur Apocalypsis Revel: n: 421. 440. 442. ex quibus patet, quod illud falsum & inde sequentia falsa in extensa serie sint, super quæ Perditor ille regnat, nam, ut supra dictum est, ex illa Imputatione hodie universum systema Theologicum pendet sicut longa catena ex unco fixo, & sicut homo cum omnibus suis membris a Capite; & quia Imputatio illa ubivis regnat, est sicut Esajas dicit „ *Exscindet Dominus ex Israele caput & caudam, honoratus est caput, & doctor mendacii cauda*, Cap. IX: 13. 14.

629. Dicitur, quod Imputatio hodiernæ fidei sit duplex, sed non ita duplex sicut Deus & Misericordia erga omnes, sed sicut Deus & Misericordia erga quosdam; aut non sicut parens & ejus amor erga omnes a se progenitos, sed sicut parens & ejus amor erga unum alterumve a se genitum; aut non sicut Lex Divina & ejus mandatum ad omnes, sed sicut Lex Divina & ejus mandatum ad paucos, quare una duplicitas est extensa & inseparata, altera est restricta & separata, & hæc est duplicitas, illa autem unitas; nam docetur, quod Imputatio meriti Christi sit ex arbitraria electione, & quod his sit imputatio salutis, ita quod quidam adoptentur, & reliqui rejiciantur; quod foret, sicut Deus quosdam in sinum Abrahami elevaret, & quosdam sicut offas diabolo traderet; cum tamen veritas est, quod Dominus neminem rejiciat & tradat, sed quod homo seipsum.

630. Accedit, quod Imputatio hodierna auferat homini omnem potentiam ex libero aliquo arbitrio in spiritualibus, & ne quidem relinquat tantillum, ut possit ignem ex vestibus excutere, & corpus suum indemnisare; aut domum suam incensam per aquas exstinguere, & familiam suam eripere, cum tamen Verbum a principio ad finem docet, ut quisque fugiat mala, quia sunt diaboli & a diabolo, & faciat bona quia sunt Dei & a Deo, & quod illa facturus sit a se, operante Domino. Sed Imputatio hodierna proscribit potentiam ad ita faciendum sicut internecinum fidei & inde saluti, propter causam, ne aliquid hominis intret imputationem, & sic meritum Christi, ex qua stabilita profluxit satanicum hoc, quod homini absoluta impotentia sit in spiritualibus, quod simile est, sicut diceretur, progredere, tametsi non tibi sunt pedes, ne quidem unus; lava te, & tamen ambæ manus sunt amputatæ; aut fac bonum sed dormi; aut nutri te sed absque lingua; & quoque simile est, sicut data sit voluntas quæ non est voluntas, potestne dicere, non possum plus quam statua salis uxor Lothi, nec plus quam Dagon Deus Philistæorum, quum in fanum ejus introducta est arca Dei, timeo ne mihi sicut illi evellatur caput, & volæ manuum projiciantur super limen, I Sam. V: 4. nec plus quam Beelschebub Deus Ekronis, qui ex significatione nominis sui solum potest abigere muscas. Quod talis impotentia in spiritualibus hodie credatur, ex Collectis supra de Libero Arbitrio n: 464. videatur.

631. Quod primam partem duplicitatis istius Imputationis de Salvatione hominis attinet, quæ est Imputatio meriti Christi ex arbitrio, & Imputatio salutis inde, dogmatici in diversum eunt, quidam tradunt, quod Imputatio illa sit absoluta ex libera potestate, & fiat illis, quorum forma externa aut interna beneplacet; aut quod Imputatio fiat ex præscientia illis, quibus gratia infusa est, & fides illa applicari potest: sed usque duæ illæ opiniones collimant ad unam metam, & sunt sicut bini oculi, qui pro objecto habent unum lapidem, aut sicut binæ aures, quæ

pro

pro objecto habent unum cantum: ad primum visum apparet sicut a se mutuo abeant, sed usque in fine se conjungunt, & colludunt; nam cum utrinque plenaria impotentia in spiritualibus traditur, & omne hominis excluditur a fide, sequitur quod gratia illa receptrix fidei, ex arbitrio aut ex præscientia, infusa, sit similis electio, nam si gratia illa, quæ vocatur præveniens, foret universalis, accederet applicatio hominis ex aliqua sua potentia, quæ tamen ut lepra rejicitur. Inde est, quod nemo sciat, num fides illa sit ex gratia ei donata, plus quam truncus aut lapis, qualis fuit cum infusa est, non enim datur signum testificans illam, quando charitas, pietas, studium novæ vitæ, & libera facultas faciendi bonum sicut malum, homini denegatur: signa testificantia fidem illam in homine, quæ traduntur, sunt omnia ludicra, & non alia quam auguria veterum ex volatu avium, aut dignostica astrologorum ex astris, aut ludificatorum ex talis. Hujusmodi, & ludicriora adhuc sequuntur ex imputata justitia Domini, quæ una cum fide, quæ vocatur illa justitia, electo homini infertur.

Quod Fides, quæ est imputativa meriti & justitiæ Christi Redemptoris, primum exorta sit a decretis Synodi Nicenæ de Tribus Personis Divinis ab æterno, quæ Fides a tempore illo ad præsens a toto Christiano Orbe recepta est.

632. Quod ipsam Synodum Nicenam attinet, illam Imperator Constantinus magnus suasu Alexandri Episcopi Alexandrini ex omnibus Episcopis in Asia, Africa & Europa convocatis, in Regia sua Niceæ urbis Bithyniæ habuit, ut hæresin Arii presbyteri Alexandrini, qui Divinitatem Jesu Christi negabat, ex sacris literis convincerent & damnarent; hoc factum est Anno Christi 1318. Quod convocati illi concluserint, quod tres Personæ Divinæ, Pater, Filius & Spiritus Sanctus, ab æterno fuerint, apprimis constare potest a duobus Symbolis, Nicenum & Athanasianum, dictis; in Niceno legitur „ *Credo in unum Deum Patrem, Omnipotentem, Factorem Cæli & terræ; & in unum Dominum, Jesum Christum; Filium Dei unigenitum a Patre, natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, consubstantialem Patri, qui descendit de Cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine; & in Spiritum Sanctum, Dominum & Vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre Filioque simul adoratur & glorificatur.* In Symbolo Athanasiano sunt hæc „ *Fides Catholica est hæc, ut unum Deum in Trinitate, & Trinitatem in Unitate veneremur, neque confundentes Personas, neque Substantiam separantes. Sed quia singulatim unamquamque Personam Deum & Dominum confiteri Christiana veritate compellimur, ita tres Deos aut tres Dominos dicere Catholica Religione prohibemur* „ hoc est, quod confiteri tres Deos & Dominos, sed non dicere liceat, & quod hoc sit quia religio vetat, illud autem quia veritas dictat: Symbolum hoc Athanasianum statim post Concilium Niceæ habitum, ab uno aut pluribus, qui Concilio interfuerant, conscriptum est, & quoque ut Oecumenicum seu Catholicum acceptatum. Ex his patet, quod tunc decretum fuerit, quod tres Personæ Divinæ ab æterno agnoscendæ sint, & quamvis unaquævis Persona singulatim per se esset Deus, quod usque non dicendi sint tres Dii & Domini, sed Unus.

633. Quod fides trium Personarum Divinarum ab illo tempore recepta sit, & ab omnibus Episcopis, Hierarchis, Dynastis Ecclesiæ, & Presbyteris usque ad præsens tempus confirmata & prædicata sit, in Christiano Orbe notum est; & quia inde emanavit persuasio mentalis de tribus Diis, non potuit alia Fides excludi, quam

quæ Tribus illis in suo ordine applicata esset, quæ est, quod Deus Pater adeundus sit, & implorandus, ut imputet justitiam Filii sui, aut ut misereatur propter passionem crucis Filii, & mittat Spiritum Sanctum ut operetur salutis effectus medios & ultimos. Hæc fides est fætus ex duobus illis Symbolis enatus; sed dum fasciæ evolvuntur, in conspectum non venit unus sed tres, primum conjuncti sicut amplexu, at mox separati, statuunt enim, quod Essentia conjungat illos, sed proprietates, quæ sunt creatio, redemptio, operatio, seu imputatio, justitia imputata & effectuatio, separent illos: quæ causa est, quod tametsi ex tribus unum Deum composuerunt, usque tamen ex tribus Personis non fecerint unum, propter causam, ne idea trium Deorum obliteraretur; nam quamdiu unaquævis Persona singulatim creditur Deus, ut in Symbolo dicitur, si tunc consequenter tres Personæ fierent una, tota Domus super tribus sicut columnis fundata in acervum decideret. Quod Synodus illa introduxerit tres Personas Divinas ab æterno, fuit causa, quia non rite scrutati sunt Verbum, & inde non aliud azylum contra Arianos invenerunt. Quod postea tres illas Personas, quarum quælibet est Deus per se, contulerint in unum Deum, fuit ex timore, ne ab omni rationali religioso in tribus Orbis Partibus inculparentur Fidei trium deorum, & blasphemarentur: Quod tradiderint fidem applicatam tribus in ordine, fuit causa, quia non alia ex isto principio profluit: huic accedit, si unus ex tribus præteriretur, non mitteretur tertius, & sic omnis operatio Divinæ gratiæ incassum iret.

634. Sed propalabitur veritas; quando Fides in tres Deos in Christianas Ecclesias introducta est, quod factum est a tempore Synodi Nicenæ, omne bonum charitatis & omne verum fidei exulaverunt, illa duo enim nullatenus consistunt cum cultu mentali trium deorum, & simul cum cultu orali unius Dei, Mens enim negat quod os loquitur, & os negat quod mens cogitat, inde fit, quod nec sit fides trium Deorum, neque fides Unius. Ex hoc patet, quod Templum Christianum ab eo tempore non modo rimas duxerit, sed collapsum sit in ruder; & quod ab eo tempore apertus sit puteus abyssi, ex quo ascendit fumus sicut fornacis magnæ, & obscuratus est Sol & aer, & e quo locustæ exiverunt in terram, Apoc. Cap. IX: 2. 3; videatur Explicatio illorum in APOCALYPSI REVELATA; imo ab illo tempore incepta est & increvit Desolatio prædicta a Daniele, Matth. XXIV: 15, & ad fidem illam & ejus imputationem congregatæ sunt aquilæ, Vers. 28. ejusdem Capitis; per aquilas ibi intelliguntur Primores Ecclesiæ sicut lyncei. Si dicitur, quod Concilium, in quo consederunt tot Episcopi ac viri laureati, unanimis suffragiis illud decreverint, sed quid fidendum est Conciliis, cum Concilia Romano Catholica etiam unanimis suffragiis concluserunt Vicariatum Papalem, invocationem sanctorum, venerationem simulachrorum & ossium, divisionem Sanctæ Eucharistiæ, purgatorium, indulgentias, & plura. Et quid fidendum est Conciliis, cum Dodrectanum etiam unanimis suffragiis decrevit detestabilem Prædestinationem, & extulit illam ut Palladium religionis. Sed mi Lector! ne crede Conciliis, sed sancto Verbo, & adi Dominum, & illustraberis; Ille enim est Verbum, hoc est, Ipsum Divinum Verum ibi.

635. Ultimo detegetur hoc Arcanum: in Septem Capitibus in Apocalypsi describitur Consummatio hodiernæ Ecclesiæ, similiter sicut describitur devastatio Ægypti, ac utraque per similes plagas, quarum unaquævis spiritualiter significat aliquod falsum, quod promovit devastationem ejus usque ad interitum, quare etiam hæc Ecclesia, quæ hodie deperdita est, vocatur Ægyptus spiritualiter intellecta, Apoc. XI: 8. Plagæ in Ægypto fuerunt hæ, quod aquæ versæ sint in sanguinem, unde mortuus est omnis piscis, & fætuit flumen, Exod. VII: similiter dicitur in Apocalypsi Cap. VIII: 8. Cap. XVI: 3.; per sanguinem significatur Divinum Verum falsificatum, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 379. 404. 681. 687. 688; & per pisces, qui tunc mortui, vera in naturali homine similiter, n: 290. 405. In Ægyp-

Ægypti terram productæ sunt ranæ, Exod. VIII: aliquid de ranis etiam dicitur in Apocalypsi Cap. XVI: 13. per ranas significantur ratiocinationes ex cupiditate falsificandi vera, videatur Apoc: Revel: n: 702. In Ægypto ulcera noxia facta sunt super homine & bestia, Exod. IX: similiter in Apocalypsi Cap. XVI: 2; per ulcera significantur interiora mala & falsa destructiva boni & veri in Ecclesia, videatur Apoc: revel: n: 678. In Ægypto facta est grando mixta igne, Exod. IX: similiter in Apocalypsi, Cap. VIII: 7. Cap. XVI: 21; grando significat falsum infernale, videatur Apoc. revel. n: 399. 714. In Ægyptum immissa est locusta, Exod. X: similiter in Apocalypsi Cap. IX: 1 ad 11., locustæ significant falsa in extremis, videatur Apoc. revel. n: 424. 430. In Ægyptum graves tenebræ inductæ sunt, Exod. X: similiter in Apocalypsi, Cap. VIII: 12. tenebræ significant falsa oriunda vel ex ignorantia, vel ex falsis religionis, vel ex malis vitæ, videatur Apoc. revel. n: 110. 413. 695. Quod tandem Ægyptii perierint in Mari Suph, Exod. XIV: in Apocalypsi autem Draco & Pseudopropheta in stagno ignis & sulphuris, Cap. XIX: 20. Cap. XX: 10; utrumque, mare Suph & Stagnum illud, significat Infernum. Quod de Ægypto & de Ecclesia, cujus consummatio & finis describitur in Apocalypsi, similia dicantur, est quia per Ægyptum intelligitur Ecclesia, quæ in principio suo fuit præstans, quare Ægyptus, antequam Ecclesiæ ejus devastata est, æquiparatur horto Edenis, & horto Jehovæ, Genes. XIII: 10. Ezech. XXXI: 8. & quoque vocatur Lapis angularis tribuum, Filius sapientum, & regum antiquitatis, Esaj. XIX: 11. 13. plura de Ægypto in statu primævo ejus, & in statu devastato, videatur Apocalypsis Revelata, n: 503.

Quod Fides imputativa meriti Christi non fuerit nota in Ecclesia Apostolica, quæ præcessit; & nullibi intellecta in Verbo.

636. Ecclesia, quæ Synodum Nicænam præcessit, vocata est Ecclesia Apostolica, quæ quod fuerit ampla, & in tres partes Orbis, Asiam, Africam & Europam propagata, constat non modo ex Imperatore Constantino magno, & ejus Monarchia super plura Regna Europæ postea divisa, sed etiam super viciniora extra Europam, quod fuerit Christanus, ac Zelotes pro religione; quare, ut supra dictum est, convocavit Episcopos ex Asia, Africa & Europa in Regiam suam Niceæ urbis Bithyniæ, ut Arii scandala ex Imperio suo ejiceret. Hoc factum est ex Divina Domini Providentia, quoniam si negatur Divinitas Domini, Ecclesia Christiana emoritur, & fit sicut sepulchrum ornatum Epitaphio hoc, hic jacet. Ecclesia, quæ fuit ante hoc tempus, vocata est Apostolica; & Scriptores insignes istius Ecclesiæ dicti sunt Patres, ac veri Christiani a latere fratres. Quod hæc Ecclesia non agnoverit tres Personas Divinas & inde nec Filium Dei ab æterno, sed modo Filium Dei natum in tempore, constat ex Symbolo, quod ab Ecclesia illorum vocatum est Apostolicum, ubi hæc leguntur „ *Credo in Deum Patrem Omnipotentem, Creatorem Cæli & Terræ. Et in Jesum Christum Filium Ejus unicum, Dominum nostrum, qui conceptus de Spiritu Sancto, natus ex Virgine Maria. Credo in Spiritum sanctum; sanctam Ecclesiam Catholicam, sanctorum communionem.* Ex quo patet, quod non alium Filium Dei agnoverint, quam conceptum de spiritu sancto, & natum ex Maria Virgine; & prorsus non aliquem Filium Dei natum ab æterno. Hoc Symbolum, sicut duo altera, pro sincero Catholico ab universa Ecclesia Christiana ad hodienum diem, agnitum est.

637. Quod in primævo illo tempore, omnes in Christiano isto Orbe agnoverunt, quod Dominus Jesus Christus esset Deus, Cui data est omnis potestas in Cælo & in

Terra, & potestas omnis carnis, secundum ipsissima Ejus verba, Matth. XXVIII: 18. Joh. XVII: 2; & quod crediderint in Ipsum, secundum mandatum Ipsius ex Deo Patre, Joh. III: 15. 16. 36. Cap. VI: 40. Cap. XI: 25. 26. idem hoc etiam manifeste patet ex convocatione omnium Episcoporum ab Imperatore Constantino magno, propter causam, ut Arium & ejus asseclas, qui negabant Divinitatem Domini Salvatoris a Maria Virgine nati, ex sacris literis convincerent & damnarent; quod quidem factum, sed hi vitaturi lupum inciderunt in leonem, aut sicut dicitur in provervio, cupiens vitare charybdin incidit in scyllam; fingendo Filium Dei ab æterno, qui descendit & assumsit Humanum, credentes quod sic vindicaverint & restituerint Domino Divinitatem; non scientes quod Ipse Deus Creator universi descenderit, ut fieret Redemptor, & sic e novo Creator, secundum hæc manifesta in Veteri Testamento, Esaj. XXV: 9. Cap. XL: 3. 5. 10. 11. Cap. XLIII: 24. Cap. XLIV: 6. 24. Cap. XLVII: 4. Cap. XLVIII: 17. Cap. XLIX: 7. 26. Cap. LX: 16. Cap. LXIII: 16. Jerem. L: 34. Hosch. XIII: 4. Psalm. XIX: 15. his adde Joh. IX: 15.

638. Ecclesia illa Apostolica, quia coluit Dominum Deum Jesum Christum, & simul tunc in Ipso Deum Patrem, potest assimilari Horto Dei, & Arius, qui tunc surrexit, serpenti emisso ex Inferno, & Concilium Nicænum Uxori Adami quæ porrexit fructum marito suo & persuasit, post cujus esum apparuerunt sibi nudi, & texerunt nuditatem foliis ficus; per nuditatem illorum intelligitur innocentia in qua prius fuerunt, & per folia ficus vera naturalis hominis, quæ successive falsificata sunt. Primitiva illa Ecclesia etiam æquiparari potest diluculo & matutæ, ex qua dies processit ad decimam horam, sed tunc densa nubes intervenit, sub qua dies processit ad vesperam, & post hanc in noctem, in qua pro quibusdam exorta est Luna, ex cujus lumine aliqui aliquid viderunt ex Verbo, & reliqui in caliginem nocturnam progressi sunt eo usque, ut nihil Divinitatis in Humanitate Domini viderent, tametsi Paulus dicit, quod in *Jesu Christo omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter*, Coloss. II: 9.; & Johannes, quod *Filius Dei missus in Mundum sit verus Deus & vita æterna*, 1 Epist. V: 20. 21. Ecclesia primitiva seu Apostolica, nusquam potuit ominari, quod successura sit Ecclesia, quæ plures Deos corde, & unum ore coleret; quæ separaret charitatem a fide; remissionem peccatorum a pænitentia & studio novæ vitæ; quæque induceret totalem impotentiam in spiritualibus; & minime, quod aliquis Arius elevaret caput, & quando est mortuus, resurgeret, & dominaretur clanculum usque ad finem.

639. Quod non aliqua Fides imputativa meriti Christi intellecta sit in Verbo, patet clare exinde, quod illa fides in Ecclesia prius non nota fuerit, quam postquam Nicæna Synodus tres Personas Divinas ab æterno introduxit; & cum hæc fides introducta est, & pervasit totum Orbem Christianum, rejecta est omnis alia fides in tenebras; quare quicunque tunc legit Verbum, & videt fidem, imputationem, & meritum Christi, ex se incidit in illud, quod credidit unicum; sicut qui scripturam unius paginæ videt, & ibi subsistit, & non vertit illam, & videt aliud. Aut sicut qui persuadet sibi, quod hoc sit verum, tametsi falsum, & id solum confirmat, tunc videt falsum ut verum, & verum ut falsum, hic postea comprimeret dentes, & sibilaret ore ad omnem qui id impugnat, & diceret non intelligens es; mens ejus tota est in illo, circumducta callo, qui sicut heterodoxa rejicit omnia quæ cum suis orthodoxis ita vocatis non consonant; est enim memoria ejus sicut tabula, cui unicum hoc Theologicum dominans inscriptum est; si intrat aliquod aliud, non locum habet ubi inseratur, quare id ejicit sicut os spumam. Pro exemplo, dic ad confirmatum Naturalistam, qui vel credit, quod Natura seipsam creaverit, vel quod post naturam exstiterit Deus, vel quod Natura & Deus unum sint, quod prorsus contrarium sit, numne ille aspiceret te vel sicut a fabulis presbyterorum delusum, vel ut simplicem, vel ut hebetem, vel ut dementem;

tem; simile est cum omnibus, quæ persuasio & confirmatio fixant, quæ apparent demum sicut picti tapetes parieti ex lapillis obsoletis conglutinato multis clavis affixi.

Quod Imputatio meriti & justitiæ Christi sit impossibilis.

640. Ut sciatur quod Imputatio Meriti & Justitiæ Jesu Christi sit impossibilis, necessum est scire, quid Meritum & Justitia Ipsius sunt; Meritum Domini nostri Salvatoris est Redemptio, quæ qualis fuit, in suo Capite supra n: 114 ad 133, videatur, quæ quod fuerit subjugatio Infernorum & ordinatio Cælorum, & postea instauratio Ecclesiæ, ibi describitur, & sic quod Redemptio fuerit Opus pure Divinum: ibi etiam ostensum est, quod Dominus per Redemptionem se miserit in potentiam regenerandi & salvandi homines, qui credunt in Ipsum, & faciunt præcepta Ipsius, & quod absque Redemptione illa nulla Caro salvari potuerit. Quoniam nunc Redemptio fuit Opus pure Divinum, & solius Domini, ac illa est Meritum Ipsius, sequitur quod hoc nulli homini applicabile, addicabile, & imputabile sit, non plus quam Creatio & Conservatio Universi, Redemptio etiam fuit quædam Creatio Cæli Angelici e novo, & quoque Ecclesiæ. Quod Ecclesia hodierna attribuat illud meritum Domini Redemptoris illis, qui ex gratia Fidem adipiscuntur, patet ex dogmatibus illorum, inter quæ hoc principale est, nam dicitur ab Ecclesiæ istius Hierarchis & ab illorum Clientibus, tam in Ecclesia Romano-Catholica, quam in Ecclesiis Reformatorum, quod per Imputationem Meriti Christi, illi qui Fidem adepti sunt, non modo justi & sancti reputentur, sed etiam quod sint, & quod peccata illorum non sint peccata coram Deo, quia remissa, & illi justificati, hoc est, reconciliati, innovati, regenerati, sanctificati, & Cælo adscripti. Quod universa Ecclesia Christiana eadem illa hodie doceat, manifeste constat ex Synodo Tridentina, Confessionibus, Augustana & Augsburgensi, & a commentationibus allegatis & simul receptis. Quid aliud ex supradictis, & in fidem illam translatis, fluit, quam quod possessio istius fidei, sit illud meritum, & illa justitia Domini, consequenter quod possessor ejus sit Christus in alia persona, nam dicitur quod Ipse Christus sit Justitia, & quod fides illa sit justitia, & quod imputatio, per quam etiam intelligitur addicatio & applicatio, faciat ut non modo justi & sancti reputentur, sed quod sint. Adde modo imputationi, applicationi & addicationi TRANSCRIPTIONEM, & eris vicarius Papa.

641. Cum itaque Meritum & Justitia Domini sunt pure Divina, & pure Divina sunt talia, ut si applicarentur & addicarentur, homo in instanti emoretetur, & sicut stipes injectus nudo soli, consumeretur ita, ut vix remaneret favilla de illo; quare Dominus cum suo Divino accedit ad Angelos & ad homines per lucem temperatam & moderatam ad facultatem & qualitatem cujusvis, ita per adæquatum & accommodatum; similiter per calorem. In Mundo spirituali est Sol, in cujus medio est Dominus; ex illo Sole influit Ille per lucem & calorem in totum Mundum spiritualem, & in omnes qui ibi sunt, omnis lux & omnis calor ibi inde est; Dominus ab illo Sole cum eadem luce & eodem calore influit etiam in animas & mentes hominum; calor ille in sua essentia est Divinus Ipsius Amor, & Lux illa in sua essentia est Divina Ipsius Sapientia, hanc lucem & illum calorem adaptat Dominus ad facultatem & qualitatem angeli & hominis recipientis, quod fit per auras seu athmosphæras spirituales, quæ vehunt & transferunt illa: ipsum Divinum immediate ambiens Dominum facit illum Solem. Hic Sol distat ab Angelis, sicut Sol Mundi naturalis ab hominibus, propter causam, ne nude & sic immediate tangeret illos, nam sic consumerentur, sicut stipes injectus nudo soli, ut dictum est. Ex

his constare potest, quod meritum & justitia Domini, quia sunt pure Divina, haudquaquam possint per imputationem in aliquem angelum aut hominem inferri, imo si aliqua stilla ejus non ita moderata, ut dictum est, tangeret illos, illico sicut laborantes cum morte torquerentur, luxando pedibus, divaricando oculos, & exanimarentur. Hoc in Ecclesia Israelitica notum factum est per hoc, quod nemo possit videre Deum & vivere. Describitur etiam Sol Mundi spiritualis, qualis est postquam Jehovah Deus assumsit Humanum, & Huic adjecit Redemptionem & Justitiam novam, his verbis apud Esajam „ *Lux Solis erit septupla, sicut Lux septem dierum, in die quo Jehovah obligabit fracturam populi*, Cap. XXX: 26; in quo Capite a principio ad finem agitur de adventu Domini. Describitur etiam quid fieret, si Dominus descenderet, & appropinquaret ad aliquem impium, per hæc in Apocalypsi „ *Absconderunt se in speluncis & petris montium, & dicebant montibus & petris, abscondite nos a facie Sedentis super Throno, & ab ira Agni*, Cap. VI: 15. 16; ira Agni dicitur, quia illis ita apparet terror & cruciatus appropinquante Domino. Hoc adhuc evidenter concludi potest ex hoc, quod si aliquis impius intromittitur in Cælum, ubi charitas & fides in Dominum regnant, invadat oculos ejus caligo, mentem ejus vertigo & insania, corpus ejus dolor & cruciatus, & fiat sicut exanimis; quid tunc si Ipse Dominus cum Divino suo merito, quod est Redemptio, & cum Divina sua Justitia, hominem intraret. Ipse Johannes Apostolus nec sustinuit præsentiam Domini, nam legitur, quod *cum vidit Filium Hominis in medio septem Candelabrorum, ceciderit ad pedes Ipsius sicut mortuus*, Apoc. I: 17.

642. Dicitur in Decretis Conciliorum & in Articulis Confessionum, in quos Reformati jurant, quod Deus per meritum Christi infusum justificet impium, cum tamen impio ne quidem communicari, minus conjungi potest bonum alicujus Angeli, quin rejiciatur & resiliat sicut globus elasticus conjectus in parietem, aut absorbeatur sicut adamas immissa in paludem, imo si aliquod vere bonum intruderetur, foret sicut margarita alligaretur naribus porci; nam quis non scit, quod clementia non possit injici in immisericordiam, innocentia in vindictam, amor in odium, concordia in discordiam, quod foret sicut commiscere Cælum & Infernum: homo non renatus est quoad spiritum suum sicut panthera aut sicut bubo, & assimilari potest senti & urticæ, at homo renatus est sicut ovis aut sicut columba, & assimilari potest oleæ aut viti; cogitate, quæso, si libet, quomodo potest homo panthera converti in hominem ovem, aut bubo in columbam, aut sentis in oleam, aut urtica in vitem, per aliquam imputationem, addicationem, applicationem Divinæ justitiæ, quæ potius illum damnaret, quam justificaret; annon ut conversio fiat, ferinum pantheræ & bubonis, aut noxium sentis & urticæ, prius auferendum est, & loco ejus vere humanum & innocuum implantandum est: quomodo hoc fit, etiam docet Dominus apud Johannem Cap. XV: 1 ad 7.

Quod sit Imputatio, sed boni & mali, & simul fidei.

643. Quod sit Imputatio boni & mali, quæ in Verbo, ubi nominatur, intelligitur, constat ex innumeris locis ibi, quæ quidem prius ad partem allata sunt, sed ut quisque certus fiat, quod non alia Imputatio detur, aliqua etiam hic ex Verbo afferentur, quæ sunt, *Venturus est Filius hominis, & tunc reddet unicuique secundum facta ejus*, Matth. XVI: 27. *Exibunt qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ, qui vero mala fecerunt in resurrectionem judicii*, Joh. V: 29. *Liber apertus est qui est vitæ, & judicati sunt omnes secundum Opera illorum*, Apoc. XX: 12. 13. *Ecce venio cito, & merces mea Mecum, ut dem unicuique secundum Opus ejus*, Apoc. XXII: 12. *Visitabo secundum vias ejus, Opera ejus retribuam illi*, Hosch. IV: 9. Sach. I: 6. Jerem. XXV: 14. Cap. XXXII: 19. *Deus in die iræ & justi Judicii sui, reddet unicui-*

cuique secundum Opera ejus, Rom. II: 5. 6. *Omnes nos manifestari oportet coram Tribunali Christi, ut reportet illa, quæ per corpus prout ea fecit, sive bonum sive malum*, II Cor. V: 10. Non alia Lex imputationis fuit in principio Ecclesiæ, nec alia futura est in fine ejus; quod in principio Ecclesiæ, patet ex Adamo & ejus Uxore, quod quia malum fecerunt, comedendo ex Arbore scientiæ boni & mali, damnati sint, Gen. II. & III; & quod nec alia futura sit in fine Ecclesiæ, patet ex his Domini verbis, *Quando venerit Filius hominis in gloria Patris sui, tunc sedebit super Throno gloriæ suæ, & dicet Ovibus a dextris, venite benedicti, & tanquam hæreditatem possidete paratum vobis Regnum a fundatione Mundi; Nam esurivi, & dedistis Mihi edere, sitivi & potastis Me. Peregrinus fui & collegistis Me. Nudus fui & induistis Me. Ægrotus fui & visitastis Me. In Custodia fui & venistis ad Me. At vero Hircis a sinistris, quia non fecerunt bona, dixit, discedite a Me maledicti, in Ignem æternum paratum diabolo & angelis ejus*, Matth. XXV: 33 seqq. Ex his quisque apertis oculis videre potest, quod sit Imputatio boni & mali. Quod etiam sit Imputatio Fidei, est quia Charitas quæ est boni, & Fides quæ est veri, una sunt in bonis Operibus, & quod nisi una sunt, Opera non sint bona, videatur supra, n: 373 ad 377; quare dicit Jacobus, *Abraham Pater noster nonne ex Operibus justificatus est, cum obtulit Filium suum super altare, videsne quod Fides cooperata sit Operibus, & ex Operibus Fides pro perfecta cognita sit, ac impleta est Scriptura, quæ dicit, credidit Abraham Deo, & imputatum est illi in justitiam*, Epist. II: 21. 22. 23.

644. Causa, quod Præsules Ecclesiarum Christianarum, & inde subalterni illorum per Imputationem in Verbo intellexerint imputationem Fidei, cui Justitia & Meritum Christi inscripta sunt, & sic homini adscripta, est quia non de alia fide per quatuordecem Sæcula, hoc est, a tempore Synodi Nicenæ, voluerunt scire; quare illa sola insedit memoriæ & inde menti illorum, sicut organizata, quæ ab eo tempore fænerata est lucem, qualis est ex incendio tempore noctis, ex qua luce illa fides visa est tanquam ipsum verum Theologicum, ex qua pendent omnia reliqua in serie concatenata, quæ dilaberentur, si illud caput, seu illa columna amoveretur: quare si aliam Fidem, quam imputativam illam cogitarent, cum legerunt Verbum, lux illa una cum omni Theologico illorum, exstingueretur, & oborirentur tenebræ, e quibus tota Ecclesia Christiana evanesceret, quare relicta est illa, *sicut stirps radicum in terra, excisa & deperdita arbore, usque dum septem tempora transirent*, Dan. IV: 20; quis inter confirmatos antistites Ecclesiæ hodie, dum impugnatur illa fides, non obturat aurem sicut gossypio ad audiendum aliquid contra illam. Sed, mi Lector, aperi aures, & lege Verbum, & clare percipies aliam fidem & aliam imputationem, quam hactenus tibi persuaseras.

645. Mirabile est, quod tametsi Verbum a principio ad finem plenum est testimoniis & confirmationibus, quod cuivis imputetur ejus bonum aut malum, usque dogmatici Religionis Christianæ obturaverint sicut cera aures, ac inunxerint sicut collyrio oculos, ut non audiverint aut viderint, nec audiant aut videant aliam Imputationem quam suæ Fidei supra memoratæ; & tamen Fides illa rite comparari potest cum Morbo oculi, qui vocatur GUTTA SERENA, imo merito nominanda ita, quæ est absoluta oculi cæcitas, oriunda ex obstructione Nervi optici, & tamen Oculus apparet sicut plenarie videns; similiter illi qui in fide ista sunt, vadunt sicut apertis oculis, & apparent coram aliis sicut omnia videant, cum tamen nihil vident, quoniam homo nihil scit de illa dum intrat, est enim tunc sicut truncus, nec deinde scit num inest, neque scit num aliquid in illa est; ac postea illi quoque sicut claris oculis vident Fidem illam parturientem & gignentem nobiles fætus Justificationis, videlicet Remissionem peccatorum, Vivificationem, Innovationem, Regenerationem, Sanctificationem, cum tamen non ullius illarum signum viderunt, nec videre possunt.

646. Quod bonum quod est charitas, & malum quod est iniquitas, post mortem

imputentur, ex omni experientia de forte illorum, qui ex hoc Mundo in alterum transfeunt, teftatum mihi factum eft, quifque poftquam aliquot dies ibi moratus eft, exploratur qualis eft, ita qualis fuit in priori Mundo quoad religionem, quo facto, exploratores renuntiant hoc ad Cælum, & tunc transfertur ad fimiles, ita ad fuos, ita fit Imputatio. Quod imputatio boni fit omnibus qui in Cælo funt, & imputatio mali omnibus qui in inferno, patuit mihi ex ordinatione utriufque a Domino; Univerfum Cælum ordinatum eft in Societates fecundum omnes varietates amoris boni, & Univerfum Infernum fecundum omnes varietates amoris mali. Similiter ordinatur Ecclefia in terris a Domino, hæc enim correfpondet Cælo; ejus religio eft bonum. Præterea quære quemcumque libet religione & fimul ratione præditum, fit ex hac aut ex binis alteris partibus Orbis, quem credit venturum in Cælum, & quem in Infernum, & refpondebunt confentienter, quod illi qui bonum faciunt in Cælum, & quod qui malum in infernum. Infuper quis non fcit, quod omnis verus homo amet hominem, Cætum ex pluribus, Civitatem, & Regnum ex bono eorum, imo non modo homines, fed etiam beftias, & quoque inanimata, ut domus, poffeffiones, agros, hortos, arbores, fylvas, terras; imo metalla & lapides, ex bonitate & ufu illorum, bonum & ufus unum funt; quid non Dominus amaret hominem & Ecclefiam ex bono.

Quod Fides & Imputatio Novæ Ecclefiæ nequaquam poffint una effe cum fide & imputatione prioris Ecclefiæ, & quod, fi una funt, fiat collifio & conflictio talis, ut pereat amne Ecclefiæ apud hominem.

647. Quod Fides & Imputatio novæ Ecclefiæ non poffit una effe cum fide & imputatione prioris feu adhoc perftantis Ecclefiæ, eft caufa, quia non in uno tertio, ne quidem in uno decimo conveniunt: Nam fides prioris Ecclefiæ docet, quod ab æterno exftiterint tres Perfonæ Divinæ, quarum unaquævis fingulatim feu per fe effet Deus, totidem etiam Creatores; fides autem novæ Ecclefiæ eft, quod modo una Perfona Divina, ita unus Deus ab æterno fuerit, & quod præter Ipfum non alius Deus fit: quare fides prioris Ecclefiæ tradidit Divinam Trinitatem divifam in tres Perfonas; at fides novæ Ecclefiæ tradit Divinam Trinitatem unitam in una Perfona. Fides prioris Ecclefiæ fuit in Deum invifibilem, inacceffibilem & inconjungibilem, de quo idea fuit qualis eft de Spiritu, quæ eft ficut eft de æthere aut vento; at fides novæ Ecclefiæ eft in Deum vifibilem, acceffibilem, & conjungibilem, in quo ut anima in corpore eft Deus invifibilis, inacceffibilis & inconjungibilis, de quo eft idea hominis, quia Deus unus, qui fuit ab æterno, factus eft homo in tempore. Fides prioris Ecclefiæ tribuit Deo invifibili omnem potentiam, & hanc Deo vifibili derogat, nam tradit quod Deus Pater imputet fidem, & per illam donet vitam æternam, & quod vifibilis modo intercedat, & quod uterque, aut fecundum Græcam Ecclefiam, Deus Pater Spiritui Sancto, qui eft tertius in ordine Deus per fe, det omnem potentiam operandi iftius fidei effectus; at fides novæ Ecclefiæ tribuit Deo vifibili, in quo invifibilis, omnipotentiam imputandi, & quoque operandi effectus falutis. Fides prioris Ecclefiæ eft primario in Deum Creatorem, & non fimul in Illum ut Redemptorem & Salvatorem; at fides novæ Ecclefiæ eft in unum Deum, qui fimul eft Creator, Redemptor & Salvator. Fides prioris Ecclefiæ eft, quod fidem donatam & imputatam fequantur ex fe Pænitentia, Remiffio peccatorum, Renovatio, Regeneratio, Sanctificatio, & Salus, præter quod aliquid hominis illis commifceatur

aut

aut conjungatur; at fides novæ Ecclesiæ docet pænitentiam, reformationem, regenerationem, & sic remissionem peccatorum, cooperante homine. Fides prioris Ecclesiæ tradit imputationem meriti Christi, quam donata fides amplectitur; at fides novæ Ecclesiæ docet imputationem boni & mali, & simul fidei, & quod hæc imputatio sit secundum Scripturam sacram, illa autem contra eam. Prior Ecclesia tradit donationem fidei in qua meritum Christi, quando homo est sicut truncus & lapis, & quoque tradit totalem impotentiam in spiritualibus; Nova autem Ecclesia docet prorsus aliam fidem, quæ non est in meritum Christi, sed in Ipsum Jesum Christum Deum Redemptorem & Salvatorem, & liberum arbitrium tam ad applicandum se ad receptionem, quam ad cooperandum. Prior Ecclesia fidei suæ adjungit charitatem ut appendicem, sed non ut salvificam, & sic facit Religionem; Nova autem Ecclesia conjungit fidem in Dominum & charitatem erga proximum, ut duo inseparabilia, & sic facit Religionem; præter plures alias discordantias.

648. Ex brevi illa recensione discordantiarum seu dissensuum, patet quod fides & imputatio Novæ Ecclesiæ nequaquam possit una esse cum fide & imputatione prioris seu adhuc perstantis Ecclesiæ, & quia talis discordia & dissensus est inter utriusque Ecclesiæ fidem & ejus imputationem, est plena heterogeneitas, quare si una essent in mente hominis, fieret collisio & conflictio talis, ut periret omne Ecclesiæ, & homo in spiritualibus caderet vel in delirium vel in deliquium, unde non sciret quid Ecclesia, & num Ecclesia; num tunc sciret aliquid de Deo, aliquid de fide, & aliquid de charitate. Fides prioris Ecclesiæ, quia excludit omne lucis ex ratione, assimilari potest noctuæ; at fides novæ Ecclesiæ assimilari potest columbæ, quæ diu volat, & videt ex luce cæli; quare conjunctio illarum in una mente foret sicut conjunctio noctuæ & columbæ in uno nido, ubi noctua poneret sua ova, & columba sua, & post incubatum excluderentur pulli, & tunc noctua pullos columbæ discerperet, & suis pullis daret in escam; est enim noctua avis vorax. Quia fides prioris Ecclesiæ describitur in Apocalypsi Cap. XII, per draconem, & fides novæ Ecclesiæ per mulierem circumdatam sole, super cujus Capite corona duodecim stellarum, potest ex comparatione concludi, qualis status mentis hominis foret, si simul essent in una domo, scilicet quod draco adstaret mulieri pariturae animo devorandi fætum ejus, & quod postquam illa avolavit in desertum, persequeretur illam, & conjiceret aquam ut flumen in illam, ut absorberetur.

649. Simile eveniret, si quis amplecteretur fidem novæ Ecclesiæ, & fidem prioris Ecclesiæ de Imputatione meriti & justitiæ Domini retineret, ex hac enim ut radice omnia prioris Ecclesiæ dogmata, ut propagines, exsurrexerunt: si hoc fieret, comparatio foret, sicut quis se eriperet ex quinque cornibus draconis, & se intricaret in quinque reliquis ejus; aut si quis fugeret lupum, & incideret in tigridem; aut sicut exiens e fovea ubi non aqua, caderet in foveam ubi aqua, qua submergeretur; nam sic facile rediret in omnia prioris fidei, quæ qualia sunt, supra expositum est, & tunc in hoc damnabile, quod imputaret & applicaret sibi ipsa Divina Domini, quæ sunt Redemptio & Justitia, quæ adorari & non applicari possunt; nam si homo sibi illa imputaret & applicaret, consumeretur sicut conjectus in nudum solem, a cujus tamen luce & calore videt & corpore vivit: quod Meritum Domini sit Redemptio, & quod Redemptio Ipsius & Justitia Ipsius, sint duo Divina, quæ homini non conjungi possunt, supra ostensum est. Caveat itaque sibi quisque a transscriptione imputationis prioris Ecclesiæ in imputationem novæ, quoniam inde oritura sunt tragica, quæ obstarent saluti ejus.

Quod Dominus omni homini imputet bonum, & quod Infernum omni homini imputet malum.

650. Quod Dominus imputet homini bonum, & non aliquod malum, & quod diabolus, per quem intelligitur Infernum, imputet homini malum, & non aliquod bonum, est novum in Ecclesia; quod sit novum, est quia in Verbo pluries legitur, quod Deus irascatur, ulciscatur, odio habeat, damnet, puniat, conjiciat in infernum, tentet, quæ omnia sunt mali, & inde mala: sed quod sensus literæ Verbi ex talibus, quæ vocantur apparentiæ & correspondentiæ, conscriptum sit, propter causam, ut sit conjunctio Externæ Ecclesiæ cum Interna ejus, ita Mundi cum Cælo, in Capite de SCRIPTURA SACRA ostensum est; & ibi etiam, quod cum talia in Verbo leguntur, ipsæ apparentiæ veri, dum transeunt ab homine ad Cælum, vertantur in genuina vera, quæ sunt, quod Dominus nusquam irascatur, ulciscatur, odio habeat, damnet, puniat, conjiciat in infernum, tentet, proinde quod nulli homini faciat malum; hanc transmutationem & versuram in Mundo Spirituali sæpius animadverti.

651. Ipsa ratio adstipulatur, quod Dominus non possit alicui homini malum facere, proinde nec ei imputare, est enim Ipse Amor, Ipsa Misericordia, ita Ipsum Bonum, & hæc sunt Divinæ Essentiæ Ipsius, quare malum, aut aliquid mali tribuere Domino, forent contraria Divinæ Ipsius Essentiæ, & sic contradictoria, & hoc foret ita nefandum, sicut est conjungere Dominum & diabolum, ac Cælum & Infernum, cum tamen *inter hæc hiatus ingens firmatus est, ut qui volunt transcendere abhinc ad illud, non possint, neque abinde huc transire*, Luc. XVI: 26. Ne quidem Angelus Cæli potest alicui malum facere, quia essentia boni a Domino illi inest; & vice versa, spiritus inferni non potest nisi quam malum alteri facere, quia natura mali a diabolo illi inest, essentia seu natura, quam aliquis in Mundo sibi appropriavit, post mortem non potest mutari. Cogita quæso, qualis Dominus foret, si malos ex ira, & bonos ex clementia aspiceret, sunt mali myriades myriadum, ac boni myriades myriadum numero, & hos ex gratia salvaret, & illos ex vindicta damnaret, ac hos & illos tam dissimili oculo, leni & duro, ac miti & immiti, intueretur; quid tunc Dominus Deus. Quis non a prædicationibus in Templis instructus scit, quod omne bonum quod in se bonum est, sit a Deo, & vicissim quod omne malum quod in se malum est, sit a diabolo, si itaque aliquis homo reciperet & bonum & malum, bonum a Domino, & malum a diabolo, utrumque voluntate, nonne ille fieret nec frigidus nec calidus, sed tepidus qui exspueretur, secundum Domini verba in Apocalypsi Cap. III: 15. 16.

652. Quod Dominus omni homini imputet bonum, & non alicui malum, consequenter quod non judicet aliquem ad Infernum, sed omnes, quantum homo sequitur, elevet ad Cælum, constat ex his Ipsius verbis, *Jesus dixit, dum exaltatus sum e terra, omnes traham ad Meipsum*, Joh. XII: 32. *Non misit Deus Filium suum in Mundum ut judicet Mundum, sed ut salvetur Mundus per Ipsum; qui credit in Ipsum non judicatur, qui autem non credit jam judicatus est*, Joh. III: 18. *Si quis mea verba audiverit, & tamen non crediderit, Ego non judico illum, non enim veni ut judicem Mundum, sed ut salvem Mundum; qui spernit Me, & non accipit mea verba, habet quod judicet illum, Verbum quod loquutus sum, judicabit illum in extremo die*, Joh. XII. 47. 48. *Jesus dixit, Ego judico neminem*, Joh. VIII: 15. per Judicium hic & alibi in Verbo, intelligitur judicium ad Infernum, quod est damnatio, at de Salvatione non prædicatur judicium, sed resurrectio ad vitam, Joh. V: 24. 29. Cap. III: 18. per Verbum quod judicabit, intelligitur Veritas, ac veri-

tas

tas eſt, quod omne malum ſit ab Inferno, & ſic quod unum ſint, quare dum malus elevatur a Domino verſus Cælum, tunc malum ejus detrahit illum, & quia amat malum, ſequitur ipſe ſua ſponte: eſt quoque veritas in Verbo, quod Bonum ſit Cælum, quare dum Bonus a Domino elevatur verſus Cælum, aſcendit ille ſicut ſponte ſua, ac introducitur; hi dicuntur ſcripti in Libro vitæ, Dan. XII: 1. Apoc. XII. 8. 12. 23. Cap. XVII: 8. Cap. XXI: 6. Eſt actualiter Sphæra elevans omnes ad Cælum, quæ continue procedit a Domino, ac implet univerſum Mundum Spiritualem & univerſum Mundum naturalem, & illa eſt ſicut fortis vena in Oceano, qui occulte trahit navem, omnes illi quæ credunt in Dominum & vivunt ſecundum præcepta Ipſius, intrant illam ſphæram ſeu venam, ac elevantur, at illi qui non credunt, non volunt illam intrare, ſed removent ſe ad latera, & ibi abripiuntur a flumine quod tendit in Infernum.

653. Quis non ſcit quod Agnus non poſſit aliter agere quam ſicut agnus, ac ovis non aliter quam ſicut ovis, & viciſſim lupus non aliter quam ſicut lupus, ac tigris ſicut tigris, ſi illæ beſtiæ commiſcerentur, nonne lupus devoraret agnum, & tigris ovem, quare cuſtodiæ paſtorum ſunt. Quis non ſcit quod fons dulcis aquæ non poſſit ex vena ſua expromere aquas amaras; & quod arbor bona non poſſit producere fructus malos; quodque vitis non poſſit pungere ſicut ſpina, flos lilii urere ſicut ſentis, & hyacinthus vellicare ſicut carduus, & vice verſa, quare mala illa virgulta exſtirpantur ex agris, vineis & hortis, & collecta in cumulos conjiciuntur in ignem; ſimile fit cum malis in Mundum Spiritualem alluentibus, ſecundum Domini verba, Matth. XIII: 30. Joh. XV: 6. Dominus etiam dixit ad Judæos; *Progenies viperarum, quomodo poteſtis bona loqui, cum mali ſitis; bonus homo ex bono theſauro cordis ſui emittit bona, & malus homo ex malo theſauro emittit mala*, Matth. XII: 34. 35.

Quod Fides cum quo ſe conjungit, faciat ſententiam, ſi fides vera ſe conjungit cum bono, fit ſententia pro vita æterna, at ſi fides ſe conjungit cum malo, fit ſententia pro morte æterna.

654. Opera charitatis, quæ fiunt a Chriſtiano & quæ ab Ethnico, in externa forma apparent ſimilia, nam unus ſicut alter facit bona civilitatis & moralitatis conſocio, quæ quoad partem ſimilaria ſunt bonis amoris erga proximum, imo poteſt dare pauperibus, opitulari egenis, in templis auſcultare conciones; ſed quis poteſt inde judicare, num bona illa externa ſint ſimilia in interna forma, ſeu naturalia ſint etiam ſpiritualia; de hoc non poteſt concludi niſi ex fide, nam fides qualificat illa, fides enim facit ut Deus ſit in illis, & conjungit illa ſecum in interno homine, inde fiunt bona naturalia interius ſpiritualia. Quod ita ſit, plenius videri poteſt ex tranſactionibus in Capite de Fide, ubi demonſtrantur ſequentia hæc, *Quod fides non vivat antequam charitati conjuncta eſt. Quod Charitas ex fide, & fides ex charitate ſpiritualis ſiat. Quod fides abſque charitate, quia non eſt eſt ſpiritualis, non ſit fides, & quod charitas abſque fide, quia non vivit, non ſit charitas Quod fides & charitas ſe applicent & conjungant mutuo & viciſſim. Quod Dominus, Charitas & Fides unum faciant, ſicut vita, voluntas & intellectus, at ſi dividuntur, unumquodvis pereat, ſicut unio dilapſa in pollinem.*

655. Ex allatis videri poteſt, quod fides in unum & verum Deum faciat ut bonum ſit bonum etiam in interna forma, & viciſſim, quod fides in falſum Deum faciat ut bonum ſit bonum dunttaxat in externa forma, quod non eſt bonum in ſe, ſicut fides gentilium olim in Jovem, Junonem & Apollinem, Philiſtæorum in Dagonem, ac aliorum in Baalem & Baalpeorim, ac Bileami Magi in ſuum Deum, ac Ægyptio-

tiorum in plures. Prorsus aliter fides in Dominum, qui est verus Deus & Vita æterna, secundum Johannem in Epist. V: 21, & in quo omnis plenitudo Divinitatis habitat corporaliter, secundum Paulum in Epist. ad Coloss. II: 9. Quid fides in Deum nisi aspectus ejus, & inde præsentia, & simul fiducia quod juvet, & quid vera fides, nisi illa & simul fiducia quod omne bonum sit ab Ipso, & faciat quod suum bonum fiat salvificum; quare si hæc fides se conjungit cum bono, fit sententia pro vita æterna, aliter prorsus si illa se non conjungit cum bono, & plus si cum malo.

656. Qualis conjunctio charitatis & fidei est apud illos qui credunt in tres Deos, & tamen dicunt se credere in unum, supra ostensum est, scilicet quod Charitas se conjungat cum fide solum in externo naturali homine, causa est, quia mens ejus in idea trium deorum est, & os ejus in confessione unius Dei, quare si mens illo momento infunderet se in confessionem oris, expungeret enuntiationem unius Dei, & aperiret labra & excuteret suos tres Deos.

657. Quod malum & fides in unum & verum Deum non possint simul esse, quisque potest ex ratione videre, nam malum est contra Deum, & fides est pro Deo, ac malum est voluntatis & fides est cogitationis, ac voluntas influit in intellectum & facit eum cogitare, non autem vicissim, intellectus modo docet quid volendum & faciendum est; quare Bonum, quod talis homo facit, in se est malum; est sicut os nitidum cujus medulla est putris; est sicut histrio super theatro, qui personat magnatem; estque sicut venusta facies meretricis obsoletæ; & est sicut papilio volans argenteis alis ponit ovula super foliis arboris bonæ, ex quibus omnis fructus ejus perit; est sicut fragrans fumus ex herba toxicata; imo est sicut moralis latro, & pius sychophanta; quare ejus bonum, quod in se est malum, est intus in camera, at ejus fides in vestibulo ambulans & ratiocinans, est mera chimæra, larva & bulla. Ex his patet veritas propositionis quod fides faciat sententiam de bono & malo, quod ei conjungitur.

Quod nulli imputetur Cogitatio, sed Voluntas.

658. Omnis Eruditus scit, quod duæ facultates seu partes Mentis sint, Voluntas & Intellectus, sed pauci sciunt juste discernere illas, & proprietates illarum singulatim lustrare, & has deinde conjungere; qui hoc non possunt, nec possunt aliquam notionem nisi obscurissimam de Mente sibi comparare; quare nisi prius proprietates cujusvis per se describuntur, non comprehenditur hoc, quod nulli imputetur cogitatio, sed voluntas. Proprietates utriusque in compendio, sunt hæ. 1. Quod ipse amor, & quæ amoris sunt, resideant in voluntate, & quod scientia, intelligentia, & sapientia in intellectu, & quod his voluntas inspiret suum amorem, ac operetur favorem & assensum; inde est, quod qualis amor & inde intelgentia, talis homo. 2. Ex hoc etiam sequitur, quod omne bonum & quoque omne malum sit voluntatis, nam quicquid ex amore procedit, vocatur bonum, tametsi foret malum, nam jucundum quod facit vitam amoris, producit hoc: Voluntas per hoc jucundum intrat intellectum, & producit consensum. 3. Est itaque Voluntas esse seu essentia vitæ hominis, Intellectus autem est existere seu existentia inde: & quia essentia non est aliquid nisi in quadam forma, ita voluntas nisi in intellectu; quare voluntas se format in intellectu, & sic in lucem prodit. 4. Amor in Voluntate est finis, & in intellectu conquirit & invenit causas, per quas se promoveat ad effectum; & quia finis est propositum, & hoc intendit, est quoque propositum voluntatis, & per intentionem intrat intellectum, & hunc agit ad versandum & volvendum media, & ad concludendum talia quæ tendunt ad effectus. 5. Omne proprium hominis inest voluntati, & hoc est malum

a prima nativitate, & fit bonum ex altera; prima nativitas est ex parentibus, altera autem ex Domino. Ex his paucis videri potest, quod alia proprietas sit Voluntatis, & alia Intellectus, & quod ex creatione conjunctæ sint sicut esse & existere; consequenter, quod homo sit homo primario ex voluntate, & secundario ex intellectu; inde est quod homini imputetur voluntas, non autem cogitatio, proinde malum & bonum, quia hæc, ut dictum est, in voluntate, & inde in intellectus cogitatione resident.

659. Quod non aliquod malum imputetur homini quod cogitat, est quia homo ita creatus est, ut possit intelligere & inde cogitare bonum aut malum, bonum ex Domino, & malum ex Inferno, est enim in medio, & in facultate eligendi unum aut alterum ex libero arbitrio in spiritualibus, de quo in suo Capite actum est; & quia in facultate eligendi ex libero est, potest velle & non velle, & quod vult, hoc recipitur a voluntate & appropriatur, at quod non vult, non recipitur, & sic non appropriatur. Omnia mala, ad quæ homo inclinat a nativitate, inscripta sunt voluntati naturalis ejus hominis, illa, quantum desumit ex illis, influunt in cogitationes, similiter bona cum veris desuper in illas a Domino, & ibi librantur sicut pondera in scalis bilancis, si tunc homo adoptat mala, recipiuntur illa a voluntate veteri, & addunt se illis; at si adoptat bona cum veris, formatur a Domino nova voluntas & novus intellectus supra veterem, & ibi Dominus nova bona per vera successive implantat, & per hæc subjugat mala quæ infra sunt, & removet illa, ac disponit omnia in ordinem. Ex his etiam patet, quod Cogitatio sit purificatorium & excretorium malorum a parentibus insidentium; quare si mala, quæ homo cogitat, imputarentur, non fieri posset reformatio & regeneratio.

660. Quoniam bonum est voluntatis & verum est intellectus, & multa in Mundo correspondent bono, sicut fructus & usus, ac ipsa imputatio æstimationi & pretio, sequitur quod illa quæ de imputatione hic dicta sunt, possint cum omnibus creatis comparari, nam sicut prius hic & ibi ostensum est, omnia in universo se referunt ad bonum & verum, & e contra ad malum & falsum. Comparatio itaque fieri potest cum Ecclesia, quod illa reputetur ex charitate & fide, & non ex ritualibus, quæ adjunguntur. Comparatio etiam fieri potest cum ministro Ecclesiæ, quod æstimetur ex ejus voluntate & amore, & simul ex ejus intellectu in spiritualibus, & non ex affabilitate & amictu. Comparatio etiam datur cum cultu & cum templo in quo ille fit, ipse cultus fit in voluntate, ac in intellectu sicut in suo templo, & hoc sanctum vocatur non ex se, sed ex Divino quod ibi docetur; & quoque comparatio datur cum Imperio, ubi bonum regnat & simul verum, quod adamatur, non autem ubi verum & non bonum. Quis de Rege judicat ex satellitiis, equis & curribus, & non ex Regio, quod sciunt apud illum, Regium est amoris & prudentiæ gubernandi. Quis in triumpho non aspicit Victorem, & ab illo pompam, & non ex hac illum; consequenter ab essentiali formale, & non vicissim; voluntas est essentiale, & cogitatio est formale, & nemo potest imputare formali, nisi id quod trahit ex essentiali, ita huic & non illi.

661. His adjiciam hæc MEMORABILIA; PRIMUM hoc. In Plaga septentrionali superiore prope ad Orientem in Mundo Spirituali, sunt loca instructionis pro pueris, sunt que pro adolescentibus, & sunt pro viris, & quoque pro senibus; in hæc loca mittuntur omnes qui Infantes mortui sunt, & educantur in Cælo; similiter in illa omnes qui e Mundo noviter adveniunt, & cognitiones de Cælo & Inferno desiderant: Tractus ille est prope Orientem, ut omnes instruantur per in-

fluxum a Domino, Dominus enim est Oriens, quia est in Sole ibi, qui ab Ipso est purus Amor; inde Calor ex illo Sole in sua essentia est Amor, & Lux ex illo in sua essentia est Sapientia; hæc inspirantur illis a Domino e Sole illo, ac inspirantur secundum receptionem, & receptio est secundum amorem sapiendi. Post tempora instructionis emittuntur inde illi, qui Intelligentes facti sunt, & hi vocantur discipuli Domini: emittuntur inde primum in Occidentem, & illi qui ibi non manent, in Meridiem, & quidam per Meridiem in Orientem, & introducuntur in Societates, ubi mansiones illorum erunt. Quondam, cum meditatus sum de Cælo & Inferno, cæpi desiderare cognitionem universalem de statu utriusque; sciens quod qui universalia scit, postea possit comprehendere singularia, quia hæc sunt in illis, sicut partes sunt in communi. In hoc desiderio spectavi ad Tractum illum in plaga septentrionali prope ad Orientem, ubi Loca instructionis erant, & per viam mihi tunc apertam illuc vadi, ac intravi in unum Collegium, ubi erant viri juvenes; & adivi ibi Archididascalos qui instruebant, & quæsivi illos, num sciant universalia de Cælo & Inferno; & responderunt, quod sciant aliquid parum; sed si spectamus versus Orientem ad Dominum, illustrabimur & sciemus; & fecerunt ita, & dixerunt, Universalia Inferni sunt tria, sed Universalia Inferni sunt e diametro opposita Universalibus Cæli; Universalia Inferni sunt hi tres Amores, Amor dominandi ex amore sui; Amor possidendi aliorum bona ex amore mundi; & Amor scortatorius: Universalia Cæli illis opposita sunt hi tres amores, Amor dominandi ex amore usus; Amor possidendi bona mundi ex amore faciendi usus per illa; & Amor vere Conjugialis. His dictis post votivum pacis abii & redii domum. Quum domi eram, dictum mihi est e Cælo, lustra illa tria Universalia supra & infra, & postea videbimus illa in manu tua; dicebatur in manu, quia omnia quæ homo intellectu lustrat, apparent Angelis sicut inscripta manibus. Quare dicitur in Apocalypsi, quod Characterem acceperint super fronte & super manu, Cap. XIII: 16. Cap. XIV: 9. Cap. XX. 4.

Post hæc lustravi Primum Amorem universalem Inferni, qui erat Amor dominandi ex amore sui, & postea illi correspondentem amorem universalem Cæli, qui erat Amor dominandi ex Amore usuum; non enim mihi licuit unum Amorem absque altero lustrare, quia Intellectus non percipit amorem unum absque altero, sunt enim oppositi; quare ut uterque percipiatur, sistentur in opposito, unus contra alterum; facies enim pulchra & formosa elucet ex opposita illi facie impulchra & deformi. Cum ventilavi Amorem dominandi ex amore sui, datum est percipere, quod hic Amor esset summe infernalis, & inde apud illos qui in pofundissimo Inferno sunt; & quod Amor dominandi ex amore usuum, esset summe cælestis, & inde apud illos qui in supremo Cælo sunt. Quod Amor dominandi ex amore sui summe infernalis sit, est quia dominari ex amore sui, est ex proprio, ac proprium hominis a nativitate est ipsum malum, & ipsum malum est e diametro contra Dominum; quapropter illi, quo plus in illud malum progrediuntur, eo plus negant Deum & Sancta Ecclesiæ, & adorant se & naturam; illi, qui in illo malo sunt, explorent quæso id in se, & videbunt: Amor etiam hic talis est, ut quantum ei relaxantur fræna, quod fit dum impossibile non obstat, tantum ruat e gradu in gradum, & usque ad summum; & ibi nec terminatur, sed si non datur gradus superior, dolet & gemit. Hic Amor apud Politicos ascendit usque ut velint esse Reges & Imperatores, & si possibile, ut dominentur super omnia mundi, & vocari reges regum & imperatores imperatorum; at idem Amor apud Canonicos ascendit, usque ut velint esse dii, & quantum possibile, ut dominentur super omnia Cæli, & vocari dii. Quod hi & illi corde non agnoscant aliquem Deum, videbitur in sequentibus. At vicissim illi, qui volunt dominari ex amore usuum, hi non volunt dominari ex se, sed ex Domino, quoniam Amor usuum est ex Domino, & est Ipse Dominus; hi dignitates non aliter spectant, quam media ad faciendum

dum usus, hos ponunt longe supra dignitates, at priores ponunt dignitates longe supra usus.

Cum hæc meditatus sum, dictum mihi est per Angelum a Domino, jam jam videbis & confirmaberis ex visu qualis infernalis ille Amor est: & tunc subito apcruit se terra ad sinistrum, & vidi ascendentem ex Inferno diabolum, cui super capite erat pileus quadratus depressus super frontem usque ad oculos, facies plena pustulis sicut ardentis febris, oculi truces, pectus tumens in rhombum; ex ore eructabat fumum sicut furnus, lumbi ei erant plane igniti, loco pedum erant tali ossei absque carne; & ex corpore ejus exhalabatur calor putidus & immundus. Illo viso territus sum, & clamavi ad illum, ne accede, dic unde es; & respondit rauce, sum ex inferis, & ibi in Societate cum ducentis, quæ omnium societatum supereminentissima est; ibi omnes sumus imperatores imperatorum, reges regum, duces ducum, & principes principum; non aliquis ibi est nude imperator, neque nude rex, dux & princeps; sedemus ibi super thronis thronorum, & inde mandata in universum orbem, & ultra, emittimus: tunc dixi illi, videsne quod ex phantasia supereminentiæ insanias; & respondit, quomodo potes ita loqui, quia nobis prorsus videmur, & quoque agnoscimur a consociis, tales; hoc audito, non volui adhuc dicere, insanis, quia ex phantasia insanivit: & datum est mihi cognoscere, quod ille diabolus, cum in mundo vixit, fuerit modo curator alicujus domus; & quod tunc in tantum elatus spiritu fuerit, ut præ se omne Genus humanum spreverit, ac indulserit phantasiæ, quod dignior esset rege, & quoque imperatore; ex quo fastu negaverat Deum, ac reputaverat omnia sancta Ecclesiæ sicuti nihili pro se, sed aliquid pro stupida plebe. Tandem quæsivi illum, vos ducenti ibi, quamdiu gloriamini ita inter vos; dixit in æternum, sed quod illi e nobis, qui cruciant alios propter negatam supereminentiam, subsidant; licet enim nobis gloriari, sed non alicui malum inferre; quæsivi iterum, scisne qualis sors est subsidentibus, dixit, quod subsidant in quendam carcerem, ubi vocantur viliores vilibus seu vilissimi, & laborant; tunc dixi ad diabolum illum, cave itaque tu, ne etiam subsidas.

Post hæc iterum aperuit se terra, sed ad dextrum, & vidi exsurgentem alium Diabolum, super cujus capite erat sicut Cidaris, circumvoluta spiris tanquam colubri, cujus caput e vertice eminuit, facies ei erat leprosa a fronte ad mentum, & quoque utraque manus, lumbi erant nudi & atri sicut fuligo, per quam ignis sicut foci furve transparuit, & tali pedum sicut duæ viperæ: prior Diabolus hoc viso conjecit se super genua, & adoravit illum; quæsivi, cur ita, dixit, est ille deus cæli & terræ, estque omnipotens; & tunc quæsivi hunc, quid tu dicis ad hoc, respondit, quid dicam, est mihi omnis potestas super Cælum & Infernum, sors omnium animarum est in mea manu; & quæsivi iterum, quomodo potest ille, qui est imperator imperatorum, ita se submittere, & tu adorationem recipere; respondit, est usque meus servus, quid imperator coram Deo, est in dextra mea fulmen excommunicandi: & tunc dixi illi, quomodo potes ita insanire, fueras in Mundo solum Canonicus, & quia phantasia laborasti, quod tibi fuerint claves, & inde potestas ligandi & solvendi, spiritum tuum in hunc gradum vesaniæ evexeras, ut nunc credas, quod sis ipse Deus: ad hæc indignatus juravit quod sit, & quod Domino non sit aliqua potestas in Cælo, quia omnem transtulerat in nos; non opus habemus, quam ut mandemus, ac Cælum & Infernum reverenter obediunt; si mittimus aliquem in infernum, diaboli statim recipiunt illum, similiter Angeli illum, quem mittimus in Cælum. Quæsivi porro, quot estis in Societate vestra, dixit, trecenti, & omnes ibi sumus dii, ego autem deus deorum. Post hæc aperuit se terra sub pedibus utriusque, & subsiderunt profunde in sua inferna; & datum est videre, quod sub Infernis illorum essent ergastula, in quæ deciderent illi, qui damna aliis inferunt; cuivis enim in Inferno relinquitur

ſua phantaſia, & quoque gloriatio in illa, ſed non licet malum facere alteri: quod tales ſint ibi, eſt quia homo tunc eſt in ſuo ſpiritu, ac ſpiritus, poſtquam ſeparatus eſt a corpore, venit in plenam libertatem agendi ſecundum ejus affectiones & inde cogitationes. Poſtea datum eſt inſpicere in illorum inferna, ac Infernum, ubi erant imperatores imperatorum ac reges regum, erat plenum omni immunditie, ac illi viſi ſunt ſicut variæ feræ truculentis oculis: ſimiliter in altero inferno, ubi erant dii & deus deorum, & in hoc apparuerunt diræ aves noctis, quæ vocantur ochim & Ijim, volantes circum illos; imagines phantaſiæ illorum ita mihi viſæ ſunt. Ex his patuit, qualis eſt Amor ſui Politicus, & qualis eſt Amor ſui Eccleſiaſticus, quod hic ſit ut velint eſſe dii, ille autem ut velint eſſe imperatores; & quod ita velint, & quoque affectent, quantum fræna amoribus iſtis relaxantur.

Poſtquam hæc triſtia & atrocia mihi viſa ſunt, circumſpexi, & vidi duos Angelos non procul a me ſtantes & colloquentes, unus amictus erat toga lanea fulgente ex flammea purpura, & tunica ex ſplendente byſſo ſub illa; alter ſimilibus ex coccino cum cidari, cui aliqui pyropi a dextro latere inſerti erant; ad hos acceſſi, & ex pace ſalutavi; & reverenter quæſivi, cur vos hic infra eſtis; & reſpondebant, demiſimus nos huc e Cælo ex mandato Domini ad loquendum tecum de beata ſorte illorum, qui volunt dominari ex amore uſuum; nos ſumus cultores Domini, ego Princeps ſocietatis, alter ſummus Sacerdos ibi; & dixit Princeps, quod eſſet ſervus ſuæ ſocietatis, quia inſerviret illi faciendo uſus; & alter dixit, quod eſſet miniſter Eccleſiæ ibi, quia inſerviendo illis miniſtraret ſancta ad uſus animarum illorum; & quod ambo in perpetuis gaudiis ſint ex felicitate æterna, quæ a Domino in illis eſt; & quod omnia in Societate illa ſint ſplendida & magnifica, ſplendida ex auro & lapidibus pretioſis, & magnifica ex palatiis & paradiſis; cauſa eſt, quia amor noſter dominandi non eſt ex amore ſui, ſed ex amore uſuum, & quia amor uſuum eſt a Domino, ideo omnes uſus boni in Cælis ſplendent & fulgent; & quia omnes in noſtra Societate in hoc amore ſumus, ideo athmoſphæra ibi apparet aurea, ex luce ibi quæ trahit ex flammeo Solis, ac flammeum Solis correſpondet iſti amori: his dictis apparuit etiam mihi ſimilis ſphæra circum illos, & ſentitum eſt aromaticum ex illa, quod etiam dixi illis, & petii, ut aliquid plus adjiciant dictis de amore uſus; & continuabant dicendo; dignitates, in quibus ſumus, quidem ambivimus, ſed propter nullum alium finem, quam ut poſſemus plenius facere uſus, & latius extendere illos; & quoque circumfundimur honore, & acceptamus illum, non propter nos, ſed propter bonum ſocietatis; confratres enim & conſocii, qui ex vulgo ibi ſunt, vix ſciunt aliter quam quod honores dignitatum noſtrarum ſint in nobis, & inde quod uſus quos facimus, ſint e nobis; ſed nos aliter ſentimus, ſentimus quod honores dignitatum ſint extra nos, & quod ſint ſicut amictus quibus inveſtimur, ſed quod uſus, quos præſtamus, ſint ex amore illorum intra nos a Domino, & hic amor beatitudinem ſuam accipit ex communicatione per uſus cum aliis; & ab experientia ſcimus, quod quantum facimus uſus ex amore illorum, tantum increſcat amor ille, & cum amore ſapientia, ex qua fit communicatio; at quod quantum retinemus uſus in nobis, & non communicamus, tantum pereat beatitudo; & tunc uſus fit ſicut cibus reconditus in ventriculo, & non circumſparſus nutrit corpus & ejus partes, ſed manet indigeſtus, ex quo fit nauſea: verbo, totum Cælum non eſt niſi quam continens uſus a primis ad ultima: quid uſus niſi actualis amor proximi, & quid continet cælos niſi hic amor. His auditis interrogavi, quomodo poteſt aliquis ſcire, num uſus faciat ex amore ſui, vel num ex amore uſuum; omnis homo tam bonus quam malus facit uſus, & facit uſus ex quodam amore; ponatur quod in Mundo ſit Societas compoſita ex meris diabolis, & ſocietas compoſita ex meris Angelis; & opinor quod diaboli in ſua ſocietate ex igne amoris ſui, & ex ſplendore gloriæ ſuæ, facturi ſint tot uſus, quot Angeli in ſua; quis ergo poteſt ſcire ex quo Amore, & ex

qua origine sunt usus: duo angeli ad hæc responderunt, diaboli faciunt usus propter se & propter famam, ut evehantur ad honores, aut lucrentur opes; at Angeli non faciunt usus propterea, sed propter usus ex amore illorum; homo non potest discernere illos usus, sed Dominus discernit illos; omnis qui credit in Dominum, & fugit mala ut peccata, ille facit usus ex Domino; at omnis qui non credit in Dominum, nec fugit mala ut peccata, facit usus ex se & propter se: hoc discrimen est inter usus a diabolis, & inter usus ab Angelis. Duo Augeli his dictis abiverunt, & e longinquo visi sunt vecti in curru igneo sicut Elias, & in Cælum suum sublati.

662. Alterum Memorabile. Post aliquod temporis spatium intravi quendam Lucum, & ibi ambulavi in meditatione de illis, qui in concupiscentia & inde phantasia possidendi illa quæ Mundi sunt; & tunc ad aliquam distantiam a me vidi binos Angelos inter se colloquentes, & per vices me aspicientes; quare accessi propius, & me appropinquantem alloquuti dicebant, percipimus in nobis, quod mediteris quod nos loquimur, seu quod nos loquamur quod tu meditaris, quod est ex communicatione affectionum reciproca; quæsivi itaque quid loquerentur, dicebant de Phantasia, de Concupiscentia, & de Intelligentia; & nunc de illis, qui delectant se ex visione & imaginatione possessionis omnium Mundi; & tunc rogavi, ut mentem suam expromerent de tribus illis, de Concupiscentia, Phantasia & Intelligentia; & exorsi sermonem dicebant, quod unusquisque in Concupiscentia sit interius ex nativitate; sed in Intelligentia exterius ex educatione; & quod nemo in Intelligentia, minus in sapientia sit interius, ita quoad spiritum, nisi a Domino; omnis enim detinetur a concupiscentia mali, ac tenetur in intelligentia secundum aspectum ad Dominum, & simul conjunctionem cum Ipso; absque eo homo non est nisi quam concupiscentia; at usque hic in externis seu quoad corpus est in intelligentia ex educatione; homo enim concupiscit honores & opes, seu eminentiam & opulentiam; & hæc duo non assequitur nisi appareat moralis & spiritualis, ita intelligens & sapiens; ac ita apparere discit ab infantia; quæ causa est, quod ut primum inter homines seu in cætus venit, invertat spiritum suum, ac removeat illum a concupiscentia, & ex decoris & honestis, quæ ex infantia didicit, & in memoria corporis retinet, loquatur & agat; & quam maxime caveat, ne aliquid ex concupiscentiæ vesania, in qua est ejus spiritus, emanet: inde est omnis homo, qui non interius a Domino ducitur, similator, sycophanta, hypocrita, & sic aparens homo, & tamen non homo; de quo potest dici, quod ejus crusta seu corpus sapiat, ac ejus nucleus seu spiritus insaniat; tum quod externum ejus sit humanum ac internum ferinum; tales occipitio spectant sursum, & frontispicio deorsum, ita ambulant sicut gravedine obsessi capite pendente cum vultu prono ad terram; illi dum exuunt corpus, & fiunt spiritus, & tunc manumittuntur, fiunt suæ concupiscentiæ vesaniæ; nam illi qui in amore sui sunt, cupiunt dominari super universum, imo extendere ejus limites illuc ad amplificandum dominium, nusquam vident finem; illi qui in amore mundi sunt, cupiunt possidere omnia ejus, ac dolent & invident, si aliqui thesauri apud aliquos latent reconditi; quare tales ne mere concupiscentiæ fiant, & sic non homines, datur illis in Mundo spirituali cogitare ex timore jacturæ famæ, & sic honoris & lucri, ut & ex timore legis & ejus pænæ, & quoque datur impendere mentem in aliquod studium seu opus, per quæ tenentur in externis & sic in statu intelligentiæ, utcunque interius delirant & insaniunt. Post hæc quæsivi, num omnes illi qui in concupiscentia sunt, etiam in ejus phantasia sint; respondebant quod illi in phantasia suæ concupiscentiæ sint, qui interius in se cogitant, & nimium indulgent suæ imaginationi, loquendo secum; hi enim separant spiritum suum pæne a nexu cum compore, & ex visione inundant intellectum, & fatue oblectant se sicut ex possessione universali: in hoc delirium immittitur homo post mortem, qui spiritum suum a corpore abstraxit,

xit, & non ex delitio delirii voluit recedere; cogitando aliquid ex religione de malis & falsis, & minime aliquid de effræno amore sui, quod sit destructivus amoris in Dominum, ac de effræno amore mundi, quod sit destructivus amoris erga proximum.

Post hæc supervenit binos Angelos & quoque me desiderium videndi illos, qui in concupiscentia visionaria seu phantasia possessionis omnium opum ex amore mundi sunt; & percepimus quod desiderium illud inspiraretur ob finem ut cognoscerentur: Domicilia illorum erant sub terra pedum nostrorum, at supra infernum; quare aspeximus nos mutuo, & diximus, eamus; ac visa est apertura, & ibi scala, per hanc descendimus, & dictum est, quod adeundi sint ab oriente, ne intremus in nimbum phantasiæ illorum, ac inumbremur quoad intellectum, & tunc simul quoad visum; & ecce visa est Domus structa ex calamis, sic rimosa, stans in nimbo, qui sicut fumus continue effluxit per rimas trium parietum; intravimus, & visi sunt quinquaginta hic & quinquaginta ibi sedentes super scamnis, & aversi ab Oriente & Meridie prospiciebant ad occidentem & septentrionem; ante quemlibet erat mensa, & super mensa crumenæ distentæ, & circum crumenas copia nummorum aureorum; & quærebamus, sunt illa opes omnium Mundi, dicebant, non omnium Mundi, sed omnium Regni; sonus loquelæ illorum erat sibilaris, & ipsi apparebant facie rotunda, quæ rutilabat sicut squama cochleæ, ac pupilla oculi in plano viridi quasi fulgurabat, quod erat ex luce phantasiæ: stetimus in medio illorum, & diximus, creditis quod omnes opes Regni possideatis, & responderunt, possidemus; dein quæsivimus, quis vestrum; dicebant, quisque, & quæsivimus, quomodo quisque, estis multi, dicebant, quisque ex nobis scit, quod omnia ejus mea sint, non licet alicui cogitare, minus dicere, mea non sunt tua, sed licet cogitare & dicere, tua sunt mea: nummi super Mensis apparebant sicut ex auro puro, etiam coram nobis; sed cum immisimus lucem ab oriente, erant granula auri, quæ per communem unitam phantasiam ita magnifecerunt; dicebant quod oporteat quemcunque qui intrat, secum ferre aliquid auri, quod in frustula, & hæc in granula secant, & per vim phantasiæ unanimam in nummos grandioris formæ amplificant: & tunc diximus, fuistisne nati homines rationis, unde ista fatuitas visionaria vobis est; dixerunt, scimus quod vanitas imaginaria sit, sed quia jucundat interiora mentis nostræ, intramus huc, & delitiamur sicut ex possessione omnium; at hic non moramur nisi per aliquot horas, quibus exactis egredimur, & toties mens sana nobis redit; sed usque oblectamentum visionarium nostrum alternis supervenit, ac facit ut per vices reintremus, & per vices egrediamur; sic alternis sapimus & insanimus. Scimus etam quod dura sors maneat illos, qui astu surripiunt aliis sua bona; quæsivimus quæ sors, dicebant, absorbentur, ac nudi intruduntur in aliquem infernalem carcerem, ubi tenentur laborare pro veste & pro cibo, ac postea pro aliquibus obulis, quos colligunt, in quibus ponunt gaudium cordis sui; sed si malum faciunt sodalibus, dabunt partem obulorum suorum in mulctam.

663. Tertium Memorabile. Quondam fui in medio Angelorum, & audivi sermonem illorum; sermo illorum erat de Intelligentia & Sapientia, quod homo non sentiat & percipiat aliter, quam quod utraque sit in se, & sic quod quicquid vult & cogitat, sit ex se, cum tamen ne hilum illarum ex homine est, præter quam facultas recipiendi illas; inter plura, quæ loquebantur, erat etiam hoc, quod Arbor scientiæ boni & mali in Horto Edenis significaverit fidem quod Intelligentia & Sapientia essent ab homine, & quod Arbor vitæ significaverit quod Intelligentia & Sapientia essent a Deo, & quia Adamus ex suasu serpentis comedit ex priore Arbore, sic credens quod esset aut fieret sicut Deus, ideo expulsus est ex Horto & damnatus. Angeli dum in hoc sermone erant, venerunt duo Sacerdotes, una cum Viro, qui in Mundo fuerat Legatus Regni, & illis retuli quæ ab Angelis au-

audiveram de Intelligentia & Sapientia, quibus auditis cæperunt tres illi disceptare de utraque illa, & quoque de Prudentia, num sint a Deo, vel num ab homine, ardens erat disceptatio; tres illi crediderunt similiter, quod sint ab homine, quia ipsa sensatio & inde perceptio id confirmant, sed Sacerdotes, qui tunc erant in zelo Theologico, instabant, quod nihil Intelligentiæ & Sapientiæ, & sic nihil prudentiæ sint ab homine, & hoc confirmabant ex his in Verbo, *Non potest homo sumere quicquam, nisi sit datum illi e Cælo*, Joh. III: 27. Et ex his, Jesus dixit ad Discipulos, *sine Me non potestis facere quicquam*, Joh. XV: 5; sed tunc quia perceptum erat ex Angelis, quod utcunque Sacerdotes ita loquebantur, usque corde crederent simile quod Legatus Regni, quare Angeli dicebant ad illos, exuite vestes vestras, ac induite vestes Ministrorum Politicorum, & credite quod illi sitis, ac fecerunt ita, & tunc cogitaverunt ex interiori se, ac loquuti ex argumentis quæ intus foverunt, quæ erant, quod omnis intelligentia & sapientia habitent in homine, & quod sint ejus, dicentes, quis adhuc sensit, quod illæ influxerint a Deo, ac inspectabant se mutuo, & se confirmabant; peculiare est in Mundo spirituali, quod Spiritus cogitet se talem esse, qualis super illum est vestis, causa est, quia Intellectus vestit unumquemvis ibi. Eo momento apparuit Arbor juxta illos, & dicebatur illis, est Arbor scientiæ boni & mali, cavete vobis ne edatis ab illa, at usque illi infatuati propria Intelligentia arserunt cupiditate edendi ex illa, & dicebant inter se, cur non, estne bonus fructus, & accesserunt & comederunt; cum Legatus Regni hoc animadvertit, coiverunt, & amici cordis facti sunt, & viam propriæ intelligentiæ, quæ in Infernum tetendit, tenentes se manibus, simul iverunt; sed usque illos vidi reduces inde, quia nondum erant præparati.

664. Quartum Memorabile. Quondam prospexi in Mundum spiritualem ad dextrum, & animadverti aliquos ex Electis inter se loquentes, & accessi ad illos, & dixi, vidi vos e longinquo, & circum vos sphæram lucis cælestis, ex qua cognovi, quod vos sitis ex illis, qui in Verbo vocantur Electi, quare accessi audiendi causa, quid Cæleste inter vos loquimini; & respondebant, cur vocas nos Electos, ac retuli, quia in Mundo, ubi sum corpore, non sciunt aliter, quam quod per Electos in Verbo intelligantur illi, qui a Deo antequam nati sunt, aut postquam nati, eliguntur & prædestinantur ad Cælum, & quod illis solis donetur Fides ut tessera Electionis, & quod reliqui reprobentur, ac sibi relinquantur, ut vadant quamcunque viam velint ad Infernum; cum tamen ego scio, quod nulla Electio fiat ante nativitatem, nec post illam, sed quod omnes sint electi & prædestinati, quia omnes vocati sunt, ad Cælum, & quod Dominus post mortem eligat illos, qui bene vixerunt ac rite crediderunt, & hos postquam explorati sunt: quod ita sit, ex multa experientia mihi scire datum est, & quia vos vidi quoad capita sphæra lucis cælestis incinctos, percepi quod vos sitis ex Electis, qui præparantur ad Cælum; ad hæc responderunt, refers non prius audita, quis non scit, quod non nascatur aliquis homo, qui non vocatus est ad Cælum, & quod ex illis post mortem eligantur illi, qui crediderant in Dominum, & vixerant secundum præcepta Ipsius, & quod aliam Electionem agnoscere sit Ipsum Dominum non modo impotentiæ salvandi sed etiam injustitiæ arguere.

665. Post hæc audita est vox e Cælo ex Angelis qui immediate supra nos erant, dicens, ascendite huc, ac interrogabimus unum ex vobis, qui adhuc in Mundo naturali est quoad corpus, quid ibi sciunt de Conscientia; & ascendimus, & post introitum, aliqui sapientes in occursum venerunt, & quæsiverunt me, quid sciunt in tuo Mundo, de Conscientia, & respondi, si placet descendamus & convocabimus & e Laicis & e Clericis numerum ex illis, qui creduntur sapientes, & stabimus in perpendiculo sub vobis, ac interrogabimus, & vos ita vestris auribus audituri estis quid responsuri sunt; & factum est ita, & unus ex Electis sumsit tubam, & sonuit illa ad Meridiem, Septentrionem, Orientem & Occidentem, & tunc

tunc post horulæ tempus aderant tam multi, ut pæne implerent spatium stadii; at Angeli desuper omnes ordinabant in quatuor Cætus, ex quibus unus constabat ex Politicis, alter ex Eruditis, Tertius ex Medicis, & Quartus ex Clericis; ad quos ita ordinatos diximus, ignoscite quod convocati sitis, causa est, quia Angeli qui e diametro supra nos sunt, ardent scire, quid in Mundo, in quo prius fuistis, cogitavistis de Conscientia, & inde quid adhuc de illa cogitatis, quoniam ideas priores de talibus adhuc retinetis; relatum enim est Angelis, quod Cognitio de Conscientia in Mundo inter cognitiones deperditas sit. Post hæc, exorsi sumus, & primum convertimus nos ad Cætum, qui constabat ex Politicis, & rogavinus ut ex corde dicerent, si placet, quid cogitaverant, & quid inde adhuc cogitant de CONSCIENTIA, ad hæc responderunt, unus post alterum, quorum responsa in unum collecta erant, quod non sciant aliud quam quod Conscientia sit secum scire ita conscire quid intendit, cogitavit, egit, & loquutus est; sed diximus illis, non quæsivimus de etymologia vocis Conscientiæ, sed de Conscientia, & respondebatur, quid Conscientia aliud quam dolor ex præconcepto timore discriminum honoris aut opum, & quoque famæ propter illa duo, at ille dolor discutitur per epulas & per cyathos nobilis vini, & per sermocinationes de ludis Veneris & ejus pueri; ad hæc diximus, joculamini, dicite si lubet, num aliquis e vobis sentiverit aliquod anxium aliunde, respondebant, quid aliunde, estne totus Mundus sicut Theatrum, super quo quisque agit suam scenam, quemadmodum comædi super suo; eludimus & circumvenimus quoscunque ex sua concupiscentia, hos ludibriis, hos assentationibus, hos astutiis, hos simulata amicitia, hos ficta sinceritate, & hos alia politica arte & pellacia, inde nobis nullus dolor mentis est, sed e contra, hilaritas & lætitia, quas expanso pectore tacite & usque plene exspiramus; audivimus quidem ex aliquibus e nostro sadalitio, quod illos alternis supervenerit anxietas & angustia sicut cordis & pectoris, & inde sicut contractio mentis, sed de his dum quæsiverunt pharmacopolas, instructi sunt, quod sint ex humore melancholico oriundo ex indigestis in Ventriculo, aut ex ægro statu lienis, sed de quibusdam ex his audivimus hilaritatibus suis prioribus per pharmaca restitutos. Postquam hæc audivimus, convertimus nos ad Cætum, qui constabat ex Eruditis, inter quos etiam erant plures physicæ artis gnari, & alloquuti illos diximus, vos qui Scientiis studuistis, & inde crediti estis sapientiæ Oracula, dicite, si placet, quid Conscientia, & responderunt, quæ qualis hæc propositio, audivimus quidem, quod apud quosdam sit tristitia, mæror & anxietas, infestans non modo gastricas regiones corporis, sed etiam habitacula mentis, nos enim credimus quod duo Cerebra sint illa habitacula, & quia hæc ex continentibus fibris consistit, quod sit aliquis humor acris, qui fibras ibi vellicat, mordet & rodit, & sic sphæram cogitationum mentis ita comprimit, ut non possit in aliqua oblectamenta ex varietatibus effundi, inde fit, quod homo solum uni rei intendat, ex qua perit fibrarum illarum tensibilitas & elasticitas, unde illarum obnixitas & rigiditas, ex quibus oboritur motus irregularis spirituum animalium, qui a Medicis vocatur Ataxia, & quoque defectus in functionibus suis qui vocatur Lipothamia; verbo Mens tunc sedet sicut turmis infestis obsessa, nec se plus potest huc illuc vertere, quam potest rota clavis affixa, & quam potest navis hærens super Syrtibus: Tales Mentis & inde Pectoris angustiæ oboriuntur illis, apud quos regnans Amor patitur jacturam, qui si impugnatur, contrahunt se fibræ Cerebri, & contractio illa inhibet, ne Mens libere excurrat, ac delitias captet in variis formis; hos, quemque secundum suum temperamentum, cum in hac crisi sunt, invadunt diversi generis phantasiæ, dementiæ & deliria, & quosdam cerebrositates in religiosis, quas hi vocant Conscientiæ morsus. Post hæc convertimus nos ad Tertium Cætum, qui constabat ex Medicis, inter quos etiam erant Chirurgi & Pharmacopolæ, & diximus, vos fortassis scitis quid Conscientia, num est infestus dolor qui corripit & Ca-

Caput & parenchyma Cordis, & inde Regiones substratas, Epigastricam & Hypogastricam; aut aliquid aliud; & hi responderunt, Conscientia non est nisi talis dolor, nos præ aliis scimus ejus origines, sunt enim contingentes Morbi, qui infestant organica corporis & quoque organica Capitis, consequenter etiam Mentem, quoniam hæc in organis Cerebri sedet sicut aranea in centro filorum suæ telæ, per quæ excurrit & currit similiter, hos morbos vocamus Morbos organicos, & qui illorum per vices redeunt, Morbos Chronicos; at talis dolor, qualis ab ægrotis coram nobis describitur per dolorem Conscientiæ, non aliud est quam Morbus hypocondriacus, qui primario Lienem, & secundario Pancreatem & Mesenterium germanis suis functionibus deprivat, inde derivantur Morbi Stomachales, ex quibus Cachochymiæ; fit enim compressio circa orificium stomachi, quæ Cardialgia nuncupatur, ex his derivantur humores bile atra, flava aut viridi imprægnati, ex quibus vascula minima sanguinis, quæ vocantur capillaria, obstipantur, unde cachexia, atrophia, & symphesis, & quoque Peripneumonia notha ex pituita lenta, ac lympha ichorosa & rodente in tota massa sanguinis: Similia etiam profluunt ex elapsu puris in sanguinem & ejus serum ex solutis empyematibus, abscessibus & apostematibus in corpore, qui sanguis cum per carotides in caput assurgit, medullaria, corticalia & meningea Corebri terit, rodit & mordet, & sic excitat dolores, qui vocantur Conscientiæ: his auditis diximus ad illos, loquimini lingua Hippocratica & Galeniana, illa nobis sunt græca, non intelligimus, nos non quæsivimus de his Morbis, sed de Conscientia quæ est solius Mentis; & dixerunt, Morbi mentis & morbi capitis sunt iidem, & hi ascendunt ex corpore, cohærent enim sicut duæ mansiones unius domus, inter quas est scala, per quam fit ascensus & descensus; quare novimus, quod status mentis indivulse pendeat a statu corporis; sed nos gravedines seu Cephalalgias illas quas, captavimus vos intelligere per conscientias, sanavimus, quasdam per emplastra & vesicatoria, quasdam per infusa & emulsa, & quasdam per condimenta, & per anodyna. Cum ergo similia adhuc audivimus ab illis, avertimus nos, & convertimus ad Clericos, & diximus, vos scitis quid Conscientia, dicite ergo, & instruite præsentes; & responderunt, quid Conscientia, novimus & non novimus, credidimus quod sit CONTRITIO, quæ præcedit Electionem, hoc est, momentum quo homo donatur fide, per quam ei novum cor & novus spiritus fit, ac regeneratur; sed appercepimus, quod Contitrio illa paucis obvenerit, solum quibusdam pavor & inde auxietas pro igne infernali, & vix alicui pro peccatis & inde justa ira Dei; sed illos nos codfessionarii sanavimus per Evangelium quod Christus per Passionem crucis sustulerit damnationem, & sic ignem infernalem exstinxerit, & aperuerit Cælum illis, qui fide, cui imputatio meriti Filii Dei inscripta est, beantur. Præterea dantur Conscientiosi ex varia Religione, tam vera quam fanatica, qui sibi scrupulos faciunt in rebus salutis, non modo essentialibus, sed etiam formalibus, & quoque in adiaphoris; quare, ut supra diximus, novimus quod sit Conscientia, sed quid & qualis vera, quæ omnino spiritualis erit, non novimus.

666. Hæc omnia, quæ a quatuor Cætibus edicta sunt, Angeli, qui supra illos erant, exaudiverunt, & dixerunt inter se, percipimus quod non aliquis in Christianismo sciat, quid Conscientia, quare demittemus ex nobis unum, qui instruet, & actutum tunc in medio illorum adstitit Angelus in veste alba, circum cujus Caput apparuit cinctura lucida, in qua minutæ stellæ erant, & hic alloquutus quatuor Cætus dixit; audivimus in Cælo, quod in ordine protuleritis sententias de CONSCIENTIA, ac autumaveritis omnes, quod sit aliquis dolor mentis, qui gravedine infestat Caput & inde Corpus, aut Corpus & inde Caput; sed Conscientia in se spectata non est aliquis dolor, sed est spiritualis Volentia faciendi secundum illa quæ Religionis & Fidei sunt; inde est, quod illi qui Conscientia gaudent, in tranquillitate pacis & in beatitudine interna sint, cum faciunt secundum conscientiam,

& in quadam intranquillitate dum faciunt contra illam; dolor autem mentis, quem vos credidistis esse Conscientia, non est Conscentia, sed est Tentatio, quæ est pugna spiritus & carnis, & hæc dum spiritualis est, venam trahit ex conscientia; at si modo est naturalis, originem trahit ex morbis, quos Medici nuper recensuerunt. Quid autem Conscientia, illustrari potest per exempla; Sacerdos, cui est spiritualis volentia docendi vera propter finem ut Grex ejus salvetur, ille conscientiam habet, at qui propter quamcunque aliam causam ut finem, ille conscientiam non habet: Judex, qui unice spectat Justitiam, & hanc cum judicio facit, ille conscientiam habet; at qui primario spectat munus, amicitiam & favorem, ille conscientiam non habet: adhuc, omnis homo qui alterius bona apud se habet, nesciente altero, & sic absque timore legis, ac jacturæ honoris & famæ, potest lucrari illa, si usque alteri reddit, quia sua non sunt, ille conscientiam habet, nam facit justum propter justum. Sit quoque, qui potest venire ad functionem, sed scit, quod alter, qui etiam ambit, Societati utilior sit, ille si cedit alteri locum propter bonum societatis, is bonam conscientiam habet; similiter in reliquis. Omnes illi qui conscientiam habent, ex corde loquuntur quæ loquuntur, & ex corde faciunt quæ faciunt, habent enim illi Mentem non divisam, nam secundum id quod intelligunt & credunt verum & bonum esse, loquuntur & faciunt. Exinde sequitur quod Conscientia perfectior possit dari apud illos, qui in veris fidei sunt præ aliis, & qui in clara perceptione præ aliis, quam apud illos qui minus illustrati sunt, & in obscura perceptione. In vera Conscientia est ipsa Vita spiritualis hominis, est enim ibi ejus Fides conjuncta Charitati, quapropter facere ex Conscientia est illis facere ex Vita sua spirituali, & facere contra Conscientiam, est illis facere contra illam suam Vitam. Præterea, quis non ex communi sermone scit, quid Conscientia, ut cum dicitur de aliquo, hic Conscientiam habet, nonne etiam tunc intelligitur, hic justus homo est; ac vicissim cum dicitur de aliquo, hic non conscientiam habet, nonne tunc etiam intelligitur, hic injustus est. Angelus dum hæc edixerat, subito sublatus est in suum Cælum, & quatuor Cætus coiverunt in unum, & postquam aliquantum inter se colloquuti sunt de effatis Angeli, ecce iterum divisi sunt in quatuor Cætus, sed in alios quam prius, in unum ubi illi qui comprehenderunt verba Angeli, & assenserunt; in alterum ubi illi, qui non comprehenderunt, sed usque faverunt; in tertium ubi illi, qui non voluerunt comprehendere, dicentes quid nobis cum Conscientia, & in quartum ubi illi qui irridebant, dicentes quid Conscientia nisi Flatus; & vidi illos secedentes a se invicem, & tunc duos Cætus priores abeuntes ad dextrum, & duos Cætus posteriores ad sinistrum, & hos descendentes, illos autem ascendentes.

CA-

CAPUT DUODECIMUM

DE

BAPTISMO.

Quod absque cognitione de Sensu spirituali Verbi nemo possit scire, quid Duo Sacramenta, Baptismus & Sancta Cœna, involvunt & efficiunt.

667. Quod in omnibus & singulis Verbi sit Sensus spiritualis, & quod ille Sensus hactenus ignotus fuerit, & quod hodie apertus sit propter Novam Ecclesiam quæ a Domino instauranda est, in Capite de Scriptura Sacra, ostensum est: qualis ille Sensus est, non modo ibi, sed etiam in Capite de Decalogo, qui secundum illum Sensum etiam explicatus est, videri potest. Nisi ille Sensus apertus foret, quis de duobus illis Sacramentis, Baptismo & Sancta Cæna, cogitaret aliud, quam secundum sensum naturalem, qui est sensus literæ, ac inde diceret aut mussitaret secum, quid Baptismus nisi superinfusio aquæ super Caput infantis, & quid hæc ad salutem; tum quid Sancta Cæna, nisi assumtio panis & vini, & quid hæc ad salutem; & præterea, ubi est Sanctum in illis, nisi ex eo, quod ex Ordine Ecclesiastico ut Sancta Divina recepta & mandata sint, & quod in se non sint aliud quam Ceremoniæ, de quibus Ecclesiæ dicunt, quod dum accedit Verbum Dei ad illa Elementa, fiant Sacramenta: provoco ad Laicos, & quoque ad Clericos, num aliud de duobus illis Sacramentis spiritu & corde perceperunt, & quod illa ut Divina coluerint propter varias causas & rationes: cum tamen duo illa Sacramenta in Sensu Spirituali spectata, sunt Sanctissima cultus: quod talia sint, constabit ex sequentibus, ubi Usus illorum tradentur. Sed quia horum Sacramentorum usus in alicujus mentem nequaquam venire possunt, nisi illos Sensus spiritualis detegat & evolvat, sequitur, quod absque illo Sensu nemo possit scire aliud quam quod essent Ceremoniæ, quæ Sanctæ quia ex Mandato institutæ sunt.

668. Quod Baptismus mandatus sit, constat manifeste ex Baptismate Johannis in Jordane, ad quod universa Judæa & Hierosolyma accessit, Matth. III: 5. 6. Marc. I: 4. 5. Tum quod Ipse Dominus Salvator noster a Johanne baptizatus sit, Matth. III: 13 ad 17. & insuper quod mandaverit discipulis, ut baptizarent omnes Gentes, Matth. XXVIII: 19. Quis non videt, qui vult videre, quod in illa Institutione sit Divinum quod hactenus latuit, quia Sensus spiritualis Verbi non prius revelatus est; & hic revelatus est hodie, quia Ecclesia Christiana, qualis in se est, nunc primum inchoat, prior Ecclesia modo nomine tenus fuit Christiana, sed non re & essentia.

669. Duo Sacramenta, Baptismus & Sancta Cæna, sunt in Ecclesia Christiana sicut duo Clenodia in Sceptro Regis, quorum usus si nesciuntur, sunt modo sicut duæ formæ ex ebeno in scipione. Duo illa Sacramenta in Ecclesia Christiana comparari etiam possunt cum duobus Rubinis seu Carbunculis in Chlamyde Imperato-

ris,

ris, quorum usus si nesciuntur, sunt sicut duo carneoli aut chrystalli in aliqua toga. Absque Usibus duorum illorum Sacramentorum per Sensum spiritualem revelatis, spargerentur modo de illis conjecturæ, quales sunt apud illos qui ex Astris divinant, imo quales fuerunt apud illos olim, qui ex avium volatu aut ab extis augurati sunt. Usus duorum illorum Sacramentorum comparari possunt Templo, quod ex vetustate in terram subsiderat, & usque ad tectum ruinis circum obsitum jacet, super quo juvenes & senes gradiuntur, curribus vehuntur, & equitant, nescientes quod tale Templum sit sub pedibus & absconditum, in quo sunt Altaria ex auro, parietes intus ex argento, & decoramenta ex lapide pretioso, quæ non effodi & in lucem expromi possunt, nisi per sensum spiritualem, qui detectus est hodie pro Nova Ecclesia, propter usum in Cultu Domini. Sacramenta illa etiam comparari possunt duplicato Templo, quorum unum est infra, alterum supra, & in quorum inferiori prædicatur Evangelium de Novo Adventu Domini, & quoque de Regeneratione & inde salvatione ab Ipso; ex hoc Templo circa Altare est ascensus in Templum superius, in quo Sancta Cæna celebratur, & inde est transitus in Cælum, ubi Dominus illos excipit. Comparari etiam possunt Tabernaculo, in quo post introitum apparet Mensa, super qua in suo ordine dispositi sunt panes facierum, & quoque Altare aureum pro suffitu, & in medio Candelabrum cum lucernis accensis, ex quibus omnia illa in conspectum veniunt; & tandem pro illis qui illuminari se patiuntur, aperitur Velum ad Sanctum sanctorum, ubi loco Arcæ, in qua fuerat Decalogus, repositum est Verbum, supra quod datum est Propitiatorium cum Cherubis ex Auro. Hæc sunt Repræsentationes duorum illorum Sacramentorum cum Usibus illorum.

Quod per Lavationem, quæ vocatur Baptismus, intelligatur Lavatio spiritualis, quæ est Purificatio a malis & falsis, & sic Regeneratio.

670. Quod filiis Israelis mandatæ sint Lavationes, notum est ex Statutis per Mosen latis, ut quod Aharon se lavaret, antequam indueret vestes ministerii, Levit. XVI: 4. 24. & antequam accederet ad Altare ad ministrandum, Exod. XXX: 18 ad 21, Cap. XL: 30. 31. pariter Levitæ, Num. VIII: 6. 7. & quoque alii, qui per peccata immundi facti sunt; & quod dicantur sanctificati per Lavationes, Exod. XXIV: 9. Cap. XL: 12. Levit. VIII: 6. Quare ut se lavarent, Mare æneum & plura Lavacra posita fuerunt juxta Templum, 1 Reg. VII: 23 ad 39. imo quod laverint vasa & utensilia, sicut mensas, scamna, lectos, patinas, & pocula, Lev. XI: 32. Cap. XIV: 8. 9. Cap. XV: 5 ad 12. Cap. XVII: 15. 16. Matth. XXIII: 28. 27. Sed Lavationes & plura similia, injuncta & mandata fuerunt filiis Israelis, ex causa, quia Ecclesia apud illos instituta fuit Ecclesia repræsentativa, & hæc talis fuit ut figuraret Ecclesiam venturam Christianam; quapropter cum Dominus in Mundum venit, abrogavit Repræsentativa, quæ omnia erant externa, & instituit Ecclesiam, cujus omnia essent interna, ita Dominus figuras discussit, & ipsas effigies revelavit, sicut quis velum aufert aut januam aperit, & facit ut interiora non modo videantur, sed etiam adeantur: Dominus ex cunctis illis retinuit solum duo, quæ omnia Ecclesiæ internæ in uno complexu continerent, quæ sunt Baptismus loco Lavationum, & Sancta Cæna loco Agni, qui quovis die sacrificabatur, & plene in Festo Pascatis.

671. Quod Lavationes supra memoratæ figuraverint & adumbraverint, hoc est, repræsentaverint Lavationes spirituales, quæ sunt purificationes a malis & falsis, constat manifeste ex his; *Cum laverit Dominus excrementum filiarum Sionis, & san-*

sanguines abluerit, in spiritu judicii, & in spiritu expurgationis, Esaj. IV: 4. *Si laveris te nitro, & multiplicaveris tibi smegma, usque maculas retinebit iniquitas tua*, Jerem. II: 22. Hiob IX: 30. 31. *Lava me ab iniquitate mea, & præ nive albus ero.* Psalm LI: 4. 9. *Lava a malitia cor tuum, Hierosolyma, ut salveris*, Jerem. IV: 14. *Lavate vos, mundate vos, removete malitiam operum vestrorum ab oculis meis, cessate malum facere*, Esaj. I: 16. Quod lavatio spiritus hominis intellecta sit per lavationem corporis ejus, & quod Interna Ecclesiæ repræsentata sint per Externa, qualia fuerunt in Ecclesia Israelitica, patet manifeste ex his Domini verbis, *Pharisæi & Scribæ videntes quod Discipuli Ipsius illotis manibus comederent panes, sugillarunt; nam Pharisæi & omnes Judæi, nisi pugnotenus laverint manus, non comedunt; præter alia multa, quæ acceperunt tenere, ut lavationes poculorum & testaceorum, & æneorum, & lectorum, ad quos & ad turbam Dominus dixit, audite Me omnes, & intelligite, nihil est extra hominem intrans in illum, quod potest illum immundum reddere, sed exeuntia ex illo immundum reddunt illum*, Marc. VII: 1. 2. 3. 4. 14. 15. Matth. XV: 2. 11. 17. 18. 19. 20, & alibi, ut, *Væ vobis Scribæ & Pharisæi, quia purgatis externum poculi & patinæ, interna vero sunt plena rapina & intemperantia; Pharisæe cæce, purga prius Internum poculi & patinæ, ut fiat etiam Externum mundum*, Matth. XXIII: 25. 26. Ex his evidens est, quod per Lavationem, quæ vocatur Baptismus, intelligatur Lavatio spiritualis, quæ est Purificatio a malis & falsis.

672. Quis homo sanæ rationis non videre potest, quod lavatio faciei, manuum & pedum, omniumque artuum, imo totius corporis in balneo, non efficiat aliud, quam quod abluantur sordes, ut coram hominibus in forma humana mundi appareant; & quis non potest intelligere, quod aliqua lavatio non intret in spiritum hominis, & hunc æque mundum reddat; potest enim omnis furcifer, prædo & latro, se lavare usque ad nitorem, num sic furciferum, prædonicum & latronicum abstergitur; nonne internum influit in externum, & operatur suæ voluntatis & intellectus effectus, non autem externum in internum, hoc enim est contra naturam, quia est contra ordinem, illud autem secundum naturam, quia est secundum ordinem.

673. Ex his sequitur, quod Lavationes, & quoque Bapismata, nisi Internum hominis purificetur a malis & falsis, nihil plus efficiant, quam paropsides & patinæ mundatæ a Judæis, ac ut ibi quoque sequitur, quam ut sepulchra quæ foris apparent pulchra, intus vero plena sunt ossibus mortuorum & omni immunditie, Matth. XXIII: 25 ad 28. Quod adhuc patet ex eo, quod Inferna sint plena Satanis ex hominibus tam baptizatis quam non baptizatis. Quid autem præstat Baptismus, videbitur in sequentibus; quare absque usibus & fructibus ejus, non plus ad salutem conducit, quam Cidaris triplicata supra caput Papæ, & Signum crucis super calceis ejus, ad Pontificiam ejus supereminentiam; nec plus quam purpurea vestis, circum Cardinalem ad ejus dignitatem; aut pallium circum Episcopum ad veram ministerii ejus functionem; neque plus quam Thronus, Corona, Sceptrum & Chlamys apud Regem, ad Regiam ejus potestatem; nec plus quam Pilus sericatus super capite Doctoris laurea insigniti ad ejus intelligentiam; neque plus quam vexilla ante turmas equitum, ad fortitudinem illorum in bello: imo adhuc potest dici, quod non plus purificet hominem, quam lavatio apud ovem & agnum ante tonsionem, nam naturalis homo separatus a spirituali homine, est mere animalis, imo, ut prius ostensum est, est plus fera, quam fera sylvæ, quapropter si lavaris aqua pluviæ, aqua roris, aquis fontium excellentissimorum, seu, ut prophetæ dicunt, si mundaris nitro, hyssopo, smegmate, seu sapone quotidie, usque non purificaris ab iniquitatibus nisi per media regenerationis, de quibus in Capitibus de Pænitentia, ac de Reformatione & Regeneratione, actum est.

Quod loco Circumcisionis institutus sit Baptismus, quia per Circumcisionem præputii repræsentata est circumcisio cordis, propter finem, ut Ecclesia interna succederet Ecclesiæ externæ, quæ in omnibus & singulis figurabat Ecclesiam Internam.

674. In Orbe Christiano notum est, quod sit Internus & Externus homo, & quod Externus sit idem cum Naturali homine, & Internus idem cum Spirituali homine, quia in hoc est spiritus ejus; & quia Ecclesia consistit ex hominibus, quod detur Ecclesia Interna & Externa; & si indagantur successiones Ecclesiarum in suo ordine ab antiquis temporibus ad hodienum, videbitur, quod Ecclesiæ priores fuerint Ecclesiæ externæ, hoc est, quod Cultus illarum constiterit in Externis, quæ repræsentabant interna Ecclesiæ Christianæ, quæ a Domino, cum fuit in Mundo fundata est, & nunc primum ab Ipso ædificatur. Primarium, quod distinxit Ecclesiam Israeliticam a reliquis in Asiatico Orbe, & postea a Christiana, fuit Circumcisio; & quia, ut dictum est, omnia Ecclesiæ Israeliticæ, quæ fuerunt Externa, figurabant omnia Ecclesiæ Christianæ, quæ sunt Interna, ideo primarium signum illius Ecclesiæ fuit interius simile cum signo Ecclesiæ Christianæ, Circumcisio enim significabat rejectionem concupiscentiarum carnis, & sic purificationem a malis; simile etiam significat Baptismus: ex quo patet, quod Baptismus loco Circumcisionis mandatus sit, propter finem, tam ut Ecclesia Christiana distingueretur ab Ecclesia Judaica, quam ut Ecclesia interna sic propius cognosceretur, & hoc cognoscitur ex Usibus Baptismi, de quibus sequitur.

675. Quod Circumcisio fuerit instituta, in signum, quod homines Ecclesiæ Israeliticæ essent ex posteritate Abrahami, Isaci & Jacobi, constat ex his ,, *Dixit Deus ad Abrahamum, hoc fœdus Mecum, quod observabitis inter Me & inter vos, & inter semen tuum post te; circumcide vobis omnem masculum, & circumcideris carnem præputii vestri, ut sit in signum fœderis inter Me & vos*, Genes. XVII: 10. 11. Quod fœdus seu ejus signum postea confirmatum est per Mosen, Levit. XII: 1. 2. 3. Et quia Ecclesia illa per illud signum a reliquis distinguebatur, ideo antequam filii Israelis transgressi sunt Jordanem, mandatum erat, ut iterum circumciderentur, Jos. V: causa fuit, quia Terra Canaan repræsentabat Ecclesiam, & Jordanes fluvius introductionem in illam: & insuper ut in ipsa terra Canaane illius signi recordarentur, mandatum est hoc ,, *Quando veneritis in Terram, & plantaveritis quamcunque Arborem cibi, præputiabitis præputium fructus ejus; tribus annis erit vobis præputiatus, non comedetur*, Levit. XIX: 23. Quod Circumcisio repræsentaverit & inde significaverit rejectionem concupiscentiarum carnis, & sic purificationem a malis, simile quod Baptismus, constat ex locis in Verbo, ubi dicitur, quod circumciderent Cor, ut in his ,, *Moses dixit, circumcidite præputium cordis vestri, cervicem vestram ne indurate*, Deutr. X: 16. *Circumcidet Jehovah Deus cor tuum, & cor seminis tui, ut diligas Jehovam Deum tuum, ex toto corde tuo, ex tota anima tua, quo vivas*, Deutr. XXX: 6. Et apud Jeremiam ,, *Circumcidite vos Jehovæ, ut removeat præputia cordis vestri, vir Jehudæ & habitatores Hierosolymæ, ne exeat sicut ignis ira mea propter malitiam operum vestrorum*, Cap. IV: 4. & apud Paulum ,, *In Jesu Christo neque Circumcisio aliquid valet, neque Præputium, sed Fides per Charitatem operans, & nova Creatura*, Gal. V: 6. Cap. VI: 15. Ex his nunc patet, quod loco circumcisionis institutus sit Baptismus, quia per circumcisionem carnis repræsentata est circumcisio cordis, quæ etiam significat purificatio-

tionem a malis, nam mala omnis generis assurgunt ex carne, ac præputium significat spurcos amores ejus; quoniam circumcisio & baptismi lavatio simile significant, ideo dicitur apud Jeremiam „ *Circumcidite vos Jehovæ, ut removeat proputia cordis vestri*, Cap. IV: 4; & paulo post, *Lavate a malitia cor tuum, Hierosolyma, ut serveris*, Vers. 14. Quid Circumcisio & Lavatio cordis, docet Dominus apud Matthæum, Cap. XV: 18. 19.

676. Fuerunt plures apud filios Israelis, & hodie sunt apud Judæos, qui credunt, quod præ omnibus electi sint, quia circumcisi, & inter Christianos, quia baptizati sunt; cum tamen ambæ, Circumcisio & Baptizatio, sunt modo datæ in Signum & in Memoriale, ut purificentur a malis, & sic fiant electi: quid Externum absque Interno apud hominem, nisi sicut Templum absque Cultu, quod non alicui usui est, nisi inserviat pro stabulo: & porro, quid Externum absque Interno, nisi sicut Ager ex meris cannis & calamis absque segete; nisi sicut Vinea ex meris palmitibus & foliis absque uvis: nisi sicut ficus absque suo fructu, cui Dominus maledixit, Matth. XXI: 19. nisi sicut lampades in manibus virginum stultarum absque oleo, Matth. XXV: 3. imo, nisi sicut habitatio in Mausolæo, ubi cadavera sub pedibus, ossa circum parietes, & nocturnæ larvæ volantes sub tecto: aut sicut currus tractus a pardis, super quo lupus auriga, & vectus in illo fatuus: Homo enim externus non est homo, sed modo figura hominis, Internum enim, quod est sapere a Deo, facit hominem; similiter circumcisus & baptizatus, nisi circumcidat aut lavet cor suum.

Quod primus Usus Baptismi sit Introductio in Ecclesiam Christianam, & simul tunc insertio inter Christianos in Mundo spirituali.

677. Quod Baptismus sit Introductio in Ecclesiam Christianum, constat ex multis, ut ex his. I. Quod Baptismus loco Circumcisionis institutus sit, & quod sicut Circumcisio fuit signum quod essent ab Ecclesia Israelitica, ita Baptismus signum quod sint ab Ecclesia Christiana, ut in superiori Articulo ostensum est; & signum non facit aliud quam ut cognoscantur, tanquam fasciæ diversi coloris adpositæ infantibus duarum matrum, ut dignoscantur & ne mutentur. II. Quod modo sit signum introductionis in Ecclesiam, constat manifeste ex Baptizatione infantum, qui prorsus nullius rationis participes sunt, & ad aliquid fidei recipiendum nondum plus habiles sunt, quam palmites novi in aliqua Arbore. III. Quod non modo baptizentur Infantes, sed etiam omnes alienigenæ proselytæ, qui ad religionem Christianam convertuntur, tam parvi quam magni, & hoc antequam instructi sunt, modo ex confessione quod velint Christianismum amplecti, ad quem per Baptismum inaugurantur; quod etiam Apostoli fecerunt, secundum Domini verba, *ut discipulos facerent omnes gentes, & baptizarent illos*, Matth. XXVIII: 19. IV. Quod *Johannes Baptizaverit omnes ad se venientes ex Judæa & Hierosolyma in Jordane*, Matth. III: 6. Marc. I: 9.; quod in Jordane, fuit caussa, quia per illum fluvium fuit ingressus in terram Canaanem, & per terram Canaanem significabatur Ecclesia, quia ibi erat, & inde per Jordanem Introductio in illam; quod Terra illa significaverit Ecclesiam, & Jordanes Introductionem in illam, videatur in Apocalypsi Revelata, n: 285. Sed hoc fit in terris. In Cælis autem Infantes per Baptismum introducuntur in Cælum Christianum, & a Domino assignantur illis Angeli ibi, qui curam illorum gerant; quare ut primum Infantes baptizati sunt, præficiuntur illis Angeli, a quibus tenentur in statu recipiendi fi-

fidem in Dominum; at ficut adolefcunt, ac fui juris & fuæ rationis fiunt, relinquunt illos Angeli tutores, & ipfi adfcifcunt fibi tales fpiritus, qui unum faciunt cum vita & fide illorum; ex quibus patet quod Baptifmus fit infertio inter Chriftianos etiam in Mundo fpirituali.

678. Quod non modo infantes, fed & cuncti per Baptifmum inferantur Chriftianis in Mundo fpirituali, eft quia Populi & Gentes in illo Mundo fecundum Religiofa fua diftincti funt; Chriftiani in medio funt, Mahumedani circum illos, Idololatræ varii generis poft illos, & Judæi ad latera. Infuper omnes ex eadem Religione difpofiti funt in Societates, in Cælo fecundum affectiones amoris in Deum & erga proximum, in Inferno in congregationes fecundum affectiones binis illis Amoribus oppofitas, ita fecundum concupifcentias mali. In Mundo fpirituali, per quem intelligimus & Cælum & Infernum, omnia diftinctiffime ordinata funt in communi & in omni parte, feu in genere & in omni fpecie; a diftincta ordinatione ibi pendet confervatio totius univerfi; & diftinctio illa non dabilis eft, nifi unusquifque, poftquam natus eft, ex aliquo figno nofcatur, ad cujus religionis cætus pertineat: nam abfque figno Chriftiano, quod eft Baptifmus, potuiffet aliquis Spiritus Mahumedanus, aut aliquis ex Idololatris, fe ad infantes Chriftianos recens natos, & quoque ad pueros applicare, & illis infufflare inclinationem pro fua religione, & fic diftrahere animum illorum & abalienare illos a Chriftianifmo, quod foret ordinem fpiritualem diftorquere & deftruere.

679. Quifque qui indagat effectus ufque ad caufas, fcire poteft, quod omnium confiftentia pendeat ab ordine, & quod Ordines fint multiplices, communes & particulares, & quod fit unus qui eft Univerfaliffimus omnium, & quo pendent communes & particulares in continua ferie, & quod Univerfaliffimus intret in omnes ficut ipfa effentia in formas, & quod fic non aliter unum faciant; hæc unitas eft, quæ facit confervationem totius, quod alioquin dilaberetur, & non modo recideret in primum chaos, fed in nihilum. Quid foret cum homine, nifi in ejus corpore omnia & fingula diftinctiffime ordinata effent, & non penderet communitas eorum ab uno Corde & Pulmone, quid alioquin nifi confufum quid; num tunc Ventriculus ageret fuas functiones, Hepar & Pancreas fuas, Mefenterium & Mefocolon fuas, Renes & Inteftina fuas; ex ordine in illis & inter illa eft, quod omnia & fingula illa coram homine appareant ut unum. Quid abfque diftincto ordine in Mente feu Spiritu hominis foret, nifi communitas ejus penderet a Voluntate & Intellectu, quam confufum & indigefum quid, num abfque illo ordine homo potuiffet plus cogitare & velle, quam pictura ejus fuper tabula, aut fculptura ejus in domo. Quid homo abfque ordinatiffimo influxu e Cælo, & ejus receptione: & quid hic influxus abfque Univerfaliffimo, a quo totius & omnium ejus partium regimen pendet, ita nifi a Deo, & nifi in Ipfo & ab Ipfo omnia fint, vivant & moveantur. Hæc coram homine naturali illuftrari poffunt per innumera, ut per hæc; quid Imperium aut Regnum abfque Ordine, nifi Caterva prædonum, quorum plures congregati interficerent millia, & tandem pauci hos plures: quid Civitas abfque ordine, imo quid Domus abfque ordine; & quid regnum, civitas, domus, nifi in unoquovis aliquis fupremum agat.

680. Preterea, quid Ordo abfque diftinctione, & quid diftinctio abfque indiciis, & quid indicia abfque fignis, per quæ cognofcantur qualitates, nam abfque notitia qualitatum ordo non cognofcitur ut ordo: figna feu fignaturæ in Imperiis & in Regnis, funt Tituli dignitatum, & Jura adminiftrationis illis addicata, inde fubordinationes, per quas coordinantur omnes ficut in unum, hoc modo Rex regiam fuam poteftatem fecundum ordinem inter plures diftributam exercet, ex quo Regnum fit Regnum. Simile in perplurimis rebus aliis, ut in Exercitibus, quid valoris foret illis, nifi illi ordinate diftincti effent in phalanges, hæ in cohortes, & hæ in turmas, & fingulis præfecti fint minores duces, & omnibus unus qui fupremus; &

quid

quid Ordinationes illæ absque signis, quæ vocantur Vexilla, quæ indicent in qua statione quisque erit; per talia omnes in præliis sicut unum agunt, & absque illis ruerent contra hostem non aliter quam sicut catervæ canum cum rictibus apertis, ululatu & furore inani, & tunc omnes absque fortitudine ab hoste in justas acies composito, trucidarentur, nam quid divisi contra unitos. Per hæc illustratur primus hic usus baptismi, qui est signum in Mundo spirituali, quod sit ex Christianis, ubi quisque inseritur societatibus & congregationibus ibi secundum qualitatem Christianismi in illo aut extra illum.

Quod secundus Usus Baptismi sit, ut Christianus cognoscat & agnoscat Dominum Jesum Christum Redemptorem & Salvatorem, & sequatur Ipsum.

681. Alter hic usus Baptismi, qui est ut cognoscat Dominum Redemptorem & Salvatorem Jesum Christum, inseparabiliter sequitur Primum, qui est quod sit introductio in Ecclesiam Christianam, ac insertio inter Christianos in Mundo spirituali, & quid primus ille usus absque sequenti hoc altero, quam solum nomen, & tamen non est nisi sicut subditus, qui addicit se Regi, & tamen leges ejus seu patriæ repudiat, ac addicit se Regi barbaro & ei servit; aut nisi sicut famulus, qui emancipat se alicui Domino, ac vestes ut insignia ejus accipit, & aufugit, & in vestibus ejus servit alteri: aut nisi sicut signifer, qui cum vexillo abit, & id disfecat, ac frusta ejus vel projicit in aerem, vel sub pedes militum ut proculcetur. Verbo nomen quod Christianus sit, hoc est, quod Christi sit, & non agnoscere Ipsum & sequi Ipsum, hoc est, vivere secundum mandata Ipsius, est tam inane, sicut umbra, sicut fumus, ac sicut pictura atrata, nam dicit Dominus, *Quid Me vocatis Domine, & non facitis quæ dico*, Luc. VI: 46 seq. *Multi dicent Mihi in die illo, Domine, Domine, sed tunc confitebor illis, non novi vos*, Matth. VII: 22. 23.

682. Per Nomen Domini Jesu Christi, non aliud in Verbo intelligitur, quam agnitio Ipsius & vita secundum præcepta Ipsius; quod nomen Ipsius illa significet, videas causam in Explicatione Secundi præcepti in Decalogo, *Non feres Nomen Dei in vanum.* Non aliud per Nomen Domini intelligitur in his locis „ *Jesus dixit, eritis exosi omnibus gentibus propter Nomen meum*, Matth. X: 22. Cap. XXIV: 9. 10. *Ubi sunt duo aut tres congregati in Nomine meo, ibi sum in medio eorum*, Matth. XVIII: 20. *Quotquot Ipsum receperunt, dedit illis potestatem, ut filii Dei essent, credentibus in Nomen Ipsius*, Joh. I: 12. *Multi crediderunt in Nomen Ipsius*, Joh. II: 23. *Qui non credit, jam judicatus est, quia non credidit in Nomen Unigeniti Filii Dei*, Joh. III: 17. 18. *Credentes vitam habebunt in Nomine Ipsius*, Joh. XX: 31. *Propter Nomen meum laborasti, & non defecisti*, Apoc. II: 3, & alibi: quis non videre potest, quod per Nomen Domini in illis locis non intelligatur solum Nomen, sed agnitio Ipsius, quod sit Redemptor & Salvator, & simul obedientia, & tandem fides in Ipsum; in Baptismo enim Infans accipit signum crucis super fronte & pectore, quod est signum inaugurationis in agnitionem & cultum Domini. Per Nomen etiam intelligitur qualitas alicujus, causa est, quia in spirituali Mundo omnis secundum qualitatem ejus nominatur, quare per Nomen quod Christianus sit, intelligitur qualitas ejus quod fidem in Christum, & quod charitatem erga proximum, a Christo habeat; hoc intelligitur per Nomen in Apocalypsi „ *Inquit Filius hominis, habeo pauca Nomina in Sardibus, qui non inquinaverunt vestimenta sua, & ambulabunt Mecum in albis, quia digni sunt*, Cap. III: 4; per ambulare cum Filio hominis in albis, significatur sequi Dominum, & vivere secundum vera Verbi Ipsius. Simile per Nomen intelligitur apud Johannem „ *Jesus dixit, Oves* vo-

vocem meam audiunt, & proprias oves voco Nomine tenus, & educo illos, coram illis incedo, & oves Me sequntur, quia sciunt vocem meam; alienum autem non sequuntur, quia non sciunt alienorum vocem, Cap. X: 3. 4. 5; nomine tenus, est qualitate tenus, qua Christiani sunt, & sequi Ipsum est audire vocem Ipsius, hoc est, obedire mandatis Ipsius; hoc Nomen accipiunt omnes in Baptismo, est enim in signo.

683. Quid nomen absque re, nisi vanum quid, & nisi sonus, qualis resilit ex arboribus sylvæ seu laquearibus, & vocatur echo; aut sicut sonus fere inanimis ex somniantibus, aut sicut sonus venti, maris aut machinæ, cui nihil usus inest; imo quid nomen quod Rex, quod Dux, quod Consul, quod Episcopus, quod Abbas, quod Monachus, absque functione quæ Nomini adhæret, nisi vanitas; ita quid Nomen quod Christianus sit, & tamen barbare vivit, & contra præcepta Christi, nisi sicut intuitio signi Satanæ loco signi Christi, cujus nomen tamen aureis staminibus in baptismo intextum est. Quid illi qui postquam receperunt signaturam Christi, postea rident ad cultum Ipsius, oggannitunt ad Nomen Ipsius, & profitentur Illum non ut Filium Dei, sed ut Filium Josephi, nisi rebelles & regicidæ, & voces illorum nisi blasphemiæ contra Spiritum sanctum, quæ non remitti possunt in hoc sæculo, nec in futuro; hi quasi canes rictibus mordent Verbum, ac dentibus dilaniant illud; apud hos contra Christum & Ipsius Cultum, sunt *omnes mensæ plenæ vomitu egestionis*, Esaj. XXVIII: 8. Jerem. XLVIII: 26; cum tamen Dominus Jesus Christus est Filius Dei Altissimi, Luc. I: 32. 35, Unigenitus, Joh. I: 18. Cap. III: 16. Verus Deus, & Vita æterna, 1 Joh. V: 20. 21.; In Quo omnis plenitudo Divinitatis habitat corporaliter, Coloss. II: 9. Et quod non sit filius Josephi, Matth. I: 25; præter millia alibi.

Quod Tertius usus Baptismi, qui est finalis, sit ut homo regeneretur.

684. Hic usus est ipse Usus propter quem Baptismus, ita finalis, causa est, quia vere Christianus cognoscit & agnoscit Dominum Redemptorem, Jesum Christum, Qui quia est Redemptor, etiam est Regenerator; quod Redemptio & Regeneratio unum faciant, videatur in Capite de Reformatione & Regeneratione, Art. III: tum quia Christianus possidet Verbum, in quo media Regenerationis exstant descripta, & media ibi sunt Fides in Dominum, & Charitas erga proximum: hoc idem est cum hoc quod dicitur de Domino, quod *Ipse baptizet Spiritu sancto & Igne*, Matth. III: 11. Marc. I: 9 ad 11. Luc. III: 16. Joh. I: 33; per Spiritum sanctum intelligitur Divinum Verum fidei, & per Ignem Divinum Bonum amoris seu Charitatis, utrumque procedens a Domino; quod per Spiritum sanctum intelligatur Divinum Verum fidei, videatur in Capite de Spiritu Sancto; & quod per Ignem intelligatur Divinum Bonum amoris, in Apocalypsi Revelata, n: 468. 395; & per hæc duo fit omnis Regeneratio a Domino. Quod Ipse Dominus a Johanne baptizatus sit, Matth. III: 13 ad 17. Marc. I: 9. Luc. III: 21. 22, fuit causa, ut non modo in futurum institueret Baptismum, & præiret exemplo; sed etiam quia glorificavit Humanum suum & Hoc Divinum fecit, sicut regenerat hominem, & hunc spiritualem facit.

685. Ex ante & nunc dictis, videri potest, quod tres Usus baptismi cohæreant ut unum, quemadmodum causa prima, causa media quæ efficiens, & causa ultima quæ est effectus, & ipse finis propter quem priores; primus enim usus est ut nominetur Christianus, secundus ex hoc sequens est, ut cognoscat & agnoscat Dominum Redemptorem, Regeneratorem & Salvatorem, & tertius est ut regeneretur ab Ipso, quod dum fit, est redemptus & salvatus. Quoniam hi tres usus sequuntur

tur

tur ordine, & in ultimo se conjungunt, & inde in idea Angelorum cohærent ut unum, ideo cum Baptismus peragitur, legitur in Verbo, & nominatur, Angeli qui adsunt, non intelligunt baptismum, sed Regenerationem; quare per hæc verba Domini, *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvabitur at qui non crediderit, condemnabitur*, Marc. XVI: 16, hoc in Cælo ab Angelis intelligitur, quod qui agnoscit Dominum & regeneratur, ille salvetur. Inde quoque est, quod Baptismus ab Ecclesiis Christianis in terra, vocetur LAVACRUM REGENERATIONIS; sciat itaque Christianus, quod qui non credit in Dominum, non possit regenerari, tametsi baptizatus est, & quod baptizatio absque fide in Dominum, prorsus nihil faciat, videatur supra in hoc Capite Art. II: n: 4. Quod Baptismus involvat purificationem a malis, & sic regenerationem, notissimum potest esse omni Christiano, nam dum ut Infans baptizatur, sacerdos Crucem, ut memoriale Domini, digito signat in fronte & super pectore, & postea convertit se ad patrinos, & quærit, num abdicet diabolum, & omnia ejus opera; & num fidem recipiat, ad quæ loco infantis respondetur a patrinis, imo etiam; abdicatio Diaboli, hoc est, malorum quæ ex inferno sunt, & fides in Dominum perficiunt regenerationem.

686. In Verbo dicitur, quod Dominus Deus noster Redemptor baptizet spiritu sancto & igne, quod per id intelligatur, quod Dominus regeneret hominem per Divinum Verum fidei, & per Divinum Bonum amoris seu charitatis, videatur supra in hoc Art. n: 1. Illi qui regenerati sunt per Spiritum sanctum, hoc est, per Divinum Verum fidei, in Cælis distincti sunt ab illis qui regenerati sunt per Ignem, hoc est, per Divinum Bonum amoris. Illi qui per Divinum Verum fidei regenerati sunt, in Cælo incedunt in vestibus albis byssinis, & vocantur Angeli spirituales; at qui regenerati sunt per Divinum Bonum amoris, incedunt in vestibus purpureis, & vocantur Angeli cælestes: illi qui incedunt induti vestibus albis, intelliguntur per hos „ *Sequuntur Agnum vestiti byssino albo & mundo*, Apoc. XIX: 14. *Ambulabunt Mecum in albis*, Apoc. III: 4. tum Cap. VII: 14. *Angeli in sepulchro Domini visi in vestibus albis & splendentibus*, Matth. XXVIII: 3. Luc. XXIV: 4; fuerunt ab hoc genere; nam Byssinum significat justitias sanctorum, Apoc. XIX: 8, ubi hoc aperte dicitur: quod Vestes in Verbo significent vera, ac Vestes albæ & byssinæ Divina vera, videatur Apoc. Revel. n: 379, ubi id ostensum. Quod illi, qui etiam regenerati sunt per Divinum Bonum amoris, sint in vestibus purpureis, est quia purpura est color amoris, quem trahit ex igne Solis & ejus rubedine, per quem significatur amor, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 468. 725. Quoniam vestes significant vera, ideo ille, qui inter vocatos inventus est non indutus vestibus nuptiarum, ejectus est & conjectus est in tenebras exteriores, Matth. XXII: 11. 12. 13.

687. Præterea Baptismus ut Regeneratio repræsentatur tam in Cælo quam in Mundo per multa; in CÆLO, ut, nunc dictum est, per Vestes albas & purpureas: & præterea per nuptias Ecclesiæ cum Domino; tum per Novum Cælum & Novam Terram, & inde descendentem Novam Hierosolymam, de qua dixit Sedens super Throno, ecce *omnia nova faciam*, Apoc. XXI: 1 ad 4. 5. *& per Fluvium aquæ vivæ exeuntem e Throno Dei & Agni*, Apoc. XXII: 1. 2. Et quoque per quinque Virgines prudentes, quæ habebant lampades & oleum, & ingressæ sunt cum Sponso ad nuptias, Matth. XXV: 1. 2. 10. Baptizatus, hoc est, regeneratus, intelligitur per Creaturam, Marc. XVI: 15. Rom. VIII: 19. 20. 21; & per novam Creaturam, II. Cor. V: 17. Galat. VI: 15; nam Creatura dicitur a Creari, per quod etiam significatur regenerari, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 254. In MUNDO repræsentatur Regeneratio per varia, ut per efflorescentias omnium telluris tempore veris, & per successiva illarum incrementa usque ad fructificationes; similiter per cujusvis arboris, fruticis & floris a primo mense caloris usque ad ultimum ejus; repræsentatur etiam per omnium fructuum progressivas maturationes a primo stamine ad plenum; repræsentatur tunc per pluvias matutinas & serotinas, perque

rores,

rores, ad quorum adventus aperiunt se flores, & ad noctis tenebras se contrahunt; tum per fragrantias ex hortis & agris: & quoque per arcum Irideum in nube, Gen. IX: 14 ad 17: ut & per splendidos colores Auroræ: & in genere per continuam renovationem omnium in Corporibus per chylum & per spiritum animalem, & inde sanguinem, cujus purificatio ab obsoletis, & renovatio & quasi regeneratio est perpetua. Si ad vilissima in terris attenditur, imago regenerationis sistitur in mirabili transformatione bombycum & plurium vermium in nymphas & papiliones, & aliorum qui tempore insigniuntur alis; quibus adhuc leviora licet addere, per cupidinem quarundam avium se immergendi aquis lavandi & mundandi causa, postquam ut oscines ad suos cantus redeunt: Verbo, totus Mundus a primis ad ultima ejus, est plenus regenerationis repræsentationibus & typis.

Quod per Baptisma Johannis præparata sit via, ut Jehovah Dominus in Mundum posset descendere, & Redemptionem peragere.

688. Apud Malachiam legitur, *Ecce Ego mitto Angelum meum, qui parabit viam ante Me, & subito veniet ad Templum suum Dominus, Quem vos quæritis, & Angelus fœderis, quem vos desideratis, quis sustinebit diem adventus Ipsius, & quis consistet cum apparuerit*, Cap. III: 1. ac iterum, *Ecce Ego mittam vobis Eliam Prophetam, antequam venit dies Jehovæ magnus & terribilis, ne veniam & percutiam terram anathemate*, Cap. III: 23. 24. Et Zacharias pater prophetans de filio suo Johanne, *Tu puer propheta Altissimi vocaberis, præibis ante faciem Domini, ad parandum vias Ipsius*, Luc. I: 26. Et Ipse Dominus de illo Johanne „ *Hic est, de quo scriptum est, ecce Ego mitto Angelum meum ante faciem meam, qui præparabit viam tuam coram Te*, Luc. VII: 27. Ex his evidens est, quod Johannes ille fuerit propheta, qui missus est ad parandum viam Jehovæ Deo, qui descenderet in Mundum, & Redemptionem perageret, & quod paraverit illam viam per Baptisma, & tunc annuntiationem Adventus Domini, & quod absque illa præparatione omnes ibi anathemate percussi fuissent, & periissent.

689. Quod præparata sit via per Baptisma Johannis, erat causa, quia per illud, ut supra ostensum est, introducti sunt in Ecclesiam futuram Domini, & in Cælo inserti sunt illis ibi, qui exspectaverunt & desideraverunt Messiam, & sic custoditi ab Angelis, ne Diaboli ab Inferno erumperent, & perderent illos; quare dicitur apud Malachiam, *Quis sustinebit diem aduentus Ipsius, & ne Jehovah veniat, & percutiat terram anathemate*, III: 24. Similiter apud Esajam „ *Ecce dies Jehovæ venit crudelis, & indignationis & excandescentiæ & iræ: commovebo Cælum, & trepidabit terra e loco suo, in die excandescentiæ iræ Ipsius*, XIII: 6. 9. 13. 22. Cap. XXII: 5. 11. Item apud Jeremiam, *Ille dies vocatur dies vastationis, ultionis & exitii*, Cap. IV: 9. Cap. VII: 32. Cap. XLVI: 10. 21. Cap. XLVII: 4. Cap. XLIX: 8. 26. Apud Ezechielem, *Dies iræ, nubis & caliginis*, Cap. XIII: 5. Cap. XXX: 2. 3. 9. Cap. XXXIV: 11. 12. Cap. XXXVIII: 14. 16. 18. 19. Pariter apud Amosum, Cap. V: 13. 18. 20. Cap. VIII: 3. 9. 13. Apud Joelem, *Magnus dies Jehovæ, & terribilis, & quis sustinebit illum*, Cap. II: 1. 2. 11. Cap. III: 2. 4. Et apud Sachariam „ *In die illo erit vox clamoris, propinquus dies Jehovæ magnus, dies excandescentiæ dies hic, dies angustiæ & coarctationis, dies vastationis & devastationis; in die excandescentiæ Jehovæ comedetur tota terra, & consummationem faciet cum omnibus habitatoribus terræ*, Cap. I: 7 ad 18; præter aliis in locis: ex quibus patet, quod nisi præparata esset via Jehovæ descendenti in Mundum per Baptisma, cujus effectus in Cælo fuit, ut occluderentur Inferna, & custodirentur Judæi

a

a totali interitu: dicit etiam Jehovah ad Mosen „ *Momento uno, si ascenderem in medio tui, consummerem Populum*, Exod. XXXIII: 5. Quod ita sit, patet clare a verbis Johannis ad turbas exeuntes ut baptizarentur ab illo „ *Progenies viperarum, quisnam monstravit vobis effugere a futura ira*, Matth. III: 7. Luc. III: 7. Quod Johannes etiam docuerit Christum & Ipsius adventum, cum baptizabat, videatur Luc. III: 16. Joh. I: 25. 26. 31. 32. 33. Cap. III: 26. Ex his patet, quomodo Johannes præparavit viam.

690. Quod Baptisma Johannis attinet, repræsentabat illud mundationem Externi hominis, at Baptismus, qui hodie apud Christianos est, repræsentat mundationem Interni hominis, quæ est Regeneratio; quare legitur quod Johannes baptizaverit aqua, at quod Dominus baptizet spiritu sancto & igne, & ideo baptisma Johannis vocatur Baptisma pænitentiæ, Matth. III: 11. Marc. I: 4 seq. Luc. III: 3. 16. Joh. I: 25. 26. 33. Actor. I: 22. Cap. X: 37. Cap. XVIII: 25. Judæi, qui baptizabantur, erant mere Externi homines, & externus homo absque fide in Christum, non potest fieri internus; quod illi qui baptizati sunt baptismate Johannis facti sint interni homines, dum receperunt fidem in Christum, & tunc baptizati in Nomine Jesu, videatur in Actis Apost: Cap. XIX: 3 ad 6.

691. Dixit Moses ad Jehovam, *Ostende mihi gloriam tuam, cui dixit Jehovah, non potes videre facies meas, quia non videbit Me homo & vivet; & dixit, ecce locum ubi stabis in petra, & ponam te in foramine petræ, & obtegam manum meam super te, usque dum præterivero, & dum removero manum meam, videbis posteriora mea, at facies meæ non videbuntur*, Exod. XXXIII: 18 ad 23. Causa, quod homo non possit videre Deum & vivere, est, quia Deus est Ipse Amor, & ipse Amor seu Divinus Amor in Mundo spirituali coram Angelis apparet ut Sol, distans ab illis sicut Sol nostri mundi distat ab hominibus, quare si Deus, qui in medio illius Solis est, prope appropinquaret ad Angelos, hi perirent sicut homines si Sol mundi appropinquaret ad illos, est enim æque ardens; quapropter perpetuæ temperaturæ sunt, quæ modificant & moderantur ardorem amoris istius, ne influat sicut in se est in Cælum, inde enim consummerentur Angeli; quapropter cum Dominus se sistit præsentiorem in cælo, impii qui sub cælo sunt, incipiunt lamentari, cruciari & exanimari, quare aufugiunt in speluncas & in fissuras montium, clamantes cadite super nos, & abscondite nos a faciebus Sedentis super Throno, Apoc. VI: 16. Esaj. II: 19. 21: Ipse Dominus non descendit, sed Angelus cum sphæra amoris a Domino circum se: aliquoties vidi impios ex descensu illo terrifieri, sicut ipsam mortem viderent ante oculos suos, quosdam qui se præcipitarent in infernum profundius & profundius, & quosdam actos in furias. Inde erat, quod filii Israelis per Tres dies se præpararent ante descensum Jehovæ Domini super montem Sinai, & quod Mons circumsepiretur, ne quis accederet & moreretur, Exod. XIX. Simile erat cum Sanctitate Jehovæ Domini in Decalogo tunc promulgato, & binis Tabulis digito Dei inscripto, & deinde in Arca reposito; super qua in Tabernaculo Propitiatorium locatum est, & super hoc Cherubi, ne quis immediate Sanctitatem illam manu aut oculo tangeret; ad quam nec Aharon potuit accedere, nisi semel in Anno, postquam expiaverat se per Sacrificia & Suffitus. Inde erat, quod Ekronitæ & Beethscemitæ ad plura millia mortui sint, solum quia oculis suis viderunt Arcam, 1 Sam. V: 11. 12. Cap. VI: 19; & quoque Usa, quia tetigit illam, II Sam. VI: 6. 7. Ex his paucis illustratum est, quali anathemate & strage percussi fuissent Judæi, nisi præparati per Baptisma Johannis ad recipiendum Messiam, qui fuit Jehovah Deus in Humana forma; & nisi Humanum assumserit, & sic se revelaverit; & quod præparati sint per id, quod in Cælo adscripti & adnumerati sint illis, qui corde exspectaverunt & desideraverunt Messiam, ex quo tunc Angeli missi sunt & facti illorum custodes.

692. His adjiciam hæc MEMORABILIA; PRIMUM. Dum ex Ludo ſapientiæ, abirem domum, in via vidi Angelum in veſte hyacinthina; hic adjunxit ſe lateri meo, & dixit, video quod e Ludo ſapientiæ exiveris, & quod ex auditis ibi lætificatus ſis; & quia percipio, quod non plenus ſis in hoc Mundo, quia ſimul in Mundo naturali es, & ideo neſcis noſtra Gymnaſia Olympiaca, ubi veteres Sophi conveniunt, & ex advenis e tuo Mundo hauriunt, quas ſtatus mutationes & ſucceſſiones ſubiverat & adhuc ſubit Sapientia: ſi vis deducam te ad locum, ubi plures ex vetuſtis Sophis, & illorum filiis, hoc eſt, diſcipulis, habitant; & deduxit me in confinium inter Septentrionem & Orientem, & dum e loco edito illuc proſpexi, ecce viſa eſt Urbs, & ad unum ejus latus duo Clivi, & propior urbi humilior altero; & dixit mihi, Urbs illa vocatur Athenæum, Clivus humilior Parnaſſium, & altior Heliconeum; ita vocantur, quia in Urbe & circum illam commorantur Veteres ſapientes in Græcia, ut Pythagoras, Socrates, Ariſippus, Xenophon, cum diſcipulis & tyronibus; & quæſivi de Platone & Ariſtotele, dixit, quod illi & illorum aſſeclæ in alia regione habitent, quia hi docuerunt rationalia quæ intellectus ſunt, illi autem moralia quæ vitæ ſunt. Dixit, quod ex Urbe Athenæo frequenter ablegentur ſtudioſi ad literatos ex Chriſtianis, ut narrent quid hodie cogitant de Deo, de Creatione Univerſi, de Immortalitate animæ, de Statu hominis relativo ad ſtatum beſtiarum, ac de rebus aliis quæ interioris ſapientiæ ſunt; & dixit, quod præco hodie annuntiaverit conventum, indicium, quod emiſſarii novos Advenas e Terris offenderint, a quibus audiverunt curioſa; & vidimus multos exeuntes ex urbe & a viciniis, quoſdam habentes laureas ſuper capitibus, quoſdam tenentes palmas in manibus, quoſdam cum libris ſub ulnis, & quoſdam cum calamis ſub ſiniſtri temporis crinibus. Nos inſeruimus nos illis, & una aſcendimus, & ecce ſuper Clivo Palatium octogonum, quod vocaverunt Palladium, ac intravimus; & ecce ibi octo inſinuationes ſexangulares, in quarum unaquavis erat Librarium, & quoque Menſa, ad quas conſederunt laureati, & in ipſo Palladio viſa ſunt Sedilia ex ſaxo exſculpta, ſuper quæ reliqui ſe demiſerunt; & tunc aperta eſt janua ad ſiniſtrum, per quam duo Advenæ e terra introducti ſunt, & poſtquam ſalutati, unus ex laureatis quæſivit illos, QUID NOVI E TERRA; & dixerunt, novum eſt, quod in ſylvis invenerint homines ſicut beſtias, aut beſtias ſicut homines, at quod ex facie & corpore cognoverint natos eſſe homines, ac ſecundo aut tertio ætatis anno amiſſos aut omiſſos in Sylvis; dixerunt quod non poſſint ſonare aliquid cogitationis, nec diſcere articulare ſonum in aliquam vocem; quod nec ſcirent cibum ſibi convenientem ſicut beſtiæ, ſed quod ſylveſtria tam munda quam immunda injicerent in buccam; præter ſimilia plura; ex quibus aliqui Eruditi apud nos divinarunt, & aliqui concluſerunt plura de Statu hominum relativo ad ſtatum beſtiarum; his auditis, quæſiverunt aliqui ex vetuſtis Sophis, quid ex illis divinant & concludunt; & duo Advenæ reſponderunt, quod plura, quæ tamen ad hæc poſſunt referri. 1. Quod homo ex ſua natura, & quoque ex nativitate, omni beſtia ſtupidior & inde vilior ſit; & quod ſimiliter fiat ſi non inſtruitur. 2. Quod inſtrui poſſit quia didicit articulate ſonare, & inde loqui, & quod per id inceperit expromere cogitationes, & hoc ſucceſſive plus & plus, uſque ut poſſet exprimere leges Societatis, quarum plures tamen beſtiis a nativitate impreſſæ ſunt. 3. Quod Rationalitas ſit beſtiis æque ac hominibus. 4. Quare ſi beſtiæ potuiſſent loqui, tam ſolerter ratiocinarentur de omni re ſicut homines; cujus rei indicium eſt, quod cogitent ex ratione & prudentia æque ac homines. 5. Quod Intellectus ſit ſolum modificatio lucis e Sole, cooperante calore, medio æthere, ita ut modo ſit activitas interioris naturæ, & quod hæc poſſit exaltari,

co-

eo usque ut appareat ſicut ſapientia. 6. Quod ideo vanum ſit credere, quod homo poſt mortem plus vivat quam beſtia, niſi quod forte poſſit per aliquot dies poſt obitum ex exhalatione vitæ corporis apparere ſicut nimbus ſub ſpecie larvæ, antequam diſſipatur in naturam; vix aliter quam ſicut virgultum ex cinere exſuſcitatum apparet in ſimilitudine ſuæ formæ. 7. Conſequenter quod Religio, quæ docet vitam poſt mortem, ſit inventum, ut ſimplices teneantur intrinſecus in vinculo per ejus leges, ſicut tenentur extrinſecus per Civitatis leges. His addiderunt, quod mere ingenioſi ita ratiocinentur, non autem Intelligentes; & quæſiverunt quid Intelligentes, dixerunt quod non audiverint, ſed quod ſic opinentur.

His auditis dixerunt omnes qui ad Menſas ſedebant, oh qualia nunc in Terris tempora; heu Sapientia quas vices ſubiit, verſane eſt in ingenioſitatem fatuam, Sol occidit, & ſub terra eſt e diametro oppoſitus ſuæ meridiei; quis non ex documento ex relictis & inventis in ſylvis ſcire poteſt, quod homo non inſtructus talis ſit, eſtne ſicut inſtruitur, naſciturne in ignorantia præ beſtiis, diſcetne gradiri & loqui, ſi non diſceret gradiri, num ſe ſuper pedes erigeret, & ſi non diſceret loqui, num mutiret aliquid cogitationis; eſtne omnis homo ſicut inſtruitur, inſaniens ex falſis, ac ſapiens ex veris, & inſaniens ex falſis in omni phantaſia quod ſit ſapientior ſapiente ex veris; danturne homines fatui & veſani, qui non plus homines ſunt, quam inventi in ſylvis; nonne caſſi memoria his ſimiles ſunt. Nos ex his & illis concluſimus, quod homo abſque inſtructione non ſit homo, nec beſtia, ſed quod ſit forma, quæ recipere poteſt in ſe id quod facit hominem, & ſic quod non naſcatur homo, ſed quod fiat homo; & quod homo talis forma naſcatur, ut ſit organum recipiens vitæ a Deo, propter finem ut ſit ſubjectum, in quod Deus omne bonum poſſet inferre, & per unionem ſecum beatificare in æternum. Percipimus ex ſermone veſtro, quod ſapientia hodie in tantum exſtincta aut infatuata ſit, ut de ſtatu vitæ hominum relativo ad ſtatum vitæ beſtiarum, prorſus nihil ſciant; inde eſt, quod nec ſciant ſtatum vitæ hominis poſt mortem; at illi qui hunc ſcire poſſunt, ſed non volunt ſcire, & inde illum negant, ut faciunt multi ex veſtris Chriſtianis, aſſimilare poſſumus Inventis in ſylvis; non quod ex privatione inſtructionis ita ſtupidi facti ſint, ſed quod per fallacias ſenſuum, quæ ſunt tenebræ veritatum, ſemetipſos ita ſtupidos fecerint.

Sed tunc quidam in medio Palladii ſtans, in manu tenens palmam, dixit, evolvite quæſo hoc arcanum, quomodo homo forma Dei creatus, mutari potuit in formam diaboli; ſcio quod Angeli Cæli ſint formæ Dei, & quod angeli inferni ſint formæ diaboli, & duæ formæ ſunt ſibi oppoſitæ, hæ Inſaniæ, illæ Sapientiæ; dicite itaque, quomodo homo forma Dei creatus a die in talem noctem potuit tranſire, ut potuerit negare Deum, & vitam æternam: ad hæc reſponderunt Didaſcali in ordine, primum Pythagorei, dein Socratici, & poſtea reliqui; ſed inter illos erat quidam Platonicus, hic ultimo loquutus eſt, & hujus ſententia prævaluit, quæ erat; quod homines Ævi Saturnini ſeu Sæculi aurei, ſciverint & agnoverint quod eſſent Formæ recipientes vitæ a Deo, & quod ideo ſapientia animabus & cordibus illorum inſcripta fuerit, & inde, quod ex luce veri viderint verum, & per vera perceperint bonum ex jucundo amoris ejus: at ſicut Humanum Genus in ſequentibus Sæculis receſſerat ab agnitione, quod omne verum ſapientiæ & inde bonum amoris apud illos, continue influeret a Deo, ceſſaverunt eſſe habitacula Dei, & quoque tunc ceſſavit loquela cum Deo, & conſociatio cum Angelis; interiora enim mentis illorum a directione ſua, quæ fuerat ſurſum elevata ad Deum a Deo, inflexa eſt in directionem obliquam plus & plus, extrorſum in Mundum, & ſic ad Deum a Deo per Mundum, & tandem inverſa in directionem oppoſitam, quæ eſt deorſum ad Semet; & quia Deus non poteſt ſpectari ab homine interius inverſo & ſic averſo, homines ſe ſeparaverunt a Deo, & facti ſunt formæ Inferni, & ſic diaboli. Ex his ſequitur, quod Primis

Ævis agnoverint corde & anima, quod omne bonum amoris, & inde verum sapientiæ illis essent a Deo, & quoque quod illa essent Dei in illis, & sic quod illi essent mera receptacula vitæ a Deo, & inde vocati Imagines Dei, Filii Dei, & Nati a Deo: sed quod in succedentibus Ævis illud non corde & anima, sed quadam fide persuasiva, & dein fide historica, & demum solum ore, agnoverint; & agnoscere tale solum ore, est non agnoscere, imo est id negare corde. Ex his, videri potest, qualis hodie est sapientia in terra apud Christianos, tametsi illi ex Revelatione scripta inspirari possunt a Deo, dum non sciunt discrimen inter hominem & bestiam; & inde multi credunt, quod si homo vivit post mortem, etiam bestia victura sit, aut quia bestia non vivit post mortem, nec homo victurus sit; annon lux nostra spiritualis, quæ illuminat visum mentis, apud illos facta est caligo, & lux illorum naturalis, quæ solum illuminat visum corporis, facta est illis splendor.

Post hæc converterunt se omnes ad duos Advenas, & illis gratias propter adventum & narrationem agebant, & orabant, ut hæc, quæ audiverant, suis fratribus renuntiarent: & responderunt advenæ, quod confirmaturi sint suos in hac veritate, quod quantum attribuunt omne bonum charitatis & verum fidei Domino, & non sibi, tantum sint homines, ac tantum fiant Angeli Cæli.

493. SECUNDUM MEMORABILE. Post aliquot Septimanas audivi vocem e Cælo dicentem, en iterum Conventus in Parnassio, accede, monstrabimus viam; accessi, & cum prope eram, vidi quendam super Heliconeo cum tuba, qua annuntiavit & indixit Conventum. Et vidi ex Urbe Athenæo & confiniis ejus ascendentes ut prius, & in medio illorum tres Novitios e Mundo; erant illi tres ex Christianis, unus Sacerdos, alter Politicus, & tertius Philosophus; hos in via vario sermone oblectabant, imprimis de Sapientibus Antiquis, quos nominabant; quæsiverunt num illos visuri sint, dixerunt quod visuri, & si vellent, salutaturi, quoniam sunt affabiles; quæsiverunt de Demosthene, Diogene & Epicuro, dixerunt, Demosthenes non hic est, sed apud Platonem, Diogenes cum suis scholaribus sub Heliconeo commoratur, ex causa quia mundana sicut nihili reputat, & modo cælestia animo volvit; Epicurus ad occidentem in termino habitat, nec intrat ad nos, quia nos distinguimus inter affectiones bonas & affectiones malas, & dicimus affectiones bonas una esse cum sapientia, & affectiones malas esse contra sapientiam. Quando ascenderunt collem Parnassium, aliqui custodes ibi apportabant aquam ex fonte ibi in scyphis chrystallinis, & dicebant, est aqua ex fonte, de quo vetusti confabulati sunt, quod perruptus sit ab ungula Equi Pegasi, & postea consecratus novem Virginibus; at per Equum alatum Pegasum, intellexerunt Intellectum veri per quem sapientia; per ungulas pedis ejus, intellexerunt experientias per quas intelligentia naturalis; & per novem Virgines, intellexerunt cognitiones & scientias omnis generis; hæc vocantur hodie Fabulæ, sed fuerunt Correspondentiæ, ex quibus Primævi loquuti sunt: comites dixerunt ad tres Advenas, ne miremini, custodes ita loqui instructi sunt, & nos per bibere aquam ex fonte intelligimus instrui de veris, & per vera de bonis, & sic sapere. Post hæc intraverunt Palladium, & cum illis tres Novitii e Mundo, Sacerdos, Politicus, & Philpsophus; & tunc Laureati, qui sedebant ad mensas, quæsiverunt, QUID NOVI E TERRA; & responderunt, hoc novum est, quod quidam perhibeat se loqui cum Angelis, ac visum habere apertum in Mundum spiritualem, æque sicut apertum habet in Mundum naturalem, & ille nova inde affert plura, inter quæ sunt hæc; quod homo vivat homo post mortem, sicut vixit prius in Mundo; quod videat, audiat, loquatur sicut prius in Mundo; quod vestiatur & ornetur sicut prius in Mundo; quod esuriat & sitiat, edat & bibat, sicut prius in Mundo; quod delitio conjugiali fruatur sicut prius in Mundo; quod dormiat & evigilet sicut prius in Mundo; quod ibi sint terræ & lacus, montes & colles, planities & valles,

les, fontes & fluvii, paradisi & luci; tum quod ibi sint palatia & domus, ac urbes & villæ, sicut in Mundo naturali; ut & quod sint scripturæ & libri, & quod sint functiones & negotiationes, tum lapides pretiosi, aurum & argentum; verbo quod ibi sint omnia & singula quæ in terris, & illa in Cælis infinite perfectiora, cum sola differentia, quod omnia quæ in Mundo spirituali sunt, ex origine spirituali sint, & inde spiritualia, quia sunt ex Sole ibi qui est purus Amor; & quod omnia quæ in Mundo naturali sunt, ex origine naturali sint, & inde naturalia & materialia, quia sunt ex Sole ibi qui est purus ignis; verbo, quod homo post mortem sit perfecte homo, imo perfectius homo quam prius in Mundo; prius enim in Mundo fuit in corpore materiali, in hoc autem est in corpore spirituali. His dictis, quæsiverunt Sapientes antiqui, quid de illis cogitant in terra; dixerunt illi tres, nos scimus quod vera sint, quia hic sumus, ac lustravimus & exploravimus omnia, quare dicemus quid de illis loquuti & ratiocinati sunt in terra: & tunc SACERDOS dixit, quod illi qui ex nostro ordine sunt, primum dum audiverunt illa, vocaverint visiones, dein commenta, postea quod viderit larvas, & demum hæserint, & dixerint, crede si vis: nos hactenus docuimus, quod homo non futurus sit in corpore post mortem, prius quam die ultimi judicii: & quæsiverunt, annon aliqui Intelligentes inter illos sint, qui possunt demonstrare & convincere illos de veritate, quod homo vivat homo post mortem; dixit Sacerdos, quod sint qui demonstrant, sed non convincunt; illi qui demonstrant, dicunt, quod contra sanam rationem sit credere, quod homo non vivat homo nisi quam die ultimi Judicii, & quod interea sit Anima absque corpore; quid Anima, & ubi illa interea, num halitus, aut aliquid venti volitans in aere, vel ens reconditum in medio terræ, ubi est Pu ejus: num animæ Adami & Evæ, & omnium post illos, nunc per sex millia annorum seu sexaginta sæcula adhuc volitent in universo, aut teneantur inclusæ in meditullio terræ, & exspectent ultimum judicium; quid anxius & miserabilius tali exspectatione, nonne sors illorum potest comparari sorti vinctorum catenis & pedicis in carceribus; annon si talis sors homini post mortem foret, satius foret nasci asinus quam homo: numne etiam contra rationem est credere, quod anima possit reindui suo corpore, estne corpus exesum a vermibus, muribus, & piscibus; ac isti novo corpori induci sceleton osseum exustum sole, vel dilapsum in pulverem; quomodo cadaverosa & putida illa colligentur, & animabus unientur. Sed ad talia, cum audiunt, non quicquam ex ratione respondent, sed inhærent fidei suæ, inquientes, captamus rationem sub obedientia fidei; ad collectionem omnium ex sepulchris die ultimi Judicii, dicunt, hoc Omnipotentiæ opus est, & cum nominant Omnipotentiam & Fidem, exulat ratio, & possum dicere, quod tunc sana ratio sit sicut nihil, & quibusdam sicut spectrum; imo possunt dicere ad sanam rationem, insanis. His auditis dixerunt Sapientes Græciæ, nonne illa paradoxa sicut contradictoria dissipantur a seipsis, & tamen hodie in Mundo non dissipari possunt a sana ratione; quid paradoxius credi potest quam id quod narratur de Ultimo Judicio, quod tunc Universum periturum sit, & quod tunc Stellæ cæli delapsuræ sint super terram, quæ minor stellis est; & quod corpora hominum tunc vel cadavera, vel mumia ab hominibus exesa, vel flocci, coalitura sint cum suis animabus; nos dum fuimus in Mundo, credidimus immortalitatem animarum hominum, ex inductionibus quas ratio nobis subministravit, & quoque designavimus pro beatis loca, quæ vocavimus Campos Elysios, & credidimus illas esse effigies seu species humanas, sed tenues quia spirituales. Postquam hæc dicta sunt, converterunt se ad alterum Advenam, qui in Mundo fuerat POLITICUS; hic confessus est, quod non crediderit vitam post mortem; & quod cogitaverit de novis quæ audiverat de illa, quod essent figmenta & inventa; meditans de illa dixi, quomodo possunt animæ corpora esse, annon omne hominis jacet mortuum in sepulchro, estne oculus ibi, quomodo

modo potest videre, estne auris ibi quomodo potest audire, unde illi os quo loquatur; si aliquid hominis viveret post mortem, num foret id aliud quam simile larvæ, quomodo potest larva edere & bibere, & quomodo potest delitio conjugiali frui, unde ei vestes, domus, cibi, & sic porro; & larvæ, quæ sunt effigies aereæ, apparent sicut sint, & tamen non sunt: hæc & similia de vita hominum post mortem cogitavi in Mundo; at nunc cum vidi omnia, ac tetigi manibus meis omnia, convictus sum per ipsos sensus, quod sim homo sicut in Mundo, adeo ut non sciam aliud, quam quod vivam sicut vixi, cum differentia, quod ratio nunc mihi sanior sit; aliquoties puduit me cogitationum priorum. Similia de se narravit PHILOSOPHUS; attamen cum hac differentia, quod retulerit nova illa, quæ audiverat de vita post mortem, inter opiniones & hypotheses, quas ex Antiquis & Hodiernis collegerat. His auditis obstupuerunt Sophi; & illi qui e Schola Socratica erant, dixerunt, quod ex Novis his e terris percipiant, quod interiora mentium humanarum successive occlusa sint, & quod nunc in Mundo fides falsi luceat sicut veritas, ac ingeniositas fatua sicut sapientia, & quod lux sapientiæ a nostris temporibus se demiserit ab interioribus Cerebri in os sub nasum, ubi illa coram oculis apparet sicut splendor labri, ac loquela oris inde sicut sapientia. His auditis quidam ex tyronibus ibi dixit, & quam stupidæ mentes terricolarum hodie; utinam adessent discipuli Heracliti & Democriti, qui rident ad omnia, & qui flent ad omnia, & audiremus magnum risum & magnum fletum. Postquam peractus est hic conventus, dederunt tribus Novitiis e terra suæ ditionis insignia, quæ erant lamellæ cupreæ, super quibus aliqua Hieroglyphica exarata sunt, cum quibus abiverunt.

694. TERTIUM MEMORABILE. Post aliquod tempus spectavi ad urbem Athenæum, de qua in priori Memorabili aliquid dictum est, & audivi inde clamorem insolitum, erat in illo aliquid risus, in hoc aliquid indignationis, & in hac aliquid mæstitiæ; at usque clamor ille non inde erat dissonus, sed consonus, quia unum non erat simul cum altero, sed unum intra alterum; in Mundo spirituali percipitur in sono distincte varietas & commixtura affectionum. Quæsivi e longinquo, quid rei; & dixerunt, venit nuntius e loco, ubi advenæ e Christiano Orbe primum apparent, dicens, quod a Tribus ibi audiverit, quod in Mundo, unde venerunt, cum reliquis ibi crediderint, quod beatis & felicibus post mortem futura sit omnimoda requies a laboribus; & quia administrationes, officia & operæ sunt labores, quod requies ab illis futura sit: & quia tres illi ab Emissario nostro nunc adducti sunt, & stant ante portam & exspectant, factus est Clamor, & ex consulto statuerunt, quod non in Palladium in Parnassio, ut priores, sed in magnum Auditorium ibi introducerentur, ut aperiant Nova sua e Christiano Orbe; & ablegati sunt aliqui, qui solenniter illos introducerent. Quia eram in spiritu, & spiritibus distantiæ sunt secundum status affectionum illorum; & quia tunc mihi affectio videndi & audiendi illos erat, visus mihi sum præsens ibi, & vidi introductos, & audivi loquentes. Sederunt in Auditorio Seniores seu Sapientiores ad latera, ac reliqui in medio; & ante hos erat elevatum solum; huc tres Advenæ cum nuntio in solenni comitatu a minorennibus per medium Auditorii deducti sunt; & post silentium factum, salutati sunt a quodam Majorenni ibi, & quæsiti, QUID NOVI E TERRA; & dixerunt, sunt multa Nova, sed dic quæso de qua re, & respondit Majorennis, QUID NOVI E TERRA DE NOSTRO MUNDO ET DE CÆLO; & responderunt, quod cum recentes in hunc Mundum venimus, audiverimus, quod ibi & in Cælo sint Administrationes, Ministeria, Functiones, Negotiationes, Studia omnium disciplinarum, & mirabiles Operæ; & tamen credidimus quod post migrationem seu translationem e Mundo naturali in hunc Spiritualem, in æternam requiem a laboribus venturi simus; & quid functiones nisi labores: ad hæc Majorennis dixit, num per æternam requiem a laboribus intellexistis æternum otium, in quo continue sederetis & cubaretis, attrahentes delitias pectore,

re, & ſorbentes gaudia ore; ad hæc tres Advenæ blande ridentes dixerunt, quod aliquid tale autumaverint; & tunc reſponſum eſt illis, quid gaudia, & delitiæ, & inde felicitas, commune habent cum otio; ex otio collabitur mens & non expanditur, ſeu mortificatur homo & non vivificatur; pone aliquem ſedentem in pleno otio, remiſſis manibus, dejectis aut ſubductis oculis, & pone ut ille ſimul circumfundatur aura lætitiæ, numne Veternus occuparet & caput & corpus ejus, ac vitalis expanſio faciei concideret, & tandem ille relaxatis fibris nutaret & nutaret, uſque dum caderet in terram; quid in expanſione & tenſione tenet totius corporis ſyſtema, quam intenſio animi; & unde intenſio animi, niſi ex adminiſtraturis & operis, dum fiunt ex jucundo; quare dicam vobis Novum e Cælo, quod ibi ſint adminiſtrationes, miniſteria, judicia majora & minora, tum artificia & operæ. Tres advenæ, cum audiverunt, quod in Cælo eſſent Judicia majora & minora, dicebant, cur illa, annon omnes in Cælo inſpirantur & ducuntur a Deo, & inde ſciunt quid juſtum & rectum; quid tunc opus judicibus; & reſpondit Vir majorennis, in hoc Mundo inſtruimur & diſcimus quid bonum & verum, tum quid juſtum & æquum, ſimiliter ut in Mundo naturali, & hæc diſcimus non immediate a Deo, ſed mediate per alios; & omnis Angelus, ſicut omnis homo, cogitat verum, & facit honum ſicut a ſe, & hoc ſecundum ſtatum Angeli eſt mixtum, & non purum; & quoque inter Angelos dantur ſimplices & ſapientes, & ſapientes judicabunt, dum ſimplices ex ſimplicitate & ex ignorantia ambigunt de juſto, aut abeunt ab illo. Sed vos, quia recentes adhuc in hoc Mundo eſtis, ſi ſit beneplaciti veſtri, ſequimini me in Urbem noſtram, & monſtrabimus omnia; & exiverunt Auditorio, & aliqui ex Senioribus etiam illos comitati ſunt; & primum in Bibliothecam magnam, quæ ſecundum ſcientias diſtincta erat in Libraria minora: tres illi Advenæ, viſis tot libris, obſtupefacti ſunt, & dixerunt, ſunt etiam in hoc Mundo Libri, unde membranæ & chartæ, unde calami & atramentum; ad hæc dixerunt Seniores, percipimus quod credideritis in Mundo priori, quod hic Mundus vacuus ſit, quia ſpiritualis; & quod hoc credideritis, eſt quia ideam de ſpirituali foviſtis abſtractam a materiali; & abſtractum a materiali apparuit vobis ſicut nihilum, ita ſicut vacuum; cum tamen hic eſt plenitudo omnium; ſunt hic omnia Substantialia & non materialia, & materialia ſuam originem ducunt ex ſubſtantialibus; nos qui hic ſumus, homines ſpirituales ſumus quia ſubſtantiales, & non materiales; inde eſt, quod hic dentur omnia quæ in Mundo naturali in ſua pefectione, etiam libri & ſcripturæ, & multo plura; tres Advenæ cum audiverunt nominari Substantialia, cogitaverunt quod ita ſit, tam quia viderunt Libros ſcriptos, quam quia audiverunt dictum, quod materiæ originitus ſint ex ſubſtantiis. Ut adhuc de his confirmarentur, delati ſunt ad Domicilia ſcribarum, qui exſcribebant exemplaria a ſapientibus urbis conſcripta, & inſpiciebant ſcripturas, & mirati ſunt, quod tam nitidæ & politæ eſſent. Poſt hæc deducti ſunt ad Muſæa, Gymnaſia & Collegia, & ubi erant Ludi illorum literarii, quorum aliquos vocabant Heliconidum, aliquos ludos Parnaſſidum, aliquos ludos Atheneidum, & aliquos ludos Virginum fontis; dicebant quod hi ita appellentur, quia Virgines ſignificant affectiones ſcientiarum, & ſecundum affectionem ſcientiarum eſt cuivis intelligentia; Ludi ita vocati, erant exercitationes & palæſtriæ ſpirituales. Poſtea circumducti ſunt in urbe ad Moderatores, Adminiſtratores, & horum Officiarios, & per hos ad mirabiles Operas, quæ ab artificibus ſpirituali modo fiunt. Poſtquam hæc viſa ſunt, iterum cum illis loquutus eſt Vir majorennis de Requie æterna a laboribus, in quam veniunt beati & felices poſt mortem; & dixit, Requies æterna non eſt otium, quoniam ex otio eſt mentis & inde totius corporis, languor, torpor, ſtupor & ſopor, & hæc ſunt mors & non vita, & minus vita æterna, in qua ſunt Angeli Cæli; quare Requies æterna eſt requies quæ diſcutit illa, & facit ut homo vivat; & hoc non aliud eſt, quam tale quod

elc-

elevat mentem; est itaque aliquod studium & opus, ex quo excitatur, vivificatur, & delitiatur mens; & hoc fit secundum usum, ex quo, in quo, & ad quem operatur; inde est, quod Universum Cælum spectetur a Domino ut continens usus, & quisque Angelus est Angelus secundum usum; jucundum usus fert illum sicut secunda vena navem, & facit ut in æterna pace, & pacis requie sit; ita intelligitur Æterna requies a laboribus. Quod Angelus sit vivus secundum studium mentis ex usu, patet manifeste ex eo, quod cuivis sit Amor conjugialis cum ejus virtute, potentia & delitiis, secundum studium genuini usus in quo est. Postquam tres illi Advenæ confirmati sunt, quod Æterna requies non sit otium, sed jucundum alicujus operis quod usui est; venerunt aliquæ Virgines cum acupictis & netis, operibus manuum suarum, & donaverunt illis; & Virgines, cum abibant novitii illi spiritus, cecinerunt oden, qua affectionem operum usus cum amænis ejus, melo angelico exprimebant.

695. Quartum Memorabile. Plerique hodie qui credunt vitam post mortem, etiam credunt, quod in Cælo Cogitationes illorum non aliæ futuræ sint quam Devotiones, Loquelæ quam Orationes, ac hæ & illæ una cum vultibus facierum & actibus corporis quam Glorificationes Dei, & sic Domus illorum quam totidem Domus cultus seu Ædes sacræ, & sic quod omnes futuri sint Sacerdotes Dei. Sed possum asseverare quod ibi Sancta Ecclesiæ non plus occupent Mentes & Domos quam in Mundo, ubi Deus cultu celebratur, tametsi purius & interius, sed quod ibi varia quæ sunt Prudentiæ civilis, & varia quæ sunt Eruditionis rationalis, in sua excellentia sint. Quodam die evectus sum in Cælum, & perductus in unam Societatem, ubi erant Sophi, qui in Sæculis antiquis excelluerunt eruditione ex lucubratione & meditatione in talibus, quæ rationis & simul usus fuerunt, & jam in Cælo, quia crediderunt in Deum, & nunc in Dominum, & amaverunt proximum ut seipsos; & deinde introductus sum in Conventum eorum, & ibi interrogatus, unde sum, & aperui, quod Corpore in Mundo naturali sim, at Spiritu in Mundo vestro Spirituali; his auditis lætificati sunt Angeli illi, & sciscitabant, quid in Mundo, ubi es corpore, sciunt & intelligunt de Influxu, & tunc postquam recollegi quid de illo ex sermonibus & ex scriptis famigeratorum hauseram, respondi, quod non sciant adhuc aliquem Influxum e Mundo spirituali in Mundum naturalem, sed de Influxu Naturæ in naturata, ut de Influxu Caloris & Lucis e Sole in Corpora animata, ut & in Arbores & frutices, unde horum & illorum vivificatio, & vicissim frigoris in eadem, unde illorum mortificatio; & præterea de Influxu lucis in Oculos unde visus, de Influxu soni in aures unde auditus, deque Influxu odoris in nares unde olfactus, & sic porro. Præter hæc Eruditi hujus sæculi ratiocinantur diversimode de Influxu Animæ in Corpus & hujus in Animam, & de hoc in tres partes abeunt, scilicet num Influxus sit Animæ in Corpus, quem vocant Occasionalem, ex occasione incidentium in sensus corporis; vel num sit Influxus corporis in Animam, quem Physicum appellant, quia objecta incidunt in Sensus, & ab his in Animam; vel num sit Influxus simultaneus & instantaneus in Corpus & simul in Animam, quem Harmoniam præstabilitam nuncupant; attamen quisque de suo Influxu cogitat dari intra Naturam; quidam credunt Animam esse Ætheris particulam aut stillam, quidam illam esse Caloris & Lucis glomulum aut micam, quidam esse aliquod ens se recondens in Cerebro; sed hoc & illud, quod illis est Anima, quidem vocant spirituale, sed per spirituale intelligunt purius naturale, non enim sciunt quicquam de Mundo spirituali, & de hujus Influxu in Mundum naturalem, quare manent intra sphæram Naturæ; & in illa ascendunt & descendunt, & in illam se extollunt sicut aquilæ in aerem; & illi qui morantur in Natura, sunt sicut indigenæ alicujus Insulæ in mari, qui non sciunt aliquam Terram dari extra illos, & quod sint sicut pisces in fluvio, qui non sciunt dari aerem supra aquas illorum; quam ob rem ad mentionem, quod detur Mun-

Mundus distinctus ab illorum, ubi habitant Angeli & Spiritus, & quod inde sit omnis Influxus in homines, & quoque interior in arbores, stant mirabundi sicut audirent visionaria de spectris, aut nugas ex Astrologis. Præter Philosophos nostrates in Orbe, ubi sum corpore, non de alio Influxu cogitant & loquuntur, quam de Influxu vini in cyathos; de Influxu cibi & potus in ventrem, & gustus in linguam, & quoque forsean de Influxu aeris in pulmonem, & sic porro; at hi si aliquid audiunt de Influxu Mundi spiritualis in Naturalem, dicunt, influat si influit, quid juvat & cui usui est hoc scire, ac abeunt, & postea dum loquuntur de auditis de Influxu illo, ludunt cum illo, sicut quidam ludunt cum cochlacis inter digitos.

Postea loquutus sum cum Angelis illis de Mirabilibus, quæ ex Influxu Mundi Spiritualis in Naturalem existunt; ut de Vermibus dum fiunt papiliones, tum de apibus & fucis, & mirabilia de bombycibus, & quoque de Araneis, & quod incolæ telluris addicant illa luci & calori Solis, & sic Naturæ; & quod sæpius miratus sum, per illa confirmant se pro Natura, & per confirmationes pro Natura somnum & lethum inducunt mentibus, & fiunt Athei. Post hæc narravi mirabilia de Vegetabilibus, quod omnia illa a semine usque ad nova semina in justo ordine succedant, prorsus sicut terra sciret commodare & accommodare sua elementa prolifico seminis, & ex hoc educere germen, & hoc dilatare in caudicem, & ex hoc emittere ramos, & hos investire foliis, & postea insignire floribus, & ab interioribus horum initiare & producere fructus, & per hos, ut renascatur, semina ut proles: sed hæc quia per continuum aspectum, & perennem recursum solita, sueta & communia facta sunt, non ut mirabilia aspectant, sed ut meros effectus naturæ; & hoc opinantur unice ex causa, quia ignorant quod Mundus aliquis spiritualis sit, & quod hic ab interiori operetur & actuet omnia & singula, quæ in Mundo naturæ, & super Tellure ejus, existunt & formantur, & operatur sicut Mens humana in Corporis Sensus & Motus, & quod singula naturæ sint sicut tunicæ, vaginæ & indusia, quæ incingunt spiritualia, & proxime producunt effectus fini Dei Creatoris correspondentes.

696. Quintum Memorabile. Quondam precatus sum ad Dominum, ut daretur loqui cum Discipulis Aristotelis, & simul cum Discipulis Cartesii, & cum Discipulis Leibnitzii, propter finem, ut opiniones mentis eorum de Commercio Animæ & Corporis haurirem: post præcationem aderant novem Viri, tres Aristotelici, tres Cartesiani, & tres Leibnitziani, & steterunt circum me, a latere sinistro adoratores Aristotelis, ad dextrum sectatores Cartesii, & a tergo fautores Leibnitzii: e longinquo ad distantiam, & per intervalla inter se, visi sunt sicut tres laureati, & ex perceptione, quæ e Cælo influxit, cognovi quod essent ipsi Antesignani seu Archididascali; post Leibnitzium stabat unus manu tenens alam vestis ejus, & dicebatur quod esset Wollfius. Novem illi Viri, cum intuerentur se mutuo, faceta voce se primum salutabant & affabantur. Sed mox tunc ex Inferis exsurgebat Spiritus cum facula in manu dextra, & vibrabat illam ante facies illorum, inde facti sunt inimici tres contra tres, & torvo vultu se aspiciebant; invasit enim libido altercandi & litigandi; & tunc exorsi sunt Aristotelici, qui quoque erant Scholastici, dicentes, quis non videt quod objecta per Sensus influant in animam, sicut quis per fores intrat in conclave, & quod Anima cogitet secundum Influxum; nonne dum Amator videt pulchram Virginem aut Sponsam, oculus ejus scintillat, & fert amorem ejus ad animam; nonne Avarus cum videt crumenas in quibus nummi, ad illas ardet omni Sensu, & inde hoc infert in animam, & excitat cupidinem possidendi illas; nonne cum aliquis Superbus audit laudes de se ab altero, arrigit aures, & hæ perferunt illas ad animam; suntne Sensus corporis sicut atria, per quæ ad Animam unice fit ingressus; quis ex his & innumeris similibus aliter potest concludere, quam quod Influxus e natura seu physicus

 sit.

sit. Ad hæc dicta Sectatores Cartesii tenentes digitos sub fronte, & nunc retrahentes illos respondebant, dicendo, heu, loquimini ex apparentiis; nonne scitis, quod non oculus amet Virginem aut Sponsam sed Anima; pariter quod nec Sensus corporis cupiat nummos in crumena ex se, sed ex Anima; pariter quod nec aures arripiant laudes assentantium aliter; nonne perceptio est quæ facit sentire, & perceptio est animæ, & non organi; dicite, si potestis, quid aliud facit linguam & labia loqui quam cogitatio, & quid aliud facit manus operari quam voluntas, ac cogitatio & voluntas sunt Animæ; ita quid facit oculum videre, & aures audire, ac reliqua organa sentire, attendere & advertere ad objecta, quam Anima; ex his & ex innumeris similibus aliis, unusquisque, qui supra sensualia corporis sapit, concludit, quod non sit Influxus corporis in animam, sed animæ in corpus, quem nos vocamus Influxum occasionalem, & quoque spiritualem. His auditis, tres Viri, qui post triades priores steterunt, qui erant fautores Leibnitzii, extulerunt vocem, dicentes, audivimus argumenta ab utraque parte, & contulimus illa, & percepimus, quod in multis prævaleant hæc illis, & in multis his illa, quare, si licet, componemus lites; & ad interrogationem quomodo, dixerunt; Non est aliquis Influxus Animæ in Corpus, nec Corporis in Animam, sed est unanima & instantinea operatio utriusque simul, quam celebris Auctor pulchro nomine insignivit, vocando Harmoniam præstabilitam. His peractis, rursus apparuit Spiritus cum facula in manu, sed nunc sinistra, & vibravit illam ad occipitia illorum, inde confusæ factæ sunt ideæ omnium, & conclamabant, non scit anima nostra nec corpus, in quam partem transeamus, quare dirimamus has lites per Sortem, & Sorti, quæ primum exit, favebimus; & sumserunt tres schedulas, & uni illarum inscripserunt Influxus Physicus, alteri Influxus spiritualis, & tertiæ Harmonia Præstabilita, & miserunt tres illas in cavum pilei, & elegerunt unum qui expromeret, & hic immissa manu apprehendit illam, super qua scriptum fuit, Influxus Spiritualis: qua visa & lecta, dixerunt omnes, quidam tamen claro & fluente sono, quidam obscuro & intracto, faveamus huic, quia primum exivit. At subito tunc adstitit Angelus, & dixit, ne credatis, quod Chartula pro Influxu Spirituali exiverit fortuito, sed ex proviso: vos enim, quia in confusis ideis estis, non videtis veritatem ejus, sed ipsa veritas obtulit se illam manui ut ei faveatis.

697. Sextum Memorabile. Quondam non procul a me vidi Meteoron; vidi Nubem divisam in nubeculas, quarum aliquæ cæruleæ, & aliquæ opacæ; & vidi illas inter se quasi collidentes; radii striatim transmicabant illas, qui nunc visi sunt acuti sicut mucrones, nunc obtusi sicut enses fracti; striæ illæ nunc excurrebant obviam, nunc retrahebant se in se, plane sicut pugiles; ita diversicolores illæ nubeculæ apparebant quasi inter se dimicarent, sed ludebant. Et quia hoc Moteoron non procul a me visum est, sustuli oculos, ac intendi aciem, & vidi pueros, juvenes & senes intrantes in Domum, quæ erat exstructa ex marmore, & substructa ex porphyrite; super hac Domo erat illud phænomenon; & tunc unum ex intrantibus alloquutus quæsivi, quid ibi; & respondit, est Gymnasium, ubi juvenes initiantur in varia quæ sapientiæ sunt: hoc audito, intravi cum illis, eram in spiritu, hoc est, in simili statu in quo sunt homines Mundi Spiritualis, qui vocantur Spiritus & Angeli; & ecce in Gymnasio illo anterius visa est Cathedra, in medio scamna, ad latera circum circa sedilia, & supra introitum Orchestra; Cathedra erat pro juvenibus qui ad Problema illa vice proponendum responderent, scamna pro auditoribus, sedilia ad latera pro illis qui prius sapienter responderunt, & Orchestra pro Senioribus, qui essent arbitri & judices; in medio Orchestræ erat Suggestum, ubi sedit vir sapiens, quem vocabant Archididascalum, qui proposuit problemata, ad quæ juvenes e Cathedra responderent; & postquam congregati sunt, surrexit Vir ex suggesto, & dixit, respondete nunc quæso

ad

ad hoc Problema, & solvite illud si potestis, Quid Anima, et qualis illa. His auditis obstupescebant omnes, & murmurabant, & aliqui e Cætu super scamnis, exclamabant, quis hominum usque a Saturnino ævo ad hoc nostrum ulla rationis cogitatione videre & assequi potuit, quid Anima, & adhuc minus qualis illa; estne hoc supra omnium intellectus sphæram; sed ad hæc retulerunt ex Orchestra, hoc non est supra Intellectum, sed in illo & coram illo, respondete modo; & surrexerunt Juvenes illo die electi, qui ascenderent Cathedram, & ad Problema responderent; erant quinque, qui a Senioribus explorati ac inventi sagacitate pollentes, & tunc ad latera cathedræ super toris sedentes; & hi postea in ordine, in quo sedebant, ascenderunt; & quisque cum ascenderet induebat tunicam ex serico opalini coloris, & super illa togam ex molli lana, cui flores erant intexti, & insuper pileum, super cujus vertice erat rosarium incinctum parvis saphiris. Et vidi Primum ita indutum ascendentem, qui dixit „Quid anima & qualis illa, a die Creationis non revelatum est ulli, est arcanum in thesauris solius Dei; sed hoc detectum est, quod Anima in homine sicut Regina resideat; verum ubinam ejus aula est, eruditi Vates divinarunt; quidam quod sit in parvo tuberculo inter Cerebrum & Cerebellum, quod vocatur Glandula pinealis; in hac finxerunt sedem Animæ, ex causa, quia totus homo regitur ex binis illis Cerebris, & illud tuberculum disponit illa; quare quod disponit cerebra ad nutum, hoc etiam disponit totum hominem a capite ad calcem: & dixit, hoc inde sicut verum aut verosimile apparuit multis in Mundo, sed post sæculum hoc ut figmentum est rejectum. Postquam hæc dixerat, exuit togam, tunicam & pileum, quæ Secundus ex electis assumsit, ac intravit cathedram; hujus enuntiatum de Anima erat; quod in universo Cælo & in universo Mundo nesciatur quid Anima & qualis illa; hoc scitur quod sit, & quod in homine sit, sed ubi, divinatur; hoc certum est quod sit in Capite, quoniam Intellectus ibi cogitat, & Voluntas ibi intendit, & antrorsum in Capitis facie sunt quinque hominis Sensoria; his & illis non aliud dat vitam quam Anima quæ intus in Capite residet; at ubinam ejus Curia est ibi, non ausim effari, sed consensi cum illis, qui ei assignarunt sedem in tribus Ventriculis Cerebri, nunc cum illis qui in Corporibus striatis ibi, nunc cum illis qui in Substantia medullari utriusque Cerebri, nunc cum illis qui in Substantia corticali, nunc cum illis qui in Dura matre; non enim defuerunt calculi sicut albi ex confirmationibus pro unaquavis sede. Caculi pro tribus Ventriculis in Cerebro, fuerunt, quod illi sint receptacula spirituum animalium & lympharum omnium Cerebri: calculi pro corporibus striatis fuerunt, quod hæc faciant Medullam per quam exeunt nervi, & per quam utrumque Cerebrum continuatur in Spinam, & ex hac & ex illa emanant fibræ ex quibus totum Corpus contextum est: calculi pro Substantia medullari utriusque Cerebri fuerunt, quod illa sit collectio & congeries omnium fibrarum, quæ sunt initiamenta totius hominis: calculi pro substantia corticali fuerunt, quod ibi sint fines primi & ultimi, & inde principia omnium fibrarum, & sic sensuum & motuum: calculi pro dura Matre fuerunt, qnod illa sit tegumentum commune utriusque Cerebri, & inde per quoddam continuum extendat se super cor & super viscera corporis. Quod me attinet, non arbitror plus de uno quam de altero, vos, quæso, arbitramini & eligite quid potius. His dictis e Cathedra descendit, & tradidit Tertio tunicam, togam, & pileum, qui scandens Cathedram loquutus est hæc; Quid mihi Juveni cum tam sublimi theoremate; provoco ad Eruditos sedentes hic ad latera, provoco ad Sapientes vos in Orchestra, imo provoco ad supremi Cæli Angelos, num quisquam ex sua rationali luce potest aliquam de Anima ideam sibi sumere; at de Sede ejus in homine possum ego sicut alii vaticinari; & vaticinor quod sit in Corde & inde in Sanguine; & hoc meum vaticinium est, quia Cor sanguine suo regit & Corpus & Caput; emittit enim magnum vas Aorta vocatum in Universum Corpus, ac emittit vasa Carotides vocata in universum Caput; inde universalis consensus est,

quod Anima ex Corde per sanguinem sustentet, nutriat, vivificet universum systema organicum & Corporis & Capitis: ad fidem hujus assertionis accedit, quod in Scriptura Sacra toties dicatur Anima & Cor, ut quod amaturus sis Deum ex tota Anima & ex toto Corde; & quod Deus creet in homine novam Animam & novum Cor, Deutr. V: 5. Cap. X: 11. Cap. XI: 14. Cap. XXVI. 16. Jerem. XXXII: 41. Matth. XXII: 3. Marc. XII: 30, 33. Luc. X: 27. & alibi, ac aperte quod Sanguis sit Anima carnis, Levit. XVII: 11, 14. His auditis aliqui extulerunt vocem, dicentes, docte, docte, erant ex Canonicis. Post hæc Quartus hujus vestibus indutus, & ingressus Cathedram, dixit; suspicor etiam ego, quod non aliquis tam subtili & limato ingenio sit, ut dispicere possit, quid Anima, & qualis illa; quare arbitror, quod apud illum, qui vult rimari illam, subtilitas supervacuis teratur; sed usque a pueritia permansi in fide sententiæ, in qua fuerunt Antiqui, quod Anima hominis sit in ejus toto, & in hujus omni parte, & sic quod tam in Capite & in singulis ejus, quam in Corpore & in singulis ejus, & quod vanum a Neutericis inventum fuerit, designare ei sedem alicubi, & non ubivis; est quoque Anima substantia spiritualis, de qua non prædicatur extensio nec locus, sed habitatio & impletio: quis etiam non intelligit vitam, dum nominat animam, estne vita in toto & in qualibet parte; his dictis favebant multi in Auditorio. Post hunc surrexit Quintus, ac iisdem insignibus ornatus, e Cathedra edidit hoc: Non moror dicere, ubi est Anima, num in aliqua parte, vel num ubivis in toto; sed ex meo promo & condo aperiam mentem de hoc, quid Anima & qualis illa; Anima non cogitatur ab aliquo, nisi sicut purum quid, quod assimilari potest ætheri aut aeri aut vento, in quo vitale est ex rationalitate, quæ homini est præ bestiis: opinionem hanc fundavi super hoc, quod homo dum exspirat, dicatur efflare seu emittere Animam seu spiritum; inde etiam Anima post mortem vivens creditur esse talis halitus, in quo est vita cogitativa, quæ vocatur Anima; quid aliud potest anima esse. Sed quia audivi ex Orchestra dicentes, quod problema de Anima, quid illa & qualis illa est, non sit supra intellectum, sed in illo & coram illo, rogo & precor, ut æternum hoc Arcanum vos ipsi aperiatis: & Seniores in Orchestra inspexerunt Archididascalum, qui illud problema proposuerat, qui ex nutibus intellexit, quod vellent ut descenderet & doceret; & actutum ille ex Suggestu descendit, pertransivit Auditorium, & ingressus est Cathedram, & ibi exporrigens manum dixit; ausculate quæso, quis non credit Animam esse intimam & subtilissimam Essentiam hominis, at quid Essentia absque Forma aliud quam ens rationis, quare Anima est Forma, sed qualis forma dicetur; est forma omnium amoris & omnium sapientiæ; omnia amoris vocantur affectiones, & omnia sapientiæ vocantur perceptiones; hæ ex illis & sic cum illis faciunt unam formam, in qua innumerabilia in tali ordine, serie & cohærentia sunt, ut vocari possint unum; & vocari possunt unum, quia non potest inde aliquid auferri, nec ad illud aliquid addi, ut sit talis; quid Anima humana nisi talis forma; suntne omnia Amoris & omnia Sapientiæ essentialia illius formæ, & hæc apud hominem sunt in Anima & ex Anima in Capite & corpore: vos vocamini Spiritus & Angeli, & credidistis in Mundo, quod Spiritus & Angeli sint sicut venti aut ætheres, & sic Mentes & Animi; & nunc clare videtis, quod vere, realiter & actualiter sitis homines, qui in Mundo vixistis & cogitavistis in materiali corpore, & scivistis quod Corpus materiale non vivat & cogitet, sed Substantia spiritualis in illo corpore, & hanc vocavistis Animam, cujus formam nescivistis, & tamen nunc vidistis & videtis illam; vos omnes estis Animæ, de quarum immortalitate tam multa audivistis, cogitavistis, dixistis & scripsistis; & quia estis Formæ amoris & sapientiæ a Deo, non potestis mori in æternum: Anima itaque est forma humana, de qua ne hilum potest auferri, & ad quam ne hilum potest addi, ac est intima forma omnium formarum universi corporis; & quia formæ quæ extra sunt ab intima accipiunt

piunt & essentiam & formam, ideo estis, sicut apparetis coram vobis & nobis, Animæ; verbo Anima est ipse homo, quia est intimus homo, quare ejus forma est plene & perfecte forma humana; verum non est vita, sed est proximum receptaculum vitæ a Deo, & sic habitaculum Dei. His dictis adplaudebant multi, sed aliqui dicebant, expendemus. Ego tunc abivi domum; & ecce super Gymnasio illo, loco prioris Meteori apparuit Nubes candida absque striis seu radiis inter se dimicantibus; quæ Nubes penetrans tectum intravit, ac illustravit parietes; & audivi, quod viderint Scripturas, ac inter alias etiam hanc „*Jehovah Deus inspiravit in nares hominis* ANIMAM VITARUM, *& factus est Homo in* ANIMAM VIVENTEM, Gen. II: 7.

CAPUT DECIMUM TERTIMUM

DE

SANCTA CÆNA.

Quod absque notitia de Correspondentiis naturalium cum spiritualibus nemo scire possit usus fructus Sanctæ Cœnæ.

698. Hæc quoad partem explicata sunt in Capite de BAPTISMO, ubi ostensum est, Quod absque cognitione de Sensu spirituali Verbi, non possit sciri, quid duo Sacramenta, Baptismus & Sancta Cæna, involvunt & efficiunt, quæ videantur: n: 667 ad 669. Hic dicitur, quod absque notitia de Correspondentiis naturalium cum spiritualibus, quod idem est, quia Sensus naturalis Verbi vertitur in spiritualem per Correspondentias in Cælo; inde est, quod duo illi Sensus sibi mutuo correspondeant, quare qui novit Correspondentias, nosse potest Sensum spiritualem. Quid vero & quales Correspondentiæ sunt, videri potest in Capite de SCRIPTURA SACRA a principio ad finem, & quoque in EXPLICATIONE DECALOGI a primo Præcepto ad ultimum, & singulariter in APOCALYPSI REVELATA.

699. Quis vere Christianus non agnoscit, quod duo illa Sacramenta sint sancta, imo quod sint sanctissima cultus in Christianismo, sed quis novit ubi illorum sanctitas residet, aut unde illa est: in Institutione Sanctæ Cænæ ex sensu naturali, non plus scitur, quam quod Christi Caro ad manducandum, & Ipsius Sanguis ad bibendum dentur, & quod pro illis sint Panis & Vinum; quis inde aliter potest cogitare, quam quod Sancta sit solum propter mandatum e Domino, quare sagacissimi ab Ecclesia tradiderunt, quod dum accedit Verbum ad Elementum fiat Sacramentum: sed quia hæc origo sanctitatis ejus non cadit in intellectum, nec apparet in elementis seu symbolis ejus, sed modo in memoriam, quapropter quidam ex fiducia, quod peccata per illam remittantur, obeunt illam, quidam quia credunt quod sanctificet, quidam quia fidem corroborat, & sic etiam promovet salutem; illi autem qui leve de illa cogitant, ex sola consuetudine a pueritia frequentant illam, & quidam quia nihil rationis de illa vident, omittunt illam; impii vero avertunt se ab illa, & secum dicunt, quid illa, nisi quædam Ceremonia, pro qua Sanctitas impressa est a Clero, nam quid ibi nisi Panis & Vinum, & quid nisi quam figmentum, quod Corpus Christi, quod pependit super cruce, & quod Sanguis Ipsius qui tunc effusus est, una cum Pane & Vino Communicantibus distribuantur; præter alia.

700. Tales ideæ de Sanctissimo hoc Sacramento in toto Christianismo hodie foventur, unice, quia coincidunt cum sensu literæ Verbi, & sensus spiritualis hactenus latuit, & non prius quam hodie detectus est, in quo solo usus fructus Sanctæ Cænæ conspicitur in sua veritate. Quod hic Sensus nunc primum detectus sit, est causa, quia non prius fuit Christianismus nisi nomine tenus, & apud quosdam aliqua umbra ejus; non enim hactenus immediate Ipsum Salvatorem, ut unicum Deum, in Quo Divina Trinitas est, adiverunt & coluerunt, sed solum mediate, quod non est adire & colere, sed modo venerari, ut causam propter quam homini

est

est salus, quæ non est causa essentialis sed media, quæ est infra & extra illam. At vero quia nunc primum ipse Christianismus exoritur, Nova Ecclesia, quæ per Novam Hierosolymam in Apocalypsi intelligitur, a Domino nunc instauratur, in qua Deus Pater, Filius & Spiritus Sanctus ut unum, quia in una Persona, agnoscuntur, placuit Domino revelare Sensum spiritualem Verbi, ut hæc Ecclesia in ipsum usum fructum Sacramentorum, Baptismi & Sanctæ Cænæ, veniat, quod fit, cum vident oculis spiritus sui, hoc est, intellectu, Sanctitatem, quæ inibi latet, & hanc sibi applicant per media, quæ Dominus in Verbo suo docuit.

701. Sanctitas Sacramenti, de quo hic agitur, absque Sensu spirituali Verbi aperto, seu quod idem, absque Correspondentiis naturalium cum spiritualibus revelatis, non plus interius agnosci potest, quam thesaurus reconditus in agro, qui non plus æstimatur quam ager vulgaris, at cum detegitur quod in agro illo sit thesaurus, æstimatur ager ille magno pretio, & emtor tunc opulentiam sibi inde appropriat; & plus adhuc, quando cognoscitur, quod in illo sit thesaurus omni auro pretiosior. Absque Sensu spirituali est illud Sacramentum, sicut Domus occlusa, plena cimeliis & gazophyiaciis, quæ præteritur sicut domus alia in platea; at quia a Clero quoad parietes ædificata est ex marmore, & quoad tectum obducta est laminis auri, attrahitur visus prætereuntiam ad spectandum, laudandum & æstimandum; aliter, cum Domus illa aperta est, & cuivis datur copia intrandi, & custos suppeditat aliquibus mutuum inde, aliquibus donum inde, singulis secundum dignitatem; dicitur donum inde, quia pretiosa ibi sunt inexhausta, & supplentur continue; ita est cum Verbo quoad spiritualia ejus, & cum Sacramentis quoad cælestia illorum. Sacramentum, de quo hic agitur, absque revelata sanctitate ejus, quæ intus latet, apparet sicut arena fluvii, in qua granula auri inconspicua in multa copia sunt, at cum revelata est, est sicut aurum inde collectum, & fusum in massam, & hæc fabricata in pulchras formas. Sacramentum hoc absque Sanctitate ejus detecta & visa, est sicut arca & theca ex fago aut populo, in qua adamantes, rubini, & plures alii lapides pretiosi in loculis ordine dispositi jacent, quis non arcam & thecam illam æstimat, qui novit quod talia intus lateant, & plus cum videt illa, & quoque cum distribuuntur gratis. Sacramentum illud absque revelatis correspondentiis ejus cum Cælo, & sic non visis cælestibus, quibus correspondet, est sicut Angelus visus in Mundo in veste vulgari, qui modo secundum vestem honoratur; aliter prorsus cum noscitur, quod sit Angelus & auditur angelicum ex ore ejus, ac videntur mirabilia ex factis ejus. Qualis est Sanctitas solum prædicata, & qualis est Sanctitas visa, illustrare licet per exemplum hoc visum & auditum in Mundo spirituali: lecta fuit Epistola a Paulo scripta tempore quo peregrinatus est in Mundo, sed non evulgata, præter quod ullus sciret, quod a Paulo; hæc primum ab auditoribus vilipensa est, at cum detectum est, quod una ex Epistolis Paulinis esset, recepta est cum gaudio, ac omnia & singula ibi adorata sunt. Ex quibus patuit, quod sola prædicatio sanctitatis de Verbo & de Sacramentis, dum fit a Primatibus e Clero, quidem imprimat sanctitatem, sed aliter, quando ipsa sanctitas detegitur, & coram oculis sistitur videnda, quod fit per revelationem Sensus spiritualis; ex hoc Sanctitas externa fit interna, ac prædicatio ejus fit agnitio ejus. Simile est cum sanctitate Sacramenti Cænæ.

Quod

Quod ex notis Correspondentiis sciatur, quid per Carnem & Sanguinem Domini intelligitur, & quod simile per Panem & Vinum, videlicet, quod per Carnem Domini & per Panem intelligatur Divinum Bonum Amoris Ipsius & quoque omne Bonum charitatis, & quod per Sanguinem Domini & per Vinum, Divinum Verum Sapientiæ Ipsius, & quoque omne verum Fidei, & per Manducationem appropriatio.

702. Quoniam hodie Sensus spiritualis Verbi detectus est, & simul cum illo Correspondentiæ, quia hæ mediant; ideo solum adducentur loca e Verbo, ex quibus clare videri potest, quid per Carnem & Sanguinem, & per Panem & Vinum, in Sancta Cæna intelligitur; sed illis præmittetur ipsa Institutio Sacramenti istius a Domino; & quoque Doctrina Ipsius de sua Carne & suo Sanguine, deque Pane & Vino.

703. INSTITUTIO SANCTÆ CÆNÆ A DOMINO. Jesus fecit Pascha cum Discipulis, & cum vespera facta discubuit cum illis; & Jesus edentibus illis, accipiens PANEM, & benedicens, fregit & dedit Discipulis, & dixit, accipite, comedite, hic est CORPUS MEUM. Et accipiens POCULUM, & gratias agens dedit illis, dicens, bibite ex eo omnes, hoc est SANGUIS MEUS, ille Novi Testamenti, qui pro multis effunditur. Matth. XXVI: 26. 27. 28. Marc. XIV: 22. 23. 24. Luc. XXII. 19. 20.

DOCTRINA DOMINI DE SUA CARNE ET SUO SANGUINE, DEQUE PANE ET VINO. Operamini cibum, non qui perit, sed cibum, qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis vobis dabit. Amen, amen, dico vobis, non Moses dedit vobis panem e Cælo, sed Pater meus dat vobis panem e Cælo verum: Panis namque Dei est, Qui descendit de Cælo, & vitam dat Mundo. Ego sum Panis vitæ, qui venit ad Me, non esuriet, & qui credit in Me, non sitiet unquam. Ego sum Panis, qui descendit de Cælo. Amen, amen dico vobis, qui credit in Me, habet vitam æternam: Ego sum Panis vitæ. Patres vestri comederunt Manna in deserto, & mortui sunt: Hic est Panis, qui e Cælo descendit, ut quis ex eo comedit vivat & non moriatur. Ego sum Panis vivens, qui e Cælo descendit; si quis comederit ex hoc Pane, vivet in sæculum; Panis, quem Ego dabo, Caro mea est, quam Ego dabo pro Mundi vita. Amen, amen dico vobis, nisi comederitis Carnem Filii hominis, & biberitis Ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam, & Ego resuscitabo illum in extrema die: nam Caro mea est vere Cibus, & Sanguis meus est vere Potus. Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in Me manet, & Ego in illo. Joh. VI: 27. 32. 33. 35. 41. 47. 48. 48. 49. 50. 51. 53. 54. 55. 56.

704. Quod per Carnem ibi non intelligatur caro, nec per Sanguinem sanguis, quisque e Cælo illustratus in se percipere potest: sed quod per utrumque in SENSU NATURALI intelligatur Passio crucis, cujus recordarentur; quare dixit, cum hanc Ultimi Paschatis Judaici, & Primi Paschatis Christiani Cænam instituit, *hoc facite in Mei recordationem*, Luc. XXII: 19. 1 Corinth. XI: 24. 25. Similiter, quod per Panem non intelligatur panis, nec per Vinum vinum, sed in NATURALI SENSU simile quod per Carnem & Sanguinem, videlicet Passio crucis Ipsius, nam legitur, *Jesus Panem fregit, at dedit discipulis, & dixit, hoc est Corpus meum; & accipiens Poculum, & dedit illis, dicens, hoc est Sanguis meus*, Matth. XXVI. Marc. XIV: Luc.

Luc. XX: quare etiam Passionem crucis vocavit Poculum, Matth. XIV. 36. Joh. XVIII: 11.

705. Quod per quatuor illa, Carnem, Sanguinem, Panem & Vinum, intelligantur Spiritualia & Cælestia, quæ illis correspondent, constare potest ex locis in Verbo, ubi nominantur. Quod per CARNEM in Verbo intelligatur Spirituale & cæleste, constare potest ex his locis ibi „*Venite & congregamini ad* CÆNAM MAGNI DEI, *ut comedatis Carnes regum, & Carnes chiliarchorum, & Carnes fortium, & Carnes equorum, & sedentium super illis, & Carnes omnium liberorum & servorum, & parvorum & magnorum*, Apoc. XIX: 17. 18. Et apud Ezechielem „*Congregate vos a circuitu super* SACRIFICIUM MEUM, *quod sacrifico vobis*, SACRIFICIUM MAGNUM *super montibus Israelis, ut comedatis Carnem, & bibatis Sanguinem: Carnem fortium comedetis, & Sanguinem principnm terræ bibetis; & comedetis adipem ad satietatem, & bibetis Sanguinem usque ad ebrietatem de Sacrificio meo; & satiabimini super mensa mea, equo & curru, forti & omni viro belli. Sic dabo gloriam meam inter gentes.* Cap. XXXIX: 17 ad 21. Quis non videt, quod in illis locis per Carnem non intelligatur Caro, nec per Sanguinem Sanguis, sed spiritualia & cælestia, quæ correspondent; quid alioquin, nisi vanæ & mirabiles expressiones forent, quod comederent carnes regum, chiliariorum, fortium, equorum, & sedentium super illis, & quod satiarentur super mensa, equo, curru, forti & omni viro belli; & quod biberent sanguinem principum terræ, & sanguinem usque ad ebrietatem. Quod hæc dicta sint de Sancta Cæna Domini, clare patet, nam nominatur Cæna Magni Dei, & quoque Sacrificium magnum. Quoniam omnia spiritualia & cælestia unice se referunt ad bonum & verum, sequitur quod per Carnem intelligatur Bonum charitatis, & per Sanguinem verum fidei, & in supremo sensu Dominus quoad Divinum Bonum amoris & quoad Divinum Verum sapientiæ. Bonum spirituale per Carnem etiam intelligitur per hæc apud Ezechielem „*Dabo illis Cor unum, & spiritum novum dabo in medio vestri, & removebo Cor lapidis, & dabo illis Cor carnis*, Ezech. XI: 19. Cap. XXXVI: 26; per Cor in Verbo significatur amor, inde per Cor carnis, amor boni. Præterea, quod per Carnem & Sanguinem, intelligatur bonum & verum, utrumque spirituale, amplius constat ex significatione Panis & Vini in nunc sequentibus, quoniam Dominus dicit, quod Caro Ipsius sit Panis, & quod Sanguis Ipsius sit Vinum, quod e Poculo bibebatur.

706. Quod per Sanguinem Domini intelligatur Divinum Verum Ipsius & Verbi, est quia per Carnem Ipsius spiritualiter intelligitur Divinum Bonum amoris; & hæc duo in Domino unita sunt. Notum est, quod Dominus sit Verbum, ac duo sunt, ad quæ omnia Verbi se referunt, Divinum Bonum & Divinum Verum, quare si Verbum pro Domino assumitur, patet, quod illa duo per Carnem & Sanguinem Ipsius intelligantur. Quod per Sanguinem intelligatur Divinum Verum Domini seu Verbi, constat ex pluribus locis, ut quod Sanguis dictus fuerit Sanguis fæderis, & fædus est conjunctio, & hæc fit a Domino per Divinum Verum Ipsius, ut apud Sachariam, *Per* SANGUINEM FÆDERIS *tui emittam vinctos e fovea*, IX: 11. & apud Mosen „*Moses postquam legerat Librum legis in auribus populi, sparsit dimidium Sanguinis super populum, & dixit*, ECCE SANGUIS FÆDERIS, *quod pepigit Jehovah cum vobis super omnia verba hæc*, Exod. XXIV: 3 ad 11. *Et Jesus accipiens poculum, & dedit illis, dicens, hoc est Sanguis meus, ille Novi Fæderis*, Matth. XXVI: 27. 28. Marc. XIV: 24. Luc. XXII: 20: per Sanguinem Novi Fæderis seu Testamenti, non aliud significatur, quam Verbum, quod vocatur Fædus & Testamentum, Vetus & Novum, ita Divinum Verum ibi: Quoniam per Sanguinem id significatur, ideo Dominus dedit illis Vinum, dicens, hoc est Sanguis meus, & Vinum significat Divinum Verum; quare id etiam vocatur *Sanguis uvarum*, Genes. XLIX: 11. Deutr. XXXII: 14. Hoc patet adhuc ex Domini verbis „*Amen, amen dico vobis, nisi comederitis Carnem Filii hominis, & biberitis Ipsius Sanguinem, non habe-*

bitis vitam in vobis, nam Caro mea est vere Cibus, & Sanguis meus est vere Potus: qui comedit meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, ille in Me manet, & Ego in illo, Joh. VI: 50 ad 58: quod per Sanguinem hic intelligatur Divinum Verum Verbi, patet manifeste, quia dicitur, quod ille qui bibit habeat Vitam in se, ac maneat in Domino & Dominus in illo; quod hoc faciat Divinum Verum, & Vita secundum illud, & quod Sancta Cæna confirmet illud, notum potest esse in Ecclesia. Quoniam Sanguis significabat Divinum Verum Domini, quod etiam est Divinum Verum Verbi, & hoc est ipsum Fædus & Testamentum Vetus & Novum, ideo fuit Sanguis Sanctissimum Repræsentativum Ecclesiæ apud Filios Israelis, in qua omnia & singula fuerunt Correspondentiæ naturalium cum spiritualibus „ *Ut quod sumerent de Sanguine Paschali, & darent super postes & superliminaria Domuum, ne veniret super illos plaga*; Exod. XII: 7. 13. 22. *Quod Sanguis holocausti spargeretur super Altare, ad fundamenta ejus, & super Aharonem, Filios ejus, & Vestes eorum*, Exod. XXIX: 12. 16. 20. 21. Levit. I: 5. 11. 15. Cap. III: 2. 8. 13. Cap. IV: 25. 30. 34. Cap. VIII: 15. 24. Cap. XVII: 6. Cap. VIII: 8. Deutr. XII: 27. Tum *super Velum quod super Arca, super Propitiatorium ibi, & super cornua Altaris suffitus*, Lev. IV: 6. 7. 17. 18. Cap. XVI: 12. 13. 14. 15. Per Sanguinem Agni simile significatur in Apocalysi, *Hi laverunt stolas suas, & dealbaverunt illas in Sanguine Agni*, Cap. VII: 14. & per hæc ibi, „*Factum est bellum in Cælo, Michael & Angeli ejus pugnarunt contra Draconem, & vicerunt illum per Sanguinem Agni, & per Verbum testimonii sui*, Cap. XII: 7. 11. Non enim cogitari potest, quod Michael & Angeli ejus per aliud vicerint Draconem, quam per Divinum Verum Domini in Verbo; nam Angeli in Cælo non cogitare possunt de aliquo Sanguine, nec cogitant de Passione Domini, sed de Divino Vero, & de Resurrectione Ipsius; quare cum homo cogitat de Sanguine Domini, Angeli percipiunt Divinum Verum Verbi Ipsius, & cum de Passione Domini, percipiunt glorificationem Ipsius, & tunc solum Resurrectionem; quod ita sit, datum est per multam experientiam nosse. Quod Sanguis significet Divinum Verum, patet etiam ex his apud Davidem, *Deus animas egenorum servabit, pretiosus erit Sanguis illorum in oculis Ipsius, & vivent, & dabit illis ex auro Schebæ*, Psalm LXXII: 13. 14. 15. 16; Sanguis pretiosus in oculis Dei pro Divino Vero apud illos; Aurum Schebæ est sapientia inde; & apud Ezechielem „ *Congregate vos ad Sacrificium magnum super montibus Israelis, ut comedatis Carnem & bibatis Sanguinem, Sanguinem principum terræ bibetis, & bibetis Sanguinem usque ad ebrietatem; sic dabo gloriam meam inter gentes*, XXXIX: 17 ad 21. agitur ibi de Ecclesia quam Dominus apud Gentes instauraturus est; quod per Sanguinem hic non possit intelligi Sanguis, sed Verum ex Verbo apud illos, videatur mox supra.

707. Quod per Panem simile intelligatur quod per Carnem, constat clare ex Domini verbis „ *Jesus accipiens* Panem, *fregit & dedit, dicens, hic est Corpus meum*, Matth. XXVI: Marc. XIV: Luc. XXII. tum, Panis, *quem Ego dabo, Caro mea est, quam Ego dabo pro Mundi vita*, Joh. VI: 51. & quoque dicit, *quod Ipse sit* Panis vitæ, *qui manducat ex hoc* Pane, vivet in æternum, Joh. VI: 48. 51. 58. Hic Panis etiam est, qui intelligitur per Sacrificia, quæ vocantur Panis in sequentibus locis; *Illa adolebit Sacerdos super Altari*, Panis igniti Jehovæ, Levit. III: 11. 16. *Filii Aharonis sancti erunt Deo suo, neque prophanabunt Nomen Dei sui, quia* Ignita Jehovæ, Panem Dei sui illi offerentes. *Sanctificabis illum, quia* Panem Dei tui *ille offerens. Vir de Semine Aharonis, in quo fuerit macula, non accedet ad offerendum* Panem Dei sui, Levit. XXI: 6. 8. 17. 21. *Præcipe filiis Israelis, & dicas ad eos, Oblatiouem meam*, Panem meum, in Ignita odoris quietis, *observabitis, ut offeratis Mihi in stato tempore*, Num. XXVIII: 2. *Qui tetigerit immundum, non comedet de sanctificatis, sed lavabit carnem suam in aqua, & postea comedet de sanctificatis*, quia Panis ejus hoc, Levit. XXII: 6. 7, comedere

ex ſanctificatis erat Carnem ex ſacrificiis, quæ hic quoque vocatur Panis; præter apud Malachiam, Cap. I: 7. Per MINCHAS in ſacrificiis, quæ erant ex ſimila tritici, ita Panis, nec aliud ſignificabatur, Levit. II: 1 ad 11. Cap. VI: 6 ad 14. Cap. VII: 9 ad 13, & alibi. Nec aliud per PANES ſuper Menſa in Tabernaculo, qui vocabantur Panes facierum ac propoſitionis, de quibus Exod. XXV: 30. Cap. XL: 23. Levit. XXIV: 5 ad 10. Quod non panis naturalis per Panem intelligatur, ſed Panis cæleſtis, patet ex his „ *Non per Panem ſolum vivit homo, ſed per omne quod exit ex ore Jehovæ vivit homo*, Deutr. XVIII: 2. 3. *Imittam famem in terram, non famem ad panem, neque ſitim ad aquos, ſed ad audiendum verba Jehovæ*, Amos VIII: 11. Præterea per Panem intelligitur omnis Cibus, Levit. XXIV: 5 ad 9. Exod. XXV: 30. Cap. XL: 23. Num. IV: 7. 1 Reg. VII: 48. Quod etiam Cibus ſpiritualis, patet ab his Domini verbis „ *Operamini Cibum, non qui perit, ſed Cibum, qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis vobis dabit*, Joh. VI: 27.

708. Quod per VINUM ſimile intelligatur quod per Sanguinem, patet clare a Domini Verbis „ *Jeſus ſumens* POCULUM *dicens, hoc eſt Sanguis meus*, Matth. XXVI: Marc. XIV. Luc. XXII. tum ex his „ *Lavat in* VINO *veſtimentum ſuum, & in* SANGUINE UVARUM *velamen ſuum*, Geneſ. XLIX: 11, hæc de Domino. *Faciet Jehovah Zebaoth omnibus populis convivium pinguedinum, convivium fecum ſeu* VINI SUAVIS, Cap. XXV: 6; hæc de Sacramento Sanctæ Cænæ a Domino inſtituendæ. Apud Eundem „ *Omnis ſitiens ite ad aquas, & cui non argentum, ite, emite, & comedite, & emite ſine argento* VINUM, Cap. LV: 1. Per GENIMEN VITIS, quod novum bibituri ſunt in Regno Cæleſti, Matth. XXVI: 29. Marc. XIV: 22. Luc. XXII: 17. 18, non aliud intelligitur quam Novæ Eccleſiæ & Cæli Verum; quare etiam Eccleſia multis locis in Verbo vocatur VINEA, ut Eſaj. V: 1. 2. 4. Matth. XX: 1 ad 13. & Dominus ſe VOCAT VITEM VERAM, & homines qui inſeruntur illi, PALMITES, Joh. XV: 1. 5. præter plura alibi.

709. Ex his nunc conſtare poteſt, quid per Domini Carnem & Sanguinem, perque Panem & Vinum, in triplici Senſu, Naturali, Spirituali & Cæleſti intelligitur. Omnis homo imbutus religione in Chriſtianiſmo, poteſt ſcire, & ſi non ſcit, poteſt diſcere, quod detur Nutritio naturalis & Nutritio ſpiritualis, & quod Nutritio naturalis ſit pro Corpore, at Nutrito ſpiritualis pro Anima, nam dicit Jehovah Dominus apud Moſen „ *Non per panem ſolum vivit homo, ſed per omne quod exit ex ore Jehovæ vivit homo*, Deutr. XVIII: 2. 3. Nunc quia Corpus moritur, & Anima poſt mortem vivit, ſequitur, quod Nutritio ſpiritualis ſit pro ſalute æterna: quis deinde non videt, quod binæ illæ Nutritiones minime confundendæ ſint, & quod ſi quis confundit illas, non poſſit aliter de Domini Carne & Sanguine, deque Pane & Vino, quam ideas naturales & ſenſuales, quæ ſunt materiales, corporeæ & carnales, ſibi aſſumere, quæ ideas ſpirituales de Sanctiſſimo hoc Sacramento ſuffocant. Si autem quis ita ſimplex eſt, ut non cogitare poſſit aliud ex intellectu, quam videt oculo, ſuadeo ut de Sancta Cæna, dum ſumit Panem & Vinum, ac audit tunc nominari Carnem & Sanguinem Domini, cogitet ſecum, quod ſit Sanctiſſimum Cultus, ac recordetur Paſſionis Chriſti, & Ipſius Amoris pro ſalute hominis, nam dicit, *Hoc facite in Mei recordationem*, Luc. XXII: 19. tum, *Filius hominis venit ut det Animam redemtionem pro multis*, Matth. XX: 28. Marc. X: 4. *Ego Animam meam pono pro ovibus*, Joh. X: 15. 17. Cap. XV: 13.

710. Hoc quoque illuſtrari poteſt per Comparationes: Quis non recordatur ejus & amat illum, qui ex zelo amoris pro Patria pugnat cum hoſte uſque ad mortem, ut per id liberat illam a jugo ſervitutis. Et quis non recordatur ejus & amat illum, qui dum videt concives in extrema egeſtate, ac mortem illorum ex ingraveſcente fame ante oculos, & tunc ex miſeratione omne ſuum Argentum & Aurum e domo ſua educit, & gratis diſtribuit: & quis non recordatur ejus & amat il-

illum, qui ex amore & amicitia sumit unicum agnum quem possidet, & hunc mactat & apponit convivis: & sic porro.

Quod ex his intellectis comprehendi possit, quod Sancta Cæna universaliter & singulariter contineat omnia Ecclesiæ & omnia Cæli.

711. In Articulo præcedente ostensum est, quod in Sancta Cæna sit Ipse Dominus, & quod Caro & Panis sint Ipse quoad Divinum Bonum Amoris, & quod Sanguis & Vinum sint Ipse quoad Divinum Verum Sapientiæ, quare Tria sunt quæ Sancta Cæna involvit, nempe Dominum, Divinum Ipsius Bonum & Divinum Ipsius Verum. Cum itaque Sancta Cæna hæc Tria includit & continet; sequitur quod etiam includat & contineat Universalia Cæli & Ecclesiæ: & quia omnia singularia ab Universalibus dependent, sicut contenta a suis continentibus, sequitur etiam, quod Sancta Cæna includat & contineat omnia singularia Cæli & Ecclesiæ. Ex his primum constat, quod quia per Domini Carnem & Sanguinem, & similiter per Panem & Vinum, intelligitur Divinum Bonum & Divinum Verum, utrumque a Domino & Dominus, Sancta Cæna contineat universaliter & singulariter omnia Cæli & Ecclesiæ.

712. Notum etiam est, quod Essentalia Ecclesiæ sint Tria, nempe Deus, Charitas & Fides, & quod omnia ibi se referant ad Tria illa, ut ad sua Universalia: hæc eadem sunt cum supra dictis, nam Deus in Santa Cæna est Dominus, Charitas est Divinum Bonum, & Fides est Divinum Verum; quid Charitas aliud quam bonum quod homo facit a Domino, & quid Fides nisi verum quod homo credit a Domino. Inde est, quod Tria sint in homine quoad Internum ejus, nempe Anima seu Mens, Voluntas & Intellectus, hæc Tria sunt Receptacula trium illorum universalium, ipsa Anima seu Mens est Receptaculum Domini, inde enim vivit, Voluntas est receptaculum amoris seu boni, ac Intellectus est receptaculum sapientiæ seu veri, quare omnia & singula in Anima seu Mente, non modo se referunt ad tria illa universalia Cæli & Ecclesiæ, sed etiam procedunt ex illis; dic quicquam quod procedit ex homine, in quo non Mens, Voluntas & Intellectus sunt, si auferretur unum ex illis, num homo plus esset, quam quoddam inanime. Similiter sunt tria in homine quoad externum ejus, ad quæ etiam omnia & singula se referunt & a quibus dependent, videlicet Corpus, Cor, & Pulmo: hæc tria Corporis etiam correspondent tribus Mentis, Cor Voluntati, & Pulmo seu Respiratio Intellectui: quod talis Correspondentia sit, in anteactis plene ostensum est. Ita nunc omnia & singula in homine tam universaliter quam singulariter formata sunt ut receptacula trium illorum universalium Cæli & Ecclesiæ. Causa est, quia homo creatus est imago & similitudo Dei, proinde ut sit in Domino & Dominus in illo.

713. E contra sunt tria Universalibus illis opposita, quæ sunt Diabolus, Malum & Falsum; Diabolus per quem intelligitur Infernum, est in opposito contra Dominum, Malum est in opposito contra Bonum, & Falsum contra Verum, hæc tria unum faciunt, nam ubi diabolus est, ibi etiam malum & inde falsum est. Hæc tria etiam universaliter & singulariter continent omnia Inferni, & quoque omnia Mundi, quæ contra Cælum & Ecclesiam sunt. Sed quia opposita sunt, ideo prorsus separata sunt, sed usque continentur in nexu per mirabilem subjectionem totius inferni sub Cælo, mali sub bono, & falsi sub vero, de qua subjectione in Opere de Cælo et Inferno actum est.

714. Ut Singularia contineantur in suo ordine & nexu, necessum est, ut sint Uni-

Universalia a quibus existunt, & in quibus subsistunt; & quoque necessum est, ut Singularia in quadam imagine referant sua Universalia, alioquin periret totum cum partibus; hæc Relatio facit, ut omnia universi conservata sint in sua integritate a primo Creationis die huc usque & ulterius; quod omnia in Universo se referant ad bonum & verum, notum est; causa est quia omnia a Deo ex Divino Bono amoris per Divinum Verum Sapientiæ creata sunt. Sume quodcunque libet sive animal, sive fruticem, sive lapidem, sunt illa tria universalissima in quadam relatione illis inscripta.

715. Quoniam Divinum Bonum & Divinum Verum sunt universalissima omnium Cæli & Ecclesiæ, ideo etiam Malkizedeck, qui repræsentavit Dominum, eduxit ad Abramum Panem & Vinum, & benedixit illi; de Malkizedeck ita legitur „ *Malkizedeck Rex Schalemi eduxit ad Abramum Panem & Vinum, & hic Sacerdos Deo Altissimo, & benedixit illi*, Genes. XIV: 18. 19. Quod Malkizedeck repræsentaverit Dominum, constat ex his apud Davidem, *Tu Sacerdos in æternum juxta modum Malkizedeki*, Psalm CX: 4. quod hæc de Domino, videatur Hebr. 5. 6. 8. 10. Cap. VI: 20. Cap. VII: 1. 10. 11. 15. 17. 21. Quod eduxerit Panem & Vinum fuit causa, quia illa duo omnia Cæli & Ecclesiæ, ita omnia Benedictionis includunt, similiter ut Panis & Vinum in Sancta Cæna.

Quod in Sancta Cæna sit totus Dominus, & tota Ipsius Redemptio.

716. Quod in Sancta Cæna sit totus Dominus tam quoad Humanum glorificatum, quam quoad Divinum ex Quo Humanum, evidens est ex ipsissimis Ipsius verbis. Quod Humanum Ipsius in Sancta Cæna præsens sit, ex his „ *Jesus accipiens Panem, ac fregit & dedit discipulis, & dixit, Hic est Corpus meum: & accipiens Poculum dedit illis, dicens, Hoc est Sanguis meus*, Matth. XXVI: Marc. XIV: Luc. XXII. Tum apud Johannem „ *Ego sum Panis vitæ, si quis comederit ex hoc Pane, vivet in æternum; Panis quem Ego dabo, Caro mea est; amen, amen dico vobis, qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in Me manet, & Ego in illo, & vivit in æternum*, Joh. VI: ex his evidenter constat, quod Dominus quoad Humanum suum glorificatum, in Sancta Cæna sit. Quod etiam totus Dominus quoad Divinum suum, a Quo Humanum, præsens in Sancta Cæna sit, evidens est ex his, Quod Ipse sit Panis, qui e Cælo descendit, Joh. VI: e Cælo descendit cum Divino, nam dicitur, *Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, omnia per Ipsum facta sunt; & Verbum Caro factum est*, Joh. I: 1. 3. 14. & porro ex his, quod *Pater & Ipse unum sint*, Joh. X: 30. *Quod omnia Patris sint Ipsius*, Joh. III: 35. Cap. XVI: 15. Quod *Ipse in Patre & Pater in Ipso sit*, Joh. XIV: 10. 11. &c. & porro, quod Divinum Ipsius non plus separari possit ab Humano Ipsius, quam Anima a Corpore; quare cum dicitur, quod totus Dominus quoad Humanum Ipsius in Sancta Cæna sit, sequitur quod Divinum Ipsius a Quo, simul etiam ibi sit. Nunc quoniam Caro Ipsius significat Divinum Bonum amoris Ipsius, & Sanguis Divinum Verum sapientiæ Ipsius, patet quod totus Dominus tam quoad Divinum, quam quoad Humanum glorificatum, Omnipræsens in Sancta Cæna sit; consequenter quod sit Manducatio spiritualis.

717. Quod in Sancta Cæna tota Domini Redemptio sit, consequitur ex nunc dictis, nam ubi totus Dominus est, ibi quoque tota Ipsius Redemptio est; Ipse enim quoad Humanum est Redemptor, proinde etiam ipsa Redemptio; non potest quicquam Redemptionis abesse, ubi Ille totus est; quapropter omnes illi, qui digne Sanctam Communionem obeunt, fiunt Redempti Ipsius: & quia per Redemp-

tionem intelliguntur Liberatio ab Inferno, Conjunctio cum Ipso, & Salvatio, de quibus infra in hoc Capite, & plenius in Capite de Redemptione, ideo illi fructus addicantur homini; non vero quantum Dominus vult, quia ex Divino suo Amore vult addicare omnia, sed quantum homo recipit, & qui recipit, ille est redemptus in eo gradu, quo recipit. Ex quibus constat, quod effectus & fructus Redemptionis Domini ad illos, qui digne accedunt, redeant.

718. Apud unumquemque hominem sanum, est facultas recipiendi sapientiam a Domino, hoc est, multiplicandi Vera, a quibus sit illa, in æternum; & quoque recipiendi amorem, hoc est, fructificandi bona, ex quibus est ille, similiter in æternum: perpetua hæc fructificatio boni & inde amoris, & perpetua illa multiplicatio veri & inde sapientiæ, datur apud Angelos, & quoque datur apud homines, qui fiunt Angeli: & quia Dominus est ipse Amor & ipsa Sapientia, consequitur quod homini sit facultas conjungendi se Domino, & Dominum sibi in perpetuum; sed usque quia homo finitus est, non potest ei conjungi Ipsum Divinum Ejus, sed solum adjungi; sicut, pro illustratione, non potest Lux solis conjungi Oculo, nec Sonus aeris conjungi Auri, sed modo eis adjungi, & sic dare facultatem videndi & audiendi; homo enim non est Vita in se, sicut Dominus etiam quoad Humanum, Joh. V: 26., sed est receptaculum vitæ, & ipsa Vita est, quæ homini adjungitur, sed non conjungitur. Hæc addita sunt, propter finem, ut intelligatur qua ratione totus Dominus & tota Ipsius Redemptio in Sancta Cæna adest.

Quod Dominus præsens sit, & aperiat Cælum illis, qui ad Sanctam Cænam digne accedunt, & quod etiam præsens sit apud illos qui indigne, sed quod his non aperiat Cælum: consequenter quod sicut Baptismus est introductio in Ecclesiam, ita Sancta Cæna sit introductio in Cælum.

719. Quinam sunt, qui ad Sanctam Cænam digne accedunt, agitur in duobus subsequentibus Articulis, & simul tunc de illis qui indigne; nam ex uno quod affirmatur, cognoscitur alterum ex oppositione. Quod Dominus tam apud dignos, quam apud indignos præsens sit, est quia est Omnipræsens, tam in Cælo quam in Inferno, & quoque in Mundo, proinde apud malos æque ac apud bonos; sed apud bonos, hoc est, regeneratos, est universaliter & singulariter præsens, est enim Dominus in illis & illi in Domino, & ubi Dominus ibi Cælum; Cælum etiam facit Corpus Domini, quare in Corpore Ipsius esse, est simul in Cælo. Sed præsentia Domini apud illos qui indigne accedunt, est præsentia Ipsius universalis, non autem singularis, seu quod idem, est præsentia externa, non simul interna; & præsentia Ipsius universalis seu externa facit, ut homo vivat homo, & gaudeat facultate sciendi, intelligendi, & ex intellectu rationaliter loquendi, est enim homo natus ad Cælum, & ideo etiam spiritualis, non autem, sicut bestia, solum naturalis; gaudet etiam facultate volendi & faciendi illa, quæ intellectus potest scire, intelligere, & inde rationaliter loqui; sed si Voluntas renuit ad Intellectus vere rationalia, quæ etiam intrinsecus spiritualia sunt, tunc homo fit Externus, quare apud illos, qui solum intelligunt quid verum & bonum, est præsentia Domini universalis seu externa; at apud illos qui etiam volunt & faciunt verum & bonum, est præsentia Domini & universalis & singularis, seu & interna & externa. Illi qui solum intelligunt & loquuntur vera & bona, comparative sunt Virgines stultæ, quæ habebant lampades sed nom oleum; at qui non modo intelligunt & loquuntur vera & bona, sed etiam volunt & faciunt illa, sunt Virgines prudentes, quæ intromissæ sunt in nuptias, at priores foris steterunt & pulsarunt, sed non intromis-

missæ, Matth. XXV: 1 ad 12. Ex his constat, quod Dominus præsens sit, & aperiat Cælum illis, qui ad Sanctam Cænam digne accedunt, & quod etiam præsens sit apud illos, qui indigne, sed quod apud hos non aperiat Cælum.

620. Sed usque non credendum est, quod Dominus illis qui indigne accedunt, claudat Cælum, hoc non facit ulli homini usque ad extremum vitæ ejus in Mundo, sed quod homo sibi ipsi illud claudat; quod facit per rejectionem fidei & per malum vitæ; sed usque homo jugiter tenetur in statu possibili pœnitentiæ & conversionis; nam Dominus perpetuo adest & urget ut recipiatur, dicit enim, *consisto ad januam & pulso, si quis audiverit vocem meam, & aperuerit, ingrediar, & cænabo cum illo et ille mecum*, Apoc. III: 20: quare in culpa est ipse homo, qui non aperit januam. Aliter fit post mortem, tunc Cælum clausum est & non apertibile illis, qui usque ad finem vitæ indigne ad Sanctam Mensam accesserunt, nam tunc interiora mentis illorum fixata & constabilita sunt.

721. Quod Baptismus sit introductio in Ecclesiam, in Capite de Baptismo ostensum est; quod autem Sancta Cæna sit introductio in Cælum, ex supradictis & perceptis constat. Duo illa Sacramenta, Baptismus & Sancta Cæna, sunt sicut duæ Portæ ad vitam æternam, omnis homo Christianus per Baptismum, qui est Prima porta, intromittitur & introducitur in illa, quæ Ecclesia ex Verbo de Vita altera docet, quæ omnia sunt media, per quæ homo præparari & duci potest ad Cælum. Altera porta est Sancta Cæna, per illam intromittitur & introducitur omnis homo, qui præparari & duci se passus est a Domino, in Cælum: universales Portæ plures non dantur. Hæc duo comparari possunt cum Principe nato ad regnum, quod primum introducatur in cognitiones quæ gubernationis sunt, alterum est Coronatio ejus & regimen. Comparari etiam possunt cum Filio nato ad magnam hæreditatem, qui primum discet & imbuet talia, quæ ad justam dispositionem possessionum & opum pertinent, alterum est possessio & administratio. Comparari etiam possunt cum ædificatione domus, & cum ejus habitatione: & quoque cum instructione hominis ab infantia, usque ad ætatem dum fit sui juris & judicii, & cum ejus rationali & spirituali vita postea; una Periodus necessario præcedet, ut altera obtineatur, nam hæc absque illa non dabilis est. Per hæc illustratum est, quod Baptismus & Sancta Cæna sint sicut duæ Portæ, per quas homo ad vitam æternam introducitur, & quod post primum Portam sit campus, quem percurret, & quod altera sit meta, ubi adorea ad quam cursum direxit; non enim datur palma, nisi quam post velitationem, nec præmium nisi quam post decertationem.

Quod illi ad Sanctam Cænam digne accedant, qui in fide in Dominum & in charitate erga proximum sunt, ita qui regenerati sunt.

722. Quod Deus, Charitas & Fides, sint tria universalia Ecclesiæ, quia sunt universalia media salutis, scitur, agnoscitur & percipitur a quovis Christiano, qui studet Verbo. Quod *Deus agnoscendus sit*, ut alicui sit Religio, & in illo aliquid Ecclesiæ, ipsa Ratio in qua aliquid spirituale est, dictat; quare qui ad Sanctum Cænam accedit, & Deum non agnoscit, illam prophanat, oculo enim videt Panem & Vinum, & lingua gustat illa, at mens cogitat, quid hoc nisi adiaphoron, & quid differunt a simillbus super mea mensa, quod tamen facio, ne a Sacerdotio, & inde a vulgo infamiæ, quod atheus sim, inculper. Quod post agnitionem Dei, Charitas sit alterum medium, quod facit ut quis digne accedat, constat tam ex Verbo, quam ex orationibus prælectis ante accessionem in toto Christiano Orbe; ex Verbo, *Quod primarium mandatum & præceptum sit, ut Deum super*

super omnia ament, & proximum sicut seipsum, Matth. XXII: 34 ad 39. Luc. X: 25 ad 28. Tum apud Paulum, quod *sint tria, quæ conferunt ad salutem, & quod illorum maxima sit Charitas*, 1 Cor. XIII: 13. ut & ex his, *Scimus quod peccatores Deus non audiat, sed si quis Deum colit, & voluntatem ejus facit, hunc audiat*, Joh. IX: 31. *Omnis qui non facit fructum bonum, exscinditur & in ignem conjicitur*, Matth. VII: 19. 20. Luc. III: 8: 9: ex ORATIONIBUS PRÆLECTIS ANTE ACCESSIONEM AD SANCTAM CÆNAM IN TOTO CHRISTIANO ORBE; in illis ubivis serio admonentur ut sint in charitate per reconciliationem & pænitentiam, ex quibus hic solum transscribam hæc ex Oratione ad communicantes in Anglia. „ Hæc est via, & „ hoc est medium, ut quis fiat dignus particeps Sanctæ Cænæ: primarium est, „ ut exploret suæ vitæ facta & commercia secundum normam præceptorum „ Dei; & in quibuscunque animadvertit se offendisse voluntate & loquela, aut fa- „ ctis, tunc deploret vitiosam suam naturam, & confessionem faciat coram Om- „ nipotente Deo, cum pleno proposito emendandi vitam; & si animadvertit offen- „ sas ejus esse tales, ut non modo sint contra Deum, sed etiam contra proximum, tunc „ reconciliabit se illi, & promptus erit ad restitutionem & satisfactionem ex om- „ ni potentia sua, propter injurias & mala alicui facta, & finaliter promptus erit ad re- „ mittendum aliis offensas, quemadmodum vult ut offensæ suæ remittantur a „ Deo; alioquin receptio Sanctæ Cænæ non facit nisi quam aggravet damnationem. „ Quapropter si quis vestrum est blasphemator Dei, obtrectator & sugillator Verbi Ip- „ sius, aut in malitia vel in malevolentia, aut in alio enormi crimine, pæniten- „ tiam a peccatis age; si non, ad Sanctam Cænam ne accedas: alioquin post recep- „ tionem Sanctæ Cænæ diabolus intraturus est in te, sicut intravit in Judam, & im- „ pleturus te omni iniquitate, & destructurus & corpus & animam. *Quod Fides in Dominum sit tertium Medium* dignæ fruitionis Sanctæ Cænæ, est quia charitas & fides unum faciunt, sicut calor & lux tempore veris, ex quibus duobus conjunctis renascitur omnis arbor; similiter ex calore spirituali, qui est charitas, & ex luce spirituali, quæ & veritas fidei, vivit omnis homo. Quod fides in Dominum hoc faciat constat ex his locis, *Qui credit in Me, non morietur in æternum, sed vivet*, Joh. XI: 25. 26. *Hæc est voluntas Patris, ut omnis qui credit in Filium, habeat vitam æternam*, Joh. VI: 40. *Adeo dilexit Deus Mundum, ut Filium suum unigenitum dederit, ut omnis qui credit in Ipsum habeat vitam æternam*, Joh. III: 15. 16. *Qui credit in Filium, habet vitam æternam, qui vero non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super illo*, Joh. III: 36. *Sumus in veritate, in Filio Dei Jesu Christo, Hic est verus Deus & vita æterna*, 1 Joh. V: 20. 21.

723. Quod per tria hæc, Dominus, Charitas & Fides, ut unum, regeneretur homo, & quod nisi quis regeneratur, non venire possit in Cælum, in Capite de REFORMATIONE ET REGENERATIONE ostensum est, quare Dominus non aliis quam regeneratis potest aperire Cælum, & post mortem naturalem non aliis in illud datur introductio. Per Regeneratos, qui digne accedunt, intelliguntur qui interius in tribus illis Essentialibus Ecclesiæ & Cæli sunt, non autem illi qui duntaxat exterius, hi enim non anima sed solum lingua confitentur Dominum, & non corde sed solum corpore exercent charitatem erga proximum; tales sunt omnes, qui operantur iniquitatem, secundum hæc Domini verba, *Tunc incipietis dicere, Domine, edimus coram Te & bibimus, sed dicam vobis, non novi vos unde estis, discedite a me omnes operarii iniquitatis*, Luc. XXIII: 26. 27.

724. Hæc sicut priora illustrari possunt per varia quæ concordant, & quoque quæ correspondent; sicut per hæc. Quod ad Mensam Imperatoris & Regis non admittantur alii, quam qui in honorifica functione & dignitate sunt, & quod hi quoque, antequam accedunt, amiciant se decoris vestibus, & exornent insignibus, ut accepti accedant & faveantur; quid non ad Mensam Domini, qui est Dominus dominorum, & Rex regum, Apoc. XVII: 14, ad quam omnes vocati & invitati sunt,

ſunt; at ſolum illi qui ſpiritualiter digni ſunt, & in honorifico veſtitu, poſtquam reſurgunt e menſa, intromittuntur in palitia cæli, & in gaudia ibi, & honorantur ut principes, quia ſunt Maximi Regis filii, & poſtea quotidie diſcumbunt cum Abrahamo, Iſaco & Jacobo, Matth. VIII: 11, per quos intelligitur Dominus quoad Divinum Cæleſte, Divinum Spirituale, & Divinum Naturale. Eadem illa etiam comparari poſſunt cum Nuptiis in terra, ad quas invitantur ſolum conſanguinei, propinqui & amici ſponſi & ſponſæ, ſi alius intrat, quidem admittitur, ſed quia non habet locum ad menſam, recedit; ſimile eſt cum illis qui ad nuptias Domini ut Sponſi cum Eccleſia ut Sponſa, vocati ſunt, inter quos ſunt propinqui, cognati & amici illi, qui trahunt ſtemma per regenerationem a Domino. Præterea quis in Mundo initiatur in amicitiam alterius, niſi qui ſincero corde ei fidet, & ejus voluntatem facit, hunc & non alios inter ſuos numerat, & ei ſua bona concredit.

Quod illi, qui ad Sanctam Cænam digne accedunt, ſint in Domino, & Dominus in illis, proinde quod per Sanctam Cænam fiat conjunctio cum Domino.

725. Quod illi ad Sanctam Cænam digne accedant, qui in fide in Dominum & in charitate erga proximum ſunt; & quod veritates fidei ſiſtant præſentiam Domini, & bona charitatis una cum fide conjunctionem, in pluribus Capitibus ſupra demonſtratum eſt: ex quibus ſequitur, quod illi qui digne ad Sanctam Cænam accedunt, conjungantur Domino, & qui conjuncti ſunt Domino, ſint in Ipſo & Ipſe in illis; quod hoc fiat illis qui digne accedunt, declarat Ipſe Dominus apud Johannem, his verbis, *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in Me manet & Ego in illo,* VI: 56; quod hoc ſit conjunctio cum Domino, docet etiam alibi apud Eundem „*Manete in Me, etiam Ego in vobis, qui manet in Me & Ego in illo, hic fert fructum multum,* XV: 4. 5. & Apoc. III: 20. Quid Conjunctio cum Domino aliud, quam eſſe inter illos, qui in Corpore Ipſius ſunt, & Corpus Ipſius faciunt illi, qui credunt in Ipſum, & faciunt voluntatem Ipſius; Voluntas Ipſius eſt exercitium Charitatis ſecundum vera fidei.

726. Quod abſque conjunctione cum Domino, non dari poſſit Vita æterna & Salus, eſt, quia Ipſe eſt utraque; quod ſit VITA ÆTERNA, conſtat clare ex locis e Verbo; & ex hoc apud Johannem „*Jeſus Chriſtus eſt Verus Deus & Vita æterna,* 1 Joh. V: 21. Quod ſit SALUS, eſt quia hæc & vita æterna unum ſunt; Nomen Ipſius JESUS etiam ſignificat Salutem, & inde in toto Chriſtiano Orbe nominatur SALVATOR. Sed uſque non alii digne accedunt ad Sanctam Cænam, quam qui interius conjuncti ſunt Domino, ac interius conjuncti ſunt, qui regenerati ſunt; at quinam regenerati ſunt, in Capite de REFORMATIONE ET REGENERATIONE, oſtenſum eſt. Præterea ſunt multi, qui confitentur Dominum, & qui bonum faciunt proximo, ſed ſi hoc non faciunt ex amore erga proximum, & ex fide in Dominum, non ſunt regenerati, nam bonum faciunt proximo ſolum propter cauſas, quæ ſpectant mundum & ſemet, non autem proximum ut proximum; horum opera ſunt mere naturalia, quæ intus in ſe non aliquid ſpirituale recondunt, nam iidem confitentur Dominum ſolum ore & labiis, a quibus Cor longe abeſt: ipſe amor erga proximum, & ipſa fides, ſunt ex Solo Domino, & utraque datur homini, dum hic ex libero ſuo arbitrio naturaliter facit proximo bonum, & rationaliter veritates credit, & ad Dominum ſpectat, & tria illa propter mandata in Verbo, tunc Dominus in medio ejus implantat charitatem & fidem, & utramque facit ſpiritualem: ſic Dominus ſibi conjungit hominem, & homo ſe Domino, nam

Conjunctio, nisi fiat reciproce, non datur. Sed hæc in Capitibus de CHARITATE & FIDE, de LIBERO ARBITRIO, & de REGENERATIONE, plene ostensa sunt.

727. Quod per invitationes ad mensas, & per epulationes, fiant conjunctiones & consociationes in Mundo, notum est, nam per id invitator aliquid intendit, quod confert ad aliquem finem, qui spectat consensum aut amicitiam; multo magis invitationes, quæ pro fine habent spiritualia: Convivia in Antiquis Ecclesiis fuerunt convivia charitatis, similiter in primitiva Ecclesia Christiana, in quibus confirmabat unus alterum, ut in Cultu Domini ex sincero corde manerent. Commessationes filiorum Israelis ex sacrificiis juxta Tabernaculum, non aliud quam unanimitatem in cultu Jehovæ significabant; quare Caro, quæ comedebatur, vocabatur Sancta, Jerem. XI: 15. Hagg. II: 12, & multoties alibi, quia ex sacrificio; quid non Panis & Vinum, & Caro Paschalis super Cæna Domini, qui se sacrificium obtulit pro totius Mundi peccatis. Præterea Conjunctio cum Domino per Sanctam Cænam, illustrari potest, per Conjunctionem familiarum ex uno Patrefamilias; ex hoc descendunt consanguinei, & in ordine affines & cognati, & omnes illi trahunt aliquid ex prima stirpe; at vero non trahunt ita Carnem & Sanguinem, sed ex carne & sanguine, ita animam & inde inclinationem ad similia, per quæ conjuncti sunt; ipsa conjunctio etiam apparet communiter in faciebus & quoque in moribus, & inde vocantur una Caro, ut Genes. XXIX: 14. Cap. XXXVII: 27. II Sam. V: 1. Cap. XIX: 12. 13, & alibi. Simile est cum conjunctione cum Domino, qui est omnium fidelium & beatorum Pater; Conjunctio cum Illo fit per amorem & fidem, per quæ duo vocantur una Caro; inde est, quod dixerit, *Quod qui manducat Carnem meam & bibit Sanguinem meum, in Me maneat & Ego in illo.* Quis non videt, quod Panis & Vinum, hoc non faciant, sed quod bonum amoris, quod per Panem intelligitur, ac verum fidei quod per Vinum, quæ sunt propria Domini, & ex Ipso Solo procedunt & communicantur; omnis etiam conjunctio fit per amorem, & amor non est amor absque fiducia. Illi, qui credunt, quod Panis sit Caro, & Vinum Sanguis, & non ultra possunt elevare cogitationem, maneant in illo, sed non aliter, quam quod sanctissimum, quod conjunctivum est cum Domino, sit quod attribuitur & appropriatur homini sicut ejus, tametsi jugiter manet Domini.

Quod Sancta Cœna sit illis, qui digne accedunt, sicut obsignatio & sigillum quod filii Dei sint.

728. Quod Sancta Cæna sit illis, qui digne accedunt, sicut obsignatio & sigillum quod filii Dei sint, est, quia ut supra dictum est, tunc Dominus præsens est, intromittit in Cælum illos, qui ab Ipso nati sunt, hoc est, regenerati: quod Sancta Cæna hoc faciat, est quia Dominus tunc etiam quoad Humanum suum adest, nam supra ostensum est, quod in Sancta Cæna totus Dominus præsens sit, & tota Ipsius Redemptio; dicit enim de Pane, hic est Corpus meum, & de Vino, hoc est Sanguis meus; proinde admittit illos tunc in suum Corpus, & Ecclesia & Cælum faciunt Corpus Ipsius. Quando homo regeneratur, quidem Dominus præsens est, & per Divinam suam operationem præparat hominem ad Cælum, verum ut actualiter intret, homo actualiter se sistet Domino, & quia Dominus actualiter se sistit homini, homo actualiter recipiet Ipsum, ast non sicut pependit in cruce, sed sicut est in suo Humano glorificato, in Quo est præsens, & Hujus Corpus est Divinum Bonum, & Sanguis est Divinum Verum, hæc dantur homini, & per hæc homo regeneratur, & est in Domino & Dominus in illo; nam, ut supra ostensum est, manducatio, quæ exhibetur in Sancta Cæna, est manducatio spiritualis. Ex his

his rite perceptis, constat, quod Sancta Cæna sit sicut obsignatio & sigillum, quod illi, qui digne accedunt, sint filii Dei.

729. Illi autem qui in infantia aut pueritia decedunt, & sic non attingunt ætatem, ut digne possint ad Sanctam Cænam accedere, a Domino introducuntur per Baptismum, nam, ut in Capite de Baptismo ostensum est, *Baptismus est introductio in Ecclesiam Christianam, & simul tunc insertio inter Christianos in Mundo spirituali*; ac Ecclesia & Cælum ibi unum sunt, quare pro illis ibi introductio in Ecclesiam, est quoque in Cælum, & hi, quia sub auspicio Domini educantur, plus & plus regenerantur, & fiunt filii Ipsius; non enim alium Patrem norunt. Infantes autem & pueri, nati extra Ecclesiam Christianam, per aliud medium, quam per Baptismum, in Cælum Religioni illorum designatum, post receptionem fidei in Dominum, introducuntur, sed non commiscentur illis, qui in Cælo Christiano sunt. Non enim datur ulla gens in universo terrarum orbe, quæ non salvari potest, si agnoscit Deum, & bene vivit; Dominus enim redemit omnes hos, & homo natus est spiritualis, per quod illi est facultas recipiendi donum redemptionis. Illi qui Dominum recipiunt, hoc est, fidem in Ipsum habent, & non in malis vitæ sunt, vocantur FILII DEI, & NATI a Deo, Joh. I: 12. 13. Cap. XI: 52; tum FILII REGNI, Matth. XIII: 38: & quoque HÆREDES, Matth. XIX: 29. Cap. XXV: 34. DISCIPULI DOMINI etiam vocantur FILII, Matth. XIII: 33; & præterea OMNES ANGELI, Hiob I: 6. Cap. II: 1.

730. Cum Sancta Cæna simile est ut cum Fædere, quod post pacta conventa pangitur, & demum sigillo obsignatur. Quod Sanguis Domini sit fædus, docet Ipse; dixit enim, cum sumsit poculum, & dedit, *Bibite ex eo omnes, hoc est Sanguis meus, ille Novi Testamenti*, Matth. XXVI: 28. Marc. XIV: 24. Luc. XXII: 20. Novum Testamentum est Novum Fædus; quare Verbum ante Domini adventum per Prophetas conscriptum vocatur Vetus Testamentum ac Fædus, & Verbum post Ipsius adventum per Evangelistas & Apostolos, Novum Testamentum seu Fædus: quod Divinum Verum Verbi intelligatur per Sanguinem & similiter per Vinum in Sancta Cæna, videatur supra in Artic. II: n: 7. 10: & Verbum est ipsum Fædus, quod Dominus pepigit cum homine, & homo cum Domino, nam Dominus descendit ut Verbum, hoc est, ut Divinum Verum; & quia hoc est Sanguis Ipsius, ideo Sanguis in Ecclesia Israelitica, quæ fuit repræsentativa Ecclesiæ Christianæ, dictus est SANGUIS FÆDERIS, Exod. XXIV: 7. 8. Sach. IX: 11; ac DOMINUS FÆDUS POPULI, Esaj. XLII: 6. Cap. XLIX: 8. Jerem. XXXI: 31 ad 34. Psalm CXI: 9. Quod omnino obsignatio debeat esse, ut sit aliqua certitudo, & quod illa sequatur post acta deliberata, est quoque secundum ordinem in Mundo: quid Legatio & Testamentum absque obsignatione: quid Judicatio absque Sententia subscripta, ut judicium ratum sit: quid eminens administratio in Regno absque diplomate: quid promotio ad aliquod officium absque confirmatione: quid possessio Domus absque emtione, aut conventione cum possessore: quid progressio ad aliquem finem, aut cursitatio ad aliquam metam, & sic ad præmium, si non aliquis finis aut meta est, ubi præmium reportabit, & nisi Prætor sponsionem suam aliquo modo stabilivit. Sed ultima hæc solum illustrationis causa adjecta sunt, ut a simplici etiam percipiatur, quod Sancta Cæna sit sicut obsignatio, sigillum, tessera, ac legationis testificatio etiam coram Angelis, quod filii Dei sint, & insuper sicut clavis ad domum in Cælo, ubi in æternum habitabunt.

731. Quondam mihi visus est Angelus sub Cælo Orientali volans, cui tuba erat in manu & ad os, qui clanxit versus Septentrionem, versus Occidentem, & ver-

ſus Meridiem: indutus erat chlamyde, quæ ex volatu fluebat retrorſum, & cinctus erat faſcia ex pyropis & ſapphiris ſicut flammante & lucente; pronus volabat, & demiſit ſe lente in terram, quæ mihi continens erat: ut tetigit terram, erectus ſuper pede vadit huc illuc, & tunc me viſo direxit greſſum ad me, eram in ſpiritu, & in hoc ſtabam ſuper colle in Plaga meridionali; ac cum prope erat, alloquutus illum quæſivi, quid rei nunc, audivi clangorem tubæ tuæ, & vidi deſcenſum tuum per aerem; Angelus reſpondit, miſſus ſum ad convocandum celebratiſſimos eruditione, perſpicaciſſimos ingenio, ac eminentiſſimos nomine ſapientiæ, qui e Regnis Chriſtiani Orbis ſuper continente hac terra ſunt, ut in hunc Collem, ubi tu commoraris, conveniant, & ex pectore expromant mentes, quid in Mundo cogitaverant, intellexerant, & ſapuerant de Gaudio Cælesti, & de Felicitate Æterna. Cauſa legationis meæ fuit hæc, quod aliqui novi advenæ e Mundo, in Cæleſtem noſtram Societatem, quæ in Oriente eſt, admiſſi retulerint, quod ne quidem unus in Univerſo Chriſtiano Orbe ſciat, quid Gaudium Cæleſte, & Felicitas æterna, ita quid Cælum: hoc fratres & conſocii mei valde mirati ſunt, & mihi dixerunt, deſcende, conclama & convoca ſapientiſſimos in Mundo ſpirituum, in quem primum colliguntur omnes Mortales poſt exceſſum e Mundo naturali, ob finem, ut ex plurium ore certi reddamur, num veritas ſit, quod talis caligo ſeu tenebroſa ignorantia ſit Chriſtianis de futura vita: & dixit, exſpecta paulum, & videbis cohortes Sapientum huc alluentes, Dominus præparabit pro illis Ædem conventus. Exſpectavi, & ecce poſt ſemihorium vidi duas Turmas a Septentrione, duas ab Occidente, & duas a Meridie, & ſicut venerunt, ab Angelo tubæ introducti ſunt in Ædem præparatam, & ibi occupabant loca illis deſignata ſecundum plagas. Erant ſex Turmæ ſeu Cohortes, ſeptima erat ab Oriente, quæ præ luce reliquis non viſa eſt. Poſt congregationem aperuit Angelus cauſam convocationis, & rogavit, ut Cohortes in ordine expromerent ſuam ſapientiam, de Gaudio Cælesti, & de Felicitate Æterna: & tunc unaquævis Cohors ſe glomeravit in orbem, faciebus ad facies converſis, ut illam rem ex ideis in priori Mundo captis revocarent, & nunc luſtrarent, ac luſtratam poſt conſultationem expromerent.

732. Poſt Conſultationem Prima Cohors, quæ e Septentrione erat, dixit, quod Gaudium Cæleſte, & Felicitas æterna, ſint unum cum ipſa vita Cæli; quare unusquiſque, qui intrat Cælum, quoad vitam intrat in feſtivitates ejus, non aliter quam qui intrat in nuptias, intrat in harum feſtivitates; eſtne Cælum coram viſu noſtro ſupra nos, ita in loco, ac ibi & non alibi ſunt fauſtitates ſupra fauſtitates, ac voluptates ſupra voluptates; in has infertur homo quoad omnem perceptionem mentis, & quoad omnem ſenſationem corporis, ex plenitudine gaudiorum loci iſtius, cum in Cælum: quare felicitas cæleſtis, quæ etiam eſt æterna, non aliud eſt quam intromiſſio in Cælum, ac intromiſſio ex Divina Gratia. His dictis, Altera Cohors ex Septentrione ex ſua ſapientia expromſit hoc augurium; Gaudium Cæleſte & Felicitas æterna non aliud ſunt, quam lætiſſima Conſortia cum Angelis, & ſuaviſſimæ Confabulationes cum illis, ex quibus Facies continue expanſæ tenentur in lætitiis, & ora totius conſortii in riſibus amænitatis ex blandiloquiis & facetiis; & quid gaudia cæleſtia quam talium variationes in æternum. Tertia Cohors, quæ erat Prima ex ſapientibus e Plaga occidentali, ex ſuarum affectionum cogitationibus edidit hoc: quid Gaudium Cæleſte & Felicitas æterna aliud, quam Epulationes cum Abrahamo, Iſaco, & Jacobo, ſuper quorum Menſis erunt Edulia delicata & opipara, ac Vina generoſa & nobilia, & poſt epulas Ludi ac Choreæ virginum & juvenum ſaltantium ad modos ſymphoniarum & tibiarum, interjectis cantibus odarum ſuaviſſimis: & demum ad veſperam erunt Spectacula ex perſonatis; & poſt hæc iterum Epulæ, & ſic quovis die in æternum. His edictis, Quarta Cohors, quæ erat Secunda e plaga occidentali, enuntiavit ſuam

ſuam ſententiam, dicens, nos ſovimus plures ideas de Gaudio Cæleſti, & de Felicitate æterna, & exploravimus varia Gaudia & contulimus illa inter ſe, & concluſimus quod Gaudia Cæleſtia ſint Gaudia Paradiſiaca, quid aliud Cælum quam Paradiſus, Cujus extenſio eſt ab Oriente in Occidentem, & a Meridie in Septentrionem, & in illo arbores fructuum & flores delitiarum, in quarum medio eſt magnifica Arbor vitæ, circum quam ſedebunt beati, veſcentes fructibus ſaporis delicati, ac ornati ſertis florum odoris ſuaviſſimi; & quod hæc aſpirante perpetuo vere indies cum infinita varietate enaſcantur & renaſcantur; & quod ex horum ortu & flore perpetuo, & ſimul ex temperie jugiter verna, animi continue renovati non poſſint aliter quam Gaudia indies nova attrahere & reſpirare, & inde in florentem ætatem, & per hanc in primitivum ſtatum, in quem Adamus & ejus uxor creati ſunt, reduci, & ſic in Paradiſum illorum, e terra tranſlatum in Cælum, remitti. Quinta Cohors, quæ erat Prima ex ingenioſis e Plaga meridionali, effata eſt hoc; Gaudia cæleſtia & Felicitas æterna non aliud ſunt, quam supereminentia Dominia, & opulentiſſimæ Gazæ, & inde ſuperregia Magnificentia ac ſuperilluſtris ſplendor: quod Gaudia Cæli, & horum fruitio continua, quæ eſt æterna felicitas, illa ſint, perſpeximus ex illis in Mundo priori, qui potiti ſunt illis; & inſuper ex eo, quod felices in Cælo regnaturi ſint cum Domino, ac futuri reges & principes, quia ſunt filii Ipſius, Qui eſt Rex regum & Dominus dominorum, & quod ſeſſuri ſint ſuper thronis, & quod Angeli illis miniſtraturi ſint: magnificentiam Cæli perſpeximus ex hoc, quod Nova Hieroſolyma, per quam deſcribitur gloria Cæli, habitura ſit Portas, quarum unaquævis erit una Margarita, & Plateas ex puro auro, & Murum fundatum ſuper lapidibus pretioſis; conſequenter quod cuivis in Cælum recepto ſit ſua Aula ex auro & pretioſitatibus ſplendens, ac Dominium ordine ab uno in alterum ſucceſſurum: & quia novimus, quod talibus innata ſint gaudia, ac inſita felicitas, & quod ſint ſponſiones Dei irrefragabiles, non potuimus aliunde ſtatum feliciſſimum vitæ cæleſtis deducere. Poſt hanc, Sexta Cohors, quæ erat Secunda e Plaga meridionali, extulit vocem, & dixit, Gaudium Cæli & ejus Æterna felicitas, non aliud eſt, quam perpetua Glorificatio Dei, Feſtum perennans in æternum, ac beatiſſimus Cultus cum cantibus & jubilis; & ſic conſtans elevatio cordis ad Deum, cum plena fiducia acceptationis precum & laudum propter Divinam munificentiam beatitudinis illorum. Aliqui ex Cohorte adjecerunt, quod Glorificatio illa futura ſit cum magnificis luminaribus, cumque ſuffitibus fragrantiſſimis, & cum proceſſionibus pompæ, Pontifice maximo præcunte cum Buccina magna, ſequentibus illum Primatibus & Clavigeris, magnis & parvis, & poſt hos Viris cum palmis, & Mulieribus cum aureis ſimulachris in manibus.

733. Septima Cohors præ luce non reliquis viſa, erat ex Oriente Cæli; erant Angeli ex eadem Societate, e qua fuit Angelus tubæ: illi cum in Cælo audiverunt, quod ne quidem unus in Chriſtiano Orbe ſciat, quid Gaudium Cæli, & Felicitas æterna, inter ſe dixerunt, nequaquam hoc veritas eſt, non poteſt tanta caligo, & talis ſtupor mentium Chriſtianis eſſe, deſcendamus etiam nos, & audiamus num veritas ſit, & ſi veritas eſt, ſane eſt prodigium. Tunc Angeli illi dixerunt ad Angelum tubæ, noſti quod unuſquiſque homo, qui deſideraverat Cælum, & aliquid certi cogitaverat de gaudiis ibi, poſt mortem introducatur in imaginationis ſuæ gaudia; & quod poſtquam experti ſunt, qualia illa gaudia ſunt, quod ſint ſecundum vanas ideas mentis, & ſecundum deliria phantaſiæ illorum, educantur ab illis & inſtruantur; hoc fit pleriſque in Mundo Spirituum, qui in priore vita meditati ſunt de Cælo, & concluſerunt aliquid de gaudiis ibi uſque ad horum deſiderium. His auditis, Angelus tubæ dixit ad ſex Cohortes ex Sapientibus Orbis Chriſtiani convocatas, ſequimini me, & introducam vos in Gaudia veſtra, ita in Cælum.

734. His dictis, Angelus præivit, & primum comitata est illum Cohors ex illis, qui sibi persuaserant, quod Gaudia Cælestia essent solum lætissima consortia, & suavissimæ confabulationes: hoc Angelus introduxit ad Cætus in Plaga Septentrionali, quibus Gaudia Cæli in Mundo priori non alia fuerant. Erat ibi spatiosa Domus in quam tales congregati sunt; in Domo erant plus quam quinquaginta Cameræ, distinctæ secundum varia genera Confabulationum; in his Cameris loquebantur de talibus quæ viderant & audiverant in foro & in plateis: in illis loquebantur varia amabilia de sexu pulchro, interspersis facetiis, adauctis usque ad expansionem facierum omnium in consortio in risus hilaritatis: in aliis Cameris loquebantur Novellas de Aulis, de Ministeriis, de Statu politico, de variis quæ e secretis Consiliis emanaverunt, una cum ratiociniis & conjecturis de eventibus; in aliis de Negotiatione; in aliis de Rebus literatis; in aliis de talibus quæ sunt Prudentiæ civilis, & Vitæ moralis; in aliis de Ecclesiasticis & de Sectis, & sic porro: datum mihi est inspicere in illam Domum, & vidi discurrentes a Cameris in Cameras, inquirentes consortia suæ affectionis & inde gaudii; & in consortiis vidi tria genera, quosdam sicut anhelos ad loquendum, quosdam cupidos ad sciscitandum, & quosdam avidos ad audiendum. Erant quatuor portæ Domus, una ad quamlibet plagam, & observavi quod plures solverent consortia, & properarent ad exeundum; sequutus sum quosdam ad portam Orientalem, & vidi aliquos juxta illam sedentes facie tristi, & accessi & quæsivi, cur ita tristes sederent; & responderunt, portæ hujus Domus tenentur clausæ pro exituris, & nunc tertius dies est, a quo intravimus, & exegimus vitam desiderii nostri in consortiis & colloquiis, & a continuis sermocinationibus defatigati sumus in tantum, ut vix sustineamus audire sonorum murmur ex illis; quare ex tædio contulimus nos ad hanc portam, & pulsavimus, sed responsum nobis est, quod portæ hujus Domus non aperiantur exituris, sed intraturis, manete & fruimini gaudiis Cæli; ex quibus responsis conclusimus, quod hic in æternum permansuri simus; inde tristitia invasit mentes nostras, & nunc incipit pectus contrahi, & oboriri anxietas. Tunc alloquutus est illos Angelu , & dixit, hic status est lethus gaudiorum vestorum, quæ credidistis unice cælestia esse, cum tamen non sunt nisi quam accessoria Cælestium: & quæsiverunt Angelum, quid ergo est Gaudium Cæleste; & Angelus respondit hæc pauca; est jucundum faciendi aliquid quod est sibi & aliis usui; & jucundum usus trahit suam essentiam ex Amore & existentiam ex Sapientia; jucundum usus oriundum ex Amore per Sapientiam est anima & vita omnium gaudiorum Cælestium. Sunt in Cælis lætissima Consortia, quæ Angelorum mentes exhilarant, animos oblectant, pectora jucundant, & corpora recreant; sed hæc illis sunt, postquam usus in functionibus suis & in operibus suis fecerunt; ex his est anima & vita in omnibus lætitiis & oblectamentis illorum; at si illam animam seu vitam aufers, accessoria gaudia successive non fiunt gaudia, sed primum fiunt adiaphora, deinde sicut nauci, & demum tristia & anxia. His dictis aperiebatur porta, & assidentes exsiluerunt; & aufugerunt domum, quisque ad suam functionem, & ad suum opus, & refocillati sunt.

735. Post hæc Angelus alloquutus est illos, qui induxerant sibi ideam de Gaudiis Cæli, & de Felicitate æterna, quod forent Epulationes cum Abramo, Isaco & Jacobo; & post epulas Ludi & Spectacula, ac iterum Epulæ, & sic in æternum: & dixit illis, sequimini me, & introducam vos in gaudiorum vestrorum felicitates; & introduxit illos per nemus in planitiem stratam asseribus, super qua positæ erant Mensæ, quindecim ab uno latere, & quindecim ab altero; & quæsiverunt, cur tot mensæ, & respondit Angelus, quod prima mensa sit Abrami, secunda Isaci, tertia Jacobi, & juxta has in serie mensæ duodecim Apostolorum; ab altero latere totidem mensæ Uxorum illorum, & tres primæ mensæ sunt Saræ uxoris Abrami, Rebeccæ uxoris Isaci, ac Leæ & Rachelis uxorum Jacobi; ac duo-

duodecim reliquæ sunt uxorum duodecim Apostolorum. Post aliquam moram, apparebant omnes Mensæ plenæ ferculis, & spatiola inter hæc ornata parvis pyramidibus cum conditturis. Epulaturi stabant circum illas in exspectatione videndi Præsules mensarum; qui pauculum exspectati visi sunt in ordine processionis ab Abramo ad ultimum Apostolorum intrantes; & mox quisque ad suam mensam accedens se reposuit super toro ad caput ejus; & inde dixerunt ad circumstantes, discumbite etiam vos nobiscum; & discubuerunt viri cum Patribus illis, & fæminæ cum Uxoribus illorum, & comederunt & biberunt in lætitia, & cum veneratione. Post prandium exiverunt illi Patres; & tunc instituti sunt ludi, choreæ virginum & juvenum, & post has spectacula: quibus finitis invitabantur iterum ad Epulas, sed cum statuto, quod primo die comederent cum Abramo, altero cum Isaco, tertio cum Jacobo, quarto cum Petro, quinto cum Jacobo, sexto cum Johanne, septimo cum Paulo, & cum reliquis in ordine usque ad quindecimum diem, a quo iterum in simili ordine commessationes renovarent variando sedes, & sic in æternum. Post hæc Angelus convocavit viros cohortis, & dixit illis, hi omnes, quos vidistis ad mensas, in simili cogitatione imaginaria de Gaudiis Cæli, & inde Felicitate æterna cum vobis fuerant; & propter finem, ut ipsi videant vanitates idearum suarum, & ab illis abducantur, institutæ sunt, & a Domino permissæ tales epulares Scenæ. Primores illi, quos vidistis ad capita mensarum, erant personati Senes, plerique ex rustica gente, qui barbati, & ex quadam opulentia præ cæteris fastuosi, quibus inducta est phantasia, quod vetusti illi Patres essent. Sed sequimini me in vias exitus e palæstra hac, & sequuti sunt, & videbant quinquaginta hic & quinquaginta ibi, qui farciverant ventres cibariis usque ad nauseas, & concupiverunt redire ad familiaria domuum suarum, quidam ad sua munia, quidam ad sua negotia, & quidam ad suas operas: at multi a custodibus nemoris retenti & interrogati de diebus epulationis illorum, & num adhuc ad mensas cum Petro & cum Paulo comederint, & si prius exirent, hoc, quia, indecens est, futurum illis pudori: sed plerique respondebant, explevimus gaudia nostra, cibi facti sunt nobis insipidi, ac gustus torridus, fastidit illos stomachus, non sustinemus libare illos, protraximus aliquot dies & noctes in luxurie illa, impense rogamus ut emittamur; ac dimissi, anhelo spiritu & festino cursu aufugerunt domum. Post hæc Angelus vocavit viros cohortis, & in via docuit illos hæc de Cælo: in Cælo æque sicut in Mundo sunt Cibi & Potus, sunt Commessationes & Convivia; & apud Primores ibi sunt Mensæ super quibus sunt opimæ dapes, cupediæ & lautitiæ, quibus exhilarantur & recreantur animi; & sunt quoque Ludi & Spectacula; & sunt Musicalia & Cantica; & omnia illa in summa perfectione; talia sunt illis etiam in gaudia, sed non in felicitatem, hæc erit in gaudiis, & inde ex gaudiis; felicitas in gaudiis facit ut sint gaudia, opimat illa, & sustentat ne vilescant & fastidiantur; & hæc felicitas est cuivis ex usu in sua functione. Est aliqua vena in affectione voluntatis cujusvis Angeli latens, quæ attrahit mentem ad aliquid faciendum, mens per hoc tranquillat se, & satisfacit sibi; hæc satisfactio & illa tranquillitas faciunt statum mentis receptibilem amoris usus a Domino; ex receptione hujus est Felicitas cælestis, quæ est vita illorum gaudiorum, quæ prius memorata sunt. Cibus cælestis in sua essentia nec aliud est quam amor, sapientia & usus simul, hoc est, usus per sapientiam ex amore; quamobrem unicuivis in Cælo datur cibus pro corpore secundum usum, quem præstat, magnificus illis qui in eminente usu sunt, modicus sed exquisiti saporis illis qui in medii gradus usu sunt, & vilis illis qui in vili usu sunt, at nullus socordibus.

736. Post hæc ad se vocavit Cohortem Sapientum ita dictorum, qui Gaudia cælestia, & ex his Felicitatem æternam, in supereminentibus Dominiis, ac opulentissimis Gazis, inque superregia magnificentia, & super-illustri splendore, posuerant, ex causa, quia in Verbo dicitur, quod futuri sint reges & principes, &

quod

quod regnaturi ſint cum Chriſto in æternum, & quod miniſtrandi ſint ab Angelis, præter plura: Angelus ad hos dixit, ſequimini, & introducam vos in veſtra gaudia; & introduxit in Porticum conſtructum ex Columnis & Pyramidibus: antrorſum erat humile Palatium, per quod patuit ingreſſus in Porticum; per hoc introduxit illos; & ecce viſi ſunt viginti ibi, & exſpectabant: & ſubito tunc aderat quidam perſonatus Angelus, & dixit illis, per hunc Porticum eſt via ad Cælum, manete aliquantisper, & præparate vos, quia majorennes ex vobis futuri ſunt Reges, ac minorennes futuri Principes. His dictis, juxta quamlibet Columnam apparuit Thronus, & ſuper throno chlamys ex ſerico, & ſuper chlamyde ſceptrum & corona; & juxta quamlibet Pyramidem apparuit Solium tres cubitos a terra elevatum, & ſuper ſolio catena ex unculis auri, & equeſtris ordinis faſciæ, colligatæ ad fines adamantinis orbiculis. Et tunc clamatum eſt, ite nunc, amicite vos, ſedete & exſpectate: & actutum Majorennes accurrebant ad thronos, & Minorennes ad ſolia, & amiciverunt ſe, & repoſuerunt ſe: at tunc apparuit ſicut nimbus ex inferis aſcendens, ex quo attracto ſedentes ſuper thronis & ſoliis cæperunt tumeſcere facie, & elevari pectore, & impleri fiducia, quod nunc reges & principes ſint; nimbus ille erat aura phantaſiæ, qua inſpirati ſunt: & ſubito advolarunt juvenes ſicut ex Cælo, & conſtiterunt duo poſt quemlibet thronum, & unus poſt quodlibet ſolium, miniſtraturi; & tunc per vices a quodam præcone acclamatum eſt, vos reges & principes, exſpecta adhuc parum, apparantur nunc in Cælo aulæ veſtræ, jamjam venturi ſunt aulici cum ſatellitiis, & vos introducturi; exſpectabant & exſpectabant, uſque ut ſpiritus illorum anhelarent, & defatigarentur deſiderio. Poſt trihorium aperiebatur Cælum ſupra caput illorum, & deſpexerunt Angeli, & miſerti illorum, dixerunt, quare ſedetis ita fatui, & agitis hiſtriones, luſerunt ludibria vobiscum, & ab hominibus mutaverunt vos in idola, ex cauſa quia induxiſtis in corda veſtra, quod regnaturi ſitis cum Chriſto ſicut reges & principes, & quod vobis tunc Angeli miniſtraturi ſint: num obliti eſtis verborum Domini, quod in Cælo qui vult magnus eſſe, fiat ſervus: diſcite ergo, quid per reges & principes, & quid per regnare cum Chriſto, intelligitur, quod ſit ſapere & facere uſus; Regnum enim Chriſti, quod eſt Cælum, eſt Regnum uſuum; nam Dominus amat omnes, ac inde vult omnibus bonum, ac bonum eſt uſus, & quia Dominus bona ſeu uſus facit mediate per angelos, & in Mundo per homines, ideo illis, qui fideliter uſus faciunt, dat amorem uſus, & ejus mercedem, quæ eſt beatitudo interna, & hæc eſt felicitas æterna. Sunt in Cælis, ſicut in terris, ſupereminentia Dominia, & opulentiſſimæ Gazæ; ſunt enim regimina & regiminum formæ, & ideo ſunt majores & minores poteſtates & dignitates; & illis qui in ſupremis ſunt, ſunt Palatia & Curiæ, quæ magnificentia & ſplendore excedunt palatia & curias Imperatorum & Regum in terris, & ex numero aulicorum, miniſtrorum, & ſatellitum, & ex horum magnificis inveſtimentis, circumfluit illos honor et gloria: ſed Supremi illi ſunt electi ex illis, quorum cor eſt in ſalute publica, & ſolum ſenſus corporis in amplitudine magnificentiæ propter obedientiam: & quia ſalutis publicæ eſt, ut quiſque ſit aliquis uſus in ſocietate, ut in communi corpore, & quia omnis uſus eſt a Domino, & fit per angelos & per homines ſicut ab illis, patet quod hoc ſit regnare cum Domino. His auditis e Cælo, perſonati illi reges & principes deſcenderunt e thronis & ſoliis, & abjecerunt ſceptra, coronas, & chlamydes; & receſſit ab illis nimbus, in quo fuit aura phantaſiæ, & obvelavit illos nubes candida, in qua erat aura ſapientiæ, ex qua rediit ſanitas mentibus illorum.

737. Poſt hæc Angelus rediit ad Domum conventus ſapientum ex Chriſtiano Orbe, & ad ſe vocavit illos, qui ſibi induxerant fidem, quod gaudia Cæli & Felicitas æterna eſſent delitiæ Paradiſiacæ: his dixit, ſequimini me, & introducam vos in Paradiſum, Cælum veſtrum, ut exordiamini beatitudines felicitatis æternæ veſtræ;

træ; & introduxit illos per excelsam Portam, ex ramis & propaginibus nobilium arborum compaginatis exstructam: post introitum circumduxit illos per ambages a plaga in plagam; erat actualiter Paradisus in primo ingressu ad Cælum, in quem immittuntur illi, qui in Mundo crediderant quod universum Cælum sit unus Paradisus, quia vocatur Paradisus; ac qui impresserant sibi ideam, quod post mortem sit plenaria requies a laboribus, & quod requies hæc non aliud esset, quam animas delitiarum trahere, super rosis ambulare, ex mustis delicatissimis uvarum lætificari, ac festiva repotia celebrare; & quod hæc vita non detur nisi in Cælesti Paradiso. Ducti ab Angelo videbant ingentem multitudinem tam senum quam juvenum, & puerorum, & quoque mulierum & puellarum; triades & triades, ac decades & decades, sedentes super Rosetis flectentes serta, quibus ornarent capita senum, brachia juvenum, ac fasciatim pectora puerorum; alias exprimentes mustum ex uvis, cerasis & acinis in cyathos, & genialiter bibentes; alias attrahentes naribus fragrantias ex floribus, fructibus ac odoriferis foliis exhalatas & circumsparsas; alias canentes dulces odas quibus mulciebant præsentium auditus; alias sedentes ad fontes, & aquas salientis venæ derivantes in varias formas; alias ambulantes, confabulantes, & spargentes facetias; alias ingredientes domunculas hortulanas, ut super spondis cubarent; præter plures alias lætitias paradisiacas. Postquam hæc visa sunt, duxit Angelus comites suos per circuitus huc illuc, ac ultimo ad sedentes in pulcherrimo Roseto circumcincto arboribus olivæ, aurantii, & citri, qui nutantes tenebant manus sub genis, lugentes, & lachrymantes; hos alloquuti sunt comites Angeli, & dixerunt, cur ita sedetis; & responderunt, est nunc septimus dies a quo in hunc Paradisum venimus; cum intravimus, visa est mens nostra sicut elevata in Cælum, ac immissa in intimas ejus gaudiorum faustitates; sed post triduum cæperunt faustitates illæ hebescere, & in mentibus nostris aboleri, ac fieri insensibiles, & sic nullæ; & cum ita exspirata sunt imaginaria nostra gaudia, timebamus jacturam omnis jucunditatis vitæ nostræ, & facti sumus ambigui de felicitate æterna, num sit aliqua; & postea vagati sumus per vias & areas, quæsituri portam per quam intravimus; sed vagati sumus per gyros & gyros, ac interrogavimus obvios, ex quibus aliqui dixerunt, quod porta non inveniatur, quia Paradisiacus hic hortus est spatiosus Labyrinthus, qui talis est, ut qui vult exire, penitius intret; quare non potestis aliter quam hic manere in æternum; vos estis in medio ejus, ubi omnes delitiæ sunt in suo centro: & porro dixerunt ad comites Angeli, hic nunc per unum diem & dimidium sedimus, & quia absque spe inveniendi exitum sumus, reposuimus nos super Roseto hoc, & spectamus circum nos in copia olivas, uvas, aurantia & citros; sed quo plus illa spectamus, eo plus delassatur visus videndo, odoratus odorando, & gustus gustando; hæc causa est mæstitiæ, luctus, & lacrhymationis, in quibus vos videtis nos. His auditis, Angelus cohortis dixit illis, est hic Labyrinthus Paradisiacus vere introitus in Cælum, novi exitum, & educam vos; his dictis, sedentes surrexerunt, & amplexi Angelum, & una cum cohorte ejus comitati sunt illum; & Angelus in via docuit illos, quid Gaudium cæleste & inde Felicitas æterna, quod non sint Delitiæ paradisiacæ externæ, nisi simul cum illis sint Delitiæ paradisiacæ internæ; delitiæ paradisiacæ externæ sunt modo delitiæ sensuum corporis, at delitiæ paradisiacæ internæ sunt delitiæ affectionum animæ, hæ nisi in illis sint, non est vita cælestis, quia non est anima in illis: & omne delitium absque sua correspondente anima, ex continuo elangvescit & torpescit, & plus delassat animum quam labor. Sunt ubivis in Cælis Horti paradisiaci, & ex his etiam sunt gaudia Angelis, & quantum in illis est delitium animæ, tantum sunt illa gaudia illis gaudia. His auditis, quæsiverunt omnes, quid est delitium animæ, & unde hoc, respondit Angelus, delitium animæ est ex amore & sapientia a Domino, & quia amor est efficiens, & est efficiens per sapientiam, ideo est utrius-

que sedes in effectu, & effectus est usus: hoc delitium a Domino influit in animam, & descendit per superiora & inferiora mentis in omnes sensus corporis, & implet se in illis, inde gaudium fit gaudium, & fit æternum ab Æterno a Quo. Vidistis Paradisiaca, & assevero vobis, quod non aliquid ibi sit, ne quidem foliolum, quod non est ex conjugio amoris & sapientiæ in usu, quare si homo in hoc est, est in Paradiso Cælesti, ita in Cælo.

738. Post hæc Angelus ductor rediit in Ædem, ad illos, qui firmiter sibi persuaserant, quod Gaudium cæleste & Felicitas æterna sit perpetua Glorificatio Dei, ac in æternum perennans Festum; ex causa, quia in Mundo crediderant, quod tunc visuri sint Deum, & quia vita Cæli ex cultu Dei vocatur perpetuum Sabbathum. His Angelus dixit, sequimini me, & introducam vos in gaudium vestrum, & introduxit illos in parvam urbem, in cujus medio erat Templum, & omnes domus vocabantur ædes sacræ. In illa urbe viderunt affluentiam ex omni angulo terræ circumjacentis, & inter illos numerum Sacerdotum, qui venientes suscipiebant, salutabant, & prehensos manibus ducebant ad portas Templi, & inde in aliquas ædes circum Templum, & initiabant illos in perennem cultum Dei; dicentes, quod hæc urbs sit atrium ad Cælum, & quod hujus urbis Templum sit introitus ad magnificum & amplissimum Templum quod in Cælo est, ubi Deus precibus & laudibus ab Angelis glorificatur in æternum: statuta hic & ibi sunt, quod primum intraturi sint Templum, & commoraturi ibi tres dies & tres noctes, & quod post hoc initiamentum ingressuri sint in hujus urbis domus; quæ sunt totidem a nobis sanctificatæ ædes, & ab æde in ædem, & in communione cum congregatis ibi, oraturi, clamaturi, & recitaturi concionata: omnino cavete vobis, ne aliud in vobis cogitetis, & cum consociis loquamini, quam sancta, pia & religiosa. Post hæc introduxit Angelus comitatum suum in Templum, quod erat plenum & constipatum multis, qui in magna dignitate in Mundo fuerant, & quoque multis ex plebe, & præsidia ad portas collocata erant, ne cuiquam ante commorationem trium dierum liceret exire; & dixit Angelus, est hodie secundus dies, a quo hi ingressi sunt, lustrate illos, & glorificationem Dei illorum videbitis; & lustrabant, & viderunt plerosque dormientes, & qui evigilati sunt, oscitantes & oscitantes, & quosdam ex continua elevatione cogitationum ad Deum, & ex nullo relapsu illarum in corpus, sicut facies reclusas a corpore, ita enim sibi apparebant, & inde etiam aliis; quosdam deliros oculis ex perpetua subtractione illorum; verbo, omnes compressos pectore, & lassos spiritu ex tædio, & aversos a pulpito, & clamantes, stupescunt aures nostræ, finite conciones, non auditur amplius vox, & incipit fastidiri sonus: & tunc surrexerunt, & in globo concurrerunt ad portas, effregerunt illas, & urgebant in præsidia, & abigebant illa. His visis, Sacerdotes sequuti sunt illos, & adjunxerunt se lateribus illorum, docentes & docentes, orantes, suspirantes, dicentes, celebrate Festum, glorificate Deum, sanctificate vos, in atrio hoc Cæli inaugurabimus vos in æternam Glorificationem Dei in magnifico & amplissimo Templo, quod in Cælo est, & sic ad fruitionem æternæ felicitatis. Sed hæc ab illis non intellecta, & vix audita sunt, propter hebetudinem ex duorum dierum suspensione mentis, & retentione a domesticis & forensibus. Sed cum se a Sacerdotibus avellere conati sunt, sacerdotes apprehendebant brachia illorum, & quoque vestes, urgentes ad ædes, ubi concionata recitarentur, sed frustra, & clamabant, relinquite nos, sentimus in corpore sicut deliquium. His dictis, ecce visi sunt quatuor Viri in candidis vestibus, & in tiaris; unus ex illis fuerat in Mundo Archi Episcopus, & tres reliqui fuerant Episcopi, nunc facti Angeli: hi convocabant Sacerdotes, & alloquuti illos dixerunt, vidimus vos e Cælo cum ovibus his, quomodo vos pascitis illos, pascitis illos usque ad insanias; nescitis quid per Glorificationem Dei intelligitur, intelligitur fructus amoris ferre, hoc est, fideliter, sincere, & sedule suæ functionis opus face-

ce-

cere, hoc enim eſt amoris Dei, & amoris proximi, & hoc eſt vinculum Societatis, & bonum ejus; per hoc glorificatur Deus, & tunc per cultum ſtatis temporibus; annon legiſtis hæc Domini verba, *In hoc* GLORIFICATUR PATER MEUS, *ut fructum multum feratis, & reddamini diſcipuli mei*, Joh. XV: 8. Vos Sacerdotes poteſtis in cultus glorificatione eſſe, quia hoc eſt veſtrum munus, & inde eſt vobis honor, gloria & remuneratio, ſed uſque vos non poteſtis plus quam illi in ea glorificatione eſſe, niſi honor, gloria, & remuneratio una cum veſtro munere ſint. His dictis Epiſcopi mandabant cuſtodibus portæ, ut intromitterent omnes, & emitterent omnes, eſt enim multitudo, qui non aliud gaudium Cæleſte, quam perpetuum cultum Dei, potuerunt cogitare, quia non ſciverunt aliquid de ſtatu Cæli.

739. Poſt hæc Angelus cum ſuis comitibus rediit ad locum conventus, a quo cohortes Sapientum nondum receſſerunt, & ibi ad ſe vocavit illos, qui crediderunt, quod gaudium cæleſte & felicitas æterna, ſit modo intromiſſio in Cælum, ac intromiſſio ex Divina gratia; & quod tunc gaudium ſit illis, ſimiliter ut in Mundo eſt illis, qui in aulas Regum diebus feſtivitatis, aut in nuptias invitati, ingrediuntur: his dixit Angelus, manete hic aliquantiſper, & ſonabo tuba, & huc venient incluti fama ſapientiæ in ſpiritualibus Eccleſiæ: poſt aliquot horas aderant novem viri, quiſque inſignitus lauru, adorea famæ ſuæ; hos Angelus introduxit in Ædem conventus, in qua omnes prius convocati aderant; in horum præſentia Angelus alloquutus novem laureatos, dixit, ſcio quod vobis ex voto veſtro ſecundum ideam veſtram, datum ſit aſcendere in Cælum, & quod redieritis in inferiorem hanc ſeu ſubcæleſtem terram, cum plena ſcientia de ſtatu Cæli; commemorate itaque, quale vobis viſum eſt Cælum: & reſponderunt in ordine, & dixit PRIMUS; idea mea de Cælo a prima pueritia uſque ad finem vitæ in Mundo, fuerat, quod eſſet locus omnium beatitudinum, fauſtitatum, jucunditatum, amænitatum, & voluptatum, & quod ſi intromitterer, talium felicitatum aura circumfunderer, & pleno pectore haurirem illa, ſicut ſponſus cum celebrat nuptias, ac cum intrat thalamum cum ſponſa; in hac idea aſcendi in Cælum, & tranſivi primas cuſtodias, & quoque ſecundas, at cum ad tertias veni, alloquebatur me cuſtodiarum præfectus, & dixit, quis es amice, & reſpondi, eſtne hic Cælum, huc ex voto deſiderii mei aſcendi, intromitte quæſo, ac intromiſit; & vidi Angelos in veſtibus albis, & hi me circumibant, & luſtrabant, & murmurabant hoc, en novum hoſpitem non indutum veſte Cæli, & ego hæc audivi, & cogitavi, hoc apparet mihi ſimile cum illo, de quo Dominus dicit, quod abſque veſte nuptiali intraverit in nuptias, & dixi, date mihi tales veſtes; at riſerunt; & tunc accurrit unus ex Cutia cum mandato, exuite illum nudum, ejicite illum, & projicite veſtes ejus poſt illum; & ſic ejectus ſum. SECUNDUS in ordine dixit, ego credidi ſicut ille, quod ſi modo intromitterer in Cælum, quod ſupra caput meum eſt, circumfluerent me gaudia, & animarem illa in æternum; optato etiam potitus ſum; at Angeli, me viſo aufugerunt, & inter ſe dixerunt, quid hoc portentum, quomodo huc venit Avis noctis; & actualiter ſenſi mutationem ab homine, tametſi non mutatus ſum, hoc mihi erat ex attractione cæleſtis athmoſphæræ: at mox accurrit unus ex Curia cum mandato, ut duo famuli educerent me, & reducerent per viam aſcenſus, uſque ad domum meam; & cum domi eram, apparui aliis & mihi ſicut homo. TERTIUS dixit, idea Cæli conſtans mihi fuit ex loco, & non ex amore, quare cum in hunc mundum veni, cupivi cupiditate magna Cælum, & vidi aſcendentes, & ſequutus ſum illos, & admiſſus, ſed non ultra aliquot paſſus; at cum volui lætificare animum meum ex idea gaudiorum & beatitudinum ibi, ex luce Cæli, quæ erat candida ſicut nix, cujus eſſentia dicitur eſſe ſapientia, invaſit mentem meam ſtupor, & inde oculos meos caligo, & cæpi inſanire; & mox ex calore Cæli, qui correſpondebat candori lucis

 iſtius,

istius, cujus essentia dicitur esse amor, palpavit mihi cor, occupavit me anxietas, & cruciabar dolore interiori, & projeci me supinum super humum ibi; & cum jacui, venit satelles e Curia cum mandato, ut me cum lentore deportarent in meam lucem & in meum calorem, in quæ cum veni, rediit mihi spiritus meus & cor meum. QUARTUS dixit, quod etiam ipse in idea loci, & non in idea amoris de Cælo fuerit, & quod ut primum in Mundum spiritualem veni, quæsiverim sapientes, num in Cælum liceat ascendere, qui mihi dixerunt, quod cuivis liceat, sed ut sibi caveant, ne dejiciantur: ad hæc risi, & ascendi, credens ego sicut alii, quod omnes in universo Mundo receptibiles essent gaudiorum ibi in sua plenitudine: sed sane cum intus eram, pæne exanimatus sum, & ex dolore & inde cruciatu in capite & in corpore, prostravi me humi, & convolvi me sicut serpens admotus igni, & repsi usque ad præcipitium, & per id me dejeci; & postea sublatus sum ab adstantibus infra, & delatus in diversorium, ubi rediit sanitas mihi. RELIQUI QUINQUE etiam narraverunt mirabilia de suis ascensibus in Cælum; & comparabant mutationes statuum suæ vitæ, cum statu piscium dum elevantur ab aquis in aerem, & cum statu avium in æthere; & dixerunt, quod post duras illas sortes, non concupiverint amplius cælum, sed modo consortem vitam cum sui similibus ubicunque sunt; & quod sciant, quod in Mundo spirituum, ubi nos sumus, omnes prius præparentur, boni ad Cælum, & mali ad Infernum, & quod cum præparati sunt, videant vias sibi apertas ad Societates sui similium, cum quibus in æternum mansuri sunt, & quod has vias tunc intrent cum jucundo, quia sunt viæ amoris illorum. Omnes ex prima Convocatione audientes hæc, etiam fassi sunt, quod nec illis alia idea de Cælo fuerit, quam sicut de loco, ubi pleno ore circumflua gaudia in æternum sorberent. Post hæc Angelus tubæ dixit illis, videtis nunc quod gaudia Cæli & felicitas æterna non sint loci, sed quod sint status vitæ hominis; ac status vitæ cælestis est ex amore & sapientia; & quia usus est duorum illorum continens, est status vitæ cælestis ex conjunctione illorum in usu: idem est, si dicatur Charitas, Fides & Bonum Opus, quoniam Charitas est Amor, Fides est Veritas ex qua Sapientia, & Bonum Opus est Usus: præterea in Mundo nostro Spirituali sunt loca sicut in Mundo naturali, alioquin non forent habitationes & distinctæ mansiones, at usque locus ibi non est locus, sed est apparentia loci secundum statum amoris & sapientiæ, seu charitatis & fidei. Omnis, qui fit angelus, intus in se portat suum cælum, quia sui Cæli amorem; nam homo a creatione est minima effigies, imago & typus Cæli magni; forma humana non aliud est; quare quisque venit in societatem Cæli, cujus forma in singulari effigie est; idcirco cum intrat in illam societatem, intrat in correspondentem sibi formam, ita sicut a se in se illam, & sicut ab illa in illam in se, ac trahit vitam ejus ut suam, ac suam ut ejus; est unaquævis societas sicut Commune, ac Angeli ibi sunt sicut partes similares, ex quibus Commune coexistit. Ex his nunc sequitur, quod qui in malis & inde falsis sunt, in se formaverint effigiem Inferni, & hæc cruciatur in Cælo ex influxu & violentia activitatis oppositi in oppositum; amor enim infernalis est oppositus amori Cælesti, & inde jucunda duorum amorum illorum collidunt inter se sicut hostes, & necant se cum congrediuntur.

740. His peractis audita est vox e Cælo ad Angelum tubæ, elige decem ex omnibus convocatis, & introduc illos ad nos; audivimus a Domino, quod præparaturus sit illos, ne calor & lux, seu amor & sapientia nostri Cæli, per tres dies inferant illis aliquam noxam; & electi sunt decem, & sequuti Angelum; & ascenderunt per tramitem clivosum in quendam collem, & ab hoc in Montem, super quo erat illorum Angelorum Cælum, quod prius ad distantiam apparuerat illis sicut Expansum in nubibus: & aperiebantur pro illis portæ, & postquam transiverunt tertiam, Angelus introductor cucurrit ad Principem Societatis seu Cæli illius, & annuntiavit adventum illorum; & Princeps respondit, assume aliquos ex

sa-

satellitio meo, & renuntia illis, quod adventus illorum mihi sit acceptus, & introduc illos in Anticuriam meam, & distribue cuivis suum conclave cum suo cubiculo; & ex aulicis meis desume aliquos, & ex famulis qui ministrent illis, & qui serviant illis ad nutus; & factum est ita. At cum introducti sunt ab Angelo, quæsiverunt num liceat adire & videre Principem; & respondit Angelus, est nunc mane, & non licet ante tempus meridiei; sunt omnes eousque in suis in officiis & suis operis; sed invitati estis ad prandium; & tunc ad mensam cum Principe nostro sedebitis: interea introducam vos in illius Palatium, ubi videbitis magnifica & splendida.

Cum adducti sunt ad Palatium, primum viderunt illud ab extra, erat amplum, structum ex porphyrite, & substructum ex juspide, & ante portam sex columnæ altæ ex lapide lazuli, tectum ex laminis auri, fenestræ altæ ex pellucidissimo chrystallo, harum postes etiam ex auro. Post hoc, introducti sunt intus in Palatium, & circumducti a conclavi in conclave, & viderunt ornamenta ineffabiliis decoris, sub tectis decoramenta cælaturæ inimitabilis; juxta parietes positas mensas ex argento conflato cum auro, super quibus erant varia utensilia ex lapidibus pretiosis, & ex integris gemmis in formis cælestibus; & plura, quæ non aliquis oculus in terris viderat, & inde nec aliquis sibi fidem inducere potuerat, quod talia in Cælo sint. Cum in stupore ex visis magnificis illis erant, dixit Angelus, ne miremini, hæc quæ videtis, non sunt aliqua manu angelica facta & fabricata, sed sunt condita ab Opifice Universi, & muneri data Principi nostro; quare hic est Ars architectonica in ipsa sua arte, & ex hac sunt omnes hujus artis regulæ in Mundo. Porro dixit Angelus, vos potestis autumare, quod talia fascinent oculos nostros, ac infatuent illos, usque ut credamus illa nostri Cæli gaudia esse; sed quia corda nostra non in illis sunt, sunt modo accessoria gaudiis cordium nostrorum, ideo quantum contemplamur illa ut accessoria, ac ut opificia Dei, tantum contemplamur Divinam Omnipotentiam & Clementiam in illis.

741. Post hæc Angelus dixit illis, nondum est Meridies diei, venite mecum in Principis nostri Hortum, Palatio huic contiguum, & iverunt, ac in introitu dixit, en Hortus magnificus præ hortis in Cælesti hac Societate; at responderunt, quid dicis, non hic est Hortus, videmus modo unam Arborem, ac in ramis & in vertice ejus sicut fructus ex auro, & sicut folia ex argento, & horum oras exornatas smaragdis; & sub illa Arbore infantes cum alumnis illorum. Ad hæc Angelus voce inspirata dixit; hæc Arbor est in medio Horti, & a nobis vocatur Arbor nostri Cæli, & a quibusdam Arbor vitæ. Sed pergite, & appropinquate, & aperientur oculi vestri, & videbitis Hortum; ac fecerunt ita, & aperti sunt oculi, & videbant Arbores uberrimas fructibus saporis, circumligatas vitibus pampineis, quarum vertices cum fructibus nutabant versus Arborem vitæ in medio. Arbores hæ in continua serie consitæ erant, quæ exibat & pergebat in perennes orbes seu gyros sicut perpetuæ helicis, erat perfecta Helix arborea, in qua species post species continue secundum nobilitates fructuum sequebantur: principium circumgyrationis distabat ab Arbore in medio insigni intervallo, ac intervallum coruscabat jubare lucis, ex quo arbores gyri splendebant splendore successivo & continuato a primis ad ultimas: primæ arbores erant omnium præstantissimæ, fructibus opimis luxuriantes, vocatæ Paradisiacæ, nusquam visæ quia non datæ nec dabiles in terris Mundi naturalis; post has excipiebant arbores olei; post has arbores vini; post has arbores fragrantiæ; ac ultimo arbores ligni utiles ad fabricas. Hic & ibi in hac Helice arborea seu in hoc gyro erant Sedilia formata ex adductis & complicatis propaginibus arborum a tergo, ac opimata & exornata fructibus illarum. In perpetuo illo Orbe arboreo erant ostia, quæ patebant in floreta, & ab his in vireta, distincta in areas & toros. Comites Angeli his visis exclamabant, en Cælum in forma; quocunque vertimus acies oculorum nostrorum, influit aliquid Cæ-

leste Paradisiacum, quod est ineffabile. His auditis Angelus gavisus est, & dixit, omnes Horti nostri Cæli sunt Formæ repræsentativæ seu Typi beatitudinum cælestium in suis originibus, & quia influxus harum beatitudinum elevavit mentes vestras, clamavistis, en Cælum in forma; at illi, qui non recipiunt illum influxum, spectant Paradisiaca hæc non aliter quam sylvestria; & omnes illi recipiunt influxum, qui in amore usus sunt, at illum non recipiunt, qui in amore gloriæ sunt, & non ex usu. Postea exposuit & docuit, quid singula Horti istius repræsentabant & significabant.

742. Cum in his erant, venit nuntius a Principe, qui invitavit illos ad comedendum panem secum; & simul tunc duo satellites aulæ apportabant vestes byssi, & dixerunt, induite has, quia nemo ad mensam Principis admittitur nisi indutus vestibus Cæli; & accinxerunt se, & comitati sunt Angelum suum, & introducebantur in Hypethrum, ambulatorium Palatii, & exspectabant Principem; & ibi Angelus insertabat illos consortiis cum Magnatibus & Moderatoribus, qui etiam præstolabantur Principem: & ecce post horulam apertæ sunt fores, & per unam latiorem ab Occidente viderunt Ejus introitum in ordine & pompa processionis: præibant illum Consiliarii a latere, post hos Consiliarii a cameris, & post hos Primarii ex aula: in horum medio fuit Princeps, & post illum aulici variæ distinctionis, & ultimo satellites; omnes connumerati ad centum & viginti. Angelus stans ante decem novos advenas, ex vestitu tunc apparentes ut inquilini; accessit cum illis ad Principem, & reverenter adduxit illos; & Princeps in procedendo non moratus, dixit illis, venite mecum ad panem, & sequuti sunt in Triclinium, & viderunt Mensam magnifice apparatam, in medio ejus excelsam Pyramidem ex auro cum centum scutellis in triplici ordine super formis suis, super quibus erant panes sacharini, & musta vinorum concreta, cum aliis lautitiis ex pane & vino confectis; ac per mediam Pyramidem scaturivit sicut fons saliens cum vino nectareo, cujus vena ex summitate Pyramidis dispersit se, & cyathos implevit. Ad latera hujus excelsæ Pyramidis erant variæ formæ cælestes ex auro, super quibus erant patinæ & patellæ cibis omnis generis refertæ: formæ cælestes, super quibus patinæ & patellæ, erant formæ artis ex sapientia, quæ in Mundo non aliqua arte exarari, nec voce describi possunt: patinæ & patellæ erant ex argento, circumcælatæ similibus formis in plano cum sustentaculis suis; cyathi erant ex gemmis pellucentibus: talis erat apparatus Mensæ.

743. Amictus autem Principis & ejus Ministrorum erat hic: Princeps indutus erat Talari coloris purpurei, insignito stellis acupictis coloris argentei; sub talari cinctus erat tunica ex serico lucente coloris hyacinthini; hæc erat circa pectus aperta, ubi anterior pars cujusdam zonæ cum Insigni suæ Societatis visa est; Insigne erat Aquila super pullis in vertice arboris cubans; hoc erat ex fulgente auro circumcincto adamantibus. Consiliarii a latere erant non dissimiliter amicti, sed absque illo Insigni, loco ejus erant sculpti sapphiri e collo ex aureo torque pendentes. Aulici erant in togis coloris badii, quibus intertexti erant flores circum aquilinos pullos; tunicæ sub illis ex serico coloris opalini; similiter femoralia & tibialia. Talis erat Vestitus illorum.

744. Circumstabant mensam Consiliarii a latere, & Consiliarii a cameris, & Moderatores, & ex jussu Principis complicabant manus, & simul susurrabant laudem votivam ad Dominum, & post hanc ex nutu Principis se super toris ad mensam reposuerunt; & dixit Princeps ad decem advenas, discumbite etiam vos mecum, ecce ibi sedes vestræ; & discubuerunt; & aulici prius a Principe missi ad ministrandum illis, adstabant illis a tergo; & tunc dixit illis Princeps, sumite quisque patellam ex orbibus suis, & postea quisque scutellam ex Pyramide; & desumserunt, & ecce illico novæ patellæ & scutellæ loco illarum superimpositæ apparebant; ac cyathi illorum ex fonte saliente e magna Pyramide vino implebantur; & come-

de-

debant. Post mediam satietatem alloquebatur Princeps decem invitatos, & dixit, audivi quod in terra, quæ sub hoc Cælo est, convocati fueritis ad aperiendum cogitationes vestras de Gaudiis cæli & inde Felicitate æterna, & quod protuleritis illas diversimode, quisque secundum jucunda sensuum corporis sui; sed quid jucunda sensuum corporis absque jucundis animæ, est anima quæ jucundat illa, jucunda animæ in se sunt beatitudines imperceptibiles, sed fiunt plus & plus perceptibiles, sicut descendunt in cogitationes mentis, & ab his in sensationes corporis; in cogitationibus mentis percipiuntur sicut faustitates, in sensationibus corporis sicut jucunditates, & in ipso corpore sicut voluptates; ex his & illis simul est Felicitas æterna; at ex solis posterioribus illa Felicitas non est æterna, sed temporaria, quæ finitur & transit, & quandoque fit infelicitas. Vidistis nunc quod omnia gaudia vestra etiam sint gaudia cæli, & excellentiora quam usquam cogitare potuistis, sed usque hæc non interius afficiunt animos nostros. Sunt tria, quæ ut unum influunt a Domino in animas nostras; hæc tria ut unum, seu hoc trinum, sunt amor, sapientia, & usus, at amor & sapientia non existunt nisi idealiter, quia solum in affectione & cogitatione mentis, sed in usu realiter, quia simul in actu & opere corporis; & ubi realiter existunt, ibi etiam subsistunt; & quia amor & sapientia existunt & subsistunt in usu, est usus qui nos afficit, ac usus est fideliter, sincere & sedule obire suæ functionis opera; amor usus, & inde studium in usu, continet mentem ne diffluat, & ne circumvagetur, & hauriat omnes cupiditates, quæ e corpore & e mundo per sensus cum illecebris influunt, ex quibus vera Religionis & vera Moralitatis cum suis bonis dissipantur in omnes ventos; at studium mentis in usu continet & colligat illa, & disponit mentem in formam receptibilem sapientiæ ex veris illis; & tunc a lateribus exterminat & falsitatum & vanitatum ludibria & ludrica. Sed plura de his audietis ex sapientibus nostræ Societatis, quos post meridiem hanc mittam ad vos. His dictis surrexit Princeps, & una cum illo convivæ, ac pacem dixit, & mandavit Angelo illorum ductori, ut reduceret illos in sua conclavia, & illis omnes honores civilitatis exhiberet; & quoque ut vocaret viros urbanitatis & affabilitatis, qui illos sermone de variis gaudiis hujus Societatis oblectarent.

745. Cum redierunt, factum est ita, & vocati ex urbe, qui sermone de variis gaudiis Societatis oblectarent illos, venerunt, & hi post salutationes ambulando loquebantur elegantias cum illis: sed Angelus ductor illorum dixit, quod decem hi viri invitati sint in hoc Cælum, ut videant Gaudia ejus, & inde novam ideam de Felicitate æterna recipiant; commemorate ergo aliqua de gaudiis ejus, quæ afficiunt sensus corporis; postea venturi sunt Sapientes, qui memorabunt aliqua, quæ illa gaudia reddunt fausta & felicia; his auditis vocati ex urbe commemorabant hæc. Sunt hic dies festivitatis indicti a Principe, ut animi relaxentur a defatigatione, quam cupiditas æmulationis aliquibus induxerat; his diebus sunt Harmoniæ musicæ & Cantus in foris, & extra urbem Ludi & Spectacula; in Foris tunc sunt elevatæ Orchestræ circumductæ cancellis consertis ex vitibus, e quibus pendent botri, intra quos in tribus elevationibus sedent Musici cum instrumentis chordæ, & cum instrumentis soni, vocis altæ & vocis humilis, ac vocis strenuæ & vocis blandæ, & ad latera sunt Cantores & Cantrices, & cum amænissimis jubilis & cantibus, mixtis & solis, per intervalla quoad species variatis, cives oblectant; hæc ibi diebus illis festivitatis a mane ad meridiem, & post hanc ad vesperam, persistunt. 2. Præterea unoquovis mane e domibus circum Fora audiuntur suavissimi Cantus virginum & puellarum, ex quibus tota urbs personat; est una affectio amoris spiritualis, quæ quovis mane cantatur, hoc est, per modificationes vocis canoræ seu modulationes sonatur, & affectio illa in cantu percipitur sicut ipsa foret; influit in audientium animas, & excitat illas ad correspondentiam; talis est cantus cælestis; dicunt cantrices, quod sonus cantus illarum se-

ſicut inſpiret & animet ex interiori, & jucunde exaltet, ſecundum receptionem ab audientibus: hoc finito, clauduntur feneſtræ domuum Fori, & ſimul domuum platearum, & quoque januæ, & tunc ſilet tota urbs, nec ullibi auditur clamor, nec apparent vagabundi, omnes tunc accincti obeunt munia ſuorum officiorum. 3. At tempore meridiei aperiuntur januæ, & poſt meridiem etiam alicubi feneſtræ, & ſpectantur ludi puerorum & puellarum in plateis, moderantibus illos alumnis & magiſtris illorum, ſedentibus in porticibus domuum. 4. Ad latera urbis in ejus extremis, ſunt varii ludi puerorum & adoleſcentum; ſunt ludi curſorii, ſunt ludi cum pilis; ſunt ludi cum pilaminibus repercuſſis, rachets, vocatis; ſunt certamina palæſtrica inter pueros, quis impigrior & quis pigrior loquendo, agendo & percipiendo; & pro impigrioribus aliqua folia laurus in præmium; præter plura alia, quæ ſunt excitatoria habilitatum in pueris latentium. 5. Inſuper extra urbem ſunt Spectacula comædorum ſuper theatris, repræſentantium varias vitæ moralis honeſtates & virtutes, inter quos etiam ſunt hiſtriones propter relationes; & quæſivit unus ex decem, quid propter relationes, & reſponderunt, non poteſt aliqua virtus cum ejus honeſtis & decoris ſiſti ad vivum, niſi per relativa ab illorum maximis ad minima, hiſtriones repræſentant minima illorum uſque dum fiunt nulla; ſed lege ſancitum eſt, ne aliquid oppoſiti, quod vocatur inhoneſtum & indecorum, niſi figurate & ſicut e longinquo exhibeant: quod ita ſancitum ſit, eſt cauſa, quia non aliquod honeſtum & bonum alicujus virtutis per ſucceſſivas progreſſiones tranſit ad inhoneſtum & malum, ſed ad minima ejus uſque dum perit, & cum perit inchoat oppoſitum; quare Cælum, ubi omnia honeſta & bona ſunt, nihil commune habet cum inferno, ubi omnia inhoneſta & mala ſunt.

746. Inter loquendum famulus accurrit & nuntiavit, quod octo Sapientes ex juſſu Principis adſint, & velint intrare, quo audito Angelus exivit, & excepit illos, & introduxit; & mox Sapientes poſt conſociationis ſolennia & decora, primum loquebantur cum illis de ſapientiæ initiis & incrementis, quibus immiſcuerunt varia de ejus ſucceſſu, & quod ſapientia apud angelos nuſquam finem habeat & deſinat, ſed quod creſcat & augeatur in æternum. His auditis Angelus cohortis dixit illis, Princeps noſter ad menſam loquutus eſt cum illis de ſapientiæ ſede, quod ſit in uſu, loquamini, ſi placet, cum illis etiam de eo: & dixerunt, homo primum creatus, imbutus eſt ſapientia & ejus amore, non propter ſe, ſed propter cummunicationem ejus cum aliis a ſe: inde ſapientiæ ſapientum inſcriptum eſt, ut non quiſquam ſibi ſoli ſapiat & vivat niſi ſimul aliis; inde Societas, quæ alioquin non foret; vivere aliis eſt uſus facere; uſus ſunt vincula ejus, quæ totidem ſunt quot uſus boni, ac uſus ſunt numero infiniti; ſunt uſus ſpirituales qui ſunt amoris in Deum, & amoris erga proximum; ſunt uſus morales & civiles, qui ſunt amoris ſocietatis & civitatis in qua homo eſt, ac ſociorum & civium cum quibus eſt; ſunt uſus naturales, qui ſunt amoris mundi & ejus neceſſitatum; & ſunt uſus corporei, qui ſunt amoris conſervationis ſui propter ſuperiores uſus. Omnes hi uſus inſcripti ſunt homini, & ſequuntur in ordine, unus poſt alterum, & cum ſimul ſunt, unus eſt in altero: illi qui in primis uſibus ſunt, qui ſunt ſpirituales, etiam in ſequentibus ſunt, & hi ſunt ſapientes; illi autem qui non in primis, & uſque in ſecundis & inde ſequentibus ſunt, non ita ſapientes ſunt, ſed ſolum ex moralitate & civilitate externa apparent ſicut ſint; illi qui non in primis & ſecundis ſunt, ſed in tertiis & quartis, nihil minus quam ſapientes ſunt, nam ſunt ſatanæ, amant enim ſolum mundum, & ſe ex mundo; at illi qui modo in quartis ſunt, omnium minime ſapientes ſunt, ſunt enim diaboli, quia ſibi ſolis vivunt, & ſi aliis, eſt unice propter ſe. Præterea cuivis amori eſt ſuum jucundum, vivit enim amor per hoc, ac jucundum amoris uſuum eſt jucundum cæleſte, quod ſequentia jucunda ordine intrat, & ſecundum ordinem ſucceſſionis exaltat illa, ac æternat illa: poſt hæc enumeraverunt Delitias cæleſtes procedentes ex amore uſus,

ſus, & dixerunt quod ſint myriades myriadum, & quod in illas intrent qui in Cælum: & porro de amore uſus per ſermones ſapientiæ protraxerunt diem cum illis uſque ad veſperam.

Sed circa veſperam venit curſor amictus linteo ad decem advenas comites Angeli, ac invitavit illos ad Nuptias ſequente die celebrandas; & advenæ valde lætati ſunt, quod etiam viſuri ſint nuptias in Cælo. Poſt hoc, ducti ſunt ad quendam Conſiliarium a latere, & cænaverunt cum illo, & poſt cænam redierunt, & receſſerunt ab invicem, quiſque in ſuum cubiculum, & dormiverunt uſque ad mane; & tunc evigilati audiebant Cantum virginum & puellarum e domibus circum Forum, de quo ſupra; canebatur tunc affectio amoris conjugialis; ex cujus ſuavitate penitus affecti & perciti, percipiebant beatam amænitatem inſitam gaudiis ſuis, quæ elevabat illa, & innovabat illa. Cum tempus erat, dixit Angelus, accingite vos, & induite veſtes Cæli, quas Princeps noſter ad vos miſerat; ac induerunt, & ecce veſtes ſplendebant ſicut ex luce flammea; & quæſiverunt Angelum, unde hoc, reſpondit, quia ad nuptias ituri eſtis, apud nos tunc ſplendent veſtes, & fiunt nuptiales.

747. Poſt hæc duxit Angelus illos ad Domum nuptiarum, & janitor aperuit fores; & mox intra limen recepti & ſalutati ab Angelo miſſo a Sponſo, ac introducti ſunt, & adducti ad ſedes pro illis deſignatas; & mox invitati in Antithalamum, ubi viderunt in medio Menſam, ſuper qua poſitum erat magnificum Candelabrum inſtructum ſeptem calamis & ſchyphis ex auro; & ad parietes pendebant Lychnaria ex argento; ex quibus accenſis apparuit athmoſphæra ſicut aurea: & viderunt ad latera Candelabri binas Menſas, ſuper quibus in triplici ordine repoſiti erant Panes; & in quatuor angulis Menſas, ſuper quibus erant Cyathi chryſtallini. Dum illa luſtrabant, ecce aperiebatur janua e conclavi juxta thalamum, & viderunt ſex Virgines exeuntes, & poſt illas Sponſum & Sponſam, tenentes ſe manibus, & ducentes ſe ad Solium, quod e regione Candelabri poſitum erat, ſuper quo ſe repoſuerunt, Sponſus ad ſiniſtram, & Sponſa ad dextram ejus, & ſex virgines conſtiterunt ad latus ſolii juxta Sponſam. Sponſus indutus erat Pallio ex purpura lucente, & Tunica ex byſſo ſplendente, cum Ephodo, ſuper quo erat bractea aurea adamantibus circumobſita; & bracteæ inſculptus erat Pullus aquilæ, inſigne nuptiale hujus ſocietatis cæli; & Sponſi caput tegebat cidaris: Sponſa autem amicta erat chlamyde coccinea, & ſub illa toga acupicta, continua a collo ad pedes, & ſub pectore zona aurea, & ſuper capite corona ex auro cum inſitis rubinis. Cum ita conſederunt, convertit ſe Sponſus ad Sponſam, ac impoſuit digito ejus annulum aureum, & deprompſit armillas & collarium ex unionibus, & alligabat armillas ſuper poplites manuum ejus, & collarium circum collum ejus, & dixit, accipe hæc pignora; & dum illa accepit, oſculatus eſt illam, & dixit, nunc mea es, & vocavit illam ſuam uxorem. Hoc facto clamaverunt invitati, ſit Benedictio; hoc clamavit quiſque per ſe, & dein omnes ſimul; unus a Principe miſſus vice ejus etiam acclamavit; & eo momento implebatur Antithalamus illo fumo aromatico, quod erat ſignum benedictionis e cælo: & tunc miniſtri ex duabus menſis juxta Candelabrum ſumſerunt Panes, & ex menſis in angulis Cyathos nunc vino impletos, & dederunt cuivis invitato ſuum panem & ſuum cyathum, ac ederunt & biberunt. Poſt hæc ſurrexerunt Maritus & ejus Uxor, ſequentibus ſex virginibus cum argenteis nunc accenſis lampadibus in manibus uſque ad limen; ac Conjuges intraverunt Thalamum; & clauſa eſt janua.

748. Poſtea loquutus eſt Angelus ductor cum invitatis de decem comitibus ſuis, quod ex mandato introduxerit illos, & monſtaverit illis magnifica Palatii Principis, & mirifica ibi, & quod epulati ſint ad menſam cum illo; & quod poſtea loquuti ſint cum Sapientibus noſtris; ac petiit, ut liceat illis etiam vobiſcum ſociare aliquem ſermonem; & acceſſerunt, & colloquuti ſunt; & unus ſapiens ex viris

nuptiarum dixit, intelligitis quid significant illa quæ vidistis, dixerunt quod parum; & tunc quæsiverunt illum, cur Sponsus nunc Maritus in tali vestitu fuit; respondit, quod Sponsus nunc Maritus repræsentaverit Dominum, ac Sponsa nunc Uxor repræsentaverit Ecclesiam, quia Nuptiæ in Cælo repræsentant Conjugium Domini cum Ecclesia; inde est quod super Illius capite esset Cidaris, & ille indutus pallio, tunica, & ephodo, sicut Aharon; & quod super Sponsæ nunc Uxoris capite esset Corona, & illa induta Chlamyde sicut Regina; sed cras erunt aliter amicti, quia Repræsentatio hæc modo perstat hodie. Quæsiverunt iterum, quia Ille repræsentavit Dominum, & Illa Ecclesiam, cur Illa ad dextram Ejus sedit; respondit sapiens, quia duo sunt, quæ faciunt Conjugium Domini & Ecclesiæ, Amor & Sapientia, ac Dominus est Amor, & Ecclesia est Sapientia, & Sapientia ad dextram amoris est, sapit enim homo Ecclesiæ sicut a se, & sicut sapit, recipit amorem a Domino; dextra etiam significat potentiam, & potentia amori est per sapientiam; sed ut dictum est, post nuptias mutatur repræsentatio, nam tunc Maritus repræsentat Sapientiam, & uxor sapientiæ ejus Amorem, verum hic Amor non est amor prior, sed est amor secundarius, qui est a Domino uxori per sapientiam mariti; amor Domini, qui est amor prior, est amor sapiendi apud maritum, quare post nuptias, ambo simul, maritus & ejus uxor, repræsentant Ecclesiam. Quæsiverunt denuo, cur non vos Viri stetistis ad latus Sponsi nunc Mariti, sicut sex Virgines steterunt ad latus Sponsæ nunc Uxoris; respondit sapiens, causa est, quia nos hodie numeramur inter virgines, ac numerus sex significat omnes & completum; at dixerunt, quid hoc, respondit, Virgines significant Ecclesiam, & Ecclesia est ex utroque sexu, quare etiam nos quoad Ecclesiam sumus Virgines; quod ita sit, constat ex his in Apocalypsi „ *Hi sunt, qui cum mulieribus non inquinati sunt*, VIRGINES *enim sunt, & sequuntur Agnum quocunque vadit* " Cap. XIV: 4. Et quia Virgines significant Ecclesiam, ideo Dominus *assimilavit illam decem* VIRGINIBUS *invitatis ad nuptias*, Matth. Cap. XXIV: 1 seq. & quia per Israelem, Zionem & Hierosolymam, significatur Ecclesia, ideo toties in Verbo dicitur VIRGO ET FILIA ISRAELIS, ZIONIS ET HIEROSOLYMÆ: Dominus etiam describit Conjugium suum cum Ecclesia his verbis apud Davidem „ REGINA AD DEXTRAM TUAM *in auro opimo ophiris, de implexis auri vestis ejus, in* ACUPICTIS *adducetur Regi*, VIRGINES POST ILLAM *amicæ ejus venient in palatium Regis*" Psalm XLV: 10 ad 16. Postea dixerunt, numne conveniens est, ut aliquis Sacerdos adsit & ministret in his, respondit sapiens, hoc in terris est conveniens, non autem in cælis, propter repræsentationem Ipsius Domini & Ecclesiæ; hoc in terris non sciunt; at usque apud nos administrat Sacerdos Desponsationes, & Consensum audit, recipit, confirmat & consacrat, Consensus est essentiale conjugii, & reliqua, quæ sequuntur, sunt ejus formalia.

749. Post hæc Angelus ductor accessit ad sex Virgines, & quoque narravit illis de comitibus suis, & petiit, ut dignarentur illos suo consortio; & accesserunt, sed cum prope erant, subito recesserunt, & ingressæ sunt gynæceum, ubi etiam virgines amicæ illarum erant: hoc viso, Angelus ductor sequutus est illas, & quæsivit, cur absque loquendo cum illis tam subito recesserint; & responderunt, non potuimus appropinquare, & dixit cur hoc, & responderunt, non scimus, sed percepimus aliquid quod repulit & retroduxit nos, ignoscant: & Angelus rediit ad suos comites, & dixit responsum, & addidit, auguror quod vobis non sit amor sexus castus; in Cælo amamus virgines ex illarum pulchritudine & elegantia morum, & impense amamus illas, sed caste; ad hoc riserunt ejus comites, & dixerunt, recte auguraris, quis potis est videre tales pulchritudines prope, & non aliquid cupere.

750. Post hoc festivum Sodalitum omnes invitati ad nuptias abiverunt, & quoque decem illi Viri cum suo Angelo, erat sera Vespera, & cubitum ibant. In di-

lu-

luculo audiverunt Proclamationem, HODIE SABBATHUM, & surrexerunt, & interrogaverunt Angelum, quid illud, respondit, quod sit ad Cultum Dei, qui statis temporibus redit, & a Sacerdotibus proclamatur; peragitur ille in Templis nostris, & perstat circiter binas horas; quare, si lubet, ite mecum, & introducam; & accinxerunt se, & comitati sunt Angelum, & intraverunt: & ecce Templum erat amplum, capax circiter trium millium, semitotundum, scamna seu sedilia continua secundum figuram Templi in rotundum circumducta. Pulpitum ante illa paulo retractum a centro; janua post pulpitum a sinistro. Intraverunt decem Viri advenæ cum Angelo ductore suo, & Angelus addixit illis loca ubi sederent, dicens illis, quisque qui intrat in Templum, scit suum locum, hoc scit ex insito, nec potest sedere alibi; si alibi, nihil audit & nihil percipit, & quoque turbat ordinem, a quo turbato Sacerdos non inspiratur.

751. Postquam congregati sunt, ascendit Sacerdos pulpitum, & concionabatur sermonem plenum spiritu sapientiæ: Concio erat de sanctitate Scripturæ sacræ, & de conjunctione Domini cum utroque Mundo, Spirituali & Naturali, per illam; in illustratione, in qua erat, plene convicit, quod Sanctus ille Liber dictatus sit a Jehovah Domino, & quod inde Ipse sit in illo, adeo ut Ipse sit Sapientia ibi; sed quod Sapientia, quæ est Ipse inibi, sub sensu literæ jaceat recondita, & non aperiatur nisi illis, qui in veris doctrinæ, & simul in bonis vitæ sunt, & sic in Domino & Dominus in illis: Concioni subjunxit votivam orationem, & descendit. Exeuntibus auditoribus Angelus rogavit Sacerdotem, ut aliqua verba pacis cum decem suis comitibus loqueretur; & accessit ad illos, & colloquebantur per semissem horæ, & loquebatur de Divina Trinitate, quod illa in Jesu Christo sit, in Quo Plenitudo omnis Divinitatis corporaliter habitat, secundum edictum Apostoli Pauli; & postea de Unione Charitatis & Fidei, sed dixit, de Unione Charitatis & Veritatis, quia Fides est Veritas.

752. Post gratiarum dictionem, abiverunt domum; & ibi dixit illis Angelus, est hodie Tertius dies ab ascensu vestro in hujus Cæli Societatem, & in tres dies præparati estis a Domino ad manendum hic, quare tempus est ut separemur: exuite itaque vestes missas a Principe, ac induite vestras; & cum in his erant, inspirabantur desiderio secedendi, & secesserunt, & descenderunt, Angelo comitante illos usque ad locum conventus; & ibi Domino gratias egerunt, quod dignatus sit illos beare scientia & inde intelligentia de Gaudiis Cælestibus & de Felicitate æterna.

CAPUT DECIMUM QUARTUM

DE

CONSUMMATIONE SÆCULI: DE ADVENTU DOMINI: ET DE NOVO CÆLO ET NOVA ECCLESIA.

Quod Consummatio sæculi sit ultimum tempus seu finis Ecclesiæ.

753. In hac Tellure fuerunt plures Ecclesiæ, & omnes successu temporis consummatæ sunt, & post consummationem earum novæ exstiterunt, & sic usque ad hodiernum tempus; consummatio Ecclesiæ fit quando non aliquod Divinum verum superest, nisi falsificatum aut rejectum, & dum non aliquod genuinum verum est, non potest aliquod genuinum bonum dari, quoniam omne quale boni formatur per vera, est enim bonum essentia veri, & verum est forma boni, & absque forma non datur quale; bonum & verum non possunt plus separari, quam voluntas & intellectus, seu quod idem, quam affectio amoris & cogitatio inde; quapropter dum consummatur verum in Ecclesia, etiam consummatur bonum ibi, & cum hoc fit, tunc Ecclesia finem habet, hoc est, consummatio ejus est.

754. Ecclesia consummatur per varia, imprimis per talia, quæ faciunt ut falsum appareat ut verum, & cum illud apparet Verum, tunc Bonum quod in se bonum est, & vocatur bonum spirituale, non amplius datur; bonum, quod tunc creditur bonum, est modo bonum naturale, quod moralis vita producit. Causa, quod verum & una cum illo bonum consummentur, sunt imprimis duo Amores naturales, qui e diametro oppositi sunt binis amoribus spiritualibus, qui vocantur Amor sui & Amor mundi, amor sui dum regnans est, oppositus est amori in Deum, & amor mundi, dum regnans est, oppositus est amori erga proximum; amor sui est sibi Soli bene velle, & non alteri nisi propter se, similiter amor mundi; & illi amores, ubi inescati sunt, se dilatant sicut caro morticina per corpus, & successive consumunt omnia ejus: quod talis amor invaserit Ecclesias, manifeste constat ex Babylonia & ejus descriptione, Gen. XI: 1 ad 9. Esaj. XIII: XIV: XLVII: Jerem. L: & apud Danielem, Cap. II: 31 ad 47. Cap. III: 1 ad 7. seq. Cap. V: Cap. VI: 8 ad fin. Cap. VII: 1 ad 14. Et in Apocalypsi Cap. XVII: & XVIII, utrumque a principio ad finem; quæ se tandem extulit in tantum, ut non modo Divinam Potestatem Domini in se transtulerit, sed etiam summo studio omnes gazas Mundi in se conferre allaboret. Quod similes amores e multis Primoribus Ecclesiarum extra Babyloniam, erumperent, nisi potestas illorum limitata & sic refrænata foret, ex auguriis & apparentiis non ita vanis concludi potest; quid tunc aliud, quam quod homo talis se spectet ut Deum, & Mundum ut Cælum, & quod omne verum Ecclesiæ pervertat; nam ipsum verum quod in se verum est, non cognosci & agnosci potest ab homine mere naturali, nec potest dari illi a Deo, quia cadit in inversum, & fit falsum. Præter hos binos amores sunt adhuc plures

res causæ consummationis veri & boni, & inde consummationis Ecclesiæ, sed hæ causæ sunt secundariæ, & binis illis subordinatæ.

755. Quod Consummatio Sæculi sit ultimum tempus Ecclesiæ, constat ex locis in Verbo, ubi nominatur, ut ex his, CONSUMMATIONEM *&* DECISIONEM *audivi a cum Jehovah super universam terram*, Esaj. XXVIII: 22. CONSUMMATIO *definita, inundata justitia, nam* CONSUMMATIONEM ET DECISIONEM *Dominus Jehovih Zebaoth faciens in tota terra*, Esaj. X: 22. 23. In *igne Zeli Jehovæ comedetur tota terra, quia* CONSUMMATIONEM *festinatam faciet cum omnibus habitatoribus terræ*, Zephan. I: 18. per Terram in his locis significatur Ecclesia, quia intelligitur terra Canaan, ubi Ecclesia fuit; quod Ecclesia per Terram significetur, ex plurimis locis e Verbo confirmatum videatur in APOCALYPSI REVELATA, n: 285. 902. *Tandem super avem abominationum* DESOLATIO, *& usque ad* CONSUMMATIONEM ET DECISIONEM *stillabit super* DEVASTATIONEM, Dan. IX: 27. quod hæc a Daniele de fine hodiernæ Ecclesiæ Christianæ dicta sint, videatur Matth. XXIV: 15. VASTITAS *erit tota Terra*, CONSUMMATIONEM *tamen non faciam*, Jerem. IV: 27. *Nondum* CONSUMMATA *est iniquitas Emorræorum*, Gen. X: 22. 23. *Dixit Jehovah, descendam & videbo, num juxta clamorem, qui venit ad Me, fecerint* CONSUMMATIONEM, Genes. XVII: 21, de Sodoma. Ultimum tempus Ecclesiæ hodiernæ Christianæ etiam per Consummationem sæculi a Domino intelligitur in his locis, *Discipuli interrogarunt Jesum, quodnam signum tui Adventus &* CONSUMMATIONIS SÆCULI, Matth. XXIV: 3. *Tempore messis dicam Messoribus, colligite primum Zizania ad comburendum; Triticum colligite in horrea, sic erit in* CONSUMMATIONE SÆCULI, Matth. XIII: 40. *In* CONSUMMATIONE SÆCULI *exibunt Angeli, & separabunt malos e medio justorum*, Matth. XIII. 49. *Jesus dixit Discipulis, ecce Ego vobiscum sum usque ad* CONSUMMATIONEM SÆCULI, Matth. XXVIII: 20. Sciendum est, quod Vastatio, Desolatio, Decisio simile significent quod Consummatio; sed Desolatio consummationem veri, Vastatio cosummationem boni, & Decisio consummationem utriusque plenariam; & quod Plenitudo temporis, in qua Dominus in Mundum venit, & in qua venturus est, etiam sit Consummatio.

756. Consummatio Sæculi illustrari potest per varia in Mundo naturali, in hoc enim omnia & singula, quæ super Tellure sunt, antiquantur & consumuntur, sed per vices alternas, quæ vocantur Circuli rerum, hes percurrunt tempora in communi & in parte; in Communi, transit Annus a vere in æstatem, & per hanc in autumnum, & definit in hyemem, & ab hac redit in ver, sed hic circulus est caloris; in Parte, transit Dies a mane in meridiem, & per hanc in vesperam, & desinit in noctem, & ex hac redit in mane, at hic circulus est lucis. Omnis etiam homo percurrit naturæ circulum, inchoat vitam ab infantia, e qua progreditur in adolescentiam & juventutem, & ab hac in senectam, & moritur: consimiliter omnis avis cæli, & omnis bestia terræ. Omnis etiam arbor incipit a germine, procedit ad staturam plenam, & successive denascitur, usque dum cadit. Simile fit cum omni arbusto & cum omni virgulto, imo cum omni folio & flore, & quoque cum ipsa humo, quæ tempore sterilis fit; ut & cum omni aqua quiescente, quæ successive putrescit. Omnia hæc sunt Consummationes alternæ, quæ naturales & temporariæ, sed usque periodicæ, nam dum unum a sua origine ad finem transivit, simile alterum exoritur, ita unumquodvis nascitur & denascitur, ac iterum nascitur; propter finem ut continuetur creatio. Quod simile fiat cum Ecclesia, est quia homo est illa, & in communi facit illam, ac una generatio sequitur alteram, & omnium animorum varietas est, & iniquitas semel irradicata quoad inclinationem ad illam traducitur in posteritatem, & illa non exstirpatur nisi quam per regenerationem, quæ a solo Domino fit.

Quod hodie sit ultimum tempus Ecclesiæ Christianæ, quod a Domino apud Evangelistas & in Apocalypsi prædictum & descriptum est.

757. Quod Consummatio sæculi significet ultimum tempus Ecclesiæ, in Articulo præcedente ostensum est, inde patet, quid per Consummationem sæculi, de qua Dominus apud Evangelistas, Matth. XXIV: Marc. XIII: Luc. XXI:, loquutus est, intelligitur; nam legitur, *Considente Jesu super Monte olivarum accesserunt ad Ipsum Discipuli seorsim, dicentes, quodnam signum tui Adventus & Consummationis sæculi*, Matth. XXIV: 3; & tunc exorsus Dominus prædixit & descripsit Consummationem, qualis successive futura est usque ad suum Adventum, & quod tunc venturus in nubibus Cæli cum virtute & gloria, & congregaturus electos suos, præter plura, Vers. 30. 31., quæ nullatenus contigerunt in destructione Hierosolymæ. Hæc ibi Dominus sermone prophetico descripsit, in quo singula verba sunt totidem pondera; quid singula ibi involvunt, explicatum est in Arcanis Cælestibus, n: 3353 ad 3356. 3486 ad 3489. 3650 ad 3655. 3751 ad 3757. 3898 ad 3901. 4057 ad 4060. 4229 ad 4231. 4332 ad 4335. 4422 ad 4424.

758. Quod omnia illa, quæ Dominus cum Discipulis loquutus est, de ultimo tempore Ecclesiæ Christianæ dicta sint, manifeste patet ex Apocalypsi, ubi similia de Consummatione sæculi & de Adventu Ipsius, prædicuntur, quæ omnia in Apocalypsi Revelata Anno 1766 edita, singulatim explicata sunt: nunc quia illa, quæ Dominus de Comsummatione sæculi & de Adventu suo coram Discipulis dixit, coincidunt cum illis, quæ postea in Apocalypsi per Johannem de iisdem revelavit, patet clare, quod non aliam Consummationem, quam Ecclesiæ hodiernæ Christianæ, intellexerit. Præterea de hujus Ecclesiæ fine etiam apud Danielem prophetatum est, quare dicit Dominus, *Cum videritis abominationem desolationis, prædictam a Daniele Propheta, stantem in loco sancto, qui legit probe notet*, Matth. XXIV: 15. Dan. IX: 27. similiter etiam apud reliquos Prophetas. Quod talis Abominatio desolationis hodie sit in Ecclesia Christiana, adhuc patebit ex Appendice, in qua videbitur, quod non unicum genuinum verum in Ecclesia residuum sit, & quoque quod nisi Nova Ecclesia loco hodiernæ exsuscitetur, *Nulla caro salvari possit*, secundum Verba Domini apud Matthæum Cap. XXIV: 22. Quod Ecclesia Christiana, qualis est hodie, in tantum consummata & vastata sit, non videri potest ab illis in terra, qui se in falsis ejus confirmaverunt, causa est, quia confirmatio falsi est negatio veri, quare ponit sicut velum sub intellectu, & per id custodit, ne quid aliud subintret, quod convellit ejus funes & palos, per quos systematicum suum sicut tentorium firmum ædificavit & conformavit. Accedit, quod Rationale naturale confirmare possit quicquid lubet, ita æque falsum ac verum, & quando confirmatum est, apparet utrumque in simili luce, & non cognoscitur num lux fatua sit, qualis datur in somnio, vel num sit lux vera, qualis datur in die: sed aliter prorsus Rationale spirituale, in quo sunt illi qui spectant ad Dominum, & ab Ipso in Amore veri sunt.

759. Ex hoc est, quod omnis Ecclesia ex Videntibus per confirmationes constabilita, appareat sicut unica sit in luce, & quod omnes reliquæ, quæ dissentiunt, sint in tenebris; nam videntes per confirmationes, sunt non absimiles noctuis, quæ vident lucem in umbra noctis, ac interdiu solem & ejus radios sicut caliginem; talis fuit & quoque est omnis Ecclesia quæ in falsis, quando ab Antesignanis sibi visis ut lyncei semel fundata est, qui matutinam lucem sibi fecerunt ex propria

pria intelligentia, & vespertinam ex Verbo; numne Ecclesia Judaica, quando prorsus vastata est, quod erat cum Dominus noster in Mundum venit, ex suis Scribis & Legisperitis, alte clamavit, quod quia habebat Verbum, sola in lumine cælesti esset, cum tamen Messiam seu Christum, qui erat ipsum Verbum & omne in omnibus ejus, crucifixerunt. Quid aliud clamat Ecclesia, quæ per Babyloniam apud Prophetas & in Apocalypsi intelligitur, quam quod sit Regina & Mater omnium Ecclesiarum, & quod reliquæ, quæ recedunt, sint proles spuriæ, quæ excommunicandæ; & hoc tametsi Dominum Salvatorem ex Solio & Altari detrusit, & se super imposuit. Numne omnis Ecclesia usque ad summe hæreticam, quando semel recepta est, clamore implet regiones & urbes, quod sola sit Orthodoxa, & Oecumenica, & quod apud se sit Evangelium, quod Angelus volans in medio cæli annuntiavit, Apoc. XIV: 6., & quis non audit echo vocis illorum ex vulgo, quod ita sit. Numne universa Synodus Dodrechtana vidit Prædestinationem aliter quam sicut Stellam e Cælo cadentem super Capita illorum, & illud dogma osculati sunt, sicut Philistæi idolum Dagonis in fano Eban Eser Asdodi, & sicut Græci palladium in templo Minervæ, nam illud Palladium religionis vocaverunt, non scientes quod stella cadens sit meteoron ex luce fatua, quæ dum incidit in cerebrum, confirmare potest omne falsum, quod fit per fallacias, usque ut credatur lux vera, ac decretum ut stella fixa, & tandem ut juretur quod sit sidus siderum. Quis persuasius loquitur de certitudine suæ phantasiæ, quam Naturalista atheus, numne ad Divina Dei, Cælestia Cæli, & ad Spiritualia Ecclesiæ toto pectore ridet. Quis Lunaticus non credit fatuitatem suam esse sapientiam, & sapientiam esse fatuitatem. Quis ex visu oculari dignoscit fatuam lucem ligni putris a luce lunæ. Quis qui balsamica aversatur, ut faciunt uterino morbo affectæ, non illa repellit a naribus, & maleolentia illis præfert: & sic porro; Hæc adducta sunt, illustrationis causa, ad sciendum, quod a solo naturali lumine non cognoscatur, quod Ecclesia consummata sit, hoc est, quod in meris falsis sit, priusquam veritas e Cælo in sua luce affulget; quia falsum non videt verum, sed verum videt falsum; & omnis homo talis est, quod possit videre & comprehendere verum, dum id audit, sed confirmatus in falsis, non potest inferre illud in intellectum ut maneat, quoniam non aliquem locum invenit, & si forte intrat, turma falsitatum congregata illud ut heterogeneum ejicit.

Quod Ultimum hoc tempus Ecclesiæ Christianæ, sit ipsa Nox, in quam desierunt Ecclesiæ priores.

760. Quod in hac Tellure post Creationem ejus fuerint quatuor Ecclesiæ in Communi, quarum una successit alteri, constare potest ex Verbo tam Historico quam Prophetico, imprimis apud Danielem, apud hunc quatuor illæ Ecclesiæ describuntur per Statuam Nebuchadnezari visam in somnio, Cap. II; & postea per quatuor Bestias e mari ascendentes, Cap. VII: Prima Ecclesia, quæ vocanda est Antiquissima, ante diluvium exstitit, cujus Consummatio seu exitus describitur per Diluvium: Altera Ecclesia, quæ vocanda est Antiqua, fuit in Asia, & quoad partem in Africa, quæ Consummata est & periit per Idololatrias. Tertia Ecclesia erat Israelitica, incepta a promulgatione Decalogi super Monte Sinai, & continuata per Verbum a Mose & Prophetis conscriptum, & consummata seu finita per prophanationem Verbi, cujus plenitudo fuit tempore, quo Dominus in Mundum venit, quare Ipsum, qui fuit Verbum, crucifixerunt. Quarta Ecclesia est Christiana a Domino per Evangelistas & Apostolos instaurata; hujus binæ Epochæ fuerunt, una a tempore Domini usque ad Concilium Nicænum, & altera ab illo

Con-

Concilio usque ad hodienum diem; verum hæc in progressu tripartita est, in Græcam, Romano-Catholicam, & Reformatam; attamen omnes hæ vocatæ sunt Christianæ. Præterea intra quamvis Ecclesiam communem fuerunt plures particulares, quæ tametsi recesserunt, usque nomen a Communi retinuerunt, sicut hæreses in Christiana.

761. Quod ultimum tempus Ecclesiæ Christianæ, sit ipsa Nox, in quam desierunt priores, constat ex Domini Prædictione de illa apud Evangelistas & apud Danielem; apud Evangelistas ex his „*Quod visuri sint Abominationem desolationis, & quod futura sit afflictio magna, qualis non fuit ab initio Mundi, usque nunc, nec fiet: & quod nisi abbreviarentur dies illi, nulla caro salvari posset: & denique, Sol obscurabitur, Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo*, Matth. XXIV: 15. 21. 22. 29. Illud tempus vocatur Nox etiam alibi apud Evangelistas, ut apud Lucam „*In Nocte illa erunt duo super lecto uno, unus acceptabitur, alter vero deseretur*, XVII: 34; & apud Johannem, *Me oportet operari opera Ipsius qui misit Me, veniet Nox, quando nemo poterit operari*, IX: 4. Quoniam omnis Lux in media nocte abit, & Dominus est vera Lux, Joh. I: 4. seq. Cap. VIII: 12. Cap. XII: 35. 36. 46; ideo ad Discipulos, cum ascendit in Cælum, dixit, *Ego vobiscum sum usque ad Consummationem sæculi*, Matth. XXVIII: 20, & tunc ab illis ad Novam Ecclesiam abit. Quod ultimum hoc tempus Ecclesiæ sit ipsa Nox, in quam desierunt Ecclesiæ priores, constat etiam apud Danielem ex his, *Tandem super avem abominationum Desolatio, & usque ad Consummationem & Decisum stillabit super Devastationem*, Cap. IX: 27, quod hoc de Ecclesiæ Christianæ fine prædictum sit, patet clare a Domini verbis, Matth. XXIV: 18: tum ex his apud Danielem de quarto Regno seu de quarta Ecclesia repræsentata per statuam Nebuchadnezaris „*Quod vidisti ferrum mixtum cum argilla luti, commiscebunt se per semen hominis, sed non cohærebunt unum cum altero, quemadmodum ferrum non cum argilla*, Cap. II: 43, semen hominis est verum Verbi. Et quoque ex his de quarta Ecclesia repræsentata per quartam Bestiam ascendentem ex mari „*Videns fui in visionibus noctis, & ecce Bestia quarta, terribilis & formidabilis, comedet universam terram, & conculcabit eam, & conteret eam*, Cap. VII: 7. 23. per quæ intelligitur, quod consummatura sit omne verum Ecclesiæ; & tunc erit Nox, quia verum Ecclesiæ est lux. Similia de hac Ecclesia prædicuntur plura in Apocalypsi, imprimis Cap. XVI, ubi agitur de phialis iræ Dei, effusis in terram, per quas significantur falsitates, quæ tunc Ecclesiam inundabunt & perdent. Similiter multis in locis apud Prophetas, ut in his „*Nonne tenebræ dies Jehovæ & non lux, caligo & non splendor*, Amos V: 18. 20. Zeph. I: 15. tum, *In die illo despiciet Jehovah in terram, quæ ecce tenebræ, & lux obtenebrescet in ruinis suis*, Esaj. V: 30. Cap. VIII: 22; dies Jehovæ est dies adventus Domini.

762. Quod quatuor Ecclesiæ post Creationem Mundi in hac Tellure exstiterint, est secundum ordinem Divinum, qui est, quod principium sit & ejus finis, antequam novum principium exsurgit: inde est, quod omnis dies inchoet a mane, & progrediatur, & desinat in noctem, & post hanc e novo inchoet: tum quod omnis annus exordiatur a vere, & per æstatem progrediatur ad autumnum, & desinat in hyemem, & post hanc iterum exordiatur; ut hæc fiant, est quod Sol surgat in Oriente, & exinde per meridiem progrediatur in Occidentem, & desinat in septentrionem, e qua rursus exoritur. Simile est cum Ecclesiis, Prima illarum quæ antiquissima, fuit sicut mane, ver & oriens; Altera seu antiqua fuit sicut dies, æstas & meridies; Tertia sicut vespera, autumnus & occidens; & Quarta sicut nox, hyems, & septentrio. Ex his progressionibus secundum ordinem, sapientes Antiqui concluserunt quatuor Ætates Mundi, quarum primam vocabant auream, secundam argenteam, tertiam cupream, & quartam ferream, cum quibus metallis etiam ipsæ Ecclesiæ repræsentatæ sunt per statuam Nebuchadnezaris. Præterea Ec-

clesia

clesia coram Domino apparet sicut unus homo, & Maximus hic Homo transibit ætates suas sicut parvus homo, videlicet ab infantia ad adolescentiam, & per hanc ad juventutem, & tandem in senectam, & tunc cum moritur, resurget: dicit Dominus, *Nisi granum tritici cadens in terram moriatur, manet, at vero si moritur, multum fructum fert*, Joh. XIV: 24.

763. Quod secundum ordinem sit, ut primum procedat ad suum ultimum in Communi & in Particulari, est ut omnium varietas existat, & per varietates omnis qualitas, nam qualitas per differentias relativas ad plus & minus opposita perficitur; quis non potest videre quod Verum suum quale accipiat, per quod detur Falsum, similiter Bonum quod detur Malum, similiter ut lux quod detur caligo, & calor quod detur frigus. Quid color, si modo daretur album & non nigrum, aliunde non est colorum intermediorum qualitas nisi imperfecta. Quid Sensus absque relatione, & relatio nisi ad opposita, numne visus oculi infuscatur ex solo albo, & vivificatur ex colore, qui intus aliquid trahit ex nigro, qualis est color viridis; numne Auris surdescit ex uno tono continue stringente organa ejus, & excitatur ex modulamine, quod variatur per relationes. Quid pulchrum absque relatione ad impulchrum, quare ut pulchritudo alicujus virginis ad vivum sistatur, in quibusdam picturis ad latus apponitur imago deformis. Quid jucundum & faustum absque relatione ad injucundum & infaustum. Quis non delirat ex una constante idea, nisi varietas ex talibus] quæ vergunt ad opposita, interpolet illam. Simile est in spiritualibus Ecclesiæ, quoram opposita se referunt ad malum & falsum; quæ tamen non sunt ex Domino, sed ex homine, cui liberum arbitrium est, quod ad bonum usum & ad malum usum potest flectere; comparative sicut est cum caligine & frigore, hæc non sunt ex Sole, sed ex Tellure, quæ per circum volutiones successive se subducit & vertit, & tamen absque versione & subductione ejus, non foret dies nec annus, & inde non aliquid, nec aliquis super terra. Audivi, quod Ecclesiæ, quæ in differentibus bonis & veris sunt, modo bona illorum se referunt ad amorem in Dominum, & vera ad fidem in Dominum, sint veluti totidem Clenodia in Corona Regis.

Quod post hanc Noctem sequatur Mane, & quod Adventus Domini sit illud.

764. Quoniam Status successivi Ecclesiæ in communi & in particulari, per quatuor tempora Anni, quæ sunt ver, æstas, autumnus & hyems, & per quatuor tempora Diei, quæ sunt mane, meridies, vespera & nox, in Verbo describuntur, & quia hodierna Ecclesia in Christianismo est Nox, sequitur, quod nunc instet Mane, hoc est, Primum Ecclesiæ novæ. Quod successivi status Ecclesiæ, per quatuor status lucis diei in Verbo describantur, constat ex his locis ibi, *Usque ad* VESPERAM & MANE, *bis mille trecenta, tunc justificabitur Sanctum; visio* VESPERÆ *&* MANE, *veritas est*, Dan. VIII: 14. 16. *Ad Me clamans e Seir custos, custos quid de* NOCTE, *dixit custos, venit* MANE, *etiamque* NOX, Esaj. XXI: 11. 12. *Venit finis, venit* MANE *super te, habitator Terræ; ecce* DIES *venit, exivit* MANE, Ezech. VII: 6. 7. 10. *Jehovah in* MANE, *in* MANE *judicium suum dabit in lucem, nec deerit*, Zeph. III: 5. *Deus in medio ejus, adjuvabit eum Deus cum spectat* MANE, Psalm XLVI: 6. *Exspectavi Jehovam, exspectat anima mea Dominum a custodientibus* MANE, *custodientes* MANE, *quia plurima cum Ipso Redemptio, & Ille redimet Israelem*, Psalm CXXX: 5 ad 8. In his locis per Vesperam & Noctem intelligitur ultimum tempus Ecclesiæ, & per Mane primum ejus: Ipse Dominus etiam vocatur Mane in his locis „ *Dixit Deus Israelis, mihi loquuta est*

Petra Israelis, *Ille sicut* LUX MANE, MANE *sine nubibus*, II Sam. XXIII: 3. 4. *Ego sum radix & genus Davidis*, STELLA splendida & MATUTINA, Apoc. XXII: 16. *Ex utero* AURORÆ *tibi ros juventutis tuæ*, Psalm CX: 3, hæc de Domino. Quoniam Dominus est Mane, ideo etiam e sepulchro surrexit primo Mane, inchoaturus Novam Ecclesiam, Marc. XVI: 2. 9. Quod Adventus Domini exspectandus sit, constat manifeste ex prædictione de illo a Domino, apud Matthæum, *Consedente Jesu super Monte olivarum, accesserunt ad Ipsum Discipuli, dicentes, dic nobis, quodnam* SIGNUM TUI ADVENTUS *& Consummationis sæculi*, Cap. XXIV: 3. *Post afflictionem dierum istorum Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo, & virtutes Cælorum commovebuntur: & tunc apparebit* SIGNUM FILII HOMINIS, *& videbunt* FILIUM HOMINIS VENIENTEM IN NUBIBUS CÆLI CUM VIRTUTE ET GLORIA, ibid. Vers. 29. 30. Marc. XIII: 26. Luc. XXI: 27. *Sicut dies Noe, sic etiam erit* ADVENTUS FILII HOMINIS; *Propterea vos estote parati, quia qua hora non putatis*, FILIUS HOMINIS VENIET, ibid. Vers. 37. 39. 44. 46. Apud Lucam,, FILIUS HOMINIS VENIENS *num inveniet fidem super terra*, Cap. XVIII. 8. Apud Johannem, *Jesus dixit de Johanne, si illum volo manere* DONEC VENIO, Cap. XXI: 22. 23. In Actis Apostolorum, *Dum viderunt Jesum sublatum in Cælum, viri duo stabant apud illos in vestitu albo, & dicebant, Jesus, qui sublatus est a vobis in Cælum*, SIC VENIET, QUEMADMODUM VIDISTIS IPSUM EUNTEM IN CÆLUM, Cap. I: 9. 10, 11. In Apocalypsi,, *Dominus Deus Sanctorum Prophetarum, misit Angelum suum ad monstrandum servis suis, quæ oportet fieri*, ECCE VENIO, *beatus, qui servat mandata Libri hujus, &* ECCE VENIO, *& merces mea Mecum, ut dem unicuique secundum opus ejus*, Cap. XXII: 6. 7. 12. Et adhuc, *Ego* JESUS *misi Angelum meum ad testandum vobis hæc in Ecclesiis. Ego sum Radix & Genus Davidis, Stella splendida & matutina: Spiritus & Sponsa dicunt*, VENI, *& qui audit, dicito* VENI; *& qui sitit*, VENITO, *& qui vult, sumito aquam vitæ gratis*, ibid. Vers. 16. 17. Et adhuc, *Dicit, qui testatur hæc*, ETIAM VENIO; *Amen*, ETIAM VENI DOMINE JESU. GRATIA DOMINI JESU CHRISTI CUM OMNIBUS VOBIS, *Amen*, ibid. Vers. 20. 21.

766. Dominus apud omnem hominem est præsens, ac urget & instat ut recipiatur, & dum homo recipit illum, quod fit cum agnoscit Ipsum pro suo Deo Creatore, Redemptore, & Salvatore, est primus adventus Ipsius, qui vocatur Diluculum; ex hoc tempore incipit homo quoad intellectum in spiritualibus illustrari, & progredi in sapientiam plus & plus interiorem, & sicut illam a Domino recipit, ita progreditur per mane in Diem, & hic dies perstat apud illum in senium usque ad mortem, & post hanc in Cælum ad Ipsum Dominum venit, & ibi tametsi senex mortuus est, reducitur in mane suæ ætatis, ac inchoamenta sapientiæ in Mundo naturali implantatæ continuat in æternum.

767. Homo qui in fide in Dominum est, & in charitate erga proximum, est Ecclesia in particulari, Ecclesia in communi ex similibus componitur. Hoc mirabile est, quod omnis Angelus aspiciat Dominum, in quacunque conversione corporis & faciei sit, ante se; est enim Dominus Sol Cæli Angelici, hic est qui coram oculis eorum, dum in spirituali meditatione sunt, apparet; simile fit apud hominem in Mundo, in quo est Ecclesia, quoad visum ejus spiritus; sed quia hic obvelatur visu naturali, cui adblandiuntur reliqui Sensus, quorum objecta sunt talia quæ corporis & mundi sunt, ignoratur hic Status spiritus ejus; hic aspectus Domini in quacunque conversione, trahit originem ex eo, quod omne verum, ex quo sapientia & fides, & omne bonum, per quod amor & charitas, sint a Domino, & quod sint Domini apud illum, & inde unumquodvis verum sapientiæ est sicut speculum in quo Dominus, & omne bonum amoris est imago Domini; inde hoc mirabile est. Spiritus autem malus perpetuo se avertit a Domino, & jugiter spectat ad suum amorem, & hoc quoque in omni conversione-

ne-

ne corporis & faciei ejus; causa eadem est, sed vice versa; nam omne malum est in quadam forma imago amoris regnantis ejus, & falsum inde sistit illam imaginem ut in speculo. Quod tale quid etiam implantatum sit naturæ, concludi potest a quibusdam germinationibus inter herbacea, quibus circumstipantur, quod enitentur super illa in altum, ut aspiciant solem; tum quod aliquæ ab oriente ad ocasum Diei se vertant ad illum, ut sic sub ejus auspicio maturescant; nec in dubio sum, quin omni termiti & palmiti cujusvis arboris similis conatus & nisus insit, sed quia illis non elasticum flexionis & conversionis est, subsistit actus: quod etiam omnes gurgites aquæ & syrtes oceani sponte sua circumferantur secundum communem Solis progressum, patet inquisitori. Quid non homo, qui ad imaginem Dei creatus est, nisi insitum illum conatum & nisum a Creatore per dotem liberi sui arbitrii aliunde vertat. Hoc quoque assimilari potest sponsæ, quod aliquid imaginis sponsi visu spiritus sui jugiter ferat, & in ejus donis, sicut in speculis, illum videat, ac adventum illius discupiat, & quod venientem excipiat gaudio, in quod amor pectoris ejus exultat.

Quod Adventus Domini non sit Adventus Ipsius ad delendum Cælum aspectabile & Terram habitabilem, & ad creandum Novum Cælum & Novam Terram, sicut hactenus multi ex non intellecto sensu spirituali Verbi opinati sunt.

768. Sententia hodie vigens in Ecclesiis est, quod Dominus, cum ad ultimum judicium veniet, appariturus sit in nubibus Cæli cum Angelis & clangore tubarum, & congregaturus omnes qui super Tellure habitant, & simul qui defuncti sunt, ac separaturus malos a bonis, sicut pastor hircos ab ovibus, & quod tunc conjecturus sit malos seu hircos in infernum, ac bonos seu oves elevaturus in Cælum: & quod tunc simul creaturus sit Novum Cælum aspectabile, & Novam Terram habitabilem; & super hanc demissurus sit Urbem, quæ vocabitur Nova Hierosolyma, cujus structura erit secundum descriptionem in Apocalypsi Cap. XXI, videlicet ex jaspide & auro, & ejus muri fundamenta ex omni lapide pretioso, ac ejus altitudo, latitudo & longitudo æquales, unaquævis 12000 Stadiorum; & quod in hanc Urbem congregarentur omnes electi, tam qui vivunt, quam qui ab initio Mundi obiverunt; & quod hi tunc redituri in sua corpora, ac æterno gaudio in magnifica illa Urbe, ut in suo Cælo, fruituri. Hæc Sententia de adventu Domini, & de Ultimo judicio, est hodie regnans in Ecclesiis Christianis.

769. De Animarum statu post mortem universaliter & singularitur hodie creduntur hæc; quod Animæ humanæ post mortem, sint Pneumata; de quibus ideam fovent sicut de halitu venti, & quod quia tales, ad diem ultimi judicii reserventur vel in medio terræ, ubi est Pu eorum, vel in Limbo patrum, sed diffident in his, quidam opinantur quod sint formæ æthereæ vel aereæ, & sic quod sint sicut larvæ & spectra, & quod quædam ex his habitent in aere, quædam in sylvis, quædam in aquis; quidam autem opinantur quod animæ defunctorum transferantur in planetas, vel in stellas, & ibi illis dentur habitacula; & quidam quod post millia annorum redeant in corpora; plerique autem, quod reserventur ad tempus, dum universum Firmamentum una cum Orbe Terraqueo periturum est, quod fiet per ignem vel erupturum ex Centro terræ, vel dejectum e Cælo sicut fulmen universale; & quod tunc sepulchra aperientur, & animæ reservatæ reinduerentur suis corporibus, & transferrentur in Sanctam illam Urbem Hierosolymam, & sic super terra al-

alia in Corporibus illustratis cohabitarent, quidam inferius ibi, quidam superius, quia altitudo ejus futura est 12000 Stadiorum, sicut ejus latitudo & altitudo, Apoc. Cap. XXI: 16.

770. Cum interrogatur Clericus & Laicus, num omnia illa firmiter credant, ut quod Antediluviani una cum Adamo & Eva, & Postdiluviani una cum Noacho & ejus filiis, tum Abrahamus, Isacus & Jacobus una cum omnibus Prophetis & Apostolis, similiter ac reliquorum hominum Animæ, adhuc reserventur in meditullio terræ, aut volitent in æthere aut aere; tum etiam num credant, quod Animæ reinduituræ sint corpora sua, & cum his coalituræ, quæ tamen sunt cadavera exesa a vermibus, muribus & piscibus, & Ægyptiaca ut mumia ab hominibus exesa, & quædam modo sceleta exusta sole & dilapsa in pulverem; & quoque num credant, quod stellæ Cæli tunc delapsuræ sint super terram, quæ tamen minor una illarum est; numne talia sunt paradoxa, quæ ipsa ratio dissipat, sicut solet contradictoria. Sed ad hæc quidam nihil respondent, quidam quod illa sint fidei, sub cujus obedientia captamus intellectum; quidam quod non modo hæc, sed etiam supra rationalia plura sint Divinæ Omnipotentiæ; & cum nominant Fidem & Omnipotentiam, exulat ratio, & tunc sana ratio vel disparatur, & fit sicut nihil, vel fit sicut spectrum, & vocatur insania; addunt, suntne illa secundum Verbum, quis non ex illo cogitabit & loquetur.

771. Quod Verbum in litera per Apparentias & Correspondentias conscriptum sit, & quod ideo in singulis ejus sit Sensus spiritualis, in quo veritas est in sua luce, & Sensus literæ in umbra, in Capite de Scriptura Sacra ostensum est. Ne itaque homo Ecclesiæ novæ, sicut homo Ecclesiæ veteris, erret in umbra, in qua est Sensus literæ Verbi, imprimis de Cælo & Inferno, deque Vita sua post mortem, & hic de Adventu Domini, placuit Domino aperire visum spiritus mei, & sic intromittere in Mundum spiritualem, & non modo dare loqui cum spiritibus & angelis, cumque cognatis & amicis, imo cum regibus & principibus, qui fata sua in Mundo naturali obiverunt, sed etiam videre stupenda Cæli, & miseranda Inferni, & sic quod homo non degat in aliquo Pu terræ, nec circumvolitet cæcus & mutus in aere aut in inani, sed quod vivat homo in corpore substantiali, in multo perfectiori statu, si inter beatos venit, quam prius cum in corpore materiali vixit. Ne itaque homo se ulterius profundet in Opinione de interitu Cæli aspectabilis & Terræ habitabilis, & sic de Mundo spirituali, ex ignorantia, ex qua naturalismus & simul tunc atheismus, qui hodie inter Eruditos in mente rationali interiore cæptus est radicari, latius, sicut morticinum in carne, etiam in Mentem ejus externam, ex qua loquitur, se circumspargat, injunctum a Domino mihi est, varia ex visis & auditis promulgare, tam de Cælo et Inferno, quam de Ultimo Judicio; & quoque Apocalypsin, ubi de Adventu Domini, & de Cælo priori, & de Cælo novo, deque Sancta Hierosolyma, agitur, explicare; a quibus lectis & intellectis, quisque videre potest, quid ibi per Adventum Domini, perque Novum Cælum, & per novam Hierosolymam, intelligitur.

Quod

Quod hic adventus Domini, qui est Secundus, existat propter causam, ut separentur mali a bonis, ac ut salventur illi, qui crediderunt & credunt in Ipsum, ac ut ex his formetur Novum Cælum Angelicum, & Nova Ecclesia in terris, & quod absque eo, non posset ulla Caro conservari, Matth. XXIV: 22.

772. Quod Secundus hic Adventus Domini, non existat ad delendum Cælum aspectabile & Terram habitabilem, in antecedente Articulo monstratum est: quod non ad destruendum aliquid, sed ad ædificandum, proinde non ad condemnandum, sed ad salvandum illos, qui a primo Adventu Ipsius crediderunt in Ipsum, & postea credituri sunt, constat ex his Domini verbis „ *Non misit Deus Filium suum in Mundum, ut judicet Mundum, sed ut salvetur Mundus per Ipsum, qui credit in Ipsum, non judicatur, qui autem non credit, jam judicatus est, quia non credidit in Nomen Unigeniti Filii Dei*, Joh. III: 17: & alibi, *Si quis mea audiverit verba, non tamen crediderit, Ego non judico illum, non enim veni, ut judicem Mundum, sed ut salvem Mundum; qui contemnit Me, & non recipit mea verba, habet quod judicat illum, Verbum quod loquutus sum, illud judicabit illum*, Cap. XII: 47. 48. Quod ultimum Judicium factum sit in Mundo spirituali Anno 1757, in Opusculo de ULTIMO JUDICIO, Londini Anno 1758 edito, & porro in CONTINUATIONE DE ILLO, Amstelodami 1763, evulgatum est; quod testor, quia oculis meis in plena vigilia illud vidi.

773. Quod Adventus Domini sit ad formandum novum Cælum ex illis qui crediderunt in Ipsum, & ad instaurandum novam Ecclesiam ex illis qui posthac in Ipsum credunt, est quia illa duo sunt fines Adventus Ipsius: ipse finis creationis Universi nec fuit alius, quam ut ex hominibus formaretur Cælum Angelicum, in quo omnes qui in Deum credunt, victuri sint in beatitudine æterna, Divinus enim Amor, qui est in Deo & essentialiter Deus, non aliud potest intendere, & Divina Sapientia, quæ etiam est in Deo & Deus, nec aliud potest producere. Quoniam Creatio universi pro fine habuit Cælum Angelicum ex Humano Genere, & simul Ecclesiam in terris, nam per hanc transibit homo in Cælum, & quoniam Salvatio hominum, quæ fit ex hominibus nasciturus in Mundo, sic est continuatio creationis, ideo passim in Verbo dicitur Creare, & per id intelligitur formare ad Cælum, ut in his locis „ *Cor mundum* CREA *mihi Deus, & spiritum firmum innova in medio mei*, Psalm LI: 12. *Aperis manum, saturantur bono, emittis spiritum,* CREANTUR, Psalm CIV: 28. 30. *Populus, qui* CREABITUR, *laudabit Jah*" Psalm CII: 19. *Sic dixit Jehovah* CREATOR TUUS *Jacob*, FORMATOR *tuus Israel, redemi te, vocavi nomine meo tu, omnem vocatum a Nomine meo, in gloriam meam* CREAVI EUM, Esaj. XLIII: 1. 7. *In die, quo* CREATUS *es, præparata sunt; perfectus tu in viis tuis in die quo* CREATUS *es, donec inventa est perversitas in te*, Ezech. XXVIII: 13. 15, hæc de Rege Tyri. *Ut videant, cognoscant, attendant & intelligant, quod manus Jehovæ fecerit hoc, & Sanctus Israelis* CREAVERIT *hoc*, Esaj. XLI: 19. 20. Ex his constare potest, quid per Creare intelligitur in sequentibus his „ *Jehovah* CREANS *Cælos, extendens Terram, dans animam populo super illa, & spiritum ambulantibus in illa*, Esaj. XLII: 5. Cap. XLV: 12. 18. *Ecce Ego* CREANS CÆLUM NOVUM ET TERRAM NOVAM, *lætamini in æternum, quæ Ego* CREANS: *ecce Ego* CREATURUS SUM HIEROSOLYMAM *exultationem*, Esaj. LXV: 17. 18.

774. Præsentia Domini perpetua est apud unumquemvis hominem tam malum quam bonum, nam absque præsentia Ipsius non vivit ullus homo; sed Adventus Ip-

Ipsius est solum apud illos, qui Ipsum recipiunt, qui sunt qui credunt in Ipsum & faciunt mandata Ipsius: Præsentia Domini perpetua facit, ut homo fiat rationalis, & quod fieri possit spiritualis; hoc facit Lux procedens a Domino ut Sole in Mundo spirituali, quam homo recipit intellectu, & Lux illa est veritas, per quam ei est rationalitas; Adventus autem Domini est apud illum, qui luci isti calorem conjungit, hoc est, veritati amorem, calor enim ex eodem illo Sole procedens, est amor in Deum, & erga proximum. Sola præsentia Domini, & inde illustratio intellectus, comparari potest cum præsentia Lucis solaris in Mundo, quæ nisi conjungitur cum calore, desolantur omnia super tellure; ast adventus Domini comparari potest cum adventu caloris, qui fit tempore veris, & quia tunc calor se conjungit luci, emollescit terra, egerminant semina, & ferunt fructus; talis paralelismus est inter spiritualia, in quibus est spiritus hominis, & inter naturalia, in quibus est corpus ejus.

775. Simile est cum homine Ecclesiæ in concreto seu in composito, quemadmodum est cum homine individuo seu in particulari; homo in concreto seu composito, est Ecclesia inter plures, & homo in individuo seu particulari, est Ecclesia in unoquovis inter illos plures. Secundum ordinem Divinum est, ut communia sint & particularia, & ut utraque simul in unaquavis re sint, & quod particularia alioquin non existant & subsistant; sicut non quicquam particulare intus in homine, nisi communia sint, quibus circumdentur; particularia in homine sunt viscera & horum partes, & communia sunt involucra, quæ non solum sunt circum totum hominem, sed etiam circum singula viscera, & circum singulas partes eorum: simile est in omni bestia, ave & verme; & simile in omni arbore, frutice, & semine; nec potest Sonus dari ex fidibus & per flatum, nisi communissimum sit, ex quo singula modulaminis trahunt suum commune, ut existant; simile etiam est cum omni Sensu corporis, ut cum visu, auditu, olfactu, gustu & tactu, & quoque simile est cum omni Sensu interno, qui sunt mentis. Hæc illustrationis causa adducta sunt, ut sciatur quod etiam in Ecclesia sint Communia & Particularia, & quoque Communissima, & quod inde sit, quod quatuor Ecclesiæ præcesserint in ordine, ex qua progressione ortum est Communissimum Ecclesiæ, & successive commune & particulare cujusvis. In homine etiam sunt duo Communissima, ex quibus omnia communia & singula particularia ejus trahunt suam existentiam; duo illa Communissima in corpore sunt Cor & Pulmo, in spiritu ejus Voluntas & Intellectus, ex his & illis pendent omnia vitæ ejus tam in communi quam in particulari, quæ sine illis dilaberentur & emorerentur: simile foret cum universo Cælo Angelico, & cum universo Genere humano, imo cum universo Mundo Creato, nisi a Deo, Ipsius Amore & Sapientia, omnia in communi, & singula in particulari, penderent.

Quod Secundus hic Adventus Domini non sit in Persona, sed quod sit in Verbo, quod est ab Ipso, & Ipse.

776. Legitur multis in locis, quod Dominus venturus sit in nubibus Cæli, ut Matth. XVII: 5. Cap. XXIV: 30. Cap. XXVI: 64. Marc. XIV: 61. 62. Luc. IX: 34. 35. Cap. XXI: 27. Apoc. I: 7. Cap. XIV: 14. Dan. VII: 13. Sed hactenus nemo novit, quid per Nubes Cæli intellectum est, crediderunt, quod in illis in Persona appariturus sit. Quod autem per Nubes Cæli intelligatur Verbum in Sensu literæ, & per Gloriam & Virtutem, in quibus etiam tunc venturus, Matth. XXIV: 30, intelligatur Sensus spiritualis Verbi, hactenus latuit, quia nemo huc usque ne quidem conjectura assequutus est, quod aliquis Sensus spiritualis, qualis hic

hic in se est, in Verbo fit. Nunc quia a Domino mihi apertus est Sensus Verbi spiritualis, & mihi datum est una cum Angelis & Spiritibus in Mundo eorum sicut unus ex illis esse, detectum est, quod per Nubem Cæli intelligatur Verbum in Sensu naturali, & per Gloriam Verbum in Sensu spirituali, & per Virtutem potentia Domini per Verbum. Quod nubes Cæli illud significet, videri potest ex his locis in Verbo „ *Non sicut Deus Jeshurun, equitans in Cælo, & in magnificentia super* NUBIBUS, Deutr. XXXIII: 26. 27. *Cantate Deo, laudate nomen Ipsius, extollite equitantem super* NUBIBUS, Psalm LXVIII: 5. *Jehovah equitans super* NUBE LEVI, Esaj. XIX: 1. Equitare significat instruere in Divinis veris ex Verbo, Equus enim significat intellectum Verbi; videatur Apoc. rev. n: 298. quis non videt, quod Deus non equitet super nubibus. Porro, *Deus equitavit super Cherubis, & posuit tentorium suum* NUBES CÆLORUM, Psalm XVIII: 11 ad 13; Cherubi etiam significant Verbum, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 239. 672. *Jehovah ligat aquas in Nubibus suis, & expandit super solium* NUBEM SUAM, Hiob XXVI: 8. 9. *Date robur Jehovæ, robur super* NUBIBUS, Psalm LXVIII: 35. *Creavit Jehovah super omne habitaculum Zionis* NUBEM *interdiu, nam super omni gloria obtegumentum*, Esaj. IV: 5; Verbum in Sensu literæ etiam repræsentabatur per NUBEM, in qua descendit Jehovah super Montem Sinai, cum Legem promulgavit, illa Legis, quæ tunc promulgata sunt, fuerunt primitiæ Verbi. Ad confirmationem etiam addenda sunt hæc; in Mundo spirituali sunt Nubes æque sicut in Mundo naturali, sed ex alia origine; in Mundo spirituali sunt Nubes lucidæ quandoque supra Cælos Angelicos, at Nubes furvæ super Inferna; Nubes lucidæ super Cælos Angelicos, significant obscuritatem ibi ex Sensu literali Verbi, at cum dissipantur illæ nubes, significant quod in Charitate ejus sint ex Sensu spirituali: at Nubes furvæ super Inferna significant falsificationem & prophanationem Verbi. Quod Nubes in Mundo spirituali talia significent, est origo, quia Lux, quæ procedit a Domino ut Sole ibi, significat Divinum Verum, quare Ipse vocatur Lux, Joh. I: 9. Cap. XII: 35. inde est, quod Ipsum Verbum, quod in adytis templorum ibi reservatur, candida luce circumcinctum appareat; & obscuritas ejus inducitur per Nubes.

777. Quod Dominus sit Verbum, manifeste constat ex his apud Johannem „ *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, & Verbum Caro factum est*, Cap. I: 1. 14. Quod Verbum ibi sit Divinum Verum, est quia Divinum Verum Christianis non aliunde est, quam ex Verbo, quod est Fons, a quo omnes Ecclesiæ a Christo nominatæ aquas vivas hauriunt in sua plenitudine, tametsi sicut in nube, in qua Sensus ejus naturalis est, ast in gloria & virtute in qua Sensus spiritualis & cælestis ejus est; quod in Verbo sint tres Sensus, Naturalis, spiritualis & Cælestis, unus interior altero, in Capite de SCRIPTURA SACRA, & in Capite de DECALOGO seu CATECHISMO, ostensum est; inde patet quod per Verbum apud Johannem intelligatur Divinum Verum; idem etiam adhuc testatur Johannes in sua Prima Epistola „ *Scimus quod Filius Dei venerit, & dederit nobis* INTELLECTUM, *ut cognoscamus* VERUM, *& sumus in* VERO, *in Filio Ipsius Jesu Christo*, Cap. V: 20. Et ideo Dominus toties dixit AMEN *dico vobis*, & Amen in Lingua Hebræa est Veritas, & quod Ipse sit AMEN, videatur Apoc. III: 14, ac VERITAS, Joh. XIV: 6. Dum etiam consuluntur Eruditi Sæculi hujus, quid per Verbum apud Johannem, Cap. I: 1, intelligunt, dicunt quod Verbum in supereminentia, & quid aliud Verbum in supereminentia quam Divinum Verum. Ex his patet, quod Dominus etiam nunc appariturus sit in Verbo; quod non in Persona, est causa quia post ascensum Ipsius in Cælum, est in Humano glorificato, & in hoc non potest apparere ulli homini, nisi prius aperiat oculos Spiritus ejus, & hic non potest aperiri apud ullum, qui in malis & inde falsis est, ita non apud ullos hircos, quos statuit ad sinistrum; quare cum manifestavit se discipulis, prius aperuit oculos illorum, nam legitur „ *Et illorum aperti sunt oculi, & cognoverunt Ipsum, at Ipse invisibilis factus est ab il-*

illis, Luc. XXIV: 31. Simile factum est cum Mulieribus juxta Sepulchrum post resurrectionem, quare etiam tunc viderunt Angelos in sepulchro sedentes, & loquentes cum illis, quos nec ullus homo materiali oculo videre potest. Quod nec Apostoli ante resurrectionem Domini in Humano glorificato oculis corporis Dominum viderint, sed in spiritu, quod apparet post evigilationem sicut in somno, constat ex transformatione Ipsius coram Petro, Jacobo & Johanne, *quod tunc gravati sint somno*, Luc. IX: 32. Quare vanum est credere, quod Dominus appariturus sit in nube Cæli in Persona, sed quod in Verbo, quod est ex Ipso, ita Ipse.

778. Unusquisque homo est suus amor & sua intelligentia, & quicquid procedit ex illo, trahit essentiam ex duobus illis essentialibus seu propriis vitæ ejus; quapropter Angeli cognoscunt hominem, qualis essentialiter est, ex brevi Commercio cum illo, ex Sono amorem ejus, & ex Sermone intelligentiam ejus, causa est, quia duo universalia vitæ cujusvis hominis sunt, voluntas & intellectus, ac Voluntas est receptaculum & habitaculum amoris ejus, ac Intellectus est receptaculum & habitaculum intelligentiæ ejus; quare omnia quæ procedunt ex homine, sive sit actio sive sermo, faciunt hominem, & sunt ipse homo. Simili modo, sed in supereminente gradu, est Dominus Divinus Amor & Divina Sapientia, seu quod idem, Divinum Bonum & Divinum Verum, nam Voluntas Ipsius est Divini amoris, ac Divinus Amor est Voluntatis Ipsius, & Intellectus Ipsius est Divina Sapientia, ac Divina Sapientia est Intellectus Ipsius, Forma humana est continens illorum; ex his cogitari potest, quomodo Dominus est Verbum. E contrario autem qui est contra Verbum, hoc est, contra Divinum Verum ibi, proinde contra Dominum & Ipsius Ecclesiam, est suum malum & suum falsum, tam quoad mentem, quam quoad hujus effectus e corpore, qui se referunt ad actiones & loquelas.

Quod Secundus hic Adventus Domini fiat per hominem, coram quo in Persona Se manifestavit, & quem implevit suo spiritu, ad docendum Novæ Ecclesiæ Doctrinas per Verbum ab Ipso.

779. Quoniam Dominus non in Persona se manifestare potest, ut nunc supra ostensum est, & tamen prædixit Se Venturum esse, & novam Ecclesiam, quæ est Nova Hierosolyma, conditurum, sequitur, quod id per hominem, qui hujus Ecclesiæ Doctrinas non solum intellectu recipere, sed etiam illas typis evulgare potest, facturus sit. Quod Dominus coram Me Ipsius servo Se manifestaverit, & miserit ad hoc munus, & quod post hoc aperuerit visum Spiritus mei, & sic me in Mundum spiritualem intromiserit, & dederit videre Cælos & Inferna, & quoque loqui cum angelis & spiritibus, & hoc nunc continenter per plures Annos, testor in veritate; pariter, quod a primo illius vocationis die, non quicquam, quod Ecclesiæ illius Doctrinas attinet, ex aliquo Angelo, sed a Solo Domino, dum legi Verbum, acceperim.

780. Propter finem, ut Dominus jugiter adesse posset, detexit mihi Sensum spiritualem sui Verbi, in quo Divinum Verum est in sua luce, & in hac continue est præsens; nam præsentia Ipsius in Verbo non aliunde est, quam per Sensum spiritualem, per hujus lucem transit in umbram, in qua est Sensus literæ; comparative sicut fit cum Solis luce tempore diei per interpositam nubem; quod Sensus literæ Verbi sit sicut nubes, & Sensus spiritualis sit gloria, & Ipse Dominus Sol ex quo Lux, & quod sic Dominus sit Verbum, supra demonstratum est. Quod Gloria, in qua Venturus est, Matth. XXIV: 30, significet Divinum Verum in sua luce,

luce, in qua est Sensus spiritualis Verbi, constat clare ex his locis „*Vox clamantis in deserto, parate viam Jehovæ, revelabitur gloria* JEHOVÆ, *& videbunt omnis caro*, Esaj. XL: 3. 5. *Illuminare, quia venit* LUX TUA, & GLORIA JEHOVÆ *super Te exorta est*, Esaj. LX: 1 ad fin. *Dabo Te in fœdus populo, in* LUCEM GENTIUM, & GLORIAM MEAM *non alteri dabo*, Esaj. XLII: 6. 8. Cap. XLVIII: 12. *Erumpet sicut Aurora* LUX TUA, GLORIA JEHOVÆ *colliget Te*, Esaj. LVIII: 8. *Implebitur* GLORIA JEHOVÆ *universa Terra*, Num. XIV: 8. Esaj. VI: 1. 2. 3. Cap. LXVI: 18. *In principio erat Verbum, in Ipso Vita erat, & Vita erat* LUX HOMINUM, erat LUX VERA, & *Verbum Caro factum est*, & *vidimus* GLORIAM IPSIUS, GLORIAM UT UNIGENITI A PATRE, Joh. I: 1. 4. 9. 14. *Cæli narrabunt* GLORIAM DEI, Psalm XIX: 2. GLORIA DEI *illustrabit Sanctam Hierosolymam, & Lucerna ejus Agnus, & Gentes, quæ Salvantur, in* LUCE IPSIUS *ambulabunt*, Apoc. XXI: 23. 24. 25. præter multis aliis in locis. Quod Gloria significet Divinum Verum in sua plenitudine, est quia omne magnificum in Cælo, est ex Luce, quæ procedit ex Domino, & Lux procedens ab Ipso ut Sole ibi, in essentia sua est Divinum Verum.

Quod hoc per Novum Cælum & Novam Terram, & inde descendentem novam Hierosolymam in Apocalypsi, intelligatur.

781. Legitur in Apocalypsi, *Vidi Novum Cælum & Novam Terram, quia prius Cælum & prior Terra transiit. Et ego Johannes vidi Urbem Sanctam Hierosolymam novam descendentem a Deo e Cælo, paratam sicut Sponsam ornatam Marito suo*, Cap. XXI: 1. 2. Simile etiam legitur apud Esajam „*Ecce Ego creans Cælum novum & Terram novam, lætemini & exultate in æternitates, & ecce Ego creaturus sum Hierosolymam exultationem, & populum ejus lætitiam*, LXV: 17. 18. Quod Novum Cælum ex Christianis, qui in Mundo agnoverunt, & post excessum e Mundo agnoscere potuerunt, quod Dominus sit Deus Cæli & Terræ, secundum Ipsius verba apud Matthæum, Cap. XXVIII. 18, a Domino hodie formetur, supra in hoc Capite detectum est.

782. Quod Nova Ecclesia per Novam Hierosolymam descendentem a Deo e Cælo, Apoc. XXI, intelligatur; est quia Hierosolyma fuit Metropolis in Terra Canaane, & ibi erat Templum, Altare, Sacrificia fiebant, ita ipse Cultus Divinus, ad quem tribus vicibus in Anno omnis masculus totius terræ mandatus est venire. Tum quia Dominus in Hierosolyma fuit, & docuit in suo Templo, & postea ibi glorificavit Humanum suum; inde est, quod per Hierosolymam significetur Ecclesia. Quod per Hierosolymam intelligatur Ecclesia, constat perspicue ex Propheticis in Veteri Testamento de Ecclesia Nova a Domino instauranda, quod illa ibi dicatur Hierosolyma. Ipsa loca solum adducentur, ex quibus quisque ratione interiore præditus videre potest, quod per illam ibi intelligatur Ecclesia. Sint modo hæc loca inde „*Ecce Ego creans* CÆLUM NOVUM ET TERRAM NOVAM, *non commemorabuntur priora; ecce Ego* CREATURUS HIEROSOLYMAM *exultationem, & populum ejus lætitiam, ut exultem super* HIEROSOLYMA, *& læter super populo meo. Tunc lupus & agnus pascent simul: non malum facient in toto Monte sanctitatis meæ*, Esaj: XLV: 17, 18, 19, 25. *Propter Zionem non tacebo, & propter* HIEROSOLYMAM *non quiescam, usque dum exeat sicut splendor Justitia ejus, ac Salus ejus sicut lampas ardeat. Tunc videbunt Gentes justitiam tuam, & omnes Reges gloriam tuam; & vocabitur tibi Nomen novum, quod os Jehovæ enuntiabit; & eris Corona decoris, & Cidaris Regni in manu Dei tui: beneplacebit Jehovah in te, & terra tua maritabitur. Ecce Salus tua veniet, ecce merces Ejus cum Ipso: & vocabunt*

bunt illos, Populus sanctitatis, Redempti Jehovæ; & tu vocaberis quæsita Urbs, non deserta, Esaj. LXII: 1, ad 4, 11, 12. *Excitare, excitare, indue robur tuum Zion, indue vestes decoris tui* HIEROSOLYMA, *Urbs Sanctitatis; quia non addet ut in te veniat amplius præputiatus & immundus: excute te e pulvere, surge, sede* HIEROSOLYMA. *Cognoscet Populus Nomen meum in die illo; nam Ego Ille qui loquor, ecce Me: consolatus Jehovah populum suum, redemit* HIEROSOLYMAM, Esaj. LII: 1, 2, 6, 9. *Jubila filia Zionis, lætare ex omni corde filia* HIEROSOLYMÆ; *Rex Israelis in medio tui; ne time malum amplius; lætabitur super te cum gaudio, acquiescet in amore tuo, exultabit super te cum jubilo; dabo vos in nomen & laudem omnibus populis terræ*, Zephan. III: 14, ad 17, 20. *Sic dixit Jehovah Redemptor tuus, dicens* HIEROSOLYMÆ, *habitaberis*, Esaj. XLIV: 24, 26. *Sic dixit Jehovah, revertar ad Zionem, & habitabo in medio* HIEROSOLYMÆ; *unde vocabitur* HIEROSOLYMA *Urbs veritatis, & Mons Jehovæ Zebaoth Mons sanctitatis*. Sach. VIII: 3, 20 ad 23. *Tunc cognoscetis, quod Ego Jehovah Deus tuus, habitans iu Zione Monte sanctitatis, & erit* HIEROSOLYMA *Sanctitas: & fiet in die illo, stillabunt montes mustum, & colles fluent lacte; &* HIEROSOLYMA *sedebit in generationem & generationem*, Joel IV: 17 ad 21. *In die illo erit germen Jehovæ in decus & gloriam; & fiet, relictus in Zione, & residuus in Hierosolyma, Sanctus dicetur, omnis scriptus ad vitam in* HIEROSOLYMA, Esaj. IV: 2, 3. *In extremitate dierum erit Mons domus Jehovæ constitutus in Caput montium, nam e Zione exibit Doctrina, & Verbum Jehovæ ex* HIEROSOLYMA, Mich. IV: 1, 2, 8. *In tempore illo vocabunt* HIEROSOLYMAM *Thronum Jehovæ, & congregabuntur omnes gentes ob Nomen Jehovæ* HIEROSOLYMAM, *neque ibunt amplius post confirmationem cordis sui mali*, Jerem. III: 17. *Specta Zionem urbem Festi stati nostri, oculi tui videant* HIEROSOLYMAM, *Habitaculum tranquillum, Tabernaculum quod non dissipabitur, non removebuntur clavi ejus in perpetuum, & funes ejus non avellentur*, Esaj. XXXIII: 20. præter etiam alibi, ut Esaj. XXIV: 3. Cap. XXXVII: 32. Cap. LXVI: 10 ad 14. Sach. XII: 3, 6 ad 10. Cap: XIV: 8. 11, 12, 21. Malach. III: 2, 4. Psalm CXXII: 1 ad 7. Ps. CXXX: 4, 5, 6. Quod per Hierososysmam ibi intelligatur Ecclesia a Domino instauranda, & non Hierosolyma a Judæis habitata, patet ex singulis descriptionis ejus in locis allatis; ut quod Jehovah Deus creaturus Cælum Novum & Terram Novam, & quoque tunc Hierosolymam; & quod hæc futura sit Corona decoris & Cidaris regni; quod vocanda sit Sanctitas, & Urbs veritatis, Thronus Jehovæ, Habitaculum tranquillum, Tabernaculum quod non dissipabitur; quod ibi lupus & agnus pascent simul; & dicitur quod ibi montes stillabunt mustum, & colles fluent lacte, & illa sedebit in generationem & generationem; præter plura, etiam de Populo ibi, quod Sanctus, omnis Scriptus ad vitam, quod dicendi Redempti Jehovæ. Præterea in omnibus illis locis agitur de Adventu Domini, imprimis de Adventu Ipsius Secundo, quando Hierosolyma talis erit, qualis ibi describitur; prius enim non maritata est, hoc est, facta Sponsa & Uxor Agni, sicut de Nova Hierosolyma in Apocalypsi dicitur. Prior Ecclesia seu hodierna intelligitur per Hierosolymam, apud Danielem, & initium ejus ibi describitur per hæc ,, *Scito & percipito, ab exitu Verbi, ad usque restituendum & ad ædificandum* HIEROSOLYMAM, *usque ad Messiam Principem, Septimanæ septem; postea Septimanis sexaginta & duabus restituetur & ædificabitur platea & fossa, sed in angustia temporum*, Cap. IX: 25; at Finis ejus describitur ibi per hæc ,, *Tandem super Avem abominationum desolatio, & usque ad consummationem & decisum stillabit super devastationem*, Vers. 27, ibi; ultima hæc sunt quæ intelliguntur per hæc Domini verba apud Matthæum ,, *Cum videritis abominationem desolationis prædictam a Daniele Propheta, stantem in loco sancto, qui legit, probe notet*, Cap. XXIV: 15. Quod per Hierosolymam in supra allatis locis non intellecta sit Hierosolyma a Judæis habitata, constare potest a locis in Verbo, ubi de hac dicitur quod prorsus deperdita sit, & quod destruenda, ut Jerem. V: 1.

Cap.

Cap. VI: 6, 7. Cap. VII: 17, 18 seq. Cap. VIII: 6, 7, 8, seq. Cap. IX: 10, 11, 13, seq. Cap. XIII: 9, 10, 14. Cap. XIV: 16. Thren. I: 8, 9, 17. Ezech. IV: 1 ad fin. Cap. V: 9 ad fin. Cap. XII: 18, 19. Cap. XV: 6, 7, 8. Cap. XVI: 1 ad 63. Cap. XXIII: 1 ad 40. Matth. XXIII: 37, 38. Luc. XIX: 41 ad 44. Cap. XXI: 20, 21, 22. Cap. XXIII: 28, 29, 30; præter multis aliis in locis; & quoque ubi vocatur Sodoma, Esaj. III: 9. Jerem. XXIII: 14. Ezech. XVI: 46, 48, & alibi.

783. Quod Ecclesia sit Domini, & quod ex Conjugio Spirituali quod est Boni & Veri, Dominus dicatur Sponsus & Maritus, & Ecclesia Sponsa & Uxor, notum est Christianis ex Verbo, apprimis ex his ibi „Johannes de Domino dixit, *Qui habet* SPONSAM SPONSUS *est*, *amicus autem* SPONSI *est*, *qui stat & audit Ipsum*, *gaudet ob vocem* SPONSI, Joh. III: 29. *Jesus dixit*, *quamdiu cum illis est* SPONSUS, *non possunt* FILII NUPTIARUM *jejunare*, Matth. IX: 15. Marc. II: 19, 20. Luc. V: 35. *Vidi Urbem sanctam Hierosolymam novam descendentem a Deo e Cælo*, *paratam sicut* SPONSAM ORNATAM MARITO SUO, Apoc. XXI: 2. *Angelus dixit ad Johannem*, *veni & ostendam tibi* SPONSAM AGNI UXOREM, *& e Monte ostendit illi Urbem Sanctam Hierosolymam*, Apoc. XXI: 9. *Venit tempus* NUPTIARUM AGNI, *&* UXOR IPSIUS *paravit se*; *beati qui ad* CÆNAM NUPTIARUM AGNI *vocati sunt*, Apoc. XIX: 7, 9. *Ego sum Radix & Genus Davidis*, *Stella splendida & matutina*, SPIRITUS ET SPONSA *dicunt*, *veni*; *& qui sitit*, *venito*; *& qui vult*, *sumite aquam vitæ gratis*, Apoc. XXII: 16, 17.

784. Quod Novum Cælum prius formetur, quam nova Ecclesia in terris, est secundum Divinum Ordinem; est enim Ecclesia Interna & Externa, & Ecclesia Interna, unum facit cum Ecclesia in Cælo, ita cum Cælo, ac Internum prius formandum est quam Externum, ac postea Externum per Internum, quod ita fit, apud Clerum in Mundo notum est. Quemadmodum Cælum hoc novum, quod facit Internum Ecclesiæ apud hominem, crescit, tantum ex Cælo illo descendit nova Hierosolyma, hoc est, nova Ecclesia; quare hoc non fieri potest momento, sed fit sicut falsa prioris Ecclesiæ removentur; novum enim non potest intrare, ubi falsa prius ingenerata sunt, nisi hæc eradicentur, quod fiet apud Clerum, & sic apud Laicum; dixit enim Dominus, *Nemo mittit vinum novum in utres veteres*, *quin rumpantur utres*, *& vinum effunditur*; *sed mittunt vinum novum in utres novos*, *& utraque conservantur una*, Matth. IX: 17, Marc. II: 22. Luc. V: 37. 38. Quod hæc non fiant quam in Consummatione sæculi, per quam intelligitur finis Ecclesiæ, constat ex his Domini Verbis, *Dixit Jesus*, *simile est Regnum Cælorum homini seminanti bonum semen in agro suo*; *sed dum dormiverunt homines*, *venit ejus inimicus & seminavit Zizania*, *& abivit*; *quum vera germinavit herba*, *tunc apparuerunt etiam Zizania*; *accesserunt servi*, *& dixerunt illi*, *visne ut abeamus & colligamus Zizania*, *ipse vero dixit*, *non*, *ne forte colligentes Zizania*, *eradicetis cum illis Triticum*; *sinite una crescere utraque usque ad messem*, *& tempore messis dicam messoribus*, *colligite prius Zizania*, *& colligate ea in fasciculos ad comburendum*; *Triticum vero congregate in horreum meum*. *Messis est Consummatio sæculi*; *quemadmodum colliguntur Zizania*, *& igne comburuntur*, *sic erit in Consummatione sæculi*, Matth. XIII: 24 ad 30. 39. 40. Per Triticum ibi intelliguntur vera & bona novæ Ecclesiæ, & per Zizania falsa & mala prioris; quod per Consummationem sæculi intelligatur finis Ecclesiæ, videatur in Articulo primo hujus transactionis.

785. Quod in omni re Internum & Externum sit, & quod externum pendeat ab interno, sicut corpus a sua anima, constat ex singulis in Mundo rite lustratis: apud hominem hoc manifestum est, universum ejus corpus ex mente ejus, & inde in singulis, quæ procedunt ab homine, est internum & externum, in omni actione ejus est Voluntas mentis, & in in omni loquela est Intellectus mentis, similiter in omni ejus Sensu. In omni ave & bestia, imo in omni insecto & verme, est internum & externum; tum etiam in omni arbore, planta & germine, imo in omni lapide

pide & pulvifculo humi; ad illuftrandum hoc, fufficiunt aliqua, de bombyce, ape & pulvere; internum bombycis eft, ex quo fertur externum ejus ad concinnandum fericum, & poftea ad evolandum ut papilio. Internum apis eft, ex quo fertur externum ejus, ad fugendum mel ex floribus, & ad ftruendum cellas in mirabiles formas: Internum pulvifculi humi, ex quo fertur externum ejus, eft ejus nifus ad fæcundandum femina, exhalat ex finulo fuo aliquod, quod fe infert in intima feminis, & hoc producit, & illud internum fequitur vegetationem ejus ufque ad novum femen. Simile fit in oppofitis, in quibus etiam eft internum & externum, ficut in aranea, cujus internum, ex quo fertur externum ejus, eft facultas & inde inclinatio ad ftruendum telam artificiofam, e cujus medio infidietur mufcis involantibus, quas comedit; parile eft in omni alio verme noxio, tum in omni ferpente, & quoque in omni fera fylvæ: fimiliter in omni homine impio, aftuto & dolofo.

Quod Nova hæc Ecclefia fit Corona omnium Ecclefiarum, quæ huc ufque in terrarum Orbe fuerunt.

786. Quod quatuor Ecclefiæ in communi a principio in hac Tellure fuerint, una ante Diluvium, altera poft Diluvium, tertia Ifraelitica, & quarta nominata Chriftiana, fupra oftenfum eft; & quia omnes Ecclefiæ pendent a cognitione & agnitione Unius Dei, cum quo homo Ecclefiæ poteft conjungi, & omnes quatuor Ecclefiæ non in illa veritate fuerunt, fequitur quod una Ecclefia illis quatuor fucceffura fit, qui unum Deum cognofcet & agnofcet: Divinus Amor Dei non aliud pro fine habuit, cum creavit Mundum, quam ut hominem conjungat Sibi, & Se homini, & fic habitet cum homine. Quod Ecclefiæ priores non in veritate fuerint, eft quia Antiquiffima Ecclefia, quæ fuit ante diluvium, coluit Deum invifibilem, cum quo nulla conjunctio dabilis eft; Antiqua Ecclefia, quæ fuit poft diluvium, fimiliter; Ecclefia Ifraelitica coluit Jehovam, qui in fe eft Deus Invifibilis, Exod. XXXIII: 18 ad 23, fed fub forma humana, quam Jehovah Deus per Angelum induit, in qua vifus eft Mofi, Abrahamo, Saræ, Hagari, Guideoni, Jofuæ, & quandoque Prophetis, quæ Humana forma fuit repræfentativa Domini venturi, & quia hæc fuit repræfentativa, ideo etiam omnia & fingula Ecclefiæ illorum facta funt repræfentativa; quod Sacrificia & reliqua Cultus illorum repræfentaverint Dominum venturum, & quod illa abrogata fint, dum venit, notum eft. Quarta autem eft Ecclefia, quæ vocata eft Chriftiana, quidem oretenus agnovit Deum unum, fed in tribus perfonis, quarum unaquævis fingulatim feu per fe, effet Deus, & fic Trinitatem divifam, & non in una Perfona unitam, inde hæfit in mente idea trium Deorum, tametfi in labiis vox unius Dei; & infuper Doctores Ecclefiæ, ex ipfa fua Doctrina, quam poft Concilium Nicænum concinnarunt, docent quod credendum fit in Deum Patrem, Deum Filium, & Deum Spiritum fanctum, omnes invifibiles, quia ante Mundum in fimili Effentia Divina exiftentes; & tamen cum Deo invifibili, ut fupra dictum eft, non dabilis eft conjunctio; adhuc nefcientes, quod Deus unus, qui invifibilis, in Mundum venerit, & affumferit Humanum, non modo ut redimeret homines, fed etiam ut vifibilis fieret, & fic conjungibilis, nam legitur, *Verbum erat apud Deum, &* DEUS ERAT VERBUM, *&* VERBUM CARO FACTUM EST, Joh. I: 1-14; & apud Efajam „*Puer natus eft nobis, & Filius datus eft nobis, cujus Nomen,* DEUS, *Heros,* PATER ÆTERNITATIS, Cap. IX: 5. & apud Prophetas pluries, quod Ipfe Jehovah in Mundum venturus fit, & futurus Redemptor, quod etiam factus eft in Humano, quod affumfit.

787.

787. Quod Nova hæc Ecclesia sit Corona omnium Ecclesiarum, quæ huc usque in terrarum Orbe fuerunt, est quia colet Deum unum Visibilem, in quo est Deus invisibilis, sicut anima est in corpore, quod sic & non aliter conjunctio Dei cum homine dabilis sit, est quia homo est naturalis, & inde naturaliter cogitat, & conjunctio erit in cogitatione, & sic in affectione amoris ejus, & hoc fit cum homo cogitat de Deo ut homine. Conjunctio cum Deo invisibili est sicut conjunctio visus oculi cum expanso universi, cujus finem non videt; ut & sicut visus in medio Oceano, qui cadit in aerem & in mare, & perit; at vero conjunctio cum Deo visibili, est sicut visus hominis in aere seu mari expandentis manus ac invitantis in ulnas suas; nam omnis conjunctio Dei cum homine, erit quoque reciproca hominis cum Deo, & alterum hoc reciprocum non dabile est, nisi cum Deo visibili. Quod Deus ante assumtum Humanum, non visibilis fuerit, docet & Ipse Dominus apud Johannem, *Non vocem Patris audivistis unquam, neque speciem Ipsius vidistis*, Cap V: 37; & apud Mosen, *Quod nemo videre possit Deum, & vivere*, Exod. XXXIII: 20. Quod autem videatur per Humanum Ipsius, apud Johannem ,, *Deum nemo vidit unquam, Unigenitus Filius, qui in sinu Patris est, Ille exposuit*, Cap. I: 18: & apud Eundem, *Jesus dixit Ego sum via, veritas & vita, nemo venit ad Patrem nisi per Me; qui cognoscit Me cognoscit Patrem, & qui videt Me, videt Patrem*, Cap. XIV: 6. 7. 9. Quod conjunctio sit cum Deo invisibili per Ipsum visibilem, ita per Dominum, docet Ipse in his locis ,, *Jesus dixit, manete in Me, etiam Ego in vobis, qui manet in Me, & Ego in illo, hic fert fructum multum*, Joh. XV: 4. 5. *In illa die cognoscetis, quod Ego in Patre, & vos in Me, & Ego in vobis*, Joh. XIV: 20. *Ego gloriam, quam dedisti Mihi, dedi illis, ut sint unum, sicut nos unum sumus. Ego in illis & Tu in Me, ut amor, quo amasti Me, in illis sit, & Ego in illis*, Joh. Cap. XVII: 21. 22. 23. 26. & quoque Cap. VI: 56. Tum quod Pater & Ipse unum sint; & quod credendum sit in Ipsum ut quis vitam æternam habeat. Quod salus pendeat a conjunctione cum Deo, supra multis ostensum est.

788. Quod hæc Ecclesia successura sit Ecclesiis, quæ a principio Mundi exstiterunt, & quod duratura sit in sæcula sæculorum; & quod sic futura sit Corona omnium Ecclesiarum, quæ antea fuerunt, prophetavit Daniel; primum dum enarravit & explicuit Nebuchadnezari somnium ejus de quatuor Regnis, per quæ intelliguntur quatuor Ecclesiæ per Statuam ei visam repræsentatæ, dicens, *In diebus horum surgere faciet Deus Cælorum Regnum, quod in sæcula non peribit, & consumet omnia illa Regna, illud autem stabit in sæcula*, Cap. II: 44, & quod hoc fiet per *Lapidem factum in Petram magnam implentem omnem Terram*, Vers. 35; per Petram in Verbo intelligitur Dominus quoad Divinum Verum. Et idem Propheta alibi ,, *Videns fui in visionibus noctis, & ecce cum Nubibus Cælorum sicut Filius hominis, & Huic datum est Dominium, & Gloria, & Regnum, & omnes populi, gentes & linguæ Ipsum colent, Dominium Ipsius dominium sæculi, quod non transibit, & Regnum quod non peribit*, Cap. VII: 13. 14; & hæc dicit, postquam vidit quatuor Bestias magnas e mari ascendentes, Vers. 3; per quas etiam quatuor Ecclesiæ priores repræsentatæ sunt; quod hæc a Daniele prophetata sint de hoc tempore, constat a verbis ejus Cap. XII: 4. tum a Domini verbis, Matth. XXIV: 15. 30, Similia dicuntur in Apocalypsi ,, *Septimus Angelus clanxit, tunc factæ sunt voces magnæ e Cælo, facta sunt Regna Domini nostri & Christi Ipsius, & regnabit in sæcula sæculorum*, Cap. XI: 15.

789. Præterea de hac Ecclesia, qualis futura est, reliqui Prophetæ multis in locis prædixerunt, ex quibus hæc pauca adducentur; apud Sachariam, *Erit dies unus, qui notus Jehovæ, non dies nec nox, quia circa tempus vesperæ erit lux: in die illo exibunt aquæ vivæ ex Hierosolyma, & Jehovah erit in Regem super totam terram, in die illo erit Jehovah unus, & nomen Ipsius unum*, XIV: 7. 8. 9. Apud

Joelem „ *Fiet in die illo, stillabunt montes mustum, & colles fluent lacte, & Hierosolyma sedebit in generationem & generationem*, IV: 17 ad 21. Apud Jeremiam, *Tempore illo vocabunt Hierosolymam Thronum Jehovæ, & congregabuntur omnes Gentes ob Nomen Jehovæ Hierosolymam, neque ibunt amplius post confirmationam cordis sui mali*, III: 17. Apoc. XXI: 24. 26. Apud Esajam „ *Oculi tui videant Hierosolymam, Habitaculum tranquillum, Tabernaculum, quod non dissipabitur, non removebuntur clavi ejus in perpetuum, & funes ejus non avellentur*, XXXIII: 20. in his locis per Hierosolymam intelligitur Sancta Hierosolyma nova, descripta in Apocalypsi, Cap. XXI:, per quam intelligitur Nova Ecclesia; iterum apud Esajam, *Exibit Virga de trunco Jishaji, & erit Justitia cingulum lumborum Ipsius, & Veritas cingulum feminum ejus; quare commorabitur lupus cum agno, & pardus cum hædo, vitulus & leo juvenis & saginatum una, puerque parvus ducet eos: juvenca & ursus pascent, una cubabunt fœtus eorum; quin ludet sugens super foramine viperæ, & super speluncam basilisci ablactatus manum suam impellet; non facient malum, neque corrumpent se in toto monte Sanctitatis meæ; quia plena erit terra scientia Jehovæ. Fiet in die illo, Radicem Jishaji, quæ stans in signum populorum, Gentes quærent, & erit quies Ipsius gloria*, XI: 1. 5 ad 10.; quod talia nondum in Ecclesiis, & minus in ultima, existiterint, notum est. Apud Jeremiam „ *Ecce dies venientes, quibus pangam fœdus novum, & hoc erit fœdus, dabo legem meam in medio eorum, & super cor scribam illam, eroque illis in Deum, & illi erunt Mihi in populum, omnes cognoscent Me a minimo eorum usque ad maximum eorum*, XXXI: 31 ad 34. Apoc. XXI: 3. quod hæc in Ecclesiis antehac non data sint, etiam notum est; causa fuit quia non adiverunt Deum visibilem, quem omnes cognoscent, & quia Ipse est Verbum, seu Lex, quam ponet in medio eorum, & super cor scribet illam. Apud Esajam „ *Propter Hierosolymam non quiescam, usque dum exeat sicut splendor justitia ejus, ac salus ejus sicut lampas ardeat; & vocabitur tibi nomen novum, quod os Jehovæ enuntiabit, & eris* CORONA DECORIS *&* CIDARIS REGNI *in manu Dei tui: beneplacebit Jehovah in te, & terra tua* MARITABITUR. *Ecce Salus tua veniet, ecce Merces Ejus cum Ipso, & vocabunt illos, populus sanctitatis, redempti Jehovæ, & tu vocaberis quæsita Urbs, & non deserta.*

790. Qualis futura hæc Ecclesia, describitur ample in Apocalypsi, ubi agitur de fine Ecclesiæ prioris & ortu Novæ; hæc nova Ecclesia describitur per Novam Hierosolymam, & per magnifica ejus, & quod futura sit Sponsa & Uxor Agni, Cap. XIX: 7. Cap. XXI: 2. 9. Præterea ex Apocalypsi transumam duntaxat hæc, quando nova Hierosolyma visa est descendere e Cælo, dicitur, *Ecce Tabernaculum Dei cum hominibus, qui habitabit cum illis, & illi populi Ipsius erunt, Ipse erit cum illis Deus illorum, & gentes quæ salvantur, in luce Ejus ambulabunt, & nox non erit ibi. Ego Jesus misi Angelum meum ad testandum vobis hæc in Ecclesiis; Ego sum radix & Genus Davidis, Stella splendida & matutina: Spiritus & Sponsa dicunt, veni, & qui audit, dicito veni, & qui sitit, venito, & qui vult, sumito aquam vitæ gratis. Imo veni Domine Jesu, amen*, Cap. XXI: 3. 24. 25. Cap. XXII: 16. 17. 20.

Memorandum.

791. Postquam finitum est hoc Opus, convocavit Dominus duodecim suos Discipulos, qui Ipsum in Mundo sequuti sunt; & post diem emisit omnes in Universum MUNDUM SPIRITUALEM, ad prædicandum EVANGELIUM, quod DOMINUS DEUS JESUS CHRISTUS regnet, cujus Regnum erit in Sæcula sæculorum, secundum prædictionem a Daniele Cap. VII: 14. 14. & in Apocalypsi Cap. XI: 15., *& quod beati*,

ti sint, qui ad Cœnam nuptiarum Agni accedunt, Apoc. XIX: 9, hoc factum est Mense Junio, Die 19, Anno 1770. Hoc intellectum est per hæc Domini verba ,, *Mittet Angelos suos, & congregabunt electos Ipsius a terminis cælorum usque ad terminos eorum*, Matth. XXIV: 31.

792. De Mundo Spirituali actum est in singulari Opere de CÆLO & INFERNO, in quo descripta sunt plura istius Mundi; & quia omnis homo post mortem in illum Mundum venit, descriptus etiam est Status hominum ibi. Quis non novit, aut nosse potest, quod homo post mortem vivat, quia natus est homo, creatus imago Dei, & quia Dominus in Verbo suo id docet; sed qualis Vita ei futura est, hactenus ignotum fuit, creditum est, quod tunc esset Anima, de qua non aliam ideam foverunt, quam sicut de æthere aut aere, ita quod sit Pneuma, quale homo ex ore exspirat dum moritur, in quo tamen vitale ejus residet, sed quod sit absque visu qualis est oculi, absque auditu qualis est auris, & absque loquela qualis est oris; cum tamen homo post mortem æque est homo, & talis homo, ut non sciat aliter, quam quod adhuc sit in priori Mundo; videt, audit, loquitur, sicut in priori Mundo; ambulat, currit, sedet, sicut in priore Mundo; cubat, dormit, & evigilat sicut in priori Mundo; edit & bibit sicut in priori Mundo; delitio conjugiali fruitur sicut in priori Mundo; verbo, est homo quoad omnia & singula. Ex quibus patet, quod Mors non sit exstinctio, sed continuatio vitæ, & quod sit modo transitus.

793. Quod homo sit æque homo post mortem, tametsi tunc coram oculis materialis corporis non apparet, constare potest ex Angelis visis Abrahamo, Hagari, Giudeoni, Danieli, & quibusdam Prophetis, ex Angelis visis in Sepulchro Domini, & postea multoties Johanni, de quibus in APOCALYPSI; cumprimis ex Ipso Domino, qui quod esset Homo, ostendit per tactum & per esum, & tamen coram oculis illorum inconspicuus factus est; quis potest ita delirare, ut non agnoscat, quin, tametsi inconspicuus, æque homo fuerit: Quod viderint Ipsum, erat causa, quia tunc aperti sunt oculi Spiritus illorum, & cum hi aperiuntur, apparent illa, quæ in Mundo spirituali sunt, æque clare, quemadmodum illa, quæ in Mundo Naturali. Differentia inter hominem in Mundo naturali, & hominem in Mundo spirituali est, quod hic homo Corpore substantiali indutus sit, ille autem Corpore materiali, in quo intus est corpus ejus substantiale, & homo substantialis videt hominem substantialem æque clare, ut homo materialis videt hominem materialem: sed non potest homo substantialis videre hominem materialem, nec homo materialis hominem substantialem, propter differentiam inter materiale & substantiale, quæ qualis est, describi potest, sed non paucis.

794. Ex visis per tot annos, possum sequentia referre, quod in Mundo spirituali sint æque Terræ sicut in Mundo naturali, quodque sint Planities & Valles, tum Montes & Colles, & quoque Fontes & Fluvii; quod sint Paradisi, Horti, Luci & Sylvæ; quod sint Urbes, & inibi Palatia & Domus; tum quod sint Scripturæ & Libri; quodque sint Functiones & Negotiationes; & quod sint Aurum, Argentum & Lapides pretiosi; verbo, quod sint omnia & singula, quæcunque in Mundo naturali, sed illa in Cælo immensum perfectiora. Sed differentia est, quod omnia quæ in Mundo spirituali spectantur, sint momento creata a Domino, sicut Domus, Paradisi, Cibi, & reliqua, & quod creentur ad correspondentiam cum interioribus Angelorum & Spirituum, quæ sunt affectiones & inde cogitationes illorum; at quod omnia quæ in Mundo naturali spectantur, ex semine existant & crescant.

795. Quoniam ita est, & indies ibi loquutus sum cum Gentibus & Populis hujus Mundi, ita non solum cum illis qui in Europa sunt, sed etiam cum illis qui in Asia & in Africa, ita cum illis, qui ex varia Religione sunt, Coronidis loco ad hoc Opus adjiciam brevem descriptionem de Statu quorundam ex illis. Tenendum est, quod cujusvis tam Gentis & Populi in communi, quam singulorum in particulari, Status in Mundo spirituali sit secundum agnitionem Dei & cultum Ipsius, & quod omnes qui corde agnoscunt Deum, & post hoc tempus qui agnoscunt Dominum Jesum Christum Deum Redemptorem & Salvatorem, in Cælo sint, & quod qui Ipsum non agnoscunt, sub Cælo sint, & ibi instruantur, & quod qui recipiunt, in Cælum eleventur, & quod qui non recipiunt, in Infernum dejiciantur; inter hos etiam illi veniunt, qui sicut Sociniani solum Deum Patrem adiverunt, & qui sicut Ariani Divinitatem Humani Domini negaverunt; nam dixit Dominus, EGO SUM VIA, VERITAS ET VITA; NEMO VENIT AD PATREM NISI PER ME; & ad Philippum, qui voluit videre Patrem, QUOD QUI ME VIDET ET COGNOSCIT, VIDEAT ET COGNOSCAT PATREM, Joh. XIV: 6 seq.

DE LUTHERO, MELANCHTONE, ET CALVINO, IN MUNDO SPIRITUALI.

796. Cum Tribus his Antesignanis, qui Reformatores Ecclesiæ Christianæ fuerunt, sæpius loquutus sum, & inde instructus, qualis fuit Status vitæ illorum a principio usque ad hodie. Quod LUTHERUM attinet, a primo tempore, cum in Mundum spiritualem alluit, acerrimus propagator & defensor suorum dogmatum fuit, & sicut succrevit multitudo consentiens & favens e Terra, increvit ejus Zelus pro illis; ibi data ei fuit Domus, quualis ei fuerat in vita corporis, Eislebiæ; & ibi in medio erexit Solium parum elevatum, in quo consedit, & per apertam portam admisit auscultatores, & hos in Ordines disposuit, in proximum sibi adscivit faventiores, & post illos collocavit minus faventes, & tunc in tenore loquutus est, & per vices permisit interrogationes, propter finem ut telam sermonis finiti ex aliqua origine iterum exorsurus esset. Ex communi hoc favore tandem imbuit PERSUASIONEM, quæ in Mundo spirituali talis efficaciæ est, ut non ab ullo possit resisti, nec contra id quod dicitur loqui; verum quia hoc erat species incantationis ab antiquis in usu, ex Persuasione illa amplius loqui serio interdictum est, & postea sicut prius ex Memoria & simul Intellectu docuit: talis Persuasio, quæ species incantationis est, scaturit ex amore sui, ex quo tandem talis fit, ut dum quis contradicit, non modo impugnet rem quæstionis, sed etiam ipsam Personam. Hic fuit Status vitæ ejus usque ad Ultimum Judicium, quod in Mundo spirituali Anno 1757 factum est, at tunc post annum e Domo sua prima in aliam translatus, & simul tunc in alium statum: & quia hic audivit, quod ego, qui in Mundo naturali sum, loquerer cum illis qui in Mundo spirituali, inter plures accessit ad me, & post aliquas interrogationes & responsiones, percepit, quod hodie finis prioris Ecclesiæ sit, & principium Novæ, de qua prophetavit Daniel, & Ipse Dominus prædixit apud Evangelistas, & quod Nova hæc Ecclesia intelligatur per Novam Hierosolymam in Apocalypsi, & per Evangelium æternum quod Angelus volans in medio Cæli Evangelizavit habitantibus super Terra, Cap. XIV: 6 ibi, valde indignatus est, & objurgavit; verum sicut percepit, quod Novum Cælum, quod factum est & fit ab illis, qui solum Dominum pro Deo Cæli & Terræ, secundum Ipsius Verba Matth. XXVIII: 18, agnoscunt, & sicut animadvertit Cætus quotidie ad se congregatos diminui, objurgatio cessavit, & tunc propius ad me accessit, & cæpit familiarius mecum loqui; & postquam convictus est,

quod principale Dogma de Justificatione per solam fidem non ex Verbo, sed ex propria Intelligentia assumserit, passus est se instrui de Domino, de Charitate, de vera Fide, de Libero Arbitrio, & porro de Redemptione, & hoc unice ex Verbo, tandem post convictionem incepit favere, & deinde plus & plus semet confirmare in Veritatibus, ex quibus Nova Ecclesia constabilitur; hoc tempore apud me erat quotidie, & tunc quoties recollegit Veritates illas, incepit ad priora sua Dogmata sicut ad talia quæ e diametro contra Verbum sunt, ridere; & audivi illum dicentem, ne miremini quod Ego arripuerim Fidem solam justificantem, & excluserim Charitatem a spirituali sua essentia, & quoque omne Liberum Arbitrium in spiritualibus hominibus ademerim, præter plura quæ a sola Fide semel accepta, sicut unci a catena, pendent, quoniam finis meus fuit divelli a Romano-Catholicis, quem finem non aliter potui assequi & obtinere, quapropter non miror quod Ego aberraverim, sed miror quod unus delirans tot deliros potuerit producere; & inspexit a latere aliquos Scriptores dogmaticos suo tempore fama celebres, suæ doctrinæ fideles sectatores, quod non viderint oppositiones in Scriptura Sacra, quæ tamen exstantes sunt. Dictum est mihi ab Angelis exploratoribus, quod Præsul ille præ multis aliis, qui se in Justificatione per solam fidem confirmaverunt, in Statu conversionis sit, quoniam in pueritia sua, antequam ingressus est Reformationem facere, imbuerit Dogma de præeminentia Charitatis, quapropter etiam tam in Scriptis quam in Sermonibus suis tam egregie de Charitate docuit; ex quibus profluit, quod fides justificationis apud illum implantata fuerit in Externo naturali ejus homine, non autem radicata in Interno spirituali homine. Aliter vero fit cum illis, qui in pueritia sua se confirmant contra spiritualitatem Charitatis; quod etiam ex se fit, dum justificatio per solam fidem per confirmationes stabilitur. Loquutus sum cum Principe Saxoniæ, cum quo Lutherus in Mundo fuerat, ille mihi retulit, quod sæpius obloquutus sit, imprimis quod Charitatem separaverit e Fide, & hanc salvificam & non illam declaraverit, cum tamen Scriptura Sacra non modo illa duo universalia Media salutis conjungit, sed etiam Paulus Charitatem fidei præfert, dicendo, *quod sint tria, Fides, Spes, & Charitas, & quod harum maxima sit Charitas*, I Cor. XIII: 13; sed quod Lutherus toties responderit, quod non possit aliter propter Romano-Catholicos. Hic Princeps est inter felices.

797. Quod MELANCTONEM attinet, de Sorte ejus, qualis hæc fuit dum primum in Mundum Spiritualem venit, & qualis postea, plura scire datum est, non solum ab Angelis, sed etiam ab Ipso, nam cum illo aliquoties loquutus sum, sed non ita sæpe & prope ut cum Luthero; quod non tam sæpe & prope, erat causa, quia non similiter accedere potuit, quoniam tandummodo Justificationi per solam Fidem studium impendit, non autem Charitati, & circumdatus sum Spiritibus angelicis qui in Charitate sunt, & hi accessum ad me intercluserunt. Audivi, quod ut primum Mundum spiritualem intravit, parata illi esset Domus similis domui, in qua commoratus est in Mundo; hoc fit etiam plerisque novis advenis, ex quo non aliter sciunt, quam quod adhuc in Mundo naturali sint, & quod tempus a Morte præterlapsum fuerit modo sicut somnus; in Conclavi ejus etiam omnia similia erant, similis Mensa, simile Chartaphylacium cum loculamentis, & quoque Librarium; quare at primum illuc venit, illico sicut evigilatus a somno, adposuit se Mensæ, & continuavit scribere, & tunc de Justificatione per solam Fidem, & similiter per aliquot dies, & prorsus nihil de Charitate; hoc percepto ab Angelis, quæsitus est per nuntios, cur non etiam scriberet de Charitate, respondit, quod in Charitate nihil Ecclesiæ esset, nam si illa ut quoddam essentiale Ecclesiæ attributum reciperetur, homo etiam sibi meritum justificationis & inde salvationis addicaret, & sic quoque Fidem essentia sua spirituali orbaret; quando hoc perceperunt Angeli, qui supra Caput ejus erant, & hoc audiverunt Angeli,

qui illi, dum extra domum suam erat, adsociati fuerunt, recesserunt, nam cuivis Advenæ in principio associantur Angeli; hoc facto, post aliquot septimanas, inceperunt illa quæ usui illi erant in Conclavi, obscurari & demum evanescere, & tandem usque eo, ut ibi nihil præter Mensam, Chartas, & Atramentarium remaneret, & insuper Conclave ejus quoad parietes apparuit incrustatum calce, & pavimentum materia lateritia flava obductum, & ipse in rudiore veste; quod cum miratus est, & circum se quæsivit, cur illa, responsum tulit, quia Charitatem ab Ecclesia removit, quæ tamen ejus Cor est, sed quia toties contradixit, & perrexit scribere de Fide, ut unico essentiali Ecclesiæ, ac medio salutis, ac plus & plus removere Charitatem, subito sibi visus est sub terra in quodam Ergastulo, ubi similes erant; & dum voluit inde exire, retentus est, & ei denuntiatum, quod non alia sors maneat illos, qui Charitatem & bona Opera extra fores Ecclesiæ ejiciunt; at quoniam unus inter Reformatores Ecclesiæ erat, ex mandato Domini inde exemptus est, & remissus in Conclave suum prius, ubi solum Mensa, Charta & Atramentarium erant, at usque ex ideis confirmatis illevit chartas simili errore, quare non potuit custodiri, quin alternis demitteretur ad captivos sodales, & alternis emitteretur; cum emissus est, apparuit indutus pelle hirsuta, quoniam Fides absque Charitate est frigida. Narravit mihi ipse, quod alia Camera a parte postica sua, adjuncta esset, in qua erant tres Mensæ, quibus assidebant ei similes, qui Charitatem etiam in exilium ejecerunt, & quod ibi etiam quarta Mensa quandoque apparuerit, super qua Monstrosa in variis formis visa sunt, a quibus tamen non deterrefacti sunt, dixit quod cum his loquutus sit, & quod ab illis indies confirmatus. At vero post aliquod tempus percitus timore, cæpit aliquid de Charitate exarare, sed quod uno die inscripsit chartæ, altero non vidit; hoc enim fit unicuique ibi, dum aliquid ex solo Externo homine immittit chartæ, & non simul ab Interno, ita ex coacto & non ex libero, ex se obliteratur. At postquam Novum Cælum a Domino cæptum est instaurari, ex luce ex hoc Cælo exorsus est cogitare, quod forte in errore esset, quare ex anxietate propter sortem suam, aliquas ideas interiores sibi impressas de Charitate sensit, in quo statu consuluit Verbum, & tunc aperti sunt ejus oculi, & vidit, quod illud totum plenum esset AMORE IN DEUM, ET AMORE ERGA PROXIMUM, ita quod esset ut Dominus dicit, quod ex duobus illis Mandatis pendeant Lex & Prophetæ, hoc est, totum Verbum; ex hoc tempore translatus est interius in Meridiem versus Occidentem, & sic in aliam Domum, e qua mecum loquutus est, dicens, quod nunc Scriptura ejus de Charitate non evanescat sicut prius, sed quod postero die obscure appareat. Hoc miratus sum, quod cum ambulat, gressus ejus audiantur pulsatiles, sicut qui ferreis calceis induti super plano lapideo incedunt. His adjiciendum est, quod cum aliqui vovitii e Mundo cum illo loquendi & illum videndi causa Conclave ejus intraverunt, advocaverit unum ex spiritibus magicis, qui per phantasias potuerunt inducere varias species decoras, qui tunc exornaverunt Conclave ejus decoramentis, & tapetibus rosaceis, & quoque tanquam Librario in medio; at vero ut primum illi abiverunt, disparatæ sunt species illæ, ac prior incrustatio calcaria ac inanitas rediit: sed hoc dum in priori Statu fuit.

798. De CALVINO sequentia hæc audivi, I. Quod cum primum in Mundum spiritualem alluit, non crediderit aliter, quam quod adhuc in Mundo, ubi natus, esset, & tametsi ab Angelis illi in primordio associatis audivit, quod nunc in eorum Mundo esset, & non in suo priori, dixit, idem mihi corpus est, eædem manus, & similes sensus, sed instruebant illum Angeli, quod nunc in corpore substantiali esset, & quod prius non modo in eodem, sed etiam in materiali, quod circum induit substantiale, & quod materiale corpus rejectum sit, permanente substantiali, ex quo homo est homo; hoc primum intellexit, sed post diem rediit in priorem fidem, quod adhuc esset in Mundo ubi natus; causa erat, quia Sensualis ho-

homo fuit, nihil credens, nisi quod ex objectis sensuum corporis hauriret, inde factum est, quod omnia fidei suæ Dogmata ex propria Intelligentia concluserit, & non ex Verbo; quod citaverit Verbum, fecerit plebis causa, ut assensu faverent. II. Quod post primam hanc periodum, relictis Angelis circumvagatus sit, & inquisiverit, ubi illi, qui ab Antiquis temporibus PRÆDESTINATIONEM crediderunt, & dictum est illi, quod sint remoti ab hinc, & inclusi & superinducti, & quod ad illos non pateat ingressus nisi a parte postica sub terra; sed quod usque discipuli Godoskalchi adhuc libere circumeant, & quandoque congregentur in loco, qui vocatur Lingua spirituali Pyris; & quia illorum consortium cupivit, deductus est ad Cætum, ubi aliqui ex illis stabant; & cum inter illos venit, in jucundo sui cordis erat, & cum illis interiorem amicitiam ligavit. III. At postquam sectatores Godoskalchi ad fratres suos in Caverna abducti sunt, tæduit illum, quare quæsivit hic & ibi azylum, & tandem receptus est in quadam Societate, ubi mere simplices, & inter illos etiam religiosi erant, & cum animadvertit, quod nequicquam scirent, nec capere possent de Prædestinatione, contulit se in unum Angulum istius Societatis, & ibi delituit per multum tempus, nec aperuit os de aliqua re Ecclesiæ; hoc provisum est, ut recederet ab errore suo de Prædestinatione, ac ut implerentur catervæ illorum, qui post Dodrectanam Synodum detestabili isti hæresi adhæserunt, qui omnes successive in Cavernam ad consocios relegati sunt. IV. Demum cum ab hodiernis Prædestinatianis quæsitum est, ubi Calvinus, & post indagationem inventus est in extremis alicujus Societatis, quæ ex mere simplicibus constabat, quare inde evocatus est, & deductus ad quendam Prætorem, qui simili fæci inescatus erat, hic ideo accepit illum in suam Domum, & custodivit, & hoc usque dum Novum Cælum a Domino cæptum est instaurari, & tunc quia Prætor custos ejus una cum sua turba ejectus est, Calvinus se contulit in quandam domum meretriciam, & ibi moratus per aliquod tempus. V. Et quia tunc fruitus est liberate circumvagandi, & quoque propius ad commorationem ubi eram, accedendi, datum est loqui cum illo, & primum de Novo Cælo, quod hodie conditur ab illis, qui Dominum solum pro Deo Cæli & terræ agnoscunt, secundum verba Ipsius apud Matthæum Cap. XXVIII: 18; & quod hi credant, quod Ipse & Pater unum sint, Joh. X: 30; & quod Ipse sit in Patre & Pater in Ipso; & quod qui videt & cognoscit Ipsum, videat & cognoscat Patrem, Joh. XIV: 6 ad 11: & quod sic unus Deus sit in Ecclesia sicut in Cælo: ad quæ a me dicta primum, sicut soluit, obmutescebat, sed post semissem horæ solvit silentium, & dixit; fuitne Christus Homo, filius Mariæ nuptæ Josepho, quomodo potest homo adorari ut Deus; & dixi, estne Jesus Christus Redemptor & Salvator noster, Deus & Homo, ad quod respondit, est Deus & Homo, attamen Divinitas non est ejus sed est Patris; & quæsivi, ubinam tunc est Christus, dixit, est in infimis Cæli, quod confirmavit per humiliationem ejus coram Patre, & quod passus sit se crucifigi; his adjecit dicteria in Cultum Ipsius, quæ tunc in memoriam ejus e Mundo irrupserunt, quæ in summa erant, quod Cultus ejus non aliud sit, quam Idololatria, & voluit adjicere infanda de illo cultu, verum Angeli, qui apud me erant, compresserunt labia ejus; ego vero ex Zelo convertendi illum, dixi, quod Dominus Salvator noster non modo sit Deus & Homo, sed etiam quod in Ipso Deus sit Homo & Homo Deus, & hoc confirmavi ex Paulo, Quod in Ipso omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter, Coloss. II: 9; & ex Johanne, Quod sit verus Deus & Vita æterna, I Epist. V: 20. 21; tum ex his Ipsius Domini Verbis, Quod voluntas Patris sit, ut omnis qui credit in Filium, habeat vitam æternam, & quod qui non credit, non visurus sit vitam, sed ira Dei super illo maneat; Joh. III: 36. Cap. VI: 40.; ac insuper, quod Fides symbolica, quæ Athanasiana vocatur, dictet, quod in Christo Deus & Homo non sint duo, sed unum, & quod sint in una Persona, sicut anima & corpus in homine. His auditis respondit, quid om-

omnia illa, quæ protulisti ex Verbo, nisi inania, estne Verbum Liber omnium hæresium, & sic est sicut Index venti super tectis & navibus, qui huc illuc circumrotatur secundum flatum, est SOLA PRÆDESTINATIO, quæ concludit omnia Religionis, est hæc omnium Religionis Habitaculum & Tentorium conventus, & Fides, per quam fit Justificatio & Salvatio, est ibi Adytum & Sanctuarium; num est ulli homini Liberum Arbitrium in spiritualibus, suntne omnia salutis gratuita, quare argumenta contra hæc, & sic contra Prædestinationem, non aliter audio & percipio quam sicut ructus ex ventre, & sicut boribogmos; & quia ita est, cogitavi mecum, quod Templum ubi docetur de alia re, & ex Verbo, ac Cætus congregatus tunc, sit tanquam Bestiarium, in quo sunt oves & lupi simul, sed hi capistrati per Leges justitiæ civiles ne irruant in oves, per oves intelligo prædestinatos; & quod Prædicationes oratoriæ ibi tunc, non sint nisi singultus ex pectore: sed dabo meam Confessionem, quæ hæc est „Est Deus, & ille Omnipotens, & non est salus aliis, quam illis qui a Deo Patre electi & prædestinati sunt, & quisque alius adscriptus est suæ sorti, hoc est, suo fato. His auditis in excandescentia regessi, loqueris nefanda, abi male spiritus; scisne quia in Mundo spirituali es, quod sit Cælum & quod sit Infernum, & quod Prædestinatio involvat, quod aliqui adscripti sint Cælo, & aliqui Inferno, num sic aliam ideam de Deo poteris tibi formare, quam sicut de Tyranno, qui Clientes in Urbem admittit, & reliquos ejicit in Carnificinam; quare pudeat te. Postea prælegi coram illo, quæ in Libro Evangelicorum dogmatico, FORMULA CONCORDIÆ, appellato, de erronea Doctrina CALVINISTARUM, de Cultu Domini, & de Prædestinatione, scripta sunt: de CULTU DOMINI, hæc „*Quod damnabilis Idololatria sit, si fiducia & fides cordis in Christum non solum secundum Divinam, sed etiam secundum Humanam Ipsius Naturam collocetur, & honor adorationis ad utramque dirigatur* „. Et de PRÆDESTINATIONE, hæc „ *Christum non pro omnibus hominibus, sed pro solis Electis mortuum esse. Deum potissimam partem hominum ad damnationem æternam creasse, & nolle ut potissima pars convertatur & vivat. Electos & Regenitos non posse fidem & Spiritum sanctum amittere, quamvis omnis generis grandia peccata & flagitia committant. Eos vero, qui Electi non sunt, necessario damnari, nec posse pervenire ad salutem, etiamsi millies baptizarentur, & quotidie ad Eucharistiam accederent, præterea vitam tam sancte atque inculpate ducerent, quantum unquam fieri potest* „ p. 837. 838, Editionis Lipsiens: Anno 1756. Post prælectionem, quæsivi illum, num illa quæ in Libro isto scripta sunt, sint ex ipsius Doctrina, vel non, & respondit, quod ex sua, sed quod non reminiscatur, num ipsa illa verba ex suo calamo tametsi ex suo ore, profluxerint. His auditis recesserunt ab illo omnes servi Domini, & ille propere se contulit in viam tendentem ad speluncam, ubi sunt, qui Prædestinationis execrabile Dogma apud se confirmaverunt. Cum quibusdam ex incarceratis in Spelunca illa postea loquutus sum, & quæsivi sortem illorum, & dixerunt, quod sint adacti laborare propter victum, & quod omnes inter se inimici sint, & quod quisque quærat causam malum faciendi alteri, & quod etiam faciant, dum aliquam levem deprehendunt, & quod hoc sit jucundum vitæ illorum. Præterea de Prædestinatione & Prædestinatianis videantur quæ supra n: 485 ad 488, scripta sunt.

799. Cum pluribus aliis tam Sectatoribus Trium illorum, quam cum Hæreticis loquutus sum, & de omnibus concludere mihi datum est, quod quicunque ex illis Charitatis vitam egerunt, & plus qui amaverunt Verum quia est Verum, in Mundo spirituali se patiantur instrui, & acceptent Novæ Ecclesiæ Doctrinalia: at vero illi qui se confirmaverunt in falsis religionis, & quoque illi qui malam vitam egerunt, non patiantur se instrui, & quod hi pedetentim se removeant e Novo Cælo, & se consocient cum similibus, qui in Inferno sunt, ubi plus & plus contra Cultum Domini se confirmant & obstinant, & usque eo, ut non sustineant

neant audire Nomen Jesu; at vicissim in Cælo, ubi omnes unanimiter Dominum pro Deo Cæli agnoscunt.

DE HOLLANDIS IN MUNDO SPIRITUALI.

800. In Opere de CÆLO ET INFERNO, relatum est, quod Christiani, apud quos Verbum legitur, ac cognitio & agnitio Domini Redemptoris & Salvatoris est, in Medio Gentium & Populorum totius Mundi spiritualis sint, ex causa, quia maxima Lux spiritualis, apud illos est, & Lux inde sicut a Centro propagatur in omnes peripherias usque ad ultimas, secundum illa, quæ in Transactione de SCRIPTURA SACRA supra n: 267 ad 272, ostensa sunt. In hoc Medio Christiano Reformati sortiti sunt loca secundum receptionem Lucis spiritualis a Domino; & quia Hollandi Lucem illam lumini naturali suo penitius & plenius injunctam possident, & inde sunt aliis receptibiliores talium quæ rationis sunt, ideo in Meditullio illo Christiano habitationes nacti sunt in Oriente & Meridie, in Oriente ex facultate recipiendi Calorem spiritualem, & in Meridie ex facultate recipiendi Lucem spiritualem. Quod Plagæ in Mundo spirituali non sint sicut Plagæ in Mundo naturali; & quod habitationes secundum Plagas sint habitationes secundum receptionem Fidei & Amoris, & quod in Oriente sint qui præstant Amore, & in Meridie qui præstant Intelligentia, videatur in Opere de CÆLO ET INFERNO, n: 141 ad 153.

801. Causa, quod Hollandi in illis Meditullii Christiani Plagis sint, est quoque quia Negotiatio est Amor finalis illorum, ac Pecunia Amor medius inserviens, & ille Amor est spirtualis; at ubi Pecunia est Amor finalis, & Negotiatio amor medius inserviens, quemadmodum apud Judæos, est ille Amor naturalis, & trahit ex avaritia. Quod Amor negotiandi dum est finalis, sit spiritualis, est ex usu ejus, quod inserviat communi bono, cum quo proprium bonum quidem cohæret, & hoc præ illo apparet, quia homo ex naturali suo homine cogitat; sed usque dum Negotiatio est finis, est quoque ille amor, & quisque secundum amorem finalem spectatur in Cælo; Amor enim finalis est sicut Dominus Regni, aut sicut herus Domi, & reliqui amores sunt sicut ejus subditi & famuli; & quoque Amor finalis in supremis ac intimis mentis residet, & amores medii sunt infra & extra illum, & serviunt ei ad nutum; in spirituali hoc amore sunt Hollandi præ aliis: at Judæi in Amore inverso, quare Amor negotiandi illorum est mere naturalis, in quo nihil ex communi bono, sed solum ex proprio, intus latet.

802. Hollandi principiis suæ Religionis firmius inhærent quam alii, nec dimoventur ab illis, & si convincuntur, quod hoc aut illud non concors sit, usque non affirmant, sed vertunt se retro, & permanent immoti; ita quoque amovent se ab intuitione veri interiore; Rationale enim suum concludunt sub obedientia. Quoniam tales sunt, ideo illi post mortem, dum in Mundum spiritualem veniunt, peculiari modo præparantur ad recipiendum spiritualia Cæli, quæ sunt Divina Vera: non docentur, quia non recipiunt, sed describitur illis Cælum, quale est, & deinde datur illis ascendere illuc, ac videre illud, & tunc quicquid concordat cum genio illorum, infunditur, sic demissi redeunt ad suos cum pleno desiderio Cæli: si tunc non recipiunt hoc Verum, quod Deus unus sit Persona & Essentia, & quod ille Deus sit Dominus Redemptor & Salvator, & quod in Ipso sit Divina Trinitas; tum hoc Verum, quod Fides & Charitas cognitione & sermone non faciant quicquam absque vita illarum, & quod illæ dentur a Domino dum post explorationem pænitentiam agunt. Si ab illis, cum docentur, se avertunt, & usque cogitant de Deo, quod sint tres quoad Personas, & de Religione solum quod sit, rediguntur in miserias, & aufertur illis Negotiatio, usque dum vident se ad incitas redactos: & tunc perducuntur ad illos, qui, quia in Divinis Veris sunt, abundant om-

omnibus, & apud quos Negotiatio floret, ac ibi insinuatur illis e Cælo cogitatio, unde est, quod tales sint, & simul reflexio super Fidem illorum, & super Vitam illorum, quod aversentur mala ut peccata; parum etiam inquirunt, & percipiunt concordantiam cum propria cogitatione & reflexione; hoc fit per vices: tandem ex semet cogitant, quod ut exeant a miseriis, similiter credendum, & similiter vivendum sit, & tunc sicut recipiunt illam Fidem, & vivunt illam Charitatis vitam, datur illis opulentia, & faustitas vitæ. Hoc modo illi, qui in Mundo aliquam vitam Charitatis egerunt, emendantur a se, ac præparantur ad Cælum. Hi postea Constantiores fiunt aliis, adeo ut dici queant Constantiæ, nec se ab aliqua ratiocinatione, fallacia, obscuritate inducta per sophistica, & ex visione præpostera a solis confirmationibus, abduci patiuntur; fiunt enim perspicaces plus quam prius.

803. Doctores Didascali in Lyceis illorum maximopere student mysticis fidei hodiernæ, imprimis illi ibi qui vocantur Coccejani, & quia ex mysticis illis inevitabiliter enascitur dogma Prædestinationis, & hæc insuper a Synodo Dodrechtana constabilita est, inseminatur etiam illa, ac implantatur, sicut semen ex fructu cujuscunque arboris desumtum, agro. Inde est, quod Laici de Prædestinatione inter se multum loquantur, sed diversimode, quidam illam ambabus manibus amplectuntur, quidam solum una manu, & arrident, quidam illam abjiciunt sicut anguem lacertum; ignorant enim mystica fidei, ex quibus Vipera illa exclusa est; quod hæc ignorent, est causa, quia Negotiis suis intenti sunt, & mystica fidei istius, quidem tangunt intellectum illorum, sed non penetrant in illum; quare Prædestinationis dogma apud Laicos, & quoque apud Clericos, est sicut Simulachrum in forma humana positum super Scopulo in mari cum magna Concha, quæ fulget sicut ex auro, in manu, ad quod visum aliqui Navarchæ præternavigantes demittunt velum mali, honorandi & venerandi causa, aliqui modo ad illud nictant oculis & salutant, & aliqui ad id sibilant ut ad ludicrum quid. Et est sicut Avis ignota ex India posita super alta turri, quam aliqui jurant esse Turturem, aliqui divinant esse Gallum, & aliqui dejerant & clamant, certe est ulula.

804. Hollandi dignoscuntur probe ab aliis in Mundo spirituali, quia in similibus vestibus apparent, in quibus in Mundo naturali, cum discrimine, quod in nitidioribus illi, qui receperunt Fidem & Vitam Spiritualem. Quod in similibus Vestibus appareant, est causa, quia in principiis Religionis suæ constanter manent, & omnes in Mundo spirituali vestiuntur secundum illa: quare Vestimenta alba, & ex bysso, sunt illis ibi qui in Divinis Veris sunt.

805. Urbes, in quibus Hollandi habitant, sunt singulari modo custoditæ, omnes Plateæ in illis sunt tectæ, & in plateis sunt Portæ, propter causam, ne spectentur e petris & collibus circum; hoc fit illis propter insitam prudentiam occultandi sua consilia, & non divulgandi suas intentiones; nam talia in Mundo spirituali per inspectiones protrahuntur. Cum aliquis animo explorandi statum illorum venit, ille dum exiturus est, ducitur ad Portas platearum clausas, & sic reducitur & ducitur ad plures, & hoc usque ad summam molestiam, & tunc emittitur; hoc ob finem ne redeat. Uxores, quæ imperium super Maritos affectant, habitant ad unum latus Urbis, nec sæpius cum Maritis conveniunt, quam cum invitantur, quod fit civili modo; & tunc illas etiam deducunt ad Domos, ubi Conjuges absque imperio unius super alterum vivunt, & ostendunt quam ornatæ & mundæ illorum Domus sunt, & quam jucundum vitæ illis est, & quod hæc sint illis ex mutuo & conjugali amore: illæ, quæ ad hæc attendunt, & afficiuntur, desistunt a dominio, & una vivunt; & tunc nanciscuntur habitationem propius ad Medium, & vocantur Angeli: causa est, quia Amor vere conjugalis est Amor Cælestis, qui est absque imperio.

De

DE ANGLIS IN MUNDO SPIRITUALI.

806. Sunt duo Status cogitationis apud hominem, Externus & Internus; homo in Externo est in Mundo naturali, in Interno est in Mundo spirituali; hi Status unum faciunt apud bonos, sed non unum apud malos; qualis homo quoad Internum suum est, raro patet in Mundo, quoniam ab infantia didicit moralis & rationalis esse, & amat videri; sed in Mundo spirituali clare apparet qualis est, est enim tunc homo spiritus, ac spiritus est Internus homo. Nunc quia mihi datum est in illo Mundo esse, & ibi videre, quales Interni homines sunt ab uno Regno & ab altero, me oportet, quia interest, id manifestare.

807. Quod ad Gentem Anglicam; meliores ex illis in Centro omnium Christianorum sunt, ex causa, quia illis Lux intellectualis interior est; hæc non apparet alicui in Mundo naturali, sed apparet conspicue in Mundo spirituali; hanc lucem trahunt ex libertate loquendi & scribendi, & per id cogitandi: apud alios, qui in tali libertate non sunt, lux illa, quia non habet exitum, offunditur. Verum Lux illa non est activa ex se, sed fit activa ab aliis, imprimis a viris famæ & auctoritatis; ut primum ab his aliquid dicitur, Lux illa exsplendescit. Propter hanc causam illis in Mundo spirituali præficiuntur Moderatores, ac dantur Sacerdotes incluti fama, & præpollente ingenio, in quorum judiciis ex illa sua indole acquiescunt.

808. Est similitudo animorum inter illos, ex qua cum amicis, qui ex Patria eorum sunt, ligant familiaritem, & raro cum aliis; mutuam opem etiam ferunt; ac sinceritatem amant: Sunt amantes Patriæ, & Zelotes ejus gloriæ; & spectant Alienigenas, sicut quis ex tecto Palatii sui per tubum opticum spectat ad habitantes & palantes extra urbem. Politica Regni sui occupant mentes & possident corda illorum, quandoque in tantum, ut abstrahant spiritus eorum a studiis sublimioris judicii, per quæ superior intelligentia comparatur; hæc quidem in juventute illi, qui talibus in Lyceis intendunt, hauriunt; sed transeunt sicut phænomena; at usque ex illis rationalitas eorum fit viva, & micat luce, ex qua formant pulchras imagines, sicut Prisma Chrystallinum obversum soli format irides, & planum objectum fulvis coloribus tingit.

809. Sunt binæ Urbes magnæ similes Londino, in quos plerique Angli post mortem veniunt; priorem Urbem datum est videre, & quoque perambulare. Medium illius Urbis est, ubi in Londino est Conventus Mercatorum, qui vocatur Exchange, ibi habitant Moderatores; supra illud Medium est Oriens; infra illud est Occidens; a latere dextro est Meridies, a latere sinistro est Septentrio. In Plaga orientali habitant, qui vitam Charitatis præ reliquis egerunt, ibi sunt Palatia magnifica; in Plaga meridionali habitant Sapientes, apud quos plura splendida sunt; in Plaga septentrionali habitant, qui præ cæteris amaverunt libertatem loquendi & scribendi: in Plaga occidentali habitant, qui Justificationem per solam fidem venditant; ad dextrum ibi in hac Plaga, est introitus in hanc Urbem, & quoque est exitus ab illa; illi, qui male vivunt, emittuntur ibi: Presbyteri qui in Occidente sunt, & solam illam Fidem docent, non audent per plateas magnas, sed per vicos angustiores intrare Urbem, quoniam non alii habitatores in ipsa Urbe tolerantur, quam qui in Fide Charitatis sunt. Audivi conquestos de Prædicatoribus ab Occidente, quod sermones suos tali arte & eloquio concinnent, & ignotam illis Justificationem per fidem involvant, ut nesciant num bonum faciendum sit vel non; prædicant fidem ut bonum intrinsecum, & hoc separant a bono Charitatis, quod vocant meritorium, & sic non acceptum Deo. Sed cum illi, qui in

Pla-

Plaga Urbis Orientali & Meridionali habitant, tales sermones audiunt, exeunt Templis: & Prædicatores postea deprivantur sacerdotio.

810. Audivi postea plures causas, cur Prædcatores illi deprivantur sacerdotio, dixerunt quod primaria sit, quod non ex Verbo & sic ex Spiritu Dei Sermones suos conforment, sed ex rationali suo lumine & sic ex Spiritu proprio; primordia quidem sicut præludia ex Verbo depromunt, sed hæc modo tangunt labiis, & sicut non sapida deserunt, & mox eligunt quoddam sapidum ex propria intelligentia, quod ut lauticias ore volvunt & super lingua versant, & sic docent: dixerunt, quod inde non plus spirituale insit concionibus illorum, quam quod inest cantibus oscinum; & quod sint allegorica exornata sicut sunt capillamenta pulchre cincinnata & farina hordei dealbata super Capite calvo: mystica sermonum illorum de Justificatione per solam fidem æquiparabant Coturnicibus e mari conjectis super castra filiorum Israelis, ex quibus ad plura millia mortui sunt, Num. XI; at Theologica de Charitate & Fide simul æquiparabant Mannæ e Cælo. Quondam audivi Presbyteros illorum de sola Fide inter se loquentes; & vidi quoddam Simulachrum ab illis formatum, quod solam Fidem illorum repræsentabat; hoc apparuit in lumine eorum, quod erat phantasiæ, sicut magnus Gigas; sed cum immissa est lux e Cælo, apparuit illud superius sicut monstrum, & inferius sicut serpens; quo viso recesserunt, & ab adstantibus conjectum est in stagnum.

811. Altera magna Urbs Londinum etiam nuncupata, non est in meditullio Christiano, sed dissita ab illa ad septentrionem: in illam post mortem veniunt, qui interius mali sunt. In medio ejus est aperta communicatio cum Inferno, a quo etiam per vices absorbentur.

812. Ex illis, qui ex Anglia in Mundo spirituali sunt, perceptum est, quod illis sit duplex Theologia, una ex Doctrina fidei illorum, & altera ex Doctrina Charitatis; ex Doctrina fidei illis, qui sacerdotio initiantur, & ex Doctrina Charitatis plures e Laicis, imprimis illi, qui in Scotia & in confiniis ejus commorantur; cum his Solifidiani timent movere lites, quoniam hi pugnant cum illis tam ex Verbo quam ex Ratione; Doctrina hæc Charitatis exstat in Oratione quovis die Sabbathi prælecta in Templis coram illis qui Sacramentum Cænæ obeunt, in qua aperte dicitur, quod si non in Charitate sunt, & mala ut peccata non fugiunt, se in damnationem æternam conjiciant, & quod alioquin, si ad Sanctam Communionem accederent, Diabolus in illos intraturus esset sicut in Judam.

DE GERMANIS IN MUNDO SPIRITUALI.

813. Notum est, quod Incolæ cujusvis Regni divisi in plures Provincias, non simili genio sint, & quod inter se differant singulariter, sicut universaliter habitatores Climatum in terrarum Orbe; sed quod usque communis Genius regnet inter illos qui sub uno Rege & inde sub una statuta Lege sunt. Quod Germaniam attinet, est illa præ Regnis circum illam divisa in plures Ditiones; est ibi Imperium, sub cujus universali auspicio sunt omnes, sed usque Princeps cujusvis ditionis jure despotico gaudet in particulari, sunt enim ibi Ducatus majores & minores, & quisque in suo est tanquam Monarcha: & insuper est ibi Religio Divisa, in quibusdam Ducatibus sunt Evangelici ita nominati, in quibusdam sunt Reformati, & in quibusdam sunt Pontificii; cum talis diversitas Auspiciorum & simul Religionum est, possunt Germani ægrius quoad animos, inclinationes & vitas ex visis in Mundo spirituali describi, quam Gentes & Populi alibi: Sed quia usque Communis Genius regnat ubivis inter Populos ejusdem Linguæ, potest ille ex ideis in unum collectis aliquatenus videri & describi.

814. Quoniam Germani sub Regimine desposito in particulari in quovis Ducatu sunt,

sunt, ideo non sunt in Libertate loquendi & scribendi sicut Batavi & Britanni, & cum Libertas loquendi & scribendi coercita est, etiam simul Libertas cogitandi, hoc est, perspiciendi res in sua amplitudine coercita tenetur; est enim sicut Cisterna fontis circum vallata, ex quo inibi aqua elevatur usque ad orificium Venæ, unde ipsa Vena non salit amplius, Cogitatio est sicut vena, & Loquela inde est sicut cisterna; verbo influxus se adaptat effluxui, similiter Intellectus a superiori ad rationem libertatis eloquendi & egerendi cogitata: quapropter nobilis illa Gens parum litat rebus judicii, sed rebus memoriæ; quæ causa est quod Historiæ Literariæ imprimis dediti sint, & in Libris suis fidant Viris famæ & eruditionis inter illos, & horum judicia allegent in copia, & subscribant alicui: status hic illorum repræsentatur in Mundo spirituali per Virum, qui sub ulnis portat libros, & cum aliquis contendit de aliqua re judicii, inquit, dabo tibi responsum, & illico depromit aliquem librum sub ulna, & prælegit.

815. Ex hoc illorum statu procedunt plura, & inter illa hoc; quod spiritualia Ecclesiæ inscripta memoriæ teneant, & raro elevent illa in Intellectum superiorem, sed modo immittant illa in Intellectum inferiorem, e quo de illis ratiocinantur, ita prorsus aliter quam Nationes liberæ; hi quoad spiritualia Ecclesiæ, quæ vocantur Theologica, sunt sicut Aquilæ, quæ se evehunt in quamvis altitudinem, at Nationes non liberæ sunt sicut Olores in fluvio. Et quoque Nationes liberæ sunt sicut Cervi grandiores cum altis cornibus, qui percurrunt campos, lucos & sylvas in plena licentia, at Nationes non liberæ sunt sicut Cervi in Vivariis detenti ut serviant Principi. Porro Populi libertatis sunt sicut Equi volantes ab Antiquis vocati Pegasi, qui non modo super Maria, sed etiam super Colles qui nuncupantur Parnassii, & quoque super Musæa infra illos, volant; at Populi non manumissi sunt sicut generosi Equi pulchre phalerati in Stabulis Regum. His similia sunt discrimina judiciorum in rebus mysticis Theologiæ; Clerici ibi, dum discipuli sunt, ex ore Didascalorum in Lyceis exscribunt dictamina, & hæc custodiunt sicut auctoramenta eruditionis, & cum inaugurati sunt sacerdotio, aut constituti Lectores in Gymnasiis, hi e cathedris, & illi e suggestis, canonicas suas loquelas, ex dictatis, de quibus nunc supra, ut plurimum hauriunt. Sacerdotes illorum, qui non ex orthodoxia docent, communiter Spiritum Sanctum, ac mirabiles ejus operationes & excitationes sanctitatum in cordibus prædicant; at illi, qui ex hodierna Orthodoxia de Fide docent, apparent Angelis sicut laurea ex foliis æsculi ligata insigniti; at illi, qui ex Verbo de Charitate & ejus operibus docent, apparent Angelis sicut laurea ex foliis odoriferis e lauro contexta ornati. Evangelici ibi in contentionibus cum Reformatis de veritatibus apparent sicut lacerent vestes, ex causa quia vestes significant veritates.

816. Quæsivi ubinam Hamburgenses in Mundo spirituali inveniuntur, ac dictum est, quod nullibi appareant collecti in unam Societatem, & minus in aliquam Civitatem, sed quod sint circumsparsi & intermixti Germanis in variis plagis; & dum inquisita est causa, dicta est hæc, quod sit ex continuis mentium illorum inspectionibus & quasi peregrinationibus extra suam Urbem, & perparum intra illam: nam qualis est status Mentis hominis in Mundo naturali, talis est ejus status in Mundo spirituali; Mens enim hominis est ejus Spiritus, seu posthumus homo post excessum ejus e materiali corpore vivens.

DE PONTIFICIIS IN MUNDO SPIRITUALI.

817. Pontificii in Mundo spirituali apparent circum & infra Protestantes, & per intervalla distincti sunt, quæ transire interdictum est; sed usque Monachi per clandestinas artes parant sibi communicationem, & quoque per se-

femitas ignotas ablegant emissarios ut seducant, sed indagantur, & postquam puniti sunt, vel remittuntur ad suos, vel dejiciuntur.

818. Post Ultimum Judicium, quod in Mundo spirituali factum est Anno 1757, Status omnium, & sic etiam illorum, ita mutatus est, quod non liceat se congregare in Cætus, sicut prius; sed cuivis Amori tam bono quam malo, ordinatæ sint viæ, quas illi, qui e Mundo alluunt, illico intrant, ac vadunt ad Societates Amoribus illorum correspondentes; sic feruntur mali ad Societates, quæ in Inferno sunt, ac boni ad Societates quæ in Cælo sunt: sic cautum est, ne sicut prius artificiales Cælos sibi forment. Tales Societates in Mundo spirituum, qui est medius inter Cælum & Infernum, sunt multiplices, sunt enim totidem, quot sunt Genera & Species affectionum Amoris boni & mali; ac interea antequam vel in Cælum elevantur, vel in Infernum dejiciuntur, sunt in conjunctione spirituali cum hominibus Mundi, ex causa, quia hi etiam in medio sunt inter Cælum & Infernum.

819. Pontificii Synedrium quoddam habent in Plaga Meridionali versus Orientem, in quo illorum Primores conveniunt, & consultant de variis quæ Religionis eorum sunt, imprimis quomodo Vulgus tenendum est in cæca obedientia, & quomodo Dominatus eorum ampliandus: sed non in illud admittitur aliquis qui in Mundo fuerat Pontifex, ex causa quia insidet animo ejus instar Auctoritatis Divinæ, ex eo quod arrogaverit sibi potestatem Domini in Mundo: nec permittitur alicui Cardinali in Synedrium illud intrare, & hoc propter supereminentiam; hi tamen in amplo Conclavi sub illis se colligunt, at post aliquot dierum commorationem auferuntur, sed non datum est scire, quo. Alius etiam Conventus est in Plaga meridionali versus Occidentem; negotium ibi est credulum vulgus intromittere in Cælum; disponunt ibi circum se plures Societates, quæ in variis Jucundis externis sunt, in quibusdam sunt Choreæ, in quibusdam Harmoniæ musicæ, in quibusdam Processiones, in quibusdam Theatra & ludi scenici, in quibusdam sunt qui per phantasias inducunt varias species magnificentiæ, in quibusdam modo hauriolantur & jocantur; in quibusdam loquuntur inter se amice, alicubi de religiosis, alicubi de civilibus, etiam alicubi de lascivis; & sic porro: in aliquam ex his societatibus secundum cujusvis voluptatem immittunt credulos, vocantes id Cælum; sed omnes post diem unum aut alterum, cum ibi fuerunt, tædio afficiuntur & abscedunt, quia Jucunda illa sunt externa & non interna; ita quoque plures abducuntur a frivolis fidei de potestate intromittendi in Cælum. Quod Cultum eorum in specie attinet, est ille pæne similis Cultui illorum in Mundo, consistit ille similiter in Missis, quæ fiunt in Lingua non communi spirituum, sed conflata ex vocibus alte sonantibus, quæ Sanctum externum & Tremorem incutiunt, quæ prorsus non intelligunt.

820. Omnes qui in Mundum spiritualem e Terris veniunt, in Confessione fidei, & in Religione Patriæ suæ in principio tenentur; ita quoque Pontificii; quare semper aliquem repræsentativum Pontificem sibi præpositum habent, quem etiam simili ritu adorant, quo in Mundo. Raro aliquis Papa in Mundo, post excessum inde, illis præponitur; sed usque Ille qui ante 30 & 40 annos Pontificali Munere functus est, illis præfectus est, ob causam, quia Ille corde suo fovit, quod Verbum sanctius esset, quam creditur, & quod Dominus colendus esset. Datum est loqui cum illo, & dixit, quod Dominum solum adoret, quia Ipse est Deus, cui omnis potestas est in Cælo & in Terra, secundum Ipsius verba, Matth. XXVIII: 18; & quod invocationes Sanctorum sint ludibria: tum quod in Mundo intenderit restaurare illam Ecclesiam, sed quod non potuerit, propter causas quas dixit. Vidi illum, quando Urbs magna septentrionalis, in qua fuerunt Pontificii & simul Reformati, die Ultimi Judicii destruebatur, in lectica exportatum, & in locum securum translatum. Ad latera Societatis magnæ, in qua Pontificem agit, instituta sunt

sunt Gymnasia, ad quæ illi qui in ancipiti de Religione hærent, abeunt, & ibi sunt Monachi conversi, qui illos docent de Deo Salvatore Christo, & quoque de sanctitate Verbi, ac Monachi illi arbitrio illorum relinquunt avertere animos a sanctificationibus in Ecclesiam Romano-Catholicam introductis, illi qui recipiunt, introducuntur in amplam Societatem, ubi illi qui e Cultu Papæ & Sanctorum recesserunt, & cum in illam veniunt sunt sicut qui expergefacti a sopore in vigilia sunt; & sicut qui ex injucundis brumæ in amæna primi Veris veniunt; & sicut Navigans dum portum tangit; & tunc ab illis qui ibi sunt, invitantur ad convivia, & datur illis e cyathis Chrystallinis bibere nobile Vinum; & audivi, quod Angeli e Cælo ad hospitem demittant patinam, super qua est Manna in simili forma, & ex simili sapore, qualis demissa est super Castra filiorum Israelis in deserto, quæ patina ad Convivas circumfertur, & cuivis datur liberum gustandi illam.

821. Omnes illi ex Catholica Religione, qui dum animadvertunt se post mortem vivere, & in priori Mundo plus cogitaverunt de Deo, quam de Papatu, & Charitatis opera ex simplici corde fecerunt, postquam instructi sunt, quod Ipse Dominus Salvator Mundi hic regnet, facile abducuntur a superstitiosis istius Religionis; his est transitus a Papismo ad Christianismum tam facilis, sicut est per fores apertas intrare in Templum; & sicut est transire Satellitia, quæ in atriis sunt, in Aulam, mandante Rege; & sicut est attollere vultum & suspicere ad Cælum, dum inde audiuntur voces: at vicissim, tam difficile est a superstitiosis Religionis istius abducere illos, qui in vitæ suæ curriculo in Mundo raro si usquam cogitaverunt de Deo, ac Cultum illum modo propter festivitates ejus dilexerunt, sicut est intrare in Templum per fores clausas; & sicut est per Satellitia in atriis transire in Aulam, prohibente Rege; & sicut angui in herba extollere oculos ad Cælum. Mirabile est, quod omnes, qui ex Religioso illo Catholico in Mundum spiritualem alluunt, non videant ibi Cælum, ubi sunt Angeli, est sicut Nubes obscura super illos, quæ terminat visum; at vero ut primum aliquis conversus ad conversos venit, aperitur Cælum, & quandoque vident Angelos ibi in Vestibus albis, ad quos etiam post exactum tempus præparationis, elevantur.

DE SANCTIS PONTIFICIORUM IN MUNDO SPIRITUALI.

822. Notum est, quod homini a Parentibus sit malum insitum seu hæreditariam, sed paucis notum est in quo illud in sua plenitudine habitat, habitat in amore possidendi omnium aliorum bona, & in amore dominandi, posterior enim hic amor talis est, ut quantum ei laxantur fræna, tantum erumpat, usque ut flagret cupidine dominandi super omnes, & tandem ut velit invocari & coli sicut Deus: hic Amor est Serpens, qui decepit Chaivam & Adamum, dixit enim ad Mulierem, *Novit Deus, quo die comederitis de fructu illius Arboris, aperientur oculi vestri,* ET TUNC ERITIS SICUT DEUS, Gen. III: 4. 5; quantum itaque homo relaxatis frænis in hunc Amorem ruit, tantum se avertit a Deo, & convertit ad semet, & fit adorator sui, & tunc potest invocare Deum ore calido ex amore sui, sed corde frigido ex contemptu Dei; & quoque tunc possunt Divina Ecclesiæ inservire pro mediis, sed quia finis est dominium, media non plus cordi sunt, quam prout inserviunt. Talis, si ad supremos honores evehitur, est in sua imagine sibi sicut Atlas portans Globum terraqueum super scapulis suis; ac sicut Phæbus solem equis suis ferens circum orbem.

823. Quoniam homo ex hæreditario talis est, ideo omnes, qui per Bullas Papales sanctificati sunt, in Mundo spirituali removentur ab oculis aliorum, & reconduntur, & aufertur illis omne commercium cum cultoribus illorum, causa est, ne

ne radix illa malorum pessima excitetur apud illos, & in deliria phantastica, qualia sunt apud dæmones, inferantur: in talia deliria veniunt illi, qui dum in Mundo vivunt, Sanctos fieri post mortem ut invocentur, studio affectant.

824. Multi ex Pontificia Gente, imprimis Monachi, cum in Mundum spiritualem adveniunt, quærunt Sanctos, imprimis Sanctum sui Ordinis, sed non inveniunt, quod mirantur, sed postea instruuntur quod sint intermixti vel illis qui in Cælo sunt, vel illis qui in Infera Terra, & quod utrobivis nihil sciant de cultu & invocatione sui, & quod illi qui sciunt, & volunt invocari, cadant in deliria, & fatue loquantur. Cultus Sanctorum est talis abominatio in Cælo, ut dummodo audiunt illum, horrescant, quoniam quantum alicui homini addicatur Cultus, tantum Cultus derogatur Domino; sic enim non solus potest coli; & si Dominus non solus colitur, fit discriminatio, quæ tollit communionem, & fluentem ex illa felicitatem vitæ. Ut scirem, quales Sancti Pontificiorum sunt, propter causam ut notum facerem, educti sunt ex inferiore Terra usque ad centum, qui noverunt de Sanctificatione sua; ascenderunt a tergo, modo aliqui ante faciem, & cum uno ex his loquutus sum, quem dixerunt esse Xaverium; hic dum mecum loquebatur, erat sicut fatuus; narrare tamen potuit, quod in loco suo ubi cum aliis inclusus est, non fatuus sit, sed quod fatuus fiat, quoties cogitat quod Sanctus sit & vult invocari: simile murmur audivi ab illis, qui a tergo erant. Aliter est cum Sanctis ita dictis in Cælo, hi prorsus nihil sciunt de eo quod in terris fit, nec datur illis loqui cum quibusdam e Gente Pontificia qui in illa superstitione sunt, ne aliqua idea de illa re apud illos intret.

825. Ex hoc illorum statu quisque concludere potest, quod Invocationes illorum sint modo ludibria; & insuper asseverare possum, quod Invocationes suas in Terris non plus audiant quam Simulachra eorum juxta vias, nec plus quam parietes Templi; neque plus quam aves nidificantes in turribus. Dicitur a servis illorum in Mundo, quod Sancti una cum Domino Jesu Christo regnent in Cælo, sed hoc est figmentum & commentum; non enim plus regnant cum Domino, quam stabularius cum Rege, quam janitor cum Magnate, ac quam cursor cum Primate; dixit enim Johannes Baptista de Domino, *quod non dignus sit solvere corrigiam calcei Ipsius*, Marc. I: 7. Joh. I: 27, quid tunc illi, qui tales.

826. Apparet quandoque Parisiensibus qui in Mundo spirituali in Societate sunt, quædam Mulier in media altitudine, in vestitu splendido, & in facie tanquam sancta, & dixit se esse GENOVEVAM: sed cum quidam incipiunt adorare illam, tunc illico mutatur ejus facies, & quoque vestis, & fit similis Fæminæ vulgari, & reprehendit illos, quod velint adorare fæminam, quæ apud socias suas non plus in æstimatione est quam sicut ancilla, mirans quod homines Mundi talibus nugis captentur.

827. His adjiciam hoc dignissimum: Quondam præteriit MATER DOMINI MARIA, & visa supra Caput in Vestitu albo; & tunc paulum morata dixit, quod Mater Domini fuerit, & quidem ab illa natus, sed quod factus Deus exuerit omne Humanum ex illa, & quod ideo nunc adoret Ipsum ut suum Deum, & quod nolit ut quisquam Ipsum pro suo Filio agnoscat, quoniam in Ipso omne Divinum est.

DE MAHUMEDANIS IN MUNDO SPIRITUALI.

828. Mahumedani in Mundo spirituali apparent post Pontificios in Occidente, & faciunt sicut ambitum: quod appareant proxime post Christianos, est quia Dominum nostrum agnoscunt, pro Maximo Propheta, Sapientissimo omnium, qui missus est in Mundum ut doceret homines, & quoque pro Filio Dei. Quisque in illo Mundo habitat ad distantiam a Meditullio, ubi sunt Christiani, secundum Confes-

fessionem Domini & Unius Dei; nam illa conjungit animos Cælo, & facit distantiam ab Oriente, super quo est Dominus.

829. Quoniam Religio in supremis apud hominem residet, & ex supremis vivunt & lucent inferiora ejus, & quia Mahumedes versatur in animis illorum una cum Religione, ideo semper aliquis Mahumedes in conspectu illorum ponitur, ac ut vertant facies suas ad Orientem, super quo est Dominus, ponitur ille infra Meditullium Christianum: non est ipse Mahumedes, qui Alcoranum conscripsit, sed alius qui munere ejus fungitur; nec est idem semper, sed mutatur: quondam fuit unus ex Saxonia, qui captus ab Algiriensibus factus est Mahumedanus, is quia Christianus etiam fuerat, aliquoties actus est ad loquendum cum illis de Domino, quod non fuerit Filius Josephi, sed Filius Ipsius Dei. Isti Mahumedi successerunt postea alii. In loco ubi repræsentativus ille Mahumedes sedem habet, apparet ignis sicut faculæ, ut noscatur; sed ille ignis non conspicuus est aliis, quam Mahumedanis.

830. Ipse Mahumedes, qui scripsit Alcoranum, non in conspectum hodie venit; dictum mihi est, quod primis temporibus præfuerit illis, sed quia voluit dominari super omnia Religionis illorum ut Deus, quod e sede sua, quam sub Pontificiis habuit, ejectus sit, & ad latus dextrum juxta meridiem demissus. Quondam aliqua Societas ex Mahumedanis excitata est a malitiosis ad agnoscendum Mahumedem pro Deo, ut seditio sedaretur, sublatus est Mahumedes ab infera terra, & ostensus, & tunc quoque mihi visus est: apparuit similis Spiritibus corporeis, quibus non perceptio interior est, facie ad nigrum vergente, & audivi illum loquentem hæc verba, Ego sum Mahumedes vester; & mox quasi subsidens.

831. Mahumedani infesti sunt Christianis primario propter fidem trium Personarum Divinarum, & inde cultum trium Deorum, totidem Creatorum, ac Chatolico-Romanis insuper propter genuflexiones coram simulachris, & inde hos vocant Idololatras, & illos fanaticos, dicentes quod faciant Deum Tricipitem, & quod dicant unum ac mussitent tres, proinde quod scindant Omnipotentiam, & ex una & unius faciant tres; & quod ita sint sicut Fauni cum tribus cornibus, uno pro quovis Deo, & insimul tres pro uno, & quod sic orent, sic psallant, & sic e suggestibus sonent.

832. Est Mahumedanis, sicut omnibus Gentibus quæ agnoscunt Deum unum, ac amant justum, & faciunt bonum ex Religione, suum Cælum, sed extra Christianum: ast Cælum Mahumedanum in duos est distinctum, in Inferiori vivunt honeste cum pluribus uxoribus, sed inde non alii in Cælum superius elevantur, quam qui abdicant pellices, & agnoscunt Dominum Salvatorem nostrum, & simul Ipsius Dominium super Cælum & Infernum. Audivi quod illis impossibile sit cogitare Deum Patrem & Dominum nostrum esse unum, sed quod illis possibile sit credere, quod dominetur super Cælos & Inferna, quia Filius Dei Patris est: hæc Fides apud illos est, per quam ascensus in superius Cælum illis a Domino datur.

833. Quod Religio Mahumedana recepta sit a pluribus Regnis, quam Religio Christiana, potest scandalo esse illis, qui de Divina Providentia cogitant, & simul credunt, quod non aliquis salvari possit, quam qui Christianus natus est: at Religio Mahumedana non est scandalum illis, qui credunt quod omnia sint Divinæ Providentiæ; hi inquirunt, in quo est, & quoque inveniunt. Est in hoc, quod Mahumedana Religio agnoscat Dominum pro Maximo Propheta, Sapientissimo omnium, & quoque pro Filio Dei; at quia modo Alcoranum Librum religionis suæ fecerunt, & inde Mahumedes, qui illum conscripsit, cogitationibus illorum insedit, & aliquo cultu illum prosequuntur, ideo parum de Domino nostro cogitant. Ut plene sciatur, quod illa Religio ex Divina Domini Providentia exsuscitata sit, ad delendum Idololatrias plurium Gentium, in aliquo ordine dicetur, sed primum de origine Idololatriarum. Ante illam Religionem fuit Cultus idololatri-

cus in perplurima Regna terrarum Orbis, effusus, causa fuit, quia Ecclesiæ ante Adventum Domini, fuerunt omnes Ecclesiæ repræsentativæ; talis etiam fuit Ecclesia Israelitica, ibi Tabernaculum, Vestes Aharonis, Sacrificia, Omnia Templi Hierosolymitani, & quoque Statuta repræsentabant: & apud Antiquos fuit scientia Correspondentiarum, quæ etiam est Repræsentationum, ipsa Scientia scientiarum, imprimis exculta ab Ægyptiis, inde horum Hieroglyphica. Ex illa Scientia sciverunt, quid significabant omnis Generis Animalia, tum quid omnis Generis Arbores, ut & quid Montes, Colles, Fluvii, Fontes; ut & quid Sol, Luna & Stellæ; per illam Scientiam fuit illis etiam cognitio Spiritualium, quoniam illa quæ repræsentabantur, quæ sunt talia quæ sapientiæ spiritualis est apud Angelos in Cælo, erant origines. Nunc quia omnis Cultus illorum erat Repræsentativus, consistens ex meris Correspondentiis, ideo super Montibus & Collibus, & quoque in Lucis & Hortis, habuerunt Cultus; & ideo Fontes sanctificabant, & insuper Sculptiles Equos, Boves, Vitulos, Agnos, imo Aves, Pisces, Serpentes fecerunt, & hos posuerunt juxta Templa, & in horum Atriis, & quoque Domi, in ordine secundum spiritualia Ecclesiæ quibus correspondebant, seu quæ repræsentabant, & inde significabant. Post tempus, quando scientia Correspondentiarum obliterata fuit, cæpit Posteritas colere ipsa Sculptilia ut in se sancta, nescientes quod Antiqui Parentes illorum non viderint aliquid sancti in illis, sed solum quod secundum correspondentias repræsentarent Sancta. Ex his ortæ sunt Idololatriæ, quæ impleverant tot Regna Orbis. Ut illæ Idololatriæ exstirparentur, ex Divina Domini Providentia factum est, ut Nova Religio geniis Orientalium accommodata auspicaretur; in qua aliquid ex utroque Testamento Verbi etiam esset, & quæ doceret, quod Dominus in Mundum venerit, & quod Ille esset Maximus Propheta, Sapientissimus omnium, & Filius Dei: hoc factum est per Mahumedem, a quo Religio illa vocata est. Ex his patet, quod hæc Religio ex Divina Domini Providentia exsuscitata sit, ac geniis Orientalium, ut dictum est, accommodata, ob finem, ut deleret idololatrias tot Gentium, & daret aliquam cognitionem de Domino, antequam in Mundum spiritualem, quod fit post mortem, venirent: quæ Religio non recepta fuisset a tot Regnis, & potuisset Idololatrias ibi exstirpare, nisi conveniens ideis cogitationum illorum facta esset: imprimis nisi Polygamia permissa fuisset, etiam ex causa, quia Orientales absque illa permissione præ Europæis flagravissent in spurca Adulteria, & periissent.

834. Quondam datum est percipere, qualis est Calor amoris Polygamici illorum; loquutus sum cum uno, qui vicem Mahumedis obivit, & Vicarius ille post aliquam loquelam ad distantiam cum illo, transmisit ad me cochleare ebenum, & alia, quæ erant indicia quod ab illo; & simul tunc aperta est communicatio e variis locis pro calore amoris Polygamici illorum, qui sentitus est e quibusdam locis sicut calor in Balneis post lavationes; e quibusdam sicut calor in Culinis ubi lixantur carnes; e quibusdam sicut calor in Popinis ubi esculenta fætida veno exstant; ex quibusdam sicut in Cellariis apud Pharmacopolas, ubi emulsa & similia parantur; e quibusdam sicut calor in lupanariis & ganeis; & e quibusdam sicut in Tabernis, ubi pelles, coria & calcei venduntur; Calori isti etiam inerat sicut rancidum, austerum & urens ex Zelotypia. Calor autem in Cælis Christianis, dum Jucundum amoris illorum sentitur ut Odor, est fragrans sicut in Hortis & Vineis, & sicut in Rosetis, & alicubi sicut in Aromotopoliis, & alicubi sicut in Torcularibus, & in Cellis vinariis. Quod Jucunda Amorum in Mundo spirituali multoties sentiantur ut Odores, in MEMORIALIBUS meis post Capita, passim ostensum est.

DE

DE AFRICANIS IN MUNDO SPIRITUALI; ET QUOQUE ALIQUID DE GENTIBUS.

835. Gentes, quæ non aliquid norunt de Domino, in Mundo spirituali apparent extra illos, qui norunt; usque ita, ut ultimas peripherias faciant non alii, quam qui prorsus Idololatræ sunt, ac Solem & Lunam in Mundo priori adoraverunt. Illi autem, qui Unum Deum agnoscunt, ac Præcepta, qualia sunt in Decalogo, religionis & inde vitæ faciunt, immediatius communicant cum Christianis in Meditullio; nam communicatio sic non intercipitur a Mahumedanis & Pontificiis. Gentes etiam distinctæ sunt secundum genios & facultates recipiendi lucem per Cælos a Domino: sunt enim ex illis Interiores & Exteriores, quod trahunt partim ex Climate, partim ex Stirpe e qua, partim ex Educatione, & partim ex Religione. Africani reliquis sunt Interiores.

836. Omnes qui unum Deum Creatorem Universi agnoscunt & colunt, ideam Hominis de Deo fovent, dicunt, quod nemo aliam de Deo possit habere: cum audiunt, quod plures de Deo foveant ideam sicut Ætheris aut Nubis, quærunt ubinam illi sunt, & cum dicitur, quod sint inter Christianos, negant quod dabile sit; sed respondetur, quod sit illis talis idea ex eo, quod Deus in Verbo dicatur Spiritus, & de spiritu non aliter cogitant, quam sicut de substantia Ætheris, aut de aliqua forma Nubis, non scientes quod omnis Spiritus & omnis Angelus sit Homo; at usque exploratum est, num spiritualis illorum idea sit similis ideæ illorum naturali, & compertum est, quod non similis sit apud illos, qui Dominum Salvatorem pro Deo Cæli & Terræ interius agnoscunt. Audivi quendam Presbyterum dicentem, quod nemo possit habere ideam Divini Humani, & vidi illum translatum ad varias Gentes ad interiores & interiores, & quoque ad Cælos illorum, & tandem ad Cælum Christianum, & ubivis data est communicatio perceptionis interioris illorum de Deo, & animadvertit, quod non alia illis idea Dei esset quam idea Divini Hominis, & quod non ab alio potuisset creari homo, qui imago & similitudo.

837. Quoniam Africani præ reliquis interiori judicio pollent, cum illis commercium sermonis habui de rebus altioris indaginis, & nuper de Deo; de Domino Redemptore; deque Interiori & Exteriori homine; & quia delectabantur illo sermone, afferam aliqua, quæ de Tribus illis ex interiori visu, perceperunt: DE DEO DIXERUNT, quod omnino descenderit, & se videndum hominibus obtulerit, quia est Creator, Tutor & Ductor illorum, & quia Genus humanum Ipsius est; & quod videat, lustret & provideat omnia & singula quæ in Cælis & in Terris sunt, ac bona illorum sicut in Se, & Se in illis; causa est, quia est Sol Cæli Angelici, qui tam alte supra Mundum spiritualem sicut Sol terræ supra Mundum naturalem conspicitur, & qui est Sol, is videt, lustrat & providet omnia & singula quæ infra sunt; & quia Divinus Amor Ipsius est qui apparet ut Sol, sequitur quod prospiciat maximis & minimis talia quæ vitæ sunt, & hominibus talia quæ amoris & sapientiæ sunt, illa quæ Amoris sunt per calorem inde, & illa quæ sapientiæ per lucem inde. Si itaque formatis vobis ideam de Deo, quod sit Sol Universi, omnino ex illa idea videbitis & agnoscetis Ipsius Omnipræsentiam, Omniscientiam & Omnipotentiam.

838. Ulterius SERMO CUM ILLIS FUIT DE DOMINO SALVATORE; & dictum est, quod Deus in essentia sua sit Divinus Amor, & quod Divinus Amor sit sicut purissimus Ignis; & quia Amor in se spectatus non intendit aliud quam ut unum fiat cum altero quem amat, ac Divinus Amor, quam ut uniat se homini & hominem sibi, usque adeo ut Ipse in illo sit & ille in Ipso; & quia Divinus Amor est sicut purissimus Ignis, patet, quod Deus, quia talis, minime potuerit in homine esse, & fa-

facere ut homo in Ipſo ſit, nam ſic redigeret totum hominem in tenuiſſimum fumum: ſed quia Deus ex ſua eſſentia arſit amore uniendi ſe cum homine, neceſſum fuit ut ſe circumvelaret corpore accomodato ad receptionem & conjunctionem; quare deſcendit & aſſumſit Humanum ſecundum Ordinem ex ſe a Creatione Mundi conſtabilitum, qui erat, ut a Virtute a Se propagata conciperetur, geſtaretur in utero, naſceretur, & dein creſceret ſapientia & amore, & ſic appropinquaret ad unionem cum Divina ſua Origine, & quod ſic Deus factus ſit Homo, ac Homo Deus; quod ita ſit, Scriptura de Ipſo, quæ apud Chriſtianos eſt, & vocatur Verbum, manifeſte docet & teſtatur, & Ipſe Deus, qui in Humano ſuo vocatur Jeſus Chriſtus, dicit, quod Pater in Ipſo ſit, & Ipſe in Patre, & quod qui videt Ipſum, videat Patrem, præter plura ejuſdem rei. Quod Deus, cujus Amor eſt ſicut puriſſimus Ignis, non aliter potuerit unire Se homini & hominem Sibi, videt etiam Ratio; num poteſt Ignis Solis, qualis in ſe eſt, tangere hominem, minus inire illum, niſi circumvelet radios ſuos athmoſphæris, & ſic per temperatum calorem ſe accommodatum ſiſtat: Num poteſt purus Æther circumfundere hominem, & minus influere in bronchias pulmonum ejus niſi ſtipatus aere, & ſic ſe adaptare: ne quidem poteſt Piſcis vitam trahere in aere, ſed in Elemento vitæ ejus applicato: imo ne quidem poteſt Rex in terris in ſua perſona ſeu immediate adminiſtrare omnia & ſingula in ſuo Regno, niſi per Præfectos ſuperiores & inferiores, qui ſimul Regium Ipſius Corpus conſtituunt. Neque poteſt Anima hominis ſe ſiſtere videndam alteri, conſortium inire cum illo, & amoris ſui documenta communicare, niſi quam per Corpus; quomodo tunc Deus niſi per Humanum, quod Ipſius eſt. His auditis, Africani præ reliquis, quia interius rationales ſunt, perceperunt; & quiſque ſecundum ſuam perceptionem favit.

839. Poſtremo conſociatus eſt ſermo de Interiore et Exteriore homine; & dictum eſt, quod homines, qui interius res percipiunt, ſint in luce veri, quæ eſt lux Cæli, & quod homines qui exterius res percipiunt ſint in nulla luce veri, quia ſolum in luce Mundi; quod ſic homines Interiores ſint in intelligentia & ſapientia, Exteriores autem in veſania & in viſione præpoſtera: quod homines Interiores ſint ſpirituales, quia ex ſpiritu elevato ſupra corpus cogitant, quare vident vera in luce; at quod Exteriores homines ſint Naturales ſenſuales, quia ex fallaciis ſenſuum corporis cogitant; quare vident vera ſicut in nimbo, & cum apud ſe verſant illa, vident falſa ut vera: quod Interni homines ſint ſicut qui ſtant ſuper Monte in campo, aut ſuper Turri in urbe, aut ſuper Specula in mari; at Externi homines ſunt ſicut qui ſtant in valle ſub monte, aut in crypta ſub turri, aut in cymba ſub ſpecula, qui non vident niſi quam proxima: & porro, Interni homine ſunt ſicut qui habitant in ſecunda aut tertia manſione Domus ſeu Palatii, cujus parietes ſunt continentes feneſtræ ex vitris chryſtallinis, qui in Urbe perſpiciunt circum circa in amplitudine, & cognoſcunt quamvis ædiculam ibi; at Externi homines ſunt ſicut qui in infima manſione habitant, cujus feneſtræ ſunt ex papyris conglutinatis, qui ne quidem aliquam plateam extra domum vident, ſed ſolum illa quæ intra domum ſunt, & hæc non niſi quam ex candela aut foco: Interni homines etiam ſunt ſicut Aquilæ in alto, & vident late omnia ſub ſe; & viciſſim Externi homines ſunt ſicut Galli, qui ſuper ſtapide alta voce coram gallinis, quæ humi gradiuntur, canunt: & inſuper Interni homines percipiunt quod illa quæ ſciunt ad illa quæ non ſciunt, ſint modo ſicut aquæ in urna ad aquas in lacu; at Externi homines non aliter percipiunt, quam quod ſciant omnia. Ex his dictis lætati ſunt Africani, quia ex interiori viſu, quo præpollent, agnoverunt quod ita ſit.

840. Quoniam Africani tales ſunt, ideo apud illos hodie fit Revelatio, quæ incepta vadit e Regione ſua circum, ſed non uſque ad Maria; ſpernunt Advenas ex Europa, qui credunt hominem ſalvari per ſolam fidem, & ſic per ſolum cogitare,

&

& loqui, & non ſimul per velle & facere; dicentes quod nullus homo ſit, cui aliquis Cultus, qui non vivit ſecundum Religionem ſuam, & ſi non, quod non poſſit aliter quam fieri ſtupidus & malus, quia tunc non recipit aliquid e Cælo; malitiam ingenioſam vocant etiam ſtupiditatem, quia non vita ſed mors eſt in illa. Loquutus ſum aliquoties cum Auguſtino, qui in tertio Sæculo fuerat Epiſcopus in Hippo in Africa, dixit quod hodie ibi ſit, ac inſpiret illis cultum Domini, & quod ſpes propagationis hujus Novi Evangelii in circumjacentes Regiones ibi ſit. Audivi Angelorum gaudium ſuper illa Revelatione, quod per eam aperiatur illis communicatio cum Rationali humano, hactenus per Univerſale Dogmaticum, quod Intellectus ſub obedientia fidei Eccleſiaſticorum, occluſo.

DE JUDÆIS IN MUNDO SPIRITUALI.

841. Judæi ante Ultimum Judicium, quod factum eſt Anno 1757, ad latus ſiniſtrum Meditullii Chriſtiani in Valle ibi apparuerunt; poſt illud tranſlati ſunt in Septentrionem, & interdictum eſt illis commercium cum Chriſtianis, niſi cum vagis extra Urbes. Sunt in illa Plaga duæ magnæ Urbes, in quas Judæi poſt mortem tranſlati ſunt, quas ante Judicium vocaverunt Hieroſolymas, ſed poſt illud alio nomine, quia poſt Judicium per Hieroſolymam intelligitur Eccleſia quoad Doctrinam, in qua Dominus ſolus colitur. Præficiuntur illis in ſuis Urbibus Judæi converſi, qui monent illos, ne contumelioſe loquantur de Chriſto; & puniunt illos qui uſque id faciunt. Plateæ Urbium illorum oppletæ ſunt Cæno uſque ad talos, & Domus immundis, a quibus etiam olent, propter quæ non adiri poſſunt. Poſtmodum animadverti, quod plures ex illa Gente ſedem commorationis etiam nacti ſint in Plaga Meridionali, & dum quæſivi, quinam illi, dictum eſt, quod ſint qui parvifecerunt Cultum reliquorum, & hæſerunt animis de Meſſia num unquam venturus ſit, tum qui de variis rebus in Mundo cogitaverunt ex ratione, & ſecundum illam vixerunt; horum plurimam partem conſtituunt Judæi qui nuncupantur Portugiſi.

842. Apparet Judæis aliquoties Angelus ſupra in media altitudine cum Baculo in manu, & dat credere quod ſit Moses, ac hortatur ut deſiſtant a veſania de exſpectatione Meſſiæ etiam ibi, quia Meſſias eſt Chriſtus, qui illos & omnes regit, & quod ille id ſciat, & quoque de Ipſo ſciverit, dum in Mundo fuit: quibus auditis recedunt, & maxima pars obliviſcuntur, & pauci retinent. Qui retinent, illi mittuntur in Synagogas, quæ ſunt ex Converſis, ac inſtruuntur, & illis, dum inſtructi ſunt, dantur novæ Veſtes pro laceris, & datur Verbum nitide ſcriptum, tum Habitatio in Urbe non indecora: illi autem qui non recipiunt, dejiciuntur, ac multi in Sylvas & Deſerta, ubi agunt inter ſe latrocinia.

843. Judæi negotiantur in illo Mundo ſicut in priori cum variis, imprimis cum Lapidibus pretioſis, quos ſibi per vias incognitas comparant e Cælo, ubi Lapides pretioſi in copia ſunt. Quod Negotiatio illis cum Lapidibus pretioſis ſit, eſt cauſa, quia Verbum in ſua originali Lingua legunt, & Senſum literæ ejus Sanctum habent, ac Lapides pretioſi Senſui literæ correſpondent; quod ſpiritualis origo illorum Lapidum ſit Senſus literæ Verbi, & quod inde ſit correſpondentia illorum, ſupra in Capite de Scriptura Sacra, n: 217. 218, videatur. Poſſunt etiam arte parare ſimiles ac phantaſiam inducere, quod genuini ſint; ſed hi a ſuis Præfectis ſevere mulctantur.

844. Judæi præ aliis non ſciunt quod in Mundo ſpirituali ſint, ſed credunt ſe adhuc in Mundo naturali eſſe, cauſa eſt, quia prorſus Externi homines ſunt, & non aliquid de Religione cogitant ex interiori: quare etiam loquuntur ſimiliter de Meſſia ſicut prius, & quidam quod venturus ſit cum Davide, & fulgens diadema-

tibus præiturus illis, ac introducturus illos in Terram Canaanem, & in via elevatione Baculi exsiccaturus fluvios quos transibunt, & quod Christiani, quos inter se etiam Gentes vocant, tunc alas vestium illorum arrepturi, suppliciter orantes ut liceat comitari, & quod recepturi Divites secundum copias, & quod hi quoque illis servituri sint: in his confirmant se per illa quæ leguntur apud Sachariam Cap. VIII: 23. & apud Esajam Cap. LXVI: 20.: & de Davide, quod venturus sit, & futurus illorum Rex & Pastor, ex Jeremia Cap. XXX: 9; exque Ezechiele Cap. XXXIV: 23 ad 25. Cap. XXXVII: 23 ad 26. prorsus non volentes audire, quod per Davidem ibi intelligatur Dominus noster Jesus Christus; & quod per Judæos ibi intelligantur illi qui ab Ecclesia Ipsius erunt.

845. Dum interrogantur num firmiter credant, quod omnes in Terram Canaanem venturi sint, dicunt quod tunc omnes, & quod tunc Judæi defuncti resurrecturi sint, & quod ex sepulchris suis intraturi Terram illam; cum regeritur, quod nequaquam possint exire sepulchris, quoniam ipsi post mortem vivunt; respondent quod tunc descensuri sint, ac intraturi sua corpora, & sic victuri. Cum dicitur; quod Terra illa non possit capax esse omnium, respondent quod tunc ampliabitur. Cum dicitur, quod Regnum Messiæ, quia Filius Dei est, non futurum sit super Terra, sed in Cælo, respondent quod Terra Canaan tunc futura sit Cælum. Cum dicitur, quod non sciant ubi Bethlechem Ephratea, ubi Messias nascetur, secundum prædictionem apud Micham Cap. V: 1. & apud Davidem Psalm CXXXII: 6., respondent quod Mater Messiæ usque ibi paritura sit; & aliqui, quod ubi illa parit, ibi sit Bethlechem. Cum dicitur, quomodo potest Messias habitare cum tam malis, & hoc confirmatur per plura loca ex Jeremia, & imprimis ex Cantico Mosis, Deutr. XXXII:, quod pessimi sint, respondent quod inter Judæos tam boni quam mali sint, & quod mali ibi intellecti sint. Cum dicitur, quod ortus illorum sit ex Cananitide, & ex scortatione Judæ cum sua nuru, Genes. XXXVIII:; respondent quod non fuerit scortatio; at cum regeritur, quod usque Judas mandaverit, ut illa propter scortationem educeretur, & combureretur, abeunt consultaturi, & post consultationem dicunt, quod modo fuerit Leviratus, quem non secundus ejus filius Onan, nec tertius ejus filius Schelah præstitit; & his addunt, quod perplurimi ex illis ex Tribu Levi sint, cui fuit presbyterium; sufficit, quod omnes simus ex lumbis Abrahami. Cum dicitur illis, quod interius in Verbo sensus spiritualis sit, in quo multum agitur de Christo seu Messia, respondent quod non ita sit; at quidam ex illis dicunt, quod interius in Verbo, seu in fundo ejus, non sit nisi quam aurum:. Præter similia alia.

„ 846. Quondam quoad Spiritum meum evectus sum in Cælum Angelicum, & „ in unam Societatem ibi: & tunc accesserunt ad me aliqui ex Sapientibus ibi, & „ dixerunt, Quid Novum e Terra; dixi illis, hoc Novum est quod Dominus „ revelaverit Arcana, quæ excellentia excedunt Arcana ab initio Ecclesiæ huc „ usque revelata; quæsiverunt, quæ sunt illa, dixi, quod hæc sint. I. Quod „ in Verbo in omnibus & singulis sit Sensus spiritualis correspondens Sensui „ naturali, & quod Verbum per illum Sensum sit conjunctio hominum Ecclesiæ „ cum Domino, & quoque consociatio cum Angelis, & quod Sanctitas Verbi in „ illo Sensu resideat. II. Quod Correspondentiæ, ex quibus Sensus spiritualis „ consistit, detectæ sint: & quæsiverunt Angeli, anne habitatores Orbis de Correspondentiis prius sciverunt; dixi, quod prorsus nihil, & quod latuerint nunc „ per millia Annorum, nempe, usque a Hiobi tempore; & quod apud illos, qui „ eo tempore, & ante illud vixerunt, Scientia Correspondentiarum fuerit Scien-

„ tia

„ tia scientiarum, ex qua illis fuit Sapientia, quia Cognitio de Spiritualibus, quæ „ Cæli & Ecclesiæ sunt; sed quod Scientia illa, quia versa est in Idololatricam, „ ex Divina Domini Providentia ita obliterata & deperdita sit, ut nemo viderit „ aliquod signum de illa: sed quod usque nunc a Domino detecta sit, ut fiat conjunctio hominum Eclesiæ cum Ipso & consocieatio cum Angelis; & hæ fiunt „ per Verbum, in quo omnia & singula Correspondentiæ sunt. Angeli valde gavisi sunt, quod placuerit Domino revelare hoc magnum Arcanum, per millia „ Annorum tam alte reconditum; & dixerunt, quod hoc factum sit propter finem, „ ut Ecclesia Christiana, quæ fundatur super Verbo, & nunc in suo fine est, iterum revivat, & trahat Spiritum per Cælum a Domino. Quæsiverunt, num per „ illam Scientiam hodie detectum sit, quid BAPTISMUS & quid SANCTA CÆNA significant, de quibus tam varia huc usque cogitaverunt, & respondi, quod detectum sit. III. Porro dixi, quod hodie a Domino revelatum sit de VITA HOMINUM POST MORTEM; dixerunt Angeli, quid de Vita post mortem, quis non scit, „ quod homo vivat post mortem; respondi, sciunt & non sciunt, dicunt, quod „ non homo, sed Anima ejus, & quod hæc vivat spiritus, & de spiritu fovent „ ideam sicut de vento aut æthere, & quod non vivat homo, quam post diem ultimi Judicii, & quod tunc corporea, quæ reliquerant in Mundo, tametsi a vermibus, muribus & piscibus exesa, recolligerentur, & rursus coaptarentur in „ Corpus, & quod homines sic resurrecturi sint; dixerunt Angeli, quid hoc, quis „ non scit, quod homo vivat homo post mortem, cum sola differentia, quod tunc „ vivat Homo substantialis, & non materialis, ut prius, & quod Homo substantialis videat hominem substantialem, æque sicut Homo materialis materialem, „ & quod non sciant unum discrimen, præter quod in statu perfectiori sint. „ IV. Quæsiverunt Angeli, quid sciunt de nostro Mundo, ac de CÆLO & INFERNO; respondi, quod nihil sciverint; at quod hodie a Domino detectum sit, „ qualis est Mundus in quo Angeli & Spiritus vivunt, ita quale est Cælum & „ quale est Infernum; tum etiam quod Angeli & Spiritus sint in conjunctione cum „ hominibus; præter multa Mirabilia de illis; Angeli lætati sunt, quod Domino „ placuerit talia detegere, ne homo amplius ex ignorantia in ambiguitate sit de „ sua Immortalitate. V. Amplius dixi, quod hodie a Domino revelatum sit, „ quod in vestro Mundo sit alius SOL, quam in nostro, & quod Sol vestri Mundi „ sit purus Amor, & quod Sol nostri Mundi sit purus Ignis, & quod ideo omne „ quod procedit ex Vestro Sole, quia est purus Amor, trahat ex Vita, & quod „ omne quod a nostro, quia est purus Ignis, nihil ex vita trahat; & quod inde sit „ discrimen inter SPIRITUALE & NATURALE, quod discrimen hactenus ignotum etiam detectum est: ex quibus notum factum est, unde est Lux quæ illuminat „ sapientia Intellectum humanum, & unde est Calor, qui accendit amore Voluntatem humanam. VI. Insuper detectum est, quod sint Tres Gradus vitæ, & „ quod inde sint tres Cæli, & quod in illos Gradus distincta sit Mens hominis; & „ quod inde Homo correspondeat tribus Cælis: dixerunt Angeli, annon sciverunt „ hoc prius, respondi quod sciverint de Gradibus inter plus & minus, sed nihil „ de Gradibus inter prius & posterius. VII. Interrogaverunt Angeli, num præter „ illa revelata sint plura, dixi, quod plura; quæ sunt de ULTIMO JUDICIO; de „ DOMINO quod sit Deus Cæli & Terræ; quod Deus sit unus & Persona & Essentia, in Quo Divina Trinitas, & quod Ille sit Dominus: tum de NOVA ECCLESIA ab Ipso instauranda, & de DOCTRINA illius Ecclesiæ: de SANCTITATE SCRIPTURÆ SACRÆ; quod etiam APOCALYPSIS revelata sit: & insuper de INCOLIS PLANETARUM; ac de TELLURIBUS in Universo: præter multa Memorabilia & Mirabilia e Mundo spirituali, per quæ plura, quæ sapientiæ sunt, e Cælo detecta „ sunt.

847. Posthæc loquutus sum cum Angelis, quod adhuc aliquid revelatum sit in

„ Mundo a Domino, quæsiverunt quid hoc, dixi, de AMORE VERE CONJUGALI, „ & de spiritualibus ejus Delitiis; & dixerunt Angeli, quis non scit, quod deliciæ Amoris conjugalis excedant delicias omnium amorum, & quis non potest „ cogitare, quod in aliquem Amorem collatæ sint omnes beatitudines, faustitates, & jucunditates, quæ usquam conferri possunt a Domino, quoniam correspondet Amori Domini & Ecclesiæ, & quod Receptaculum illarum sit Amor „ vere Conjugialis, qui ad plenum Sensum potest illas recipere & percipere; „ respondi, quod hoc non sciant, quia non adiverunt Dominum, & ideo non „ fugerunt Concupiscentias carnis, & sic non regenerari potuerunt, & Amor „ vere conjugalis est unice a Domino, & datur illis qui ab Ipso regenerantur; & „ hi quoque sunt, qui recipiuntur in Novam Domini Ecclesiam, quæ in Apocalypsi per Novam Hierosolymam intelligitur. His addidi, quod in dubio sim, „ num velint in Mundo hodie credere, quod ille Amor in se sit spiritualis, & inde „ ex Religione, ex causa, quia de illo fovent modo ideam corpoream: proinde „ quod quia secundum Religionem, sit spiritualis apud spirituales, naturalis apud „ naturales, & mere carnalis apud adulteros.

848. Angeli ex his & illis auditis valde gavisi sunt, sed percipiebant tristitiam „ in me; & sciscitabant, unde tibi tristitia, dixi, quod Arcana illa hodie a Domino revelata, tametsi excellentia & dignitate excedunt Cognitiones hactenus „ evulgatas, usque in Terris reputentur sicut non alicujus pretii: hoc mirati sunt „ Angeli, & petierunt a Domino, ut liceret illis despicere in Mundum, & despexerunt, & ecce meræ tenebræ ibi: & dictum illis est, ut scriberentur Arcana illa super Charta, & Charta demitteretur in Terras, & viderent portentum; „ & factum est ita, & ecce Charta, cui Arcana illa inscripta erant, demissa est e „ Cælo, & in progressu, dum adhuc erat in Mundo spirituali, lucebat sicut Stella, at dum illa illapsa est in Mundum naturalem, lux disparata est, & sicut decidit, obtenebrata est: & dum ab Angelis demissa est in Cætus, ubi docti & „ eruditi ex quibusdam Clericis & Laicis, auditum est murmur a multis, in quo „ erant hæ voces, quid hoc, num aliquid, quid refert si illa scimus vel non scimus, nonne sunt fætus Cerebri; & apparebat, sicut aliqui sumerent Chartam, „ ac plicarent, volverent, & revolverent illam digitis, & quoque sicut aliqui „ discerperent, & vellent proculcare pedibus; sed a Domino arcebantur ab illo „ facinore, & mandatum est Angelis, ut retraherent illam & custodirent; & quia „ Angeli tristes facti sunt, & cogitaverunt quousque hoc, dictum est, USQUE AD „ TEMPUS ET TEMPORA, ET DIMIDIUM TEMPORIS, Apoc. XII: 14.

849. Posthæc audivi infestum murmur ex Inferis, & simul has voces, FAC MIRACULA ET CREDEMUS, & retuli, numne illa sunt Miracula, & responsum est, „ non sunt: & quæsivi, quæ ergo Miracula, & dictum est, manifesta & revela „ futura, & fidem habebimus, sed respondi, talia a Domino non dantur, quoniam quantum homo scit futura, tantum ejus ratio & intellectus cum prudentia & sapientia cadit in otium, torpet & labefactatur: & iterum quæsivi, quæ „ alia Miracula faciam, & tunc clamatum est, fac similia quæ Moses in Ægypto, „ & respondi, forte ad illa obduraturi estis corda vestra sicut Pharao & Ægyptii, „ & responsum est, quod non; & iterum dixi, asseverate mihi, quod non saltaturi sitis circum Vitulum aureum, & adoraturi illum, sicut posteri Jacobi, „ quod fecerunt a Mensis spatio postquam viderunt totum Montem Sinai ardentem, & audiverunt Ipsam Jehovam ex igne loquentem, ita post Miraculum, „ quod erat omnium maximum; *Vitulus aureus in spirituali Sensu est Voluptas carnis*; & responsum est ex Inferis, non erimus sicut posteri Jacobi. At tunc audivi hoc e Cælo illis dictum, si non creditis Mosen & Prophetas, hoc est, Verbum Domini, non credetis ex Miraculis plus quam posteri Jacobi in deserto,

„ neve

„ neve plus quam illi crediderunt, dum suis oculis viderunt Miracula ab Ipso Do-
„ mino, cum fuit in Mundo, facta.

850. Post hæc vidi quosdam ex Inferis, unde audita sunt illa, ascendentes, qui „ me tono gravi alloquuti dixerunt, quamobrem Dominus tuus Arcana, quæ in „ longa serie modo enumeravisti, revelavit tibi qui es Laicus, & non alicui ex „ Clero; ad quæ respondi, quod hoc in beneplacito Domini sit, qui me ad hoc „ munus a prima juventute præparavit; attamen quæram retro vobis, cur Domi- „ nus dum in Mundo fuit, elegit Piscatores in Discipulos, & non aliquos ex „ Legisperitis, Scribis, Sacerdotibus, seu Rabbinis; ventilate hoc inter vos, & „ ex judicio concludite, ac invenietis causam; his auditis factum est murmur, & „ post hoc silentium.

851. Prævideo, quod multi qui legunt Memorabilia post Capita, credituri sint, „ quod sint imaginationis inventa, sed assevero in veritate quod non sint inventa, „ sed vere visa & audita, non visa & audita in quodam Statu Mentis sopitæ, sed „ in statu plenæ Vigiliæ: placuit enim Domino Se Ipsum mihi manifestare, & me „ mittere ad docendum illa, quæ erunt Novæ Ipsius Ecclesiæ, quæ per Novam „ Hierosolymam in Apocalypsi intelligitur; propter quem finem interiora Mentis „ seu Spiritus mei aperuit, ex quo mihi datum est in Mundo spirituali cum Ange- „ lis esse, & simul in Mundo naturali cum hominibus, & hoc nunc per Viginti „ septem Annos. Quis in Christiano Orbe aliquid scivisset de CÆLO & INFERNO, „ nisi placuerit Domino aperire alicui Visum spiritus ejus, ac monstrare & docere. „ Quod talia, quæ in MEMORIABILIBUS descripta sunt, appareant in Cælis, con- „ stat manifeste a similibus, quæ visa & descripta sunt in Apocalypsi a JOHANNE, „ ut & quæ visa & descripta sunt in Verbo Veteris Testamenti a PROPHETIS. In „ APOCALYPSI sunt hæc, Quod viderit FILIUM HOMINIS in medio septem Candela- „ brorum: quod viderit Tabernaculum, Templum, Arcam, Altare in Cælo: „ Librum obsignatum septem sigillis, illum apertum, & inde exeuntes Equos: „ quatuor Animalia circum Thronum: duodecim millia Electos ex unaquavis Tri- „ bu: Locustas ascendentes ex Abysso: Mulierem parientem filium masculum, ac „ fugientem in desertum propter Draconem: duas Bestias unam ascendentem ex „ mari, alteram e terra: Angelum volantem in medio Cælo habentem Evangelium „ æternum: Mare vitreum igne mixtum: Angelos septem habentes plagas septem „ ultimas; Phialas ab illis effusas in terram, in mare, in fluvios, in solem, in „ thronum bestiæ, in Euphratem, & in Aerem: Mulierem sedentem super Bestia „ coccinea: Draconem ejectum in stagnum ignis & sulphuris: Equum album: „ Cænam magnam: Cælum novum & Terram novam: Sanctam Hierosolymam „ descendentem e Cælo, descriptam quoad portas, murum & hujus fundamenta; „ tum Fluvium aquæ vitæ, & Arbores vitæ facientes fructus quovis mense; præ- „ ter plura, quæ omnia visa sunt JOHANNI, ac visa dum quoad spiritum suum „ fuit in Mundo spirituali & in Cælo. Præter quæ visa sunt Apostolis post resur- „ rectionem Domini, ut quæ deinde PETRO, Act. Apost. Cap. XI; tum quæ visa „ & audita PAULO. Præterea quæ PROPHETIS in Veteri Testamento; ut EZECHIE- „ LI, quod viderit quatuor Animalia, quæ erant Cherubi, Cap. I & X: quod „ Novum Templum & Novam Terram, & Angelum metientem illa, Cap. XL „ ad XLVIII: quod abductus Hierosolymam, & viderit ibi abominationes, & „ quoque in Chaldæam, Cap. VIII: & XI. Simile factum est cum SACHARIA; „ quod viderit Virum equitantem inter myrtos, Cap. I: 8 seq: quod viderit qua- „ tuor Cornua; & dein Virum cum funiculo mensuræ in manu, Cap. III: quod „ viderit Volumen volans, & Epham, Cap. V: 1. 6. quod viderit quatuor Currus „ inter duos montes & Equos, Cap. VI: 1 seq. Pariter cum DANIELE, quod vi- „ derit quatuor Bestias ascendentes e Mari, Cap. VII: 1 seq: quod viderit Filium

" hominis venientem in nubibus Cæli, Cujus dominium non transibit, & Regnum
" non peribit, Cap. VII: 13. 14: quod viderit pugnas Arietis & Hirci, Cap. VIII: 1
" seq. quod viderit Angelum Gabrielem, & cum illo loquutus sit, Cap. IX.
" Quod Puer Elisæi viderit Currus & Equos igneos circum Elisæum, & quod
" illos viderit, cum oculi ejus aperti sunt, II Reg. VI: 17. Ex his & pluribus
" aliis in Verbo, constat, quod illa, quæ in Mundo spirituali existunt, apparuerint multis ante & post Domini adventum: quid mirum, quod etiam nunc inchoante Ecclesia, seu descendente Nova Hierosolyma e Cælo.

I N-

INDEX GENERALIS CONTENTORUM

FIDES NOVI CÆLI ET NOVÆ ECCLESIÆ IN FORMA UNIVERSALI ET SINGULARI, n: 1 ad 3.

CAPUT Imum DE DEO CREATORE.

DE UNITATE DEI.

DE DIVINO ESSE, QUOD EST JEHOVAH.

DE DEI INFINITATE, SEU IMMENSITATE ET ÆTERNITATE.

DE DEI ESSENTIA, QUÆ EST DIVINUS AMOR ET DIVINA SAPIENTIA.

DE DEI OMNIPOTENTIA, OMNISCIENTIA ET OMNIPRÆSENTIA.

DE CREATIONE UNIVERSI.

CAPUT IIdum, DE DOMINO REDEMPTORE.

DE REDEMPTIONE.

CAPUT III[tium], DE SPIRITU SANCTO, ET DE DIVINA OPERATIONE.

DE DIVINA TRINITATE.

CAPUT IV[tum], DE SCRIPTURA SACRA, SEU VERBO DOMINI.

CAPUT Vtum, CATHECHISMUS SEU DECALOGUS, QUOAD SENSUM EJUS EXTERNUM ET INTERNUM EXPLICATUS.

CAPUT VItum, DE FIDE.

Quod

CAPUT VII^mum: DE CHARITATE, SEU AMORE ERGA PROXIMUM: ET DE BONIS OPERIBUS.

9. Quod

CAPUT VIIIvum, DE LIBERO ARBITRIO.

CAPUT IXnum. DE PÆNITENTIA.

CAPUT Xmum. DE REFORMATIONE ET REGENERATIONE.

CAPUT XImum. DE IMPUTATIONE.

CAPUT XIImum. DE BAPTISMO.

CAPUT XIIItium. DE SANCTA CÆNA.

CAPUT XIVtum. DE CONSUMMATIONE SÆCULI. DE ADVENTU DOMINI. ET DE NOVA ECCLESIA.

ADDITAMENTUM.

INDEX MEMORABILIUM.

I. Audivi quosdam novos Advenas loquentes inter se de tribus Personis Divinis ab æterno, & tunc quidam, qui in Mundo fuerat Primas, ideas cogitationis suæ de mysterio illo aperuit, dicens, quod sua Mens fuerit & adhuc sit, quod Tres in Cælo sedeant super altis Thronis, Deus Pater super Throno ex obryzo auro cum Sceptro in manu; Deus Filius ad dextram super Throno ex purissimo argento, cum Corona super capite; & Deus Spiritus Sanctus super Throno ex splendido Chrystallo, tenens Columbam in manu, in qua apparuit cum Christus baptizatus est; & quod circum circa illos in triplici ordine pensiles lampades ex lapidibus pretiosis coruscarent; & quod e longinquo in Circo starent innumerabiles Angeli adorantes & glorificantes; & insuper loquutus est de Spiritu sancto, quomodo infert fidem, purificat & justificat: dixit, quod plures ex suo Ordine his ejus ideis faverint; credens quod ego etiam, quia laicus, illis fidem haberem: at tunc data mihi copia loquendii inquii, quod a pueritia mea foverim ideam, quod Deus unus sit, quare explicui coram illo, quid involvit Trinitas, & quid significant Thronus, Sceptrum & Corona, ubi illa in Verbo prædicantur de Deo: quibus addidi, quod omnes qui credunt tres Personas Divinas ab æterno, non possint aliter quam credere tres Deos, & insuper, quod Divina Essentia non sit partibilis, n: 16.

II. Angelorum sermo de Deo, quod Divinum Ipsius sit Divinum Esse in se, & non a se, & quod sit Unum, Idem, Ipsum, & Individuum: tum quod Deus non sit in loco, sed apud illos, qui in loco sunt: & quod Divinus Ipsius Amor appareat Angelis ut Sol, & quod Calor inde sit in essentia sua Amor, & Lux inde in sua essentia Sapientia, n: 25.

— Quod Attributa Divina procedentia, quæ sunt Creatio, Redemptio, & Regeneratio, sint unius Dei, & non Trium, n: 26.

III. Quoniam percepi, quod ingens multitudo hominum sit in persuasione, quod omnia Naturæ sint, & inde quod Natura sit Creatrix universi, in quodam Gymnasio, ubi erant tales, loquutus sum cum quodam Ingenioso, de his Tribus: 1. Num Natura sit vitæ, vel num Vita sit naturæ. 2. Num Centrum sit expansi, vel num Expansum sit centri. 3. De Centro & Expanso Naturæ & Vitæ; & quod Centrum naturæ sit Sol mundi naturalis, & hujus Expansum ipse ejus Mundus, & quod Centrum vitæ sit Sol mundi spiritualis, & hujus Expansum ipse ejus Mundus; quæ ab utraque parte ventilata sunt, & demum ostensum quid verum, n: 35.

IV. Quod in quoddam Theatrum sapientiæ perductus sim, ubi congregati erant Spiritus angelici ex quatuor plagis, quibus e Cælo injunctum erat ventilare tria Arcana, 1. Quid Imago Dei & quid Similitudo Dei. 2. Cur homo non nascitur in scientiam ullius amoris, cum tamen bestiæ & aves nascuntur in scientiam omnium suorum amorum. 3. Quid significat Arbor vitæ, & Arbor scientiæ boni & mali; & insuper quod conjungerent illa Tria in unam sententiam, & hanc referrent ad Angelos cæli; quibus factis Sententia relata est, & ab Angelis acceptata, n: 48.

V. Quod a malis Spiritibus mox supra Infernum auditus sit sicut strepitus maris, qui erat tumultus, qui inter illos exstitit, quia audiverunt super se, quod Deus Omnipotens se adstrinxerit ordini, & quod quidam inde ascenderint, & me de ea re acriter alloquuti sint, dicendo, quod Deus, quia Omnipotens est, non ad-

quæ

An-

Angelis, quidam quia datum eſt Illi regnare vice Patris, quidam ut dextra aure audiatur pro quibus intercedit: inſuper etiam ventilabant, num Filius Dei ab æterno ita ſedeat, vel num Filius Dei natus in Mundo. His auditis, ſuſtuli palmam, rogans ut liceat aliquid loqui, & dicere quid intelligitur per ſedere ad dextram Dei, & dixi, quod intelligatur Omnipotentia Dei per Humanum quod aſſumſit, per hoc enim Redemptionem fecit, hoc eſt, ſubjugavit Inferna, creavit Novum Cælum Angelicum, & inſtauravit Novam Eccleſiam; quod hoc per ſedere ad dextram intelligatur, confirmavi ex Verbo, in quo per Dextram ſignificatur Potentia, & poſtea confirmatum eſt e Cælo per apparentiam Manus Dextræ ſuper illos, ex cujus potentia & inde terrore omnes pæne exanimati ſunt, n: 136.

XXI. Quod in Mundo ſpirituali perductus ſim in quoddam Synedrium, in quo congregati erant Celebres qui ante Concilium Nicenum vixerunt, & vocati ſunt Patres Apoſtolici, & quoque Incluti, qui poſt illud Concilium: & vidi, quod aliqui ex his apparerent Mento calvo, & in Capellitiis ex crine muliebri cincinnatis, ſed omnes priores in Mento barbato, & in Capillis nativis. Ante illos ſtetit Vir judex & arbiter ſcriptorum hujus ſæculi, qui exorſus eſt per quandam lamentationem, dicens, Vir e Laicis ſurrexit, qui Fidem noſtram e ſanctuario ſuo detraxit, quæ tamen eſt ſtella lucens diu noctuque coram nobis, at hoc ex cauſa, quia vir ille cæcutit in myſteriis iſtius fidei, & non vidit in illa juſtitiam Chriſti, & ſic non Juſtificationis ejus mirabilia, cum tamen illa Fides eſt in tres Perſonas Divinas, & ſic in totum Deum; & quia fidem ſuam tranſtulit in Secundam Perſonam, & non in hanc ſed in Humanum Ipſius, non poteſt aliter quam ut inde ſcaturiat Naturaliſmus: hujus effato faverunt illi, qui poſt Concilium Nicenum vixerunt, dicentes quod impoſſibile ſit, ut fides alia & aliunde ſit. Sed Patres Apoſtolici, qui vixerunt ante illud ſæculum, indignati narrabant plura quæ de Fide Nicena & Athanaſiana in Cælo dicuntur, quæ videantur. Sed quia Præſul Synedrii cum Scriptore illo in Lipſia quoad ſpiritum conſociatus erat, alloquutus ſum illum, & demonſtravi ex Verbo, quod Chriſtus etiam quoad Humanum Deus ſit, tum etiam ex Libro dogmatico Evangelicorum, Formula Concordiæ, vocato, quod in Chriſto Deus ſit Homo & Homo Deus, ut & quod Auguſtana Confeſſio Cultum Ipſius maxime probet, præter plura, ad quæ ſiluit, & ſe avertit. Poſtea loquutus ſum cum quodam Spiritu, qui conſociatus erat cum Viro eminente in Gothoburgo, qui Cultum Domini fædavit adhuc majori convitio: at demum duo illa convitia declarata ſunt pro mendaciis aſtu inventis, ad avertendum voluntates, & ad deterrendum a Sancto cultu Domini, n: 137.

XXII. Quod apparuerit Fumus ab inferiore Terra aſcendens, & dictum eſt, quod fumi non aliud ſint quod falſa in congerie: & tunc quoſdam Angelos invaſit deſiderium explorandi, quæ falſa eſſent, quæ ſic fumarent, ac deſcenderunt, & offenderunt quatuor Turmas ſpirituum, quarum duæ erant ex doctis & indoctis a Clericis, ac duæ ex eruditis & ineruditis a Laicis, qui omnes inter ſe confirmabant, quod Deus inviſibilis colendus ſit, & quod Cultoribus tunc ſanctitas & auditio, aliter ſi Deus viſibilis coleretur: ſanctitas & auditio a Deo inviſibili confirmabant per varia, & quod ideo agnoſcant tres Deos ab æterno, qui inviſibiles ſunt; ſed oſtenſum eſt quod Cultus Dei inviſibilis, & plus Trium inviſibilium ſit nullus cultus; ad confirmandum hoc ex Inferis educti ſunt Socinus & Arius cum aliquibus illorum aſſeclis, qui omnes Divinitatem inviſibilem coluerant; qui cum ex naturali ſeu externa mente loquuti ſunt, dixerunt quod Deus, tametſi inviſibilis, ſit; at cum externa mens illorum occludebatur, ac interna aperiebatur, & ex hac adacti ſunt confeſſionem ſuam de Deo edere, dixerunt, quid Deus, non vidimus ſpeciem Ipſius, nec audivimus vocem Ipſius, quid ergo Deus niſi ens rationis, aut natura; ſed inſtructi ſunt, quod Deo placuerit deſ-

& tunc cœperunt ventilare Primum, Num Religio sit aliquid, & dixerunt, quod illud egeat tam multa inquisitione, ut non possit finiri intra annum, & unus inter illos dixit, quod non possit intra centum annos; ad quæ retuli, quod interea essent absque religione; at usque Primum illud tam solerter ventilabant, ut Cohors adstans clamaret, o quam Eruditi; dictum mihi est ab Angelis, quod tales appareant sicut sculptilia; & quod postea emittantur in deserta, ubi inter se garriunt & loquuntur modo vana, n: 333.

XXXVII. Accessi porro ad tertium Cætum, unde audivi clamorem, o QUAM SAPIENTES, & compertus sum quod ibi congregati essent, qui non videre possunt, num verum sit verum, sed usque facere, ut quodcunque volunt, appareat ut verum, & inde vocantur CONFIRMATORES; quod tales essent, etiam ex variis responsis ad propositiones animadverti, ut quod facerent verum quod Fides sit omne Ecclesiæ, & postea quod Charitas sit omne Ecclesiæ, & quoque quod fides & charitas simul sint omne Ecclesiæ, & quia quodlibet ex illis confirmabant & exornabant apparentiis ita, ut lucerent sicut vera, ideo adstantes clamabant, o QUAM SAPIENTES. Postea aliqua ludicra etiam illis proposita sunt, ut facerent ut illa sint vera, nam dicunt quod non detur verum nisi id quod homo facit verum; Ludicra erant hæc; quod lux sit caligo & caligo lux; tum etiam quod corvus sit albus & non niger, quæ duo fecerunt ut prorsus apparerent sicut vera, confirmationes illorum videantur ibi. De illis ab Angelis mihi dictum est, quod tales ne quidem granum intellectus possideant; quoniam omne id quod supra rationale apud illos est, occlusum est, & quod omne quod infra rationale, apertum, & hoc potest confirmare quicquid lubet, sed non videre aliquod verum esse verum; quapropter hoc non intelligentis est, sed quod posse videre, quod verum sit verum, ac falsum falsum, & id confirmare, sit intelligentis. n: 334.

XXXVIII. Loquutus sum cum Spiritibus, qui in Mundo naturali fama eruditionis incluti fuerunt, qui tunc inter se disceptarunt de IDEIS CONNATIS, num aliquæ essent hominibus sicut bestiis; & tunc quidam Spiritus angelicus se intrusit, & dixit, disceptatis de lana caprina, sunt nullæ ideæ connatæ hominibus, nec sunt ullæ connatæ bestiis; ad quæ dicta excanduerunt omnes, sed post datam copiam loquendi, primum fatus est de bestiis, quod illis nullæ ideæ connatæ sint, causa est, quia non cogitant, sed modo operantur ex instinctu, qui illis est ex amore illorum naturali, qui facit analogon voluntatis apud illos, immediate in sensus corporis illorum influit, & excitat id quod concordat & favet amori, & tamen Ideæ prædicantur de sola cogitatione; quod bestiis sit modo sensatio, & nulla cogitatio, confirmavit per varia, imprimis per mirabilia quæ nota sunt de araneis, apibus, & bombycibus, dicens, num Aranea in pusillo suo capite cogitat, dum format telam, quod ita connectenda sit propter hos aut illos usus: num Apis in pusillo suo capite cogitat, ex his floribus exsugam mel, & his ceram, ex hac struam cellulas in continua serie, & in his ponam mel in copia ut quoque sufficiat pro hyeme, præter plura: num Bombyx vermis in pusillo suo capite cogitat, nunc me conferam ad nendum sericum, & cum nevi tunc evolabo, ac ludam cum consociis, & prospiciam mihi prosperitatem, præter similia apud Bestias & Aves. De hominibus dixit, quod quævis mater & alumna, & quoque pater novit, quod infantibus recens natis prorsus nullæ ideæ connatæ sint, & quod non aliquæ prius quam dum didicerunt cogitare, & quod tunc exoriantur ideæ, & fiant secundum omnem qualitatem cogitationis, quam per instructionem hauserant; & quod hoc fiat, quoniam homini non aliud connascitur, quam facultas ad sciendum, intelligendum & sapiendum, & inclinatio ad amandum non solum se & mundum, sed etiam proximum & Deum: Hæc

LEIB-

cra, & per plura demonstravi, quod illa eorum Doctrina esset insana, & quia contra Scripturam sacram ex Inferno; sed Argumenta, per quæ demonstravi illa, propter prolixitatem, hoc transferri non possunt, quare videantur in ipso MEMORABILI; tum quod postea visi sint in loco arenoso in vestibus ex frustis, ac cincti retibus quasi piscatoriis circum lumbos, trans quæ nuditates illorum apparebant; & demum demissi sunt in societatem, quæ in confinio ad Machiavellistas est, n: 462.

L. Quod convocatum sit Comitium, quod sedit in Templo rotundo, in quo ad latera erant Altaria, juxta quæ comitiales sedebant, sed non erat ibi Primas, quare quisque ex se erupit in medium & exclamabat sensa sui animi; & inceptus est sermo de LIBERO ARBITRIO IN SPIRITUALIBUS; & PRIMUS erumpens clamavit, quod non plus Liberi Arbitrii in illis esset homini quam uxori Lothi dum versa est in statuam salis. SECUNDUS, quod non plus quam bestiæ & cani. TERTIUS, quod non plus quam talpæ, & quam noctuæ in luce diei. QUARTUS, Quod si homini foret Liberum Arbitrium in spiritualibus fieret maniacus, & crederet se esse sicut Deus, qui semetipsum possit regenerare & salvare. SEXTUS legit ex Libro Evangelicorum FORMULA CONCORDIÆ vocato, quod non plus Liberi Arbitrii in spiritualibus homini sit quam trunco & lapidi, & quod non possit hilum de illis intelligere, cogitare, velle, & ne quidem ad spirituale recipiendum se applicare & accommodare, præter plura, de quibus supra n: 464. Post hæc dicta, data etiam est mihi copia loquendi, & loquutus dixi, quid homo absque Libero arbitrio in spiritualibus aliud quam brutum; & ad quid absque illo serviunt omnia Theologica; sed a hoc responderunt, lege nostra Theologica, & non inibi deprehendes quicquam spirituale, & quod hoc intus in illa ita reconditum sit, ut ne quidem appareat umbra ejus, quare lege quæ nostra Theologia docet de Justificatione, hoc est, de remissione peccatorum, regeneratione, sanctificatione, & salvatione, non videbis ibi quicquam spirituale, quia influunt per fidem absque ulla hominis conscientia; charitatem etiam procul removit a spirituali, & quoque pœnitentiam a contactu ejus; & præterea, quoad Redemptionem, attribuit Deo proprietates pure humanas naturales, ut quod Genus humanum sub damnatione universali concluserit, quod Filius illam in se susceperit, & quod sic Patrem propitiaverit, & quid intercessio & mediatio apud Patrem aliud. Ex his patet, quod in universa Theologia nostra nihil spirituale sit, & ne quidem rationale, sed mere naturale infra illa. At subito tunc fulmen e Cælo auditum est, & comitiales inde terrefacti eruperunt, & quisque fugit in suam domum, n: 503.

LI. Quod loquutus sim cum duobus spiritibus, quorum unus amavit bonum & verum, & alter malum & falsum, & deprehendi, quod uterque simili facultate cogitandi rationaliter gauderet, at cum ille qui amavit malum & falsum sibi relictus erat, vidi sicut fumus ex inferno ascenderet, ac lucidum, quod ei erat supra memoriam, exstingueret; at cum ille qui amabat bonum & verum sibi relictus erat, vidi quod tanquam mitis flamma e Cælo descenderet, ac illuminaret regionem mentis ejus supra memoriam, & inde quoque illa quæ infra illam erant. Postea cum illo, qui malum & falsum amabat, loquutus de LIBERO ARBITRIO IN SPIRITUALIBUS, & hic modo ad nominationem ejus excanduit, & clamavit, quod nemo possit movere pedem & manum ad faciendum aliquod bonum spirituale, nec linguam & os ad loquendum aliquod verum spirituale, & sic quod ne quidem possit se applicare & accommodare ad aliquod tale recipiendum; estne homo in talibus mortuus & mere passivus, quomodo potest mortuum & mere passivum facere bonum & loqui verum ex se; nonne Ecclesia nostra etiam ita loquitur. Alter vero, qui amavit bonum & Verum de Libero arbitrio in spiritualibus ita fatus est, quid totum Verbum absque illo, & quid

Ec.

Ecclesia, quid Religio, quid Cultus Dei, ita quid Ministerium absque *illo*; & ex intellectus mei luce scio, quod homo absque Libero illo spirituali non esset homo, sed bestia, nam quod homo sit & non bestia, est ex illo Libero; ac insuper quod homini absque Libero arbitrio in spiritualibus non foret vita post mortem, ita non vita æterna, quia non aliqua conjunctio cum Deo; quare illud negare non est nisi illorum, qui in spiritualibus insaniunt. Postea visus est sicut prester super arbore, qui inde fructum porrexit illi qui Liberum Arbitrium in spiritualibus negavit, quo comeso apparuit fumus ex inferno ascendens, qui superiorem partem mentis ejus rationalis quoad lumen exstinxit, n: 504.

LII. Auditus est stridor sicut duorum lapidum molarium inter se collidentium, & accessi ad initium soni, & vidi Domum, in qua plures cellulæ erant, in quibus sedebant Eruditi hujus sæculi, & confirmabant Justificationem per solam fidem, & accedens ad unam quæsivi, quid nunc lucubratur, respondit de Actu Justificationis, qui est caput omnium Doctrinæ in nostra Orthodoxia, & interrogavi, num sciat aliquod signum dum Fides justificans intrat & dum intravit, & dixit quod hoc fiat passive & non active, ad quæ respondi, quod si aufers activum in eo, etiam auferas receptivum, & sic foret actus ille modo pure ideale, quod vocatur ens rationis, & sic non nisi quam statua uxor Lothi tinniens ex mero sale, stricta penna scribæ, aut ungue digiti ejus: vir ille excandescens sumsit lychnuchum conjecturus in me, sed tunc exstincto lychno conjecit in sodalem, n: 505.

LIII. Visi sunt duo Greges, unus ex hircis, alter ex ovibus, at cum spectati sunt in propinquo, pro hircis & ovibus visi sunt homines, & perceptum est, quod grex hircorum constaret ex illis, qui solam Fidem salvificam faciunt, & Grex ovium ex illis, qui Charitatem & simul Fidem; ad interrogationem cur ibi, dicebant illi, qui visi sunt sicut hirci, quod sederent Concilium, quoniam illis detectum est, quod dictum Pauli, *Quod homo fide justificetur sine operibus legis*, Rom. III: 28., non rite intellectum sit, quoniam per Fidem ibi non intelligitur hodierna fides, sed fides in Dominum Salvatorem, & per Opera legis non intelliguntur Opera legis Decalogi, sed opera legis Mosaicæ, quæ erant ritualia, quod etiam demonstratum est; & dixerunt, quod coucluserint, quod Fides producat bona opera sicut Arbor fructus: his illi, qui constituebant Gregem Ovium faverunt, sed tunc Angelus stans inter binos Greges, clamavit ad Gregem ovium, ne auscultate, quia non recesserunt a Fide sua priore, ac divisit Gregem Ovium in Duos, & dixit illis a sinistris, adjungite vos hircis, sed prædico vobis, quod venturus sit lupus, qui rapiet illos, & vos cum illis. Sed tunc inquisitio facta est, quomodo intelligunt, quod Fides producat bona opera sicut Arbor fructus, & compertum est, quod perceptio illorum de conjunctione fidei & charitatis abeat prorsus in diversum ab illa comparatione, & sic quod esset loquutio fallax; quibus intellectis greges ovium se in Unum, ut prius, reuniverunt, cui adjunxerunt se aliqui ex hircis, confitentes, quod charitas sit essentia fidei, & quod sic fides separata ab illa sit modo naturalis, at conjuncta illi fiat spiritualis, n: 506.

LIV. Sermo cum Angelis de tribus Amoribus, qui universales sunt, & inde apud unumquemvis hominem, qui sunt Amor proximi seu Amor usuum, qui in se est spiritualis, Amor Mundi seu Amor possidendi opes, qui in se est materialis; et Amor sui, seu Amor imperandi super alios, qui in se est corporeus; & quod cum tres illi Amores rite subordinati sunt apud hominem, homo sit vere homo, & quod tunc rite subordinati sint, dum amor proximi facit caput, Amor mundi corpus, & amor sui pedes; aliter prorsus, dum contra ordinem sedent apud hominem; & ostensum est, qualis homo est, dum amor Mundi facit

cit caput, & qualis dum amor sui, quod tunc sit homo inversus, quoad interiora mentis suæ ferus, & quoad exteriora ejus & inde corporis, histrio. Post hæc visus est quidam diabolus ex inferis ascendens facie furva cum circulo albo circum caput, & dixit, quod esset Lucifer, tametsi non erat ille, & quod in internis suis sit diabolus, sed in externis suis Angelus lucis; ac retulit, quod dum in externis est, sit moralis inter morales, rationalis inter rationales, imo spiritualis inter spirituales, & quod cum fuit in Mundo, concionatus sit, & quod tunc pejeraverit contra meleficos omnis generis, & quod inde vocatus sit filius Auroræ; & quod ipse miratus, quod dum super pulpito esset, non aliter perceperit quam quod ita esset sicut loquutus; aliter vere dum extra Templum erat; dixit causam, quia in Templo erat in Externis suis, & tunc solum in Intellectu, at extra Templum in Internis suis, & tunc in Voluntate, & sic quod Intellectus elevaverit illum in Cælum, at Voluntas detrahat illum in infernum; at quod Voluntas valeat super Intellectum, quia hunc illa disponit ad favorem & nutum: post hæc diabolus mentiens Luciferum delapsus est in Infernum, n: 507.

LV. Visum est Templum rotundum, cujus Tectum erat instar Coronæ, Parietes continuæ Fenestræ ex Chrystallis, Porta ex substantia margaritica, in illo erat suggestus super quo erat Verbum cinctum sphæra lucis, in medio Templi Adytum ante quod Velum, sed nunc sublatum, in quo stetit Cherubus cum ense vibrante in manu: post hæc visa, explicabantur coram me singula quæ significabant, quæ videantur; super Porta erat Scriptura hæc, NUNC LICET, quod significabat, quod nunc liceat intellectualiter intrare in Mysteria fidei, & datum est percipere, quod valde discriminosum esset intellectu intrare in dogmata fidei, quæ ex propria intelligentia sunt, & inde in falsis, & plus adhuc illa ex Verbo confirmare, & quod ideo ex Divina Providentia Verbum ademptum sit Romano-Catholicis, & quod apud Protestantes occlusum sit per eorum dogma, quod Intellectus captandus sit sub obedientia fidei eorum. At quia Dogmata, quæ Novæ Ecclesiæ sunt, omnia ex Verbo sunt, quod in illa liceat Intellectu intrare, quia sunt continuæ Veritates ex Verbo, quæ etiam coram intellectu lucent. Hoc erat, quod per Scripturam super Porta, NUNC LICET, intelligitur, & per quod Velum Adyti sublatum sit, intra quod stetit Cherubus. Post hæc allata est mihi charta ex infante, qui erat Angelus in tertio Cælo, in qua scriptum erat; INTRATE POSTHAC IN MYSTERIA VERBI HACTENUS OCCLUSI, NAM SINGULÆ VERITATES EJUS SUNT TOTIDEM SPECULA DOMINI, n: 508.

LVI. Quod gravi morbo sim correptus ex illapso fumo e Hierosolyma, quæ in Apocalypsi XI: 8. vocatur Sodoma & Ægyptus, & quod visus sim ab illis qui in Urbe illa erant, sicut mortuus, dicentes tunc inter se, quod non sepultura dignus essem, similiter ut de duobus Testibus in eodem Capite in Apocalypsi dicitur, & interea audivi blasphemias in copia ab Urbanis propterea quod prædicaverim pænitentiam, & fidem in Dominum Jesum Christum; sed quia judicium super illos instabat, vidi quod tota illa Urbs decideret, & inundaretur aquis, & postea, quod discurrerent inter strues lapidum, & lamentarentur de sorte sua, cum tamen crediderint, quod per fidem Ecclesiæ suæ, essent renati, & sic justi; sed dictum illis est, quod nihil minus quam tales essent, quoniam nusquam aliquam pænitentiam egerant, & quod inde non sciant unum malum damnabile apud se: postea dictum illis e Cælo est, quod fides in Dominum ac pænitentia, sint duo Media regenerationis & salvationis, & quod hoc notissimum sit ex Verbo, & insuper ex Decalogo, Baptismo, & Sancta Cæna, de quibus videantur in MEMORABILI, n: 567.

LVII.

quirendi aliquid de sapientia, qualis est hodie in terris; & tunc inventi sunt duo ex Christianis, & adducti, qui mox interrogati sunt, QUID NOVI E TERRA; & hi responderunt, quod hoc ibi Novum sit, quod invenerint homines in sylvis, forte in prima pueritia ibi omissos, & quod illi ex facie quidem appareant ut homines, sed quod usque non essent homines; & quod ex illis concluserint in Mundo, quod homo non plus esset quam bestia, solum quod posset articulare sonum & sic loqui, & quod bestia similiter posset sapere, si imbueretur articulate sonare, præter plura. Sophi ex his auditis concluserunt plura de Sapientia, quas vices ab illorum temporibus subiverat, imprimis ex eo, quod non sciant discrimen inter statum hominis & statum bestiæ, & ne quidem quod homo modo nascatur forma hominis, & quod per instructiones fiat homo, ac talis homo qualiter instructiones recipit, & quod fiat sapiens ex veris, insaniens ex falsis, ac interius fera ex malis, & quod modo nascatur facultas ad sciendum, intelligendum & sapiendum, propter finem, ut sit subjectum, in quod Deus posset sapientiam a primo ejus gradu ad supremum inspirare: dicentes porro, quod ex Advenis comprehenderint, quod sapientia, quæ suo tempore in oriente fuit, hodie in occidente sit. Postea instruxerunt Advenas, unde est, quod homo forma Dei creatus potuerit inverti in formam diaboli: sed de his & illis videatur MEMORABILE, n: 692.

LXXI. Quod iterum indictus sit Conventus in loco ubi erant veteres Sophi, quoniam ab emissariis audiverant, quod offenderint tres novos Advenas e terris, unum qui fuit Sacerdos, alterum qui fuit Politicus, & tertius qui fuit Philosophus, qui adducti, mox quæsiti, QUID NOVI E TERRA, & responderunt, hoc Novum est, quod audiverint, quod quidam dicat se loqui cum Angelis & Spiritibus, & quod ille plura de statu illorum memoret, & inter illa, quod homo sit æque homo post mortem, cum sola differentia, quod tunc corpore spirituali indutus sit, prius autem corpore materiali: quibus auditis, interrogant SACERDOTEM, quid de illis cogitaverat in Terra, respondit, quod quia crediderat quod homo non victurus sit iterum homo prius quam die Ultimi Judicii, ille cum reliquis ex suo Ordine, putaverit, ejus relata fuisse visiones, & postea commenta, & quod denique hæserit; ad interrogationem, annon incolæ telluris potuerunt ex Ratione videre quod homo vivat homo post mortem, & sic paradoxa de statu animarum interea dissipare, quæ sunt, quod animæ interea sicut venti volitarent in Universo, & continue exspectarent Ultimum Judicium, ut cum corporibus suis coalescant, quæ sors foret pejor sorte cujusvis bestiæ; ad quæ Sacerdos respondit, quod dicant sed non convincant, & quod coalitionem seu reunionem animarum cum suis cadaveribus & sceletis in sepulchro adscribant Omnipotentiæ Dei, & cum nominant Omnipotentiam & quoque Fidem, exulat omnis ratio. Postea interrogatus est POLITICUS de auditis illis, respondit, quod in Mundo non potuerit credere, quod homo victurus sit homo post mortem, quoniam omne hominis jacet mortuum in sepulchro, & sic quod ille homo viderit Larvas, & crediderit quod illæ essent angeli & spiritus: sed quod nunc primum convictus sit ab ipsis sensibus, quod vivat homo sicut prius, & quod ideo illum pudeat cogitationum priorum. Pæne similia de se & de quibusdam e sua Schola narravit PHILOSOPHUS; & præterea quod illa quæ audiverat de visis & auditis ab illo homine, retulerit inter Opiniones & Hypotheses, quas ex Antiquis & Hodiernis collegerat. Sophi his auditis obstupuerunt, imprimis quod Christiani, qui in luce præ reliquis ex Revelatione sunt, in tali caligine de Vita sua post mortem essent, cum tamen nos, & sapientes nostri temporis, illam vitam sciverunt & crediderunt; dicentes porro, quod animadvertant, quod Lux sapientiæ ab illo sæculo ab interioribus Cerebri se demiserit

usque ad os sub naso, ubi illa apparet sicut splendor labri, & inde loquela oris sicut sapientia. His quidam ex tironibus adjecit hoc, oh quam stupidæ Mentes Terricolarum hodie sunt, utinam adessent discipuli Heracliti qui ridebat ad omnia, & discipuli Democriti qui flebat ad omnia, & audiremus magnum risum & magnum fletum. Post hæc datæ sunt Advenis lamellæ cupreæ, super quibus Hieroglyphica exarata erant, & abiverunt, n: 693.

LXXII. Quod inventi sint novi Advenæ e Mundo, & adducti sint ad Urbem sub Parnassio, ac interrogati, QUID NOVI E TERRA, & responderunt, quod in Mundo crediderint, quod post mortem futura sit omnimoda Requies a laboribus, & tamen audiverunt, cum huc veniebant, quod hic sint Administrationes, Functiones, & Operæ sicut in priori Mundo, & sic quod non sit Requies: ad hæc Sapientes ibi responderunt, sic credidistis quod nunc victuri sitis in mero otio, cum tamen ex otio fit Mentis & inde totius Corporis languor, torpor, stupor & sopor, quæ sunt Mors, & non Vita: & tunc circumducti sunt in Urbe, & ad Administratores & Operarios; quibus visis mirati sunt, quod talia dentur, cum tamen etiam crediderint, quod futurum quoddam inane, in quo victuræ sunt Animæ, antequam Novum Cælum & Nova Terra existent: & instructi sunt, quod omnia, quæ hic coram oculis apparent, sint substantialia, & dicantur spiritualia, & quod omnia in priori Mundo sint materialia & dicantur naturalia; & quod hoc discrimen sit, quia ex alia origine sunt, videlicet, quod omnia quæ in hoc Mundo sunt, existant & subsistant ex Sole qui est purus Amor, & quod omnia quæ in illo Mundo sunt, existant ex Sole qui est purus Ignis: & insuper instructi sunt, quod non modo in hoc Mundo sint Administrationes, sed etiam Studia omnis Generis, & quoque Scripturæ & Libri. Advenæ ex his instructionibus lætificati sunt, & cum abirent, venerunt quædam Virgines cum Acupictis & Netis, operibus manuum suarum, & donaverunt illis; & coram illis cecinerunt Oden, quæ affectionem operum usus cum amænis ejus melo angelico exprimebant, n: 694.

LXXIII. Quod introductus sim in Conventum, ubi aliqui ex vetustis Philosophis etiam aderant, ac interrogatus sum, quid in meo Mundo sciunt de INFLUXU, ad quæ respondi, quod non de alio sciant, quam de Influxu lucis & caloris sui Solis in illa quæ naturæ sunt, tam in illa ibi quæ animata sunt, quam quæ inanimata, & quod prorsus non sciant aliquid de Influxu Mundi spiritualis in Naturalem, cum tamen ex illo Influxu sunt omnia mirabilia, tam quæ conspiciuntur ibi in Regno animali, quam quæ in Regno vegetabili, quæ quoad partem recensentur; & quia hunc Influxum non sciunt, confirmant se pro Natura, & fiunt Naturalistæ, & tandem Athei, n: 695.

LXXIV. Quod loquutus sim cum sectatoribus Aristotelis, Cartesii, & Leibnitzii, de INFLUXU PHYSICO, de INFLUXU OCCASIONALI, & de HARMONIA PRÆSTABILITA, & audivi, quomodo quisque suam Hypothesin confirmavit; & quoniam non potuerunt inspicere illam rem intellectu supra confirmationes, sed modo infra illas, dirimebant litem per sortem, quæ exivit pro Influxu spirituali, quæ quoad partem cum Influxu Occasionali coincidit, n: 696.

LXXV. Quod perductus sim in quoddam Gymnasium, in quo Juvenes initiabantur in varia quæ sapientiæ sunt, quod fiebat per ventilationem alicujus objecti, quod a Præsule ibi proponebatur, & objectum ventilationis tunc erat, QUID ANIMA, ET QUALIS ILLA; erat Cathedra, in quam ascendebant responsuri; & mox UNUS ascendit dicens, quod nemo a Creatione Mundi potuerit indagare, quid Anima & qualis illa; at quia sciverunt, quod Anima esset in homine, inquisitum est, ubinam illa, & quod fuerit, qui opinatus est, quod apud hominem resideat in quadam Glandula, quæ vocatur Pinealis, & sedet inter duo Ce-

THEOREMA PROPOSITUM A QUODAM DUCE ELECTORE IN GERMANIA, CUI ETIAM SUMMA DIGNITAS ECCLESIASTICA FUIT.

Quondam in Mundo spirituali vidi quendam Ducem Electorem in Germania, cui etiam summa Dignitas in Ecclesiasticis fuerat, & juxta illum duos Episcopos, & duos etiam Ministros, & ad distantiam audivi quid inter se loquebantur: interrogavit Dux Elector quatuor adstantes, num scirent quid facit Caput Religionis in Christianismo, responderunt Episcopi, caput Religionis in Christianismo, est Fides sola justificans et salvans; interrogavit iterum, num scitis quid intus in illa Fide reconditum latet, recludite illam, introspicite, & dicite; responderunt, quod intus in illa non aliud reconditum lateat, quam Meritum et Justitia Domini Salvatoris; ad hæc dixit dux Elector, latetne tunc in illa Dominus Salvator in Humano suo, in quo vocatur Jesus Christus, quia Ipse in Humano suo Solus Justitia fuit; ad hæc dicebant, hoc certe & indivise sequitur; instabat Dux Elector, dicens, aperite Fidem illam, & introspicite adhuc, ac investigate bene, num quippiam aliud inibi est, & dixerunt Ministri, latet etiam inibi Gratia Dei Patris; ad quod Dux Elector dixit, concipite & percipite rite, & videbitis, Quod sit Gratia Filii apud Patrem, Ille enim petit & intercedit: quare dico vobis, quoniam confitemini, veneramini, & osculamini Fidem illam vestram Solam, omnino confitebimini, venerabimini & osculabimini Dominum Salvatorem in Humano suo Solum, nam, ut supra dictum est, Ipse in Humano suo fuit & est Justitia; quod Ipse in Hoc etiam sit Jehovah & Deus, vidi in Sacris Literis, ex his ,, *Ecce Dies venient, cum suscitabo Davidi Germen justum, qui regnabit Rex, & prosperabitur, & hoc Nomen quod vocabunt Ipsum*, Jehovah Justitia nostra, Cap. XXXIII: 15. 16. Apud Paulum, *In Jesu Christo* omnis Plenitudo Divinitatis *habitat corporaliter*, Coloss. II: 9. Et apud Johannem, *Jesus Christus est* Verus Deus, *& Vita æterna*, I. Epist. V: 20. 21. Quare etiam vocatur Deus Fidei, Philipp. III: 9.

ER-

ERRORES TYPOGRAPHICI.

Pag. 7. lin. 7. Unis, lege unus. pag. 8. lin. 17, baſtiam, lege beſtiam. pag. 18. lin. 10, ſubſtans, lege ſubſiſtens. pag. 21. 3, magnifica, l. magnifici. p. 24. 40, quord l. quoad. p. 32. 22, expenſum l. expanſum. p. 42. 38, elævationes l. elevationes. p. 47. 45. renactione l. reactione. p. 54. 33. cravit l. creavit. p. 55. 39. Deus, l. & dixit Deus. p. 56. 25. 26. infermo l. inferno. 59. 8, ſimiis l. ſimilis. 70. 26. vertilator l. ventilator. p. 78: 19. Filias l. Filius. p. 98. 39. Domius l. Dominus. pag. 104. 26. circonfudit l. circumfudit. p. 118. 8. Bezaleet &, l. Bezaleel eſt. 128. 28, miſſururus l. miſſurus. p. 130. 11. Divitatis l. Divinitatis. p. 133. 20. miſeratur l. miſereatur. p. 143. 27. ſuæ l. ſum. p. 162. 28, crucatur l. cruciatur. 174. 43, amydalum l. amygdalum. p. 176. 43. Mæcum l. mecum. p. 189. 22. Sanctitus l. ſanctitas. p. 208. 32, vindictu l. vindicta. p. 209. 10. camem l. carnem. p. 209. 17. eſpectat l. exſpectat. p. 213. 47, ubet l. lubet. p. 227. 12. propugari l. propagari. p. 231. 18, fructurus l. facturus. p. 238. 16. receproca l. reciproca. p. 244. 17. produat l. producat. p. 244. 22. intellectas l. intellectus. p. 247. 24, rupta l. nupta. p. 259. 41. charita l. charitati. p. 270. 8, ſurpre num l. ſupremum. p. 272. 23, forman l. formam. p. 275. 45, valle l. velle. p. 275. 45, provimum l. proximum. p. 280. 28, amydalum l. amygdalum. p. 289. 45, velle eſt l. velle &. p. 293. 33, cinumrepit l. circumrepit. p. 296. 30, mearitum l. meritum. Præter plura levidenſia.

Not wanted in RBSL

Dec. 13/88